1825
208.1
Ե-93
220-44
75
8318

ՆՈՐ

ԿՏԱԿԱԲԱՆ

ՏՆԵՒՆ ՄԵՐՈՅ

ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

1822 ամին

1008
35-247

ՎԱԼԼԱՐՇԱՊԱՏ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՍՐԲՈՑՆ ԷՋՄԻԱԾԻՆ

12004

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՏԹԷՈՍԻ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ

Սաւետարանս որ ըստ Մատթէոսի գրեալ է՝ չէ ինձեն մատրեալս աշակերտաց նմա գրեալ. այլ ոչ ոք ոչ ոք ոչ ոք

Ա ան յաւասկընկաց տարակոյսին յովհաննու
մկրտչին . ՃԳ . 1.
Ա ան վարդապետութեանն քրիստոսի . ՃԳ . 23.
Ա ան երանութեանց . ՃԵ . 2.
Ա ան բորոտին . ՃԸ . 1.
Ա ան հարիւրապետին . ՃԸ . 5.
Ա ան ղրկանցն պետրոսի . ՃԸ . 14.
Ա ան ընծայութեանն ամ ցաւոց . ՃԸ . 16.
Ա ան՝ որ ոչ էր հրաման երկիւղ պինդ . ՃԸ . 19.
Ա ան ասացեալն ի վերայ լուծին . ՃԸ . 23.
Ա ան դիւահարացն . ՃԸ . 28.
Ա ան անդամալուծին . ՃԹ . 1.
Ա ան մատթէի . ՃԹ . 9.
Ա ան դատեր ծաղրվրդովելոյն . ՃԹ . 18.
Ա ան պետապետին . ՃԹ . 20.
Ա ան երկուց կոյրացն . ՃԹ . 27.
Ա ան խուլ և համր դիւահարին . ՃԹ . 32.
Ա ան առաքելոցն իշխանութենէ . Ճ . 1.
Ա ան առաքելոյն յովհաննու պաշտելոյն . ՃԱ . 2.
Ա ան՝ որոյ յետին գօսացեալ էր . ՃՔ . 10.
Ա ան էոյր և համր դիւահարին . ՃՔ . 22.
Ա ան՝ որ խնդրելին նշանս . ՃՔ . 38.
Ա ան առաքելոց . ՃԿ . 1.
Ա ան յովհաննու , և հերովդէ . ՃԿ . 1.
Ա ան հինգ հացին . ՃԿ . 15.
Ա ան երկուց ի վերայ ծովուն . ՃԿ . 22.
Ա ան անցանելոյն զպատուիրանսն այ . ՃԼ . 1.
Ա ան քնանն քանանացւոյն . ՃԼ . 21.
Ա ան բծղձելոյ պաղեստինցւոյն . ՃԼ . 29.
Ա ան եօթն հացին . ՃԼ . 32.
Ա ան խմորոյ փարիսեցւոցն . ՃԿ . 6.
Ա ան՝ որ ի հեսափիա հարցմանն . ՃԿ . 13.

ասն այլակերպութեանն Քն. ԺԶ. 1.
ասն լուսանահարին. ԺԶ. 14.
ասն խնդրելոյ զերկրպագութիւնն. ԺԶ. 23.
ասն հարցանելոյն՝ ըէ ո՛ է ի ինչ ջեջ. ԺՇ. 1.
ասն առաքել հարիւր ոչխարին. ԺՇ. 12.
ասն խոստլոյ զերիս պատգամսն. ԺՇ. 23.
ասն հարցմանն արշակեայ առն զիւնն. ԺՀ. 1.
ասն հարցանելոյ ջեջասանն գոյ. ԺՀ. 16.
ասն վարչականութեանն հրաչեայն. ԺԸ. 1.
ասն որդւոցն զերերեալ. ԺԸ. 20.
ասն երիտաց իւրոցն. ԺԸ. 29.
ասն իշոյն, և յաւանակին. ԺՈՒ. 1.
ասն իւրացն, և իւրոցն. ԺՈՒ. 14.
ասն լորանալոյ ընկենուլն. ԺՈՒ. 18.
ասն հարցանելոյ զնոքն ահմանայապետացն,
և ծերոց. ԺՈՒ. 23.
ասն երիտաց որդւոցն առաքեալ. ԺՈՒ. 28.
ասն այգեացն առաքելին. ԺՈՒ. 33.
ասն իւղեցելոյն ի հարսանիսն. ԺՔ. 1.
ասն դահճականին, որով ժողովեցին զնոքն. ԺՔ. 25.
ասն առաքելեացն. ԺՔ. 23.
ասն օրինականացն. ԺՔ. 34.
ասն գնոսա հարցանելոյն զքարէսեցիսն. ԺՔ. 41.
ասն վայ տալոյ դպրացն, և փարիսեցւոցն. ԺՔ. 13.
ասն հաւատացեալ. ԺՀ. 3.
ասն առաւօտն և ճաշուան. ԺՀ. 36.
ասն պատն հուսանացն. ԺԶ. 1.
ասն պատշանդան պալոյ. ԺԶ. 14.
ասն գալստեանն գոյ. ԺԶ. 31.
ասն օծանելոյն զոքն իւղով. ԺՀ. 6.
ասն սպարտապետելոյ զդատաւորն. ԺՀ. 17.

ասն օքինաւոր խորհրդոյն . ԽԶ. 26.
ասն հաղորդութեանն . ԽԶ. 41.
ասն սարսափելի պետրոսի . ԽՂ. 69.
ասն յոյժ ողջմանն . ԽԸ. 3.
ասն խնդրելոյ ողբալոյ աղաչանացն . ԽԸ. 57.
ասն խաղաղեալ հանգստեան . ԽԹ. 1.

Ս. Մատթէոս Աւետարանիչ։

ԱՒԵՏԱՐԱՆ
ԸՍՏ ՄԱՏԹԷՈՍԻ

ԳԼՈՒԽ Ա՛

1 ԳԻՐՔ ՆՇԱՆԱԳՐԵԱՆ
յոի քաի որդւոյ դաւթի
որդւոյ աբրահամու ‖ : ‖ Ծննդ.
21. 3.
2 * Աբրահամ ծնաւ զիսա-
հակ . ‖ Իսահակ ծնաւ զյակովբ . ‖ Յակովբ ‖25. 26.
‖29. 35.
3 ծնաւ զյուդա , և զեղբարս նր : ‖ * Յու- ‖38. 29.
դա ծնաւ զփարէս և զզարա ի թամարայ .
‖ փարէս ծնաւ զեզրոնն . Եզրոնն ծնաւ զա- ‖1 Մնն.
2. 4.
4 րամ : ‖ * Արամ ծնաւ զամինադաբ . Ամի- ‖2. 10.
նադաբ ծնաւ զնաասոնն , ‖ Նաասոնն ծը- ‖2 ---.
5 նաւ զսաղմոնն : * Սաղմոնն ծնաւ զբոոս ի 4. 20.
հռաքաբայ . Բոոս ծնաւ զովբէդ ի հռու-
թայ . Ովբէդ ծնաւ զյեսսե . Յեսսե ծը-
6 նաւ զդաւիթ արքայ : ‖ * Դաւիթ արքայ ‖2 Թգ.
12. 24.
ծը-

ծնաւ զսողոմոնիէ ի կնոջէն ուրիայ ։ ‖ * Ար- 7
31. 43.
‖14. 31. զոմոնիէ ծնաւ զՐոբոաւամ. ‖ Ռոբոաւամ ծնաւ
‖15. 8. զաբիա ։ ‖ Աբիա ծնաւ զասաֆ ։ ‖ * Ասաֆ 8
‖2Մն. ծնաւ զյովսափատ.‖Յովսափատ ծնաւ զյով-
17. 1.
‖ 21. 1. բամ. Յովրամ ծնաւ զոզիա ։ ‖ * Ոզիա ծը- 9
‖26. 23. նաւ զյովաթամ. ‖ Յովաթամ ծնաւ զաս-
27. 9. քազ. ‖ Ահազ ծնաւ զեզեկիա ։ * Եզեկիա 10
‖4Թագ. ծնաւ զմանասէ. ‖ Մանասէ ծնաւ զամոնի-
‖ 18. 2.
‖20. 21. Ամոնի ծնաւ զյովսիա ։ ‖ * Յովսիա ծնաւ 11
‖21. 18. զյեքոնիա, և զեղբարս նո՛ւ առ գերութի՛ն
‖2Մն. 36. 1. Բաբելացւոց ։ * Յետ գերուն՛ն բաբելաց. 12
4. Ե 9. ւոց ծնաւ յեքոնիա զսաղաթիէլ. ‖ Սաղա-
‖2. Եզր. 3. 2. թիէլ ծնաւ զզոբաբաբէլ ։ * Ո՛ զոբաբաբէլ 13
ծնաւ զաբիուդ. Աբիուդ ծնաւ զեղիա-
կիմ. Եղիակիմ ծնաւ զազովր ։ * Ազովր 14
ծնաւ զսադովկ. Սադովկ ծնաւ զաքին. Ա-
քին ծնաւ զեղիուդ ։ * Եղիուդ ծնաւ զե- 15
զիազար. Եղիազար ծնաւ զմատթան.
Մատթան ծնաւ զյակովբ ։ * Յակովբ ծը- 16
նաւ զյովսէփ զայրն մարեմայ՝ որում խոսե-
ցեալ զմնալիսմ կոյս. յորմէ ծնաւ Յ՚ս, որ
անուանեցաւ Ք՚ս ։ * Ազգ՝ համ ազգք յաբ- 17
րահամէ մինչև ի դաւիթ՝ ազգք չորեքտաս-
ան. և ի դաւթէ մինչև ի գերուն՛ բա-
բելացւոց՝ ազգք չորեքտասանք. և ի գե-
րութի՛ն բաբելացւոց մինչև ի քս՝ ազգք չո-
րեքտասանք ։
‖ Ղեւի. ‖ * Այս յայն քան ծնունդն էր այսպէս ։ Ար- 18
1. 27. ուեցեալ զմայր նո՛ր մարեամ յովսեփու մինչ-
չև եկեալ առ միմեանս՝ գտաւ յղացեալ ի
հոգւոյն սրբ ։ * Այս յովսէփ այր նո՛ր, քանզի 19
արդար էր՝ և չէ կամէր առաւել զնա, խոր-
հե-

20 հեգաւ լուելեայն արձակել զնա : * Եւ մինչ
դեռ նա զայս ածէր զմտաւ , ահա հրեշտակ
տեառն ի տեսլեան երեւեցաւ նմա՝ և ասէ . յոս-
սիփ որդի դաւթի՝ մի երկնչիր առնուլ առ
քեզ զմարիամ կին քո . քանզի որ ի նմանէ
21 ծնեալ է՝ ի հոգւոյն սրբոյ է : * Ծնցի որ- Ղ.ա.
դի , և կոչեսցես զանուն նորա յի . զի նա 1. 31.
փրկեսցէ զժողովուրդ իւր ի մեղաց իւ- Գ.ոէ. 4. 12.
22 րեանց : * Այլ այս ամենայն եղև , զի լցցի որ ա-
սացաւն ի տեառնէ ի ձեռն եսայեայ մարգա-
23 րէի : * Ահա կոյս յղասցի՝ և ծնցի որդի , Եսա. 7. 14.
և կոչեսցեն զանուն նորա էմմանուէլ . որ
24 թարգմանի՝ ընդ մեզ աստ : * Եւ զարթուցեալ յովսեփ ի քնոյ անտի , արար ոպ հրա-
մայեաց նմա հրեշտակն տեառն , և առ կինն
25 զկինն իւր : * Եւ ոչ գիտէր զնա , մինչև Ղ.ա.
ծնաւ զորդին իւր զանդրանիկ . և կոչեաց 2. 7.
զանուն նորա յի :

ԳԼՈՒԽ Բ .

1 Եւ ի ծնանելն յի ի բեթղհեմ հրէաս-
տանի յաւուրս հերովդի արքայի , ահա
2 մոգք յարևելից եկին յերուսաղէմ , * և ա-
սեն. ո՞ւր է որ ծնաւ արքայն հրեից . զի տե-
սաք զաստղն նորա յարևելս , և եկաք երկիր պա-
3 գանել նմ : * Եւ լուեալ արքայ հերով-
դէս՝ խռովեցաւ , և ամ երուսաղէմ ընդ նմա :
4 * Եւ ժողովեալ զամ զքահանայապետս և
զդպիրս ժողովրդեանն , հարցանէր ի նոցա
5 նի՝ թէ ո՞ւր ծնանիցի քրիստոս : * Եւ նորա ասեն Մ.ի.
ցնա . ի բեթղհեմ հրէաստանի . զի այս- 5.
6 պէս գրեալ է ի ձեռն մարգարէին : * Եւ Ց.ա. 7. 42.
գու

գոհ բեթզկհեմ երկիր յուդայ՝ ոչինչ կրժ-
սեր ես յիշխանս յուդայ. ՚ի քէն ելցէ ինձ
իշխան, որ հովուեսցէ զժողովուրդ իմ զիս-
բայէլ: * Յայնժամ հերովդէս գաղտ կոչ- 7
եաց զմոգսն, և ստուգեաց ՚ի նոցանէ ըզ-
ժամանակ աստեղն երևելոյ: * Եւ առաք- 8
կեալ զնոսա ՚ի բեթզկհեմ, ասէ. գնացէք
ստուգեցէք վասն մանկանն, և յորժամ գտա-
նիցէք՝ ազդ արասջիք ինձ, զի և ես եկեալ
երկիրպագից նմա: * Եւ նոքա երբեք լուան ՚ի 9
թագաւորէն՝ գնացին. և ահա աստղն զոր
տեսին յարևելս՝ առաջնորդեաց նոցա, մինչև
եկեալ եկաց ՚ի վերայ ուր էր մանուկն: * Իր- 10
բև տեսին զաստղն, խնդացին յոյժ ուրա-
խութեամբ: * Եւ իբրև մտին ՚ի տունն, տե- 11
սին զմանուկն հանդերձ մարեմամ մօրըն
իւրով, և անկեալ երկիրպագանէին նմա.
* Ա-մ. ‖ և բացեալ զգանձս իւրեանց՝ մատուցին նմ ‖ 71. 10.
պատարագս՝ ոսկի և կնդրուկ և զմուռս:
* Եւ հրաման առեալ ՚ի տեսլեան չդառ- 12
նալ անդրէն առ հերովդէս, ել այլ ճանա-
պարհ գնացին յաշխարհն իւրեանց: * Եւ 13
իբրև գնացին նոքա անտի, ահա հրեշտակ
տեառն երևեր ՚ի տեսլեան յովսեփու, և ասէր.
արի առ զմանուկդ և զմայրն իւր՝ և փախիր
յեգիպտոս, և անդ լինիջիր՝ յորժամ ասա-
ցից քեզ. քանզի ՚ի խնդիր է հերովդէս կո-
րուսանել զմանուկդ: * Եւ նա յարուցեալ 14
առ զմանուկն և զմայրն իւր գիշերի՝ և գը-
նաց յեգիպտոս, և անդ էր մինչև ցվախ-
ճան հերովդի: * Օ՛ի լցի ասացեալն ՚ի 15
Ընե- տեառնէ ՚ի ձեռն մարգարէին որ ասէ. ‖ յեգիպ-
ոս. 11. 1. տո-

16 ասսէ կոչեցից զորդի իմ։ * Յայնժամ իբ-
րև եառնս հերովդէս թէ խաբեցաւ ՚ի մո-
գուց անաի բարկացաւ յոյժ . և առաքեաց
կատարեաց զամս մանկունսն որ էին ՚ի բեթ-
ղէհէմ և յամս սահմանսն՝ յերկամեայից և
՚ի խոնարհ , ըստ ժամանակին զոր ստուգեաց
17 ՚ի մոգուց ։ * Յայնժամ կատարեցաւ ա-
սացեալն ՚ի ձեռն երեմիայ մարգարէի՝ որ
18 ասէ . * Ձայն գուժեաց ՚ի հառամայ , ողբ-
բումն և լալումն և աշխարումն յոյժ . հառա-
քէլ լայր զորդիս իւր , և ոչ կամէր միխիթա-
19 րիլ՝ զի ոչ էին ։ * Եւ ՚ի վախճանելն հերով-
դի , ահա հրեշտակ տեառն ՚ի տեսլեան երևեր
20 յովսեփայ յեգիպտոս , * և ասէր . արի առ
զմանուկդ և զմայրն իւր , և գնա յերկիրն
իսրայէլի . զի մեռան որ խնդրէին զանձն
21 մանկանդ ։ * Եւ նա յարուցեալ առ զմա-
նուկն և զմայրն նր , և եկն յերկիրն իսրայէլի ։
22 * Եւ իբրև լուաւ եթէ արքելայոս թագա-
ւորեաց հրէաստանի փոխանակ հերովդի
հօրն իւրոյ , երկեաւ երթալ անդր . և հրա-
ման առեալ ՚ի տեսլեան , գնաց ՚ի կողմանս
23 գալիլեացւոց ։ * Եւ եկեալ բնակեցաւ ՚ի
քաղաքին՝ որ կոչէր նազարէթ . զի լցցի բան
մարգարէիցն, թէ նազովրեցի կոչեսցի ։

ԳԼ . Գ ։

1 Յաւուրսն յայնոսիկ գայ յովհաննէս մկր-
տիչ քարոզել յանապատին հրէաստա-
2 նի , * և ասել . ապաշխարեցէք՝ զի մերձեալ
3 է արքայութիւն երկնից ։ * Ո՛ւ սա՝ վասն որոյ
ասացաւ ՚ի ձեռն եսայեայ մարգարէի , որ
ասէ .

Եր. ԼԱ. 15.

Ղուկ. 3. 40. ասէ. ‖ Ձայն բարբառոյ յանապատի, պատ-
րաստ արարէք զՏեառնապատարհ նմա, և ուղիղ
արարէք զշաւիղս նորա։ * Այս ինքն յովհան-
նէս ունէր հանդերձ ի սաւոյ ուղտոյ, և
գօտի մաշկեղէն ըստ մէջ իւր. և կերակուր
նորա էր մարախ և մեղր վայրենի։ * Յայն-
ժամ ելանէին առ նա ամենայն երուսաղէմացիք՝
և ամենայն հրէաստանի՝ և ամենայն յորդանանու,
* և մկրտէին ի նմանէ ի յորդանան, և
խոստովան լինէին զմեղս իւրեանց։ * Այլ
տեսեալ զբազումս ի սադուկեցւոցն և ի
փարիսեցւոց եկեալս ի մկրտուիլ նորա, ասէ
ցնա. Ծնունդք իժից՝ ո՞ եցոյց ձեզ փախչել
ի բարկութենէն որ գալոցն է։ * Արարէք պա-
տուհասեալ պտուղ արժանի ապաշխարութեան։
* Այլ մի՛ համարիցիք ասել յանձինս՝ Թէ
Ցաւ. ‖ Հայր ունիմք մեք Հայր զաբրահամ. ասեմ ձեզ,
Ղուկ. 3. 8. 39. զի կարօղ է Տէր ի քարանցս յայսցանէ յա-
բրահամու ծնանել որդիս աբրահամու։ * Ո՛վ ի տա-
սիկ տապար առ արմատս ծառոց դնի. ամե-
նայն ծառ որ ոչ առնիցէ զպտուղ բարի, հա-
Մտ. 3. 10. տանի և ի հուր արկանի։ ‖ * Այս մկրտեմ
Ղուկ. 3. 8. 16. զձեզ ջրով յապաշխարութիւն, բայց որ զկնի
Ցաւ. 1. 26. իմ գայ՝ հզօրագոյն է քան զիս, և ես չեմ
Գործ. 1. 5. բաւական բառնալ զկօշիկս նորա. նա մկրտես-
ցէ զձեզ ի հոգին սո՛ւրբ և ի հուր։ * Որոյ
հնձանոցն ի ձեռին իւրում. և սրբեսցէ
զկալ իւր, և ժողովեսցէ զցորեանն ի շտե-
մարանս իւր, և զպարսն այրեսցէ անշէջ
Մտ. 3. 13. հրով։ * Յայնժամ գայ յս ի գալիլեէ ի
Ղուկ. 3. 9. յորդանան առ յովհաննէս՝ մկրտել ի նմա-
21. նէ։ * Այլ յովհաննէս արգելու զնա՝ և ա-
սէ.

սէ. լինձ պիտոյ է՝ ի քէն մկրտել՝ և դու առ
15 ի՞ս գաս։ * Պատասխանի եւ յի՝ և ասէ ցնա.
Թող մնաս այժմ, զի այսպէս վայել է մեզ
ընդել զամ արդարութիւն. և ապա թոյլ եւ
16 նմա։ * Այն ժամանակ մկրտեցաւ յի, եւ վաղ-
վագակի ի ջրոյ անտի. և ահա բացան նմա
երկինք. և եռես զՀոգին որ՝ զի իջանէր
17 իբրև զաղաւնի, և գայր ի վէր նը։ * Եւ
ահա ձայն յերկնից՝ որ ասէր. դա է որդի
իմ սիրելի, ընդ որ հաճեցայ։

Գլ. Գ.

1 Յայնժամ ‖ վարեցաւ յի յանապատ ի հոգ- ‖ Մ-ուկ.
2 ւոյն՝ փորձել ի սատանայէ։ * Եւ պա- ղ-կ. 1. 12.
հեալ զքառասուն տիւ և զքառասուն գի- 4. 1.
3 շեր՝ ապա քաղցեաւ։ * Եւ մատուցեալ փոր-
ձիչն՝ ասէ ցնա. եթէ որդի ես որ՝ ասա զի
3. քարինքս այսոքիկ հաց լինիցին։ * Եւ պա-
տասխանի եւ ասէ. գրեալ է՝ թէ ‖ ոչ ‖ Օւէ. 2
8. 3.
հացիւ միայն կեցցէ մարդ, այլ ամ բանիւ
5 որ ելանէ ի բերանոյ աւր։ * Յայնժամ ա-
ռեալ սծէ զնա սատանայ ի քաղաքն որ,
և կացուցանէ զնա ի վէր աշտարակի տաճա-
6 րին, * և ասէ ցնա. եթէ որդի ես աւր՝ արկ
զքեզ աստի ի վայր. զի գրեալ է ‖ թէ հրեշ- ‖ Ս-ւմ.
տակաց իւրոց պատուիրեսցէ վա՞ր քո, և՝ ի 90. 11.
վերայ ձեռաց բարձցեն զքեզ՝ զի մի երբէք
7 հարցես զքարի զոտն քո։ * Ասէ ցնա դար-
ձեալ յի. գրեալ է՝ թէ ‖ ոչ փորձեսցես զՏ- ‖ Օւէ.
8 ւեր սծ քո։ * Կարձեալ առնու սծէ զնա 6. 16.
սատանայ ի լեառն մի բարձր յոյժ, և ցու-
ցանէ նմա զամ թագաւորութիւն աշխարհի, և

զփառս նոցա . * և ասէ ցնա . զայս ամ քեզ 9
տաց՝ եթէ անկեալ երկիրպագանիցես ինձ։
* Յայնժամ ասէ ցնա յի . երթ յետս իմ 10
Բ2. Օրէ. սատանայ . զի գրեալ է՝ ‖ Տեն՝ այ քումՄ եր-
6. 13. կիր պագցես , և զնա միայն պաշտեսցես ։
* Ապա եթող զնա սատանայ . և ահա հր. 11
րեշտակք մատեան՝ և պաշտէին զնա ։
Ր Ի * Եւ իբրև լուաւ յի՝ եթէ յովհաննէս մատ. 12
նեցաւ , ‖ մեկնեցաւ գնաց ’ի գալիլեա . ‖ և 13
Մ-ուխ. 1. 14. եթող եալ զնազարէթ , եկն բնակեցաւ ’ի կա-
Ղ-ուխ. 4. 14. փառնաում ’ի ծովեզերին, ’ի սահմանս զա-
բուղմնի և նեփթաղիմայ . * զի լցի բանն՝ 14
որ ասացաւ ’ի ձեռն եսայեայ մարգարէի ։
Ես-ոյ . 9. 1. * ‖ Երկիր զաբուղմնի և երկիր նեփթաղի- 15
մայ՝ ճանապարհ ծովու՝ յայնկոյս յորդանա
նոյ, գալիլեա հեթանոսաց ։ * Ժողովուրդ 16
որ նստէր ’ի խաւարի՝ ետես լոյս մեծ . և
որոց նստէին յաշխարհին և ’ի ստուերս մա-
հու՝ լոյս ծագեաց նոցա ։ * Յայնմհետէ ըս- 17
կսաւ քարոզել յի և ասել . ապաշխարեցէք՝
զի մերձեալ է արքայութիւն երկնից ։ * Ի՞նչ 18
դեռ զնայր յի ընդ եզր ծովուն գալիլեաց-
Մ-ուխ. 1. 16. ւոց , ‖ ետես երկուս եղբարս զսիմոն զկոչե-
եան պետրոս , և զանդրէաս եղբայր նր՝
Ղ-ուխ. 5. 2. արկեալ ուռկան ’ի ծով. քանզի ձկնորք էին։
* Եւ ասէ ցնա . եկայք զկնի իմ, և արարից 19
զձեզ որսորդս մարդկան ։ * Եւ նոքա թողեալ 20
վաղվաղակի զգործիսն՝ գնային զհետ նր ։
* Եւ մատուցեալ անտի յառաջ՝ ետես այլ 21
երկուս եղբարս , զյակոբոս զեբեդեայ և
զյովհաննէս զեղբայր նորա ’ի նաւի՝ զեբե-
դեաւ հանդերձ հարքն իւրեանց, մինչ կար-

մէին

մէին զուռկանս իւրեանց . և կոչեաց զնա։
22 * Եւ ոչա Թողեալ վաղվաղակի զնաւն և զհ-
23 Հայրն իւրեանց , գնացին զհետ նր ։ * Եւ
շրջելը յա՛ր ամ կողմն գալիլեացւոց . ուսու-
ցանէր ի ժողովուրդս նոյ՝ և քարոզէր զաւե-
տարանն արքայութե՛ , և բժշկէր զամ հի-
ւանդութիս՝ և զամ ախտս ի ժողովրդեանն ։
24 * Եւ երկոր նր ե՛ամ երկիրն ասորւոց , և
մատուցին առ նա զամ հիւանդս՝ որ նեղեալ
էին ի պէսպէս ցաւս և ի տանջանս , և զդ-
դիւահարս և զլուսնոտս և զանդամալոյծս .
25 և բժշկեաց զնոսա ։ * Եւ երթային զդ- Մ-ի. 3. 7.
հետ նորա ժողովուրդք բազումք ի գալի- Դ-ի. 6. 17.
լեէ և ի դեկապօլեայ և յերէմ և ի հրէաս-
տանէ , և յայնկոյս յորդանանու , և բժշ-
կեաց զնս ։

ԳԼՈՒԽ Ե.

1 Եւ տեսեալ զժողովուրդսն՝ ել ի լեառն . Ղ-գ.
և իբրև նստաւ անդ՝ մատեան առ նա ա-
2 շակերտք նորա . * և բացեալ զբերան իւր
3 ուսուցանէր զնս , և ասէր ։ * Երանի աղ- Ղ-ի. 6. 20.
քատաց հոգւով , զի նոցա է արքայութի՛ երկ-
4 նից ։ * Երանի սգաւորաց , զի նոքա միխ- Ե-ի. 61. 3.
5 Թարեացին ։ * Երանի հեզից , զի նո՛ք ժա-
6 ռանգեացեն զերկիր ։ * Երանի որ քաղցէք Ա-ի. 36. 11.
և ծարաւի իցէն արդարուե , զի նո՛ք յագես-
7 ցին ։ * Երանի ողորմածաց , զի նո՛ք ողորմե-
8 Թի գտցեն ։ * Երանի սրտովք՝ որ նք են Ա-ի. 23. 4.
9 սրտիւք , զի նոքա զամ տեսցեն ։ * Երանի
խաղաղարարաց , զի նոքա որդիք ոյ կոչես-
10 ցին ։ * Երանի որ հալածեալ իցեն վ՛ա ար- Ի.Պէտ. 3. 14.
4. 1.

դարուե , զի նոքա է աթեայսւե երկնից ։ * Ա- 11
բանի է ձեզ՝ յորժամ նախատիցեն զձեզ և
հալածեսցեն . և ասիցեն զամե զամե զա-
ձեզնէ սուտ վասն իմ ։ * Ցնծացէք և ուրախ 12
լերուք , զի վարձք ձեր բազում են յերկինս.
զի այսպէս հալածեցին զմարգարէսն որ յա-
ռաջ քան զձեզ եկին ։ * Դուք էք աղ երկրի . 13
ապա թէ աղն անհամի՝ ընդ ո՞յ աղեցի , ո՛չ ի-
նչ ևս կարէ , բայց եթէ ընկ-
կեալ արտաքս՝ և կոխան լինել՝ ի մարդկա-
նէ ։ * Դուք էք լոյս աշխարհի , ո՛չ կարէ 14
քաղաք թաքչել՝ որ՝ի վերայ լերին կայցէ ։
Եւ ո՛չ լուսաւորեն ճրագ՝ և դնեն զայն ի գոր- 15
ուանաւ , այլ՝ի վե՛ր աշտանակի . և լոյս տայ
ամենեցուն՝ որ՝ի տանն իցեն ։ * Այնպէս 16
լուսաւորեսցէ լոյս ձեր առաջի մարդկան ,
զի տեսցեն զգործս ձեր քաջիս , և փա-
ռաւորեսցեն զՀայր ձեր որ յերկինս է ։
Մի՛ համարիք եթէ եկի լուծանել զօրէնս 17
կամ զմարգարէս , ո՛չ եկի լուծանել՝ այլ լը-
նուլ ։ * Ա՛մէն ասեմ ձեզ՝ մինչև անցցեն 18
երկինք և երկիր յոտն մի , որ նշանախեց մի
է , ո՛չ անցցէ յօրինացն և՛ի մարգարէից՝ մին-
չև ամ եղիցի ։ * Որ ոք լուծցէ մի ինչ՝ ի 19
պատուիրանացս յայսցանէ՝ ի փոքունց , և
ուսուսցէ այնպէս զմարդիկ , փոքր կոչեսցի
յարքայութե երկնից . իսկ որ արասցէ՝ և ու-
սուսցէ , նա մեծ կոչեսցի յարքայութե երկ-
նից ։ * Այլ ասեմ ձեզ . զի եթէ ո՛չ առա- 20
ւելուցու արդարութե ձեր աւելի՛ քան զՊ-
րոբացն և զփարիսեցւոց , ո՛չ մտանիցէք յար-
քայութե երկնից ։ * Լա՛ւ ասաց 21

ա-

առաջնոցն , [Թէ] ‖ մի սպանանիր • զի որ սպա- ‖ Եել.
նանիցէ՝ պարտական լիցի դատաստանի : 20 • 13.
22 * Ա՛յլ ես ասեմ ձեզ • եթէ ամ որ բարկա- 2. Օրէ.
նայ եղբօր իւրոմ առանապարտուց , պար- 5 • 18.
տաւոր լիցի դատաստանի • և որ ասիցէ ցեղ-
բայր իւր յիմար , պարտաւոր լիցի ատենի •
և որ ասիցէ ցեղբայր իւր մոռաս , պարտաւոր
23 լիցի ՚ի գեհեն հրոյն : * [Ա]ռ[ի]թ մատուցանի-
ցես զպատարագ քո ՚ի վէր սեղանոյ , և անդ
յիշեսցես՝ եթէ եղբայր քո ունի ինչ խնդ
24 զքէն , * [Թո]ղ զպատարագն քո առաջի սե-
ղանոյն , երթ նախ հաշտեաց ընդ եղբօր
քումմ , և ապա եկեալ մատուսջիր զպատա-
25 րագն քո : * ‖ Եր իրաւախոհ լ՚ ոսոխի քումմ ‖ Ղ-ի.
վաղագոյն , մինչդեռ իցես լ՚ նմա ՚ի ճանա- 12 • 58.
պարհի • գուցէ մատնիցէ զքեզ ոսոխն դա-
տաւորի , և դատաւորն դահճի • և արկանիս
26 ցխս ՚ի բանտ : * [Ա]մէն ասեմ քեզ • ոչ ելա-
նիցես անտի , մինչև հատուցանիցես զյե-
27 տին նաքարակիտն : * ‖ ուարուք զի ասաց- ‖ Եել.
28 ցաւ , ‖ մի շնար : * [Ա]յլ ես ասեմ ձեզ • [Թէ] 20 • 14.
ամ որ հայի ՚ի կին մարդ առ ՚ի ցանկանալոյ
նմա , անդէն շնացաւ ընդ նմա ՚ի սրտի իւ-
29 րում : * ‖ [Ա]թէ ակն քո աջ գայթակղեցու- ‖ Վ-ոյ.
ցանէ զքեզ • խլեա զնա՝ և ընկեա ՚ի քէն • 18 • 9.
զի լաւ է քեզ եթէ մի յանդամոց քոց կորն- Մ-ոէ • 9 • 46.
ցէ , և մի ամ մարմինդ քո անկանիցի ՚ի գե-
30 հեն : * [Ա]ւ եթէ աջ ձեռն քո գայթակղե- ‖ 2 Օրէն.
ցուցանէ զքեզ , հատ զնա՝ և ընկեա ՚ի քէն • 24 • 1 •
զի լաւ է քեզ եթէ մի յանդամոց քոց կորն- 19 • 7 •
ցէ , և մի ամ մարմինդ քո արկանիցի ՚ի գե- Մ-ոէ • 10 • 4.
31 հեն : * [Ա]սացաւ , եթէ ‖ որ աք- Ղ-ոէ • 16 • 18.
ձա-

ձակիցն զկնի իւր՝ տայցէ նմա զարձակմանն։
* Կայց ես ասեմ ձեզ, եթէ ամ որ արձա- 32
կէ զկին իւր առանց բանի պոռնկութեան՝ նա
տայ նմա շնալ. և որ զարձակեալն առնէ՝
շնայ։ * Դարձեալ լուարուք զի ասացաւ ա- 33
Ղեփ. ռաջնոցն. Մի երդնուցուս սուտ, քայց հա-
19. 12. տուսցես Տեառն զերդմունս քո։ * Կայ ես ա- 34
սեմ ձեզ՝ ամենևին մի երդնուլ, մի յերկինս՝
զի աթոռ է Աստուծոյ, * և մի յերկիրն՝ զի պատ- 35
ուանդան է ոտից նորա, և մի յԵրուսաղէմ՝ զի քա-
ղաք է մեծի արքայի. * և մի ՚ի գլուխ քո 36
երդնուցուս, զի մի կարես մազ մի սպիտակ
Ցոխ. առնել՝ կամ թուխ։ * Կայ եղիցի ձեր բան, 37
5. 12. այո՝ այո, և ոչն՝ ոչ. զի աւելին քան զայն
Ես. Ի չարէն է։ * Լուարուք զի ասացաւ, ակն 38
21. 24. ընդ ական, և ատամն ընդ ատամանն։ * Կայ 39
ես ասեմ ձեզ, մի կալ հակառակ չարին.
Ղեւ. այլ եթէ ոք ածիցէ ապտակ յաջ ծնօտ քո՝ 40
6. 29. դարձո՛ նմա և զմեսն։ * Եւ որ կամիցի ոք
դատել և առնուլ զշապիկս քո, թո՛ղ ՚ի նա
և զբաճկոնն քո։ * Եւ որ ստորապարշիկ վա- 41
րիցէ զքեզ մղոն մի, երթ ընդ նմա երկուս։
Օրէն. * Որում խնդրէ ՚ի քէն՝ տո՛ւր. և որ կամի 42
15. 7. փոխ առնուլ ՚ի քէն՝ մի դարձուցաներ զե-
րեսս։ * Լուարուք ասացեալն զի ասացաւ. 43
Ղեւ. 19. 18. Սիրեսցես զընկեր քո, և ատեսցես զթշնա-
Ղ–ի. մին քո։ * Կայ ես ասեմ ձեզ. Սիրեցէք 44
6. 27. զթշնամիս ձեր. օրհնեցէ՛ք զանիծիչս ձեր.
Հ–ի. բարի արարէ՛ք ատելեաց ձերոց. և աղօթս
12. 20. արարէ՛ք ՚ի վերայ այնոցիկ՝ որ ւղկենն զձեզ
և հալածեն. * զի եղիջիք որդիք հօր ձերոյ 45
որ յերկինսն է. զի զարեգակն իւր ծագէ ՚ի
վէր

վէր լարաց և բարեաց, և ածէ անձրեւ 'ի վէր
46 արդարոց և մեղաւորաց : * Օ՜ի եթէ սիրէք
զսիրողսիկ որ սիրեն զձեզ՝ զինչ վարձք
իցեն, օ՞չ ապաքէն և մաքսաւորք զնոյն գոր-
47 ծեն : * Եւ եթէ տայցէք միայն ողջոյն բա-
րեկամաց ձերոց՝ զինչ աւելի առնէք, օ՞չ ա-
պաքէն մաքսաւորք և մեղաւորք զնոյն գոր-
48 ծեն : * Լ՚ուդ՝ եղերուք դուք կատարեալք.
ոյզ և Հայրն ձեր երկնաւոր կատարեալ է :

ԳԼՈՒԽ Զ՚.

1 Զգո՛յշ լերուք ողորմութիւն ձերոյ՝ մի առ-
նել առաջի մարդկան, ոյզ թէ 'ի ցոյց
ինչ նոցա. գուցէ և վարձս ոչ ընդունիցիք 'ի
2 Հօրէն ձերմէ՝ որ յերկինսն է : * Լ՚ՍԼ յոր-
ժամ առնիցես ողորմութիւն, մի հարկաներ
փող առաջի քո, ոյզ կեղծաւորքն առնեն 'ի
ժողովուրդս և 'ի հրապարակս, ոյզ զի փա-
ռաւորեսցին 'ի մարդկանէ. ամէն ասեմ
3 ձեզ՝ այն իսկ են վարձք նոցա : * Լ՚ՍԼ դու յոր-
ժամ ողորմութիւն առնիցես, մի գիտասցէ ձախ
4 քո զինչ գործէ աջ քո. * ոյզ զի եղիցի ողոր-
մութիւն քո 'ի ծածուկ. և Հայրն քո որ տես-
սանէ 'ի ծածուկ՝ հատուսցէ քեզ յայտնա-
5 պէս : * Եւ յորժամ յաղօթս կայցես, մի լի-
նիցիս ոյզ կեղծաւորքն. զի սիրեն 'ի ժողո-
վուրդս և յանկիւնս հրապարակաց կալ յա-
ղօթս, ոյզ զի երեւեսցին մարդկան. ամէն
6 ասեմ ձեզ՝ այն իսկ են վարձք նոցա : * Լ՚ՍԼ
դու յորժամ կայցես յաղօթս, մտեա 'ի սե-
նեակ քո՝ և փակեա զդուրս քո, և կայ յա-
ղօթս առ Հայր քո 'ի ծածուկ. և Հայրն քո
որ

որ տեսանէ՛ ի ծածուկ, հատուսցէ քեզ յայտ.
նապէս : * Եւ յորժամ կայցէք յաղօթս , 7
մի՛ շատախօսք լինիք իբրև զհեթանոսան . զի
համարին եթէ՛ ի բազում խօսից իւրեանց
լսելի լինիցին : * Մի՛ 8
զի գիտէ Հայրն ձեր զինչ պիտոյ է ձեզ, մինչ-
և ձեր խնդրեսցէ զինչ իցէ՛ ի նմանէ : * Եւ 9
արդ՝ այսպէս կայցէք դուք յաղօթս . ‖ Հայր
մեր որ յերկինս , սո՛ր եղիցի անունդ քո : * Եւ 10
գայցէ արքայութիւնդ քո . եղիցին կամք քո որ
յերկինս և յերկրի : * Զհաց 11
զօրդ տո՛ւր մեզ այսօր : * Եւ թո՛ղ մեզ զը- 12
պարտիս մեր , որպէս և մեք թողումք մերոց
պարտապանաց : * Եւ մի՛ 13
փորձեր . այլ փրկեա՛ զմեզ՛ ի չարէ . զի քո
է արքայութիւն և զօրութիւն և փառք յաւիտեանս
ամէն : * ‖ Ո՛ 14
զյանցանսն նոցա , թողցէ և ձեզ Հայրն ձեր երկ-
նաւոր : * Ա՛պա 15
ձեզ զյանցանս ձեր : * Եւ յորժամ պահէ- 16
ցէք՝ մի՛ լինիք իբրև զկեղծաւորսն տրտ-
մալք . որ ապականեն զերեսս իւրեանց ,
որպէս զի երևեսցին մարդկան թէ պահէ-
ցեն . ամէն ասեմ ձեզ , այն իսկ են վարձք
նոցա : * Դո՛ւ յորժամ պահիցես , օծ զգ- 17
լուխ քո՝ և լսա՛ զերեսս քո , * զի մի՛ ե- 18
րևեսցիս մարդկան իբրև զպահօղ՝ այլ Հօրն
քում՝ ի ծածուկ . և Հայրն քո որ տեսանէ
՛ի ծածուկ , հատուսցէ քեզ յայտնապէս :
* Մի՛ գանձէք ձեզ գանձս յերկրի . ուր ցեց 19
և ուտիճ ապականեն , և ուր գողք ական
հա-

16 Հատանէն և գոզանան ։ * ‖ Զ՚ամէն գանձերդ՚ք ‖ Գ.-Կ.
ձեզ գանձս յերկինս, ուր ո՚չ ցեց և ո՚չ ուտիճ 12. 33.
ապականէն, և ո՚չ գողք սկսն հատանէն և 1. Տիմ. 6. 19.
21 գոզանան ։ * Զ՚ի ուր գանձք ձեր են՝ անդ
և սիրտք ձեր եղիցին ։
22 * ‖ Ճրագ մարմնոյ ակն է. եթէ ակն քո ա- Ղ. Զ.
23 ռատ է, ամէն մարմինդ լուսաւոր եղիցի։ * Զ- ‖ Գ.-Կ.
սպա թէ ակն քո չար է՝ ամէն մարմինդ խաւա- 11. 34.
րին եղիցի. իսկ արդ՝ եթէ լոյսդ որ ՚ի քեզ
24 է՝ խաւար է, խաւարն որչափ ևս ։ * ‖ Ոչ ոք ‖ Գ.-Կ.
կարէ երկուց տերանց ծառայել. կամ զմին 16. 13.
ատիցէ, և զմիւսն սիրիցէ. կի՛ զմին մեծա-
րիցէ, և զմիւսն արհամարհիցէ. ո՚չ կարէք
25 ոչ ծառայել և մամոնայի ։ * ‖ Ա՚ռ այդո- ‖ Գ.-Կ.
րիկ ասեմ ձեզ. մի՛ հոգայք վ՚ասդ ձերոց՝ 12. 22.
զինչ ուտիցէք, կամ զինչ ըմպիցէք. և մի՛ Ա. Պետ. 5. 7.
վ՚ասդ մարմնոյ ձերոց՝ թէ զինչ ագանիցէք. ո՚չ ‖ Գ.-Կ.
ապաքէն ոչ ի առաւել է քան զկերակուր՝ և 54. 23.
26 մարմին քան զհանդերձ ։ * Հայեցարո՚ւք ՚ի
թռչունս երկնից՝ զի ո՚չ վաճառեն և ո՚չ հնձեն
և ո՚չ ժողովեն ՚ի շտեմարանս, և Հայրն ձեր
երկնաւոր կերակրէ զնոսա. ո՚չ ապաքէն դուք
27 առաւել էք քան զնոսա ։ * Ո՚ւմն արդ՝ ձ՚ի ձեզնէ
առ հոգալ իւրում՝ յաւելուլ կարիցէ ՚ի հա-
28 սակ իւր կանգուն մի ։ * Ա՚ւ վ՚ասդ հանդերձի
զի՞ հոգայք. հայեցարո՚ւք ՚ի շուշանն վայրե-
29 նի՝ ո՞ր աճէ. ո՚չ ջանայ, և ո՚չ նիւթէ ։ * Ա՚-
սեմ ձեզ՝ զի և ո՚չ սողոմոն յամ՚ի փառան իւ-
30 րում զգեցաւ իբրև զմի ՚ի նոցանէ ։ * Ո՚ւմն
եթէ զխոտն ՚ի վայրի որ այսօր է՝ և վաղիւն
՚ի հնոց արկանի, ած այնպէս զգեցուցանէ,
ո՞րչափ ևս առաւել զձեզ Թերահաւատք։

*

* Ա՛ի այսուհետեւ հոգ այցէք՝ եւ ասիցէք. 31
զի՞նչ կերիցուք՝ կամ զի՞նչ արբցուք՝ կամ
ո՞րպէս զգեցցուք: * Զի զայդ ամենայն հե- 32
թանոսք խնդրեն. քանզի գիտէ Հայրն ձեր երկնա-
ւոր՝ թէ պիտոյ է ձեզ այդ ամենայն: * Խնդրեք 33
ցէք նախ զարքայութիւնն Աստուծոյ եւ զարդարութի՛ն
նորա. եւ այդ ամենայն յաւելցի ձեզ: * Ա՛ի այսու- 34
հետեւ հոգայցէք վասն վաղուընն՝ զի վաղիւն վա-
խճան հոգասցի. շատ է աւուրն չար իւր:

ԳԼՒՒ Ի:

ԵՂԲ Ա՛ի * դատէք՝ զի մի դատիցիք: * Զի ո- 1
[illegible] բով դատաստանաւ դատէք՝ դատելոց 2
եք. և * որով չափով չափէք՝ չափեսցի ձեզ:
* Զի՞ տեսանես զշիւղ յականի եղբօրդ քո, 3
և զի՛ն գուժ ականդ զգերանդ ոչ տեսանես
* Կամ զիա՞րդ ասես ցեղբայր քո՝ թո՛ղ 4
հանիցեզշիւղ զյականի քումմէ. և ահաւա-
ղիկ՝ ի՛քեզ ականդ գերան կայ: * Ա՛նծա- 5
ւոր Տա՛ն նախ զգերանդ յականի քումմէ,
և ապա հայեսցես հանել զշիւղն յականի
եղբօրդ քո: * Ա՛ի տայք զսրբութի՛ն շանց. և 6
մի՛ արկանէք զմարգարիտս ձեր առաջի խո-
զաց, զի մի՛ ոտն կոխեսցեն զնա, և դար-
ձեալ երգիծուցանիցեն զձեզ: * Խնդրե- 7
ցի՛ք՝ և տայցի ձեզ, հայեցէ՛ք՝ և գտջիք, թա-
խեցէ՛ք՝ և բացցի ձեզ: * Զի ամենայն խնդրէ՝ 8
առնու, և որ հայցէ՝ գտանէ, և որ թակէ՝
բացցի նմա: * Կա՞յ ի ձէնջ մարդ՝ զոր խնդր- 9
ելիցէ որդի իւր հաց, միթէ քար տացէ
նմա. * և կամ խնդրիցէ ձուկն, միթէ օձ 10
տացէ նմա: * Ա՛րդ՝ եթէ դուք որ չարք եք՝ 11

գի-

գիտէք պարգեւս բարիս տալ որդւոց ձերոց,
որչափ եւս առաւել Հայրն ձեր որ յերկինս է
տացէ բարիս այնոցիկ որ խնդրեն զնա ։
2 * ‖ Օ՜ամ որ միանգամ կամիջիք՝ Թէ արաս ‖ Ղ--ի.
ցեն ձեզ մարդիկ՝ այնպէս եւ գուք արարէք 6. 31.
նոյ. զի այն իսկ են օրէնքն եւ մարգարէք ։ S-ԵԲՔ.
4. 16.
13 * ‖ Մտէք ըստ նեղ դռանն . քանզի ըստ ‖ Ղ--ի.
է դռանն՝ եւ համարձակ ճանապարհն՝ որ 13. 24.
տանի ’ի կորուստ , եւ բազումք են որ մտա-
14 նեն ըստ նա ։ * Վ՜անզի անձուկ է դռանն՝
է նեղ ճանապարհն՝ որ տանի ’ի կեանս , եւ
15 սակաւք են որ գտանեն զնա ։ * Օ՜գ՛ոյշ լե
րուք ’ի սուտ մարգարէիցն՝ որ գան առ ձեզ
հանդերձիւք ոչխարաց , եւ ’ի ներքոյ են
16 գայլք յափշտակօղք ։ * ‖ Ո՛ պտղոյ նո՛յ ծա- ‖ Ղ--ի.
նիջիք զնա. միթէ քաղիցե՞ն ’ի փշոյ խաղող՝ 6. 44.
17 կամ ’ի տատասկէ Թուզ ։ * Ա՜յսպէս ամ
ծառ բարի՝ պտուղ բարի առնէ , և ծառ չար՝
18 պտուղ չար առնէ ։ * Մ՛չ կարէ ծառ բարի
պտուղ չար առնել , եւ ոչ ծառ չար՝ պտուղ
19 բարի առնել ։ * ‖ Ա՜մենայն ծառ՝ որ ոչ առ- ‖ Վ՜ԵՐ.
նէ պտուղ բարի , հատանի և ’ի հուր արկա- 3. 10.
20 նի ։ * Ա՜պա ’ի պտղոյ նոցա ծանիջիք զնա ։
21 * ‖ Մ՛չ ամ որ ասէ ցիս՝ տէր տէր, մտցէ յար- ‖ Վ--ր.
քայութիւն երկնից . այլ որ առնէ զկամս Հօր 25. 11.
22 իմոյ որ յերկինսն է ։ * Ա՜զգումք ասիցեն Ղ--ի.
ցիս յաւուրն յայնմիկ. տէր տէր ո՞չ ‖ յանուն ‖ Գ--ԹԴ.
քո մարգարէացաք , և յանուն քո դեւս հա- 19. 13.
նաք , և յանուն քո զօրութիւս բազումս արա.
23 րաք ։ * Ա՜յ յայնժամ ասացից ցոն՝ ‖ Ե՛ԹԷ ‖ Ա--Մ.
ոչ երբեք գիտեի զձեզ . ’ի բաց կացէք յիմէն Ղ--ի.
ամենեքեան՝ որք գործէիք զանօրէնութիւն ։ 13. 27.

Ա՜մե-

Ղ.-ի. * ‖ Ի. մինայն որ լսէ զբանս իմ զայսոսիկ՝ և 24
6. 48. առնէ զսոսա , նմանեսցի առն իմաստնոյ՝ որ
շինեաց զտունն իւր ի վէր վիմի : * Իջին անձ- 25
րևք՝ և խաղացին գետք , հնչեցին հողմք՝ և
բախեցին զտունն , և ոչ կործանեցաւ. քանզի ի վէր վիմի հաստատեալ էր : * Եւ ամ 26
որ լսէ զբանս իմ զայսոսիկ՝ և ոչ առնէ զը-
սոսա , նմանեսցի առն յիմարի՝ որ շինեաց
զտուն իւր ի վէր աւազոյ : * Իջին անձրևք՝ 27
յարեան գետք , հնչեցին հողմք՝ հարին զը-
տունն , և անկաւ . և էր կործանումն նորա
մեծ յոյժ : * Եւ եղև իբրև կատարեաց Յի 28
զամ զբանս զայսոսիկ , զարմանային ժողո-
Մ.-ին. վուրդքն ընդ վարդապետութի նորա : * ‖ Ո՛ի 29 29
1. 22. իբրև իշխանութիւն ունէր՝ և ոչ որպէս
Ղ.-ի. դպիրքն :
4. 32.

ԳԼ. Ը.

Ա. յսիբրև էջ ի լերինն անտի , գնացին զը- 1
նովին նմա ժողովուրդք բազումք : * ‖ Եւ 2
Մ.-ին. ահա մեսուխեալ բորոտ մի , երկիր պագա-
1. 40. նէր նմա , և ասէր . տէր՝ եթէ կամիս՝ կարող
Ղ.-ին. 5. 12. ես զիս սրբել : * Ձգեաց զձեռն իւր և հա- 3
սաց ի նա յն և ասէ . կամիմ՝ սրբեաց . և
վաղվաղակի սրբեցաւ ի նմանէ բորոտութիւնն :
* Եւ ասէ ցնա յն , զգո՛յշ լեր մի ումեք ա- 4
Ա.-ին. սիցես . այլ ‖ երթ ցոյց զանձն քո քահա-
14. 2. նայինն . և մատո զպատարագն , զոր հրամայ-
Ղ.-ին. եաց Մովսէս , ի վկայութի՛ն նոցա : * ‖ Եւ մը- 5
7. 1. տեալ ի կափառնաւում մտեսաւ առ նա հա-
րիւրապետ մի , աղաչէր զնա , * և ասէր . 6
տէ՛ր՝ մանուկ իմ անկեալ կայ ի տան անդա-
մա-

7 մալոյծ՝ չարաչար տանջեաւ։ * Իսկ ցնա՛յծ։
8 ես եկից՝ և բժշկեցից զնա։ * Պատասխանի
եա հարիւրապետն՝ և ասէ. ‖ տէր՝ չեմ բա- ‖ Ղ. ի.
ւական՝ եթէ ես յարկաւ իմով մտցես. այլ 7. 6.
ասա բանիւ, և բժշկեսցի մանուկն իմ։
9 * Վասզի և ես այր մի եմ ես իշխանութ,
ունիմ ես ինձ զինուորս. ասեմ սմա երթ՝ և
երթայ, և այլում եթէ եկ՝ և գայ, և ծա-
10 ռային իմում եթէ արա զայս՝ և առնէ։ * Լս-
րեւ լուաւ յն՝ զարմացաւ, և ասէ ցայնոսիկ՝
որ զհետն երթային. ամէն ասեմ ձեզ՝ և ոչ
յիսրայէլէ այսպիսի հաւատս գտի երբէք։
11 * Բայց ասեմ ձեզ, զի բազումք ‖ յարեւելից ‖ Մ. ի.
և յարեւմտից եկեսցեն՝ և բազմասցին ես աբ- 1. 11.
րահամու՝ և ես սահակայ՝ և ընդ յակոբու
12 յարքայութե երկնից։ * Իսկ որդիքն արքայ-
ութե եղկեն ի խաւարն արտաքին. անդ ե-
13 ղիցի լալ և կրճել ատամանց։ * Իսկ ասէ յն
ցհարիւրապետն. երթ՝ և ոյզ հաւատացերդ
եղիցի քեզ. և ողջացաւ մանուկն նը յաւուրը
14 յայնմիկ։ * Իսկ եկեալ յն ի տունն պետրո-
սի, ետես ‖ զի զոքանչ նորա անկեալ դնէր ‖ Մ. ի.
15 տապացեալ։ * կալաւ զձեռանէ նորա՝ և ե- 1. 30.
թող զնա ջերմին. յոտն եկաց՝ և պաշտէր
16 զնա։ * Իբրև եղև երեկոյ՝ մատուցին առնա
դիւահարս բազումս, և եհան զոգիսն բա-
17 նիւ. և զամ հիւանդսն բժշկեաց։ * Ո՛
լցցի բանն՝ որ ասացաւ ի ձեռն ‖ եսայեայ ‖ Ե. ի.
մարգարէի. նա զհիւանդութիս մեր վերա- 53. 4.
ցոյց, և զցաւս մեր եբարձ։
18 * Տեսեալ յն ժողովուրդս բազումս զիւ- Ա. Կ
19 րև, հրամայեաց երթալ յայնկոյս։ * Իսկ մա-
տու.

տուցեալ գալիր մի ասէ ցնա. վարդապետ՝ է-
կից և ես զկնի քո յոր վայր և երթիցես ։
Ղ--ի· ✻ Ասէ ցնա յիս. ‖ աղուեսուց որջք ունի՝ և 20
9· 58· թռչնոց երկնից բոյնք , այլ որդւոյ մարդոյ
ոչ ունի՝ ուր դիցէ զգլուխ իւր ։ ✻ Ասէ մի այն 21
յաշակերտացն ընդ ասէ ցնա. տէր՝ տուր ինձ
հրաման՝ զի երթայց նախ թաղեցից զհայրն
իմ ։ ✻ Ասէ ցնա յիս. եկ զկնի իմ, և թող 22
տուք մեռեալքն թաղել զմեռեալս իւրեանց ։
ԱՄ--ի· ✻ ‖ Ասէ իբրև եմուտ ի նաւն , գնացին զկ- 23
4· 36· նի նորա աշակերտքն նորա ։ ✻ Ասէ ահա շար- 24
Ղ--ի· ժումն մեծ եղև ի ծովուն՝ մինչ նաւն ծած-
8· 22· կել յալեաց անտի , և ինքն ննջէր ։ ✻ Ասէ 25
մատուցեալ աշակերտքն յարուցին զնա և ա-
սեն. տէր փրկեա զմեզ՝ զի կորնչիմք ։ ✻ Ասէ 26
ասէ ցնոսա. ընդէ՞ր վատասիրտք էք սակաւա-
հաւատք. յայժմ ամ յարուցեալ սաստեաց
հողմոյն և ծովուն , և եղև խաղաղութիւն մեծ ։
✻ Ասէ մարդիկն զարմացան՝ և ասէին. ո՞ր 27
պիսի ոք իցէ սա՝ զի և հողմք և ծով հնազան-
դին 28
ԱՄ--ի· դին սմա ։ ✻ ‖ Ասէ իբրև անց յայնկոյս լեր-
5· 1· կիրն գերգեսացւոց , պատահեցին նմա ի-
Ղ--ի· րեք ոմանք յգերեզմանացն ,
8· 26· ահաւասիկ երկուս՝ էլեալք ի գերեզմանացն ,
չարաչտիքք յոյժ . ոչ զի էր հնար անցանել
ումեք ընդ այն ճանապարհ ։ ✻ Ասէ ահա ա- 29
զաղակեցին և ասեն . զի կայ մեր և քո յի՞
որդի՝ ով , եկիր տարաժամ տանջել զմեզ ։
✻ Ասէ էր հեռագոյն ի հոտացանէ երամակ մի 30
խոզից արօտական ։ ✻ Ասէ դեւքն ազաչէին 31
զնա և ասէին . եթէ հանես զմեզ ասա, հզ-
բամանն տուր մեզ երթալ յերամակ խոզիցն ։
✻ Ասէ ասէ ցնոսա. երթայք ։ և նոքա ելեալ գնա- 32
ցին

ցին յերթանէն խոզից . և դիմեաց ամ երա-
մանէն ՚ի դարձ անտի ՚ի ծով , և մեռան ՚ի
33 ջուրսն : * Եւ խոշտանգքն փախեան , և եր-
թեալ ՚ի քաղաքն պատմեցին զամ , և զերս
34 դիւահարացն : * Եւ ահա ամ քաղաքն ել
ընդ առաջ յիսո . երբև տեսին զնա՝ աղաչեցին
զի գնասցէ ՚ի սահմանաց նոցա :

Գ Լ . Ի .

1 Եւ մտեալ ՚ի նաւ անց յայնկոյս , և եկն ՚ի
2 քաղաք իւր : * Եւ ահա մատուցին առ || Մ-ի .
նա անդամալոյծ մի , որ դնէր ՚ի մահիճս . 2 . 3 .
և տեսեալ յիսո զհաւատս նոցա՝ ասէ ցանդա- Ղ-ւթ .
մալոյծն . Թողեալ լիցին քեզ մեղք քո : 5 . 18 .
3 * Եւ ահա ումանք ՚ի գպիրացն ասեն ընդ միտս .
4 հայհոյէ զա : * Եւ ծանուցեալ յիսո զխոր-
հուրդս նոցա՝ ասէ ցնոսա . ընդէ՞ր խորհիք զուք
5 չարիս ՚ի սիրտս ձեր : * Զի՞նչ դիւրին է .
ասել՝ Թողեալ լիցին քեզ մեղք քո , Թէ ասել
6 արի և շրջեաց : * Այլ զի գիտասջիք՝ Թէ իշ-
խանութիւն ունի որդի մարդոյ երկրի Թողուլ
զմեղս . յայնժամ ասէ ցանդամալոյծն . ա-
րի՛ ա՛ռ զմահիճն քո՝ և երթ ՚ի տուն քո :
7 * Եւ յարուցեալ գնաց ՚ի տուն իւր : * Ե-
8 րբև տեսին ժողովուրդքն , զարմացան . և փա-
ռաւոր առնէին զԱստուած որ այնպիսի իշ-
խանութիւն՝ մարդկան :

Գ Լ .
9 * Եւ անցեալ ընդ այն տեղի՝ ետես զմարդ մի , || Մ-ի .
որ նստէր ՚ի մաքսաւորութեան՝ մատթէոս ա- 2 . 14 .
նուն . և ասէ ցնա՝ Եկ զկնի իմ : և յարուցեալ Ղ-ւթ .
10 գնաց զկնի նորա : * Եւ եղև իբրև բազմեալ 5 . 27 .
էր նա ՚ի տան , և ահա բազմ մաքսաւորք և
մե-

մեղաւորք եկեալ և բազմեալ էին ընդ Յի՝
և ը աշակերտսն նը ։ * Իբրև տեսին փարի- 11
սեցիքն՝ ասեն ցաշակերտս նը . ընդէր ընդ
մաքսաւորս և ընդ մեղաւորս ուտէ վարդա-
պետն ձեր ։ * Իսկ Յս իբրև լուաւ՝ ասէ ցնա . 12
ոչ է պիտոյ բժիշկ կարողաց՝ այլ հիւանդաց ։
Ոսէե. * Երթայք՝ ուսարուք զի՞նչ է . ‖ զողորմու- 13
6. 6. Թի կամիմ, և ոչ զզոհ. զի ոչ եկի կոչել զարդ-
Գ՟ոյ . 12. 7. դարս՝ այլ ‖ զմեղաւորս ։ * Յայնժամ մա- 14
Ա՟. Տի՟. տեան առնեն աշակերտքն Յովհաննու՝ և ա-
1. 25. սեն . ‖ ընդէր մեք և փարիսեցիքն պահեմք
Մ՟ո՟ի՟. յաճախ, և քո աշակերտքդ ոչ պահեն ։ * Ը- 15
2. 18. սէ ցնա Յս . միթէ մարթի՞ նը իցէ մանկանց
Գ՟ո՟ա՟. սե ցնա յս . միթէ մարթի՞ նը իցէ մանկանց
5. 33. առագաստի սուգ առնուլ՝ մինչ փեսայն ը
նա իցէ . այլ եկեսցեն աւուրք՝ յորժամ բար-
ձցի ի նոցանէ փեսայն , և ապա պահեսցեն ։
* Ոչ ոք արկանէ կապեր նոր ի վերայ 16
հնացեալ ձորձոյ . զի առնու ելանէ զլրունն
նը ի հնոյն փեսայն , և ևս չար պատառումն
լինի ։ * Եւ ոչ արկանեն գինի նոր ի տիկս 17
հինս . ապա թէ ոչ՝ տիկքն պատառին՝ և
գինին հեղու, և տիկքն կորնչին, այլ արկա-
նեն զգինի նոր ի տիկս նորս , և երկոքին
պահին ։
Գ՟. Գ՟. * Եւ ինչ դեռ նա զայս խօսեր ը նը , ահա 18
իշխան մի մատուցեալ երկիր պագանէր նմ՝
Մ՟ո՟ի՟. և ասէր . դուստր իմ արդ ևս վախճանեցաւ .
5. 22.
Գ՟ո՟ա՟. այլ եկեալ դիպեա զձեռն քո ի վր նը՝ և կեց-
8. 41. ցե ։ * Յարեաւ Յս՝ և գնաց զկնի նր աշա- 19
Մ՟ո՟ի՟. կերտաքն Հանդերձ ։ * Եւ ահա կին մի տա- 20
9. 25.
Գ՟ո՟ա՟. ռատես երկտասանամեայ՝ մատուցեալ յե-
8. 43. տոյ մերձեցաւ ի դրօշակ Հանդերձի նորա ։

* Կան.

21 * Վանդի ասէր ՚ի մարի իւրում. Թէ միայն
22 մերձենամ ՚ի հանդերձս նը՝ փրկիմ: * Իսկ
յս իբրև դարձաւ և եաես զնա՝ ասէ. քա-
ջալերեաց դուստր՝ հաւատք քո կեցուցին
զքեզ. և փրկեցաւ կինն ՚ի ժամուն յայնմա-
23 նե: * Իբրև եկն յս ՚ի տունն իշխանին, և
եաես զփողարսն և ամբոխ յոյժ, ասէ ցնս.
24 ՚ի բաց դնացէք. * զի ոչ եթէ մեռեալ է
25 աղջկն՝ այլ նընջէ: * Իւ ծաղր առնէին
զնա: և իբրև եւ ամբոխն ՚ի բաց, եմուտ
կալաւ զձեռանն նը, և յարեաւ աղջկն:
26 * Իւ եւ համբաւս այս ել ամ երկիրն ել այն:
27 * Իւ մինչ դեռ անցանէր ել այն յս, զկետ
եղեն նը կոյրք երկու, աղաղակէին՝ և ա-
28 սէին. ողորմեաց մեզ որդի դաւիթ: * Իւ
իբրև եկն ՚ի տուն, մատեան առնա կոյրքն.
և ասէ ցնս յս. հաւատայք՝ եթէ կարօղ եմ
առնել ձեզ զայդ. ասեն ցնա՝ այո՛ տէր:
29 * Յայնժամ մերձեցաւ յաչս նց՝ և ասէ.
30 ել հաւատոց ձերոց եղիցի ձեզ: * Իւ բա-
ցան աչք նց. և սաստեաց նց յս և ասէ.
31 զգո՛յշ կացէք՝ մի ոք գիտասցէ: * Իւ նոքա
ելեալ համբաւեցին զնա ընդ ամ երկիրն ել
32 այն: * ‖ Իւ յելանելն նոցա արտաքս, ահա ‖ Վրդ.
մատուցին առնա այր մի՝ համր դիւահար: ԺԲ. 22.
33 * Իւ յելանել դիւին՝ խօսեցաւ համրն. և ԱՂ. ԺԱ. 14.
զարմացան ժողովուրդքն՝ և ասեն. Թէ և
34 ոչ երբէք երեւեցաւ այսպիսի ինչ յիսրայէլ: * Իսկ
փարիսեցիքն ասէին, Թէ իշխանաւն դիւաց
հանէ դա զդեւս:
35 * ‖ Իւ շրջէր յս ընդ ամ քաղաքս և ընդ ‖ Մտթ.
դիւղս. ուսուցանէր ՚ի ժողովուրդս նց, և Ա. 6. 7.
քա-

քարոզէք զաւետարանն արքայու-
կէր զամ ախտս և զամ հիւանդու-
գսվիզեանն։ * Յաւ տեսեալ զժողովուրդսն՝ 36
գթացաւ ՚ի նոսա. զի էին աշխատեալք և
ցրուեալք իբրև զոչխարս, որոց ոչ կայ հո-
վիւ։ * Յայնժամ ասէ ցաշակէրտսն իւր. 37
Հունձք բազմ են՝ և մշակք սակաւ։ * Աղա- 38
աղաչեցէք զտէր հնձոց՝ զի հանցէ մշակս
՚ի հունձս իւր։

ԳԼՒԽ Ժ։

Եւ * կոչեցեալ զաւետարանեսին 1
աշակէրտսն իւր, ետ նոցա իշխանութիւն այ-
սոց պղծոց հանել զնա, և բժշկել զամ ցաւս
և զամ հիւանդութիւնս։ * Եւ առաքելոցն 2
երկոտասանից էին անուանք այսոքիկ. ա-
ռաջին սիմէն՝ անուանեալն պետրոս, և անդ-
րեաս եղբայր նր։ * Յակոբոս զբեդեթեայ, 3
և յովհաննէս եղբայր նորա. փիլիպպոս, և
բարթողիմէոս. թովմաս, և մատթէոս
մաքսաւոր. յակոբոս ալփեայ, և դ՚բէոս՝
որ անուանեցաւ թադէոս։ * Սիմոն կանա- 4 4
նացի. և յուդայ իսկարիովտացի՝ որ և մատ-
նեացն գնաւ։ * Զսոցանէրկոտասանեսին առա- 5 5
քեաց յս, պատուիրեաց նոցա և ասէ, ՚ի ճանապարհ
հեթանոսաց մի երթայցէք, և ՚ի քաղաք սա-
մարացւոց մի մտանիցէք։ * Այլ երթայք ա- 6 6
ռաքել առ ոչխարան կորուսեալս տանն իսրա-
յէլի։ * Եւ երթեալ երթայցէք՝ քարոզեցէք և ասա- 7 7
ցէք, թէ մերձեալ է արքայութիւն երկնից։
* Զհիւանդս բժշկեցէք, զբորոտս սրբեցէք, 8 8
զմեռեալս հանէք, զդեւս արտաքս՝ ձրի առիք՝ և ձրի տուք։

* Մէ

9 * Ա՛ի սառանայք ոսկի՝ և մի՛ արծաթ՝ և մի՛ Մ-ւ։ 6. 8.
10 պղինձ՝ ի գօտիս ձեր ։ * Ա՛ի պարկ՝ ի ճանա- Ղ-ւ։ 9. 3.
պարհ՝ և մի՛ երկուս հանդերձս , մի՛ կօշիկս , 10. 4.
մի՛ ցօպ։ զի արժանի է՝ մշակն կերակրոյ իւ-
11 րոյ ։ * Յոր քաղաք մտանիցէք կի՛ ի գեօղ ,
հարցանիցէք թէ ո՞ է՝ ի նմա արժանի . և
12 անդ լինիջիք մինչև ելանիցէք անտի ։ * Ա՛ւ
երբեմն մտանիցէք՝ ի տունն , ողջո՛յն տացէք
նմա՝ և ասացէք . ողջո՛յն տանս այսմիկ ։
13 * Ա՛թէ իցէ տունն արժանի , եկեսցէ ող-
ջոյնն ձեր՝ ի վերայ . ապա թէ ո՛չ իցէ արժա-
14 նի , ողջոյնն ձեր առ ձեզ դարձցի ։ * Ա՛ւ որ
ո՛չ ընկալցի զձեզ՝ և ո՛չ լուիցէ բանից ձերոց՝
երբեմն ելանիցէք՝ ի տանէն՝ կի՛ ի քաղաքէն
յայնմանէ , թօթափեսջիք զփոշին յոտից
15 ձերոց ։ * Ա՛մէն ասեմ ձեզ՝ դիւրագոյն լիցի
երկրին սոդոմացւոց և գոմորացւոց յաւուրն
դատաստանի , քան քաղաքին այնմիկ ։
16 * Ա՛հաւասիկ ես առաքեմ զձեզ իբրև զոչ- Ղ. Օ.
խարս՝ ի մէջ գայլոց . եղերուք այսուհետև Ղ-ւ։ 10. 3.
խորագէտք իբրև զօձս , և միամիտք իբրև զա-
17 ղաւնիս ։ * Զգո՛յշ լինիջիք՝ ի մարդկանէ .
զի մատնեսցեն զձեզ յատեանս . և՛ ի ժողո-
18 վուրդս իւրեանց տանջեսցեն զձեզ ։ * Ա՛ւ ա-
ռաջի դատաւորաց և թագաւորաց տանի-
ցեն զձեզ վա՛ի իմ՝ ի վկայուԹիւն , և հեԹա-
19 նոսաց ։ * Ա՛յլ յորժամ մատնեսցեն զձեզ , Մ-ւ։ 13. 11.
մի՛ հոգայցէք՝ Թէ ո՞ւր կի՛ ընչ խօսիցիք . զի Ղ-ւ։ 12. 11.
տացի ձեզ՝ ի ժամուն յայնմիկ զինչ խօսի-
20 ցիք ։ * Օ՛ ի ո՛չ եԹէ դուք իցէք՝ որ խօսիցիք՝ն ,
այլ Հոգին Հօր ձերոյ՝ որ խօսիցի՝ ի ձեզ ։
21 * Ա՛ատանեսցէ եղբայր զեղբայր՝ ի մա՛հ , և

Տայը զորդի. և յարիցեն որդիք ի վեր հարց՝
և սպանանիցեն զնա։ * Քե եղիջիք աաւելեալք 22
յամենեցունց վասն անուան իմոյ. իսկ որ
համբերեսցէ իսպառ, նա կեցցէ։ * Քե յոր- 23
ժամ հալածեսցեն զձեզ ի քաղաքիս յայս-
միկ՝ փախիջիք յայլ. և եթէ յայնմանէ հա-
լածիցեն զձեզ՝ փախիջիք ի միւս։ ամէն ա-
սեմ ձեզ՝ ոչ սպառեսջիք զքաղաքս իսրայ մին-
ևս եկեսցէ որդի մարդոյ։ * Ոչ է աշակերտ 24
առաւել քան զվարդապետ, և ոչ ծառայ
քան զտէր իւր։ * Ընդունել աշակերտին՝ 25
եթէ եղիցի իբրև վարդապետ իւր, և ծա-
ռային՝ իբրև տէր իւր։ եթէ զտանուտէրն
բէեղզեբուղ կոչեցին, որչափ ևս առաւել
զընտանիսն։ * Ի այսու հետև երկնչիջիք 26
ի նոցանէ։ ոչ ինչ է ի ծածուկ՝ որ ոչ
յայտնեսցի, և գաղտնի՝ որ ոչ ծանիցի։
* Զոր ասեմ ձեզ ի խաւարի՝ ասացէք ի 27
լոյս. և զոր լսէք յունկան՝ քարոզեցէք ի
վեր տանեաց։ * Եւ մի երկնչիք յայնոցանէ 28
որ սպանանեն զմարմին, և զոգի ոչ կարեն
սպանանել. այլ երկեարուք զայնմանէ՝ որ
յայնմանէ՝ որ կարող է զոգի և զմարմին կո-
րուսանել ի գեհենի։ * Ոչ ապաքէն երկու 29
ճնճղուկք դանկի միոջ վաճառին, և մի ի
նոցանէ յերկիր ոչ անկցի առանց հօր ձերոյ։
* Եւ ձեր և ամ իսկ հեր գլխոյ թուեալ 30
է։ * Եւ արդ՝ մի երկնչիջիք՝ զի լաւ էք 31
զբազմ ճնճղուկս։ * Ամենայն որ խոստո- 32
վանեսցի յիս առաջի մարդկան, խոստովա-
նեցից և ես զնմանէ առաջի հօր իմոյ որ յեր-
կինս է։ * Եւ որ ուրասցի յիս առաջի մարդ- 33
կան,

կան, ուրացայց և ես զնա առաջի հօր իմոյ՝
34 որ յերկինսն է։ * Մի համարիք եթէ եկի
արկանել խաղաղութիւն յերկիր. ոչ եկի ար-
35 կանել խաղաղութիւն, այլ սուր։ * Վասն զի
եկի քակել || զայր ի հօրէ իւրմէ, և զդուստր || Ղ-ի. 12. 51.
ի մօրէ իւրմէ, և զՀարսն ի սկեսրայր իւրմէ։
36 * || Նա թշնամիք առն ընտանիք իւր։ * || Որ || Մ-ի. 7. 6.
37 սիրէ զհայր կամ զմայր առաւել քան զիս՝ ոչ || Ղ-ի. 14. 26.
է ինձ արժանի. և որ սիրէ զուստր կամ զըս-
դուստր առաւել քան զիս՝ չէ ինձ արժանի։
38 * || Նա որ ոչ առնու զխաչ իւր՝ և գայ զկնի || Մ-ի. 8. 34.
39 իմ, չէ ինձ արժանի։ * Որ գտանէ զանձն իւր, կորուսցէ զնա. և որ կորոյս զանձն իւր || Ղ-ի. 16. 24.
40 վասն իմ, գտցէ զնա։ * || Որ ընդունի զձեզ՝ զիս ընդունի, և որ զիս ընդունի՝ ընդունի || Ղ-ի. 9. 24.
41 զառաքիչն իմ։ * Որ ընդունի զմարգարէ յա- || Ղ-ի. 14. 27. 17. 33.
նուն մարգարէի՝ զվարձս մարգարէի առ- || Յ-ի. 13. 20.
ցէ. և որ ընդունի զարդար յանուն արդա-
42 րոյ՝ զվարձս արդարոյ առցէ։ * || Նա որ ար- || Մ-ի. 9. 40.
բուսցէ միոմ՝ի փոքրկանցս յայսցանէ բա-
ժակ ի ջուր ցուրտ միայն՝ յանուն աշա-
կերտի, ամէն ասեմ ձեզ. ոչ կորուսցէ զը-
վարձս իւր։

ԳԼՒ. ԺԱ.

Ա Եւ եղև իբրև կատարեաց յի զպատուէր
1 երկոտասանից աշակերտացն իւրոց, գը-
նաց անտի քարոզել և ուսուցանել՝ի քա-
2 նի։ * || Լսեալ յովհաննէս իբրև լուաւ՝ի բան- || Ղ-ի. 7. 18.
3 տին զգործս քրիստոսի, առաքեաց՝ի ձեռն աշա-
4 կերտացն իւրոց, * և ասէ ցնա. դուն ես՝ որ
գալոցն ես, եթէ այլում ակնկալցուք։ * Պա-
տաս-

տասխանի եւ յն՝ և ասէ ցնոսա. գնացէք պատ-
մեցէք յովհաննու, զոր լուայք և տեսէք ։
Ղուկ. ։ ։ Կոյրք տեսանեն,կաղք գնան,բորոտք սըր- 5
35. 5. բին, և խուլք լսեն , և մեռեալք յառնեն , և
աղքատաք աւետարանին ։ * Եւ երանելի՝ 6
Ղուկ. ։ որ ոչ գայթակղեցւի յիս ։ * Եւ իբրև նոքա 7
7. 24. գնացին ,սկսաւ յն ասել ցհոդևոցն ըզ-
յովհաննէ. զի՞նչ ելէք տեսանել յանապա-
տին , եղէգն շարժուն 'ի հողմոյ ։ * Այլ 8
զի՞նչ ելէք տեսանել, մարդ 'ի հանդերձս
փափկուե զարդարեալ. ահաւասիկ որ ըզ-
փափուկսն ունիցին 'ի տունս թագաւո-
րաց են ։ * Այլ զի՞նչ ելէք տեսանել. մար- 9
գարէ՞. այո՝ ասեմ ձեզ, և առաւել ևս քան
զմարգարէ։ * Ո՛ր նա է՝ վասն որոյ գրեալն 10
Մատ. ։ է.։ ահա ես առաքեցից զհրեշտակ իմ առաջ-
3. 1. Մարկ. ։ դէմ երեսաց քոց՝ որ պատրաստեսցէ զճանա-
1. 2. պարհս քո առաջի քո ։ * Ամէն ասեմ ձեզ՝ 11
չէ յարուցեալ 'ի ծնունդս կանանց մեծ քան
զյովհաննէս մկրտիչ. բայց փոքրիկն յար-
քայութեան երկնից մեծ է քան զնա ։ * Այլ 12
յաւուրսն յովհաննու մկրտչի մինչև ցայժմ՝
արքայութիւն երկնից բռնադատի, և բռնա-
ւորքն յափշտակեն զնա ։ * Վասնզի ամ օրինք և 13
մարգարէքն մինչև ցյովհաննէս մարգարէա-
Մատ. ։ ցան. * և Թէ կամիք ընդունել՝ նա է եղիա՝ 14
4. 5. որ գալոցն է ։ * Որ ունիցի ականջս լսելոյ , 15
լուիցէ ։ * Զո՞մ նմանեսցուցից զազգս զայս. 16
նման է մանկտւոյ՝ որ նստեալքն 'ի հրապա-
րակս, կարդայեն ընկերս իւրեանց , * և 17
ասեն. փող հարաք ձեզ՝ և ոչ կապա-
ւեցէք , ողբացաք ձեզ՝ և ոչ կոծեցարուք ։
* Ամէն

18 * Այնո՛յ ժամանակի պատասխանի եւ յի-
19 ւ ասէ՝ դա՛ւ դպ՛ին նմա ։ * Այնո՛ր որդի մար-
դո՛յ՝ ուտէ եւ ըմպէ ։ եւ ասեն , ահա այր ա՛ւ-
20 ր եւ արբեցո՛ղ , բարեկա՛մ մաքսաւորաց եւ
մեղաւորաց , եւ արդարացա՛ւ իմաստութի՛ւ
21 յորդւոց իւրոց ։ * Յայնժամ սկսաւ նախա-
տե՛ւ զքաղաքսն՝ յորս եղեն բազմ զօրութի՛ւք
22 նո՛ր , եւ ո՛չ ապաշխարեցի՛ն ։ * ‖ Վա՛յ քե՛զ քո՛-
րազին , վա՛յ քե՛զ բեթսայիդա ։ զի եթէ ՚ի ‖ Ղ՚-Ի ։
տիւրոս եւ ՚ի սիդոն եղե՛ւ էին զօրութի՛ւքն՝ ո՛ր ՚ի ։ ։
ձե՛զ եղեն , վաղու՛ւ ա՛ւ արդեօք խորդով եւ
23 մոխրով ապաշխարէ՛ր ։ * Այլ ասե՛մ ձե՛զ ։
դի՛ւրաւ դո՛ւն լեցի՛ երկրին տիւրոսի եւ սիդոնի
քա՛ւ դատաստանի՝ քե՛զ ։ * Այ՛ւ դո՛ւ
կափառնաո՛ւմ , մի՛ մինչե՛ւ յերկի՛նս բարձրաս-
24 ցի՛ս , այլ մինչե՛ւ ՚ի դժոխս ի՛ջցես ։ զի եթէ
՚ի սոդոմ եղեա՛ւ էին զօրութի՛ւքն՝ որ ՚ի քե՛զ
եղեն , ապաքէն կայի՛ն ա՛ւ մինչե՛ւ յայսօր ։
25 * Յայնմ ժամանակի՛ պատասխանի՛ եա՛ւ յի-
ՂԱ
ւ ասէ ։ գոհանա՛մ ք՛զքե՛ն հա՛յր՝ տէր երկի՛նի եւ
26 երկրի՛ ։ զի ծածկեցեր զայս յի՛մաստնոց եւ ՚ի
դիտնոց , եւ յայտնեցեր տղայոց ։ * Այո՛
27 հա՛յր ։ զի այսպէ՛ս հաճո՛յ եղե՛ւ առաջի՛ քո ։
* Ա՛մենայն ի՛նձ տուա՛ւ ի՛նձ ՚ի հօրէ՛ իմմէ ։
‖ եւ ո՛չ ոք ճանաչէ՛ զորդի՛ եթէ ո՛չ հայր , եւ ‖ Յ-Է ։
ո՛չ զհայր ոք ճանաչէ՛ եթէ ո՛չ որդի , եւ ում ։ ։
28 որդի՛ն կամի՛ցի յայտնե՛ւ ։ * Ա՛կայք առի՛ս ա-
մենայն վաստակեա՛լք և բեռնաւորք , և ես
29 հանգուսցի՛ զձե՛զ ։ * ‖ Ա՛ռէք զլուծ իմ՛ ՚ի ‖ Եբէմ ։
ձե՛զ ,

ձեզ, և ուսարիւք լինիցէն՝ ղի հեզ եմ և խո-
նարհ սրտիւ. և գտջիք հանդիստ անձանց
||Ցուկ. 5. 3. ձերոց : * || Օ ի լուծ իմ քաղցր է. և բեռն 30
իմ փոքրոդի :

ԳԼ. ՕՒՆ :

ԴՐ Յայնժամ || գնաց յն ընդ արտորայսն նջ 1
||Մ-րկ. 2. 23. ի շաբաթուս. և աշակերտքն նորա քաղ-
Ղ-ւկ. 6. 1. ցեան, և սկսան հասկ կորզել և ուտել :
* Փարիսեցիքն իբրև տեսին՝ ասեն ցնա. ա- 2
հաւասիկ աշակերտքն քո գործեն, զոր ոչ
է սրժան գործել ի շաբաթուս : * Նա ասե 3
||Թագ. 12. 4. ցնոսա. ոչ իցէ ընթերցեալ ձեր՝ || զոր ա-
նամն էին : * Օ ի մարդ եմուտ ի տունն ոյ՝ 4
և եկեր զհացն զառաջաւորութե. զոր ոչ
էր օրէն նմ ուտել, և ոչ սրոց ընդ նմանն
|| Գ-ծ. էին, || բայց միայն քահանայից : * Կամ ընթե 5
24. 9. ցեալ ընթեռաք յօրինս՝ || զի ի շաբաթս
||Թուոց. 28. 9. քահանայքն ի տաճարին պղծեն զշաբաթն,
և անմեղք են : * Ասայ ասեմ ձեզ՝ զի մեծ 6
քան զտաճարն է աստ : * Եւ եթէ գիտէիք 7
||Ոչեէ. 6. 6. զինչ է՝ || զողորմութիւն կամիմ՝ և ոչ զզբօ-ա
պան սրբ գտատապարտեիք դուք զանպատրաստն :
* Օ ի տէր է շաբաթուս՝ որդին մարդոյ : 8
* Եւ գնացեալ անտի յն եկեն ի ժողովուրդն 9
* Եւ ահա էր այր մի՝ որոյ ձեռն իւր 10
||Մ-րկ. 3. 1. նջ : * || Եւ անդ էր այր մի՝ որոյ ձեռն իւր
Ղ-ւկ. 6. 6. գօսացեալ էր. հարցին ցնա՝ և ասեն, եթէ
պարտ իցէ ի շաբաթս բժշկել. զի զարա-
||Ովսէ. 22. 4. խասեցեն զնմանէ : * Եւ նա ասէ ցնոս. || ո՞վ 11
է ի ձէնջ մարդ՝ որոյ իցէ ոչխար մի, և ան-
կանիցի այն ի խորխորատ ի շաբաթուս. մի-

թէ

12 Թէ ո՞չ ունիցի և յարուցանիցէ զնա։ * Իսկ
արդ՝ որչափ և առաւել է մարդ քան զոչ-
խար. ապա ուրեմն պարտ է՝ ի շաբաթու-
13 բարիս զործել։ * Յայնժամ ասէ ցայրն.
Ձգեա զձեռնդ քո, և նա ձգեաց՝ և եղև ողջ
14 իբրև զիւսն։ * Իսկ փարիսեցիքն ելեալ
արտաքս խորհուրդ առին զնմանէ՝ Թէ ո՛ր
15 կորուսցեն զնա։ * Եւ յո՛ւ իբրև գիտաց,
մեկնեցաւ անտի. և զնացին զհետ նը՛ր ժո-
ղովուրդք բազումք, և բժշկեաց զամենե-
16 սեան։ * Եւ սաստեաց նոցի՛ զի մի յայտնեա-
17 ցեն զնմանէ ումեք։ * Ո՛ր լցոյն, որ ասա-
18 ցաւն՝ ի ձեռն եսայեայ մարգարէի։ * Ո՛ւ- Եսայ. 42. 1.
Հա մանուկ իմ՝ զոր ընտրեցի, և սիրելի իմ՝
ընդ որ հաճեցաւ անձն իմ. եդից զոգի իմ՝ ի
վերայ նը՛ր, և իրաւունս հեթանոսաց պատմես-
19 ցէ։ * Ո՛չ հակառակեսցի՝ և ո՛չ աղաղակես-
ցէ, և ո՛չ ոք լուիցէ՝ ի հրապարակս զաւրքաս-
20 նը՛ր։ * Ո՛ եղէգն ջախջախեալ ո՛չ փշրեսցէ,
և զպատրոյկն առ կայծելոյ ո՛չ շիջուսցէ. մին-
21 չև հանցէ՝ ի յաղթութի՛ զդատաստան։ * Եւ
յանուն նորա հեթանոսք յուսասցին։
22 * Յայնժամ մատուցաւ առ նմա դիւահար Գ. Գ.
մի կոյր և համր, և բժշկեաց զնա. ոյն զի
23 համրն և կոյրն խօսիցի և տեսանիցէ։ * Ո՛ւ ար-
մացան ամ՛ենայն ժողովուրդքն՝ և ասէին. միթէ
24 սա՞ իցէ քրիստոս որդի դաւթի։ * Եւ Ա՛յլք փա- Մ՛ռ. 3. 22.
րիսեցիքն իբրև լուան՝ ասէն. ո՛չ եւիք հա- Ղ՛ւկ. 11. 15.
նէ դա զդեւս՝ եթէ ոչ բէեղզեբուղաւ իշ- Վեր.
25 խանաւն դիւաց։ * Իբրև գիտաց յի՛ զխորհուրդս 9. 34.
հուրդս նը՛ր ասէ ցնո՛ւս։ Ամ՛ենայն տո՛ւն Ղ՛ւկ.
բաժանեալ յանձն լեր՝ աւերի. և ամ՛ենայն 11. 17.

զքաք

ղաք կամ տուն բաժանեալ յանձն իւր՝ մէ
կացցէ։ * Եւ եթէ սատանայ զսատանայ հա- 26
նէ, յանձն իւր բաժանեցաւ. արդ՝ զիարդ
կացցէ թագաւորութիւնն։ * Եւ եթէ ես 27
բէելզեբուղաւ հանեմ զդեւս՝ որդիքն ձեր
ո՞ւր հանիցեն. վասն այնորիկ նոքա եղիցին ձեր
դատաւորք։ * Եպա եթէ հոգւով աստ հա- 28
նեմ ես զդեւս, ուրեմն հասեալ է ի վերայ ձեր
արքայութիւն աստ։ * Կամ զիարդ կարէ ոք մտա- 29
նել ի տունն հզօրի՝ և զգործիսն նորա յափշտա-
կել. եթէ ոչ նախ կապիցէ զհզօրն, և ապա
զտունն նորա յափշտակիցէ։ * Որ մէ ընդ իս է, 30
հակառակ իմ է, և որ մէ ժողովէ ընդ իս ցրը-
ՈՒմբ. 3. 28. ուէ։ * ՈՒ ասդ որիկ ասեմ ձեզ. ամէն մեղք 31
Ղ.ուխ. 12. 10. և հայհոյութիւնք թողցին մարդկան, բայց
զՀոգւոյն հայհոյութիւն մի՛ թողցի։ * Եւ որ 32
ոք ասիցէ բան ընդդէմ մարդոյ՝ թողցի նմա.
բայց որ զՀոգւոյն սուրբ ասիցէ՝ մի՛ թողցի
նմա, մի՛ յաստ աշխարհի՛ և մի՛ ի հանդերձ-
եալսն։ * Կամ արարէք զծառն բարի՝ և 33
զպտուղ նորա բարի, կամ արարէք զծառն
ՈՂուխ. 6. 44. չար՝ և զպտուղ նո՛ր չար. քանզի ՈՒ ի պտղոյ
անտի ծառն ճանաչի։ * Ովսկունդք իժից, 34
զիարդ կարիցէք բարիս խօսել՝ որ չարքդ եք.
քանզի ի յաւելուածոյ սրտի խօսի բերան։
* Մարդ բարի՝ ի բարի գանձուց սրտի իւ- 35
րոյ հանէ զբարիս. և մարդ չար՝ ի չար գան-
ձուց սրտի իւրոյ հանէ զչարիս։ * Եայց ա- 36
սեմ ձեզ. թէ ընդ ամ դատարկ բանի զոր
խօսիցին մարդիկ, տացեն համար յաւուրն
դատաստանի։ * Ով ի՛ բանից քոց արդա- 37
րասցիս, և ի՛ բանից քոց պարտաւորեսցիս։

* Յայն-

38 * Յայնժամ սպառասխանի ետուն նմա ոմանք Դ·Դ
'ի գպրացն և 'ի փարիսեցւոց՝ և ասեն. վար-
դապետ՝ կամիմք նշան ինչ տեսանել 'ի քէն:
39 * Եւ պատասխանի ետ՝ և ասէ ցնոսա. ‖ ազգ Վ·ԺԲ· 16· 4·
չար և շնացօղ նշան խնդրէ. և նշան մի տա- Ղ·ԻԲ· 11· 29·
յի նմա՝ բայց նշանն յովնանու մարգարէի:
40 * Օ՛ւ ոչ կէր ‖ յովնան 'ի փոր կիտին զերիս Յ·Ը·
տիւս և զերիս գիշերս, նոյնպէս եղիցի և որ- 2· 1·
դի մարդոյ 'ի սիրտ երկրի զերիս տիւս և զե-
41 րիս գիշերս: * ‖ Արք նինուէացիք յարիցեն Յ·Ը·
'ի դատաստանի ընդ ազգիս յայմիկ և դա- 3· 5·
տապարտեսցեն զսա, զի ղղջացան 'ի քարո-
զութենն յովնանու. և արդ աւասիկ մեծ քան
42 զյովնան է սստ: * Թագուհի հարաւոյ յա- ‖ Թ·Ժ· 10· 1·
րիցէ 'ի դատաստանի ընդ ազգիս յայմիկ՝
և դատապարտեսցէ զսա. ‖ զի եկն 'ի ծա-
գաց երկրի՝ լսել զիմաստութիւն սողոմոնի.
43 և ահա մեծ ընդ սողոմոնն է սստ: * ‖ Ա·ԱՀ Ղ·ԻԲ· 11· 24·
յորժամ ոգին պիղծ ելանէ 'ի մարդոյ՝ շրջ-
ի ընդ անջրդի տեղիս. խնդրէ հանգիստ՝ և
44 ոչ գտանէ: * Յայնժամ ասէ. դարձայց 'ի
տունն իմ՝ ուստի ելի. և եկեալ գտանէ զնա
45 պարապորդ, մաքրեալ և յարդարեալ: * Յայն-
ժամ երթայ՝ և առնու ընդ իւր եօթն այլ
ոգիս չարագոյնս քան զինքն, և մտեալ բըն- Ա·ՊԵ·
նակէ անդ. և ‖ լինի յետինն մարդոյն այ- 2· 20·
նորիկ չար քան զառաջինն. այնպէս եղիցի
46 և ազգիս այսմիկ չարի: * ‖ Մ·ԻԲ· 3· 31·
Մինչդեռ նա Ղ·ԻԱ·
ընդ ժողովրդեան խօսէր, ահա մայր նորա և 8· 19·
եղբարք նորա կային արտաքոյ՝ և խնդրէին
47 խօսել ընդ նմա: * Եւ ասէ ոմն ցնա. ահա
մայր քո՝ և եղբարք քո կան արտաքոյ, և
խնդր-

խնդրեն խօսել ընդ քեզ : * Եւ պատասխա- 48
նի եւ ասէ ցնոսա՝ որ ասացն ցնա , և ասէ . ո՞վ
է իմ մայր , կամ ո՞վ են իմ եղբարք : * Եւ 49
ձգեալ զձեռն իւր յաշակերտան՝ ասէ . ահա
մայր իմ և եղբարք իմ : * Զի որ առնիցէ 50
զկամս հօր իմոյ որ յերկինսն է , նա է իմ
եղբայր՝ և քոյր՝ և մայր :

ԳԼՒ. ԺԳ.

Ի այնմիկ ելեալ յտ՛ի տանէն՝ նըս- 1
տաւ առ ծովեզերն : * Եւ ժողովեցան 2
առ նա ժողովուրդք բազմք , մինչև մտանել
նո՛ւ ի նաւն՝ և նստել . և ամ ժողովուրդն
կայր առ ծովեզերբն , * և խօսեր ընդ նոսա 3
բազումս առակաւք՝ և ասէր : * Ահա ել սեր- 4
մանհան սերմանել . և ի սերմանելն իւ-
րում , եր որ անկաւ առ ճանապարհաւ , և
եկն թռչուն երկնից՝ և եկեր զնա : * Եւ 5
այլն անկաւ յապառաժի , ուր ո՛չ գոյր հող
բազմ. և վաղվաղակի բուսաւ՝ առ՛ի չգոյէ
հողոյ երկրին . * Եւ ի ծագել արեւու տապա- 6
ցաւ , և զի ո՛չ գոյին արմատք՝ չորացաւ : * Եւ 7
այլն անկաւ՝ ի մէջ փշոց , և ելին փուշքն և
հեղձուցին զնա : * Եւ այլն անկաւ յերկիր 8
բարի , և տայր պտուղ. եր որ հարիւրաւոր ,
և եր որ վաթսնաւոր , և եր որ երեսնաւոր :
* Որ ունիցի ականջս լսելոյ , լուիցէ՛ : * Եւ 9
մատուցեալ աշակերտքն ասեն ցնա . ընդէր 10
առակաւք խօսիս ընդ նոսա : * Եւ պատասխա- 11
նի եւ՝ և ասէ ցնոսա . քանզի ձեզ տուեալ է
գիտել զխորհուրդս արքայութեն երկնից ,
և նոցա՛ ո՛չ տուեալ է : * Զի որ գուցէ՝ տայցի 12
նմա

նմա և յաւելցի . և այր ոչն գուցէ , և զոր
13 ունիցին՝ բարձցի ’ի նմանէ : * Ա՛ծ այնորիկ
առակօք խօսիմ ’ի նոսա . զի տեսանեն՝ և ոչ
1 տեսանեն , և լսեն՝ և ոչ լսեն , և ոչ առնուն
14 ’ի միտ : * Եւ կատարի առ նոսա մարգարէու-
թիւն Եսայեայ՝ որ ասէ , ‖ լսելով լսիջիք և ‖ Եսա. 6. 9.
մի՛ իմասջիք , և տեսանելով տեսջիք՝ և մի՛ Մատ. 4. 12.
15 տեսջիք : * Զի թանձրացաւ սիրտ ժողո- Ղուկ. 8. 10.
վրդեանս այսորիկ , և ականջօք իւրեանց
ծանրունս լուան . և զաչս իւրեանց կափու-
ցին՝ զի մի երբեք տեսցեն աչօք՝ և ականջօք
լսիցեն՝ և սրտիւք իմասցին , և դարձցին՝
16 և բժշկեցից զնոսա : * Այլ ձեր ‖ երանի է՛ ա- ‖ Ղուկ. 10. 23.
չացդ՝ զի տեսանեն , և ականջաց ձերոց՝ զի
17 լսեն : * Ա՛մէն ասեմ ձեզ . զի բազմ մարգա-
բէք և արդարք ցանկացան տեսանել զոր տե-
սանէք դուք՝ և ոչ տեսին , և լսել զոր լսէք դուք՝ և
18 ոչ լուան : * Եւ արդ՝ լուարուք դուք զա-
19 ռակ սերմանացանին : * Ամենայնի՝ որ լսէ
զբանն արքայութեան՝ և ոչ առնու ’ի միտ , գայ
չարն՝ և յափշտակէ զսերմանեալն ’ի սիրտ
նը . այն է՝ որ առ ճանապարհաւն սերմանե-
20 ցաւ : * Եւ որ յապառաժին սերմանեցաւ՝
այն է , որ իբրև լսէ զբանն , և վաղվաղա-
21 կի խնդութեամբ ընդունի զնա : * Այլ քան-
զի ոչ ունի արմատս յինքեան , այլ առ ժա-
մանակ մի է . ’ի լինել նեղութեան և հալածա-
նաց վ՛ա բանին՝ վաղվաղակի գայթակղի :
22 * Իսկ որ ’ի մէջ փշոյն սերմանեցաւ՝ այն է ,
որ իբրև լսէ զբանն , և հոգք աշխարհիս և
պատրանք մեծութեան խեղդուցանեն զբանն ,
23 և լինին անպտուղ : * Իսկ որ յերկիրն բարի
սերմ-

սերմանեցաւ՝ այն է, որ իբրև լսէ զբանն՝ և
ի միտ առնուու, և տայ զպտուղ, է որ հար-
իւր, և է որ վաթսուն, և է որ երեսուն։
Գ. Օ. * Ա.ՅԼ առակ արկ առնն՝ և ասէ. Նմանէ 24
ցաւ արքայութիւն երկնից առն, որ սերմանի
ցկ սերմն բարի յագարակի իւրում։ * Այլ ի 25
քուն լինել մարդկան, եկն թշնամին նր.
և ցանեաց ի վր որոմն ի միջ ցորենոյն՝ և
գնաց։ * Այլ իբրև բուսաւ խոտն՝ և արար 26
պտուղ, ապա երեւեցաւ և որոմնն։ * Ա- 27
տուցէ ծառայք տանուտեառնն ասեն ցնա.
տէր՝ ոչ սերմն բարի սերմանեցեր յագարա-
կին քումմ, արդ՝ ուստի ունիցի զորոմնն։
* Այն ասէ ցնա. այր թշնամի արար զայն։ 28
ասեն ցնա ծառայքն. կամիս՝ զի երթիցուք
քաղեսցուք զայն ի բաց։ * Այն ասէ ցնա. 29
մի, գուցէ մինչ քաղիցէք զորոմնն, և զցո-
բեանն ընդ նմին ի բաց խլիցէք։ * Խօսէլ 30
տուք երկոցունց առնել ի միասին մինչև ի
հունձս, և ի ժամանակի հնձողն ասացից
ցհնձօղսն. քաղեցէք նախ զորոմնդ և կապե-
ցէք զայդ խրձունս առ ի յայրել, և զցո-
Մ-ի. բեանն ժողովեցէք ի շտեմարանս իմ։ * Ա.ՅԼ 31
4. 30. առակ արկ առնն՝ և ասէ. Նման է արքայ-
Ղ-ի. 13. 18. ութիւն երկնից հատու մանանխոյ. զոր ա- 32
ռեալ մարդոյ՝ սերմանեաց յագարակի իւ-
րում։ * Որ փոքր է ջ զամ սերմանից. և
յորժամ աճիցէ, մեծ է ջ զամ բանջարս.
և լինի ծառ՝ մինչև գալ թռչնոց երկնից և
Ղ-ի. հանգչել յոստս նր։ * Ա.ՅԼ առակ խօսեաց 33
13. 20. ցաւ ընդ նմ՝ և ասէ. Նման է արքայութիւն
երկնից խմորոյ, զոր առեալ կնոջ թագոյց
ի

'ի գրիւս երիս աւերք՝ մինչև ամ խմորեցաւ ։
34 * Օ այս ամ խօսեցաւ յիս առակօք ըստ ժողո-
վուրդն . ‖ և առանց առակի ոչինչ խօսէր ‖Մ-ու։
4 · 34 ·
35 ըստնոսա ։ * Օ ի լցցի ասացեալն 'ի մարգա-
րէին . ‖ բացից առակօք զբերան իմ՝ բղխեց- ‖ Սաղմ·
77 · 2 ·
ցից զծածկեալսն 'ի սկզբանէ աշխարհի ։
36 * Յայնժամ թողեալ զոք զժողովուրդսն՝ Ղ Ի
եկն 'ի տուն . մատեան առ նա աշակերտքն
նորա՝ և ասեն . մեկնեա մեզ զառակ որոմանցն
37 ագարակի ։ * Նա պատասխանի ետ՝ և ասէ
ցնոսա . որ սերմանէ զբարին՝ է որդի
38 մարդոյ ։ * Նոյն ագարակն աշխարհս է ։
սերմն բարի նոքա են՝ որ որդիքն արքայու-
39 են . իսկ որոմն որդիք չարին են ։ * Նա թըշ-
նամին որ վարեաց զայն՝ սատանայ է . ‖ և ‖Յով·
հունձքն կատարած աշխարհիս է , և հնձողքն 14 · 15
40 հրեշտակք են ։ * Որպէս ժողովի որոմինն՝ և
'ի հուր այրի , այնպէս եղիցի 'ի կատարա-
41 ծի աշխարհիս ։ * Նա առաքեսցէ որդի մարդոյ
զհրեշտակս իւր , և ժողովեսցեն յարքայու-
42 թենէ նորա զամենայն գայթակղութիւնս՝ և զայնոսիկ
որք գործեն զանօրէնութիւն ։ * Նա արկցեն
զնոսա 'ի հնոց հրոյ . ‖ անդ եղիցի լալ՝ և կըր- ‖ Վար·
43 ձել ատամանց ։ * ‖ Յայնժամ արդարքն ծա- 24 · 51 ·
‖Խոսե·
գեսցեն իբրև զարեգակն յարքայութե երկ- 3 · 7 ·
նից . որ ունիցի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ ։ Դան·
44 * Նաբաձեալ՝ նմանի է արքայութիւն երկնից 12 · 3 ·
գանձի ծածկելոյ յագարակի , զոր գտեալ
մարդոյ՝ թագոյց , և 'ի խնդութե անտի եր-
թայ վաճառե զամ ինչ զոր ունի , և գնե
45 զագարակն զայն ։ * Նաբաձեալ նմանի է ար-
քայութիւն երկնից առն վաճառականի՝ որ
խնդ-

խնդրեցէք մարգարիտս գեղեցիկս։ * Եւ 46
գտեալ՝ մի պատուական մարգարիտ՝ երթեալ
վաճառեաց զամենայն զոր ինչ ունէր՝ և գնեաց
զայն մարգարիտ։ * Նմանեալ նման է ար- 47
քայութիւն երկնից ուխտի արկելոյ ի ծով՝
և ամենայն ազգաց ժողովելոյ։ * Որ՝ իբ- 48
րև լցաւ, հանեալ ի ցամաք՝ և նստեալ
ժողովեցին զբարին յամանս, և զխո-
տանն ի բաց ընկեցին։ * Այնպէս եղիցի ի 49
կատարած աշխարհիս. ելցեն հրեշտակք՝
և մեկնեսցեն զչարս ի միջոյ արդարոց, * և 50
արկցեն զնա ի հնոց հրոյն. անդ եղիցի լալ
և կրճել ատամանց։ * Ասէ ցնա յա. իմացա- 51
բուք զայս ամենայնա. այո՛ տէր։ * Եւ 52
նա ասէ ցնոսա. վասն այսորիկ ամենայն գիր
կերտեալ արքայութեանն երկնից՝ նման է առն
տանուտեառն, որ հանէ ի գանձէ իւրմէ
զնոր և զհին։

Եւ * Եւ եղև իբրև կատարեաց յա զառակս զայ- 53
սոսիկ՝ փոխեցաւ անտի։ * Եւ եկեալ ի գա- 54
ւառ իւր՝ ուսուցանէր զնա ի ժողովրդեանն
նոցա, մինչև զարմանալ նոցա և ասել. սմա ուստի
Մատ. 6. 3. ի՞նչ այս իմաստուի և զօրութիւք։ * Ոչ սա 55
ղ.-ն. է հիւսնէն որդի. ոչ մայր սր կոչի մարիամ.
4. 16. և եղբարք սորա յակոբոս՝ և յովսէս՝ և սի-
մոն՝ և յուդաս։ * Եւ քոյրք սորա ամենեք 56
քեան առ մեզ են. արդ ուստի՞ է սմա այս
ամենայն։ * Եւ գայթակղէին ի նա։ և յս ասէ 57
ցնա. չիք մարգարէ անարգ՝ եթէ ոչ լիցի
գաւառի և լիցի տան։ * Եւ ոչ արար 58
անդ զօրութիւս բազումս վասն անհաւատու-
թեան նոցա։

ԳԼՈՒԽ ԺԴ.

ՆՐ
1 Յայնմ ժամանակի ‖ լուաւ Հերովդէս չոր-
2 րորդապետ զլուրս յայն ։ * Եւ ասէ ցծա-
ՄԻ. 14. 6.
ռայս իւր . Նա է յովհաննէս մկրտիչ , նա յա-
ՂՒԿ. 9. 7.
րեաւ ի մեռելոց ; և վասն այնորիկ զօրութիք
3 լինին նովաւ ։ * ‖ Քանզի Հերովդէս կալաւ
ՂՒԿ. 3. 19.
զյովհաննէս , կապեաց զնա և եդ ի բանտի
վասն Հերովդիայ կնոջ փիլիպպոսի եղբօրն ։
4 * Օ՛ի ասէր ցնա յովհաննէս . չէ արժան
5 քեզ ունել զդա ։ * Եւ կամէր զնա սպանա-
նել , բայց երկնչէր ի ժողովրդենէն անտի .
ՂՒԿ. 21. 26.
6 ‖ քանզի իբրև զմարդարէ ունէին զնա ։ * Եւ
իբրև եղեն ծննդեանք Հերովդի՝ կաքաւեաց
դուստրն Հերովդիայ ի մէջ բազմականին .
7 և հաճոյ Թուեցաւ Հերովդի ։ * Ուստի և
երդմամբ խոստացաւ տալ նմա ինչ և խընդ-
8 րեսցէ ։ * Եւ նա յառաջագոյն խրատեալ
ի մօրէ իւրմէ , ասէր ինձ ասէ այսր ի վէր
9 սկտեղ զգլուխն յովհաննու մկրտչի ։ * Եւ
տրտմեցաւ Թագաւորն . բայց վասն երդ-
մանցն և բարձակեցելոցն՝ հրամայեաց տալ
10 նմա ։ * Եւ առաքեաց գլխատեաց զյովհան-
11 նէս ի բանտի ։ * Եւ բերաւ գլուխն նորա
սկտեղ՝ և տուաւ աղջկանն , և տարաւ տա-
12 մայր իւր ։ * Եւ մատուցեալ աշակերտքն
նորա՝ բարձին զմարմինն և թաղեցին , և ե-
կեալ պատմեցին յիս ։
ՆՊ
13 * ‖ Եւ իբրև լուաւ յն , դնաց անտի նաւու
ՄԻ. 6. 32.
յանապատ տեղի առանձինն ։ Իբրև լուան
ՂՒԿ. 9. 10.
ժողովուրդքն , գնացին զհետ նմա հեծի ի
14 քաղաքաց անտի ։ * Եւ իբրև ել՝ եահս ժո-
ղո-

ղովուրդ քեզմ, գԹացաւ ՚ի նմա, և բժշկեաց
Յհ. 5. 6. 3. զհիւանդս նոյ։ * Իբրև ընդ երեկս եղև, 15
մատեան առ նա աշակերտքն՝ և ասեն. տե-
ղիս անապատ է՝ և օրս տարաժամեալ ար-
ձակեա զժողովուրդսդ, զի երԹիցեն շուրջ
՚ի շէնսն՝ գնեսցեն իւրեանց կերակուրս։
* Նա ասէ ցնա. ոչինչ պիտոյ է դոցա երԹալ. 16
դուք տուք դոցա ուտել։ * Նա նք ասեն 17
ցնա. ոչինչ ունիմք աստ, բայց հինգ նկա-
նակ և երկուս ձկունս։ * Նա ասէ ցնոսա. բե-
րէք այսր զայն։ * Նա հրամայեաց բազմե- 18
ցուցանել զժողովուրդսն ՚ի վէր խոտոյ. և 19
առեալ զհինգ նկանակսն և զերկուս ձը-
կունսն՝ հայեցաւ յերկինս, օրհնեաց և ե-
բեկ՝ և եդ յաշակերտսն զնկանակսն, և ա-
շակերտքն ժողովրդոցն։ * Կերան ամենա- 20
քեան՝ և յագեցան, և բարձին զնշխարս կո-
տորոցն երկոտասան սկաւառն լի։ * Նա որք 21
կերանն՝ էին արք իբրև հինգ հազար. Թո՛ղ
Մտթ. 14. 6. 45. զկանայս և զմանկտի։ * ‖ Նա ստիպեաց 22
վաղվաղակի զաշակերտսն մտանել ՚ի նաւ՝
և յառաջել յայնկոյս, մինչ ինքն զժողո-
վուրդսն արձակեսցէ։
Նա * Նա իբրև արձակեաց զժողովուրդսն, ‖ եել 23
Յհ. 6. 15. ՚ի լեառն առանձինն կալ յաղօթս. և իբրև
ընդ երեկս եղև, անդ էր միայն։ * Նա նաւն 24
մեկնեալ էր ՚ի ցամաքէն բազմ ասպարիսօք ծը-
փեալ յալեացն. քանզի ընդդէմ էր հողմն։
6 * Նա ՚ի չորրորդումն պահու գիշերոյն եկն 25
առ նոսա գնալով ՚ի վէր ծովուն։ * Իբրև տե- 26
սին զնա աշակերտքն զի գնայր ՚ի վէր ծովուն՝
խռովեցան, և ասեն Թէ առաչօք ինչ իցէ. և
առ

27 առ ահին աղաղակեցին ։ * Եւ վաղվաղակի
խօսեցաւ ընդ նմա եւ ասէ . քաջալերեցարուք
28 ես եմ, մի երկնչիք ։ * Պատասխանի ետ նմա
պետրոս՝ և ասէ . տէր՝ եթէ դու ես , հրա-
29 մայեա ինձ գալ առ քեզ ՝ի վերայ ջուրցս ։ * Եւ
նա ասէ , ել ։ և իջեալ ՝ի նաւէն պետրոս՝
30 գնաց ՝ի վերայ ջրոցն , և եկն առ յս ։ * Եւ
տեսեալ զհողմն սաստիկ՝ երկեաւ . և իբրև
սկսաւ ընկղմիլ՝ աղաղակեաց՝ և ասէ . տէր
31 փրկեա զիս ։ * Եւ վաղվաղակի յս ձգեաց
զձեռն իւր՝ կալաւ զնա և ասէ . Թերահաւ-
32 ատ՝ ընդէ՞ր երկմտեցեր ։ * Եւ իբրև ելին
33 ՝ի նաւն՝ հանդարտեաց հողմն ։ * Եւ որ ՝ի
նաւին էին՝ մատեան երկիրպագին նմա՝ և
34 ասեն. արդարև որդի ՚ի աստ ես դու ։ ‖ Մ՚ր՚ի. ‖ Եւ ան-
35 ցեալ եկին ՝ի ցամաք ՝ի գեննեսարեթ ։ * Եւ 6. 53.
իբրև ծանեան զնա արք տեղւոյն այնոքիկ ,
առաքեցին ընդ ամ գաւառն՝ և ածին առ նա
36 զամ հիւանդս ։ * Եւ աղաչէին զնա , զի
գոնե միայն ՝ի քղանցս հանդերձի նր մեր-
ձեսցին. և որ միանգամ մերձեցան՝ փրկեցան։

ԻԱ. ԺԱ.

1 Յայնժամ մատեան առ յս՝ որ յԵրմ փա- Եւ Եւ
2 րիսեցիքն և դպիրք՝ և ասեն ։ * Ընդէ՞ր ‖ Մ՚ր՚ի. 7. 5.
աշակերտքն քո անցանեն զաւանդութիւն ծե-
րոցն , զի ոչ լուանան զձեռս յորժամ հաց
3 ուտեն ։ * Եւ պատասխանի ետ՝ և ասէ ցնո-
իսկ դուք ընդէր անցանիք զպատուիրանսն ‖ Եբէր. 20. 12.
4 ՚ձեր վասն աւանդութեանն ։ * Ո՛ ՚ի ած ա- ‖ 2 Օրէն.
5 աց . ‖ պատուեա զՀայր քո և զմայր ։ * ‖ Եւ 5. 16.
որ բամբասէ զՀայր կամ զմայր՝ մահու վախ. Եփես.
21. 17.

ղեփ · 20 · 9 · Ակ · 20 · 20 · Ճանեսցի : * Իբր զուբ ասէք. որ ասիցի ցհայր իւր և զմայր իւր . և խոտեաք զբանն ձեր վասն աւանդութեան : * Ամեծարեաց ի վերայ ձեր եսայի՝ և ասէ : * Ժողովուրդս այս շրթամբք պատուէ զիս , և սիրտ իւրեանց հեռացեալ է ինէն : * Ունայն պաշտեն զիս . ուսուցանեն վարդապետութիւն՝ զմարդկան պատուիրեալ : * Եւ կոչեցեալ առ ինքն զժողովուրդսն՝ ասէ ցնա . լուարուք՝ և ի միտ առէք : * Ոչ որ ինչ մտանէ ի բերան՝ պղծէ զմարդ , այլ որ ինչ ելանէ ի բերանոյ՝ այն պղծէ զմարդ : * Յայնժամ մատուցեալ աշակերտացն նորա՝ ասեն ցնա . գիտե՞ս՝ զի փարիսեցիքն լսելով լսեան զբանն՝ գայթակղեցան : * Ցա պատասխանի ետ նոցա և ասէ . ամենայն տունկ զոր ոչ տնկեաց Հայր իմ երկնաւոր , խլեսցի : * Ձոյլ տուք զնա . կոյրք են՝ կուրացոյց առաջնորդ : կոյր կուրի յորժամ առաջնորդէ՝ սխալէ , և երկոքեան ի խորխորատ անկանին : * Պատասխանի ետ նմա պետրոս և ասէ . մեկնեա մեզ զառակս զայս : * Ասէ յն . տակաւին և դուք անմիտք եք : * Ոչ խմանաք , եթէ ամենայն որ մտանէ ի բերան , յորովայն երթայ՝ և արտաքս ելանէ : * Իսկ որ ելանէ ի բերանոյ՝ ի սրտէ անտի գայ . և այն պղծէ զմարդն : * Ի սրտէ ելանեն խորհուրդք չարք՝ սպանութիւնք շնութիւնք պոռնկութիւնք գողութիւնք սուտ վկայութիւնք հայհոյութիւնք : * Այս ամենայն որ պղծէ

6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20

պղծէ զմարդն , այլ անլուայ ձեռօք ուտել՝
ոչ պղծէ զմարդ ։
Ղ. Ղ.
21 * ‖ Եւ ելեալ անտի յայն գնաց ՚ի կողմանս
22 տիւրոսի և սիդոնի ։ * Եւ ահա կին մի քա-
նանացի ՚ի սահմանաց անտի նոյ ելեալ , աղ-
ղաղակեր և ասէր ։ ողորմեաց ինձ տէր որդի
դաւթի , դուստր իմ չարաչար այսահարի ։
23 * Եւ նա ոչ եհան նմա պատասխանի ։ և մա-
տուցեալ աշակերտքն նորա՝ աղաչէին զնա և
ասէին . արձակեա զնա զի աղաղակէ զհետ
24 մեր ։ * Եւ նա պատասխանի եհան և ասէ . ոչ
ուրեք առաքեցայ՝ եթէ ոչ ‖ առ ոչխարս կո-
25 րուսեալս տանն իսրայէլ ։ * Եւ նա մատուցեալ
երկրպագանէր նմա և ասէր . տէր՝ օգնեա
26 ինձ ։ * Պատասխանի եհան նմա և ասէ . ոչ
է բարւոք առնուլ զհաց մանկանց՝ և արկա-
27 նել շանց ։ * Եւ նա ասէ . այո՛ տէր , քանզի
և շունք կերակրին ՚ի փշրանաց անկելոց ՚ի
28 սեղանոյ տանն իւրեանց ։ * Յայնժամ պա-
տասխանի եհան նմա յս և ասէ . ո՛վ կին դո՛ւ՝
մեծ են հաւատք քո , եղիցի քեզ որպէս կա-
միս և բժշկեցաւ դուստր նորա ՚ի նմին ժամու ։
Կ. Կ.
29 * Եւ գնացեալ անտի յայն , եկն ՚ի ծովեզերն
գալիլեացւոց , և ելեալ ՚ի լեառն նստէր
30 անդ ։ * ‖ Ա՚ստուածս առ նա ժողովուրդք
բազումք՝ որ ունէին ընդ իւրեանս կաղս կոյրս
համրոս միակողմանիս , և այլս բազումս . և
ընկեցին զնոսա առ ոտսն՝ և բժշկեաց զնոսա ։
31 * Ա՚ստեղ զարմանալ ժողովրդոցն՝ որ տեսա-
նէին , զի համրքն խօսէին՝ կաղք գնային՝
միակողմանիք բժշկէին՝ կոյրք տեսանէին ,
32 և փառաւորս առնէին զԱստուած իսրայէլ ։ * ‖ Եւ կո-
չեալ

չեցեք առ ինքն յոի զաշակերտան՝ ասէ. գը-
լեամ՝ի ժողովուրդդ, զի արդ երեք աւուրք
են զի կան առ իս, և ոչ ունին զինչ ուտիցեն. և արձակել զդոսա նօթիս՝ չկամիմ,
զուցէ նքթիցեն ճանապարհ՝ոյն։ Եւ 33
ցնա աշակերտքն. իսկ արդ՝ մեզ յանապատի աստ ուստի իցէ այնչափ հաց՝ մինչև յա- 34
գեցուցանել զայսչափ ժողովուրդ։ Եւ ա-
ետ ցնոսա յիս. քանի՞ նկանակ ունիք. և նը-
ասեն. եօթն, և սակաւ ձկունս։ Եւ հրա- 35
մայեաց ժողովրդեանն բազմել՝ի վրայ գետնոյ։ Եւ առեալ զեօթն նկանական և զը- 36
ձկունսն՝ գոհացաւ և եբեկ և եառ ցաշակերտսն, և նը ժողովրդեանն։ Կերան ամե- 37
նեքեան և յագեցան. և բարձին զնշխարս
կտորոցն՝ եօթն զամբիւղս լի։ Եւ որք կե- 38
րանն՝ էին արք իբրև չորք հազարք. Եւ զղ
զկանայս և զմանկտի։ Եւ իբրև արձակեաց 39
զժողովուրդսն, եւ՝ի նաւ՝ և եկն՝ի սահմանս մագդաղեայ։

ԳԼՈՒԽ Ը.

Եւ մատուցեն փարիսեցիքն և սադուկեցիքն փորձելով խնդրէին՝ի նմանէ՝ նշան 1
յերկնից ցուցանել նոցա։ Եւ պատասխանի 2
եառ՝ և ասէ ցնոսա. յորժամ երեկոյ լինի՝ ասէք, պարզ լինիցի՝ զի կարմրացեալ է երկինն։ Եւ առաւօտուս՝ այսօր մրրիկ, զի շա- 3
ռագունի տրտմութ երկինն։ արդ՝ զերեսս
երկնի կարէք քննել, իսկ զնշանս ժամանակս
կիս ոչ կարէք գիտել։ Զդ չար և շնա- 4
ցօղ՝ նշան խնդրէ, և նշան մի տացի նմա,
բայց

բայց նշանն յոնիանուէ մարգարէին. և ե-
5 լաւ զնա և գնաց։ * Գնացին և աշակերտքն
6 յայնկոյս, և մոռացան առնուլ հաց։ * Ի-
սկ ցնա յն, || տեսէք և զգուշ լերուք ի խմո- || Մարկ.
7 րոյ սադուկեցւոցն և փարիսեցւոցն։ * Նո- 8. 14.
Ղուկ. 12. 1.
քա խորհէին ընդ միմեանս և ասէին թէ հաց
8 ոչ բարձաք։ * Գիտաց յն և ասէ. զի խոր-
հիք ի միտս ձեր թերահաւատք՝ եթէ հաց
9 ոչ ունիք։ * Ոչակաւէին չիմանայք՝ և ոչ յի-
շէք || զհինգ նկանակն ի հինգ հազարսն, և || Մատ.
10 քանի սակաւի բարձիք։ * Եւ ոչ || զեօթն նկանակն ի չորս հազարսն, և քանի զամ-
11 բիւղս բարձիք։ * Ընդ՝ զիա՞րդ ոչ իմանայք՝
եթէ ոչ վա՞ հայի ասացի ձեզ զգոյշ լինել ի
խմորոյ սադուկեցւոյն և փարիսեցւոյն։
12 * Յայնժամ ի միտ առին, թէ ոչ ասաց
զգուշանալ ի խմորոյ, այլ յաղանդոյ փարի-
սեցւոցն և սադուկեցւոյ։
13 * || Եւ եկեալ յն ի կողմանս փիլիպպեայ || Մարկ.
կեսարեացն, հարցանէր ցաշակերտսն՝ և ա- 8. 27.
սէր. զո՞ ոք ասեն զինէն մարդիկն՝ թէ իցէ Ղուկ.
14 որդի մարդոյ։ * Եւ նո՞ք ասեն. ոմն զյով- 9. 18.
հաննէս մկրտիչ, և այլք զեղիա, և կեաք
15 զերեմիա, կամ զմի ոք ի մարգարէից։ * Ա-
սէ ցնա. իսկ դուք զո՞ ասէք զինէն թէ ի-
16 ցեմ։ * Պատասխանի եւս սիմոն պետրոս՝ և
ասէ. || դու ես Քն որդի այ կենդանւոյ։ || Ցուխ.
17 * Պատասխանի եւս յն՝ և ասէ ցնա. երանի՛
քեզ սիմոն որդի յովհանուէ, զի մարմին և
արիւն ոչ յայտնեաց քեզ՝ այլ Հայրն իմ որ
18 յերկինս է։ * || Եւ ես քեզ ասեմ. զի դու || Ցուխ.
ես վէմ, և ի վէմ այդր վիմի շինեցից զեկե- 1. 42.
ղե-

դեպի իմ, և դրունք գժոխոց ոչնա մի յաղ-
թահարեսցեն։ * Եւ տաց քեզ փականս 19
Ա Կոր. ԺԵ. 18. արքայութե՛ երկնից։ ‖ և զոր միանգամ կա-
Յհ. Ի. 3. պեսցես յերկրի, եղիցի կապեալ յերկինս.
Յհ. Ի. 3. և զոր արձակեսցես յերկրի, եղիցի արձա-
կեալ յերկինս։ * Յայնժամ սաստեաց ա- 20
շակերտացն, զի մի ումեք ասիցեն՝ Թէ նա
է քրիստոս։ * Յայնմ հետէ սկսաւ յիս ցուցանել 21
աշակերտացն իւրոց՝ Թէ պարտ է նմա երթալ
յԵրուսաղէմ. և Թէ բազում չարչարանս չարչարիլ ՚ի
քահանայապետէն և ՚ի դպրաց և ՚ի ծերոց
ժողովրդեանն՝ և սպանանիլ, և յերրորդ ա-
ւուր յառնել։ * Եւ առեալ զնա Պետրոս՝ 22
պետրոսի, սկսաւ կատե՛լ նմա և ասել.
քաւ լիցի քեզ տէր, մի եղիցի քեզ այդ։
Մատ. Ժ. 33. * Եւ նա դարձեալ՚ի պետրոս՝ ասէ. ‖ Երթ 23
յետս իմ սատանայ, դայթակղուե՛ իմ ես.
զի ոչ խորհիս դու զկնայն, այլ զմարդկան։
Ա Պետ. Բ. 10. * Յայնժամ յիս ասէ յաշակերտան իւր, ‖ Ե- 24
Ղուկ. Թ. 23. Թէ ոք կամի զկնի իմ գալ՝ ուրասցի զանձն,
Մատ. Ժ. 38. և առցէ զխաչ իւր՝ և եկեսցէ զկնի իմ։ ‖ Ո՞վ է 25
Յհ. ԺԲ. 25. որ կամիցի զանձն իւր կեցուցանել՝ կորուս-
ցէ զնա. և որ կորուսցէ զանձն իւր վասն իմ՝
գտցէ զնա։ * Ո՞վ ինչ օգտիցի մարդ՝ Թէ վաշ- 26
խարհս ամ շահեսցի, և զանձն իւր տուժեսց-
ցէ։ կամ զի՞նչ տացէ մարդ փրկանս ընդ ան-
ձին իւրոյ։ * Ո՞վ գալոց է որդի մարդոյ 27
փառաւք հօր իւրոյ՝ հանգերձ հրեշտակօք իւ-
րովք, ‖ և յայնժամ հատուսցէ իւրաքանչիւր
Գործ. Ժ. 31. ըստ գործոց իւրոց։ * Ամէն ասեմ ձեզ. ‖ զի ի- 28
Մատ. Ժ. 39. տիկն ոմանք՚ի սոցանէ՝ որք աստ կան. որք
ոչ ճաշակեսցեն զմահ մինչև տեսցեն զորդի
մարդ.

ԳԼՒ. ԺԱ.

1 Եւ ||կոչեա զերկոտասան աշակերտս իւր ընդ || Մ-ուն.
պետրոս և զյակոբոս և զյովհաննէս 9. 1.
զեղբայրն նորա, և տայր նոցա զիշխանութիւն Ղ-ին.
2 առանձինն։ * Եւ այլակերպեցաւ առաջի 9. 28.
նոցա. և լուսաւորեցան երեսք նորա իբրև զարե-
գակն, և հանդերձք նորա եղեն սպիտակ իբրև
3 զլոյս։ * Եւ ահա երևեցան նոցա մովսէս և ե-
4 ղիա՝ որ խօսէին ընդ նմա։ * Պատասխանի ե՛ւ
պետրոս և ասէ ցյի. ա՛ստ՝ բարւոք է մեզ
մեզ
մեզ

14. 10. բարին ‖ ընդ նա՝ զոր ինչ կամեցան նոյնպէս և
սրդի մարդոյ չարչարելոց է՝ ի նոցանէ ։
13 * Յայնժամ՝ ի միտ առին աշակերտքն՝ թէ
վ՚ս յովհաննու մկրտչի ասաց ցնա ։
14 * ‖ Եւ իբրև եկին՝ ի ժողովուրդն, մատեաւ
16. 9. այր մի՝ ՚ի ծունր իջանէր և ասէր . աէր
38. 9. ողորմեաց որդւոյ իմոյ՝ զի լուսնոտի՝ և չա-
րաչար հիւանդանայ . բազմ անգամ անկանի
՚ի հուր՝ և երբեմն ՚ի ջուր ։ * Եւ մատուցի
15 զնա աշակերտացն քոց՝ և ոչ կարացին բժշկել ։ * Պատասխանի ետ յս՝ և ասէ . ով ազգ
16 անհաւատ և թիւր , մինչև ե՞րբ իցեմ ընդ
ձեզ՝ մինչև ե՞րբ անասցեմ ձեզ . ածէ զնա
առ իս ։ * Եւ սաստեաց ՚ի նա յս՝ և ել ՚ի
17 նմանէ դեւն , և բժշկեցաւ մանուկն ՚ի ժա-
մին յայնմանէ ։ * Յայնժամ մատեան աշա-
18 կերտքն առանձինն՝ և ասեն ցյս . մեք ընդ-
դէ՞ր ոչ կարացաք հանել զնա։ * Եւ նա ասէ
19 ցնոս . վ՚ս թ՚ երաշաւատուէ ձերոյ ։ ‖ ամէն
17. 6. ասեմ ձեզ՝ եթէ ունիցիք հաւատս ՚ի քզ-
հատն մանանխոյ , ասասջիք լերինս այսմիկ՝
փոխեաց աստի անդր , և փոխեսցի . և ոչ
20 ինչ անհնարին լինիցի ձեզ։ * Այլ այս ազգ
ոչ ելանէ՝ եթէ ոչ աղօթիւք և պահովք ։
21 * Եւ մինչ դեռ շրջէին նո՚ ՚ի գալիլեայ՝ ասէ
ցնոս յս . ‖ մատնեալ է որդի մարդոյ ՚ի ձեռս
22 մարդկան , * և սպանցեն զնա , և յերիր ա-
ւուր յարիցէ . և արամէացան յոյժ ։ * Եւ երբև
23 եկին նո՚ ՚ի կափառնաում՝ մատեան՝ որք
18. 17. զերկդրամսեանն պահանջէին՝ առ պետրոս ,
և ասեն . վարդապետն ձեր ոչ տայ զերկդրա-
մեանն , և ասէ՝ այո ։ * Եւ իբրև եմուտ ՚ի
24 տունն՝

տուն՝ յառաջեաց ՚ք զնա յիւ և ասէ . զիարդ
Թուի քեզ սիմոն . Թագաւորք սպգացեալ
ից՞ առնուն զհարկս կամ զՀասն , յորդւոց
25 իւրեանց՝ Թէ յօտարաց : * Նա իբրև ասաց՝
Թէ յօտարաց , ասէ ցնա յիւ՝ ապա ուրեմն ա-
26 զատ են որդիքն : * Այլ զի մի գայԹակ-
ղեցուսցուք զնոսա , երԹ ՚ի ծով և ընկեա
կարԹ , և զառաջինն ձուկն որ ելանիցէ՝ առ
և բաց զբերան նը . և գտանիցես սատեր .
և զայն առեալ տացես նոյ ՚ը իւ և ՚ը քո :

Գ Լ . ԺԸ .

1 Յայնմ աւուր մատեան աշակերտքն առ յիւ՝
և ասեն . ո՞վ իցէ ՚ի միջի ժՀ յարքայու-
2 Թէ երկնից : * Նա կոչեաց առ ինքն յիւ մա-
3 նուկ մի , կացոյց զնա ՚ի միջ նոյ , * և ասէ .
ամէն ասեմ ձեզ , եԹէ ոչ դարձջիք , և ե-
ղիջիք իբրև զմանկտի , ոչ մտանիցէք յար-
4 քայուԹիւն երկնից : * Ով՝ որ խոնարհեցու-
ցանէ զանձն իբրև զմանուկս զայս , նա է
5 մեծ յարքայուԹիւն երկնից : * ԵՒ որ ոք ըն-
կալցի մանուկ մի այսպիսի յանուն իմ , զիս
6 ընդունի : * ԵՒ որ ոք գայԹակղեցուցէ
զմի ՚ի փոքրկանցս յայսցանէ յիս հաւատա-
ցեալց , լաւ է նմ եԹէ կախիցէ երկան իշոյ
ը պարանոց նը՝ և ընկղմեսցի ՚ի խորս ծո-
7 վու : * Ա՛յ աշխարհի ՚ի գայԹակղուԹենէ .
հարկ է գալ գայԹակղուԹեց . բայց վա՛յ մար-
դոյն այնմիկ՝ յոյր ձեռն գայցէ գայԹակ-
8 ղուԹի : * ԵԹէ ձեռն քո կամ ոտն գայ-
Թակղեցուցանէ զքեզ , Հատ զնա՝ և ընկեա
՚ի քէն՝ լաւ իցէ քեզ միաձեռանի կամ կաղ մտ-

ամանել ՚ի կեանս . ՚ք Թէ երկուս ձեռս և
երկուս ոտս ունել , և անկանել ՚ի հուրն յա-
ւիտենական : * ՚Եւ եթէ ակն քո գայթակ- 9
ղեցուցանէ զքեզ , խլեա զնա և ընկեա ՚ի
քէն . լաւ իցէ քեզ միականի մտանել ՚ի
կեանս, քան երկուս աչս ունել՝ և անկանել
՚ի գեհեն հրոյն ;

Օ Գ * Օ գոյշ լերուք՝ մի արհամարհիցէք զմի ՚ի 10
փոքրկանցս յայսցանէ . ասեմ ձեզ , զի հրեշ-
տակք նոցա յերկինս հանապազ տեսանեն զե-
ԱՂՒԿ. րեսս Հօր իմոյ՝ որ յերկինս է : * ՚Օ ի եկն 11
ԼՈՒԿ. որդի մարդոյ կեցուցանել զկորուսեալն :
ԱՂՒԿ. * ՚Օ իարդ Թուի ձեզ . եթէ լինիցի մար- 12
դոյ Հարիւր ոչխար՝ և մոլորիցի մի ՚ի նոցա-
նէ , ոչ Թողուցու զիննսուն և զինն ոչխարն
՚ի լերինս, և երԹիցէ խնդրիցէ զմոլորեալն:
* ՚Եւ եթէ լինիցի գտանել զնա . ամէն ա- 13
սեմ ձեզ . զի ուրախ լինի ՚ի վէր նր առաւել՝
ՀՔ ՚ի վերայ իննսուն և իննուցն , որ չիցեն
մոլորեալ : * ՚Այսպէս ոչ են կամք առաջի 14
Հօր իմոյ որ յերկինս է՝ եթէ կորիցէ մի ՚ի
Ա ՂՔ. փոքրկանցս յայսցանէ : * ՚Եթէ մեղիցէ 15
ԼՈՒԿ. քեզ եղբայր քո , երԹ յանդիմանեա զնա՝
ՄԱՏ. յորժամ դու և նա միայն իցէք . եթէ լսի-
ցէ քեզ , շահեցար զեղբայր քո : * ՚Այլ Թէ 16
ոչ լսիցէ քեզ , առ ՚ի քեզ միւս ևս՝ կիսի եր-
ԲՕՐՆ. կուս.ովի ՚ի բերանոյ երկուց և երից վկայից
ԼՈՒԿ. Հաստատեսցի ամ բան : * ՚Ապ եթէ նոցա 17
ՀՅՈՎՀ. ոչ լսիցէ,ասասջիր յեկեղեցւոջ . ապա Թէ
ՏԻՏ. և եկեղեցւոյն ոչ լսիցէ . ՚ի եղիցի քեզ իբրև
ԼՈՒԿ. գՀեԹանոսն և զմաքսաւոր : * ՚Ամէն ասեմ 18
Ա ՎԵՐ . ձեզ , զոր կապիցէք յերկրի՝ եղիցի կապեալ
ՅՈՎ. յեր-

յերկինս , և զոր արձակիցէք յերկրի՝ եղիցի
19 արձակեա՛լ յերկինս : * Կ՚արձե՛ալ առեմ ձեզ
եթէ երկու՝ ի ձէնջ միաբանիցեն յերկրի վա՛
ռեմ իրաց , զինչ և խնդրեսցեն՝ եղիցի նո՛ւ ի
20 հօրէ իմմէ որ յերկինս է : * Ո՛ւ որ իցէն
երկու կամ երիք ժողովե՛ալ յանուն իմ՝ անդ
21 եմ ես ՚ի մէջ նո՛ւ : * Յայնժամ մատեաւ առ
նա պետրոս՝ և ասէ. ‖ տէր՝ քանի՞ցս անգամ ‖ Ղ՚ա՛.
եթէ մեղիցէ ինձ եղբայր իմ, և թողից նմա՛. 17. 4.
22 մինչև ցեօթն անգամ : * Կ՚ասէ ցնա յի՛ս. ո՛չ
ասեմ քե՛զ՝ թէ մինչև ցեօթն անգամ, այլ
23 մինչև յեօթանասնեակին եօթն : * Վո՛ւ այ
սորիկ նմանեցաւ արքայու՛թիւն երկնից՝ առն
թագաւորի, որ կամեցաւ համար առնուլ
24 ՚ի մէջ ծառայից իւրոց : * Կ՚իւ իբրև սկսաւ
առնուլ, մատուցաւ առ նա պարտապան մի
25 բիւր քանքարոց : * Կ՚իբրև ո՛չ ունէր հատու
ցանել, հրամայեաց՝ զնա վաճառե՛լ տէրն
նո՛ր, և զկին նո՛ր՝ և զորդիս՝ և զամ՛որ զինչ
26 և ունիցի՝ և հատուցանել : * Կ՚ւ անկեալ
ծառայն երկիր պագանէր նո՛ր՝ և ասէր. եր
կայնամի՛տ լեր առ իս՝ և զամ՛որ հատուցից քե՛զ :
27 * Կ՚թացեալ տէր ծառային այնորիկ՝ ար
28 ձակեաց զնա , և զիւրն եթող նմա՛ : * Կ՚ւ
ելեալ ծառայն այն եգիտ զմի ՚ի ծառա
ցակցաց իւրոց , որ պարտէր նմա՛ հարիւր դա
հեկան. և կալեալ զնա խեղդէր՝ և ասէր .
29 հատո՛ւր ինձ զոր պարտիսդ : * Կ՚որդ՝ անկեալ
ծառայակցին առ ոտս նո՛ր , աղաչէր զնա և
ասէր . երկայնամի՛տ լեր առ իս՝ և հատու
30 ցից քեզ : * Կ՚ւ նա ո՛չ կամէր . այլ երթեալ
արկ զնա ՚ի բանտ՝ մինչև հատուսցէ զպարտ
սըն :

սըն ։ * Իբրև տեսին ծառայակիցքն որ ինչ 31
եղևն՝ տրամեցան յոյժ , և եկեն՝ ցուցին նմն
իւրեանց զնամ որ ինչ եղևն ։ * Յայնժամ 32
կոչեաց զնա տէրն իւր և ասէ . Ծառայ չար՝
զնամ զպարտսն Թողի քեզ՝ վ՚ասի աղաչեցեր
զիս ։ * Ոչ՝ 33
մեղ ծառայակիցն քումմ , որպ և ես քեզ ողոր-
մեցայ ։ * Եւ բարկացեալ տէրն նմ՝ մատ- 34
նեաց զնա դահձաց , մինչև հատուսցէ զնամ
զպարտսն ։ * Այսպէս և Հայր իմ որ յեր- 35
կինս է՝ արասցէ ձեզ , եթէ ոչ Թողուցուք
իւրաքանչիւր եղբօր իւրում՝ ի սրտից ձերոց
զյանցանս նոցա ։

ԳԼՈՒԽ ԺԹ.

Եւ եղև՝ իբրև կատարեաց յն զբանս զայ- 1
սոսիկ , փոխեցաւ՝ ի գալիլեէ՝ և եկն՝ ի
սահմանս հրէաստանի յայնկայս յորդանա-
նու ։ * Եւ գնացին զհետ նմ ժողովուրդք 2
բազմք , և բժշկեաց զնոսա անդ ։ * Եւ մատու- 3
ցեալ առ նա փարիսեցիքն փորձէին զնա և
ասէին , եթէ արժա՞ն իցէ ումեք արձակել
զկին իւր ըստ ամենայն պատասխանի 4
ետ նոցա և ասէ . չիցէ՞ ընթերցեալ ձեր՝ Թէ
որ հաստատեացն ի սկզբանէ՝ արու և էգ
արար զնոսա , և ասէ ։ * Վասն այսորիկ Թողցէ 5
այր զհայր և զմայր՝ և երթիցէ զհետ կնոջ
իւրոյ , և եղիցին երկոքեան ի մարմին մի ։
* Ոչպս ուրեմն ոչ են երկու՝ այլ մի մարմին 6
արդ՝ զոր ած զուգեաց՝ մարդ մի մեկնեսցէ ։
* Ասեն ցնա . Իսկ մովսէս ընդէ՞ր պատուի- 7
րեաց մեզ տալ Թուղթ մեկնելոյ՝ և արձա-
կել ։

սըն : * Իբրև տեսին ծառայակիցքն որ ինչ 31
եղև՝ տրտմեցան յոյժ , և եկեն՝ցուցին նոն
իւրեանց զիմ՝ որ ինչ եղև : * Յայնժամ 32
կոչեաց զնա տէրն իւր և ասէ . ծառայ չար՝
զիմ զպարտսն թո՛ղլ քեզ՝ վ՛ա զի աղաչեցեր
զիս : * Իսկարդ՝ ո՞չ էր պարտ և քեզ ողոր- 33
մել ծառայակին քումմ, ոյզ և ես քեզ ողոր-
մեցայ : * Եւ բարկացեալ տէրն նո՛ր՝ մատ- 34
նեաց զնա դահձաց , մինչև հատուսցէ զիմ
զպարտսն : * Այսպէս և Հայր իմ որ յեր- 35
կինս է՝ արասցէ ձեզ , եթէ ո՛չ թո՛ղուցուք
իւրաքանչիւր եղբօր իւրոմ՛ի սրտից ձերոց
զյանցանս նո՛ց :

ԳԼՒԽ ԺԹ.

Եւ եղև՝ իբրև կատարեաց յի՛ն զամս զայ- 1
սոսիկ , փոխեցաւ՝ ի գալիլեէ՝ և եկն՝ ի
սահմանս հրէաստանի յայնկոյս յորդանա- 10. 1.
նու : * Եւ գնացին զհետ նո՛ր ժողովուրդք 2
բազմք , և բժշկեաց զնո՛ա անդ : * Եւ մատու- 3
ցեալ առ նա փարիսեցիքն փորձելին զնա և
ասէին , եթէ արժա՞ն իցէ ուրեք արձակել
զկին իւր ըստ ամ՛ի պատասխանի 4
ետ նո՛ց և ասէ . չիցէ՞ ընդեռ ընթերցեալ ձեր՝ թէ Ծննդ. 1. 27.
որ հաստատեաց՝ ի սկզբանէ՝ արու և էգ Ծննդ. 2. 24.
արար զնո՛ա , և ասէ : * Վասն այսորիկ թո՛ղցէ 5
այր զհայր և զմայր՝ և երթիցէ զհետ կնոջ Եփես. 5. 31.
իւրոյ , և եղիցին երկոքեան՝ ի մարմին մի :
* Ո՛ւստի ուրեմն ո՛չ են երկու՝ այլ մի մարմին: 6
արդ՝ զոր ած զուգեաց՝ մարդ մի մեկնեսցէ:
* Ո՛ստն ցնա: Իսկ մովսէս ընդ՛ի պատուիր- 7 12. Օրէն. 24. 1.
եաց մեզ տալ թուղթ մեկնելոյ՝ և արձա-
կել :

իբրև զանձն քո։ * Ասէ ցնա պատանին։ 20
զայդ ամ պահեցի ի մանկուէ իմմէ. արդ՝
ի՞նչ իւիք պակաս իցեմ։ * Ասէ ցնա յի։ Եթէ 21
կամիս կատարեալ լինել, երթ՝ վաճա-
ռեա զինչս քո՝ և տուր աղքատաց, և ունիս
ցիս գանձս յերկինս, և եկ զկնի իմ։ * Իբ- 22
րև լուաւ պատանին զբանն, գնաց տրտ-
մեալ, զի ունէր ստացուածս բազումս։ * Ա- 23
սէ յի ցաշակերտսն։ ամէն ասեմ ձեզ. զի
դժուարաւ մտցէ մեծատուն յարքայութի-
երկինից։ * Դարձեալ ասեմ ձեզ. դիւրին 24
է մալխոյ մտանել ընդ ծակ ասղան, քան
մեծատան յարքայութիւն մտանել։ * Իբրև 25
լուան աշակերտքն՝ զարմացան յոյժ՝ և ա-
սէն. իսկ ո՞կարիցէ ապրել։ * Հայեցաւ ի 26
նոսա յի՝ և ասէ. առ ի մարդկանէ այդ ան-
կար է, այլ առ յիւ ամենայն ինչ զօրաւոր։
* Յայնժամ պատասխանի Պետրոս և ա- 27
սէ ցնա. աւասիկ մեք թողաք զամն։ || և ե- || վէր.
կաք զկնիքդ, արդ զի՞նչ լինիցի մեզ։ * Ա- 28 10. 38.
սէ ցնոսա յի. ամէն ասեմ ձեզ. զի դուք որ ե-
կիք զկնի իմ, ի միւսանգամ գալստեան՝
յորժամ նստցի որդի մարդոյ յաթոռ փա-
ռաց իւրոց, նստջիք և դուք յերկոտասան ա-
թոռ՝ դատել զերկոտասան ազգն իսրայելի։
* Ամէն ամ որ ոք եթող զտուն կամ զեղբարս 29
կամ զքոյր կամ զհայր կամ զմայր՝ կամ զկին
կամ զորդիս՝ կամ զագարակս վասն անուան ի-
մոյ, հարիւրապատիկ առցէ՝ և զկեանսն || վէր. 30 20. 16.
յաւիտենականս ժառանգեսցէ։ * Ա- զումք եղիցին առաջինք յետինք՝ և յետինք
առաջինք։

ԳԼ. Ի.

1 Վ[ա]ռանգի նմանէ արքայութի՛ երկնից առն
տանուտեառն, որ ել[ի] առաւօտս ՚ի
2 վարձու ունել մշակս յայգի իւր: [ԵՒ] արկ
վարձս մշակացն աւուրն դահեկան, և ա-
3 ռաքեաց զնս յայգի իւր: * [ԵՒ] ելեալ զեր-
րորդ ժամու՝ ետես այլս զի կային դատարկ
4 ՚ի հրապարակս. * ասէ և ցնս. երթայք և
դուք յայգի իմ, և որ ինչ արժան իցէ՝ տայց
5 ձեզ. * գնացին և նոքա: և դարձեալ ելեալ
զվեց ժամու և զինն ժամու՝ արարն նոյնպէս:
6 * [ԵՒ] զմետասաներորդ ժամու ելիլ եգիտ
այլս՝ զի կային դատարկ, ասէ և ցնս. ընդ-
7 կայք աստ զօրս ցերեկ դատարկ: * [Ա]սեն
ցնա. զի ոչ ոք կալաւ զմեզ ՚ի վարձու: ասէ
ցնս. երթայք և դուք յայգին, և որ ինչ ար-
8 ժան է՝ առնուցուք: * [ԵՒ] իբրև երեկոյ ե-
ղև՝ ասէ տէր այգւոյն ցգաւառապետ իւր.
կոչեա զվշակսն և տուր նոցս վարձս՝ սկսեալ
9 ՚ի յետնոցն մինչև ցառաջինսն: * [Ի]բրև ե-
կին որք զմետասաներորդ ժամուն, առին
10 մեն մի դահեկան: * [Ա]կնէ՛ և առաջինքն՝ հա-
մարեցին թէ աւելի առնուցուն, և առին մեն
11 մի դահեկան և նո՛ք: * [Ի]բրև առին, տրտն-
12 ջեին զտանուտեառնէն՝ և ասէին. * թէ դո-
քա յետինքդ մի ժամ գործեցին, և հասա-
րակորդս մեզ արարեր զդոսա, որ զծանրու-
13 թի աւուրն բարձաք և զտօթ: * [Ա]յս պա-
տասխանի ետ միոյ՝ ՚ի նոցանէ՝ և ասէ. ընդ-
կե՛ր՝ չզրկեմ զքե՛զ, ոչ գ ահեկանի միոջ սակ
14 արկեր ընդ իս: * [Ա]՛ռ զքոյդ՝ և երթ՝ և
թէ

15 Թէ կամիմ՛ յանոցս առլ՝ ոչ և քեզ։ * Ո-
Ա Վեր· թէ չիցէ ինձ իշխանութիւն յիմոս առնել զինչ
19. 30. Մարկ· և կամիմ. կիմ թէ ահն քո չար է, զի ես ա-
10. 31. ռատս եմ։ * Ա Այսպէս եղիցին յետինք ա- 16
Ղուկ· ռաջինք՝ և առաջինք յետինք. զի բազումք
13. 30. են կոչեցեալք, և սակաւք են ընտրեալք։
Օ Ո * Ա Իբրև ելանէր յն յերեմ, առ զերկոտա- 17
Ա Մարկ· սանսն առանձինն, և ՛ի ճանապարհին ասէ
10. 32. ցոն։ * Ո Հաւասիկ ելանեմք յերեմ. և որդի 18
Ղուկ· մարդոյ մատնեսցի քահանայապետիցն՝ և դպռ-
18. 31. բաց. և դատապարտեսցեն զնա ՛ի մահ. * և 19
մատնեսցեն զնա հեթանոսաց՝ այպանել և
հարկանել և ՛ի խաչ հանել, և յերիր աւուր
Ա Մարկ· յարիցէ։ * Ա Յայնժամ մատեաւ առ նա 20
10. 35. մայր որդւոցն զեբեդեայ որդւովքն իւրովք
հանդերձ. երկիրպագանէր՝ և խնդրէր ինչ
՛ի նմանէ։ * Ո Նա ասէ ցնա. զի՞նչ կամիս։ 21
ասէ ցնա. ասա զի նստցին սոքա երկու որ-
դիքս իմ. մի ընդ աջմէ քումմէ՝ և մի ընդ ահե-
կէ յարքայութեան քումմ։ * Պատասխանի եւ 22
յն և ասէ. ոչ գիտէք զինչ խնդրէք. կարէ՞ք
ըմպել զբաժակն՝ զոր ես ըմպելոյն եմ, կամ
զմկրտութիւնն զոր ես մկրտելոյն եմ մկրտիլ.
ասեն ցնա. կարող եմք։ * Ա Ասէ ցնա յն. ըմ- 23
բաժակն իմ ըմպիցէք, և զմկրտութիւնն զոր
ես մկրտելոյն եմ՝ մկրտիցէք, բայց նստու-
ցանել ընդ աջմէ և ընդ ահեկէ իմմէ՝ ոչ է իմ
տալ, այլ որոց տուեալ է ՛ի հօրէ իմմէ։ * Ո Ա- 24
լուեալ տասանցն, բարկացան ՛ի վերայ եր-
Ղուկ· կուցն եղբարց։ * Ա Եւ կոչեաց զնոսա առ ինքն՝ 25
22. 25. և ասէ. գիտէք՝ զի իշխանքն ազգաց տիրեն
նոցա, և մեծամեծքն իշխեն նոցա։ * Ո Այ նոյնպէս 26
[illegible]

խցէ և ՚ի ձեռուս միջի , այլ որ կամիցի ՚ի
ձէնդ մեծ լինել՝ եղիցի ձեր պաշտօնեայ ։
27 * ‖ Եւ որ կամիցի ՚ի ձէնդ առաջին լինել՝ ե-
28 ղիցի ձեր ծառայ ։ * ‖ Ոչ որդի մարդոյ ոչ ‖ Փետ. 2. 7.
եկն պաշտօն առնուլ՝ այլ պաշտել. և տալ
զանձն իւր փրկանս փոխանակ բազմաց ։
29 * ‖ Եւ յերթանէն նմա յերիքովէ , գնացին ընդ- ‖ Ա
30 հետ նորա ժողովուրդք բազմք ։ * ‖ Եւ ահա ‖ Մ-ի. 10. 46.
կոյրք երկու նստէին առ ճանապարհաւն . Ղ-ի. 18. 35.
իբրև լուան Թէ յիս անցանէ՝ աղաղակեցին
և ասեն . ողորմեաց մեզ յիս որդի Դաւթի ։
31 * ‖ Եւ ամբոխն սաստեաց նոցա՝ զի լռեսցեն և
նոքա եւս առաւել աղաղակէին և ասէին ,
32 տէր՝ ողորմեաց մեզ որդի Դաւթի ։ * ‖ Եւ տէր
զի առ յիս . կոչեաց զնոսա և ասէ . զի՞նչ կա-
33 միք՝ զի արարից ձեզ ։ * ‖ Ասեն ցնա . տէր՝ զի
34 բացցին աչք մեր ։ * ‖ Եւ գթացեալ յիս մեր-
ձեցաւ յաչս նոցա , և վաղվաղակի տեսին . և
գնացին զհետ նորա ։

ԳԼՒ. ԻԱ.

1 Իբրև ‖ մօտ եղեն յերկիր , և եկին ՚ի բեթ- ‖ Մ-ի. 11. 1.
փագէ մերձ ՚ի լեառն ձիթենեաց . յայն- Ղ-ի. 19. 29.
ժամ յիս արձակեաց երկուս յաշակերտացն
2 իւրոց ։ * ‖ Եւ ասէ ցնոսա . երթայք ՚ի գեօղդ՝
որ առաջի ձեր է , և անդէն գտանէք էշ կա-
պեալ՝ և յաւանակ ընդ նմին , լուծէք ածէք
3 ինձ ։ * ‖ Եւ եթէ ոք ասիցէ ինչ ձեզ , ասասջիք , եթէ տէրն իւրեանց պիտոյ են . և վաղ-
4 վաղակի առաքեսցէ զնոս ։ * ‖ Այլ այս ամե-
նայն եղև՝ զի լցցի բան մարգարէին՝ որ ասէ ։
5 * ‖ Ասացէք դստեր սիովնի . ահա թագա- ‖ Ջ-ի. 9. 9.

ե՜՜յ · ւոր քո գայ քեզ հեզ . և հեծեալ ի՛շ և յա-
62. 11. ետնակի իշոյ : * Կնացին աշակերտքն , և 6
Յ՜ե՛ · արարին ո՛ւր հրամայեաց նոցա յի՛սու : * Կե՛ ածին 7
12 · 14. զէշն և զյաւետնակն . և արկին զնոքօք ձորձս
իւրեանց . և նստաւ ի վերայ նոցա : * Կե՛ 8
բազմ ժողովուրդք տարածեցին զհանդերձս
իւրեանց ի ճանապարհին , և այլք հատա-
նէին ոստս ի ծառոց՝ և տարածանէին ի ճա-
նապարհին : * Կե՛ ժողովուրդքն՝ որ առա- 9.
ջին և զկնի երթային՝ աղաղակէին և ա-
|| Ո՜՜մ · սէին . || օրհնութի՛ որդւոյ դաւթի . օրհնեա՛
117· 26· որ գայ յանուն տեառն . օրհնութի՛ ի բարձունս .
* Կե՛ ի մտանէլն նո՛ր յերկ՛ դղրդեցաւ քա- 10
ղաքն ամ՛, և ասէ՝ ո՞վ իցէ սա : * Կե՛ ժողո- 11
վուրդքն ասէն . սա է մարգարէն յի՛սու՝ որ ի
|| Մ՜ր՛· նազարէթէ գալիլեացւոյ : * || Կե՛ եմուտ յի՛սու 12
11· 15· ի տաճարն՝ և եհան արտաքս զամենեսեան ,
Ղ՜ա՛ · որ վաճառէին և գնէին ի տաճարի անդ .
19· 45· Յ՜ե՛ · և զսեղանս հատաւվաճառացն կործանեաց՝
2· 14· և զաթոռս ազաւնեվաճառացն : * Կե՛ ասէ 13
ցնո . գրեալ է . || տուն իմ տուն աղօթից կո-
Ա՜՜յ · ցնո . գրեալ է . || տուն իմ տուն աղօթից կո-
56· 7· չեսցի . և դուք արարիք զդա այլս աւազա-
Երե՛ · կաց : * Կե՛ մատեան առ նա կոյրք և կաղք 14
7· 11· ի տաճարին , և բժշկեաց զնո՛ա : * Իբրև տե- 15
սին քահանայապետքն և դպիրք զզքանչե-
լիսն զոր արար , և զմանկտին որ աղաղակէին
ի տաճարին և ասէին , օրհնութի՛ որդւոյ
դաւթի , բարկացան . * և ասեն ցնա . լսե՞ս՝ 16
զինչ ասեն դոքա : ասէ ցնո յի՛սու . այո՛ ընդ
|| Ս՜՜մ · ընթերցեալ ձեր՝ թէ || ի բերանոյ տղայոց
ՈՒ · 3· և սանդխեացց կատարեցեր զըրՏնութի՛ : * Կե՛ 17
Թողեալ զնո՛ա եւ արտաքոյ քաղաքին ի բե-
թա-

Թանիա , և անդ ապաւ ։
18 * Այլ այգուցն իբրև դարձաւ անդրէն 'ի Երու-
19 քաղաքն՝ քաղցեաւ ։ * Եւ տեսեալ թզե- Մրկ.
նի մի 'ի վերայ ճանապարհին՝ եկն 'ի նա, և ԺԱ. 13.
ոչինչ եգիտ 'ի նմ՝ բայց միայն տերև . և ա-
սէ ցնա , մի այսուհետև 'ի քէն պտուղ եղի-
ցի յաւիտեան . և առաժամայն չորացաւ թզ-
20 զենին ։ * Եւ իբրև տեսին աշակերտքն՝ զար- Մրկ.
մացան և ասեն , Թէ զիարդ վաղվաղակի ԺԱ. 20.
21 յամաքեցաւ թզենին ։ * Պատասխանի ետ
յս՝ և ասէ ցնա . ամէն ասեմ ձեզ , եթէ ու-
նիցիք հաւատս և ոչ երկմտիցիք՝ ոչ միայն
թզենւոյդ առնիցիք, այլ թէպետ և լերինդ
ասիցիք . քարձիր և անկիր 'ի ծով , եղիցի ։
22 * Եւ զամ ինչ զոր և խնդրիցիք յաղօթս Վէր .
23 հաւատովք՝ առնուցուք ։ * Եւ իբրև եկն 'ի Ղ. 7.
տաճարն , մնտեան առ նա՝ մինչդեռ ուսու- Ժ. 3. 22.
ցանէր , քահանայապետքն և ծերք ժողո-
վրդեանն՝ և ասեն . ‖ որով իշխանութ առ Մրկ.
նես զայդ , և ո՞վ ետ քեզ զիշխանութիդ զայդ ։ ԺԱ. 28.
24 * Պատասխանի ետ յս և ասէ ցնա. Հարցից և Ղ. 3.
ես զձեզ բան մի . զոր Թէ ասիցէք ինձ , և ԺԱ. 2.
ես ձեզ ասացից՝ որով իշխանութ առնեմ
25 զայս ։ * Մկրտուչն յովհաննու ուստի՞ էր՝
յերկնից , Թէ 'ի մարդկանէ ։ Եւ նոքա խոր-
26 հէին ընդ միմս՝ և ասէին ։ * Եթէ ասեմք
յերկնից , ասէ ցմեզ . իսկ ընդդէմ ոչ հաւա-
տացիք նմ. և եթէ ասեմք 'ի մարդկանէ ,
երկնչիմք 'ի ժողովրդենէն . զի ամենեքին Վէր .
27 զյովհաննէս իբրև զմարգարէ ունէին ։ * Պա- ԺԴ. 5.
տասխանի ետուն յսի և ասեն. ոչ գիտեմք ։
ասէ ցնա և նա. և ոչ ես ասեմ ձեզ՝ որով իշ-
խա-

խանութէ՛ն առնեմ զայս : * Ո՛չայց զիա՛րդ 28
թուի ձեզ . առն միոջէ՛ն երկու որդիք , և
մատուցեալ առ առաջինն ասէ . որդեակ՝
երթ այսօր գործեա՛ յայգւո՛ջ : * Ո՛չ պա- 29
տասխանի ետ և ասէ . երթա՛մ տէ՛ր՝ և ո՛չ
չոգաւ : * Ա՛ստեւս և առ միւսն , և ասէ 30
նոյնպէս . նա պատասխանի ետ և ասէ . ո՛չ
կամի՛մ : բայց յետոյ զղջացաւ՝ և չոգաւ յայ-
գին : * Ո՛ւր՝ ո՞ յերկոցունց արար զկամ 31
հօրն : ասեն՝ յետինն : ասէ ցնո՛ա յի՛ս. ամէն ա-
սեմ ձեզ , զի մաքսաւորք և պոռնիկք յառա-
ջեսցե՛ն ձեզ յարքայութի՛ն երկնից : * Ո՛ւ 32
եկն յովհաննէս ճանապարհա՛ արդարու՛թ՝
և ո՛չ հաւատացի՛ք նմա՛ , և մաքսաւորք և պոռ-
նիկք հաւատացի՛ն նմա , և դուք տեսի՛ք՝ և
ո՛չ զղջացարո՛ւք յետոյ հաւատալ նմա :
Ի՛ց * Ա՛յլ առակ լուարո՛ւք . այր մի էր տանու- 33
Մարկ. տէր , ‖ որ տնկեաց այգի , և ցանգ ալ պա-
12. 1. տեաց զնա , և փորեաց ի՛նմա հնձան , և շի-
Ղուկ. նեաց աշտարակ . և ետ զնա գիշակս , և գը-
20. 9. նաց ի՛ տար աշխարհ : * Ի՛բրև մերձեցաւ 34
Ելեմ. 1. ժամանակ պտղոյ , առաքեաց զծառայս իւր
Բ. 21. առ մշակսն՝ առնուլ զպտուղս նորա : * Ա՛յլ 35
կալեալ մշակացն զծառայս նո՛ր , զոմն տան-
ջեցի՛ն՝ զոմն սպանի՛ն՝ զոմն քարկոծեցի՛ն :
* Դարձեալ առաքեաց այլ ծառայս բազմն 36
քա՛ զառաջինսն , և արարին նոցա նոյնպէս :
* Յետոյ առաքեաց առ նո՛ա զորդի իւր՝ և 37
ասէ . թերևս ամաչեսցե՛ն յորդւոյ աստի իմ-
մէ : * Ի՛սկ մշակքն իբրև տեսի՛ն զորդին , 38
Յովհ. ասեն ցա՛ միմեա՛ն . ‖ սա՛ է ժառանգն , եկայք
1. 47. սպանցո՛ւք զսա , և կալցո՛ւք զժառանգու-
թի՛ն

39 սորա : * Այլ առեալ հանին զնա արտաքոյ
40 քան զայգին՝ և սպանին : * Արդ՝ յորժամ
եկեսցէ տէր այգւոյն , զինչ արասցէ մշա-
41 կացն այնոցիկ : * Ասեն ցնա. զչարսն չարաւ
կորուսցէ . և զայգին տացէ այլոց մշակաց ,
որք տացեն նմա զպտուղս ի ժամու իւրեանց :
42 * Ասէ ցնա յս . ոչ երբէք ընթերցէք ձեր
ի գիրս . || զվէմն՝ զոր անարգեցին շինօղքն , || Սամ.
նա եղև գլուխ անկեան . ի տեառնէ եղև այս , 117. 22.
43 և է սքանչելի յաչս մեր : * Վասն այսորիկ ա- Գործ .
սեմ ձեզ , զի բարձցի ի ձէնջ արքայութիւն 4. 11.
Պետ.
1. 8.
2. 7.
ած , և տացի ազգի՝ որ առնիցէ զպտուղս նո-
44 * Այլ որ անկցի ի վէմ վիժիս այսորիկ՝ փշրեա-
45 ցի , և յորում վէմ անկցի՝ հոսեսցէ զնա : * Եւ
բարձ լուան քահանայապետքն և դպիրքն և փա-
րիսեցիքն զառակս նո՛ , գիտացին թէ վասն նոց
46 ասաց : * Այլ խնդրէին զնա ունել , բայց եր-
կեան ի ժողովրդոցն . քանզի իբրև զմար-
գարէ ունէին զնա :

ԿԱ. ԻՒՆ.

1 Պարձեալ պատասխանի ետ յս , և ասէ ցնա
2 առակօք : * Նմանեցաւ արքայութիւն երկ- || Ղուկ. 14. 16.
նից առն թագաւորի՝ որ արար հարսանիս
3 որդւոյ իւրումն : * Այլ առաքեաց զծառայս Յով. 19. 9.
իւր կոչել զհրաւիրեալսն ի հարսանիս . և
4 ոչ կամեցան գալ : * Կրկին առաքեաց
այլ ծառայս՝ և ասէ . ասացէ՛ք հրաւիրելոցն.
ահաւասիկ զճաշ իմ պատրաստեցի . զուա-
րակք իմ և պարարակք զենեալ են , և ամ-
5 ենայն պատրաստ է. եկայք ի հարսանիսս : * Այլ
նո՛ւ յուշացեալ գնացին՝ ոմն յայգարակ իւր ,
և

և ոմն ի վաճառս իւր ։ * և այլք կալան ըզ 6
ծառայս նո՛ր, Թ՚նամանեցին, և սպանին ։
* Իսկ Թագաւորն իբրև լուաւ՝ բարկացաւ, 7
և առաքեաց զղօրս իւր և սատակեաց զսպա-
նօղսն զայնոսիկ, և զքաղաքն նո՛ր այրեաց ։
* Յայնժամ ասէ ցծառայս իւր. Հարսա- 8
նիքս պատրաստ են, և հրաւիրեալքն չէին
արժանի ։ * Ա՛րդ՝ երթա՛յք յանցս ճանա- 9
պարհաց, և զորս միանգամ գտանիցէք՝ կո-
չեցէ՛ք ի հարսանիսս։ * Այս ելեալ ծառայքն 10
՚ի ճանապարհս ժողովեցին զամենեսեան
զորս և գտին՝ զչարս և զբարիս. և լցան հար-
սանիքն բազմականօք ։ * Այս մտեալ Թագա- 11
ւորն հայեր զբազմականաքն, եւ տես անդ այր
մի՝ որ ոչ էր զգեցեալ հանդերձ հարսանեաց։
* Այս ասէ ցնա. Ընկեր՝ զիա՞րդ մտեր այսր, 12
զի ոչ ունիր հանդերձ հարսանեաց. և նա
պապանձեցաւ ։ * Յայնժամ ասէ Թագա- 13
ւորն ցսպասաւորսն. կապեցէ՛ք զոտս
|| Վէր. 8. 12. և զձեռս՝ և հանէ՛ք զդա ՚ի խաւարն արտա-
13. 42. քին, անդ եղիցի լալ և կրճտել ատամանց ։
Վեր. 25. 30. * Ո՛ի բազումք են կոչեցեալք՝ և սակաւք
են ընտրեալք ։
Լ՚Ա. * Յայնժամ գնացեալ փարիսեցիքն, առին
խորհուրդ զնմանէ՝ Թէ որպէս զնիցեն նմա զոր-
|| Մարկ. 12. 13. գայլ բանիւք ։ * Այս առաքեն առ նա զա- 16
Ղկ. 20. 20. կերտս՝ և ասեն. վարդապետ՝ գիտեմք զի ճշմ-
մարիտ ես, և զճանապարհն ՚ի ճշմարտու-
Թի՛ ուսուցանես, և ոչ է քեզ փոյթ զոմե-
քէ, և ոչ հայիս երեսս մարդոյ ։ * Ա՛րդ՝ 17
ասա մեզ զիարդ Թուիքեզ. պարտ է Հարկս
տալ

18 տալ կայսեր՝ Թէ ոչ։ * Գիտաց յիս զնորա-
մանկութիւնդ, և ասէ. զիա՞ փորձէք զիս կեղ-
19 ծաւորք. * ցուցէք ինձ զդահեկան հարկին։
20 Եւնո՛ք մատուցին նմա դահեկան մի։ * Նա
21 սէ ցնա. պի՞ր է պատկերս այս՝ կամ գիր։ * Ա-
սեն՝ կայսեր։ յայնժամ ասէ ցնոսա. ‖ Եր- ‖2.-ամ.
Թա՛յք՝ տա՛ք զկայսերն՝ կայսեր, և զնո՛յն՝ նո՛յ։ 13. 7.
22 * Լսելն լուան՝ զարմացան. և Թողին զնա
23 և գնացին։ * Յայնմ՛ աւուր մատեան առ
նա սադուկեցիքն. որ ասեին՝ Թէ ‖ չիք յա- ‖Գործ.
24 րուԹիւն հարցին ցնա, * և ասեն. վարդապետ՝ 23. 6.
մովսէս ասաց. ‖ եԹէ ոք մեռցի անորդի՝ ա- ‖2Օրէն.
րասցէ զկինն նորա եղբայր իւր, և յարուսցէ 25. 5.
25 զաւակ եղբօր իւրում։ * Էին առ մեզ եղ- Մարկ. 12. 19.
բարք եօԹն. առաջինն արա՛ր կին և մեռաւ. Ղուկ. 20. 28.
և զի՛ ոչ ունէր զաւակ, եԹող զկինն իւր եղ-
26 բօր իւրում։ * Նոյնպէս և երկրորդն՝ և եր-
27 րորդն, մինչև ցեօԹներորդն։ * Յետ ամե-
28 նեցուն մեռաւ և կինն։ * Ա՛րդ՝ ի յարու-
ԹԷ՝ ո՛յր յեօԹանցն եղիցի նա կին. զի ամե-
29 նեքին կալան զնա կին։ * Պատասխանի ետ
նո՛ց յի՛ս և ասէ. մո՛լորեալք՝ ո՛չ գիտէք զգիրս
30 և ո՛չ զզօրուԹի՛ նո՛ց։ * Ո՛չ ի՛ յարուԹե՛ ո՛չ կա-
նայս առնեն՝ և ո՛չ արանց լինին, այլ են իբ-
31 րև հրեշտակս յերկինս։ * Ա՛յց վասն յա-
րուԹե՛ մեռելոց չիցէ՞ ընԹերցեալ ձեր զա-
32 սացեալն ձեզ յա՛յ։ * ‖ Ա՛ս եմ՛ ած աբրա- ‖ Եւթ.
համու՝ ած իսահակայ և ած յակոբայ, և 3. 6.
33 չէ՛ ա՛ծ՝ ա՛ծ մեռելոց՝ այլ կենդանեաց։ * Եր-
կիր և լուան ժողովուրդքն՝ զարմանային ընդ
34 վարդապետուԹի՛ նո՛ր։ * Իսկ փարիսեցիքն
իբրև լուան՝ եԹէ պապանձեցոյց զսադու-
կե.

|| Մ՟ուխ. 28. Ղ՟ուխ. 10. կեցիցեն , ժողովեցան 'ի միասին : * || և ե- 35
հարց միոմն 'ի նոցանէ՝ զնա փորձելով , և ա-
սէ՝ || ա՟րդեաւք՝ որ պատուիրան է մեծ յո- 36
||12. Օրէ. 6. 5. րինաւ * Լ՟սէ յա ասէ ցնա . || սիրեսցես զՅՀ 37
քո յամ սրտէ քումմէ՝ և յամ անձնէ քումմ
մէ՝ և յամ մտաց քոց : * Ա՟յս է մեծն և 38
առաջին պատուիրան։ * Երկրորդն նմանն սը- 39
|| Ղ՟ուք. 19. 18. Մ՟ուխ. 12. 31. մին.|| սիրեսցես զընկերս քո՝ իբրև զանձն քո։ 40
* Յայս երկուս պատուիրանս ամ օրէնք և
մարգարէք կախեալ կան : * Լ՟ս 'ի ժողո- 41
վել փարիսեցւոցն՝ եհարց ցնա յս՝ և ասէ ։
* Ո՟ւր թուի ձեզ վն քոի , որը որդի է։ 42
|| Ղ՟ուխ. 20. 41. ասեն ցնա . դաւթի : * Ա՟սէ ցնոսա յս . || իսկ 43
զիարդ դաւիթ հոգեւովն կոչէ զնա տր՝ և ա-
|| Ա՟ուգ. 109. 1. սէ ։ * || Ա՟սաց տր ցտր իմ . նիստ ընդ աջմէ 44
իմմէ՝ մինչև եդից զթշնամիս քո պատուան
դան ոտից քոց : * Եթէ դաւիթ զնա տր 35
կոչէ՝ զիարդ որդի նր իցէ ։ * Լ՟ս ոչք կա- 46
րէր տալ նմ պատասխանի բան մի , և ոչ իշխէր
ոք յայնմ օրէ հարցանել զնա և ոչինչ ։

ԳԼ՟ԻՒ ԼԳ։

Յայնժամ խօսեցաւ յս ընդ ժողովուրդսն՝ 1
և ընդ աշակերտան իւր , և ասէ ։ * Յա- 2
||3. Եսր. 8. 4. թոռն Մովսէսի նստան || գպիրքն և փարի-
սեցիք * Ո՟ւմ ինչ՝ զոր ասիցեն ձեզ պա- 3
րլիք և պահեցէք . բայց ըստ գործոցն նր
մի առնէք , զի ասեն և ոչ առնեն : * || Կա- 4
||1. Մակ. 11. 46. Գ՟ուբ. 15. 10. պեն բեռինս ծանուցուն և դժուարակիրս , և
դնեն 'ի վր ուսոց մարդկան. և մատամբ իւ-
րեանց ոչ կամին շարժել զնոսա։ * Լ՟ս զամ 5
զգ օրն իւրեանց առնեն 'ի ցոյց մարդկան։

‖ լսյնեն զգ բապանակս իւրեանց , և երկայ- ‖2. Օրի-
6. 8 ,
6 նեն զբզանցս Հանդերձից իւրեանց : * ‖ Ա՛ի- 22. 12.
բեն գյառաջագահս յընթրիս , և զնախա- Ղ.---ղ.
15. 38.
Թոռս ի ժողովուրդս՝ և զողջոյնս ի հրապա- ‖Մ-րի.
7 րակս : * Լ՛ու կոչել ի մարդկանէ՝ ռաբբի 12. 38.
8 ռաբբի՝ : ‖ Ա՛յլ դուք մի՛ զրք կոչեք վարդա- ‖Յ-ին-ե.
պետ , զի մի է ձեր ուսուցիչ . և ամենեքեան 3. 1.
9 դուք եղբարք էք : * ‖ Լ՛ու Հայր մի՛ կոչէք ձեզ ‖Մ-ղ.
յերկրի , զի ձեր մի է Հայր՝ որ յերկինսն է : 1. 6.
10 * Լ՛ու մի՛ կոչիցիք ուսուցիչք , զի ուսուցիչ
11 ձերբ է : * Լ՛ու մեծն ի ձենջ եղիցի ձեր
12 սպասաւոր : * ‖ Ո՛ր բարձրացուցանէ զանձն՝ ‖Ղ-ե.
14. 11.
խոնարհեսցի , և որ խոնարհեցուցանէ զանձն՝ 18. 14.
13 բարձրասցի : * ‖ Ա՛յ ձեզ դպրաց և փարիս-
եցեայց կեղծաւորաց . զի փակէք զարքայու-
Թի երկնից առաջի մարդկան . դուք ո՛չ մտա-
նէք , և որոց մտանելն՝ չտայք Թողէ մտանել :
14 * ‖ Ա՛յ ձեզ դպրաց և փարիսեցւոց կեղծա- ‖Մ-րի.
12. 40.
ւորաց . զի ուտէք զտունս այրեաց . պատ- Ղ-ին-
20. 47.
Ճառանօք երկարէք զաղօԹս , վ՛ա՛ զի աւելի
15 դատաստան ընդունիցէք : * ‖ Ա՛յ ձեզ դպրա-
ցաց և փարիսեցւոց կեղծաւորաց . զի յա-
ծէք ընդ ծով և ընդ ցամաք առնել եկամուտ
մի . և յորժամ լինիցի , առնէք զնա որդի
16 գեհենի կրկին ևս քան զձեզ : * ‖ Ա՛յ ձեզ
առաջնորդք կուրք , զի ասէք՝ որ երդնու ի
տաճարն՝ չէ ինչ , բայց որ երդնու յոսկին
17 որ ի տաճարին կ՝արժան է : * ‖ Ո՛րո՞նք և
կուրք՝ զի՞նչ մեծ է , ոսկին՝ եթէ տաճարն՝
18 որ սրբէ զոսկին : * Լ՛ու որ երդնու ի սե-
ղանն՝ չէ ինչ , բայց որ երդնու ի պատա-
19 բագն որ ի վրա՛ն՝ արժան է : * ‖ Ո՛վ մոլորք և

և կայքք՝ զի՞նչ մեծ է, պատարագն, եթէ
սեղանն՝ որ սրբէ զպատարագն։ * Ասկ արդ՝ 20
որ երդնուաւ ի սեղանն, երդնու ի նա և
յայմ՝ որ ի վերն նէ։ * և որ երդնուաւ ի տա- 21
ճարն, երդնու ի նա՝ և ի բնակիչն նէ։ * և 22
որ երդնուաւ յերկինս, երդնու յաթոռն այ՝
Գ.-ի. և յայն որ նստին ի վերն նէ։ * Ալ աւ ձեզ 23
ԻԳ. 42. դպրաց և փարիսեցւոց կեղծաւորաց. զի
տասանորդէք զանանուխ և զսամիթ և զչա-
ման, և թողէք զծանր օրինացն ըզ-
դատաստան և զողորմութիւն և զհաւատս.
զայս արժան էր առնել՝ և զայն չթողուլ։
* Ա՛ռաջնորդք կոյրք, որ զմի զուկս քամէք՝ 24
և զուտս կլանէք։ * Ալ աւ ձեզ դպրաց և 25
փարիսեցւոց կեղծաւորաց. զի սրբէք զար-
տաքին զբաժակին և զսկաւառակին, և ի
ներքոյ լի են յափշտակութ և անխառնու-
թ։ * Փարիսեցի կոյր՝ սրբեա նախ զներ- 26
քին բաժակին և զսկաւառակին, զի լինի-
յի և արտաքինն նոյն սուրբ։ * Ալ աւ ձեզ դպր- 27
րաց և փարիսեցւոց կեղծաւորաց. զի նը-
մանէք գերեզմանաց բռեալոց, որ արտաքոյ
երևին գեղեցիկք՝ և ի ներքոյ լի են ոսկե-
րօք մեռելոց և ամ պղծութ։ * Այսպէս 28
և դուք արտաքոյ երևիք մարդկան արդարք,
և ի ներքոյ լի էք կեղծաւորութ և անօ-
րէնութ։ * Ալ աւ ձեզ դպրաց և փարիսեց- 29
ւոց կեղծաւորաց. զի շինէք զշիրիմս մար-
գարէից՝ և զարդարէք զդերեզմանս արդա-
րոց։ * Ա՛ս ասէք. եթէ էաք յաւուրս հարցն 30
մերոց, ո՛չ հաղորդէաք արեան մարգարէից։
* Ա՛պա ուրեմն վկայէք զանձանց՝ եթէ որ- 31

դիք եք այնոցիկ՝ որ կոտորէին զմարգա-
32 րէն : * Եւ դուք լեցէք զլափ հարցն ձերոց :
33 * ‖ Ո՛չ՝ ծնունդք իմիք , զիարդ փախուս- ‖ Ա՛ղ . 3 . 7 .
34 ցուք՝ ի դատաստանէ գեհենին : * Վասն
այդորիկ ահաւասիկ ես առաքեմ առ ձեզ
մարգարէս և իմաստունս և գպիրս , և ի նո-
ցանէ սպանանիցէք և ի խաչ հանիցէք , և
ի նոցանէ տանջիցէք ի ժողովուրդս ձեր ,
35 և հալածիցէք ի քաղաքէ ի քաղաք : * ‖ Ո-
պէս զի եկեսցէ ի վերայ ձեր ամ արիւն արդար ‖ Ծն . 4 . 8 .
հեղեալ յերկրի . ‖ յարենէն աբելի արդա- ‖ Ել . 22 . 4 .
րոյ մինչև զարիւնն ‖ զաքարիայ որդւոյ բա- ‖ Բ Մն . 11 . 4 .
րաքեայ՝ զոր սպանէք ընդ մէջ տաճարին և
36 սեղանոյ : * Ո՛մէն ասեմ ձեզ . եկեսցէ այն ‖ Մ . 24 . 22 .
37 ամ ի վերայ ազգիս այսորիկ : * ‖ Ո՛հ՛մ , ‖ Ղ . 13 . 34 .
եհ՛մ . որ կոտորէիր զմարգարէսն՝ և քարկոծ
առնէիր զառաքեալսն առ քեզ . քանի՞ցս ան-
դամ կամեցայ ժողովել զմանկունս քո՝ զոր
օրինակ ժողովէ հաւ զձագս իւր ընդ թեւովք ,
38 և ո՛չ կամեցարուք : * Ո՛հա թողեալ լիցի
39 ձեզ տունդ ձեր աւերակ : * Ասացց ասեմ
ձեզ՝ ընդ ո՛չ ևս տեսանիցէք զիս յայսմ հե-
տէ , մինչև ասիցէք , օրհնեալ եկեալ յա-
նունն տեն :

ԻԴ . ԻԳ .

1 Եւ ելեալ արտաքս յա՛ի տաճարէն գնայր . Ե՛լ՛
‖ և մատեան աշակերտքն ցուցանել նմա ‖ Մ՛ր՛կ՛ս՛ .
2 զշինուածս տաճարին : * Եւ նա պատաս- ‖ Ղ՛ս՛ . 21 . 6 .
խանի ետ և ասէ ցնոսա . տեսանէ՞ք զայդ
ամ , ամէն ասեմ ձեզ . ո՛չ ինասցէ այդր քար
3 ի քարի վրայ՝ որ ոչ քակտեսցի : * Եւ մինչ-
դեռ

զԵռնատէր 'ի լերինն Ձիթենեաց, մտանեան առնա աշակերտքն առանձինն և ասեն . ա-
սա մեզ՝ երբ լինիցի այդ , և կի՞նչ նշան իցէ գոյոյ գալստեանն , և վախճանի հա-
|| Եբեր. *Պատասխանի ետ յն՝ և ասէ ցնոս . || զգոյշ 4
5. 6. լերուք՝ գուցէ ոք զձեզ խաբիցէ : * Զի 5
Կ.ղուկ. բազումք գայցեն յանուն իմ, և ասիցեն՝ Թէ ես
21. 18. եմ քրիստոս . և զբազումս մոլորեցուցանիցեն :
* Լսելոց էք պատերազմունս՝ և համբաւս 6
պատերազմաց . զգոյշ լերուք՝ մի խռովեսջիք , զի պարտ է լինել այնմ ամի , այլ չէ՛ կ
կատարած : * Յարիցէ ազգ յազգի վրայ , և 7
թագաւորութիւն 'ի թագաւորութիւն վրայ . և եղիցին սովք և սրածուխիք և սաստանուիք
'ի տեղիս տեղիս : * Ամենայն և այն ամե- 8
|| Վեր. նայն սկիզբն ե՛ երկանց : * || Յայնժամ մատ- 9
10. 17. նեսցեն զձեզ 'ի նեղութիւն , և սպանանիցեն
Կ.ղուկ. զձեզ . և եղիջիք ատելեալք յամենայն ազգաց վր-
21. 12. անուան իմոյ : * Եւ յայնժամ գայթակ- 10
15. 20. ղեսցեն բազումք , և զմիմեանս մատնեսցեն՝ և
16. 2. ատեսցեն զմիմեանս : * Եւ բազմ սուտ մար- 11
գարէք յարիցեն , և զբազումս մոլորեցուսցեն : * Եւ վասն բազմանալոյ անօրինութեան , 12
յամաքեսցի սէր բազմաց : * Այլ որ համ- 13
բերեացն խնդառ , նա կեցցէ : * Եւ քարո- 14
զեսցի աւետարանս արքայութեանն ընդ համ տիե-
զերս՝ 'ի վկայութիւն ամենայն հեթանոսաց , և ա-
պա եկեսցէ կատարած : * Արդ՝ յորժամ 15
|| Դան. տեսանիցէք զպղծութիւն աւերածին , || որ ա-
9. 27. Մ-ր. սացեալն է 'ի ձեռն դանիէլի մարգարէի .
13. 14. Ղ-ր. զի կայցէ 'ի տեղւոջն սրբութեան . որ ընթեռ-
21. 20. նուն՝ 'ի միտ առցէ : * Յայնժամ որ 'ի 16
Հրեաս-

17 Հրէաստանի իցեն՝ փախչիցեն ի լերինս. * և
որ ի տանիս կայցէ, մի իջցէ առնուլ ինչ ի
18 տանէ իւրմէ. * և որ յանդի իցէ, մի դարձ-
19 ցի յետս առնուլ զձորձս իւր: * Վայ յղ-
ցէ յլղեաց և ստնտուաց յաւուրսն յայնոսիկ:
20 * Աղաչեա կացէք՝ զի մի լինիցի փախուստն
21 ձեր ձմերանի, և մի ի շաբաթու: * Ո՛ի ե-
ղիցի յայնժամ նեղութիւն մեծ, որպիսի ոչ
եղև ի սկզբանէ արարածոց աշխարհի մին-
22 չև ցայժմ, և ոչ այլ լիցի: * Եւ եթէ ոչ
կարճէին աւուրքն այնոքիկ, ոչ ապրէր ամ
մարմին. բայց վասն ընտրելոցն կարճեսցին ա-
23 ւուրքն այնոքիկ: * Յայնժամ թէ ոք ա- ‖ Մ՚ոլ։ 13. 21։
սիցէ ձեզ՝ ահաւասիկ աստ է քրիս կիմանդ, մի Ղ՚ուկ։ 17. 23։
24 հաւատայցէք: * Ո՛ի յարիցեն սուտ քրիս-
տոսք և սուտ մարգարէք. և տացեն նշանս
մեծամեծս և արուեստս, մինչև մոլորեցու-
ցանել՝ թէ հնար ինչ իցէ և զընտրեալսն:
25 * Ահա յառաջագոյն ասացի ձեզ: * Ա՛պա
26 եթէ ասիցեն ձեզ. ահաւանիկ յանապատի
է, մի եւլանիցէք. և թէ ահա յշտեմարանս
27 է, մի հաւատայցէք: * Ո՛ի որպէս փայլակն՝
որ ելանէ յարեւելից՝ և երևի մինչև յարև-
մուտս, այնպէս եղիցի գալուստն որդւոյ մար-
28 դոյ: ‖ * Ո՛ի ուր գէշն իցէ, անդր ժողովե- ‖ Ղ՚ուկ։ 17. 36։
29 ցին արծուիք: * ‖ Ա՛ղվաղակի յետ նեղու- ‖ Ես՚այ։
թեան աւուրցն այնոցիկ՝ արեգակն խաւարեա- 13. 10.
ցի, և լուսին ոչ տացէ զլոյս իւր, և աստեղք Եզեկ.
անկցին յերկինից, և զօրութիւնք երկնից շար- 32. 7.
30 ժեսցին: * Եւ ապա երևեսցի նշան որդւոյ Յոել.
մարդոյ յերկինս, և յայնժամ կոծեսցին ա- 2. 10.
ժեսցին ազգք. ‖ և տեսցեն զորդի մարդոյ Յով.
3. 15.
‖ Յով՚ան։
1. 7.

եկեալ 'ի վե՛ր ամպոյ երկնից զօրութե՛ և փա-
Ա՛ռ.կ՚ր՚. ռաք բազմաց։ * ‖ Ա՛ռ առաքեսցէ զհրեշտակս 31
ԺԵ. 52.
Ա՛ր.թ՚ե՚. իւր փողովմբ մեծաւ, և ժողովեսցեն զընտրեալս
Դ. ԺԵ. նո՛ր 'ի չորից հողմոց՝ 'ի ծագաց երկնից մին-
չև 'ի ծագս նո՛ց։ * 'Ի թզենւոյ առէք ուսա- 32
րո՛ւք զառակն. զի յորժամ նո՛ր ոստքն կակ-
ղասցին և տերևն ցցուիցի, գիտէք թէ մերձ
է ամառն։ * Ա՛յնպէս և դուք յորժամ տես- 33
սանիցէք զայս ա՛մ, գիտասջի՛ք թէ մերձ է
'ի դուրս։ * Ա՛մէն ասե՛մ ձե՛զ՝ եթէ ո՛չ անց- 34
ցէ ազգս այս՝ մինչև այս ա՛մ եղիցի։ * Ա՛ր- 35
կինք և երկիր անցցեն, և բանք իմ մի՛ անց-
ցեն։ * Ա՛յլ վա՛ւ աւուրն այնորի՛կ և ժամու, 36
ո՛չ ոք գիտէ՝ ո՛չ հրեշտակք երկնից՝ և ո՛չ որդի՝
‖ Ծ՚ն՚ղ՚. բայց միայն Հայր։ * ‖ Ա՛յլ որպ՚ աւուրքն Նոյի, 37
Է. 7.
Ա՛ր.կ՚ր՚. այնպէս եղիցի գալուստն որդւոյ մարդոյ։
ԺԷ. 26. * Զի որպ՚ էին յաւուրսն որ յառաջ քան զջ- 38
ջրհեղեղն, ուտէին և ըմպէին՝ կանայս առ-
նէին և արանց լինէին, մինչև յօրն՝ յորում
եմուտ Նոյ 'ի տապանն. * և ո՛չ գիտացին՝ 39
մինչև եկն ջրհեղեղն և եթարձ զամենեսին,
այնպէս եղիցի և գալուստն որդւոյ մարդոյ։
* Յայնժամ թէ իցեն երկու յագարակի, 40
մին առցի՝ և միւսն թողցի։ * Ա՛ւ եթէ եր- 41
կու աղայցեն 'ի մի երկանս, մին առցի՝ և
միւսն թողցի։ * Ա՛րթո՛ւն կացէ՛ք՝ զի ո՛չ գի- 42
տէք յորում ժամու տէրն ձեր գայ։ * Զ՚այն 43
Ա՚ր՚ի՚. գիտասջի՛ք, ‖ եթէ գիտէր տանուտէրն՝ յո-
ԺԳ. 33.
Ա՛ր.կ՚ր՚. րում պահու գող գայ, սկսէր՝ և ո՛չ տայր ա-
ԺԲ. 39. կան հատանել պատի՛ւրսն իւրոյ։ * ‖ Ո՛ւ այսորի՛կ 44
և դուք եղերո՛ւք պատրաստք, զի յորում ժա-
մու ո՛չ ակն ունիցի՛ք՝ գայ որդի մարդոյ։ * Ո՞ւկ 45

ոչ ինչ ես հաւատարիմ ծառայ և իմաստուն ,
46 զոր կացոյց տէր իւր 'ի վէր ծառայից իւրոց՝
46 տալ նոցա կերակուր 'ի ժամու : * Երանի՛ է || Յայտ.
ծառային այնմիկ՝ զոր եկեալ տէրն գտանէ 16. 15.
47 յն արարեալ այնպէս : * Ամէն ասեմ ձեզ ,
զի 'ի վերայ ամ ընչից իւրոց կացուցանէ զնա :
48 * Ապա թէ ասիցէ ծառայն չար 'ի սրտի իւ-
49 րում , տէր իմ յապաղէ՝ զգալ . * և սկսանիցի
հարկանել զծառայակիցս իւր , ուտիցէ և ըմ-
50 պիցէ ընդ արբեցողս : * Գայցէ տէր ծառային
այնորիկ՝ յաւուր յորում ոչն ունիցի , և 'ի
51 ժամու յորում ոչ գիտիցէ . * և կտրեսցէ զը-
նա ընդ մէջ , և զբաժին նորա ընդ կեղծաւորս
դիցէ : || անդ եղիցի լալև կրճելատամանց : || Ա.Յայտ.
25. 30.

ԳԼՈՒԽ Ի՛Ե :

1 Յայնժամ նմանեսցի արքայութիւն երկնից
տասն կուսանաց , որոց առեալ զլապտերս
իւրեանց ելին ընդ առաջ փեսային և հարսին :
2 * Հինգն 'ի նոցանէ լինէին զգաստք և հինգն ի-
3 մաստունք : * Զի հինգքն առին զլապտերսն ,
4 և ձէթ ընդ իւրեանս ոչ բարձին : * Իսկ ի-
մաստունքն առին ձէթ ամանովք ընդ լապ-
5 տերս իւրեանց : * Եւ 'ի յամեալ փեսային ,
6 նիրհեցին ամենեքեան և 'ի քուն մտին : * Եւ
'ի մէջ գիշերի եղև բարբառ , ահա փեսայ
7 գայ՝ արիք ընդ առաջ նր : * Յայնժամ յա-
րեան ամ կուսանքն՝ և կազմեցին զլապտերս
8 իւրեանց : * Ասեն յիմարքն ցիմաստունսն ,
տուք մեզ յիւղոյդ ձերմէ , զի ահա շիջանին
9 լապտերքս մեր : * Պատասխանի էառն ի-
մաստունքն՝ և ասեն . գուցէ ոչ իցէ մեզ և
ձեզ

ձեզ բաւական, այլ երթայք ի վաճառա-
կանս՝ և գնեսջիք ձեզ։ * Եւ երբ և նոքա գնացին 10
գնել՝ եկին փեսայն, և պատրաստքն մտին ընդ
նմա ի հարսանիսն՝ և փակեցաւ դուռնն։
* Ետուց գան և այլ կուսանքն՝ և ասեն. 11
տէր տէր՝ բաց մեզ։ * Եւ պատասխանի ետ և 12
ասէ, ամէն ասեմ ձեզ՝ թէ ոչ գիտեմ զձեզ։
Մատ. * Արթուն կայէք՝ զի ոչ գիտէք զօրն և ոչ 13
ԻԳ. 33. զժամն։ * Զի այր մի գնացեալ ի տար աշխարհ, 14
Ղուկ. կոչեաց զծառայս իւր՝ և ետ նոցա զինչս իւր։
ԺԹ. 12. * Եւ ումին ետ հինգ քանքար՝ և ումին եր- 15
կուս՝ ումին մի, իւրաքանչիւր ըստ իւրում
կարի, և գնաց։ * Ընդ ա՛ւ վաղվաղակի՝ որ 16
առ զհինգն՝ գործեաց նոքօք, և շահեցաւ
այլ ևս հինգ։ * Եւ նոյնպէս և որ զերկուսն, 17
շահեցաւ այլ ևս երկուս։ * Եւ որ զմին առ՝ 18
գնաց փորեաց զերկիր, և թագոյց զարծաթն
տէրն իւրոյ։ * Ետ ընդ ժամանակի գայ տէր 19
ծառայիցն այնոցիկ՝ և առնէ համարս ի մէջ
նոցա։ * Եւ մատուցեալ՝ որ զհինգ քանքարն 20
առ, մատոյց այլ ևս հինգ քանքար՝ և ասէ.
տէր՝ հինգ քանքար ետուր ցիս, արդ ահա
սիկ հինգ այլևս քանքար ի վերայ շահեցայ։
* Ասէ ցնա տէրն իւր. ապրիճ ծառայ՝ բա- 21
րի և հաւատարիմ, որովհետև ի սակաւուց
հաւատարիմ ես, ի վե՛ր բազմաց կացուցից
զքեզ. մուտ յուրախութիւն տեառն քո։ * Եւ 22
ետեալ և որդի զերկուս քանքարսն առեալ՝ եր
և ասէ. տէր՝ երկուս քանքարս ետուր ցիս,
ահաւասիկ երկուս ևս այլ քանքարս՝ զոր ի
վե՛ր շահեցայ։ * Ասէ ցնա տէրն իւր. ապրիճ 23
ծառայ՝ բարի և հաւատարիմ, որովհետև ի

սա-

սակաւուդ հաւատարիմ ես , ՚ի վե՛ր քաշմանց
կացուցից զքեզ . մո՛ւտ յուրախութի՛ն տո՛ր ։
24 * Ա՛տուցեր և որոյ զմի քանքարն առեր
եր , և ասէ . տէր՝ գիտեի , զի այր մի խիստ
ես , հնձես՝ զոր ո՛չ սերմանեցեր , և ժողովես՝
25 ուստի ո՛չ սփռեցեր ։ * Երկեայ՝ գնացի և թա
ղուցի զքանքարն քո յերկրի . արդ՝ առասիկ
26 քոյդ զքե՛զ ։ * Պատասխանի ետ տէրն՝ և ա
սէ ցնա . ծառա՛յ չար և վատ՝ գիտեիր եթէ
հնձեմ՝ ուստի ո՛չ սերմանեցի , և ժողովեմ՝
27 ուստի ո՛չ սփռեցի . * պարտ էր քեզ արկա
նել զարծաթդ իմ՝ ի սեղանաւորս , և եկեալ
28 ես տոկոսեաք պահանջէի զիմն ։ * Արդ՝ ա
ռէ՛ք՝ ի դմանէ զքանքարդ՝ և տո՛ւք այնմ որ
29 ունիցի զտասն քանքարն ։ * ‖ Ո՛ւ ամի որ ‖ Ա՛ր .
ունիցի՝ տացի և յաւելցի , և որ ո՛չն ունիցի՝ 13 . 12 .
Մ՚ա՛ռ .
30 և զոր ունիցին , բարձցի ՚ի նմանէ ։ * Եւ 4 . 25 .
զծառայդ անպիտան հանո՛ք ՚ի խաւարն ար- Գ՚ա՛ւ .
տաքին . անդ եղիցի լալ և կրճե՛լ ատամանց։ 8 . 18 .
19 . 26 .
31 * Եւ յորժամ եկեսցէ որդի մարդոյ փառօք
իւրովք՝ և ամե՛ն հրեշտակք ընդ նմ՛, յայնժամ
32 նստցի յաթոռ փառաց իւրոյ ։ * Եւ ժողո
վեսցին առաջի նո՛ր ամ ազգք , և մեկնեսցէ
զնո՛ ՚ի միմեանց , որպ՛ հովիւ զի մեկնեսցէ զո-
33 ղիս յայծեաց ։ * Եւ կացուսցէ զոդիսն ընդ
34 աջմէ իւրմէ՝ և զայծեան ՚ի ձախմէ ։ * Յայն-
ժամ ասասցէ թագաւորն ցայնոսիկ՝ որ ընդ
աջմէն իւրմէն . եկա՛յք օրհնեալք Հօր իմոյ ժա
ռանգեցէ՛ք զպատրաստեալ ձեզ զարքայու-
35 թի՛ն ՚ի սկզբանէ աշխարհի ։ * ‖ Ո՛ր քաղ ‖ Եր .
ցեայ՝ և ետուք ինձ ուտե՛լ . ծարաւեցի՝ և 38 . 7 .
արբուցէ՛ք ինձ . օտար էի՝ և ժողովեցէ՛ք զիս . Եւս .
18 . 16 .

* մերկ՝ և զգեցուցէք զնա. հիւանդ էի՝ և 36
տեսէք զիս. ՚ի բանտի էի՝ և եկիք առ իս։
* Յայնժամ պատասխանի տացեն նմա արդարքն 37
և ասասցեն. Տէր՝ երբ տեսաք զքեզ քաղ-
ցեալ՝ և կերակրեցաք, կամ ծարաւի՝ և ար-
բուցաք։ * Երբ տեսաք զքեզ օտար՝ և ժո- 38
ղովեցաք, կամ մերկ՝ և զգեցուցաք։ * Երբ 39
տեսաք զքեզ հիւանդ՝ կամ ՚ի բանտի, և ե-
կաք առ քեզ։ * Պատասխանի տացէ թա- 40
գաւորն՝ և ասասցէ ցնոսա. ամէն ասեմ ձեզ,
որովհետև արարիք միում յեղբարցս այսո-
ցիկ փոքրկանց՝ ինձ արարիք։ * Յայնժամ 41
ասասցէ և ցայնոսիկ՝ որ ըլ ահեկէն իցեն.
|| Ա-մ. || երթայք յինէն անիծեալք ՚ի հուրն յաւի- 6. 9.
տենական, որ պատրաստեալ է սատանայի Աչէ
և հրեշտակաց նորա։ * Օ՛ի քաղցեայ՝ և ոչ 7. 23.
ետուք ինձ ուտել. ծարաւեցայ՝ և ոչ արբու- Ղ-ի-
ցիք զիս. * օտար էի՝ և ոչ ժողովեցիք զիս, 13. 27. 43
մերկ էի՝ և ոչ զգեցուցիք զիս, հիւանդ՝ և
՚ի բանտի՝ և ոչ տեսիք զիս։ * Յայնժամ պա- 44
տասխանի տացեն և նոքա՝ և ասասցեն. տէր՝
երբ տեսաք զքեզ քաղցեալ՝ կամ ծարաւի կամ
օտար կամ մերկ կամ հիւանդ կամ ՚ի բանտի, և
ոչ պաշտեցաք զքեզ։ * Յայնժամ պատաս- 45
խանի տացէ նոցա՝ և ասասցէ. ամէն ասեմ
ձեզ, որովհետև ոչ արարիք միում ՚ի փոքր-
|| Ց-ւ. կանցս յայսցանկ՝ և ոչ ինձ արարիք։ * || Երթ- 46
5. 29. երթիցեն նոքա ՚ի տանջանսն յաւիտենա-
կանս, և արդարքն ՚ի կեանսն յաւիտենա-
կանս։

ԳԼՈՒԽ Ի.Ո.

1 Եւ եղեւ իբրեւ կատարեաց յի զամս զբանս
2 զայսոսիկ, ասէ ցաշակերտսն իւր։* Գի-
տէք, զի յետ երկուց աւուրց զատիկ լինի.
և որդի մարդոյ մատնի՛ ի խաչ ելանել։ ՎԵՐՔ
3 *Յայնժամ ժողովեցան ‖ քահանայապետ. ‖Մ-ուկ.
քըն և դպիրքն և ծերք ժողովրդեանն՝ ի ‖ Ղ-ից. 14. 1.
սրահ քահանայապետին՝ որում անուն էր 22. 1.
4 կայիափա. և արարին խորհուրդ՝ զի նենգ-
5 գուբ կալցին զյի և սպանցեն։ * Ասէր ա-
սէին, Թէ մի՛ ի տօնի ասա՝ զի մի խռովուի
6 լինիցի՛ ի ժողովրդեանն։ * ‖Իբրև եկն յի՛ ի ‖Մ-ուկ.
7 բեթանիա՛ ի տուն սիմոնի բորոտի, * մա- 14. 3.
տեաւ առ նա կին մի. որ ունէր շիշ իւղոյ
ծանրագնի, ‖ և թափեաց՛ ի գլուխ նորա՛ ի ‖ Ց-ից.
8 բազմականին։ * Իբրև տեսին աշակերտքն՝ 12. 3.
բարկացան՝ և ասեն. ընդ է կորուստ այդ
9 իւղոյդ։ * Օ՛ի մարթ էր վաճառել զդա մե-
10 ծագնի՛ և տալ աղքատաց։ * Գիտաց յի՛ և
ասէ ցնա. զի՞ աշխատ առնէք զկինդ, գործ
11 մի բարի գործեաց դա յիս։ * Յամ ժամ
զաղքատս ընդ ձեզ ունիք, բայց զիս ոչ հա-
12 նապազ ընդ ձեզ ունիք։ * Իբրև արկանել դորա
զիւղդ՛ ի մարմին իմ, առ՛ ի թաղելոյ զիս
13 նշանակեաց։ * Ասէր ամէն ասեմ ձեզ, զի
ուր և քարոզեսցի աւետարանս այս ընդ ամ-
աշխարհ՝ խօսեսցի և զոր արար դա՛ ի յիշա-
14 տակ դորա։ * ‖Յայնժամ գնաց մի յերկո- ‖Մ-ուկ.
տասանից անուանեալ յուդա սկարիովտա. 14. 10.
15 յի՝ առ քահանայապետսն, և ասէ։* Օ՛ի ընդ Ղ-ից. 22. 4.
կամիք տալ ինձ, և ես մատնեցից զնա ձեզ։
և

և նոքա կշռեցին զհինգ արծաթիսն * և 16
յայնմ հետէ խնդրէր պարապ՝ զի մատնեց-
ցէ զնա նոցա ։

Մատ. 14. 12. Ղուկ. 22. 7. * և յաւուրն առաջնումն աւուրս բաղարջակերացն 17
մատեան աշակերտքն առ յի՛ս և ասեն ։ ո՞ւր
կամիս՝ զի պատրաստեսցուք քեզ ուտել զբա-
զատիկն ։ * և նա ասէ ցնոսա . երթա՛յք ՚ի 18
քաղաքն առ այս անձն , և ասացէ՛ք ցնա .
վարդապետ ասէ՝ ժամանակ իմ մերձեալ է ,
առ քեզ առնեմ զբազատիկ աշակերտաւքս հան-
դերձ ։ * և արարին աշակերտքն որպ հրա- 19
մայեաց նոցա յի՛ս , և պատրաստեցին զբազատիկն ։

Մատ. 14. 17. Ղուկ. 22. 14. * և իբրև երեկոյ եղեւ՝ կայր բազմեալ ընդ 20
երկոտասան աշակերտսն ։ * և մինչդեռ 21
ուտէին նոքա , ասէ . ամէն ասեմ ձեզ , ՚ի զի
Ցովհ. 13. 21. միոմն ՚ի ձէնջ մատնելոց է զիս ։ * և արտ- 22
մուցան յոյժ . սկսան ասել ցնա իւրաքանչիւր
ոք ՚ի նոցանէ . միթէ ես իցեմ տէր ։ * և նա 23
պատասխանի ետ և ասէ . որ մեսաց ընդ
ձեռն իւր ՚ի սկաւառակս՝ նա մատնելոց է
Ս-ՂՄ. 40. 10. Գ-ԵՐ. 1. 16. զիս ։ * որդի մարդոյ երթայ՝ որպ և գրեալ 24
է վա՛ նմա . բայց վայ մարդոյն այնմիկ՝ որով
ձեռս որդի մարդոյ մատնեսցի . լաւ էր նմա՝
թէ չէր ծնեալ մարդն այն ։ * պատասխանի 25
ետ յուդա՝ որ մատնելոցն էր զնա՝ և ասէ .
միթէ ես իցեմ վարդապետ ։ ասէ ցնա՝ դու
Ա. ԿՈՐ. 11. 24. ասացեր ։ * և մինչդեռ ուտէին նոքա՝ առ 26
յի՛ս հայր՝ օրհնեաց և եբեկ , և ետ աշակեր-
տացն՝ և ասէ . առէ՛ք կերայք՝ այս է մարմին
իմ ։ * և առեալ բաժակ գոհացաւ՝ ետ նոցա 27
և ասէ , արբէ՛ք ՚ի դմանէ ամենեքեան ։ * Օ ՚ի 28
այդ է արիւն իմ նորոյ ուխտի , որ ՚ի վերայ
բազ-

29 քաղցից հեղանի՛ ի թաղումն մեռելոյս։ * Կայց
ասեմ ձեզ. ոչ ևս արբից յայսմ հետէ՛ ի բե-
րոյ որթոյ մինչև ցօրն յայն՝ յորժամ արբից
30 զնա ընդ ձեզ նոր յարքայութեան Հօր իմոյ։ * Եւ
օրհնեցին, և ելին՛ ի լեառն Ձիթենեաց։
31 * Յայնժամ ասէ ցնոսա Յս. ‖ ամենեքեան գայ- ‖ Մտթ.
գայթագղելոց եք յինէն յայսմ գիշերի, զի 14. 27.
գրեալ է՝ Թէ հարից զՀովիւն՝ և ցրուեսցին Զաք.
32 ոչխարքն հօտին։ * Եւ յետ յառնելոյն իմոյ, 13. 7.
33 ‖ յառաջեցից զձեզ՛ ի գալիլեա։ * Պա- ‖ Մտթ.
տասխանի ետ պետրոս՝ և ասէ ցնա. Թէպէտ 16. 7.
և ամենեքեան գայթագղեսցին՛ ի քէն, սա-
34 կայն ես ոչ գայթագղեցայց։ * Ասէ ցնա Յս.
ամէն ասեմ քեզ՝ զի յայսմ գիշերի ‖ մինչև ‖ Ցհ.
հաւուս խօսեալ իցէ, երիցս ուրասցիս զիս։ 13. 38.
35 * Ասէ ցնա պետրոս. ‖ Թէկ և մեռանել հա- ‖ Մտթ.
մանիցէ ընդ քեզ, զքեզ ոչ ուրասցայց։ Նոյն- 14. 31.
պէս և ամենայն աշակերտքն ասէին։ * Յայնժամ 22. 33.
գայ յն ընդ նա՛ ի գիւղ մի՝ որում անուն էր
Գեթսեմանի, և ասէ ցնա. Նստարուք այդր,
37 մինչև երթայց կացից յաղօթս։ * Եւ ա-
ռեալ ընդ իւր զպետրոս՝ և զերկուս որդիսն
Զեբեդեայ, սկսաւ տրտմել և հոգալ։
38 * Յայնժամ ասէ ցնա. տրտում է ոգի իմ
մինչև՛ ի մահ, կացէք աստ՝ և սգեցէք ընդ իս։
39 * Եւ մատուցեալ յառաջ սակաւիկ մի՝ ան-
կաւ՛ ի վե՛ր երեսաց իւրոց, և կաց յաղօթս՝ և
ասէ. Հայր իմ, եթէ հնար է՝ անցցէ բա-
ժակս այս յինէն. բայց ոչ որպէս ես կամիմ, այլ
4 40 որպէս դու։ * Գայ առ աշակերտսն, և գտա- 4
նէ զնա՛ ի քուն, և ասէ ցպետրոս. այդպէս
ոչ կարացիք մի ժամ արթուն կալ ընդ իս։
* Աղե-

41 * Ընթա՛ռէն կացէք և աղօթս արարէք՝ զի մի՛ անկանիցէք ՚ի փորձուԹի՛ն. հոգիս յօժար է՝ բայց մարմինս տկար: * Դարձեալ երկրորդ 42
անգամ չոքաւ՝ եկաց յաղօթս յն և ասէ. Հա՛յր իմ՝ եԹէ հնար իցէ անցանել յինէն բաժակիս այսմիկ, ապա ԹԷ ոչ՝ արբից զա-
նէ. եղիցին կամքդ: * Եւ եկեալ միւսանգամ 43
եգիտ զնոսա ՚ի քունն, զի էին աչք իւրեանց ծանրացեալք: * Ետո՛ղ զնո՛ա և գնաց, եկաց 44
յաղօթս երրորդ անգամ, և դարձեալ ըզ-
նոյն բան ասաց: * Յայնժամ գայ առ աշա- 45
կերտսն՝ և ասէ ցնո՛ա. Ննջեցէ՛ք այսուհետև՝ և հանգերո՛ւք. զի ահա հասեալ է ժամ, և որդի մարդոյ մատնի ՚ի ձեռս մեղաւորաց:
* Ընթի՛ք երԹիցուք աստի, զի ահաւասիկ ե- 46
ՄԱՐԿ. 14. 43. Հաս՝ որ մատնելոցն է զնա: * Եւ մինչդեռ 47
Ղուկ. 22. 47. նա զայն խօսէր, ահա յուդա մի յԵրկոտա-
ՅՈՎՀ. 18. 3. նէից եկն, և ընդ նմա ամբոխ բազմ սրովք և բրօք՝ ՚ի քահանայապետէից և ՚ի ծերոց ժո-
ղովրդեանն: * Եւ որ մատնելոցն էր զնա, 48
ետ նշան՝ և ասէ. Զոր ուստի՛ս համբու-
բեցից՝ նա է, զնա ունիցի՛ք: * Եւ վաղվա- 49
ղակի մատուցեալ առ յն՝ ասէ. Ո՛ղջ եր վա՛ր-
դապետ. և համբուրեաց զնա: * Եւ յն 50
ասէ ցնա. Ընկեր՝ ո՛ւր ես եկիրդ. յայնժամ մատուցեալ արկին ձեռս ՚ի յն, և կալան զնա: * Եւ ահա միոմն յայնցանէ՝ որ էին ընդ 51
յն, ձգեաց զձեռն և եհան զսուր իւր՝ և եհար զծառայ քահանայապետին, և ՚ի բաց եհան զականն նո՛ր: * Յայնժամ ասէ ցնա յն. 52
ՎՃՌՆԷ. 9. 6. Դարձո՛ զսուր քո ՚ի տեղի իւր. ‖ զի ամենե-
քեան՝ որ սուր առնուցուն՝ սրով անկանի-
ցին:

53 ցին։ * Ահա համարիցիս՝ Թէ ոչ կարեմ ա-
ղաչել զՀայր իմ. և հասուցանիցէ ինձ այժմ
այսր՝ աւելի քան զլեր կոտասան գունդս հրեշ-
54 տակաց։ * Այլ զիարդ լինիցին գիրք՝ Թէ || Ե՞ւ ։
55 այսպէս պարտ է լինել։ * Յայնժամ ասաց 53 · 10 ։
յիւ ցամբոխն. իբրև ՚ի վէ՛ր ասաղակի եղիք
սուսերօք և բրօք՝ ունել զիս. Հանապազ առ
ձեզ ՚ի տաճարին նստէի և ուսուցանէի, և
56 ոչ կալայք զիս։ * Այլ այս ամենայն եղև՝
զի ॥ լցցին գիրք մարգարէիցն։ Յայնժամ ||Ոչ։ ·
4 · 20 ·
աշակերտքն ամենեքին թողին զնա և փա-
57 խեան։ * Իսկ նոքա կալեալ զյի՛ ॥ ածին առ || Զ։ ։
22 · 54 ·
կայիափա քահանայապետ՝ ուր դպիրքն և Յ։ ։
58 ծերք ժողովեալ էին։ * Իսկ պետրոս զհետ 18 · 24 ·
նո՛ր երթայր բացագոյն մինչև ՚ի սրահ քա-
հանայապետին. և մտեալ ՚ի ներքս նստէր
ընդ սպասաւորսն տեսանել զկատարածն։
59 * Իսկ քահանայապետքն և ամ ատեանն
խնդրէին սուտ վկայութի՛ւն զյի՛. զի սպան-
60 ցեն զնա, * և ոչ գտանէին ՚ի բազմաց սուտ
վկայիցն մատուցելոց. յետոյ մատուցեի՛ եր-
61 կու սուտ վկայք, * ասէին՝ Թէ սա ասէր՝
|| կարող եմ քակել զտաճարն այդ, և զերիս || Ց։ ։
62 աւուրս շինել։ * Իսկ յարուցեալ քահանայ- 2 · 19 ·
ապետն ասէ ցնա. Ոչ պատասխա-
63 նի, զինչ դոքա ամբաստանեն զքե՛ն։ * Իսկ
յի՛ լուռ կայր։ պատասխանի ետ քահանայա-
պետն և ասէ ցնա, երդմնեցուցանեմ զքե՛զ
յԱստ ենդանին, զի ասասցես մեզ՝ Թէ դուն || Վէր ։
16 · 27 ·
64 ես քրիստոս որդի այ։ * Իսկ ցնա յի՛. դուն ասա- Հ։։ ։
ցեր. քայց ասեմ ձեզ, || յայսմ հետէ տեսա- 14 · 10 ·
նիցէք զորդի մարդոյն նստեալ ընդ աջմէ զո- 1 · Թես։ ։
4 · 15
րու-

65 թուէն՝ և եկեալ ըէնիդ։ * Յայն ժամ քահանայապետն պատառեաց զհանդերձս իւր, և ասէ. Հայհոյեաց, զի՞ ևս պիտոյ են մեզ վկայք, ահա արդ լուայք զհայհոյութիւնն նորա. * զի՞նչ հաճոյ է ձեզ։ Նոքա 66 պատասխանի ետուն և ասեն. մահապարտ է։ 67 * Յայնժամ թքին ընդ երեսս նորա, և կըռ-
Եսայ. 50. 6. Մատթ. 26. 67. տեցին զնա. և ոմանք ապտակեցին, և ա- 68 սեն։ * Արգարեաց մեզ քրիստոս, ո՞վ է՝ որ
Մատթ. 22. 55. Ղուկ. 22. 64. եհարն զքեզ։ * Իսկ պետրոս նստեր արտա- 69
Յովհ. 18. 17. քոյ ի գաւթին. մատեաւ առ նա աղախին 70 մի, և ասէ. և դու ընդ յիսո գալիլեացւոյ էիր։ * Նա ուրացաւ առաջի ամենեցուն՝ և ասէ, 71 Թէ ոչ գիտեմ զի՞նչ խօսիս։ * Եւ իբրև եել նա արտաքս քան զդուռնն՝ ետես զնա այլ 72 կին մի, և ասէ ցայնոսիկ՝ որ անդ կային. և սա ընդ նազովրացւոյն էր։ * Եւ դար- 73 ձեալ ուրացաւ երդմամբ, Թէ ոչ գիտեմ զայրն։ * Եւ յետ սակաւ միոյ մատուցեալ 74 որք կային անդ, ասեն պետրոս. արդարև և դու ի նոցանէ ես, քանզի և խօսք քո յայտ առնեն զքեզ։ * Յայնժամ սկսաւ 75 նզովել և երդնուլ, Թէ ոչ գիտեմ զայրն. և իսկոյն հաւ խօսեցաւ։ * Եւ յիշեաց պետ-
Մատթ. 26. 34. րոս զբանն յիսո զոր ասաց, Թէ մինչև հաւ խօսեսցի երիցս ուրասցիս զիս. և ելեալ արտաքս՝ ելաց դառնապէս։

ԳԼՈՒԽ ԻԷ։

1 Իբրև այգ եղև, խորհուրդ արարին ամ-
Մատթ. 15. 1. քահանայապետքն և ծերք ժողովրդեանն 2 զի՞նչ սպանանել զնա։ * Կապեցին զը-
նա,

նա, և առին գնացին. և եւտուն 'ի ձեռս Ղ.-ի. 23. 1.
3 պոնտացւոյ պիղատոսի դատաւորի: * Յայն Ց.-ի. 18. 28.
ժամ տեսեալ յուդայի՝ որ մատնեաց զնա,
ԹԷ պարտաւորեցաւ, դարձոյց
զարծաթն առ քահանայապետսն և ծերս
4 ժողովրդեանն, * և ասէ. մեղայ, զի մատ-
նեցի զարիւն արդար. և նոքա ասեն. մեզ ի՞նչ
5 փոյթ, դուն դիտես: * Եւ ընկէց զարծաթն
'ի տաճարին՝ || և գնաց, և ելով խեղդե- || Գ.-ի. 1. 18.
6 ցաւ: * Իսկ քահանայապետիսն առեալ զար-
ծաթն՝ ասեն. ոչ է արժան ընդունել զայդ
7 'ի կորբանն, քանզի գինք արեան են: * Յոր-
հնարդ առեալ, գնեցին այնու զագարակն
8 բրտի 'ի գերեզմանս օտարաց: * Ա՛ր ասն այ- || Գ.-ի. 1. 19.
նորիկ կոչեցաւ ագարակն այն, ագարակ ա-
9 րեան՝ մինչև ցայսօր: * Յայնժամ լցաւ՝ որ
ասացաւն 'ի ձեռն երեմիայ մարգարէի. || և Ջ.-ի. 11. 13.
առին զերեսուն արծաթին զգինս վաճառե-
10 լսին, զոր արկին յսրդւոցն իւրմէ: * Եւ ետուն
գնա յագարակն բրտի. ոնգ հրամայեաց ինձ
11 Տէր: * Եւ յո՛ եկայ առաջի դատաւորին. || և. || Մ.-ի. 15. 2.
Հարց զնա դատաւորն՝ և ասէ. դո՞ւ ես Թա- Ղ.-ի. 23. 2.
12 գաւորն հրէից: և յո՛ ասէ. դու ասես: * Եւ Ց.-ի. 18. 33.
'ի չարախօսիլն նոր 'ի քահանայապետիցն և
13 'ի ծերոց, ոչինչ եւս պատասխանի: * Յայն-
ժամ ասէ զնա պիղատոս. ոչ լսես՝ որչափ
14 դոքա հակառակ քո վկայեն: * Եւ ոչ եւս
նմ պատասխանի՝ և ոչ բան մի, մինչև զարմա-
15 նալ դատաւորին յոյժ: * Ըստ սոսն
սովոր էր դատաւորն արձակել ժողովրդ-
16 դեանն կապեալ մի զոր կամէին: * Ունէին
յայնժամ կապեալ մի նշանաւոր, որում ա-
նուն

17 նուն էր յեսու քարաբբա : * Իբրև ժողո-
վեցան , ասէ ցնա պիղատոս . զո՞ կամիք եր-
կուց աստի՝ զի արձակեցից ձեզ, զյեսու քա-
18 րաբբա՞ եթէ զյո՞ւնաւանեաւն քո՞ւ : * Գիտաց
զի դիտէր՝ թէ առ նախանձու մատնեցին
19 զնա : * Իւ մինչ նստէր յատեանին , առա-
քեաց առ նա կինն իւր՝ և ասէ . չկայ ինչ
քո և արդարոյն այնորիկ , զի բազմ անյգ ան-
20 ցին ընդ իս այսօր յանուրջս վասն նր : * Իսկ
քահանայապետքն և ծերքն հաւանեցուցին
զժողովուրդն , զի խնդրեսցեն զբարաբ-
21 բայն՝ և զյն կորուսցեն : * Պատասխան ետ
դատաւորն՝ և ասէ ցնա . զո՞ կամիք զի արձա-
կեցից ձեզ յերկուց այսր : և նո՞ք ասեն . զբ-
22 բարաբբա : * Իսկ ցնոսա պիղատոս . իսկ
զի՞ արարից զյն զնաւանեաւն քո՞ւ : * Իսկ ամե-
23 նեքեան՝ խաչեսցի՛ . և նա ասէ , զի՞նչ
չար արար . և նո՞ք առաւել ևս աղաղակէին
և ասէին , խաչեսցի՛ : * Իւ տեսեալ պիղա-
24 տոս թէ ոչինչ օգնէ՝ այլ առաւել խռովու-
թի լինի , առեալ ջուր՝ լուաց զձեռս առա-
ջի ժողովրդեանն՝ և ասէ . քաւեալ եմ ես
յարենէ սրդարոյդ այդորիկ . դուք դիտաս-
25 ջիք : * Պատասխան ետ ամ ժողովուրդն՝ և
ասէ . արիւն դորա՛ ի վե՛ր մեր և ի վե՛ր որդ-
26 ւոց մերոց : * Յայնժամ արձակեաց նո՞ւ ըզ-
բարաբբայն, և զյն գան հարեալ ետ ի ձեռս՝
27 զի խաչեսցի : * Յայնժամ զինուորք դատա-
Ա-ղ-ա- աւորին առին զյն յատպարանս . և ժողովեցին
21. 17. 28 ի վե՛ր նորա զամ զգունդն . * մերկացին
զնա , և արկին զնովաւ քղամիդ կարմիր :
Ց-ղ- 29 * Իւ թոլորեալ սպակ ի փշոց՝ եդին ի գլ-
19. 2.
լուխ

լուխ նը՛, և եղէգն յաջոյ ձեռին նորա. ՚ի
ծունը իջեալ առաջի նը՛ կատակէին և ա-
30 սէին. ա՛ղջ եր Թագաւոր հրէից: * Եւ թը-
քեալ ՚ի նա՝ առնուին զեղէգն և ծեծէին
31 զգլուխ նը՛: * Եւ յորժամ ձաղեցին զնա,
մերկացուցին ՚ի նմանէ զքղամիդն՝ և ագու-
ցին նմի զհանդերձն, և տարան զնա ՚ի
32 խաչ հանել: * ‖ Եւ ելեալ արտաքս՝ գտին ‖ Մ՝ի.
այր մի կիւրենացի՝ անուն սիմոն, զնա կա- ԺԵ. 21.
33 լսեն պահակ՝ զի բարձցէ զխաչն նը՛: * ‖ Եւ ՂՒ՝ի.
եկեալ ՚ի տեղին անուանեալ գողգոթա, որ ‖ Մ՝ի.
34 է տեղի կառափելոյ, * եառուն նմ՚ըմպել ԺԵ. 22.
գինի ընդ լեղի խառնեալ. և իբրև ճաշա- ՂՒ՝ի.
35 կեաց, ո՛չ կամեր ըմպել: * Եւ հանեալ զը- Ճ՝ի.
նա ՚ի խաչ՝ բաժանեցին զհանդերձս նորա ԺԹ. 17.
վիճակաւ. զի լցցի բանն՝ որ ասացաւ ՚ի մար- ‖ Ս՝ի.
գարէնէ. ‖ բաժանեցին զհանդերձս իմ՝ իւ- ԻԱ. 19.
րեանս, և ՚ի վե՛ր պատմուճանի իմոյ վիճակ
36 արկանէին: * Եւ նստեալ պահէին զնա:
37 * Եւ եդին ՚ի վե՛ր գլխոյ նորա՝ գրեալ զվէնա
38 նը՛. Թէ՝ այս է յն Թագաւորն հրէից: * Յայն-
ժամ ‖ հանին ընդ նմա ՚ի խաչ երկուս աւա- ‖ Մ՝ի.
39 զակս, մի յաջմէ նո՛ւ և մի յահեկէ: * Եւ որ ԺԵ. 27.
անցանէին՝ հայհոյէին զնա, շարժէին զգ- ՂՒ՝ի.
40 լուխս իւրեանց, * և ասէին. ‖ վա՛հ որ քա- ‖ Ճ՝ի.
կէիր զտաճարն, և զերիս աւուրս շինէիր զը- Ի. 19.
նա. ապրեցո՛ զքեզ, թէ որդի ես այ՝ էջ ՚ի
41 խաչէդ: * Նոյնպէս և քահանայապետքն
ձաղէին հանդերձ դպրօքն և ծերոցք՝ և ա-
42 սէին. * Զայլս ապրեցոյց՝ զինքն ո՛չ կարէ
ապրեցուցանել. ‖ եթէ Թագաւոր է Իսրա- ‖ Խ՝ոց.
յէլ՝ այժմ ՚ի խաչէդ՝ և հաւատասցուք զը- Ի. 18.
մա:

|| Ս-ՂՄ. 21. 9. մա. * եթէ յոյսասցաւ յոյծ, փրկեսցէ այժմ զդա՝ եթէ կամի զդա. Քանի ասաց՝ եթէ ես որդի եմ։ * Ոչնոյն և աւազակքն՝ որ խա- չեալ էին ընդ նմա, նախատէին զնա։ * Եւ ի վեց ժամէ աւուրն՝ խաւար եղև ի վերայ ամ երկրի մինչև ցիւնն ժամ։ * Եւ զիւնն ժա- || Ս-ՂՄ. 21. 2. մաւն գոչեաց յիսուս ի ձայն մեծ և ասէ. || Ելի՝ Ա-րի 15. 34. Ելի՝ լամա սաբաքթանի. այս ինքն է. ած իմ ած իմ՝ ընդէր թողեր զիս։ * Եւ մանք յայնցանէ որ անդն կային, երբեմն լուան՝ ասէին. զեղիա կարդայ դա։ * Եւ վազվա- զակն ընթացեալ միոմն ի նոցանէ՝ առ սպունգ լի քացախով, հարեալ յեղեգան՝ ետ ըմպել նմա։ * Եւ կէսքն ասէին. Թո՛ղ տեսցուք ե- թէ գայ եղիա փրկել զդա։ * Եւ յիսուս դար- ձեալ աղաղակեաց ի ձայն մեծ՝ և արձա- || Ա-ՂՄ. 3. 14. կեաց զոգին։ * || Եւ ահա վարագոյր տա- ճարին ցեղաւ յերկուս՝ ի վերուստ մինչև ի վայր, և երկիր շարժեցաւ, և վիմք պատա- ռեցան։ * Եւ գերեզմանք բացան, և բազմ մարմինք նինջեցելոց սրբոց յարեան։ * Եւ ելեալ ի գերեզմանաց յետ յարուցն նորա, մտին ի քաղաքն սուրբ, և երևեցան բազ- մաց։ * Իսկ հարիւրապետն՝ և որ ընդ նմա պահէին զյիսուս, երբեմն տեսին զշարժուածին և զեղեալսն, երկեան յոյժ՝ և ասեն. արդա- րև ոմն որդի էր սա։ * Եւ էին անդ կանայք բազմք, կայքն ի հեռաստանէ՝ և հայէին, որք եկին զնովի յամի ի գալիլեէ պաշտելոյ- նա. * յորս էր մարիամ մագդաղենացի՝ և մարիամ յակովբայ՝ և յովսեայ մայր, և մայր որդւոցն զեբեդեայ։

* Եւ

‖ Մ-ՂՈՒԿ. մա. * եթէ յուսացաւ յոյծ , փրկեսցէ այժմ 43
21. 9. զդա՝ եթէ կամի զդա . ՔՂի ասաց՝ եթէ Որդի եմ: * Ո՛նայն և աւազակքն՝ որ խա- 44
չեալ էին ընդ նմա, նախատէին զնա: * Իսկ ի 45
վեց ժամէ աւուրն՝ խաւար եղև ի վերայ ամ
երկրի մինչև ցինն ժամ: * Իսկ ցինն ժա- 46
‖ Մ-ՂՈՒԿ. մասն գոչեաց յիսուս ի ձայն մեծ և ասէ. ‖ Ելի՝
21. 2. Ելի՝ լամա սաբաքթանի . այս ինքն է. Աստ
Մ-ՐԿ. 15. 34. իմ Աստ իմ՝ ընդէ՞ր թողեր զիս: * ‖Մինչդ 47
յայնցանէ որ անդն կային, իբրև լսեան՝
ասէին. զեղիա կարդայ դա: * Իսկ վազվա- 48
զակի ընթացեալ միոմն ի նոցանէ՝ առ սպունգ
լի քացախով, հարեալ յեղեգան՝ ետ ըմպել
նմա: * Իսկ կէսքն ասէին . Թո՛ղ տեսցուք ե- 49
թէ գայ եղիա փրկել զդա: * Իսկ յիսուս դար- 50
ձեալ աղաղակեաց ի ձայն մեծ՝ և արձա-
‖ ՂՈՒԿ. 23. 45. կեաց զոգին: * ‖ Իսկ ահա վարագոյր տա- 51
ճարին ցեղաւ յերկուս՝ ի վերուստ մինչև ի
վայր , և երկիր շարժեցաւ , և վէմք պատա-
ռեցան: * Իսկ գերեզմանք բացան, և բազմ 52
մարմինք ննջեցելոց սրբոց յարեան: * Իսկ 53
ելեալ ի գերեզմանացն յետ յարուԹենն նորա,
մտին ի քաղաքն սուրբ , և երևեցան բազ-
մաց: * Իսկ հարիւրապետն՝ և որ ընդ նմա 54
պահէին զյի՛ս , իբրև տեսին զշարժուածին և
զեղեալսն , երկեան յոյժ՝ և ասեն . արդա-
բև ոյ որդի էր սա: * Իսկ անդ կանայք 55
բազմք , կային ի հեռաստանէ՝ և հայէին ,
որք եկին զնովի յգալիլեէ պաշտելոյ-
նա . * յորս էր մարիամ մագդաղենացի՝ և 56
մարիամ յակովբայ՝ և յովսեայ մայր, և մայր
որդւոցն զեբեդեայ :

* Իսկ

զև . զի հրեշտակ ՚ին լինէաւ յերկինից՝ մա-
ուսեալ ՚ի բաց ՚ի դրաց
անտի , և նստեր ՚ի վէր ՚նր . * և էր տեսիլ 3
՚նր իբրև զփայլակն , և հանդերձ ՚նր սպի-
տակ իբրև զձիւն : * Յե յահէ անտի նորա 4
խռովեցան պահապանքն , և եղեն իբրև ըզ-
մեռեալք : * Պատասխանի ետ հրեշտակն՝ և 5
ասէ ցկանայսն . մի երկնչիք դուք , գիտեմ
զի զյն վնասելեալն խնդրէք . * չ՚ ասա , 6
՚ըզկի յարեաւ , որպէս ասացն : եկայք տե-
սէք զտեղին ուր կայր : * Յե վաղվաղակի 7
երթայք ասացէք աշակերտացն ՚նր՝ թէ յա-
րեաւ . և ահա յառաջանայ քան զձեզ ՚ի || Վէր.
գալիլեա , անդ տեսանիցէք զնա . ահա ա- 26. 23.
սացի ձեզ : * Յե ելեալ վաղվաղակի ՚ի գե- 8
բեզմանէ անտի ահիւ և խնդութ՚ բազմաւ՝
ընթանային պատմել աշակերտացն : * Յե 9
ահա պատահեաց ՚նց յն՝ և ասէ . ողջ էք : և
նո՚ա մատուցեալ կալան զոտս ՚նր՝ և երկիրպա-
գին ՚նմ : * Յայժմ ասէ ցնա յն . մի եր- 10
կնչիր , երթայ՚ք ասացէք եղբարցն իմոց՝ զի
երթիցեն ՚ի գալիլեա , և անդ տեսցեն զիս :
* Իբրև նոքա գնացին , ահա ոմանք ՚ի զո- 11
րականացն եկին ՚ի քաղաքն՝ և պատմեցին
քահանայապետին զամենայն որ ինչ եղեւն :
* Յե նոքա ժողովեալ հանդերձ ծերովքն 12
խորհուրդ առեալ՝ արծաթս յոյժ ետուն զո-
րականացն , * և ասեն . ասացէ՚ք՝ եթէ ա- 13
շակերտքն ՚նր եկեալ գիշերի գողացան զնա՝
մինչ մեք ՚ի քուն էաք : * Յե եթէ լսուր լի- 14
ցի այդ առ դատաւորն , մեք համոզեցուք
զնա՝ և զձեզ անհոգս արասցուք : * Յե նո- 15
ցա

ցա առեալ զարծաթն , արարին ոճ ուսանն.
և էլ համբաւս այս ՚ի հրէից մինչև ցայսօր :
16 * Իսկ մեծասան աշակերտքն գնացին ՚ի գա-
լիլեայ ՚ի լեառնն՝ ուր ժամադիր եղև նո-
17 ցա : * Իբրև տեսին զնա , երկիրպագին նմ.
18 և ոմանք յերկուացան : * Իւ մատուցեալ
յս խօսեցաւ ընդ նոսա՝ և ասէ . տուաւ ինձ
ամ իշխանութի յերկինս և յերկրի . որպէս
առաքեաց զիս հայր , և ես առաքեմ զձեզ :
19 * Ուստացէք այսուհետև՝ աշակերտեցէք Մ-րկ.
զամ հեթանոսս . մկրտեցէք զնոսա յանուն 16. 15-
20 Հօր՝ և Որդւոյ՝ և Հոգւոյն սրբոյ : * Ու-
սուցէք նոց պահել զամենայն՝ որ ինչ պատ-
ուիրեցի ձեզ . և ահաւասիկ ես ընդ ձեզ եմ
զամենայն աւուրս , մինչև ՚ի կատարած աշ-
խարհի :

ՆԱԽԱՊԱՏՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐԿՈՍԻ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ

Ձեռնարկութիւն որ ըստ Մարկոսի գրեալ է. այն մարկոս աշակերտ պետրոսի, և ընտացակից պողոսի գրեաց ասեկոսարանս սոյս: Այս գիրք սկիզբն առնէ. Սկիզբն առեկոսարանի, ի յովհաննու մկրտութենէն. և ի վերջոյն յովհաննու. և առնուու վկայութիւն սուրբ հոգւոյն, նշանակէ և ի ծառայութիւն ի լերինն, և ոչ ասէ ի քարոզանցն. պատմէ և զնա ընտրութիւն աշակերտացն, և նշանս և արուեստս՝ զոր արար. և ի խորհուրդ մատնուելոյն, և ի յարութեանն. որ և մատնեցաւ պիղատոսի, և խաչելոցաւ մարդով. և ի երեքօրեայ յարութենէ բազմանեցին հիանդերձ յոյնորա. և ի մարմինն երկաւ ի գերեզմանի, և յարեաւ երեքօրեայ. և ի լինելոյ հրեշտակին, և երևել հանապան, և զնոյն պատմել աշակերտացն:

Մարկոս հրամանաւ պետրոսի վերի գրեաց զասեկոսարանս իւրոյ աշխատութեանդ գաղտի ի լերս եգիպտոսի. ոչինի ճշ, ամ համբառնալոյ երկնէն:

Մարկոս՝ բարեյ պատուար, կամ՝ ի վերայ գանեցան:

ՍԿԻԶԲՆ ԳԼԽՈՑ

Ասեկոսարանին որ ըստ մարկոսի:

	գլ	հմր.
Ասան գիւտահարքին.	ա.	23.
Ասան պետրոսի կոչելին.	ա.	29.
Ասան բժշկելոյն պեսպես հիւանդութեաց.	ա.	32.
Ասան բորոտին.	ա.	40.

Ասան

Ա ասն անդամալուծին . ՟Ա. 3.
Ա ասն գլխոյ մատաւորին , ՟Ա. 14.
Ա ասն գօտացեալ ցեխոնին . ՟Ա. 1.
Ա ասն ատամնէլոյն ընդարուիլ . ՟Ա. 13.
Ա ասն ախտմանէացն առաջի . ՟Ա. 2.
Ա ասն սաստկելոյ կսկծոյն . ՟Ա. 35.
Ա ասն լեզուէնացն . ՟Ա. 1.
Ա ասն դառնէր ծողովրդապետին . ՟Ա. 21.
Ա ասն պետատեսին . ՟Ա. 25.
Ա ասն համարոյ ատաջելոյն . ՟Ա. 7.
Ա ասն յովհաննու , եւ հերովդէ . ՟Ա. 14.
Ա ասն հինգ հացիցն՝ եւ երկու ձկանցն . ՟Ա. 35.
Ա ասն ՚ի վերայ ծովուն գնալոյ . ՟Ա. 47.
Ա ասն անցանելոյն պատատուհանաւն . ՟Հ. 5.
Ա ասն ատորոյ կնոջն քէնանէացոյ . ՟Հ. 24.
Ա ասն համբոն եւ խլին . ՟Հ. 31.
Ա ասն երկուն հացիցն . ՟Ը. 1.
Ա ասն խմորոյ փարիսեցւոցն . ՟Ը. 16.
Ա ասն կուրին . ՟Ը. 22.
Ա ասն հարցանելոյն ՚ի հիսուսէ . ՟Ը. 27.
Ա ասն այլակերպուելոյն պետ . ՟Թ. 1.
Ա ասն լուսանահարին . ՟Թ. 16.
Ա ասն խորհելոյն՝ ըն ո՞վ էցէ մեծ . ՟Թ. 32.
Ա ասն հարցանելոյն՝ ըն պարտ է արձակել
զՀին . ՟Ժ. 1.
Ա ասն հարցանելոյ մեծապետին ՟Ժ. 17.
Ա ասն որդւոցն զեբեդեայ . ՟Ժ. 35.
Ա ասն բարթիմէոսի . ՟Ժ. 46.
Ա ասն յաստանակին . ՟Ժա. 1.
Ա ասն էրքանալոյ ըղէնաւոցն . ՟Ժա. 12.
Ա ասն անոյշ ղաչարուելոյ . ՟Ժա. 25.
Ա ասն հարցանելոյ ՚ի հանապատապետին զիարն . ՟Ժա. 27.

Աստուածայնոյն . ԺԲ. 1.
Աստուածընկալ պատկերին . ԺԲ. 13.
Աստուածընտրոյն . ԺԲ. 18.
Աստուածպարգեւն . ԺԲ. 28.
Աստուածհրաշընկալ պէտրոսեղբին . ԺԲ. 35.
Աստուածերկնալուսաւորչին . ԺԲ. 41.
Աստուածխոստովանին . ԺԳ. 3.
Աստուածուրն և ծառուն . ԺԳ. 32.
Աստուածընկալ ինոչն պարն խաղալ . ԺԳ. 3.
Աստղիկին . ԺԳ. 12.
Աստուածայնութեան մարգարէական . ԺԳ. 18.
Աստուածընտրութեան . ԺԳ. 66.
Աստուածընդունելոյ պետրոսական մարմնին . ԺԵ. 42.
Աստուածընկալ յովհաննէս . ԺԶ. 1.

Սբ Մարկոս Աւետարանիչ։

ԸՆԹՏՐԸՆ
ԸՍՏ ՄԱԹԹԷՈՍԻ

ԳԼՈՒԽ Ա

ԱՅԼՕՐՆ ԵԼՈՏԵՐՆԻ
յոթիքն որդւոյ այ ։ * Արդեաւ և
գրէ՞ր ի մարգարէս, ասելով.
սիկ ես առաքեմ զհրեշտակ իմ
առաջի քո, որ հանդերձեսցէ զճանապարհ
քո առաջի քո ։ * Ձայն բարբառոյ յանա-
պատի, պատրաստ արարէք զճանապարհ
նո՛ր, և ուղիղ արարէք զշաւիղս նո՛ր ։ * Այս
եղև՝ զի յովհաննէս մկրտէր յանապատի, և
քարոզէր մկրտութիւն ապաշխարութե՛ի թո-
ղութիւն մեղաց ։ * Եւ ելանէր առ նա ամ
աշխարհն հրէաստանի, և երուսաղէմացիք ամե-
նեքեան. և մկրտէին ի նմանէ ի յորդանան
գետ՝ խոստովանեալ զմեղս իւրեանց ։ * Եւ
էր յովհաննէս զգեցեալ ուղտոյ, և գօ-
տի մազիկէղէն ընդ մէջ իւր. և կերակուր
նո՛ր մարախ՝ և մեղր վայրենի ։ * Քարոզէր
և ասէր. ։ գայ զբօսագոյնն քան զիս զինի
իմ,

Մատթ. 3. 1.
Եսայ. 40. 3.
Ղուկ. 3. 4.
Մատթ. 3. 5.
Գործ. 13. 24.
Ղուկ. 3. 16.
Յհ. 1. 27.

իմ, որում չեմ քաւական խոնարհել լուծա-
Գործ. ի. 5. նել զերծացս կոչիցդ նորա : * ‖ Այս մկրտեցի 8
ԺԹ. 4. զձեզ ջրով, և նա մկրտեսցէ զձեզ Հոգւովն
սրբով : * Այլ եղև՝ յաւուրսն յայնոսիկ եկն 9
յո՛ի Նազարեթէ գաւիլեացւոց, և մկրտե-
ցաւ ի յովհաննէ ի յորդանան : * Այնուհետև 10
ժամայն ել վերանալ ի ջրոյն, ետես ցեղէր
զերկինս, և զՀոգին այլ իբրև զաղաւնի՝ զի
իջանէր ի վրա նր : * Ձայն եղև յերկնից՝ և 11
ասէ . դու ես որդի իմ սիրելի, ընդ քեզ հա-
Մարկ. ա. 12. ճեցայ : * ‖ Այնուհետև Հոգին հանէ 12
զնա յանապատ : * Այլ էր նա անդ զաւուրս 13
Ղուկ. ա. 4. քառասուն փորձել ի սատանայէ, և էր ընդ
գազանս . և հրեշտակք պաշտէին զնա :
ՅՌ * ‖ Այլ յետ մատնելոյն յովհաննու, եկն յի- 14
Մարկ. ա. 12. սուս ի գալիլեա . քարոզէր զաւետարանն այ՝ և
Ղուկ. ա. 14. ասէր . * Թէ կատարեալ է ժամանակ, և հա-
Եզեկ. լգ. 43. սեալ է արքայութիւն այ . ապաշխարեցէք՝ և
Մարկ. ա. 18. հաւատացէք յաւետարանն : * ‖ Իբրև ան-
Ղուկ. ե. 2. ցանէր առ ծովեզերբն գալիլեացւոց, ետես
զսիմոնէ, և զանդրեաս զեղբայր սիմոնէի, զի
արկեալ էր նոցա ուռկանս ի ծով . քանզի
ձկնորսք էին . * և ասէ ցնս յս . եկայք զկնի
իմ, և արարից զձեզ լինել որսորդս մարդ-
կան : * Այլ վաղվաղակի Թողեալ զուռկանսն, 18
գնացին զկնի նր : * Այլ մատուցեալ անտի 19
առաւելիկ մի յառաջ, ետես զյակովբոս զե-
բեդեայ՝ և զյովհաննէս զեղբայր նորա . և
զնս ի նաւին միոջ կազմէին ուռկանս, և
կոչեաց զնս : * Այլ վաղվաղակի Թողեալ 20
զՀայրն իւրեանց զզեբեդեոս ի նաւին վարձ-
կանօքն հանդերձ, գնացին զկնի նր :

* Այլ

21 * Եւ մտանէն ՚ի կափառնաում, և իսկ և
իսկ ՚ի շաբաթուն մտեալ ՚ի ժողովուրդն,
22 ուսուցանէր զնա: * ‖ Եւ զարմանային ընդ ‖ Մ-ոբ
վարդապետուն նր, զի ուսուցանէր զնոսա 7. 28.
23 իբրև իշխանութ՝ և ոչ օպ դպիրքն: * ‖ Եւ ‖ Ղ-ւ-
էր ՚ի ժողովրդեանն նոյ այր մի, յորում այս 4. 33.
պիղծ գոյր ՚ի նմա, որ աղաղակեաց՝ և ա-
24 սէ. *Ո՛չ տուր, զի՞ կայ մեր և քո՝ յո նա-
զարեցի, եկիր կորուսանել զմեզ. գիտեմք
25 զքեզ՝ ով ես սրբ Աստուած ՚ի նա յո
26 և ասէ. կարկեաց՝ և ել ՚ի դմանէ: * Եւ
զարկոյց զնա այն պիղծ. և աղաղակեաց ՚ի
27 ձայն մեծ, և ել ՚ինմանէ: * Եւ զարմացան
ամենեքեան, մինչև հծծել ը միմեանս՝ և ա-
սել. զի՞նչ է այս նոր վարդապետուն, զի
իշխանութ և այսոց պղծոց ասստէ՝ և հնա-
28 զանդին սմա: * Եւ ել լուր նր ը ամ կողմն
29 գալիլեայսոց: * ‖ Եւ վաղվաղակի ելեալ ՚ի ‖ Մ-ոբ
ժողովրդենէն, եկն ՚ի տուն սիմոնի և ան- 8. 14.
դրեայ՝ յակոբաւ և յովհաննու հանդերձ: Ղ-ւ-
30 * Եւ զաքանչ սիմոնի դնէր ջերմացեալ, և 4. 38.
31 վաղվաղակի ասեն ցնա վասն նր: * Եւ մա-
տուցեալ յարոյց ցնա՝ կալեալ զձեռանէ նր.
32 և եթող զնա տենդն՝ և պաշտէր զնա: * Եւ
իբրև երեկոյ եղև ՚ի մտանել արեգականն,
բերէին առ նա զամենայն հիւանդս և զդի-
33 ւահարս. * և էր ամ քաղաքն ժողովեալ առ
34 դրունսն: * Եւ բժշկեաց բազմ հիւանդս ՚ի
պէսպէս ախտից, ‖ և դեւս բազումս եհան. ‖ Ղ-ւ-
և ոչ տայր խոսել դիւացն, զի գիտէին զնա 4. 41.
Քն էր:
35 * Եւ ընդ այգն ընդ առաւօտն յարուցեալ Ա-Գ
եւ

եւ եւ գնաց յանապատ տեղի , եւ անդ կայր
յաղօթս ։ * Եւ գնաց զհետ նորա սիմոն՝ եւ 36
որ ընդ նմայն էին ։ * Եւ իբրեւ գտին զնա՝ ա- 37
սեն ցնա , Թէ ամենեքին խնդրեն զքեզ ։
* Եւ ասէ ցնա. Եկայք երթիցուք եւ յայլ մա- 38
տեսս գիւղաքաղաքսն , զի եւ անդ քարոզե-
ցից . զի յայս իսկ եկեալ եմ ։ * Եւ քարոզէր 39
՚ի ժողովուրդս նոցա ընդ ամ գալիլեացիս , եւ
|| Մ ա փ ը գեւս հանէր ։ *|| Եւ այր առ նա բորոտ մի , ա- 40
8. 2. դաչէր ՚ի ծունր իջանէր՝ եւ ասէր . տէր՝ ե-
Ղ ու կ ա . Թէ կամիս , կարող ես զիս սրբել ։ * Եւ նա 41
5. 12. դթացեալ ձգեաց զձեռն , մերձեցաւ ՚ի նա՝
եւ ասէ ցնա . կամիմ սրբեաց ։ * Եւ իբրեւ 42
ասացն ցնա , վաղվաղակի գնաց ՚ի նմանէ
բորոտութիւնն՝ եւ սրբեցաւ ։ * Եւ սաստեալ 43
նմա՝ եհան զնա արտաքս վաղվաղակի , եւ ա-
սէ ։ * Օ ջոյր լեր՝ մի ումեք ինչ ասիցես , 44
այլ երթ ցոյց զքեզ քահանային . եւ մատո
|| Ղ ե ւ ա ն վան սրբուձն զոր պատուիրեաց՝ || զոր հրամայ-
14. 2. եաց մովսէս , ՚ի վկայութիւն նոցա ։ * Եւ նա 45
եւ ել սկսաւ քարոզել յոյժ՝ եւ հռչակ հար-
կանել զբանն , մինչ ոչ եւս կարող լինել նմ
յայտնապէս ՚ի քաղք մտանել . այլ արտա-
քոյ յանապատ տեղիս էր . եւ գային առ նա
յամենայն կողմանց ։

Գ Լ Ո Ւ Խ Ը

Եւ || մտեալ դարձեալ ՚ի կափառնաում 1
յետ աւուրց . * լուր եղեւ եթէ ՚ի տան 2
|| Մ ա փ ը 9. 1. է ։ եւ ժողովեցան բազումք՝ մինչեւ տեղի եւս ոչ
լինել՝ եւ ոչ առ դրանն . եւ խօսէր նոցա զբանն ։
|| Ղ ե ւ ա ն 5. 18. * || Եւ գային առ նա՝ բերելն անդամալոյծ 3
մի

4 մի բարձեալ ի ջրից : * Եւ իբրև ել կա-
րկին մերձենալ առնա յամբոխն անտի, քա-
կեցին զյարկն՝ ուր էր յի, և թացեալ զա-
ռաստաղն՝ իջուցին զմահիճն յորում կայր
5 անդամալոյծն : * Եւ տեսեալ Յի՝ զհաւատս
նոց, ասէ ցանդամալոյծն. որդեակ՝ թողեալ
6 լինին քեզ մեղք քո։* Եւ էին ոմանք ի գրող-
բաց անտի որ անդ նստէին. և խորհէին ի
7 սիրտս իւրեանց . *զինչ է այս՝ որ խօսի սա
զհայհոյութիւնս . ‖ ո՞վ կարէ թողուլ ըզ- ‖ Եսայ.
8 մեղս , եթէ ոչ՝ մի ոք : * Եւ գիտաց Յի զ- 43. 25.
յագի իւր՝ թէ այնպէս խորհին ի սիրտս
իւրեանց , և ասէ. զի՞նչ խորհիք զայդ ի սիրտս
9 ձեր : * Ո՞րն է դիւրին է , ասել ցանդամա-
լոյծն՝ թողեալ լինին քեզ մեղք քո, եթէ
ասել՝ արի՛ առ զմահիճն քո և երթ ի տուն
10 քո : * Այլ զի գիտասջիք եթէ իշխանու-
ւնն որդի մարդոյ ի վերկրի թողուլ ըզ-
11 մեղս , ասէ ցանդամալոյծն : * Քեզ ասեմ,
արի՛ առ զմահիճն քո՝ և երթ ի տուն քո :
12 * Եւ յարեաւ վազվաղակի առեալ զմահիճ-
սըն , եւ առաջի ամենեցուն . մինչև զարմա-
նալ ամենեցուն՝ և փառաւորս առնել զԱծ և
ասել, Թէ այսպիսի ինչ երբէք ոչ տեսաք :
13 * Եւ ել դարձեալ ի ծովեզրն , և ամ ժո- Ղ. 0
ղովուրդն գայր առնա . և ուսուցանէր ըզ- ‖ Մ
14 նոսա : * ‖ Եւ մինչ դեռ անցանէր , տեսս ըզ- 9. 9 .
զևի ալփեայ՝ զի նստէր ի մաքսաւորուն . Դ-
և ասէ ցնա , Ե՛կ զկնի իմ : և յարուցեալ գը- 5. 27.
15 նաց զկնինէր : * Եւ եղև ի բազմիլն նորա
ի տան նէր , և բազմ մաքսաւորք բազմէին
ընդ Յի՝ և ընդ աշակերտան նէր . քանզի էին
բա-

քաղաքն՝ որ երթային զՀետանոցս : * Իսկ 16
դպիրքն և փարիսեցիք իբրև տեսին՝ Թէ ու-
տէ ընդ մաքսաւորս՝ և ընդ մեղաւորս , ասէն
ցաշակերտսն նորա . զի՞ է՝ զի ընդ մեղաւորս՝ և
ընդ մաքսաւորս ուտէք և ըմպէք : * Իբրև 17
լուաւ յա՝ ասէ ցնոսա . ոչինչ է պիտոյ բժիշկ
ողջոյ՝ այլ հիւանդաց , և ոչ եկի կոչել զար-
դարս՝ այլ զմեղաւորս : * Եւ էին աշակերտա- 18
քըն յովհաննու՝ և փարիսեցիքն ի պահս,
գան և ասէն ցնա . ընդ՞ր աշակերտքն յով
հաննու՝ և փարիսեցիքն պահեն , և քո աշա
կերտդ ոչ պահեն : * Եւ ասէ ցնոսա յա . մի- 19
թէ մարթի՞ն իցեն որդւոց առագաստի մինչ
ընդ նմա իցէ փեսայն՝ պահել . ցորքան ընդ ի-
րեանս ունիցին զփեսայն , ոչ է մարթի պա-
հել : * Այլ եկեսցեն աւուրք՝ յորժամ վե- 20
րասցի ի նոցանէ փեսայն , և ապա պահեսա-
ցեն յաւուրն յայնմիկ : * Եւ ոք կապեաւնոր 21
անթափ արկանէ ի վէր հնացեալ ձորձոյ . ա-
պա թէ ոչ՝ առնու լուծիքն իւրովնորն ի
հնոյ անտի , և չար ևս պատառումն լինի :
* Եւ ոչ ոք արկանէ գինի նոր ի տիկս հինս. 22
ապա թէ ոչ՝ պայթուցանէ գինին զտիկսն ,
գինին հեղու , և տիկքն կորնչին . այլ գինի
նոր ի տիկս նորս արկանելի է :
* Եւ եղև նիւ ի շաբաթու անցանել ընդ 23
արտորայս . և աշակերտքն ի գնալն իւր-
եանց՝ սկսան հասկ կորվել և ուտել : * Եւ 24
փարիսեցիքն ասեն ցնա . տես զի՞նչ գործեն
աշակերտքն քո ի շաբաթու՝ զոր չէ արժան:
* Եւ ասէ ցնոսա յա . Ոչ երբէք իցէ ընթեր- 25
ցեալ զոր արարն Դաւիթ , յորժամ սիւ-
տոյն

տոյն եղև՝ և քաղցեաւ նա և որ ընդ նմանն
26 էին։ * Ո՛ւմբդ եմուտ՝ ի տունն ՅԱՅ առ ա-
բիաթարաւ քահանայապետիւ, և զՀացան
զառաջաւորուէ եկեր՝ և ետ այնոցիկ որ ընդ
նմանն էին. զոր ոչ էր օրէն ուտել՝ ‖ բայց ‖ Ղեւտ. 24. 9.
27 միայն քահանայիցն։ * Եւ ասէ ցնոսա. շա-
բաթ վ՛ն մարդոյ եղև, և ոչ եթէ մարդ վ՛ն
28 շաբաթուս։ * Ա՛պա ուրեմն՝ տէր է որդի
մարդոյ՝ և շաբաթուս։

Գ.Լ. Գ.

1 Եւ ‖ եմուտ միւսանգամ՝ ի ժողովուրդն, ‖ Մ. 3. 1.
և էր անդ այր մի՝ որոյ ձեռն իւր գոսա- Ղ. 6. 6.
2 ցեալ էր։ * Եւ սպասէին նմա՝ եթէ բժշկի-
ցէ զնա՝ ի շաբաթուն՝ զի չարաիսօսեսցեն
3 զնմանե։ * Եւ ասէ ցայրն՝ որոյ ձեռն գոսա-
4 ցեալ էր. արի՝ անց՝ ի մէջ։ * Եւ ասէ ցնոս. թէ
ղի՞նչ արժան է՝ ի շաբաթուս, բարի՞ ինչ գոր-
ծել՝ եթէ չար առնել, ոգի՞ ապրեցուցա-
5 նել՝ եթէ կորուսանել։ և նո՛ք լռեցին։ * Եւ
հայեցեալ յոխ զնոքօք լի ցասմամբ, տրտ-
մեալ վ՛ն կուրութե սրտից նոցա՝ ասէ ցայրն.
ձգեա՛ զձեռն քո. և նա ձգեաց. և ողջացաւ
ձեռն նորա։

6 * ‖ Եւ ելեալ արտաքս վաղվաղակի փարիսե- Գ. Կ
ցիքն հերոդիանոսօքն հանդերձ խորհուրդ ‖ Մ. 3. 6.
առնէին վ՛ն նո՛ր՝ եթէ զիա՞րդ կորուսցեն զնա։ Ղ. 12. 14.
7 * Յոկ յս աշակերտաքն իւրովք գնաց՝ ի ծո-
վեզրն. և բազմ ժողովուրդ՝ ի գալիլեացւոց
8 երթային զհետ նո՛ր. և՝ ի հրէաստանէ, * և
յԵդեմէ, և յայնկոյս յորդանանուս, և որք՝ ի
սիւրոսէ և՝ ի սիդոնէ. բազմ ժողովուրդ
իբ.

իբրև լսէին՝ որչափ ինչ առներ , գային առ
նա : * Եւ ասէ ցաշակերտսն իւր , զի նաւակ 9
մի պատրաստական կացցէ նմա՝ վասն ամբոխին՝
զի մի նեղեսցեն զնա : * Զանգի զբաւեաց 10
բժշկեաց . մինչ գալ խառնել զնովաւ՝ զի մեր-
ձեսցին առ նա , որք ունէին ախտս ինչ ։
* Եւ այսք ոգիքդ յորժամ տեսանէին զնա , 11
անկանէին առաջի նորա , աղաղակէին և ա-
սէին . * Թէ դու ես որդին Ոյ . և նա յոյժ 12
սպառնայր նոցա , զի մի յայտնի առնիցեն զնա ։
* Եւ Հաստատեաց զտասներկուսին , և 13
ասէ ցնոսա . Եկայք դուք առանձինն ի տե-
ղի անապատ , և հանգուցէք զոմանս ։ Մատ. 14
Զի էին բազումք որ գային և երթային , և Մրկ. 6.
ոչ ժամ իսկ ունէին ուտել . * և գնացին 31.
ի տեղի անապատ նաւով՝ առանձինն ։ * Եւ 15
տեսին զնոսա ազգք բազումք երթեալ , և
ծանեան զնոսա բազումք , և հետիոտնք ամե-
նայն քաղաքաց հասին անդր , և նախեցին
նոցա : * Եւ ելեալ Յիսուս՝ ետես զբազում 16
ժողովուրդս , և գթացաւ ի վերայ նոցա , զի
էին իբրև ոչխարք որ չունիցին հովիւ . և
սկսաւ ուսուցանել նոցա զբազումս : * Եւ 17
երբ ժամ բազում եղև , մատեան առ նա աշա-
կերտքն նորա , և ասեն . Անապատ է տեղի
այս , և ժամ անցեալ է . * արձակեա զոգիսդ 18
յայս , զի երթեալ ի շուրջ զգեղս և ի գիւ-
ղաքաղաքս՝ գնեսցեն իւրեանց հաց . զի ոչ
ունին ինչ կերակրել զոգիսդ ։ * Եւ նա 19
պատասխանի ետ նոցա և ասէ . Տուք դուք
նոցա կերակրել զոգիսդ . և ասեն ցնա . Եթէ
երթեալ գնեսցուք հացս երկուք հարիւր դի-
նարոց , և տացուք նոցա կերակրել զոգիսդ ։
* Եւ նա ասէ ցնոսա . Քանի՞ հացս ունիք 20
դուք , երթեալ տեսէք . և գիտացեալ ասեն .
Հինգ , և ձուկն երկու . մինչ զի և հաց ևս ոչ
ունիմք բաշխել ամենայն ժողովրդեանդ ։
* Եւ հրամայեաց նոցա՝ զի հանգուցցեն 21
զամենեսեան ընդ խումբս խումբս ի վերայ
կանաչ խոտոյն ։ * Եւ նստան խումբք խումբք 22
հարիւրք և յիսունք ։ * Եւ առեալ զհինգ 23
հացսն և զերկուս ձուկնս , հայեցաւ յերկինս ,

կաք

ձօք խօսէր ընդ նմա. զիարդ կարէ սատանայ
24 զսատանայ հանել: * Եւ սրդ՝ եթէ թա-
ղաւորուի յանձն իւր բաժանեսցի, ոչ կարէ
25 կալ թագաւորութիւն այն: * Եւ եթէ տուն
յանձն իւր բաժանեսցի, ոչ կարէ կալ տունն
26 * Եւ եթէ սատանայ ի վերայ անձին իւրոյ
յարեաւ և բաժանեալ է, ոչ կարէ կալ, այլ
27 վախճանեալ է: * Այլ ոչ ոք կարէ զկարա-
սի հզօրի մտեալ ի տուն նո՝ սաստ հարկա-
նել, եթէ ոչ նախ զհզօրն կապիցէ, և ապա
28 զտունն նո սաստ հարկանիցէ: * ‖ Ամէն ա- ‖ Մ-ոգ
սեմ ձեզ, զի ամ թողցի որդւոց մարդկան ղ.-ի-.
մեղք և հայհոյութիւնք՝ որչափ և հայհոյի- ի. ՅՀ.
29 ցեն. * բայց որ հայհոյեսցէ զՍուրբն որ, ոչ ե. 16.
ունիցի թողութիւն յաւիտեան. այլ պարտա-
30 պան լինի յաւիտենից մեղաց: * Զի ա-
սէին՝ թէ այս պիղծ գոյ ի նմա:
31 * ‖ Գ.ան եղբարքն և մայր նո, և արտաքոյ ‖ Գ.Գ.
32 կացեալ՝ յղեցին և կոչեին զնա: * Եւ անդ ‖ Մ-ոգ
ժողովուրդն շուրջ զնովաւ նստեր. և ասացին իւր ղ.-ի- ի. 46.
33 զի՝ կան արտաքոյ, և խնդրեն զքեզ: * Պա- ի. 19.
տասխանի ետ նոցա և ասէ. ո՞վ է իմ մայր,
34 կամ եղբարք: * Նայեցեալ շուրջ զիւրեւ յա-
շակերտսն զի նստեին, և ասէ. ահաւասիկ
35 մայր իմ, և եղբարք իմ: * Զի որ առնիցէ
զկամս նոյ, նա է իմ եղբայր և քոյր և մայր:

Գ.Լ.Գ.

1 * Գարձեալ ‖ սկսաւ ուսուցանել առ ծովե- Գ.Լ. ‖ Մ-ոգ
զերքն. և խռնեցան զնովաւ ժողո- ղ.-ի- ի. 1.
2 ովուրդք բազմք, մինչև ի նաւ մտանել նմա, և

Ղ.-Ի.- 4. և նստաել 'ի Ծովուն . և ամ ժողովուրդն ըզ-
Ղ. 4. Ծովեզերքն զցամաքն ունկին : * Եւ ուսու- 2
ցանէր զնոս առակօք բազմ ինչ . և ասէր ցնոս 'ի
վարդապետութե իւրում : * Ուսարուք ահա 3
եկ սերմանող սերմանել : * Եւ եղև 'ի սեր- 4
մանելն , ոմն անկաւ առ ճանապարհաւ ,
և եկն թռչունն և եկեր զնա : * Եւ այլն ան- 5
կաւ յապառաժի , ուր ոչ գոյր հող բազմ . և
վաղվաղակի բուսաւ , քանզի ոչ գոյր հիւթ
երկրին . * և յորժամ ծագեաց արև՝ ջե- 6
ռաւ , և զի ոչ գոյին արմատք՝ ցամաքեցաւ :
* Եւ այլն անկաւ 'ի մէջ փշոց . եկին փուշքն 7
և հեղձուցին զնա , և պտուղ ոչ ետ : * Եւ 8
այլն անկաւ յերկիրն բարւոք . և ելեալ աճե-
ցեալ տայր պտուղ , և բերէր ընդ միոյ երե-
սուն՝ և ընդ միոյ վաթսուն՝ և ընդ միոյ հա-
րիւր : * Եւ ասէր , որ ունիցի ականջս լսե- 9
լոյ՝ լուիցէ :
Ղ. Օ. * Եւ իբրև եղև առանձինն՝ հարցին զնա , 10
որ զնովաւն էին աշակերտացն հանդերձ՝ զա-
ռակն : * Եւ ասէ ցնա . ձեզ տուեալ է գի- 11
տել վնորհուրդս արքայութե՝ այլ , բայց նո՛
որ արտաքինքն են՝ ամ ինչ առակօք լինի .
Ես.-յ. 6. 9. * զի տեսանելով տեսցեն՝ և մի տեսցեն , 12
և լսելով լուիցեն՝ և մի իմասցին . զի մի եր-
Մ.-Ի. 13. 14. քեք դարձցին՝ և թողցի նոցա : * Եւ ասէ 13
Յես. 6. 9. ցնոսա . ոչ գիտէք զառակս զայս , և զինո՞րդ
12. 40. զամ առակսն գիտիցէք : * Ան սերմանն՝ 14
Գ.-Ի. 28. 26. զբանն սերմանէ : * Եւ նո՛ն են որ առ ճա- 15
նապարհաւն , ուր բանն սերմանի . և յոր-
ժամ լսեն զնա , գայ սատանայ՝ և խանէ ըզ-
բանն սերմանեալ 'ի սիրտս նոց : * Եւ նո՛ն 16
են

են որ յապառաժին սերմանեցան. որք յորժամ լսիցեն զբանն, վաղվաղակի խնդութեա-
17 ընդունին։ * և ոչ իւրեանց արմատս յանձինս, այլ առ ժամանակ մի են. ապա ի հասանել նեղութեան կամ հալածման վասն բա-
18 նին, վաղվաղակի գայթագղին։ * Իսկ որ ի մէջ փշոյն սերմանեցան՝ նոքա են, որ լսեն
19 զբանն լսեն, * ‖ և հոգք աշխարհիս և պատ- ‖ ու. Տէմ.
բանք մեծութեան մտանեն, և հեղձուցանեն 6. 17.
20 զբանն՝ և անպտուղ լինի։ * Եւ նոքա են որ յերկիրն բարիոք սերմանեցան, որք լսեն զբանն՝ և ընդունին, և տան պտուղ՝ ընդ միոյ երեսուն՝ և ընդ միոյ վաթսուն՝ և ընդ միոյ հարիւր։
21 * Եւ ասէ ցնոսա. ‖ միթէ գայ ճրագ, զի ընդ ‖ Ղ-ի.
դրուանաւ դնիցի կամ ընդ մահճաւք. ոչ ապա- ‖ Մ-ոյ.
22 քէն՝ ի վեր աշտանակի դնիցի։ * ‖ Ոչ իմ ‖ Ղ-ի. 5. 15.
ինչ՝ ի ծածուկ՝ որ թէ ոչ յայտնեսցի. և ոչ 8. 16.
եղեւ ինչ գաղտնի, եթէ ոչ՝ ի յայտ գայցէ։ ‖ Մ-ոյ.
23 * Եթէ ոք ունիցի ականջս լսելոյ, լուիցէ։ 10. 26.
24 * Եւ ասէ ցնա. տեսէք զինչ լսէքդ, և յա- Ղ-ի. 8. 17.
չեւցի ձեզ որով լսէքդ՝ չափով չափեք՝
25 նովին չափեսցի ձեզ։ * ‖ Որ ոք ունիցի՝ տա- ‖ Մ-ոյ. 13. 12.
ցին նմա. և որ ոչն ունիցի, և զոր ունիցին՝ բարձցի ի նմանէ։
26 * Եւ ասէր. այսպէս է արքայութիւն Ղ-ն
27 զի այր մի արկանիցէ սերմանիս յերկիր, * և ննջիցէ և յառնիցէ զգայդ և զգերեկ. և սերմանիքն բուսանիցին և աճիցեն. և նա ոչ
28 գիտէ՝ * Թէ երկիրն ինքնին բերէ զպտուղ. նախ զխոտն՝ և ապա զհասկն, ապա զցոր-
29 ևանն ատոք ի հասկին։ * Իսկ յորժամ տայ-

տայցէ զպատուէն , վասն վաղահասի առաքելի մանկտի . զի հասեալ են հունձք : * Այլ ասէր. 30
ցնմա նմանեցուսցուք զարքայութիւն նոյ , կամ
ՄԱՐԿ. որո՞վ առակաւ առակեսցուք զնա : * Իբր 31
ՂՈՒԿ. զհատ. 31. պէս հասանի մանանխոյ՝ որ յորժամ սերմա-
ՂՈՒԿ. զհատ. 19. նիցի յերկրի , փոքրագոյն է քան զամ սեր- 32
մանիս՝ որ են յերկրի . * և յորժամ սերմա-
նիցի , բուսանի և լինի մեծ քան զամ բան-
ջար , և արձակէ ոստս մեծամեծս , մինչև
բնաւական լինել ը հովանեաւ նր ի ճաչտոց
երկնից բնակել : * Այլ այնպիսի առակօք 33
խոսէր ը նա զբանն , որպէս կարօղ լինէին
լսել . և առանց առակի ոչինչ խոսէր ընդ 34
նա , բայց առանձինն աշակերտացն իւրոց
մեկնէր զամենայն :
ԴԻՐ * Այլ ասէ ցնա յաւուրն յայնմիկ՝ իբրև ընդ 35
երեկս լինէր . եկայք անցցուք յայն կողմն :
ՄԱՐԿ. * Զոգաղն զժողովուրդն , և առնուն զնա 36
ՂՈՒԿ. զհատ. 8. 23. նաւաւն հանդ երձ , և զայլ ևս նաւան որ էին
ՂՈՒԿ. զհատ. 8. 12. ը նմ : * Այլ լինէր մրրիկ մեծ հողմոյ , և 37
զալիսն ի նաւն զեղոյր , մինչ գրեթէ լի խոկ
լինէր : * Այլ ինքն ննջէր ի խոր 38
ագի բարձի . զարթուցանէին զնա և ասէին .
վարդապետ՝ ոչինչ է քեզ փոյթ , զի կորնչիմք
աւասիկ : * Այլ զարթուցեալ սաստեաց հող- 39
մոյն և ծովուն , ասէ . դադարեա կարկեաց ,
և դադարեաց հողմն՝ և եղև խաղաղութիւն
մեծ : * Այլ ասէ ցնա . ընդէր այդպէս վա- 40
տասիրտք եք , չե՞ս ունիք հաւատս : և եր-
կեան երկիւղ մեծ , և ասէին ցմիմեանս .
ո՞ոք արդեօք իցէ սա , զի և հողմ և ծով
հնազանդին սմա :

ԳԼՈՒԽ Ա։

1 Եւ եկին յայնկոյս ծովուն յաշխարհն գեր- ‖ Մ-ՓԸ.
2 գեսացւոց։ * Եւ ելանելն նը՛ին ի նաւ ‖ Ղ-ԻԸ.
եւ անտի, պատահեաց նմ՛այր մի ի գերեզ- ‖ Ղ. 26.
3 մանացն՝ զոր ունէր այս պիղծ. * որոյ և բը-
նակուն իւր էսկ ի գերեզմանս էր. և ոչ
4 շղթայիւք ոք և կարէր կապել զնա. * վ՞ա
բազմ անգամ ոտնակապօք և շղթայիւք կա-
պելոյ, և խզելոյ ի նմանէ զշղթայսն, և
զոտնակապսն խորտակելոյ. և ոչ ոք կարէր
5 պարտել զնա. * քանզի հանապազ զցայգ և
զցերեկ ի գերեզմանսն և ի լերինս աղաղա-
6 կէր, և կոծէր զանձն իւր քարամբք։ * Եւ
տեսս զյն ի հեռաստանէ, ընթացաւ և
7 երկիր եպագ նմա։ * Եւ աղաղակեաց ի ձայն
մեծ՝ և ասէ, զի՞ կայ իմ և քո՝ յն որդի՝ աստ
բարձրելոյ. երդմնեցուցանեմ զքեզ յն՝
8 մի տանջեր զիս։ * Վասնզի ասէր ցնա. Ել
9 այսգ պիղծ ի մարդոյ այսի։ * Եւ հարցա-
նէր ցնա՝ թէ զի՞նչ անուն է քո. և ասէ ցնա.
Լեգէոնի անուն է իմ, քանզի բազումք եմք։
10 * Եւ աղաչէին զնա յոյժ, զի մի առաքես-
11 ցէ զնո՛ր արտաքս քան զաշխարհն։ * Եւ անդ
էր առ լերամբն երամակ մի խոզաց արօտա-
12 կան մեծ։ * Աղաչեցին զնա՝ ամ՛գևքն և ա-
սեն, առաքեա զմեզ ի խոզսն, զի մտցուք
13 ի նո՛ս։ * Եւ հրամայեաց նո՛ց. և իբրև ելին
այսքն պիղծք՝ մտին ի խոզսն, և դիմեաց
երամակն ի գարէ անտի ի ծովն. էին իբրև
երկու հազարք, և հեղձնուին ի ծովուն։
14 * Եւ խոզարածքն փախեան, և պատմեցին

'ի քաղաքին և յագարակս, և ելին տեսանել
զինչ էր եղեալ՝ որ գործեցաւն։ * Ասան առ յի՛ս, 15
և տեսանէն զդիւահարն զնստեալ զգեցեալ
և զգաստացեալ, որ ունէր զլեգէոնին, և
զահի հարան։ * Նե պատմեցին նոցա՝ որոց 16
տեսեալն էր, թէ զի՞նչ եղև այսահարին, և
զինչ վ՚ի խոզին։ * Նե սկսան աղաչել զնա 17
գնալ 'ի սահմանաց նո՛ր։ * Նե իբրև եմուտ 18
նա 'ի նաւն, աղաչէր զնա դիւահարն՝ զի ընդ
նմի՛ իցէ. * և յո՛չ եթե նմա թողլ, այլ ասէ
ցնա. Երթ 'ի տուն քո առ ընտանիս քո, և
պատմեա՛ նոցա, որ ինչ միանգամ՝ նո՛ր արար
քեզ՝ և ողորմեցաւ քեզ։ * Նե չորեա՛ և սկը- 20
սաւ քարոզել 'ի դեկապօլին, զոր ինչ արար
նմի յո՛ս. և ամենեքին զարմանային։
Վ Վ * Նե իբրև անց յո՛ միւսանգամ յայն կողմն՝ 21
ժողովեցաւ առ նա ժողովուրդ բազմ, և էր
|| Մ՚՚՚ առ ծովեզերբն։ * || Նե ահա մի 'ի ժողո- 22
Ղ. 18. վըրդապետացն գայր, որում անունն էր Յայ-
Ա՚՚՚. Ղ. 8. 41. րոս. և իբրև տեսս զնա՝ անկաւ առ ոտս
նորա. * աղաչէր զնա յոյժ և ասէր, Թէ 23
դուստր նո՛ր մերձ է 'ի մահ, զի եկեալ դնիս
ցե՛ նմ՛ ձեռն, որպէս զի ապրեսցի և կեսցէ։
* Նե գնաց ընդ նմի՛. երթայր և ժողովուրդ 24
բազմ զհետ նո՛ր, և նեղէին զնա։ * Նե կին 25
մի էր 'ի տեառատեսութե՛ արեան զբսկոտա-
սան ամ. * և յոյժ վշտացեալ 'ի բազում 26
բժշկաց, և ծախեալ զինչս իւր զամե՛ն և չէր
ինչ օգտեալ, այլ ևս առաւել զայրացեալ։
* Իբրև լուաւ զյի՛սէ՝ եկն 'ի մէջ ամբոխին 27
յետոյ՝ և բառն եհար զհանդերձ նորա.
* զանզի խորհէր 'ի մտի, Թէ միայն մերձե- 28

ցայց

29 ցայգ ի հանդերձս նորա, փրկեցայց: * Եւ
վազվազակի ցամաքեցաւ աղբիւր արեան
նր. և գիտաց ի մարմին իւր թէ բժշկեցաւ
30 ի տանջանացն: * Եւ անդէն վազվազակի
գիտաց ի ցանձն իւր զզօրութիւնն որ էլ ի նմա-
նէ, դարձաւ յամբոխն և ասէ. ո՞վ մերձե-
31 ցաւ ի հանդերձս իմ: * Եւ ասեն ցնա ա-
շակերտքն. տեսանե՞ս զի ամբոխդ նեղէ զզ-
քեզ, և ասես՝ Թէ ո՞վ մերձեցաւ ի հան-
32 դերձս իմ: * Եւ շուրջ հայէր տեսանել՝ Թէ
33 ո՞վ զայն արար: * Եւ կիւնն զարհուրեալ և
դողացեալ վասն որոյ գաղտն արար. քանզի
գիտէր զինչ եղև նմա, եկն անկաւ առաջի
34 նր, և ասաց զնմա զիրն ստուգութիւն: * Եւ
ցնա ասէ ցնա. || դուստր՝ հաւատք քո կեցու- || Ղուկ.
ցին զքեզ. երթ ի խաղաղութի, և եղիջիր 7. 50.
ողջ ի տանջանաց քոց: 8. 48.
35 * || Զինչ դեռ նա զայն խօսէր, գան ոմանք || Եւ
ի տանէ ժողովրդապետին, և ասեն՝ Թէ
դուստրն քո մեռաւ, զի՞ և աչխատս առնես
36 զվարդապետդ: * Եւթէ լուաւ զբ-
քանն ասացեալ, ասէ ցժողովրդապետն. մի
37 երկնչիր, բայց միայն հաւատա: * Եւ ոչ
զոք եթող ընթալ բայց միայն զպետ-
րոս և զյակոբոս և զյովհաննէս՝ զեղբայր
38 յակոբայ: * Գայ ի տունն ժողովրդապե-
տին, և տեսանէ ամբոխ յոյժ և լալականս,
39 և աղաղակ յոյժ: * Եւ մտեալ ի նոսա՝
ասէ ցնոսա. զի՞ խռովիք եւ լայք, մանուկն
40 այ է մեռեալ, այլ ննջէ: * Եւ ծաղր առ-
նէին զնա. և նոքա հանեալ արտաքս զամե-
նեսեան, առնու ընթ իւր զհայր մանկանն և զ-
մայրն,

մայր, և զնա որ էր նմայն կինն, և մոռանայ
ութ գնելոր մանուկն։ * Եւ կալեալ զձեռս 41
նորա մանկանն, ասէ ցնա. տալիթա կում, որ
թարգմանի, աղջիկ դու՝ քեզ ասեմ արի։
* Եւ վազվազակի յարեաւ աղջիկն և գը- 42
նայր, էր ամաց իբրև երկոտասանից.
և զարմացան մեծաւ զարմանալեօք։ * Եւ 43
պատուիրէր տալ նմա ուտել։

ԳԼՈՒԽ Ը։

Եւ ՚ի ել անտի, եկն ՚ի գաւառս իւր. և եր- 1
թային զհետ նորա աշակերտքն իւր։ * Եւ 2
եղև ՚ի շաբաթուն՝ սկսաւ ուսուցանել ՚ի ժո-
ղովրդեանն. և բազումք իբրև լսեին՝ զարմա-
նային ընդ վարդապետութի նորա, և ասէին.
ուստի՞ է սմա այս, կի՞մ ընծայ է իմաստութիս
որ տուեալ է սմա. զի զօրութիք այսպիսիքդ
՚ի ձեռաց սորա լինին։ * Ո՞չ սա է մանուկ 3
հիւսանն, և որդին Մարիամայ, եղբայր յա-
կոբայ և յովսեայ և յուդայի և սիմոնի, և
չիցե՞ն քորք դորա աստ առ մեզ. և դայ-
թագղէին ՚ի նա։ * Եւ ասէ ցնա. ո՛չ է 4
մարգարէ անարգ, բայց եթէ ՚ի գաւառի
իւրում և յազգատոհմի և ՚ի տան իւրում։
* Եւ ոչ կարէր անդ և ո՛չ մի ինչ զօրութի առ- 5
նել, բայց սակաւ հիւանդաց ձեռն եդեալ՝
բժշկեր զնա։ * Եւ զարմանայր վ՚ս անհա- 6
ւատութե նորա։

Եւ շրջեր շուրջ զգաւառսքն, և ուսուցա- 7
նէր։ * Եւ կոչեաց առ ինքն զերկոտասան-
սն, և սկսաւ առաքել զնա երկուս երկուս.
և

և տայր նոցա իշխանութիւն՝ ի վերայ այսոցիկ պղծոց ։
8 * Եւ պատուիրեաց նոցա զի մի՛ ինչ բարձցեն
՝ի ճանապարհ, բայց միայն գաւազան. մի՛
9 պարկ, մի՛ հաց, մի՛ պղինձ՝ի գօտիս ։ * ‖ այլ || Գ.ԿԱՏ.
ապանել հողաթափս, և մի՛ զգենուցուք ա- 12. 8.
10 սի՝ երկուս պարեգօտս ։ * Եւ ասէր ցնա.
յորժամ տուն մտանիցէք, անդէն օթևանս կալ-
11 ջիք՝ մինչև ելանիցէք անտի ։ * Եւ որ ոչ || ՄԱՏԹ.
ընկալցին զձեզ, և ոչ լսիցեն ձեզ, ‖ յոր- 10. 14.
ժամ ելանիցէք անտի՝ թօթափեսջիք զփո- ՂՈՒԿ.
12 շի ոտից ձերոց ՝ի վկայուն նոցա ։ * Եւ ե- 9. 5.
13 լեալ քարոզէին զի ապաշխարեսցեն ։ * Եւ || ՃԱՆԻ.
դեւս բազումս հանէին. ‖ և օծանէին իւղով 5. 14.
զջիմ հիւանդս՝ և բժշկէին զնոս ։
14 * Եւ ‖ լուաւ արքայ Հերովդէս. զի յայտ- || ՄԱՏԹ.
նի եղեւ անուն նր. և ասէր, թէ յովհան- 14. 1.
նէս մկրտիչ յարեաւ՝ի մեռելոց, և վասն այ- ՂՈՒԿ.
15 նորիկ զօրութիւք լինին նմա։ * Այլք ասէին 9. 7.
թէ եղիա է, իսկ այլքն՝ թէ մարգարէ է.
16 կամ թէ իբրև զմի՝ի մարգարէից ։ * Իբրև
լուաւ Հերովդէս, ասէ. զորոյ ես զգլուխն
հատի զյովհաննու, սա է նա, յարեաւ՝ի
17 մեռելոց ։ * Ո՛ր ‖ ինքն Հերովդէս առա- || ՂՈՒԿ.
քեաց կալաւ զյովհաննէս, և կապեաց զն 3. 19.
նա և եդ՝ի բանտի վասն Հերովդիայ կնոջ փի-
լիպպոսի եղբօր նր, զի նա կին արար վնաս ։
18 * Վասնզի ասէր յովհաննէս ցՀերովդէս՝
‖ թէ ոչ է օրէն քեզ ունել զկին եղբօր քո։ ՂՈՒԿ.
19 * Եւ Հերովդիա սնասցեալէր ընդ նմա, և կա- 18. 16.
20 մէր սպանանել զնա, և ոչ կարէր ։ * Ո՛ր
Հերովդէս երկնչէր՝ի յովհաննէ. զգի գի-
տէր զնա այր արդար և սո՛ւրբ. և սպասէր նմ.
և

և լուեալ՝ի նմանէ քազում ինչ առնէր, և
քաղցրութիւք լսէր նմա։ * Իբրև օր մի լինէր 21
պտրատպոյ յորժամ ընթերցս տայր հերովդէս
յաւուրս ծննդոց իւրոց՝ նախարարաց իւրոց
և հազարապետաց և մեծամեծաց գաւիլեա-
ցւոց. * և՝ի մտանել դստերն հերովդիայ՝ 22
և՝ի կոպաւել, հաճոյ եղև հերովդէ և բաղ-
մականացն ։ Ասէ թագաւորն ցաղ ջինին.
խնդրեա՛ ինչ ոչ զոր ինչ կամիս, և տացից քեզ։
* Երդուաւ նմա բազմ անգամ, թէ զոր 23
ինչ և խնդրեսցես դու չինէն, տացից քեզ,
մինչև ցկէս թագաւորութեանս իմոյ։ * Ելեալ 24
ասէ ցմայրն իւր. զի՞նչ խնդրեցից. և
նա ասէ, զգլուխն յովհաննու մկրտչի։ * Եւ 25
մտեալ անդրէն փութանակի առ թագա-
ւորն՝ ասէ. կամիմ զի այժմ տացես ինձ վաղ-
վադակի՛ի վէր սկահեղ զգլուխն յովհաննու
մկրտչի։ * Եւ արամեցաւ յոյժ թագաւորն, 26
այլ վասն երդմանցն և ընդհատականացն՝ ոչ կա-
մեցաւ անարգել զնա. * և առաքեաց վաղ- 27
վադակի թագաւորն դահիճ, և հրամայեաց
բերել զգլուխն նր. և չոքաւ գլեռատեաց
զնա՝ի բանտին. * և եբեր զգլուխն նորա 28
սկահեղ՝ և ետ ցաղ ջինէն. և աղ ջինն ետ-
րաւ ետ մօր իւրումն։ * Իբրև լուան աշա- 29
կերտքն նր, եկին բարձին զմարմինն՝ և ե-
դին՝ի գերեզմանի։

Եւ ժողովեցան առաքեալքն առ յի, և պատ- 30
մեցին նմա զամենայն ինչ զոր արարին և զոր ու-
սուցին։ * Եւ ասէ ցնոսա. եկայք դուք ա- 31
նձինն յանապատ տեղի, և հանգիջիք
սակաւ մի. զի էին բազումք որ երթային և
գայ-

գայքն , և հազ անգամ չժամանէին ուտել։
32 * Եւ գնացին նաւաւ յանապատ տեղի ա-
33 ռանձին։ * Եւ տեսին զնա զի երթային,
և ջոգացին բազմք. և հետի յամ քաղաքաց
խառն ընթանային անդր , և մերձենային
34 առ նա։ * Եւ ելեալ տեսս ամբոխ բազմ, Մատ.
և գթացաւ ի նոսա , զի էին իբրև ոչխարք 9. 36.
որոց ոչ իցէ հովիւ. և սկսաւ ուսուցանել
35 զնոսա յայժ։ * Եւ իբրև բազմ ժամ եղև ,
մատուցեալ աշակերտքն ասէին . տեղիս ա-
36 նապատ է , մինչ դեռ աւուր կայ , * արձա-
կեա զժողովուրդսդ , զի երթեալ չուրց յա- Ղուկ.
գարակս և ի գեօղս՝ գնեսցեն իւրեանց զինչ 9. 12.
37 ուտիցեն, զի ասաց ուտել ինչ ոչ ունին։ * Ել
պատասխանի ետ և ասէ ցնա. դուք տուք
դոցա ուտել. ասեն ցնա՝ երթիցուք գնեմ
ցուք երկերիւր դահեկանի հաց , և տացուք
38 դոցա ուտել։ * Ել ասէ ցնոս. քանի՞ նկանակ
ունիք՝ երթայք տեսէք , իբրև գիտացին ,
39 ասեն ցնա՝ հինգ՝ և երկուս ձկունս։ * Եւ Յով.
հրամայեաց նոցա բազմել երախանս երախանս 6. 10.
40 ի վէր դալար խոտոյ։ * Եւ բազմեցան դասք
41 դասք՝ ուր հարիւր և ուր յիսուն։ * Եւ ա-
ռեալ զհինգ նկանակն և զերկուս ձկունսն ,
հայեցաւ յերկինս , օրհնեաց՝ մանրեաց զնը-
կանսն՝ և ետ աշակերտսն զի արկցեն նոցա ,
և զերկուս ձկունսն բաշխեաց ամենեցուն ։
42 * Կերան և յագեցան , * և բարձին զնո-
43 խարն երկոտասան սակաւի լի , և՝ի ձկանց
44 մնոցի։ * Եւ էին որ կերանն՝ իբրև արք
հինգ հազար։
45 * Եւ նոյն ժամայն ձգեաց զաշակերտսն Ա Ե
մտա-

մնանել 'ի նաւ , և յառաջագոյն քան զնա
երթալ յայնկոյս 'ի բեթսայիդա, մինչ ինքն
զժողովուրդն արձակիցէ : * Եւ 46
րեալ 'ի նոցանէ՝ եկ 'ի լեառն կալ յաղօթս:
* Եւ իբրև երեկոյ եղև , էր նաւն 'ի մէջ ծո. 47
|| Մարկ. վուն , և ինքն 'ի ցամաքի : * || Եւ 48
14 . 25. նոսա հաղմակոծելը 'ի վարելն , զի էր հովին
ընդեմ նոյ . և զչորրորդ պահու գիշերոյն
գայ առ նոս գնալով 'ի վրայ ծովուն . և կամէր
զանց առնել առ նոքօք : * Եւ նոքա իբրև տե. 49
սին զի գնայր 'ի վրայ ծովուն , համարեցան
թէ առաչօք ինչ լինիցի , և զաղաղակ բար.
ձին : * Վասնզի ամենեքեան տեսին զնա՝ և 50
խռովեցան . և նա անդէն վազվազակի խօ.
սեցաւ ընդ նոսա և ասէ . քաջալերեցարուք ,
ես եմ՝ մի երկնչիք : * Եւ ել 'ի նաւն առ 51
նոսա , և դադարեաց հողին : Եւ առաւել
ևս յիմարել էին 'ի միտս իւրեանց , և զար.
մանային յոյժ . * քանզի և 'ի վրայ հացին ոչ 52
իմացան , զի էր սիրտ նոցա թմբրեալ : * Եւ 53
|| Մարկ. իբրև անցին յայնկոյս , եկին յերկիրն գեն. 54
14 . 34. նեսարեթ : * Եւ իբրև ելին 'ի նաւէ անտի՝
իսկ և իսկ ծանեան զնա արք տեղւոյն այնո.
րիկ . * և ընդ ամենայն այսր անդր ընդ ամ. գա. 55
ւառն , սկսան մահճօք բերել զհիւանդս ,
ուր լսէին՝ թէ անդ իցէ : * Եւ ուր և մտա. 56
նէր 'ի գեօղս կամ 'ի քաղաքս կամ յագարակս,
'ի հրապարակս դնէին զախտաժէտս , և ա.
ղաչէին զնա՝ զի գոնե 'ի քղանցս հանդեր.
ձից նորա մերձենայցեն . և որ միանգամ մեր.

ձեցանն՝ փրկեցան :

ԳԼՈՒԽ Ի՛

1 Ի՛ Ժողովեցան առ նա փարիսեցիքն՝ և ո-
Ի՛ Գ
Մ՝ոտ
15. 2.
մանք ի դպրացն՝ որ եկեալ էին յԵրու-
2 սաղէմ ։ * Ի՛ տեսեալ զմանս յաշակերտ-
տացն անտի , զի խառնակ ձեռօք , այսինքն
Ի՝ անլուայ ուտէին հաց , բամբասեցին ։
3 * Ո՛ի փարիսեցիքն և ամ՛ենայնք՝ եթէ ոչ
բառնալիր լուանան զձեռս , հաց ո՛չ ուտեն .
4 քանզի ունին զաւանդութիւն ծերոցն . * և՝ի
հրապարակէ մտեալ՝ եթէ ոչ նախ մկրտե-
ցին , ո՛չ ուտեն . և այլ ինչ քո՛ւմ՝ զոր ընկա-
լան ունել , մկրտութիւնս բաժակաց և ստա-
5 մնոցաց և պղնձեայց և մահճից ։ * Ի՛պա
հարցանեն ցնա փարիսեցիքն և դպիրք՝ Թէ
ընդ՛ի աշակերտքն քո ո՛չ գնան ըստ աւանդութե-
ծերոցն . այլ խառնակ ձեռօք հաց ուտեն ։
6 * Ի՛նա պատասխանի ետ և ասէ ցնոսա՝ Թէ
բարւոք մարգարէացաւ Եսայի վ՛ս ձեր կեղ-
ծաւորաց , որպէս ասաց . ‖ Ժողովուրդս այս ‖ Եսայ .
29. 13.
շրթամբք մ՛ծարէ զիս , և սիրտք նո՛ր հեռա-
7 ցեալ՝ի բացեայ են յինէն ։ * Ո՛ւր պաշ-
տաւն զիս , ուսուցանեն վարդապետութիւս
8 զմարդկան պատուիրեալս ։ * Ա՛ղէալ ըզ-
պատուիրանն նո՛ր , ունիք զմարդկան աւան-
դութի՛ն . մկրտութիւնս ստոմանաց և բաժա-
կաց , և այլոց նմանեաց սոցին աւունք բա-
9 զումս ։ * Ի՛ւ ասէ ցնոս . բարւոք խոտիք ըզ-
պատուիրանն նո՛ր , զի զձեր աւանդութի՛ն հաս-
10 տատիցէք ։ * Ո՛ի մովսէս ասէ . ‖ պատուեա ‖ Ելս .
20. 12.
զՀայր քո , և զմայր , ‖ և որ չարաբանօսցէ ‖ Ելս .
21. 17.
զՀօրէ , կամ զմօրէ , մահո՛ւ վախճանեսցի ։

* Ի՛ւ

ղՀ· 20· 9· * Լե զուբասիք . Եթէ ասիցէ ոք ցհայր կամ 11
ԱՀ· 20·20· ցմայր՝ կորբան , որ է պատարագ , զոր կինէն
օգտեսցիս. * և ոչ ևս տացէ Թ զլեզնմա առնել 12
ինչ Հօրն , կամ մօր ; * Լե անարգիկք զբանն 13
ոյ ձերով աւանդութեն , զոր աւանդեցէք .
և բազմ ինչ այլ որ այսմ նման է՝ առնէք .
Ա·ոՀ· 15· 10· * Լե կոչեալ առ ինքն զամ ժողովուրդն , 14
ասէ ցնա . Լուարուք ինձ ամենեքեան՝ և ի
միտ առէք : * Ամենից արտաքուստ ի մարդ 15
մտեալ՝ եթէ կարիցէ պղծել զնա , այլ որ
ելանէ ի նմանէ՝ այն է որ պղծէ զմարդն :
* Որ ունիցի ականջս լսելոյ՝ լսիցէ : 16
Ե Գ· * Լե իբրև եմուտ ի տուն յամբոխէ անտի, 17
հարցանէին զնա աշակերտքն զնա առակին :
* Լե ասէ ցնոսա . այդպէս և դուք անմիտ 18
էք , ոչ իմանայք՝ եթէ ամենայն որ արտաքուստ ի
ներքս մտանէ ի մարդ , ոչ կարէ զնա պղծել .
ծել . * զի ոչ եթէ ի սիրտ նր մտանէ , այլ 19
յորովայն՝ և արտաքս ելանէ . և սրբէ զամ
կերակուրսն : * Լե ասէր , թէ որ ինչ ի 20
մարդոյն ելանէ՝ այն պղծէ զմարդ : Որ ի 21
Ա·ոՀ· 6· 5· ի ներքուստ ի սրտէ մարդկան խորհուրդք
ի· 21· Ա·ոՀ· չարութ ելանեն . շնութիք , պոռնկութիք ,
15· 19· * գողութիք , սպանութիք , ագահութիք , 22
չարութիք , նենգութիք , գիջութիք , չա-
րակենութի , հպարտութի , ամբարտաւանու-
թի , անզգամութի : * Լյս ամ չարիք ի ներ 23
քուստ ելանեն , և պղծեն զմարդ :
Ի· Ե· * Լե անտի յարուցեալ՝ եկն ի սահմանս 24
Ա·ոՀ· տիւրոսի և սիդոնի . և մտեալ ի տուն՝ ոչ
10· 21· ուստիք կամէր յայտնել , և ոչ կարաց ծած-
կել : * Լ ուաւ կին մի գտանել , որոյ դուստր
իւր

իւր նեղեալ էր յայսոյ պղծոյ . եկն անկաւ
26 առաջի նր : * Եւ կինն էր հեթանոս՝ փիւ-
նիկ ասորի յազգէ . և աղաչէր զնա՝ զի զդևն
27 հանցէ ի դստերէ նր : * Եւ յն ասէ ցնա.
Թո՛ղ տուր՝ նախ յագեսցին մանկունք . զի
ոչ է բարւոք առնուլ զՀաց մանկանց և ար-
28 կանել շանց : * Ա պատասխանի ետ և ա-
սէ. այո՛ր՝ և շունք ի փշրանաց սեղանոյ ման-
29 կանցն կերակրին : * Եւ ասէ ցնա . վա՛ պատ
բանի երթ , եւ դևն ի դստերէ քումմէ :
30 * Գնաց ի տուն իւր , և եգիտ եւեալ զգ-
դևն . և զդուստրն, զի անկեալ դներ ի մա-
31 հիճն : * Եւ եւեալ միւսանգամ ի սահմա-
նացն տիւրոսի և սիդովնի , և եկն ի ծովեզ-
րըն գալիլեացւոց ի մէջ սահմանացն ի դե-
32 կապօլիս : ‖ * Եւ բերին առաջի նր խուլ մի ‖ Մատթ.
և համր . և աղաչէին՝ զի ձեռն դիցէ ի վե- 9. 32.
33 րայ նր : * Եւ առեալ զնա ՚ի միկուսի յամբո-
խէ անտի , արկ զմատունս իւր ընդ ականջս
նր՝ և եւեաւք անդր . և կալաւ ղլեզուէ նր.
34 * Հայեցաւ յերկինս՝ յոգւոց եհան՝ և ասէ .
35 Եփփաթա՝ որ է բացիր : * Եւ նոյնժամայն
բացան լսելիք նր , և լուծան կապանք լե-
36 ռի նորա . և խօսէր ուղիղ : * Եւ պատուի-
րեաց նոցա՝ զի մի ումեք ասիցեն . և որչափ
նա պատուիրեր նոցա , նոքա եւս առաւել
37 քարոզէին . * և եւս քան զեւս զարմանային
և ասէին. ‖ զամենայն ինչ բարւոք գործեաց ‖ Ծննդ.
սա , զի խլից լսելեաց՝ և համրից խօսել : 1. 31.

ԳԼՈՒԽ Ը.

ԵՒ 1 Յաւուրսն ՚ յայնոսիկ զարձեալ ժողովուրդ
ՄԱՐԿ. ը. 1. բազմ էր , և ինչ ոչ ունէին ուտել. կոչեաց
զաշակերտան իւր՝ և ասէ ցնոսա * Գթամ 2
ես ՚ի վերայ ժողովրդեանդ . զի արդ երեք
աւուրք են՝ մինչ առ իս են , և ոչ ունին զինչ
ուտիցեն : * Եւ եթէ արձակեմ զդոսա նո- 3
ւաստ ՚ի տունս իւրեանց՝ նքթիցեն ՚ի ճանա-
պարհի . զի ոմանք ՚ի դոցանէ ՚ի հեռաստա-
նէ եկեալ են : * Պատասխանի ետուն նմա 4
աշակերտքն նորա . ուստի՞ կարիս յագեցու-
նել զդոսա հացիւ յանապատի ասա : * Եւ 5
հարցանէր զնոսա . քանի՞ նկանակ հաց ունիք:
և նոքա ասեն՝ եօթն : * Եւ հրամայեաց ժո- 6
ղովրդեանն բազմել ՚ի վե՛ր երկրի . և առեալ
զեօթն նկանակին՝ գոհացաւ՝ եբեկ , և տայր
ցաշակերտան զի արկցեն . և արկին առաջի
ժողովրդեանն : * Եւ ձկունս սակաւ ու- 7
նէին . և զայն ևս օրհնեաց , և հրամայեաց
արկանել : * Կերան և յագեցան , և բարձին 8
զնշխարս կոտորոցն եօթն զամբիւղ : * Եւ 9
էին որ կերանն՝ իբրև չորք հազարք . և ար-
ձակեաց զնոսա :

ԵՒ * Եւ նոյն ժամայն մտեալ ՚ի նաւ հանդերձ 10
աշակերտաւքն՝ եկն ՚ի կողմանս գաղմանու-
ՄԱՐԿ. ը. 11. նեայ : * ՚Ելին փարիսեցիքն՝ և սկսան վի- 11
ՂՈՒԿ. ժԱ. 54. ձել ընդ նմա , և խնդրեին ՚ի նմանէ նշան յերկ-
նից՝ փորձելով զնա : * Եւ զայրացաւ յոգւի 12
իւր՝ և ասէ . զի՞ ազգս այս նշան խնդ-
րէ . ամէն ասեմ ձեզ , թէ տացի նշան ազ- 13
գիս այսմիկ : * Եւ թող զնա . դարձեալ ե-

մուտ

14 մնաւ ՚ի նաւ՝ և գնացք յայնկոյս : * ‖ Եւ մո- ‖ Մտթ. 16. 5.
ռացան հաց բառնալ. բայց միայն մի նկա-
15 նակ ունէին ընդ իւրեանս ՚ի նաւին : * Եւ
պատուիրէր նոցա և ասէր . զգո՛յշ եղերուք ՚ի
խմորոյ անտի փարիսեցւոց՝ և ՚ի խմորոյ հե-
16 րովդիանոսաց : * Եւ խորհէին ընդ միմեանս
17 և ասէին , Թէ զի հացս ոչ ունիմք : * Գի-
տաց յի՛ և ասէ ցնո՛ս . զի՞ խորհիք ՚ի սիրտս
ձեր վասն հացոյ՝ Թէ հաց ոչ ունիք . տես-
կաւին ոչ իմանայք և ոչ կիշէք . ապշո՞ւ Թէ
18 ունի զսիրտս ձեր . * աչք գո՞ն՝ և ոչ տեսա-
նէք . ականջք են՝ և ոչ լսէք , և ոչ իմանայք
19 տակաւին , ‖ և ոչ կիշէք : * Յորժամ զհինգ ‖ Ա՛ր.
նկանակն ՚ի հինգ հազարսն , և քանի՞ սա- 6. 41.
կաւի լի բարձիք զկոտորոյն : և ասէն , եր- Ց-ն. 6. 11.
20 կոտասան : * Եւ յորժամ զեօթն նկանակն
՚ի չորս հազարսն , քանի՞ զամփիղ լի բարձիք
21 զկոտորոյն : և նոքա ասէն , եօթն : * Եւ
22 ասէ ցնո՛ս , իսկ զիա՞րդ ոչ իմանայք : * Գան
՚ի բեթսայիդա , և ածեն առաջի նո՛ր կոյր
մի , և աղաչէին զնա՝ զի մերձենայի ՚ի նա :
23 * Եւ առեալ զձեռանէ կուրին՝ եհան ար-
տաքոյ շինին , եթուք յաչս նո՛ր , և ձեռն եդ
՚ի վրա՛ նո՛ր . և հարցանէր զնա՝ Թէ տեսանի-
24 ցի՞ ինչ : * Հայեաւ՝ և ասէր , տեսանեմ զմ-
25 արդիկս՝ զի շրջին իբրև զծառս : * Գար-
ձեալ եդ ձեռս ՚ի վրա՛ աչաց նորա՝ եթայ , և
տեսանէր . ողջացաւ՝ և տեսանէր համար-
26 ձակ զնո՛ս : * Եւ արձակեաց զնա ՚ի տուն իւր՝
և ասէ . ՚ի շէնդ մի՛ մտանիցես , այլ երթի՛ ՚ի
տուն քո. և յորժամ ՚ի շէնն մտանիցես՝ մի՛
ումեք ասիցես ՚ի շինին :

* Եւ

Ո Ի
Մ-ԳՔ
16. 13.
Ղ-Ի.
9. 18.
Ա-ԻԲ
9. 30.
Մ-ԳՔ
16. 24.
Ղ-Ի.
9. 23.
Ղ-Ի.
17. 33.
ԵՒ-ՍՔ
12. 25.
Մ-ԳՔ
10. 33.
Ղ-Ի.
9. 26.
10. 9.

*Եւ եղ յո աշակերտացն հանդերձ՝ի ընդս 27
կեսարեայ փիլիպպոսի. և ի ճանապարհին
Հարցանէր զաշակերտսն և ասէր. ¶ զո՞ ասա-
տեք ասեն զինեն մարդիկս՝ թէ իցեմ։ *Եւ ա- 28
քա ետուն պատասխանի՝ և ասեն. զյովհան-
նէս մկրտիչ, և այլք՝ զեղիա, և այլք՝ զմի
ոք ի մարգարէից անտի։ * Եւ նա ցուցա. իսկ 29
դուք զո՞ ասէք զինեն թէ իցեմ։ պա-
տասխանի եւ պետրոս, և ասէ ցնա. դու
ես Քրիստոս։ * Եւ սաստեաց ի նոսա՝ զի մի ու- 30
մեք ասիցեն զնմանէ։ * Եւ սկսաւ ¶ ուսու- 31
ցանել զնոսա, թէ պարտ է որդւոյ մարդոյ
բազում չարչարանս ընդունել, և անարգել
յերիցանց և ի քահանայապետից և ի դպ-
րաց, և մեռանել. և յերիր աւուր յառ-
նել։ * Եւ համարձակ զբանն խօսեցաւ։ և 32
առեալ զնա մեկուսի պետրոսի՝ սկսաւ սաս-
տել նմա։ * Եւ նա դարձաւ ետես զաշա- 33
կերտսն, սաստեաց պետրոսի և ասէ. երթ
յետս իմ սատանայ. զի ոչ խորհիս դու զաս-
տուածոյն՝ այլ զմարդկան։ * Եւ կոչեցեալ 34
առ ինքն զժողովուրդն աշակերտացն հան-
դերձ՝ ասէ ցնոս. ¶ եթէ ոք կամի զալ զկնի
իմ՝ ուրասցի զանձն իւր, և բարձցէ զխաչ
իւր՝ և եկեսցէ զկնի իմ։ * Ո՞վ ոք կամի 35
ցի ապրեցուցանել զանձն իւր՝ կորուսցէ
զնա. և որ կորուսցէ զանձն իւր վ՚ն աւետա-
րանին, ապրեցուսցէ զնա։ * Ո՞րո՞վ օգուտ 36
է մարդոյ՝ եթէ զաշխարհս համ շահեսցի, և
զանձն իւր տուժեսցէ։ * Կամ զի՞նչ տա- 37
ցէ մարդ՝ փոխանակ անձին իւրոյ։ * Ո՞վ ի 38
որոք ամենի համարեսցի զիս և զբանս իմ՝ ի
ցնա-

ընացօղ և ի մեղաւոր ազգիս այսմիկ , և որ-
դի մարդոյ յամօթ արասցէ զնա՝ յորժամ ե-
կեսցէ փառօք Հօր իւրոյ և հրեշտակաց սըր-
39 բոց : * Եւ ասէ ցնոսա . ‖ ամէն ասեմ ձեզ . ‖ Մ-ոբ
դի են ոմանք ի սոցանէ որ աստ կան , որք ԳՂ-ի .
մի՛ ճաշակեսցեն զմահ՝ մինչև տեսցեն զար- 9 . 27 .
քայութիւն նոյ եկեալ զօրութեբ :

ԳԼ . ԼԹ :

1 Եւ ‖ յետ վեց աւուր առնու Ը Իսւ յիս զՊ- ‖ Մ-ոբ
պետրոս և զյակովբոս և զյովհաննէս , ԼՂ . ի .
և հանէ զնոսա ի լեառն մի բարձր առանձինն . 9 . 28 .
2 և յայլակերպս եղև առաջի նոցա : * Եւ զօրձք
նոր եղեն փայլուն սպիտակ յոյժ , ոյզ թա-
փիչք երկրի ոչ կարեն այսպէս սպիտակա-
3 ցուցանել : * Եւ երևեցաւ նոցա Եղիա մովսե-
4 սիւ հանդերձ , և խօսէին Ը Իսւ : * Պա-
տասխանեաւ պետրոս՝ և ասէ Իսւ . ռաբբի՝
բարւոք է մեզ աստ լինել . և արասցուք ե-
րիս տաղաւարս՝ մի քեզ և մի մովսեսի և մի
5 եղիայի : * Ոչ անգի ոչ գիտէր զինչ խօսէր ,
6 զի զարհուրեալ էին : * Եւ եղև ամպ մի հո-
վիանի՝ ի վե՛ր նոցա . ձայն եղև յամպոյն անտի՝ և
ասէ . գա՛ է որդի իմ սիրելի , գմա՛ լուա-
7 րուք : * Եւ յանկարծակի հայեցեալ այսր
անդր՝ ոչ ևս զոք ուրեք տեսին , բայց միայն
8 զՅի Ը Իսւ եան : * ‖ Եւ մինչդեռ իջանէին ‖ Մ-ոբ
ի լեառնէ անտի , պատուիրեաց նոցա զի մի ու- ԼՂ . 9 .
մեք պատմեսցեն զոր տեսին , բայց յորժամ
9 որդի մարդոյ ի մեռելոց յարիցէ : * Եւ նո-
քա զբանն ի մտի ունէին , և խնդրէին Ը
միմեանս՝ թէ զինչ իցէ ի մեռելոցն յա-
րնել :

‖Մատ. 4. 5. նել։ * Հարցին ցնա և ասեն . ‖ զի՞նչ է այն 10
զոր դպիրքն ասեն՝ եթէ նախ եղիայի պարտ
է գալ։ * Նա պատասխանի ետ նոյ և ասէ . 11
‖Եսայ. 53. 3. եղիա նախ եկեալ յարդարեսցէ զամե ‖ իսկ
‖Մատ. 17. 12. զնաւրդ գրեալ է զորդւոյ մարդոյ , զի բազմ
ինչ չարչարեսցի և անպատուեսցի ։ * ‖ Այլ 12
ես ասեմ ձեզ , եթէ եղիա եկն , և արարին
ըստ նմա զինչ և կամեցան . որպէս և գրեալ
է վասն նորա ։
Օր * Եւ եկեալ առ աշակերտսն , տեսին ամ 13
բոխս շուրջ զնոքօք , և զգպիրսն՝ զի վիճեին
ընդ նոսա ։ * Եւ վաղվաղակի ամ ժողովուրդն 14
իբրև տեսին զնա զարմացան , և ըստ առաջ
ընթացեալ ողջոյն տային նմա։ * Եւ հարց 15
ցնա՝ Թէ զի՞նչ վիճիք ընդ նոսա։ * ‖ Պատաս. 16
‖Ղուկ. 9. 38. խանի ետ մի ոմն ՚ի ժողովրդենէն և ասէ .
վարդապետ՝ ածի զորդի իմ առ քեզ , զոր
ունի այս համր . * և ուր հասանէ՝ զարկու 17
ցանէ զնա . և փրփրէ՝ և կրճտէ զատամունս
իւր՝ և չամաքի . և ասացի ցաշակերտսն քո
զի հանցեն , և ոչ կարացին հանել զնա ։
* Պատասխանի ետ նոյն և ասէ . ով ազգ ան 18
հաւատ՝ մինչև յերբ իցեմ առ ձեզ . մինչև
ցերբ անսայցեմ ձեզ . ածէք զնա առ իս ։
* Եւ ածին զնա առ նա . իբրև ետես զնա 19
այսն , վաղվաղակի շարժեաց զնա , և անկեալ յերկիր թաւալէր և փրփրեայր։ * Եւ 20
հարց ցհայր նր և ասէ . քանի՞ ժամանակք
են՝ յորմէ հետէ այդ եղև դմա ։ և նա ասէ .
՚ի մանկութենէ . * բազում անգամ ՚ի հուր 21
արկանէ զդա և ՚ի ջուր՝ զի կորուսցէ . արդ՝
եթէ կարօղ ինչ ես , օգնեա մեզ տէր՝ գթա
ցեալ

22 ցեալ 'ի վէր մեր : * Եւ յո՛ասկ ցնա . ասացեր՝ Թէ կարօղ ես . ամենայն ինչ հնարաւոր է ումեմն որ հաւատայն : * Եւ վաղվաղակի աղաղակեաց հայր մանկանն՝ և ասէր . Հաւատամ, օգնեա՛ անհաւատութեան իմում : 24 * Եւ երբեմն եռես յո՛ եթէ կուտի ժողովուրդն 'ի վերայ, սաստեաց այսոյն պղծոյ և ասէ . Համրդ և խուլ այս՝ ես ասեմ քեզ հրամանս, ել 'ի դմանէ , և այլ ևս մի մտանիցես 'ի դա : 25 * Եւ աղաղակեաց՝ և յոյժ ևկեաց զնա , և ել . և եղև պատանեակին իբրև զմեռեալ , 26 մինչև բազմայ իսկ ասել Թէ մեռաւ : * Եւ յո՛ կալաւ զձեռանէ նորա՝ յարոյց զնա , և 27 կանգնեցաւ : * Եւ իբրև եմուտն նա 'ի տուն , աշակերտքն առանձինն հարցին ցնա . մեք 28 ընդ՞ ոչ կարացաք հանել զնա : * Եւ ասէ ցնա . այդ ազգ ոչ իւիք ելանել , եթէ ոչ պահովք և աղօթիւք :

29 * Եւ անտի ելեալ անցանէին առ գալիլ ՕՉ
ևացւովք . և ոչ կամէր եթէ ոք գիտասցէ : ՄԿՊԲ
30 * Վասնզի ուսուցանէր զաշակերտսն իւր՝ 17. 21.
և ասէր ցնա , Թէ որդի մարդոյ մատնեսցի ՂԻԽ.
'ի ձեռս մարդկան , և սպանցեն զնա . և իբ- 9. 22.
31 րև սպանցի՝ յերիս աւուր յարիցի : * Եւ նո-
քա ոչ գիտէին զբանն, և երկնչէին հարցա-
32 նել ցնա : * Եկն 'ի կափառնաում . և իբ-
րև եմուտ 'ի տուն , հարցանէր զնա . զի՞նչ
33 վիճէիք զձանապարհին ընդ միմեանս : * Եւ
նոքա լուռ լինէին . քանզի ընդ միմեանս վի-
ճէին 'ի ձանապարհին ‖ Թէ ո՞վ մեծ իցէ : ՄԿՊԲ
34 * Եւ իբրև նստաւ՝ կոչեաց զերկոտասանսն 18. 1.
և ասէ ցնա . եթէ ոք կամի առաջին լինել՝ ե- ՂԻԽ.
9. 46.

ղնոյն ամենեցուն կրասեր՝ և ամենուն պաշ-
առնեայ։ * Այս առեալ մանուկ մի կացոյց ՚ի 35
մէջ նոց. և ընկալեալ զնա ՚ի գիրկս իւր, ա-
սէ ցնոսա։ * Որ միանգամ յայսպիսի մանո- 36
կաւոյ ընկալցի յանուն իմ, զիս ընդունի. և
որ զիս ընդունիցի, ոչ զիս ընդունի՝ այլ զայն
|| Ղ.-ի. որ առաքեացն զիս։ * || Պատասխանի Եթ 37
9. 49. նէվովհաննէս և ասէ. վարդապետ՝ տեսաք
զոմն, զի յանուն քո դևս հանէր՝ և զմեր կնի
ոչ շրջէր, և արգելաք զնա։ * Այս նա ասէ. 38
||ա.կոր. մի արգելուք զնա. || զի ոչիք է՝ որ առնէ զո-
12. 3. րութիւն յանուն իմ, և կարիցէ հայհոյել զիս։
* Օ ի որ ոչն է ընդ մեզ հակառակ, ՚ի մեր 39
|| Մ.-աւ. կոյս է։ * || Այս որ ոք արբուսցէ ձեզ ջուր 40
10. 42. բաժակաւ յանունս յայս, թէ գուք քոյ էք,
ամէն ասեմ ձեզ՝ մի կորուսցէ զվարձս իւր։
|| Մ.-աւ. * || Այս որ ոք գայթագղեցուսցէ զմի ՚ի փո- 41
18. 6. քրըկանցս՝ որ հաւատան յիս, լաւ էր նմա
Ղ.-ի. քարի կանոց՝ որ հաւատան յիս, լաւ էր նմա
17. 1. ռաւել՝ եթէ արկեալ էր ընդ պարանոց նո-
|| Մ.-աւ. երկան իշոյ, և ընկեցեալ ՚ի ծով։ * Այս || ե- 42
5. 30. թէ գայթագղեցուսցէ զքեզ ձեռն քո, հատ՝
18. 8. ընկեա ՚ի քէն. զի լաւ իցէ քեզ խեղ մտա-
նել ՚ի կեանսն յաւիտենից, քան երկուս
ձեռս ունել՝ և երթալ ՚ի գեհեն ՚ի հուրն
|| Ե.-ան. անշէջ։ * || Ուր որդն նոցա ոչ մեռանի՝ և 43
66. 24. հուրն ոչ շիջանի։ * Այս եթէ ոտն քո գայ- 44
թագղեցուսցէ զքեզ, հատ ընկեա զնա ՚ի
քէն. լաւ իցէ քեզ կաղ մտանել ՚ի կեանսն
յաւիտենից, քան երկուս ոտս ունել՝ և ան-
կանիլ ՚ի գեհեն ՚ի հուրն անշէջ։ * Ուր 45
որդն նոց ոչ մեռանի՝ և հուրն ոչ շիջանի։
* Այս եթէ աչն քո գայթագղեցուսցէ զը- 46
քեզ,

քեզ, հան զնա 'ի քաց. լաւ իցէ քեզ միով
ականջ մտանել յարքայութիւն, քան եր-
47 կուս աչս ունել՝ և անկանել 'ի գեհեն։ *Որ-
որդն նոցա ոչ մեռանի՝ և հուրն ոչ շիջանի։
48 * ‖ Օ՛ի ամ ինչ հրով յաղեսցի. և ամ ող- ‖ Ղեւ. 2. 13.
49 ջակէզ աղիւ յաղեսցի։ * ‖ Աղաւաղ է աղ. ‖ Մաթ. 5. 13.
և եթէ աղն անհամեսցի, ի՞նչ համեմեսցի։
արդ՝ դուք կալարուք յանձինս ձեր զաղն, և Ղ-ի-ա. 14. 34.
խաղաղութի՛ն արարէք ընդ միմեանս։

ԳԼ. Ժ.

1 Եւ ‖ անտի յարուցեալ գայ 'ի սահմանս Ո՛ղ.
Հրէաստանի յայնկոյս յորդանանաւ. և ‖ Մաթ.
երթայր դարձեալ խռնեալ ժողովուրդն առ 19. 1.
նա, և որպ սովոր էր՝ միւսանգամ ուսուցա-
2 նէր զնոս։ * Խոկ փարիսեցիքն մատուցեալ
փորձելով հարցանէին զնա՝ և ասէին, եթէ
3 արժա՞ն իցէ առն զկին իւր արձակել։ * Ո՛ն
պատասխանի ետ նոցա և ասէ. զի՞նչ պատուի-
4 րեաց ձեզ Մովսէս։ * Եւ նոքա ասեն. ‖ Մով- ‖ Բ. Օրէն. 24. 1.
սէս հրաման ետ գիր մեկնելոյ գրել, և ար-
5 ձակել։ * Պատասխանի ետ յի՛սուս և ասէ ցնո-
ւա խստասրտուե՛ն ձերոյ գրեաց ձեզ զպատ-
6 ուիրանն զայն։ * Ա՛յլ 'ի սկզբանէ արարած
ոց, ‖ արու և էգ սարք զնոսա՛ծ, և ասէ։ ‖ Ծննդ. 1. 27.
7 * ‖ Վա՛ն այսորիկ թողցէ այր զհայր իւր և ‖ Ծննդ.
8 զմայր, և երթիցէ զկետ կնոջ իւրոյ։ * Եւ 2. 24.
եղիցին երկուքն 'ի մարմին մի. և այսու հե- Մաթ.
9 տև ոչ են երկու՝ այլ մարմին մի։ * Զոր՝ զոր 19. 5.
10 ած զուգեաց, մարդ մի մեկնեսցէ։ * Եւ 1. Կոր. 7. 10.
'ի տան դարձեալ աշակերտքն զնոյն հարցին
11 ցնա։ * Եւ ասէ ցնոս. եթէ այր արձակեա-

ցե զկին իւր՝ և արասցե այլ, ընայ ։ * Եւ 12
կին եթէ ելցէ յառնէ իւրմէ՝ և եղիցի առն
այլումի, ընայ ։

Օ.Ի * Եւ մատուցանէին առ նա մանկտի՝ զի 13
ձեռն դիցէ ՚ի նոյ . իսկ աշակերտքն սաստէին
այնոցիկ՝ որ մատուցանէին ։ * Իբրև եսաես 14
յի , բարկացեալ սաստեաց նոցա և ասէ .
Թոյլ տուք մանկտւոյդ գալ առ իս , և մի
արգելուք զդոսա . զի այդպիսեացդ է ար-
քայութի՛ն ՚ի ։ * Ամէն ասեմ ձեզ . որ ոչ 15
ընկալցի զարքայութի՛ն ՚ի իբրև զմանուկ՝ ոչ
մտցէ ՚ի նա ։ * Եւ առեալ զնոսա ՚ի գիրկս 16
ձեռն եդ ՚ի վ՚ր՛ և օրհնեաց զնոս ։ * Եւ ընդ 17
ելանելն նո՛ր անտի ՚ի ճանապարհ , ա՛Հաւա-
սիկ ոմն մեծատուն ընթացեալ ՚ի ծունր ե-
Մարթ ջաներ , հարցանէր զնա՝ և ասէր . վարդա- 19 · 16 .
պետ բարի՝ զի՞նչ արարից՝ զի զկեանսն յա- Ղուկ . 18 · 18 .
ւիտենականս ժառանգեցից ։ * Եւ յի՛ ասէ 18
ցնա. զի՞ ասես զիս բարի . չէ՛ք ոք բարի՝ բայց
Եմի . միայն Աստուած ։ * Զպատուիրանս գիտես . մի 19
ընար , մի սպանաներ , մի գողնար , մի սուտ 20 · 13 .
վկայեր . պատուեա զՀայր քո և զմայրն ։
* Եւ պատասխանի ետ և ասէ ցնա . վար- 20
դապետ՝ զայդ ամ՛ արարի ՚ի մանկուէ իմ-
մէ , արդ՝ զի՞նչ ևս պակաս իցեմ ։ * Եւ յի՛ 21
Հայեցեալ ՚ի նա՝ սիրեաց զնա , և ասէ ցնա .
մի ինչ պակաս ես ՚ի քէն . երթ կամիս կա-
տարեալ լինել , երթ զոր ինչ ունիս վաճա-
ռեա՛ և տուր աղքատաց , և ունիցիս գանձս
յերկինս, և առ զխաչն՝ և կաց զկնի իմ ։ * Եւ 22
նա խոժռեալ ընդ բանն՝ գնաց տրտում. զի
ունէր ինչս բազումս ։ * Եւ Հայեցեալ յայս 23

կոյս

կոյս յայնկոյս յե, ասէ ցաշակերտսն. զիարդ
դժուարին է՝ որ զինչդ ունին , մտանել
24 յարքայութի՛ն սյ : * Եւ աշակերտքն զար-
մացեալ էին ի վե՛ր բանիցն նո՛ր : Իսկ յե դար-
ձեալ պատասխանի ետ նոմ և ասէ . որդեակք՝
որչափ դժուարին է յուսացեալոց յինչս՝ մտա-
25 նել յարքայութի՛ն սյ : * Դիւրին է մտելոյ
ընդ ծակ ասղան անցանել՝ քան մեծատան
26 յարքայութի՛ն սյ մտանել : * Եւ նո՛ք առաւել
և առ զարմանային՝ և ասէին ընդ միմեանս . իսկ
27 ո՞ կարասցէ ապրել : * Հայեցեալ ընդ նո՛ս յե՝
ասէ . առ ի մարդկանէ այդ անհնարին է ,
այլ ոչ առ ի յն՛ս :
28 * Սկսաւ ասել ցնա պետրոս . ահաւասիկ
29 մեք թողաք զամ՛, և եկաք զքեզ քո : * Պա-
տասխանի ետ յե և ասէ . ամէն ասեմ ձեզ՝
ոչ ոք է որ եթող զտուն կամ զեղբարս կամ
զքոյր՝ կամ զհայր կամ զմայր կամ զորդիս կամ
զագարակս՝ վասն իմ կամ վասն աւետարանին .
30 * եթէ ոչ առնուցու հարիւրապատիկ այժմ
յայսմ ժամանակի տունս և եղբարս և քոյր
և մայր և որդիս՝ և ագարակս հալածանօք
հանդերձ , և յաշխարհին որ գալոց է՝ կեց-
31 կեանն յաւիտենականս : * Բազումք
եղիցին առաջինք յետինք՝ և յետինք առա-
32 ջինք : * Եւ էին ի ճանապարհի մինչ դեռ
ելանէին յԵրի՛մ: Եւ երթայր յե առաջի քան
զնոսա , և զարմացեալ էին որ զհետն եր-
թային՝ և երկնչէին :
Եւ առեալ միւսանգամ զերկոտասանսն
առանձինն , սկսաւ ասել նո՛ր զինչ անցք ան-
33 ցանելոց էցէն ընդ նա : * Ահա ահաւասիկ

ՕՕ.
Մ-ից
19. 27.
Ղ-ից.
18. 28.

Մ-ից
19. 30.
Ղ-ից.
13. 30.

ՕՀ.
Մ-ից
20. 17.

ելա-

Ղ.ւխ. 18. 31. ելանեմք յԵրկ. և որդի մարդոյ մատնեսցի քահանայապետիցն և դպրաց . և դատեսցեն զնա ՚ի մահ , և մատնեսցեն զնա հեթանոսաց . * և կատակեսցեն զնովաւ , և 34
հարկանիցեն զնա , և թքանիցեն ՚ի նա , և
Մտթ. 20. 20. սպանցեն . և յերրորդ աւուր յարիցէ : * ‖ Եւ 35
երթային առ նովաւ յակովբոս և յովհաննէս՝
որդիքն զեբեդեայ . և ասեն ցնա . վարդապետ՝ կամիմք զի զոր ինչ խնդրեսցուք՚ի քէն՝
արասցես մեզ : * Եւ նա ասէ ցնոսա . զի՞նչ 36
կամիք յինէն՝ զի արարից ձեզ : * Եւ նոքա 37
ասեն ցնա . տուր մեզ՝ զի նստցուք մի յաջմէ քումմէ և մի յահեկէ ՚ի փառսն քումմ :
*Պատասխանի ետ յիս և ասէ ցնա . ոչ գիտէք զինչ խնդրէք. կարէք ըմպել զբաժակն՝ 38
զոր ես ըմպելոց եմ, կամ զմկրտուհն մկրտիլ՝
զոր ես մկրտելոցն եմ : * Եւ նոքա ասեն 39
ցնա , կարեմք : և յիս ասէ ցնոսա . զբաժակն
զոր ես ըմպելոց եմ՝ ըմպիցէք , և զմկրտուԹիւնն՝ զոր ես մկրտելոց եմ՝ մկրտիցիք .
* այլ նստուցանել ՚ի աջմէ իմմէ և ընդ ա- 40
հեկէ՝ ոչ է իմ տալ , այլ որոց պատրաստեալ
իցէ : * Եւ լուեալ զայն տասանցն , սկսան 41
բարկանալ յակոբեայ և յովհաննու : * Եւ 42
յիս կոչեաց զնոսա առ ինքն , և ասէ ցնա .
Ղ.ւխ. 22. 25. ‖ գիտէք՝ զի որ յանուանն իշխանքն են հեԹանոսաց , տիրեն նոցա . և մեծամեծք նոյ ,
իշխեն նոցա : * Ոչ նոյնպէս իցէ և ՚ի ձերում 43
միջի . այլ որ կամիցի ՚ի ձէնջ մեծ լինել՝ ե-
ղիցի ձեր պաշտօնեայ . * և որ կամիցի ՚ի 44
ձէնջ առաջին լինել՝ եղիցի ամենեցուն ծառայ : * Քանզի և որդի մարդոյ ոչ եկն առ- 45

նուլ

նուէր պաշտօն՝ այլ պաշտել, և տալ զանձն
իւր փրկանս փոխանակ բազմաց։
46 *‖ Եւ գան Յերիքով. և ընդ ելանելն նո՛ր յե- ‖ Ա՛ Մ՛ Ղ՛ 20. 29.
րիքովէ աշակերտաւքն՝ և բազում ժողովրդով, որդի տիմէի բարտիմէոս կոյր նստեր
47 մուրացիկ յանցս Ճանապարհի։ * Իբրև լու- ‖ Ղ՛ 18. 35.
ուաւ՝ թէ յիս Նազովրեցի է, սկսաւ աղաղակել և ասել. որդի դաւթի յի՛ ողորմեաց
48 ինձ։ * Եւ սաստէին նմա բազումք՝ զի լռեսցէ. և նա առաւել ևս աղաղակէր. որդի
49 դաւթի ողորմեաց ինձ։ * Օ՛ տեղի առ յի՛ և հրամայեաց կոչել զնա։ կոչեն զկոյրն՝ և
ասեն ցնա. քաջալերեաց արի՛ կոչէ զքեզ։
50 * Եւ նո՛ր ընկեցեալ զձորձս իւր, յարեաւ և
51 եկն առ յի՛։ * Պատասխանի եւ նմա յի՛ և ա-
սէ. զի՞նչ կամիս՝ թէ արարից քեզ. ասէ ցնա
52 կոյրն. ռաբբուն՝ զի բացայց։ * Եւ յի՛ ա-
սէ ցնա. երթ՝ հաւատք քո կեցուցին զքեզ.
և վաղվաղակի բացաւ, և երթայր ընդ
ի՛ Ճանապարհին։

ԳԼՒ. ԺԱ.

1 Եւ ‖ յորժամ մերձ եղեն յԵ՛ի՛ ի բեթ փա- ‖ Մ՛ Ղ՛ 21. 1. 19. 29.
գէ և ի բեթանիա մօտ ի լեառն ձի-
թենեաց, առաքէ երկուս յաշակերտաց ան-
2 ւր։ * և ասէ ցնա. երթայք դուք ի գեօղդ՝
որ ընդդէմ ձեր կայ. և նոյն ժամայն իբրև
մտանէք ի նա, գտանէք յաւանակ մի կա-
պեալ. յորոյ վերայ ոչ ոք ի մարդկանէ նըս-
3 տաւ, լուծէ՛ք զնա՝ և ածէ՛ք։ * Եւ եթէ ոք
ասացէ ձեզ՝ եթէ զի՞ լուծանէք զյաւա-
նակդ, ասացէ՛ք՝ եթէ տո՛ն իւրում պիտոյ է.
և

և վաղվաղակի առաքեսցէ զնա այսր։ * Ո- 4
քան , և գտին զյաւանաակն կապեալ առ
դուրս արտաքոյ ի փողոցի անդ , և լուծին
զնա ։ * ԵՒ ոմանք յորոց անդն կային , ա- 5
սեն ցնոսա . զի՞ զործէք , զի լուծանէք զը-
յաւանակդ ։ * ԵՒ նոքա ասեն ցնոսա ոյդ ա- 6
սացն յի՛ս . և թոյլ եղուն նոյ։ * Ի՛ծեն զը- 7
|| Ցուկ . յաւանակն առ յի՛ս . և արկանեն ի վրա նը
12 . 14. հանդերձս , և նստաւ ի վրա նը ։ * ԵՒ բա- 8
զումք զհանդերձս իւրեանց տարածանէին
ի վրա ճանապարհին , և այլք ոստս ի ծա-
ռոց հատանէին՝ և արկանէին զճանապար-
հաւն ։ * ԵՒ որ առաջին և զկնի երթային , 9
աղաղակէին , և ասէին . ովսաննայ բարձ-
|| Ա-ստ . բերեալն ։ * || Որ հնեաւ որ գասդ յանուն տեն . 10
117 . 26.
Մատ . օրհնեալ թագաւորութիւդ եկեալ հօր մերոյ
21 . 9. դաւթի . խաղաղութի յերկինս՝ և փառք ի
Ղու-կա . բարձունս ։ * ԵՒ եմուտ յի՛ս յեռ՛մ ի տա- 11
19 . 38. ճարն , և հայեցաւ շուրջ զամենեքումիք .
և զի էր երեկոյացեալ ժամն , ել ի բեթա-
նիա երկոտասանիւքն հանդերձ։
Ի՛ն * ԵՒ ի վաղիւ անդր մինչ դեռ ելանէին ի 12
|| Մատ բեթանիա , քաղցեաւ ։ * || ԵՒ տեսս թը- 13
21 . 19. զենի մի ի բացուստ տերևալից . և եկն՝ թէ
գտանիցէ ինչ ի նմ. և իբրև եկն ի նա՝ ոչ
ինչ եգիտ , բայց միայն տերև . զի ոչ էսկ էր
ժամանակ թզոյ ։ * Պատասխանի ետ և ա- 14
սէ ցնա . մի՛ և ոք յաւիտեան ի քէն պտուղ
կերիցէ . և լսէին աշակերտքն նը ։ * Գան 15
|| Մատ յե՛ռ՛մ . || և մտեալ ի տաճարն՝ սկսաւ հանել
21 . 12. զվաճառականան և զգնողս՝ որ էին ի տա-
ճարին . և զսեղանս հատուածոցն ցըր-

ուեաց ,

ուեաց, և զաթոռս սղաւնեաց վաճառացն կոր-
16 ծանեաց. * և ոչ թողոյր՝ եթէ ոք անօթ
17 ինչ անցուցանիցէ ընդ տաճարն. * և ուսու-
ցանէր և ասէր ցնոսա. գրեալ է. ‖ տուն իմ ‖ Եսայ. 56. 7. Երեմ. 7. 11.
տուն աղօթից կոչեսցի ամենայն ազգաց, և
18 դուք արարիք զայս աւազակաց: * Եւ լ-
ուան քահանայապետքն և դպիրքն. և էն-
դրէին՝ թէ ո՞րպէս կորուսցեն զնա, քանզի
երկնչէին ի նմանէ. զի ամ ժողովուրդն
19 զարմանային ընդ ուսուցմանն: * Եւ իբրև
եղեկոյ լինէր՝ արտաքոյ ք զքաղաքն ելա-
20 նէին: * Եւ մինչ դեռ այգուցն առ նովաւ
անցանէին, տեսին զթզենին ցամաքեալ
21 յարմատոց: * Ընդհեաց պետրոս՝ և ասէ ցնա.
ռաբբի՝ ահաւասիկ թզենին զոր անիծեր,
22 ցամաքեցաւ: * Պատասխանի ետ յն և ասէ
23 ցնոսա. ‖ եթէ ունիցիք զհաւատսն ՚ի՝ * ա- ‖ Մատ. 21. 21.
մէն ասեմ ձեզ. որ ոք ասիցէ լերինս այսմիկ՝
քարձիր և անկիր ՚ի ծով, և ոչ երկմտիցէ ՚ի
սրտի իւրում, այլ հաւատացէ՝ թէ զոր ա-
24 սէն լինի, եղիցի նմ զոր ինչ և ասիցէ: * Վա
այսորիկ ասեմ ձեզ. զամ ինչ վասն որոյ ա-
ղօթս արարէք խնդրիցիք, և հաւատացէք
25 թէ առնուցուք, եղիցի ձեզ: * Եւ յոր- ‖ Մատ. 6. 14. 18. 35.
ժամ յաղօթս կայցէք, թողուցուք, եթէ
ունիցիք ինչ զոմեքէ. զի և հայրն ձեր՝ որ
երկինս է, թողցէ ձեզ զյանցանս ձեր:
26 * Ո՛ եթէ դուք ոչ թողուցուք, և ոչ հայրն
ձեր որ երկինս է՝ թողցէ ձեզ զյանցանս
ձեր:
27 * ‖ Գան միւսանգամ յԵրմ. և մինչ դեռ ՚ի ‖ Ղուկ. 20. 1.
տաճարի անդ զբնայր, գան առ նա քահա-
նայ-

Նայապետքն և դպիրք և ծերք , * և ասեն 28
ցնա . սրոմ իշխանուբք առնես զայդ , և ո՞վ
ետ քեզ զիշխանուխդ զայդ : * Պատասխա- 29
նի ետ յս և ասէ ցնոսա . Հարցից և ես ըզ-
ձեզ բան մի , առ՛ք ինձ պատասխնի . և ես ա-
սացից ձեզ՝ որով իշխանուբք առնեմ զայս :
*Ի՞ կրտուխքն յովհաննու յերկնից էր՝ և 30
թե ՚ի մարդկանէ , տո՛ւք ինձ պատասխնի :
*Խորհէին ըբ միմեանս՝ և ասէին . եթէ ա- 31
սեմք եթէ յերկնից , ասէ ցմեզ . իսկ ընդէր
ո՛չ հաւատացէք նմ՚ : *Ա՛յլ եթէ ասեմք՝ ՚ի 32
մարդկանէ , երկնչիմք ՚ի ժողովրդենէն . զի
ամենեքին զիտէին զյովհաննես թէ մար-
գարէ էր : * Պատասխանի ետուն և ասեն 33
ցյս . չգիտեմք : Ա՛յս յս ետ նոյ պատասխանի
և ասէ . և ո՛չ ես ասեմ ձեզ , որով իշխա-
նուխք առնեմ զայս :

ԳԼՈՒԽ ԻԱ՚ :

Մաթ. Ա՛յս ՚ի սկսաւ խօսել ընդ նոսա առակօք՝ և 1
21. 33. ասէ : Ա՛յր մի ամկեաց այգի , և ած
Ղուխ. 20. 9. շուրջ զնովաւ ցանդ , և գուբ հնձան փո-
Եսա. 5. 1. բեաց , և շինեաց աշտարակ . և ետ զնա գը-
Երեմ. 2. մչակս , և գնաց ՚ի տար աշխարհ : * Ա՛յս ա- 2
21. ռաքեաց առ մշակսն ՚ի ժամանակի ծառայ
մի , զի ՚ի մշակաց առցէ ՚ի պտղոյ այգ-
ւոյն : * Ա՛յս նոքա կալեալ՝ գան հարին զնա , 3
և արձակեցին ունայն : * Դարձեալ առա- 4
քեաց առ նս այլ ծառայ , և զնա կառափ-
նատեցին՝ և արձակեցին անարգեալ : * Ա՛յս 5
դարձեալ այլ առաքեաց , և զնա սպանին .
և զբազումս այլս՝ զոմանս հարկանէին և զո-
մանս

6 մանս սպանանէին : * Եւ պա որդի մի եր իւր
սիրելի , զնա առաքեաց առ նոսա յետոյ, և
ասէ. Թերևս ամաչեսցեն յորդւոյ աստի իմ
7 մէ : * Իսկ մշակքն իբրև տեսին զնա Թէ
գայ՝ ասեն ցմիմեանս. սա է ժառանգն , ե-
կայք սպանցուք զնա , և մեր լիցի ժառան-
8 գութիւն : * Եւ կալեալ զնա սպանին , և
9 հանին արտաքոյ այգւոյն : * Երդ՝ զի՞նչ ա-
րասցէ տէր այգւոյն : եկեսցէ և կորուսցէ
զմշական , և տացէ զայգին ՚ի ձեռս այլոց :
10 * Եւ ո՞չ զգիրն զայն իցէ ընթերցեալ ձեր,
Թէ ‖ զվէմն զոր անարգեցին շինօղքն, նա է- ‖ Ա-մ .
11 զև գլուխ անկեան : * Ի տէրէ եղև այս , և 117. 22.
12 է սքանչելի յաչս մեր : * Եւ խնդրէին զնա Ղ-ղ .
ունել , և երկեան ՚ի ժողովրդենէ անտի , 28. 16.
զի գիտացին Թէ առ նոսա ասաց զառակին .
13 և Թողին զնա և գնացին : * ‖ Եւ առաքեն ‖ Մ-տ
առ նա զոմանս ՚ի փարիսեցւոց անտի՝ և՛ ի 22. 15.
Հերովդիանոսից , զի զնա որսասցեն բա- Ղ-ի .
14 նիւ : * Եւ նոքա եկեալ հարցանէին զնա նենդ- 20. 20.
գութիւ՝ և ասէին . վարդապետ՝ գիտեմք զի
ճշմարիտ ես , և ո՛չ ինչ փոյթ է քեզ զոմա-
նէ . զի ո՛չ հայիս յերեսս մարդկան , այլ
ճշմարտութիւ զՃանապարհն ՚ի ուսուցանես .
արդ՝ ասա մեզ , արժա՞ն է հարկս տալ կայ-
15 սեր՝Թէ ո՛չ . տացո՞ւք՝ Եթէ ո՛չ տացուք : * Եւ
նա գիտաց զկեղծաւորութիւն նոցա , ասէ ցնո-
սա . զի՞ փորձէք զիս կեղծաւորք . բերի՛ք
16 ինձ դահեկան մի՝ զի տեսից : * Եւ նոքա բե-
րին : և ասէ ցնոսա . ՚ի՞ր է պատկերս այս՝
17 կի՞ գիր : և նոքա ասեն ցնա . կայսեր : * Պա-
տասխանի եւ յն , և ասէ ցնոսա . ‖ Երթա՛ք ‖ Ղ-ովմ.
տո՛ւք 13. 7.

տուք զկայսերն՝ կայսեր , և զնմին՝ նմա : և
զարմացան ընդ նա :

Լուկ. 18 * ‖ Գան առ նա սադուկեցիքն որ ասեն՝ թէ
չիք յարուցիլ . հարցանէին ցնա և ասէին :
Մատ. 22. 23. 19 * ‖ Մարդապետ՝ մովսէս գրեաց մեզ . ‖ եթէ
Դուտ. 20. 27. ուրուք եղբայր մեռանիցի և թողուցու կին՝
Ես. 2. Օրէ. 20 և որդի ոչ թողուցու . զի առցէ եղբայր նո-
25. 5. րա զկինն նորա , և յարուսցէ զաւակ եղբօր իւ-
րում : * Լուրդ՝ եղբարք եօթն էին առ մեզ . 20
առաջինն առ կին՝ և մեռաւ , և ոչ եթող
զաւակ : * Լու երկրորդն առ զնոյնն՝ և մե- 21
ռաւ , և ոչ նա եթող զաւակ . նոյնպէս և
երրորդն առ զնոյն : * Լու եօթնեքեան իսկ . 22
և ոչ թողին զաւակ . յետ ամենեցուն մե-
ռաւ և կինն : * Լուրդ՝ ի յարուցեն յորժամ 23
յառնիցեն , որի ի նոցանէ լինիցի կինն . զի
եօթնեքեան կալան զնա կին : * Պատաս- 24
խանի ետ յն և ասէ ցնոսա . ոչ վասն այդո-
րիկ իսկ մոլորեալ էք . զի ոչ գիտէք զգիրս՝
և ոչ զզօրութիւնն Ա : * Օ ի յորժամ ի մե- 25
ռելոց յարիցեն , ոչ արք կանայս առնեն , և
ոչ կանայք արանց լինին . այլ իբրև զհրեշ-
տակս իցեն՝ որ յերկինս են : * Լուև վասն 26
յարուցեալ մեռելոց զի յառնեն , ոչ էիք ըն-
թերցեալ ձեր ի գիրսն մովսէսի ի մորեն-
Եսայ. 3. 6. ւոցն . ունի ասաց ցնա ած . ‖ Ես եմ աստ՝ ած
աբրահամու , ած իսահակայ , և ած յակով-
բայ : * Լու ոչ է ած մեռելոց՝ այլ կենդան. 27
Մատ. 22. 35. եաց : և արդ՝ դուք յոյժ մոլորեալ էք : * Լու 28
մնատուցեալ մի ոմն ի դպրացն՝ լսեր նոյ մինչ
վիճէին . իբրև ետես եթէ բարւոք ետ նոյ
ցպատասխանին , հարց ցնա և ասէ . որ
պատ-

29 պատուիրան է առաջինն ։ * Այլ յա՛ սակ ցնա. առաջինն քան զամ՝ || լո՛ւր Իսրայէլ՝ տէր Աստուած մեր՝ || Օրի. 6. 4.
30 տէր մի է. * և սիրեսցես զտէր Աստուած քո յամենայն սրտէ քումմէ, և յամենայն անձնէ քումմէ, և յամենայն մտաց քոց, և յամենայն զօրութենէ քումմէ.
31 այս է առաջինն պատուիրան ։ * || Եւ երկրորդն նման սմին. սիրեսցես զընկեր քո՝ || Դեպ. 19. 18. Հռոմ. 13. 9. Գաղ. 5. 14. Յակով. 2. 8. իբրեւ զանձն քո ։ մեծ քան զսոսա այլ պատուիրան չիք ։
32 ուրեմն ո՛չ գոյ ։ * Այլ ասէ ցնա դպիրն. բարեաւ է վարդապետ. ճշմարտութե՛ասացեր՝ թէ մի է Աստուած, և ո՛չ գոյ այլ բաց ՚ի նմանէ ։
33 * Եւ սիրելն զնա յամենայն սրտէ և յամենայն զօրութենէ և յամենայն մտաց, և սիրելն զընկերն իբրեւ զանձն, առաւել է քան զողջակէզս և զպղծս ։
34 * Եւ տեսեալ Յի՛ թէ խելամտութե՛ետ ըզպատասխանին՝ ասէ ցնա. չէս հեռի յարքայութե՛էն այ ։ և ո՛չ ևս ոք իշխէր ինչ հարցանել ցնա ։
35 * Պատասխանի ետ՛ և ասէ, մինչ ուսուցանէր ՚ի տաճարին. || զիա՞րդ ասեն դպիրքն, || Եւ Մատ. 22. 42.
36 եթէ քան որդի դաւիթ է ։ * Եւ ինքն դաւիթ հոգւովն սրբով ասէ. || ասաց տէր ցտէր իմ, նիստ ընդ աջմէ իմմէ՝ մինչև եդից զթշնամիս քո, նաւմիս քո պատուանդան ոտից քոց ։ * Եւ ինքն դաւիթ զնա տէր կոչէ՝ զիարդ իցէ որդի նէր ։ և բազում ժողովուրդ լսէր
37 նմա՛ս քո պատուանդան ոտից քոց ։ * Եւ ինքն դաւիթ զնա տէր կոչէ՝ զիարդ իցէ որդի նէր ։ և բազում ժողովուրդ լսէր
38 նմա՛ս քաղցրութե՛ ։ * Եւ ասէր ուսուցանելով ՚ի վարդապետութե՛ իւրում. || զգո՛յշ լերուք || Մատ. 23. 5. Դեպ. 20. 46.
ՙի գալոց անտի, որ կամին ՚ի հանդերձս երեւելիս շրջել, զնախաղջոյնս խնդրել ՚ի
39 հրապարակս, * և զնախաթոռս ՚ի ժողովս
40 վուրդս, և զդահակալութիս յընթրիս ։ * || Որ || Մատ. 23. 14.
ուս

ուտեն զտունս այրեաց , պատճառանօք յեր-
կարեալ զաղօթս , զի աւելի և դատաստանս
|| Ղ.-ի. ընկալցին : * || Այր իբր ընդդէմ գանձանա- 41
21. 1. կին, տեսանէր թէ զիարդ ժողովուրդն ար-
կանէր պղինձ ՚ի գանձանակն . և բազում
մեծատունք արկին բազմ ինչ : * Այլ 42
մի՝ և արկ երկուս լումայս , որ է նուաքարա-
կիտ մի : * և կոչեցեալ առ ինքն զաշակերտս 43
սորա , ասէ ցնոսա . ամէն ասեմ ձեզ՝ զի այ-
րին այն տառապեալ շատ արկ քան զամե-
նեսեան՝ որ արկին ՚ի գանձանակն : * Վասն 44
զի ամենեքին յաւելորդաց իւրեանց արկին.
այլ նա ՚ի չքաւորութէ իւրմէ՝ զամ ինչ զոր
ունէր՝ արկ զոյս չափ զկեանս իւր :

ԿԻ. ՅՈՎ.

|| Մ-ից 24. 1. Եւ || յելանելն նոր ՚ի տաճարէ անտի , ասէ 1
ցնա մի յաշակերտացն նոր . վարդապետ ,
տես որպիսի են քարինքս , և որպիսի շին-
ուածք : * Պատասխանի ետ նմա և ասէ . 2
տեսանե՞ս զայդ ամ շինուածս , ամէն ասեմ
|| Ղ.-ի. ձեզ՝ || եթէ ոչ թողցի այդր քար ՚ի քարի վե- 19. 44.
21. 6. րայ՝ որ ոչ քակտեսցի . * Եւ մինչ նստէր նա 3
՚ի լերինն ձիթենեաց յանդիման տաճարին,
հարցանէին ցնա առանձինն՝ պետրոս և յա-
կոբոս և յովհաննէս և անդրէաս : * Ասա 4
մեզ՝ երբ լինիցի այդ . և զի՞նչ նշան է՝ յոր-
ժամ կատարել լոց լիցի այդ ամ : * Պատաս- 5
|| Եփես. խանի ետ ցնա , և ասէ ցնա . || զգա՛յր կացէք , 6
5. 6. մի ոք զձեզ խաբեսցէ : * Զի բազումք ե- 2. Թես.
2. 3. կեսցեն յանուն իմ, և ասիցեն՝ Թէ ես եմ 2.
քան . և զբազումս մոլորեցուսցեն : * Եւ 7
յոր-

յորժամ լսիցէք պատերազմունս և համբաւս պատերազմաց՝ մի խռովիցիք, զի պարտ
8 է լինել. բայց չէ՛ կատարածն։ * Ոչ ի յարիցէ ազգ յազգի վէր, և թագաւորութիւն՝ ի
թագաւորութիւն վէր. և եղիցին շարժմունք
՚ի տեղիս տեղիս, սովք և սրածուխք և խըռովուխք. այլ այն՝ սկիզբն է երկանց։
9 *Այլ զձեզ իսկ մատնեսցեն յատեանս, և
՚ի ժողովուրդս տանջիցիք, և առաջի դատաւորաց և թագաւորաց կայցէք վասն իմ
10 ՚ի վկայութիւն նոցա, * և ամ հեթանոսաց։
բայց նախ պարտ է աւետարանիս քարոզել։
11 *Այլ յորժամ տանիցին զձեզ մատնել, || Մարկ.
մի՛ յառաջագոյն հոգայցէք, և մի՛ զմտաւ ա- 10. 19.
ծիցէք՝ թէ զի՞նչ խօսիցիք. այլ որ ինչ տացի Ղուկ.
ձեզ ՚ի ժամուն յայնմիկ՝ զայն խօսիցիք. զի 12. 11.
ոչ դուք էք որ խօսիցիք՝ այլ հոգին սբ։ 21. 14.
12 *Մատնեսցէ եղբայր զեղբայր ՚ի մահ՝ և
հայր զորդի. և յարիցեն որդիք ՚ի վէր հարց,
13 և սպանանիցեն զնոսա։ * Այլ եղիջիք ա-
տելեալք յամենեցունց վասն անուան իմոյ.
այլ որ համբերեսցէն խոստաւ՝ նա կեցցէ։
14 *Այլ յորժամ տեսանիցէք զպղծուխն ա- || Դան.
ւերածին, զի կայցէ ՚ի տեղւոջ ուր չիցէ ար- 9. 27.
ժան. որ ընթեռնուն՝ ՚ի միտ առցէ։ Ձայն Մարկ.
ժամ որ ՚ի հրէաստանի լիցեն՝ փախիցեն ՚ի 24. 15.
լերինս. * և որ ՚ի վէր տանեացն իցէ՝ մի՛ իջ- Ղուկ.
ցէ ՚ի տուն, և մի՛ մտցէ բառնալ ինչ ՚ի տու- 21. 20.
16 նէ իւրմէ. * և որ յագարաքին իցէ՝ մի՛ դարձ-
17 ցի յետս առնուլ զձորձս իւր։ *Այլ վայ
իցէ յղեացս և ստնտուաց յաւուրսն յայնո-
18 սիկ։ *Ձաղթեա կացէք՝ զի մի՛ ձմերայնի լի-
նիցի

նիցի այն ։ * Հղիցին աւուրքն այնոքիկ նե- 19
ղուեց՝ որպիսի ոչ եղեւն երբեք այնպիսիք
՚ի սկզբանէ արարածոց մինչեւ ցայժմ, և մի՛
այլ լիցի ։ * Եւ եթէ ոչ էր կարձեալ զա- 20
ւուրսն զայնոսիկ՝ ո՛չ ընտրեալոց իւրոց , ոչ
ապրէր ամենայն . այլ վասն ընտրեալացն
զորս ընտրեաց՝ կարձեաց զաւուրսն զայնո-
սիկ ։ * ‖ Յայնժամ եթէ ոք ասիցէ ձեզ , և 21
եթէ ահաւասիկ է քրիստոս , մի՛ հա-
ւատայցէք ։ * Ո՛ւ յարիցեն սուտ քրիստոսք 22
և սուտ մարգարէք , և տացեն նշանս և ար-
ուեստս՝ առ՚ի մոլորեցուցանելոյ եթէ հնար
էինչ իցէ և զընտրեալսն ։ * Դուք ըզ- 23
գո՛յշ լերուք՝ ահաւասիկ յառաջագոյն ասա-
ցի ձեզ զամենայն ։ * ‖ Այլ յաւուրսն յայ- 24
նոսիկ յետ նեղուԹեան այնորիկ արեգակն խա-
ւարեսցի, և լուսին ոչ տացէ զլոյս իւր ։ * Եւ 25
աստեղք երկնից թօթափեսցին , և զօրու-
Թիք երկինս շարժեսցին ։ * Եւ յայնժամ 26
տեսցեն զորդի մարդոյ եկեալ ամպովք՝ զո-
րութիւն և փառաւք բազմաւք ։ * ‖ Եւ յայնժամ 27
առաքեսցէ զհրեշտակս իւր , և ժողովեսցէ
զընտրեալս իւր՝ ի չորից հողմոց՝ ՚ի ծագաց
երկրի մինչեւ՚ի ծագս երկնից ։ * Այլ դուք 28
՚ի թզենւոյ առեք ուսոյիք զառակն . յոր-
ժամ տակաւ ոստքն նո՛ր կակղանայցեն և տե-
րեւ արձակիցէ՝ ՚ի նմ, գիտէք Թէ մերձ է ա-
մառն . * Նոյնպէս և դուք՝ յորժամ տեսա- 29
նիցէք զայս ամենայն եղեալ , գիտասջիք Թէ մերձ
է առ դուրս ։ * Ո՛մն ասեմ ձեզ , Թէ ոչ 30
անցցէ ազգս այս՝ մինչեւ այս ամենայն եղիցի։ * Երկ- 31
կինք և երկիր անցցեն , և բանք իմ ոչ ան-
ցա-

32 ցանիցեն։ * Քանզի աւուրն այնորիկ և ժա-
մուն՝ ոչ ոք գիտէ՝ ոչ հրեշտակք յերկինս՝ և ոչ
33 որդի, բայց հայր միայն։ * ‖ Ո՛ղջ եղէ- ‖ Մ-ից
րուք. սկեցէք և կացէք յաղօթս. զի ոչ գի- 24. 42.
34 տէք երբ ժամանակն իցէ։ * Որպէս այր մի
գնացեալ՝ ի տար աշխարհ՝ թողուցու զտունն
իւր. և տայցէ ծառայից իւրոց իշխանութի,
և իւրաքանչիւր զգործս իւր. և դռնապա-
նին պատուիրէր տայցէ, զի արթուն լինիցի։
35 * Արդ՝ արթուն կացէք, զի ոչ գիտէք երբ
եր տանն գայցէ՝ յերեկորեայ՝ եթէ ի միջ
գիշերի՝ եթէ ի հաւախօսի՝ եթէ ընդ առա-
36 ւօտս։ * Գուցէ եկեալ յանկարծակի՝ գը-
37 տանիցէ զձեզ ի քուն։ * Այլ զոր ձեզ ա-
սեմ, ամենեցուն ասեմ՝ արթուն կացէք։

ԳԼՈՒԽ ԺԴ։

1 Եւ ‖ էր զատիկն և բաղարջակերք յետ եր- ‖ Մ-ից
կուց աւուրց. խնդրէին քահանայա- 26. 2.
պետքն և գպիրքն՝ եթէ զիա՞րդ զնա ձեռնդաս 26. 2.
2 կալեալ սպանանիցեն։ * Այլ ասէին՝ թէ Ոչ- ‖ Ղ-ից
մի՝ ի տօնի աստ, զի մի խռովումն լինիցի՝ ի 22. 1.
3 ժողովրդեանն։ * ‖ Եւ մինչ էր՝ ի Բեթա- ‖ Մ-ից
նիայ՝ ի տան սիմոնի բորոտի բազմեալ, Յ-ից 26. 6.
եկն կին մի՝ որ ունէր շիշ իւղոյ նարդեան 12. 1.
ազնուի մեծագնոյ, և բեկեալ զշիշն՝ եհեղ
4 ի վէր գլխոյն։ * Եւ աշակերտքն զչարեին
և ասէին. ընդէ՞ր եղև կորուստ իւղոյդ այ-
5 դորիկ։ * Արթի էր զայդ իւղ վաճառել
աւելի քան երեք հարիւր դահեկանի, և
տալ աղքատաց. և զայրանային նմա յոյժ։
6 * Եւ յի՛ս ասէ տէր. Թո՛ղ տուք զնա՝ զի՞ աչ-

խաւտ առնէք, զի գործ մի բարի գործեաց
դա յիս։ * Զայմ ժամ զաղքատս ընդ ձեզ ու- 7
նիք, և յորժամ կամիք՝ կարող էք առնել նո՛ր
բարիս. այլ զիս ոչ յայմ ժամ ընդ ձեզ ունիք։
* Զոր զոր ունէրդ՝ արար. յառաջագոյն 8
խնկեաց զմարմին իմ՝ ի նշան պատանաց։
* Ամէն ասեմ ձեզ. ուր և քարոզեսցի աւե- 9
տարանս այս ընդ ամ աշխարհ, և զոր արար
դա՝ խօսեսցի վէ՛ր յիշատակի դորին։ * Եւ 10
Մտ. 26. 14. յուդա սկարիովտացի մի յերկոտասանից անո՛ր, գնաց առ քահանայապետսն՝ զի մատնեսցէ զնա նո՛ր։ * Լ՚ոքա լերլեւ լուան՝ խըն- 11
դացին, և խոստացան տալ նմա արծաթ։
Եւ ինդրէր՝ թէ զիա՛րդ պարապուի մատնեսցէ զնա։
Մտ. 26. 17. Մրկ. 14. Ղկս. 22. 7. * Եւ յառաջուամ աւուր բաղարջակերացն՝ 12
յորժամ զզատիկն զենուին, ասեն ցնա աշակերտքն. ո՞ւր կամիս՝ երթի իցուք պատրաստեսցուք՝ զի կերիցես զզատիկն։ * Եւ ա- 13
ռաքէ երկուս յաշակերտաց անտի՝ և ասէ ցնոսա. երթայք՝ ի քաղաք, և իբրև մտանիցէք՝ ի քաղաքն՝ պատահեսցէ ձեզ այր մի
որ սափոր ջրոյ յուս ունիցի, երթայք զհետ նորա։ * Եւ յո՛ր տուն մտանիցէ, ասասջիք 14
ցտանուտէրն. վարդապետ ասէ՝ ո՞ւր են իջևանքն, ուր աշակերտօքս ուտիցեմ զզատիկն։ * Եւ նա ցուցցէ ձեզ վերնատունն մի 15
մեծ զարդարեալ. անդ պատրաստեսջիք մեզ։ * Եւ գնացին պատրաստել աշակերտքն նո՛ր. եկին՝ ի քաղաքն՝ և գտին ո՛րպ ասացն նոցա. և պատրաստեցին զզատիկն։
Մտ. 26. 20. * Եւ իբրև երեկոյ եղև՝ գայ երկոտասան- 17

նիւքն

18 Նիւքն Հանդերձ ։ * Ա՛ւ իբրև քազմեցան և Ղ՚ա՛ւ ։ 22 ։ 14 ։
դեռ ուտէին, ասէ յի՛ս ամէն ասեմ ձեզ՝ ‖ զի ‖ Յ՚ա՛ւ ։
մի ոմն ՚ի ձէնջ մատնեսցէ զիս, որ ուտէ իսկ 13 ։ 21 ։
19 ընդ իս ։ * Ա՛ւ նոքա սկսան տրտմել՝ և ասել
մի քան միոջէ ։ միթէ ես իցեմ, և միւսն՝
20 միթէ ես իցեմ ։ * Ա՛ւ պատասխանի ետ և
ասէ ցնո ։ մի յերկոտասանից այտի, որ մընս.
21 եաց ընդ իս ՚ի սկաւառակդ ։ * Ա՛ւ որդի
մարդոյ երթայ՝ ‖ որպս և գրեաւ է վ՚ա նէր ։ ‖ Ս՚ա՛ւ ։
քայց վայ իցէ մարդոյն այնմիկ՝ որով ձեռս որ 40 ։ 10 ։
գի մարդոյ մատնեսցի ։ լաւ էր նմա՝ թէ չէր Գ՚ա՛ւ ։
22 իսկ ծնեալ մարդն այն ։ * ‖ Ա՛ւ մինչդեռ ու- ‖ Ե՚ա՛ւ ։
տէին, առեալ յի՛ս հաց՝ օրհնեաց և եբեկ՝ 11 ։ 24 ։
եաննչ, և ասէ ։ առէք՝ այդ է մարմին իմ ։
23 * Ա՛ւ առեալ բաժակ՝ գոհացաւ և ետ նոյ,
24 և արբին ՚ի նմանէ ամենեքեան ։ * Ա՛ւ ա-
սէ ցնա ։ այս է արիւն իմ նորոյ ուխտի, որ
25 փոխանակ բազմաց հեղլանի ։ * Ա՛մէն ասեմ
ձեզ, թէ ո՛չ եւս յաւելից ըմպել ՚ի բերոյ որ-
թոյ մինչև ցօրն ցայն՝ յորժամ արբից զնա
26 նոր յարքայութեան ՚ի ։ * Ա՛ւ գոհացեալ՝ ե- Վ՚ԵՐՋ
լին ՚ի լեառն ձիթենեաց ։ ‖ Յ՚ա՛ւ ։
27 * Ա՛ւ ասէ ցնոսա յի՛ս ։ ամենեքին գայթագ- 16 ։ 32 ։
ղելոց էք յիմէն յայսմ գիշերի ։ զի գրեաւ ‖ Զ՚ախա
է, թէ ‖ Հարից զՀովիւն՝ և ոչխարքն ցրուեսս. 13 ։ 7 ։
28 ցին ։ * Ա՛յլ եթ յարուցեալ իմոյ՝ յառաջա-
29 գոյն երթայց ընդ ձեզ ՚ի գալիլեա ։ * Պա-
տասխանի ետ պետրոս և ասէ ցնա ։ թէպէտ
և ամենեքին գայթագղեսցին, այլ ես ո՛չ ։
30 * Ա՛ւ ասէ ցնա յի՛ս, ամէն ասեմ քեզ ։ թէ
դու իսկ յայսմ գիշերի մինչև հաւու խո-
31 սեաւ իցէ՝ երիցս ուրասցիս զիս։ * Ա՛ւ պետ-
րոս

բոս առաւել ևս պնդէր և ասէր . եթէ մե-
ռանիլ ևս հասանիցէ ընդ քեզ, զքեզ ոչ ու-
րացայց , նոյնպէս և ամենեքեան ասէին ։
ԼՄ ոթ * Ա Յան ՚ի գեթսէմանի՝ որում անուն էր գեթ- 32
ղ. 36. սեմանի . և ասէ ցաշակերտսն . նստարուք
ՂՒ. 40. աստ՝ մինչև ես յաղօթս կացից ։ * Առ ու- 33
նոյնդ իւր զպետրոս և զյակովբոս և զ-
յովհաննէս , և սկսաւ տխրել և հոգալ ։
* Ցայնժամ ասէ ցնոսա . տրտում է անձն իմ 34
մինչև ՚ի մահ, մնացէք աստ՝ և արթնուն կա-
ցէք ։ * Առ մատուցեալ սակաւիկ մի յա- 35
ռաջ , անկաւ ՚ի վերայ երեսաց իւրոց յեր-
կիր . և կայր յաղօթս , զի եթէ հնար ինչ է՝
անցցէ ՚ի նմանէ ժամն ։ * Առ ասէ . աբբա 36
հայր՝ ամենայն ինչ քեզ հնարաւոր է , անցո՛ զբ-
ժամակս զայս յինէն . բայց ոչ որպես ես կա-
միմ՝ այլ որպես դու կամիս ։ * Առ գայ՝ գը- 37
տանէ զնոս զի նընջէին , և ասէ ցպետրոս .
սիմոն նընջես . ոչ կարացեր ժամ մի արթնուն
կալ ։ * Արթնուն կացէք և յաղօթս կացէք , 38
զի մի մտնջիք ՚ի փորձութիւն . ոգիս յօժար է՝
բայց մարմինս տկար ։ * Առ դարձեալ չը- 39
քաւ եկաց յաղօթս , և զնոյն բանս ասաց ։
* Դարձաւ միւսանգամ անդրէն , և եգիտ 40
զնոս ՚ի քուն . քանզի էին աչք նոց ծանրա-
ցեալ , և ոչ գիտէին թէ զինչ պատասխանի
տայցեն նմա ։ * Դայ երրորդ անգամ , և 41
ասէ ցնոսա . նընջեցէք այսու հետեւև և հան-
գերուք , զի հասել է վախճան , եկն ժամ՝
և ահա մատնի որդի մարդոյ ՚ի ձեռս մեղա-
ւորաց ։ * Ելէք արդ գնասցուք . զի ահա 42
մատնիչ մերձեցաւ՝ որ մատնելոցն է զիս ։
* Առ

43 * Եւ մինչ գեռ նա զայն խօսէր՝ գայ յուզա
սկարիովտացի՝ մի յերկոտասանից անտի, ‖ Մատ.
եւ ընդ նմա ամբոխ սուսերօք և բրօք՝ ի քահա- 26. 47.
44 նայապետից և՝ ի գպրաց և՝ ի ծերոց։ * Եւ Ղուկ.
22. 47.
ետուալ էր նշան մատնչին՝ և ասէր. եւ որում Յովհ.
18. 3.
ես համբուրեցից՝ նա է. կալջիք զնա՝ և
45 տարջիք զգուշութե։ * Եւ մատուցեալ վայ-
վաղակի՝ ասէ ցնա. ռաբբի ռաբբի. և համ-
46 բուրեաց զնա։ * Եւ նոքա արկին ի նա
47 ձեռս՝ և կալան զնա։ * Եւ ի միոյ յայնոցա-
նէ՝ որ զնովաւն կային՝ ձգեաց սուր, և եհ
հար զծառայ քահանայապետին, և ի բաց
48 եհան զունկն նր։ * Պատասխանի ետ յի և
ասէ ցնոսա. իբրև ի վերայ աւազակի ելիք
49 սուսերօք և բրօք ունել զիս։ * Հանապազ
առ ձեզ էի՝ և ուսուցանէի ի տաճարին, և
ոչ կալարուք զիս. այլ զի լցցին գիրք մարգա-
50 րէիցն։ ‖ Յայնժամ թողին զնա աշակերտ- ‖ Մատ.
51 քըն ամենեքին՝ և փախեան։ * Եւ ոմն ե- 26. 56.
րիտասարդ զհետ երթայր նր՝ արկեալ զիւ-
րն կտաւ ի ի մերկուց. ունէին զնա երի-
52 տասարդքն։ * Եւ նորա թողեալ զկտաւն՝
53 փախեաւ մերկ ի նոցանէ։ * ‖ Եւ տարան ‖ Մատ.
զյն առ քահանայապետն կայիափա. և 26. 57.
գային ընդ նմա ամ քահանայապետքն՝ և գը- Ղուկ.
22. 54.
54 պիրքն և ծերքն։ * Եւ պետրոս երթայր ի Յովհան.
հեռաստանէ զհետ նր մինչև ի ներքս իսկ 18. 13.
ի գաւիթ քահանայապետին, և նստէր ընդ
սպասաւորսն՝ և ջեռնոյր առ լուսոյն։
55 * ‖ Իսկ քահանայապետքն՝ և ամենայն ա- ‖ Մատ.
տեանն խնդրէին հակառակ յի վկայութե 26. 59.
նէից, զի սպանանիցեն զնա. և ոչ գտանէին։

* Օ

* Ո՛վ բազումք սուտ վկայութիւն վկայէին զնմանէ, և նման միմեանց ոչ էին վկայութիւնքն։ * Յետ երկոցունց վկայիցն սուտ զնմանէ, և ասէին ։ * Նմա մեք լուաք ՚ի 56 57 58
Ց-ԽԵ. 59 դմանէ՝ զի ասէր . ‖ Ես քակեցից զտաճարդ
ա. 19. ջայդ ձեռագործ , և զերիս աւուրս շինեցից այլ առանց ձեռագործի ։ * Ոչ այն և այս- 59
պէս չէր նման վկայութիւնն նոյ ։ * Ու պա յա- 60
րուցեալ քահանայապետն ՚ի մէջ՝ հարցանէր զՅՍ , և ասէր . ոչինչ տաս պատասխանի , զինչ դոքա զքէն վկայեն ։ * Ու նա լուռ և 61
էեթ կայր՝ և ոչինչ պատասխանի ։ Դարձեալ քահանայապետն հարցանէր զնա և կըսէին անդամ և ասէր . դո՞ւ ես քո որդի այ 62
օրհնելոյն ։ * Պատասխանի ետ յՅՍ և ասէ
Մ-ԽԴ. 24. 30. 26. 64. ցնա . դու ասացեր՝ թէ ես եմ. ‖ բայց տե-
սանիցէք զորդի մարդոյնատեալ ՚ի աջմէ զո- 63
րութեն , և եկեալ ՚ի ամպս երկնից ։ * Ու քահանայապետն պատառեաց վաղվաղակի զպատմուճանս իւր՝ և ասէ . զի՞նչ ևս պի- 64
տոյ են մեզ վկայք ։ * Լսեալք ամենեքեան զհայհոյութիւնն ՚ի բերանոյ դորա , զինչ երթուի ձեզ , և ամենեքեան դատապարտեցին զնա՝ թէ մահապարտ է ։ * Ու սկսան ոմանք 65
թքանել ընդ երեսս նորա . ձորձ ըզդիմագլուխ արկանել՝ կռփել և ասել , մարգարեաց մեզ քրիստ՝ ով է այն որ եհարն զքեզ։ 66
Մ-ԽԴ. 26. 69. պետրոս մինչդեռ էր ՚ի խնարհ ՚ի դաւթին,
Ղ-ԽԲ. 2. 56. գայ աղախին մի քահանայապետին , * և
Ց-ԽԷ. 18. 17. տեսանէ զնա՝ զի ջերմանայր . հայեցաւ ընդ նա՝ և ասէ . և դու ընդ յիսի նազովրեցւոյ էիր ,

* Ու

68 * Եւ ուրացաւ և ասէ . ոչ ՀԱՆԱՃԵՄ և ոչ
գիտեմ զինչ դուդ ասես : և իբրև եղ յար-
69 տաքին գաւիթն , և հաւ խօսեցաւ : * Կրկ-
ձեալ եւս զնա աղախինն , և սկսաւ ասել
ցայնոսիկ որ շուրջն կային , Թէ և սա ՚ի նո-
70 ցանէ է : * Իսկ նա դարձեալ ուրացաւ : և
յետ սակաւ միոյ դարձեալ որ շուրջն կային ,
ասեն ցպետրոս . արդարև և դու ՚ի նոցանէ
ես , քանզի գալիլեացի ես՝ և խօսքդ իսկ քո
71 նման են : * Իսկ նա սկսաւ նզովել՝ երդնուլ
և ասել , Թէ ոչ գիտեմ զայրն՝ զորմէ դուք
72 ասէք : * Իսկ նոյն ժամայն կրկին հաւ խօսե-
ցաւ : ‖ և յիշեաց պետրոս զբանն՝ զոր ասաց ‖ Ղուկ . 14 . 30 .
ցնա յիս , Թէ յն հաւու երկիցս խօսեալ՝ Յովհան . 13 . 38 .
զի դու երիցս ուրասցիս զիս . և սկսաւ լալ :

ԳԼ . ԺԵ .

1 Եւ ‖ վաղվաղակի ընդ առաւօտն խորհուրդ ‖ Մատթ . 27 . 1 .
արարեալ քահանայապետիցն հանդերձ Ղուկ . 23 . 1 .
ծերովքն և դպրօք՝ և ամենայն ժողովոյն , կապե- Յովհ . 18 . 28 .
ցին զյն՝ և տարան մատնեցին պիղատոսի :
2 * Եհարց ցնա պիղատոս և ասէ . դուն ես
Թագաւորն հրէից : նա պատասխանի ետ
3 նմա և ասէ՝ դուն ասես : * ‖ Եւ չարախօսէին ‖ Մատթ . 27 . 12 .
զնմանէ յոյժ քահանայապետքն , և նա ոչ-
4 ինչ տայր պատասխանի : * Իսկ պիղատոս
դարձեալ հարցանէր զնա . ոչինչ տաս պա-
տասխանի , տես՝ քանի՛ ամբաստանեն զը-
5 քեն : * Եւ յն այնուհետեւ ոչինչ ետ պա-
տասխանի , մինչև զարմանալ յոյժ պիղա-
6 տոս : * Կայր ըստ սովի արձակէր նոյ զմի որ
7 զկապեալ , զոր ինքեանք խնդրէին : * Եւ
էր

էր որում անուն էր բարաբբաս՝ կապեալ
ընդ խռովիչսն, որոց ի խռովէն՝ այր մի սպա-
նեալ էր։ * Եւ ձայն բարձր սկսաւ աղաղա- 8
կել ամբոխին և խնդրել՝ ոնց սովոր էր, զի
արձակեսցէ նոցա զբարաբբայն։ * Պատաս- 9
խանի ետ պիղատոս և ասէ ցնոսա. կամիք՝ զի
արձակեցից ձեզ զարքայն հրեից։ * Գիտէր 10
զի գիտէր թէ առ նախանձու մատնեցին զը-
նա քահանայապետքն։ * Եւ զբօսն և զամբոխն 11
հաւանեցուցին՝ զի արձակեսցէ նոցա զբարաբ-
բայն։ * Պատասխանի ետ պիղատոս և ասէ 12
ցոսա. զիա՞նց կամիք թէ ա-
րարէալ արքայի հրեից։ * Նոքա դար- 13
ձեալ աղաղակէին՝ յուզէլք ի քահանայա-
պետից, ի խաչ հան զդա։ * Նոցա ասէ ցնոսա 14
պիղատոս. զի՞նչ չար արարեալ իցէ դո-
րա։ և նոքա առաւել ևս աղաղակէին և ա-
սէին, ի խաչ հան զդա։ * Նոցա պիղատոս 15
իբրև զմիտս կամեցաւ հաձել զամբոխին,
արձակեաց նոցա զբարաբբայն. և զյի դան
հարեալ ետ ի ձեռս, զի ի խաչ ելանիցէ։
* Նոցա զինուորքն տարան զնա ի նեբքս ի 16
գաւիթն՝ ուր հրապարակն էր. և կոչեն
զամենագունդն, * և զգեցուց- 17
անեն նմա քղամիդ կարմիր և ծիրանիս, և
եդին ի գլուխն պսակ արարեալ ի փշոց։
* Նոցա սկսան ողջոյն տալ նմա՝ և ասել. ողջ 18
եր արքայդ հրեից։ * Նոցա ծեծէին զգլուխն 19
եղեգամբ, և թքանէին ընդ երեսս, և ի
ծունր իջեալ երկիրպագանէին նմա։ * Նոցա 20
իբրև կատակեցին զնա՝ մերկացուցին զը-
քղամիդն և զծիրանիս, և զգեցուցին նմա
զիւր

ղիւը հանդերձն, և ածին արտաքս զի՛ ի
2 21 խաչ հանցեն զնա։ * ‖ Եւ ունէին պահակ ‖ Մ-ոգ.
զսիմեն կիւրենացի՝ որ էր այն անցանէր՝ ե- 27. 32.
կեալ յագարակէ, զՀայրն ազէքսանդրի և Ղ-իե.
23. 26.
ռուփայ. զի բարձցէ զխաչափայտն նորա։
22 22 * Եւ ածեն զնա՛ ի գողգոթա՝ տեղի մի, որ
23 23 Թարգմանի՝ տեղի կառափելոյ։ * Եւ տային
նմա գինի զմռսեալ, և նա ոչ առ. և հա-
24 24 նին զնա՛ ի խաչ։ * ‖ Եւ բաժանեցին զգ- ‖ Մ-ոգ.
հանդերձս նո՛ր, արկեալ վիճակս՛ ի վէր՛ թէ 27. 35.
Ղ-իե.
25 25 ո՞ զինչ առնուցու։ * Եւր ժամ երրորդ՝ և 23. 34.
26 26 հանին զնա՛ ի խաչ։ * Եւ էր գիր մեղադ- Ց-ևե.
27 27 նի՛ գրեալ՝ Թէ Թագաւոր է հրէից։ * Եւ 19. 23.
էր նմա հանին՛ ի խաչ երկուս աւազակս. մի
28 28 էր աջմէ, և մի էր ահեկէ նո՛ր։ * ‖ Եւ լցաւ ‖ Ե-ոդ.
գիրն որ ասէ, Թէ էր անօրէնս համարեցաւ։ 53. 12.
29 29 * Եւ որք անցանէին՝ հայհոյէին զնա, ‖ վհՀ
շարժէէր զգլուխս իւրեանց և ասէին. 2. 19.
որ քակէիր զտաճարն՝ և զերիս աւուրս շի-
30 նէիր. * ապրեցո՛ զանձն քո և էջ՛ ի խաչէդ։
31 * Նոյնպէս և քահանայապետից այսն ա-
բարեալ էր միմեանս հանդերձ դպրօքն՝ ա-
սէին. զայլս ապրեցոյց՝ զանձն ոչ կարէ ապ-
32 րեցուցանել։ * Քրիստոս արքայդ Իսկր, իջցէ՛
այժմ՛ ի խաչէ այսի, զի տեսցուք և հաւա-
տասցուք դմա. և որ էր նմա՛ ի խաչն եղեալ
33 էին՝ նախատէին զնա։ * Եւ իբրև վեց
ժամ եղև՝ խաւար կալաւ զամ երկիր մին-
34 չև ցինն ժամն։ * Եւ յինն երորդ ժամուն ա- ‖ Մ-ոմ.
ղաղակեաց յո՛ ի ձայն մեծ, և ասէ. Էլի՛ Ա-ոգ.
Էլի՛ լամա սաբաքթանի. որ Թարգմանի. 21. 2.
35 Աստ իմ Աստ իմ՝ ընդէ՞ր թողեր զիս։ * Եւ 27. 46.
ոմանք

ոմանք ՚ի նոցանէ որ չուրջն կային զնովաւ՝
իբրև լուան , ասէին ԹԷ զեղիա կարդայ ։
* |՚Ես ընթացեալ մի ոմն՝ եւ լից սպունգ մի 36
քացախով , և հարեալ կեղգաս՝ տայր ըմ-
պել նմ , և ասէ ։ Թոյլ տուր տեսցուք՝ գայ
եղիա իջուցանել զդա ։ * |՚Ես յարձակեաց 37
ձայն մեծ՝ և եհան զոգի ։ * |՚Ես վարագոյր 38
տաճարին պատռեցաւ յերկուս՝ ՚ի վերուստ
մինչև ՚ի խոնարհ ։ * |՚Ես տեսեալ հարիւրա- 39
պետին որ կայր անդ՝ եթէ աղաղակեաց և
եհան զոգի , ասէ ։ արդարև այրս այս որդի
||Մ ոչ ոյ էր ։ * || |՚Եւ և կանայք՝ որ հայէին ՚ի հե- 40
ղ. ասատանէ ։ յորս էր Մարիամ Մագդաղենա-
ցի , և Մարիամ յակովբայ փոքրկան , և յով-
սեայ մայրն , և սողովմէ ։ * որք յորժամ 41
||Ղ եր ՚ի գալիլեա՝ || զՏէտ ջրկէին նր և պաշ-
ղ. տէին զնա , և այլ բազմ կանայք՝ որ ընդ նմա
իսկ եղեալ էին յԵրէմ ։
||Մ ոչ * || |՚Եւ իբրև երեկոյ եղեւ՝ քանզի ուրբաթ 42
ղ. էր՝ որ ՚ի շաբաթն մտանէր , * || եկեալ յով- 43
||Ա սէփ որ յարիմաթեայն էր՝ այր պարկեշտ նա-
ղ. խարար , որ և ինքն իսկ ակնունէր արքայու-
||Ճ թեն ոյ ։ համարձակեցաւ՝ եմուտ առ պի- 44
ղ. ղատոս , և խնդրեաց զմարմինն յի ։ * |՚Եւ
պիղատոս զարմացաւ Թէ այնչափ վաղ մե-
ռաւ ։ և կոչեցեալ առ ինքն զհարիւրապետն ,
եհարց զնա և ասէ՝ Թէ արդարև այնչափ
վաղ մեռաւ ։ * |՚Եւ իբրև ստուգեաց ՚ի հա- 45
րիւրապետէ անտի , շնորհեաց զմարմինն
յովսեփայ ։ * |՚Եւ յովսէփ գնեաց կտաւ՝ և 46
իջուցեալ զնա պատեաց կտաւովն , և եդ ՚ի
ի երեզմանի , զոր էր փորեալ ՚ի վիմի ։ և
Թա-

Թաւալեցոյց վիմի 'ի դուռն գերեզմանին,
4 47 * Նայէր մարիամ մագդաղենացի՝ և մարիամ
յակովբայ, և յովսեայ, տեսին զտեղին ուր
եդաւ։

ԳԼՒ. ԺԶ.

1 1 Եւ իբրև անց շաբաթն, մարիամ մագ- || Մ-ա 28. 1։
դաղենացի՝ և մարիամ յակովբայ և սա- Ղ-ւ- 21. 4։
ղոմէ՝ չոքան պատրաստեցին խունկս, զի Յ-ղ-ն. 20. 1։
2 2 եկեսցեն օծցեն զնա։ * Եւ ընդ առաւօտս
միաշաբաթուն գան 'ի գերեզմանն ընդ ա-
3 րեւագալն, * և ասէին ցմիմեանս, ո՞վ թա-
4 ւալեցուսցէ մեզ զվէմն 'ի դրաց գերեզմա-
նին։ * Եւ հայեցեալ տեսին՝ զի թաւալե-
5 ցուցեալ էր վէմն 'ի գերեզմանէն. քանզի
էր մեծ յոյժ։ * Եւ մտեալ 'ի ներքս 'ի գե-
րեզմանն՝ տեսին երիտասարդ մի զի նստեր
ընդ աջմէ կողմանէ՝ զգեցեալ պատմուճանս
6 սպիտակ, և զարհուրեցան։ * Եւ նա ասէ
ցնա. մի երկնչիք, զյն խնդրէք զնազովրեցի
զհաւէլեանն, յարեաւ՝ չի աստ. տեսէք տե-
7 դի իկ տեղին՝ ուր եդին զնա։ * Այլ երթայք
ասացէք ցաշակերտսն նր՝ և ցպետրոս, եթէ
առաջագոյն երթայ ձեզ 'ի գալիլեա, անդ տեսանիցէք զնա՝ || որպէս ա- || Վէր։
8 սացն ձեզ։ * Եւ իբրև լուան՝ ելին և փա- 14. 28.
խեան 'ի գերեզմանէն, քանզի զահի հա-
րեալ էին. և ոչ ումեք ինչ ասացին, զի
երկնչէին։
9 * Յարուցեալ յն առաւօտուն առաջինն միա- || Ղ-ւ-
շաբաթուն՝ || երևեցաւ մարիամու մագդա- 8. 2.
ղենացւոյ, յորմէ հանեալ էր զեօթն դեւս։ Յ-ղ-ն.
* Եւ 20. 16.

*Այնուհետև պատմեաց այնոցիկ՝ որք ընդ 10
նմանն էին, մինչ դեռ սգային և լային։ * Այս- 11
քան իբրև լուան Թէ կենդանի է՝ և երևե-
|| Ղուկ. 24. 11. ցաւ նմի, ոչ հաւատացին ։ * || Ետուն երևե- 12
24. 13. ցաւ այլով՝ կերպարանաւ՝ որք երթային յան-
դաստան ։ * Այսքան չքան պատմեցին այ- 13
լոց, և ոչ նոքա հաւատացին ։ * Ետուն մինչ- 14
դեռ բազմանալ էին մետասանքն երևեցաւ
նոցա, և թշնամանեաց զանհաւատութիւն նոցա,
և վհատասրտութիւն. զի որ երևեցաւ նոցա
յարուցեալ՝ ի մեռելոց՝ և նոքա ոչ հաւատա-
ցին ։ * Այս ասէ ցնոսա, երթայք յաշխարհ 15
ամենայն, և քարոզեցէք զաւետարանն ամենայն
արարածոց ։ * Որ հաւատայ և մկրտեսցի՝ 16
կեցցէ, և որ ոչն հաւատայ՝ դատապարտեսցի ։ * Զայնոքիկ՝ որ հաւատանն, եր- 17
|| Գործ. 16. 18. թիցեն զհետ այնոցիկ ։ || յանուն իմ դեւս
հանցեն, || լեզուս խօսեսցին ։ * Ի ձեռս իւ- 18
|| 2. 4. 10. 46. րեանց || օձս բարձցեն, և եթէ մահացու
|| 28. 5. ինչ դեղ արբցեն՝ նոցա ինչ ոչ վնասեսցէ. || Ի
|| 28. 8. վերայ հիւանդաց ձեռս դիցեն՝ և բժշկեսցին։
|| Ղուկ. 24. 51. * Այս ինքն տէր յիսուս խօսելոյն ընդ նոսա || համ- 19
բարձաւ յերկինս, և նստաւ ընդ աջմէ հօր։
Գործ. 1. 9. * Այնոքա եկեալ քարոզեցին ընդ ամ երկիր՝ 20
նոն գործակցութիւն. և զբանն հաստատէին
ամ նշանօք՝ որ երթայր զհետ նոցա։

Ն ԱԽ ԱԴԲՈՒԹԻՒՆ ԶՈՒԿԱՑ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ

Աւետարանն որ ըսաւ Զաքարիայ գրեալ է՝ Հոգին Տեառն զուխաս աշակերտ էր պետրոսի, և յետ Տարբերացաւ ընկերացաւ ոտքսն, և վխտեցաւ ի նմանէ. ա փրկաց պատարանս պայծ։ Իսկ ի քննդեսն յոկիանոս, և զար ըսաւ նմին. պատմէ և պարծնա՛ նալ փրկչին. ապաքանի առնէ՝ և ելանէ ի յովնեփայ ի դասէն, և ի դասէն ինչ յատամ։ Պատմէ սա և զիրգամանէն յոհաննու. և լինելով ի լճառնն գիրգեն ի ապաստանչէ. և զընդրունեան աշակերտացն, և այլ եօթանասունս. եղոյզ նշանս և արուեստս բազում եղեալս. և զկորդուրդ մարդուն, և զկապարձն՝ որ մարդեցաւ պղպատոս պոնտացոյ, և խաչեցաւ մարդ նով։ Էր զինուորն բաժանեցին զմանդիրչս նորա. և որ խաչեցան չերկուց աւազակացն՝ ինն ապաշխարեաց խաւսովանութեամբ։ Այս էր մարդին նորա եղեալ ի գերեզմանի, և յարեաւ չերրորդ աւուրն. և չետ այսորիկ համբարձաւ չերկինս պետանելով հրեշտակացն։

Զաքարիայ արուեստս բծիղ գոլով. սա աշակերտեցաւ փրկչին. և համարեալ կուչեցաւ ի ինուս եօթանասնից։ Եւ չետոյ աշակերտեցաւ ոտքսն. վասն որոյ ասի՝ գնացէք ուսուցէք զամենայն ազգս։ Սա հրամանաւս ոտքսն փրեաց ղաւետարանս իւր չանդիսոյ չաղոտի ի լերկուս աւուրս՝ պինի ձե ամ համբառնալոյ գրիչին։

Զաքարիայ՝ յարութիւն։

ՍԿԻԶԲՆ ԳԼԽՈՑ

Հետաքրքիրն որ ըստ դրուկայ։

	գլ.	հմր.
Ասն աշխարհագրին.	ա.	1.
Ասն բացօթեայ հովտացն.	բ.	8.
Ասն սիմղին.	բ.	25.
Ասն մարգարէին անհայի.	բ.	34.
Ասն լինելոյ բանին ցայս առ յովհաննէս.	գ.	2.
Ասն որոյ հաւրցանէին զյովհաննէս.	գ.	10.
Ասն դրբչուելոյ երկնից.	գ.	2.
Ասն՝ որ ոսկեր զհոգին դիւահարի.	գ.	33.
Ասն պղտանելոյն պետրոսի.	գ.	38.
Ասն՝ որոյ բծղնէին ի պետրոս հետան դասելոյն.	գ.	40.
Ասն որոյ չկանցն.	է.	4.
Ասն բորոյին.	է.	12.
Ասն անդամալուծին.	է.	15.
Ասն ղեւեայ մաքսաւորին.	է.	27.
Ասն փօսացեալ չեռնին.	է.	6.
Ասն առաքելոցն հաւարոյ.	է.	13.
Ասն երանելոցն.	է.	20.
Ասն հարիւրապետին.	ի.	2.
Ասն որդւոյ այրւոյն.	ի.	12.
Ասն՝ որոյ առաքեցանն ի յովհաննէ.	ի.	19.
Ասն օծանելոյ ջերն մեռանեան.	ի.	38.
Ասն առակի սերմնացանին.	ը.	5.
Ասն ասպրելոյ լուրցն.	ը.	24.
Ասն՝ որ ոսկեր ղչէփեռնին.	ը.	27.
Ասն դրոսեր ծողովրդապետին.	ը.	41.

Ա՛ն թէոդոսէս ինոքին. Ը. 43.
Ա՛ն առաքելոյ ընդէրձառանէն. Ը. 2.
Ա՛ն հինգ հացիւն, և երկու ձկանցն. Ը. 13.
Ա՛ն յաշակերտսն հարցանելոյ. Ը. 18.
Ա՛ն այլակերպութենէն յիւ. Ը. 29.
Ա՛ն լուսանահարին. Ը. 39.
Ա՛ն խորհելոյն՝ ընչ ուղ ունէ էրէ. Ը. 46.
Ա՛ն էլեալոյն հրաման պինի երկուղ. Ը. 57.
Ա՛ն երկերորդանելոյ պէօրանաւոնա. Ժ. 1.
Ա՛ն հարցանելոյ օրինաւնին. Ժ. 25.
Ա՛ն անիլոյն ի յերա առաքեաց. Ժ. 30.
Ա՛ն տարիսոս և տարեայ. Ժ. 38.
Ա՛ն յաղօնս կալոյն. ԺԱ. 1.
Ա՛ն խոռ պիսին. ԺԱ. 14.
Ա՛ն՝ որ կինն յայն երթայ ի ձողզիրքեանն. ԺԱ. 27.
Ա՛ն նշան խնդրելոյն. ԺԱ. 29.
Ա՛ն՝ որ փարիսեցին կոչեայ պէքն. ԺԱ. 37.
Ա՛ն վայ պալոյ օրինաւնացն։ ԺԱ. 46.
Ա՛ն խմորոյ փարիսեցոցն. ԺԲ. 1.
Ա՛ն բնածնելոյ պինդն ընդ եղբօրն. ԺԲ. 13.
Ա՛ն պողպերելոյ անդոյ ինձապանն. ԺԲ. 16.
Ա՛ն գալիլեացոցն՝ և որոյ ի սեղբամ-
և վան ընկնացն. ԺԳ. 1.
Ա՛ն կարիսեալ կնոջն այսահարէ. ԺԳ. 11.
Ա՛ն առաքացն. ԺԳ. 19.
Ա՛ն՝ ընկ սակաւ էրեն որ պարելոյ էրեն. ԺԳ. 23.
Ա՛ն՝ որ առացին զյիւ պինդերովքեն. ԺԳ. 31.
Ա՛ն՝ որ կըգողեալ եր. ԺԴ. 2.
Ա՛ն՝ որ ուրեն պնախագան. ԺԴ. 7.
Ա՛ն կոչելոյն յընկերէն. ԺԴ. 12.
Ա՛ն պինելոյ ապտարակին. ԺԴ. 28.
Ա՛ն հարիւր ոչխարացն. ԺԵ. 4.

Յան անառակ որդւոյն . ԺԶ . 11 .
Յան անիրաւ դատաւորին . ԺԶ . 1 .
Յան հիւծապատին , եւ ղազարու . ԺԶ . 19 .
Յան փարիսեցւոյն եւ մաքսաւորին . ԺԸ . 12 .
Յան անիրաւ դատաւորին . ԺԸ . 2 .
Յան փարիսեցւոյն , եւ մաքսաւորին . ԺԸ . 10 .
Յան հարցանելոյ հիծապատին զյն . ԺԸ . 18 .
Յան կուրին . ԺԸ . 35 .
Յան զաքէոսի . ԺԹ . 2 .
Յան գնալոյ առնուլ իւր ի՛շխանութիւն
եւ դառնալ . ԺԹ . 12 .
Յան առելոյ զդասն տասան . ԺԹ . 13 .
Յան չաստանիկին . ԺԹ . 30 .
Յան հարցանելոյ յահմանչէն զյն . Ի . 1 .
Յան առակի այգեպանն . Ի . 9 .
Յան պահեչանին . Ի . 23 .
Յան ապստամբեցողն . Ի . 27 .
Յան՝ ի՛ն զՀօրդ է որդի դաւիթ էր . Ի . 41 .
Յան երկու յոմանչ այրոցն . ԻԱ . 2 .
Յան հարցման ֆարիսեցւոցն . ԻԱ . 7 .
Յան զաքէին . ԻԲ . 1 .
Յան վիճեցելոցն ի՛ն ո՛վ ինչ էր . ԻԲ . 24 .
Յան խնդրելոցն ապաստանել զԻսրայէլ . ԻԲ . 31 .
Յան նախապատմ հերովդէի . ԻԳ . 11 .
Յան կոծելոյ կանանցն . ԻԳ . 27 .
Յան ապաշխարելոյ աւազակին . ԻԳ . 40 .
Յան խնդրելոյ պետրոսեանց մարգին . ԻԳ . 52 .
Յան խաղեբէր կանանցն . ԻԴ . 1 .
Յան կղեոպայէ ճանապարհն . ԻԴ . 13 .
Յան համբառնալոցն ՚ն . ԻԴ . 51 .

1943 [illegible]

[illegible]

Սբ Ղուկաս Աւետարանիչ ։

ԱՒԵՏԱՐԱՆ
ԸՍՏ ՅՈՒՆԱՍԻՈՅ

ԳԼՈՒԽ Ա՛

1 ԱՐՔԱՅՈՒԹԻՒՆ ԱՍՏՈՒԱԾՈՅ
յաժարեցին վերստին կարգել
զպատմութիւնն վասն իրացն հաս-
2 ատեալոց ՚ի մեզ. * որպէս ա-
ւանդեցին մեզ՝ որ ՚ի սկզբանէ ականատեսք
3 և սպասաւորք եղեն բանին: * կամ՛ եղև
և ինձ, որ ՚ի սկզբանէ ղհետ երթեալ էի
ամենայնի՝ ճշմարտութիւն կարգաւ գրել քեզ՝ քաջդ
4 Թէոփիլէ. * զի ծանիցես զբանիցն՝ որոց ա-
շակերտեցար, ղճշմարտութիւնն:
5 * Լիւ եղև յաւուրս Հերովդէ ի արքայէ Հրէաս-
տանի, քահանայ ումն անուն զաքարիա ‖ ՚ի ‖ Մա-
դասակարգէ աբիայ. և կին նմա ՚ի դստերաց 24. 10.
6 ահարոնէի, և անուն նորա Եղիսաբեթ: * Լիւ
էին արդարք երկոքին առաջի աստ, գնայինն
յամենայն պատուիրանս և յիրաւունս տեառն անա-
7 բասք: * Լիւ ոչ գոյր նոցա որդեակ, քանզի ե-
ղիսաբեթ ամուլ էր. և երկոքեան անկեալ
էին

հին զաւուրքք իւրեանց ։ * Այլ եղև՛ի քա- 8
հանայապետն նոր ըստ կարգի աւուրցն հասա-
նելոյ առաջի այ , * ըստ օրինի քահանայու- 9
թեն՝ եհաս նմա խունկ արկանել մտեալ՛ի
|| ԵՒ. տաճարն տեն . * || և ամ բազմութիւն ժողովրդ- 10
30. 8. դեանն կային յաղօթս արտաքոյ՝ ի ժամ
ՂՒԿ. խնկոցն ։ * Այլ երևեցաւ նմա հրեշտակ տեն. 11
16. 17. ի կայր ըստ աջմէ սեղանոյ խնկոցն ։ * Այլ 12
խռովեցաւ զաքարիա՝ իբրև ետես , և ան-
կաւ ահ՝ ի վր նր ։ * Ասէ ցնա հրեշտակն 13
տեն . մի երկնչիր զաքարիա՝ զի լսելի եղեն ա-
ղօթք քո , և կին քո եղիսաբեթ ծնցի քեզ
որդի՝ և կոչեսցես զանուն նր յովհաննես ։
* Այլ եղիցի քեզ ուրախութի՛ և ցնծուի . 14
և բազումք՝ ի ծննդեան նորա ինդասցեն .
* զի եղիցի մեծ առաջի տեն . և գինի և օղի
մի արբցի . և հոգւով սրբով լցցի անդստին 15
յորովայնէ մօր իւրոյ ։ * Այլ զբազմս յորդ- 16
ւոցն Իլի դարձուսցէ՛ ի տր տէ իւրեանց ։
* Այլ ինքն եկեսցի առաջի նր հոգւով զօ- 17
||Մ. ՚ՒԵ. րութ եղիայի, || դարձուցանել զսիրտս հարց
4. 6. յորդիս , և զանհնազանս յիմաստուն արդա-
Մ. ՚Ի. 12. 14. րոց . պատրաստել տեն ժողովրդեան կազմել ։
* Այլ ասէ զաքարիա ցհրեշտակն . և ի՞նդ գի- 18
տացից զայդ . զի ես ծեր եմ , և կին իմ ան-
ցեալ զաւուրքք իւրովք։ * Պատասխանի ետ 19
հրեշտակն և ասէ ցնա . ես եմ գաբրիէլ՝ որ
կամ առաջի այ , և առաքեցայ խօսել ընդ
քեզ՝ և աւետարանել քեզ զայդ ։ * Այլ ա- 20
հա եղիցիս համր , և մի կարասցես խօսել
մինչև ցօրն՝ յորում այդ լինիցի . փոխանակ
զի ո՛չ հաւատացեր բանիցդ իմոյ՝ որք լցցին՛ի
ժա-

21 Ժամանակի իբրեւ ծն։ * Լու Ժողովուրդն
ան ունէր զքարիս, և զարմանային ընդ-
22 յամենն նորա ՚ի տաճարին։ * Լու ասէ ցնոսա
ոչ կարէք խոսել ընդ նմա. և իմացան թէ տե-
սիլ եառեալ ՚ի տաճարին, և նա նշանացի խո-
23 սէր ընդ նմա, և կայր պապանձեալ։ * Լու և-
ղև իբրեւ լցան աւուրք պաշտաման նորա,
24 դնաց ՚ի տունն իւր. * և յետ աւուրցն այնո-
ցիկ յղացաւ եղիսաբեթ կինն նր. և թա-
քուցանէր զանձն ամիսս հինգ, և ասէր։
25 * Օ զի՞նչ գործ գործեաց ընդ իս տէր յաւուրս
յորս հայեցաւ յիս բառնալ զնախատինս իմ
՚ի մարդկանէ։
26 * Լու յամենեանն վեցերորդի առաքեցաւ գա-
բրիէլ հրեշտակ յՅ ՚ի քաղաք մի գալիլեացւ-
27 ոց, որում անուն էր նազարեթ, * առ կոյս
խոսեցեալ առն, որում անուն էր յովսէփ ՚ի
տանէ դաւթի. և անուն կուսին մարիամ։
28 * Լու եկեալ առնա՝ ասէ. ուրախ լեր քեզ կ-
29 րեալդ տէր ընդ քեզ։ * Լու նա ընդ բանն
խռովեցաւ, և խորհէր ընդ միտս՝ թէ ո՛րպիսի
30 ինչ իցէ ողջոյնս այս։ * Լու ասէ ցնա հրեշ-
տակն. մի երկնչիր մարիամ, զի գտեր
31 ընորհս յՅ։ * ‖ Լու ահա յղասջիր՝ և ծնցես ‖ Եւս. 7. 14.
32 որդի. ‖ և կոչեսցես զանուն նր Յս։ * Լ ‖ Վեր. 2. 21.
եղիցի մեծ, և որդի բարձրելոյ կոչեսցի. և
տացէ նմա տէր աթ զաթոռն դաւթի հօր նր։
‖ և թագաւորեսցէ ՚ի վերայ տանն յակով- ‖ Դան. 7. 14.
33 բայ ՚ի յաւիտեանս. * և թագաւորութե- Լ 27.
34 նր վախճան մի լիցի։ * Լու ասէ մարիամ Մ 1. 18.
ցհրեշտակն. զիարդ լինիցի ինձ այդ, քան. 4. 7.
35 զի զայր ոչ գիտեմ։ * Պատասխանի ե՛ս հր-
եշ-

բեշտակին և ասէ ցնա . Հոգի՛ սրբ եկեսցէ՛ ի
քեզ , և զօրութի՛ բարձրելոյն հովանի լեցի
՛ի վերջո . քանզի և որ ծնանելոցն է՛ ի քէն՝
նր է , և որդի՛ նոյ կոչեսցի : * Եւ ահա ե- 36
ղիսաբեթ ազգական քո՝ և նա յղի է՛ ի ծե-
րուն իւրում . և այս վեցերորդ ամիս է նո՛ր
որ ամենևն կոչեցեալ էր . * զի ոչ ակարասցի 37
առ յոյ ամենայն բան : * Եւ ասէ մարիամ . 38
ահաւասիկ կամ աղախին տէն , եղիցի ինձ
ըստ բանի քում . և գնաց ՛ի նմանէ հրեշ-
տակն :
* Յարուցեալ մարիամ յաւուրսն յայնոսիկ , 39
գնաց ՛ի լեռնակողմն փութով առ ՛ի քաղաքն
յուդայ : * Եւ եմուտ ՛ի տուն զքաւրիայ , 40
և ետ ողջոյն եղիսաբեթի : * Եւ եղև իբ- 41
րև լուաւ զողջոյնն մարիամայ եղիսաբեթ ,
խաղաց մանուկն յորովայնի նորա . և լցաւ
եղիսաբեթ հոգւով սրբով . * և ՛ի ձայն 42
բարձր աղաղակեաց և ասէ . օրհնեա՛լ ես դու
՛ի կանայս , և օրհնեա՛լ է պտուղ որովայնի
քո : * Եւ ուստի՛ է ինձ այս , զի եկեսցէ 43
մայր տէր իմոյ առ իս : * Ո՛ ի ահաւասիկ իբ- 44
րև եղև ձայն ողջոյնի քո յականջս իմ , խա-
ղաց ցնծալով մանուկս յորովայնի իմում :
* Եւ երանի՛ որ հաւատացեալ՝ եղի՛ կատարումն 45
կատարուածն ասացելոցս նմա ՛ի տէրէ : * Եւ 46
ասէ մարիամ . Մեծացուսցէ անձն իմ զտէր .
* և ցնծացաւ հոգի իմ յաստ փրկիչ իմ : 47
* Ո՛ ի հայեցաւ ՛ի խոնարհութի՛ աղախնոյ 48
իւրոյ . զի ահա յայսմ հետէ երանեսցեն ինձ
ամենայն ազգք : * Ո՛ ի արար ինձ մեծամեծս հզո- 49
ղն , և սո՛ւրբ է անուն նորա : * Եւ ողորմու- 50

թի՛ն

Թէ նէր ազգաց յազգս երկիւղածաց իւրոց ։
51 * ‖ Արար զօրութիւն բազկաւ իւրով ։ ցրուեաց ‖ Եսա. 51. 9
զամբարտաւանս մտօք սրտից իւրեանց ։ Սաղմ.
52 * Վարեաց զՀզօրս յաթոռոց , և բարձրս 32. 10.
53 ցոյց զխոնարհս ։ * ‖ Զքաղցեալսն լցոյց բա- ‖ Ղուկ. 1. 53
րութիւք , և զմեծատունս արձակեաց ունայնս ։ 2. 5.
54 * Պաշտպանեաց ի՛ՀԷլ ծառայի իւրում՝ յի- Սաղմ.
55 շել զողորմութիւն ։ * ‖ Որպէս խոսեցաւ առ ‖ Ծննդ.
Հարս մեր՝ ‖ աբրահամու և զաւակի նորա 17. 9.
56 յաւիտեան ։ * Կայ մարիամ առ նմ իբրև 22. 16.
ամիսս երիս , և դարձաւ ՚ի տունն իւր ։ Սաղմ.
57 * Եւ ելիսաբեթ ի լցան ժամանակք ծնանե- 131. 11.
58 լոյ , և ծնաւ որդի ։ * Եւ լուան որ շուրջ զնո- Ես.
վսւ էին՝ և ազգ առ ՀՀ նէր , զի մեծ արար 41. 8.
ողորմութիւն իւր ընդ նմ. և խնդային ընդ
59 նմա ։ * Եւ եղև յաւուրն ութերորդի՝ եկին
Թլփատել զմանուկն , և կոչէին զնա յանուն
60 Հօր իւրոյ զաքարիա ։ * Պատասխանի եւ
մայր նէր և ասէ ։ ոչ՝ այլ կոչեսցի յովհաննէս ։
61 * Եւ ասեն ցնա՝ քանզի ոչ ոք է յազգի քումմ ,
62 որոյ կոչի անուն յովհաննէս ։ * Կնարհէին
63 Հօրն նէր՝ Թէ զի՞նչ կամիցի կոչել զնա ։ * Եւ
խնդրեաց տախտակ , գրեաց ‖ և ասէ ։ յով- ‖ Գործ
Հաննէս է անուն դորա ։ և զարմացան ա- 1. 13.
64 մենեքեան ։ * Եւ բացաւ բերան նէր վաղվա-
ղակի՝ և լեզու նորա , և խոսէր՝ և օրհնէր
65 զԱստ ։ * Եւ եղև ահ ՚ի վերայ ամենեցուն որ
լսէին զայս , և որ շուրջ բնակեալ էին զնո-
քօք ։ և ընդ ամ լեռնականսն Հրէաստանի
66 պատմէին ամ բանքս այսոքիկ ։ * Եւ եդին
ամենեքեան որ լսէին՝ ՚ի սիրտս իւրեանց ։
և ասէին ։ զի՞նչ լինիցի մանուկս այս ։ և
ձեռն

ձեռն ՚ին էր ընդ նմա ։ * Այլ զաքարիա հայր 67
նր լցաւ հոգւով սրբով, մարգարէացաւ և
ասէ ։ * (Օրհնեալ ՚ին տէր իսկ իրէլ , զի այցյ 68
եւ մեզ , և արար փրկուհի ժողովրդեան իւ-
րում ։ * Այլ յսր յայ եղջիւր փրկուհի մեզ 69
՚ի տանէ դաւթի ծառայի իւրոյ ։ * Որպէս 70
խօսեցաւ բերանով սրբոց՝ որ յաւիտենից
մարգարէքն նր էին ։ * Փրկուհի ՚ի թշնա- 71
մեաց մերոց , և ՚ի ձեռաց ամ ատելեաց մե-
րոց ։ * Առնել ողորմուհի ընդ հարս մեր , 72
և յիշել զուխան իւր սուրբ ։ * Երդումն 73
զոր երդուաւ աբրահամ՚ հօր մերում՚
տալ մեզ , * առանց երկիւղի , ՚ի ձեռաց 74
թշնամեաց մերոց փրկեալս ։ Պաշտել զնա
* սրբուհի և արդարուհի առաջի նր զամ 75
աւուրս կենաց մերոց ։ * Այլ դու մանուկ՝ 76
մարգարէ բարձրելոյ կոչեսջիր . զի երթիս
ցես առաջի երեսաց տն պատրաստել զճա-
նապարհս նր ։ * Տալ գիտուհի փրկուհ 77
ժողովրդեան նր , ՚ի թողուհի մեղաց նց ։
* Ի սան գթուհէ ողորմուհէ սյ մերոյ , 78
որով՚ք այց արասցէ մեզ ։ արեգակն ՚ի բար-
ձանոյ ։ * Հրեւել՝ որոց ՚ի խաւարի և ՚ի ըստ- 79
ուերս մահու նստեին . ուղղել զոտս մեր ՚ի
ճանապարհս խաղաղուհէ ։ * Այլ մանուկն 80
աճէր՝ և զօրանայր հոգւով . և էր յանա-
պատս մինչև յօր երեւելոց նր իսկ ։

Գ Լ. Ե.

Այլ եղև ընդ աւուրսն ընդ այնոսիկ էլ 1
հրամայ յօգոստոս կայսերէ՝ աշխարհա-
գիր առնել ընդ ամ տիեզերս ։ * Այս ա- 2

աա.

ռաջին աշխարհագիր եղև ՚ի գատաւորուե-
3 ասորւոց կիւբերնեայ : * Եւ երթային ամե-
նեքեան մատանել յաշխարհագիր իւր կիւբաքան-
4 չիւր քաղաքի : * Եւ և յովսէփ ՚ի գալիլեէ ՚ի
քաղաքէ Նազարեթ՝ ՚ի հրէաստան ՚ի քա-
ղաք դաւթի , ‖ որ կոչի բեթղհեմ . վասն ‖ Մատ. ա. 5. 2.
5 լինելոյ նորա ՚ի տանէ և յազգէ դաւթի , * մը- Մ-ղ. 2. 6.
տանել յաշխարհագիրն մարեամ հանդերձ
6 զոր խօսեալն էր նմա , և էր յղի : * Եւ ե-
ղև ՚ի հասանելն նոցա անդր , լցան աւուրք
7 ծնանելոյն : * Եւ ծնաւ զորդին իւր զանդ-
րանիկ , և պատեաց ՚ի խանձարուրս՝ և եդ
զնա ՚ի մսուր . զի ոչ գոյր նոցա տեղի յի-
ջևանին :
8 * Եւ հովիւք էին ՚ի տեղւոջն յայնմիկ բաց-
օթեայգք , որ պահէին զպահպանութիւն գի-
9 շերոյ հօտից իւրեանց : * Եւ հրեշտակ տեառն
երևեցաւ նոցա , և փառք տեառն ծագեցին առ-
10 նմա . և երկեան երկիւղ մեծ : * Եւ ասէ ցնոսա
հրեշտակն . մի երկնչիք՝ զի ահաւասիկ ա-
ւետարանեմ ձեզ ուրախութիւն մեծ , որ ե-
11 ղիցի ամենայն ժողովրդեանն . * զի ծնաւ ձեզ
այսօր փրկիչ , որ է օծեալ տէր ՚ի քաղաքն
12 դաւթի : * Եւ այս նշանակ ձեզ . գտանիք
ցեթ մանուկ պատեալ ՚ի խանձարուրս , և ե-
13 գեալ ՚ի մսուր : * Եւ յանկարծակի եղև ընդ
հրեշտակին բազմութիւն զօրաց
երկնաւորաց , որ օրհնէին զԱծ՝ և ասէին .
14 * Փառք ՚ի բարձունս ՚ի , և յերկրի խաղա-
15 ղութիւն , ՚ի մարդիկ հաճութիւն : * Եւ եղև
իբրև վերացան ՚ի նոցանէ հրեշտակքն յեր-
կինս , ասեն ցմիմեանս հովիւքն . եկայք եր-
թիւ-

Թիցուք մինչև ցքեւթղեհմ, և տեսցուք
զինչ է բանս այս որ եղև . զոր ինձ եցոյց
մեզ : * Յետ եկին փութանակի , և գտին 16
զմարիամ և զյովսէփ և զմանուկն եդեալ
ի մսուր : * Յետ ծանեան վասն բանին՝ որ ա- 17
սացաւ նոցա զմանկանէն : * Յետ ամենեքեան 18
որ լսէին , զարմանային վասն բանիցն՝ զոր խօ-
սեցան ընդ նա հովիւքն : * Յետ մարիամ ընդ- 19
ղգուսս զայսոսիկ պահէր , և խելամտէաւ լի-
նէր ի սրտի իւրում : * Յետ դարձան հո- 20
վիւքն , փառաւորք առնէին և օրհնէին զած
վասն ամենայն՝ զոր լսէան և տեսին . ոյնպա-
ցաւ նոցա : * Յետ իբրև լցան աւուրք ութ 21
|| ծննդ. 17. 12. || թլփատել զնա , և կոչեցաւ անուն նորա || Յիսուս՝
ղկգ. 12. 3. որ կոչեցեալ էր ի հրեշտակէն , մինչև
|| ՎԵ. 1. 31. յղացեալ էր զնա յորովայնի :
|| ղկգ. 12. 6. * Յետ իբրև լցան աւուրք սրբութեան նորա || ըստ 22
օրինացն մովսէսի . տարին զնա յերուսաղէմ
զի մատուսցեն առնել նոցա : * որպէս և գրեալ է յօրէնս 23
|| ելս. 13. 2. տեառն , || թէ ամենայն արու որ բանայ զարգանդ՝
|| թուոց. 8. 16. սուրբ տեառն կոչեսցի : * Յետ տալ պատարագս՝ 24
|| ըստ ասացելոյն || յօրէնս տեառն , զոյգս տատրա-
|| ղկգ. 12. 8. կաց , կամ երկուս ձագս աղաւնեաց : * Յետ 25
ահա այր մի էր յերուսաղէմ , որոյ անուն էր սի-
մէոն . և էր այրն այն արդար և երկիւղած ,
և զհոգի ունէր մխիթարութեանն իսկ , և հո-
գի սուրբ էր ի նմա : * Յետ էր նմա հրամայեալ առեալ 26
ի հոգւոյն սրբոյ՝ մի տեսանել զմահ , մինչև
տեսցէ զօծեալն տեառն : * Յետ եկն հոգւովն ի 27
տաճարն . և իբրև ածին ծնողքն զմանուկն
յիսուս՝ առնել նմա ըստ սովորութեան օրինացն ի վե-
րայ . * և նա առնկալաւ զնա ի գիրկս իւր , 28

և

29 և օրհնեաց զնա, և ասէ . * Արդ՝ արձակեա
զծառայս քո ՚ի բանի քումմ՚ի խաղաղու-
30 թի՛ . * զի տեսին աչք իմ զփրկութիւն քո .
31 * զոր պատրաստեցեր առաջի ամենայն ժողովրդոց .
32 գոյ : * Լոյս ՚ի յայտնութի՛ հեթանոսաց ,
33 և փառս ժողովրդեան քումմ իսկ լի՛ : * Եւ
էին հայրն և մայրն նո՛ր զարմացեալ՚ի վերայ
34 բանիցն , որ խոսէին ցնմանէ : * Եւ օրհ-
նեաց զնո՛ա սիմէոն , և ասէ ցմարիամ մայր
նո՛ր . ‖ ահա սա կայ ՚ի դլորուիլն և ՚ի կանգ- ‖ Ես. 8. 14.
նուիլն բազմաց ՚ի մէջ իսրայէլ , և ՚ի նշան հա- Հռ. 9. 33.
35 կառակութե՛ան : * Եւ ընդ քո իսկ անձն անց- Պետ. 2. 8.
ցէ սուր . զի յայտնեսցին ՚ի բազմ սրտից խոր- Ես. 7.
36 հուրդք : * Եւ անդ էր աննա մարգարէ
դուստր փանուելի յազգէ ասերայ . սա ին-
քըն անցեալ էր զաւուրըք բազմաք՝ կեցեալ
37 ընդ առն ամս եօթն ՚ի կուսութէ իւրմէ : * Եւ
էր այրի ամաց իբրև ութսուն և չորից . որ
ոչ մեկնէր ՚ի տաճարէն , այլ պաշօք և աղո-
38 թիւք պաշտէր զցայգ և զցերեկ : * Եւ սա
՚ի նմին ժամու յարուցեալ դոհանայր ցնո՛ր ,
և խոսէր զնմանէ ընդ ամենեսին՝որ սկն ու-
39 նէին փրկութե՛ն Երկի : * Եւ իբրև կատա-
րեցին զամենայն օրինացն տո՛ն , դարձան անդ-
րէն ՚ի գալիլեա ՚ի քաղաքն իւրեանց նա-
40 զարէթ : * Եւ մանուկն աճէր և զօրանայր
լի խոհմտութե՛ . և շնորհք ՚ի նմա էին ՚ի վե՛ր նո՛ր :
41 * Եւ երթային ծնօղք նո՛ր ամ ամի ‖ յԵրու- ‖ Լուկ. 23. 15.
42 ՚ի տօն զատկին : * Եւ իբրև եղեն նո՛ր ամք 34. 18.
Երկոտասան , յելանել նոցա յԵրու- 2. Օրէն.
43 սաղէմ ըստ սո- 16.
վրեա տօնին , * և կատարել զաւուրսն՝ և
դառնալ անդրէն , մնաց յն մանուկն Յես-
և

և ոչ գիտացին ծնօղքն նը ։ * Կարծելին ըզ- 44
նմանէ՝ թէ ընդ ուղեկիցսն իցէ . եկին իր-
բև աւուր մի՝ եւ խնդրէին ըզ-
նա ի ազգսն եւ ընդ ծանօթս ։ * Եւ իբրև 45
ոչ գտին , դարձան անդրէն յեր մ խնդրել
զնա ։ * Եւ եղև յետ երից աւուրց՝ գտին 46
զնա ի տաճարին , զի նստեր ընդ վարդա-
պետան . լսեր ի նոցանէ , և հարցաներ զնո-
սա ։ * Օ արմանային ամենեքեան՝ որ լսէին 47
ի նմանէ՝ ի իմաստութենէ և ի պատասխա-
նիս նը ։ * Եւ իբրև տեսին զնա՝ սքանչա- 48
ցան . և ասէ ցնա մայրն իւր . որդեակ՝ զի՞նչ
գործ գործեցեր դու ընդ մեզ . ահաւասիկ
հայր քո և ես տառապեալք՝ խնդրեաք ըզ-
քեզ ։ * Եւ ասէ ցնոսա . զի խնդրեիք զիս , 49
ոչ գիտէիք եթէ՝ ի տան հօր իմոյ պարտ է
ինձ լինել ։ * Եւ նոքա ոչ իմացան զբանն՝ 50
զոր խօսեցաւ ընդ նոսա ։ * Եւ էջ ընդ նը , և 51
գնաց ի նազարեթ . և էր նը հնազանդ . և
մայր նը պահէր զամ զբանն ի սրտի իւ-
րում ։ * Եւ յն զարգանայր իմաստութիւն և 52
հասակաւ , և շնորհօք յաղ և ի մարդկանէ ։

Գ Լ . Գ ։

Ի հնգետասաներորդի ամի տէրունէն տի- 1
բերեայ կայսեր , ի գատաւորութեան
Հրէաստանի պիղատոսի պոնտացւոյ , և ի
չորրորդպետութենէ գալիլեացւոց հերովդի ,
և ի փիլիպպոսի եղբօր նը չորրորդպետու-
թեան տուրբացւոց և տրաքոնացւոց աշխարհին
և ի չորրորդպետութենէ լիսանեայ աբիլենացւ- 2
Գ.ուղ. 4. 6. ոց , * և ի քահանայապետութենէ աննայի
և

և կայիափայ . եղև քան ՚ի վե՛ր յովհան-
նու որդւոյ զաքարիայ՝ յանապատի անդ ։
3 * ‖ Եւ եկն յամ կողմն յորդանանու քարո- ‖ Մ-ոփ
զել մկրտութիւն ապաշխարութե՛ն ՚ի թողուլ Մ-ուհ .
4 մեղաց ։ * որպ և գրեալ է ՚ի գիրս պատգա- Ա-ոզ .
մաց եսայեայ մարգարէի . ‖ ձայն բարբա- ‖ Ե-ոյ .
ռոյ յանապատի . պատրաստ արարէք զճա- Ձ-ՆՃ .
նապարհ տեառն , ուղիղ արարէք զշաւիղս նո՛ . Ա-23 .
5 * Լ՚ամենայն ձոր լցցին , և ամ լերինք և բո-
լոր բլուրք խոնարհեսցին . և եղիցին դժուարին-
քըն ՚ի դիւրինս , և առապարքն ՚ի հարթ
6 ճանապարհս . * և տեսցէ ամ մարմին ըզ-
7 փրկութի՛ն աստ ։ * Եւ ասէ ցժողովուրդսն ե- ‖ Մ-ոփ
լեալս մկրտիլ ՚ի նմանէ . ‖ ծնունդք իւթից՝ ո՞ Ե-ոյ .
եցոյց ձեզ փախչել ՚ի բարկութի՛ն՝ որ գալոց է ։ * Լ՚բարի՛ք այսուհետև պտուղս արժա-
8 նի ապաշխարութե՛ . և մի սկսանիցէք ասել՝
ե՛թէ ունիմք հայր զաբրահամ. զայս ասեմ
ձեզ , եթէ կարօղ է ած ՚ի քարանցս յայս-
9 ցանէ յարուցանել որդիս աբրահամու ։
* Լայց ահաւասիկ տապար առ արմատ ծա-
ռոց կայ . ամենայն ծառ՝ որ ո՛չ առնէ զպըտ-
10 տուղ բարւոք , հատանի և ՚ի հուր արկանի ։
* Հարցանէին զնա ժողովուրդքն և ասէին .
11 իսկ արդ՝ զի՞նչ գործեսցուք ։ * Պատասխա- ‖ Ճ-ոն-ե
նի ետ և ասէ ցնոսա . ‖ որ իցէ երկու հան- Ա-ոե .
պերձք՝ տացէ զմին այնմ որ ոչն գոյ , և Ա-ՁՀ .
12 որ կայցէ կերակուր՝ նոյնպէ արասցէ ։ * Լ՚ Ե-ոյ .
ելին և մաքսաւորքն մկրտիլ , և ասեն ցնա .
13 վարդապե՛տ՝ զի՞նչ գործեսցուք ։ * Եւ նա
ասէ ցնո՛ . մի՛ ինչ աւելի քան զկրտմանեացն
14 ձեզ առնիցէք ։ * Հարցանէին զնա և զին-
զորքն

ուորքն և ասէին . և մեք զի՞նչ գործեսցուք։
ասէ ցնոսա . մի՛ զոք խուճիցէք՝ և մի՛ զոք զբ-
պարտիցէք , շատ լիցին ձեզ թոշակքն ձեր։
*Ի՞նչ ահն ուներ Ժողովուրդն՝ և խոր[ն]հին 15
ամենեքեան՝ ի սիրտս իւրեանց վը յովհան-
նաւ՝ միթէ սա իցէ Ք[ր]ն։ * Պատասխանի 16
Մ-ոգ. եւ ամենեցուն և ասէ . ‖ Ես մկրտեմ զձեզ
3. 11. Ջ[ր]ով . բայց գայ զօրագոյն քան զիս , զոր[ոյ]
Մ-ոէ. 1. 8. չեմ բաւական բառնալ զկօշկիս . ‖ Նա մկըր-
Ճ-Ե. տեսցէ զձեզ Հոգւով սրբով և հրով։ *Որոյ 17
1. 26. հեծանոցն՝ի ձեռին իւրում սրբել զկալ իւր՝
Գ-ոէ. 1. 5. և Ժողովել զցորեանն՝ի շտեմարանս իւր, և
Մ-ոգ զարդն այրեսցէ անշէջ հրով։ * Խազալ 18
3. 12. և այլ ինչ միւնթաբանելի աւետարանէր Ժո-
Մ-ոգ զովգեանն։ * ‖ Այլ հերովդէս չորրորդա- 19
14. 4. պետ յանդիմանեալ՝ ի նմանէ վասն հերով-
Մ-ոէ. դիայ կնոջ եղբօր իւրոյ՝ և վասն ամ չարեացն
6. 17. զոր գործեաց հերովդէս , * յաւել և զայն 20
և ա՛ի վը ամի . և եդ՝ ի բանտի զյովհան-
Մ-ոգ նէս։ * ‖ Եղե՛ ի մկրտիլ ամ Ժողովրդ- 21
3. 13. եանն, և ը յաթ մկրտիլն՝ և կալ յաղօթս ,
Մ-ոէ. բանալ երկնից , * և իջանել Հոգւոյն սրբ 22
Ճ-Ե. մարմնաւոր տեսլեամբ իբրև զաղաւնի՝ ի վը
1. 32. նը. և գալ ձայն յերկնից՝ որ ասէր . դու ես
որդի իմ սիրելի՝ ընդ քեզ հաճեցայ։ * Ես 23
ինքն յա ե ամաց իրրև երեսնից՝ սկսեալ՝ ո-
րոց ոմն կարծէր որդի յովսեփայ ‖ Որ յակով-
բայն . որ Հեղեայն . որ մաաաթեայն։ * ‖ Որ 24
ղեեայն , որ մեղքեայն . որ յաննեայն . որ
յովսեփայն։ * ‖ Որ մաաթեայն . որ ամով- 25
սայն . որ նաւումայն , որ եսղեայն . որ նաո-
գեայն։ * ‖ Որ մահաթայն . որ մաաաթեայն . 26

որ

որ սեմէայն . որ յովսեքեայն . որ յովդայն ։
27 * Ի՛ր յոզնանայն . որ բեսայն . որ զօրաբա-
28 բելին . որ սաղաթիէլին . որ նեբեայն ։ * Ի՛ր
մեղքեայն . որ ագդեայն . որ կովսամայն .
29 որ եղմովդադայն . որ երայն ։ * Ի՛ր յես-
ուայն . որ եղիազարայն . որ յովրամայն . որ
30 մատթայն . որ ղևեայն ։ * Ի՛ր սիմէոնիին .
որ յուդայիէն . որ յովսեփայն . որ յոզնամայն .
31 որ եղեկիմայն ։ * Ի՛ր մեղքեայն . որ մեն-
նայն . որ մնատտաթայն . որ նաթանայն . որ
32 դաւթին ։ * Ի՛ր յեսսեայն . որ ովբեդայն .
որ բոոսայն . որ սաղմոնեայն . որ նաասսով-
33 նին ։ * Ի՛ր ամինադաբայն . որ արամայն . որ
ադմէայն . որ առնեայն . որ եսրովմայն .
34 որ փարեսին . որ յուդայիէն ։ * Ի՛ր յակով-
բայն . որ իսահակայն . որ աբրահամուն .
35 որ թարայիէն . որ նաքորայն ։ * Ի՛ր սերու-
քայն . որ ռագաւայն . որ փաղեկայն . որ
36 եբերայն . որ սաղայիէն ։ * Ի՛ր կայնանայն .
որ արփաքսադայն . որ սեմայն . որ նոյին .
37 որ ղամեքայն ։ * Ի՛ր մեթուսաղային . որ ե-
նովքայն . որ յարեդին . որ մաղաղիէլին .
38 որ կայնանայն ։ * Ի՛ր ենովսայն . որ սեթայն .
որ ադամայն . որ Աստուծոյ ։

Գ Լ . Գ ։

1 Եւ * յետ հոգւոյն սրբոյ դարձաւ ՚ի յոր-
դանան . և վարէր հոգւովն յանապատ ,
2 * յաւուրս քառասուն փորձեալ ՚ի սատա-
նայէ . և ոչ ՚ի նմանէ ուրք յաւուրսն յայ-
3 նոսիկ . և ՚ի կատարելն նոցա քաղցեաւ ։ * Եւ
ասէ ցնա սատանայ . եթէ որդի ես դու , ա-
սա

Մ ա ր կ .
4 . 1 .
Մ ա տ .
4 . 1 . 12 .

սա՛ քարիդ այդմիկ՝ զի հայ լիցի։ * Պատաս- 4
Ոսէ. ‖ 12. 6. 16. խանի ետ նմա յա՛ւ ասել. գրեալ է, ‖ եթէ
Ոսէ. 8. 3. ա՛ղ հայիւ միայն կեցցէ մարդ, այլ ա՛մ բանիւ
ոյ։ * Ելե՛ւ հանեալ զնա ՚ի լեառն ի բարձր՝ 5
եցոյց նմա զամ թագաւորութիւնս աշխար-
հի ՚ի վայրկեան ժամանակի։ * Ելե՛ւ ասէ ցնա 6
սատանայ. քեզ տացց զայս ա՛մ իշխանութիւն
և զփառս սոցա, զի ինձ տուեալ է՝ և ո՛մ
կամիմ՝ տա՛մ զնա։ * Երդ՝ դու եթէ անկեալ 7
երկիրպագանիցես առաջի իմ, քեզ եղիցի
ա՛մ։ * Պատասխանի ետ Ցիսուս և ասէ. 8
Ոսէ. 6. 13. գրեալ է, ‖ երկիրպագցես տէր ոյ քո՛ւմ, և
ԼՈ. 20. զնա միայն պաշտեսցես։ * Ելե՛ւ ածե զնա յԵրու- 9
սաղէմ, և կացոյց ՚ի վե՛ր աշտարակի տաճարին, և ա-
ասէ ցնա. եթէ որդի ես ոյ, արկ զքեզ աս-
Ա՛մ... ա՛ի ՚ի վայր։ * ‖ Ո՛չ գրեալ է՝ եթէ հրեշ- 10
ՂՈ. 11. տակաց իւրոց պատուիրեսցէ վասն քո՝ պա-
հել զքեզ։ * Ո՛չ ՚ի վե՛ր ձեռաց բարձցեն 11
զքեզ, մի՛ երբէք հարցես զքարի զոտն քո։
* Պատասխանի ետ նմա Ցիսուս և ասէ. ասացեալ 12
Ոսէ. 6. 16. է, ‖ թէ մի՛ փորձեսցես զՏէր Ա՛ստուած քո։ * Ելե՛ւ 13
կատարեալ զա՛մ փորձութիւնն սատանայի, ՚ի
բաց եկաց ՚ի նմանէ առ ժամանակ մի։
Ր՚Կ * ‖ Ելե՛ւ դարձաւ յա՛ւր զօրութիւնէ հոգւոյն ՚ի գա- 14
‖ Մ՚ՍՔ լիլեա՛. և ել համբաւ զնմանէ ՚ի ա՛մ կող-
4. 14. մանս գաւառին։ * Ելե՛ւ նա ուսուցանէր ՚ի 15
Մ՚ՍՒ. ժողովուրդս նո՛ր փառաւորել յամենեցունց։
ԼՈ. 14. * Ելե՛ւ եկն ՚ի Նազարեթ՝ ուր սնեալն էր. և 16
եմուտ ըստ սովորութեա՛ն իւրում յաւուրն շա-
բաթուց ՚ի ժողովուրդն։ * Ելե՛ւ եառն նմա 17
գիրս Ղեսայեայ մարգարէի, և յարեալ ընդ-
թեռնուլ. և իբրև եբաց զդիրսն՝ եդիտ

զայն

18 զայն տեղի՝ յորում գրեաւն էր։ * ‖ Հոգի ‖ Եւ- 61. 1.
ահն ի վերայ իմ, վասն որոյ և օծ իսկ զիս. ա-
ւետարանել աղքատաց առաքեաց զիս, քը-
19 ժշկել զբեկեալս սրտիւք. * քարոզել գե-
րեաց զիջողութի, և կուրաց տեսանել. ար-
ձակել զվիրաւորս ի թողութիւն. քարոզել
20 զտարեկան տէն ընդունելի։ * Եւ խփեալ
զդիրմն՝ ետ պպաշտօնեային, և նստաւ. և
ամենեցունց որ ի ժողովրդեանն էին աչք՝ ի
21 նա հայէին։ * Եւ սկսաւ ասել ցնա. այսօր
22 լցան գիրքս այս յականջս ձեր։ * Եւ ամե-
նեքին վկայէին նմա, և զարմանային ընդ
բանս շնորհացն՝ որ ելանէին ի բերանոյ նր.
23 և ասէին, ‖ ոչ սա է որդի յովսեփայ։ * Եւ ‖ Ցե-
ասէ ցնա. ապաքէն ասիցէք առ իս զառակս 6. 42.
զայս. բժիշկ՝ բժշկեա զանձն քո. որչափ
լուաք զոր արարեր ի կափառնաում, արա
24 և սոսյ ի քումգաւառի։ * Եւ ասէ. ամէն
ասեմ ձեզ՝ թէ չէ մարգարէ ընդունելի ի
25 քաղաքի իւրում։ * Արդարև ասեմ ձեզ.
ղի բազում այրիք էին յաւուրս եղիայի ի
մէջ իսլի՝ յորժամ փակեցաւն երկինք վերիս
ամն և վեցից ամիս. և եղև սով մեծ ըստ
26 երկիր։ * Եւ ոչ առ մի ի նոցանէ առաա- ‖ Թա-
քեցաւ եղիա, բայց միայն ի սարեպթայ 17. 9.
27 սիդովնացւոց՝ առ կին մի այրի։ * Եւ բա- ‖ Թա-
զում բորոտք էին յիսրայէլ առ եղիսէէ մարգա- 5. 14.
րէէ. և ոչ ոք ի նոցանէ սրբեցաւ, բայց
28 միայն նեեման ասորի։ * Եւ լցան ամենե-
քին բարկութ ի ժողովրդեանն՝ իբրև լսէին
29 զայս։ * Եւ յարուցեալ հանին զնա արտա-
քոյ քաղաքին, և ածին զնա մինչև յարեւան

12

լերինն՝ յորոյ վերայ քաղաքն նոցա շինեալ էր՝
պտհավիժ առնել զնա ։ * Եւ նա անցեալ 30
ընդ միջ նոցա դնայր ։
Ա՚ր՚ * Եւ էջ ի կափառնաում՝ ի քաղաքն գա- 31
լիլեացւոց, և ուսուցանէր զնա ի շաբաթս ան ։
Մ՚ր՚ * Եւ զարմանային ընդ վարդապետութիւն 32
նորա, զի իշխանութիւն էր բան նորա ։ * Եւ էր 33
ի ժողովրդեանն այր մի, զոր ունէր ոգի դե-
ւի պղծոյ, և աղաղակեաց ի ձայն մեծ,
* ասէ. Թո՛ւլայ՝ զի՞ կայ մեր և քո՛ Յի՛ նա- 34
զովրեցի, եկիր կորուսանել զմեզ. գիտեմ
զքեզ՝ ո՛վ ես սո՛ւրբ աստուած ։ * Սաստեաց ի նա Յի՛ 35
և ասէ. պապանձեա՛ց և ել՛ ի դմանէ ։ Ընդ
զեռնեաց զնա դեւն ի միջի անդ՝ և ել՛ ի նը-
մանէ, և ընչ ա՛չ ինչ եաց նմա ։ * Եւ եղեն 36
զարմանալիք ի վե՛ր ամենեցուն, խօսէին ընդ
միմեանս և ասէին. զի՞նչ է բանս այս, զի
իշխանութի՛ւ և զօրութի՛ւ սաստէ ոգւոցն պղըծ-
ծոց՝ և ելանեն ։ * Եւ երթ այր հռչակ ի՛նը- 37
մանէ ընդ ամ տեղիս շուրջ զգաւառսն ։
* Եւ յարուցեալ ի ժողովրդենէ անտի, է- 38
մուտ ի տուն սիմոնի ։ * Ո՛ր որդւոյ սիմոն 39
Մ՚ր՚ նի տագնապէր ջերմամբ մեծաւ, և աղաչե-
8. 14. յին զնա վա՛ր նմա ։ * Եւ կացեալ նմա՝ սաստեաց
Մ՚ր՚ ջերմանն, և եթող զնա. և վաղվաղակի յա-
1. 30. րեաւ, և պաշտէր զնա ։ * Եւ ընդ արեւուն 41
մտանել՝ ամենեքեան որոց էին հիւանդք ի
պէսպէս ցաւս՝ բերէին զնա առ նա ։ Եւ նա
իւրաքանչիւր ումեք ի նոցանէ դնէր ձեռս՝
Մ՚ր՚ և բժշկէր զնա ։ * Ելանէին դեւք ի բազ- 42
մաց, աղաղակէին և ասէին. եթէ դու ես
որդի աստ. և նա սաստէր՝ և ո՛չ տայր նոցա թո-
խօ-

խօսել, զի գիտէին զնա թէ քո՛ն է։
43 * Եւ իբրև տես եղև՝ եւ գնաց յանապատ տեղի. և ժողովուրդքն լսնդրէին զնա. և կին մինչև առնա՝ և արդելուին զնա, զի մի
44 գնասցէ ՚ի նոցանէ։ * Եւ նա ասէ ցնոսա. և այլոց քաղաքաց պարտ է լնճ աւետարանել զարքայութի՛ն նոյ, զի յայն իսկ առաքե-
45 ցեալ եմ։ * Եւ քարոզէր ՚ի ժողովրդեան գալիլեացւոց։

Գ Լ Ո Ւ Խ Ե

1 Եւ եղև ՚ի խռնել զնովաւ ժողովրդեանն և լսել զբանն նոյ, և ինքն կայր առ ծովա-
2 կին գեննեսարեթ։ * Եւ եռեսս երկուս նաւս՝ զի կային առ ծովակին, և ձկնորքն
3 ելեալ ՚ի նոցանէ՝ լուանային զդարձիսն։ * Եւ նա ՚ի մի նաւուցն՝ որ էր սիմոնի, և ազա-
չեաց զնա սակաւիկ ի ցամաքէն հեռանալ ՚ի ներքս ՚ի ցամաքէն. նստաւ և ուսուցանէր ՚ի նաւ-
4 անտի զժողովրդեանն։ * Եւ իբրև լռեաց ՚ի խօսելոյն, ասէ ցսիմոնի. խաղացո՛ ՚ի խորն,
5 և արկէք զգործիս ձեր յորս։ * Պատասխա-նի եւ սիմոնի և ասէ ցնա. վարդապետ՝ զամենայն գիշերս աշխատեալ եղեալ՝ և ոչինչ
կալաք, բայց վ՚ասն քո բանիդ արկցուք զգո-
6 ծիսս։ * Զայս իբրև արարին՝ փակեցին ՚ի ներքս բազմութի՛ն ձկանց յոյժ, մինչև պա-
7 պատիլն ուռկանաց նոցա։ * Եւ անկարկէին որսակցացն ՚ի միւս նաւն՝ գալ օգնել նո՛ց. և եկին և լցան երկոքեան նաւքն՝ մինչև մերձ
8 չընկղմել նո՛ց։ * Իբրև եաե՛ս սիմոնի պետրոս՝ անկաւ առ ծունկսն յեսու և ասէ. ՚ի քո՛յ

Մատ. 4. 18. Մարկ. 1. 16.

գնա յինէն ՚ի ար , զի այր մեղաւոր եմ ես :
* Վասն զի ահ պատեաց զնա և զամենեսեան 9
որ ընդ նմայն էին՝ վասն որսոյ ձկանցն զորս
ըմբռնեցին . * նոյնպէս և զյակովբոս և զը- 10
յովհաննէս՝ զորդիսն զեբեդեայ , որ էին որ-
սակիցք սիմաւնի : Եւ ասէ ցսիմաւն յա .՝ մի
երկնչիր՝ յայսմ հետէ զմարդիկ որսայցես ՚ի
կեանս : * Եւ հանեալ զնաւն ՚ի ցամաք , 11
թողին զամ , և գնացին զհետ նր :
Ա Գ * Եւ եղև ՚ի հասանելն նորա ՚ի միւ քաղա- 12
Մ ար ՚ի քաց , ահա այր մի լի բորոտութ իբրև ե-
8. 2. տես զյն՝ անկեալ ՚ի վր երեսաց աղաչեաց
Մ ար ՚ի զնա՝ և ասէ . տէր եթէ կամիս , կարող ես
1. 40. զիս սրբել : * Զգեաց զձեռն իւր՝ հասոյց ՚ի 13
նա՝ և ասէ . կամիմ՝ սրբեա՛ց . և վաղվաղա-
կի գնաց ՚ի նմանէ բորոտութ ին : * Եւ նա 14
պատուիրեաց նմա մի ումեք ասել , այլ թէ
երթ ցոյց զանձն քո քահանային . և մատո՛
ղ Ղ ար պատարագ վ՛ սրբութ ե քո՝ ոյ և հրամայ-
14. 4. եաց մովսէս , ՚ի վկայուն նց : * Եւ յորդեր 15
առաւել բանն զնմանէ . և ժողովէին ժողո-
վուրդք բազումք լսել՝ և բժշկել ՚ի հիւան-
դութ իւրեանց : * Եւ նա խոյս տայր յանա- 16
պատ տեղիս , և կայր յաղօթս :
Ը Ի * Եւ եղև ՚ի միում աւուրց՝ և ինքն ուսու- 17
ցանէր , և փարիսեցիքն և օրինացն վարդա-
պետք նստեին . որ ժողովեալ էին յամ քա-
ղաքաց գալիլեացւոց՝ և հրէաստանի և երու-
Մ ար ՚ի զօրութ ին էր ՚ի բժշկել զնս : * Եւ 18
9. 2. ահա արք բերէին մահճաւք զայր մի՝ որ էր
Մ ար ՚ի անդամալոյծ , և ինդրէին զնա մուծանել
2. 3. ՚ի ներքս՝ և դնել առաջի նր : * Եւ իբրև 19

ոչ գտանէին թէ ընդ որ մեծանիցէն զնա ՚ի
ներքս վասն ամբոխին , եւլեն ՚ի տանիս և ՚ի
ցուսոյն կախեցին զնա , և իջուցին մահճաքն
20 հանդերձ ՚ի մէջ առաջի յոհ։ * Եւ տեսեալ
զՀաւատսն նոցա՝ ասէ ցնա . այր դուռ՝ թողեալ
21 լիցին քեզ մեղք քո ։ * Կսկսան խորհել ընդ-
պիրքն և փարիսեցիքն , և ասեն . ո՞է սա՝ որ
խօսի զՀայհոյութիս , ո՞վ կարէ թողուլ ընդ-
22 մեղս՝ բայց միայն Աստ ։ * Իբրև գիտաց յի-
սուս խորհուրդս նոցա , պատասխանի ետ և ասէ ցնո-
23 վի՞ խորհիք ՚ի սիրտս ձեր։ * Ո՞րն է դիւրա-
գոյն է . ասել՝ թողեալ լիցին քեզ մեղք քո,
24 եթէ ասել՝ արի և գնա ։ * Այլ զի գիտաս-
ջիք եթէ իշխանութիւն ունի որդի մարդոյ յե-
րկրի թողուլ զմեղս . ասէ ցանդամալուծն ,
քեզ ասեմ՝ արի առ զմահիճս քո՝ և երթ ՚ի
25 տուն քո ։ * Եւ առժամայն յարուցեալ ա-
ռաջի ամենեցուն՝ առ զիւրև յորոյ վրայ անկեալ գնէր , գնաց ՚ի տուն իւր , և փառա-
26 ւոր առնէր զԱստ ։ * Զարմանք կալան զա-
մենեսեան , և փառաւոր առնէին զԱստ . լի
եղեն ահիւ , և ասեն , եթէ տեսաք այսօր
նոր նշան ։
27 * Եւ յետ այսորիկ ել անտի՝ և տեսս մաք-
սաւոր մի՝ որում անուն էր ղեւի , զի նստէր
՚ի մաքսաւորութեան . և ասէ ցնա , ելի զկնի
28 իմ։ * Եւ թողեալ զամն՝ յարեաւ գնաց ընդ-
29 կնի նորա ։ * Եւ արար ընդունելութիւն մեծ
նմա ղեւի ՚ի տան իւրում . և էր ժողովուրդ
բազմ մաքսաւորաց և այլոց՝ որ էին բազմունք
30 ընդ նմա ։ * Եւ տրտնջէին փարիսեցիքն և
գպիրքն նոցա զնմանէ առ աշակերտան նո՝ և

Ր. Ո.
Մ-ին
Մ-ին
Մ-ին

ասէին, ընդ ո՞ր ընդ մեծաւորս և ընդ մեզաւորս ուտէք և ըմպէք։ * Պատասխանի ետ 31
յիս և ասէ ցնա, ոչինչ են պիտոյ բժիշկք որ
ջոց, այլ հիւանդացւոյ։ * Եւ ոչ եկի կոչել զարդա- 32
րս, այլ զմեղաւորս յապաշխարութիւն։ * Եւ 33
նոքա ասեն ցնա. ‖ ընդ ո՞ր աշակերտանն յովհ. 18.
ննու պահեն սովո՝ և խնդրուածս առնեն, նոյնպէս և փարիսեցւոցն, և քոյդ ուտեն և ըմպեն։ * Եւ նա ասէ ցնա. միթէ 34
կարօղ էք մանկանց առագաստի, մինչ փեսայն ընդ նմա իցէ, հրաման տալ պահել։ * Եւ 35
կուգեն աւուրք՝ յորժամ բարձցի ի նոցանէ փեսայն, ապա պահեսցեն յաւուրն յայնմ։ * Ոչ ոք առակ մի առնու, թէ ոչ ոք 36
արկանէ ի նոր հանդերձէ ի վէր հնացեալ ձորձոյ. ապա թէ ոչ և զնորն պատառէ, և ընդ հնոյն չհաւանի կապերան որ ի նորոյն։ * Եւ ոչ ոք արկանէ գինի նոր ի տիկս 37
հինս, ապա թէ ոչ՝ պայթուցանէ գինին նոր զտիկան հինս. ինքն հեղու, և տիկքն կորնչին։ * Այլ գինի նոր ի տիկս նորս արկա- 38
նելի է, և երկոքինն պահին։ * Եւ ոչ ոք ըմ- 39
պէ զհինն՝ և կամիցի զնորն. քանզի ասէ՝ թէ հինն քաղցրագոյն է։

ԳԼՈՒԽ Զ.

Եւ ‖ եղև ի շաբաթու յերկրորդումն ա- 1
ռաջնոյն՝ անցանել նմա ընդ արտորայսն. և աշակերտքն նր կորզէին հասկ՝ շփէին ընդ ափ, և ուտէին։ * Եւ ոմանք ի փարիսեց- 2
ւոցն ասեն ցնա. զի՞ւ գործէք՝ զոր չէ օրէն ի շաբաթու։ * Պատասխանի ետ նոցա 3
և ասէ.

ասէ. մի՞գ ընթերցեալ ձեր՝ զոր արարն Դա-
ւիթ , յորժամ քաղցեաւն ինքն և որք ընդ
4 մսոյն էին . * ‖ զի՞նդ եմուտ նա ի տունն ‖ Ա-Թ
Ա. 6.
Ա՛յ , և զհացն զառաջաւորութեանն եկեր՝ և եւ
այնոցիկ որ ընդ նմայն էին . զոր ոչ էր օրէն
ուտել ‖ բայց միայն քահանայապե- ‖ Եւթ.
29. 32.
5 տիցն : * Եւ ասէ ցնա . ա՛ր ի՞ որդի մարդոյ Ղ.
24. 9.
6 և շաբաթու : * Եւ եղև ՚ի միւսում շաբա-
թուն մտանել նմա ՚ի ժողովուրդն և ուսու-
ցանել . ‖ և էր անդ այր մի՝ և ձեռն իւր աջ ‖ Մ-ԻԲ
12. 10.
7 գօսացեալ էր : * Եւ սպասէին նմա գպիրքն Մ-ՐԻ
3. 1.
և փարիսեցիք՝ թէ ՚ի շաբաթուն բժշկիցէ ,
8 զի գտանիցեն չարախօսել զնմանէ : * Եւ
նա գիտէր զխորհուրդս նոցա , ասէ ցայրն՝
որոյ ձեռնն գօսացեալ էր . արի անց ՚ի մէջ :
9 և նա յարուցեալ եկաց : * Ա՛սէ ցնոսա յի-
Հարցից ինչ զձեզ . զի՞նչ արժան է ՚ի շաբա-
թու , բարի՞ ինչ առնել՝ եթէ չար գործել ,
10 զոք մի սպրեցուցանել՝ թէ կորուսանել : * Եւ
հայեցեալ շուրջ զամենեքումբք ցայրագ ին՝
ասէ ցնա . ձգեա զձեռն քո . և նա ձգեաց ,
և հաստատեցաւ ձեռն նորա իբրև զմիւսն :
11 * Ա՛յլքա լցան յիմարութիւք , և խօսեին ընդ
միմեանս՝ թէ զի՞նչ առնիցեն յի՛ս :
12 * Եւ եղև ընդ աւուրսն ընդ այնոսիկ եւ ՚ի Ա՛ն Ա
լեառն կալ յաղօթս , և էր զգիշերն ՚ի ‖ Մ-ՈՒԲ
13 գլուխ յաղօթիսն այ : * ‖ Եւ իբրև այգ ե- Ժ.
ղև՝ կոչեաց զաշակերտսն իւր , և ընտրեաց ՚ի Մ-ՐԻ
Ղ.
3. 13.
նոցանէ երկոտասանս . զորս և առաքեալս
14 անուանեաց : * Զ՛սիմոնն՝ զոր և պետրոս
անուանեաց , և զանդրեաս զեղբայրն նորին ,
և զյակովբոս և զյովհաննէս , և զփիլիպպոս
և

և զբարթողիմէոս , * և զմատթէոս և զԹո- 15
մայսն , և զյակովբոս ալփեայ , և զսիմոնն
զկոչեցեալն նախանձայոյզ , * և զյուդա յա- 16
կոբայ , և զյուդա իսկարիովտացի՝ որ եղև
իսկ մատնիչ : * Եւ իջեալ նոքօք հանդերձ 17
՚ի տեղի մի տափարակ . և ժողով աշակեր-
տացն նոր՝ և բազմութի յոյժ ժողովրդեանն,
յամենայն հրէաստանէ և յԵրուսաղէմ՝ և յայնմ կողմա-
նէ՝ և ՚ի ծովեզերէն տիւրոսի և սիդովնի.
*որ եկին լսել ՚ի նմանէ՝ և բժշկել ՚ի հիւան- 18
դութեանց իւրեանց . և նեղեալքն յայսոց պըղ-
ծոց բժշկէին : * Եւ ամենայն ժողովուրդն խնդ- 19
րէր մերձենալ ՚ի նա , զի զօրութի՛ բղխէր
ելանէր ՚ի նմանէ՝ և բժշկէր զամենեսեան :
Մատթ. 5. 2. * Եւ նա ամբարձ զաչս իւր յաշակերտսն 20
իւր՝ և ասէ : Երանի՛ աղքատացդ հոգւով,
զի ձեր է արքայութի՛ն երկնից : * Երանի՛ որ 21
քաղցեալ էք այժմ , զի յագեսջիք : Երանի՛
Մատթ. 5. 11. որ լայք այժմ , զի ծիծաղեսջիք : * Երանի՛ 22
է ձեզ յորժամ նախատիցեն զձեզ մարդիկ,
և յորժամ հալածիցեն զձեզ և նախատիցեն,
և հանիցեն անուն չար զձենջ վասն որդւոյ
մարդոյ : * Ուրախ լերջիք յաւուր յայնմիկ և 23
ցնծասջիք , զի ահա վարձք ձեր բազում են
յերկինս . քանզի ընդ նմին օրինակի առնէին մար-
գարէիցն հարք իւրեանց : * Այլ վա՛յ ձեզ 24
մեծատանեացդ՝ զի ընկալարք զմխիթարութի՛
ձեր : * Վա՛յ ձեզ որ յագեալք էք այժմ՝ 25
Ես. 65. 13. զի քաղցիցէք . վա՛յ ձեզ որ ծիծաղիքդ այժմ,
զի սգայիք և լայիք : * Վա՛յ ձեզ յորժամ 26
բարի ասիցեն զձենջ համ մարդիկ , զի այդ-
պէս առնէին սուտ մարդարէիցն հարք նոցա :
* Ես ՚ի

27 * Այլ ձեզ ասեմ որ լսեքդ. ‖ սիրեցէք ըզ- ‖ Մ-ոթ
Թ ընտիս ձեր, բարի արարէքատելեաց ձե- 5. 44.
28 րոց: * Օրհնեցէք զանիծիչս ձեր. աղօթս
29 արարէք ՚ի վէր նեղչաց ձերոց: * ‖ Որ հար- ‖ Մ-ոթ
կանէ զծնօտ քո՝ մատո նմա և զմիւսն. և որ 5. 39.
հանէ ՚ի քէն զձաղկն քո՝ մի արգելուր ՚ի
30 նմանէ և զշապիկս: * Ամենայնի՝ որ խըն-
դրէ ՚ի քէն՝ տուր, և զոր ինչ հանէ որ ՚ի քէն՝
31 մի պահանջեր: * Եւ ոպ կամիք թէ արաս- ‖ Տ-էիք. 4. 16.
ցեն ձեզ մարդիկ, այնպէս արասջիք և դուք Մ-ոթ.
32 նոյն: * Եւ եթէ սիրէք դուք զսիրելիս ձեր՝ ‖ Մ-ոթ.
զի՞նչ շնորհ կ ձեր, զի և մեղաւորք սիրեն 5. 46.
33 զսիրելիս իւրեանց: * Եւ եթէ բարի առ- ‖ Ղ-Օէ.
նէք բարերարաց ձերոց՝ որ շնորհ կ ձեր, 15. 8.
34 զի և մեղաւորք զնոյն գործեն: * Եւ ե- Մ-ոթ.
թէ տայք փոխ այնոցիկ՝ յորոց ակն ունիցիք 5. 42.
առնուլ՝ որ շնորհ կ ձեր. քանզի և մեղա-
ւորք մեղաւորաց փոխ տան, զի առցեն անդ-
35 րէն զկշիռն: * Այլ սիրեցէք զթշնամիս
ձեր, և բարի արարէք առատելեաց ձերոց. և
տուք փոխ՝ ուստի ոչ ակն ունիցիք առնուլ.
և եղիցին վարձք ձեր բազմ, և եղիջիք որդիք
բարձրելոյն. զի նա քաղցր է ՚ի վերայ չարաց
36 և ապաշնորհաց: * Ողորմած՝ ընդ
37 և հայրն ձեր ողորմած է: * ‖ Մի՛ դատէք՝ և ‖ Մ-ոթ
ոչ դատիցիք. մի՛ պատժէք՝ և ոչ պատժիցիք, 7. 1.
38 արձակեցէք և արձակիցիք: * Տուք՝ և տա-
ցի ձեզ. չափ բարւոք՝ թաթաղեալ շարժեալ
զեղուն՝ տացեն ՚ի գոգս ձեր. ‖ Նովին չա- ‖ Մ-ոէ.
39 փով որով չափէք՝ չափեսցի ձեզ: * Ասաց և 4. 24.
առակ ի սոսա. միթէ կարիցէ կոյր կո-
ղբն առաջնորդել, ոչ ապաքէն և ի կաթսն ՚ի
խոր-

Մատ. 10. 24. խոբխոբատ անկանիսկին ։ * ‖ Չէ ե աշակերտ 40
լաւ քան զվարդապետ իւր . ամէ կատարեալն
Մատ. 7. 3. ‖ եղիցի իբրև զվարդապետ իւր ։ * ‖ Օ՞ի տես 41
սանես զչիւղ յականն եղբօր քո , և ’ի քումմ
ական զգերանդ ոչ նշմարես ։ * ‖ Կամ զիա՞րդ 42
կարես ասել ցեղբայր քո . Եղբայր՝ թող հա-
նիցց զչիւղդ յականէ քումմէ , և դու ’ի քումմ
ական զգերանդ ոչ տեսանես . կեղծաւոր՝
հան նախ զգերանդ յականէ քումմէ , և ա-
պա հայեսջիր հանել զչիւղ յականէ եղբօր
Մատ. 7. 18. 12. 33. քո ։ * ‖ Օ՞ի ոչ է ծառ բարի՝ որ առնէ պը- 43
տուղ չար , և ոչ դարձեալ ծառ չար՝ որ առ-
նէ պտուղ բարի . * զի իւրաքանչիւր ծառ 44
’ի պտղոյ իւրմէ ճանաչի ։ Օ՞ի ոչ եղիկ ’ի
փշոց քաղեն թուզ , և ոչ ’ի մորենւոյ կթեն
խաղող ։ * ‖ Արդ բարի՝ ’ի բարի գանձուց 45
սրտի իւրոյ բղխէ զբարի , և մարդ չար՝ ’ի
չարէն բղխէ զչար . քանզի ’ի յաւելուածոյ
սրտին խօսի բերան նո՛ր ։ * Օ՞ի կոչէք զիս՝ 46
Մատ. 7. 21. ‖ տէր՝ տէր , և զոր ասեմ ոչ առնէք ։ * Ո՞ւմ 47
Հռոմ. 2. 13. նայն որ գայ առ իս , և լսէ զբանս իմ՝ և
Յակոբ. 1. 22. առնէ զնո , ցուցից ձեզ ո՛ւմ նման է ։ * Նը- 48
ման է առն , որ շինիցէ տուն . որ փորեաց և
խորհեաց , և եդ հիմն ’ի վէ՛մ վիմի . ’ի յառնել
հեղեղաց՝ բաղխեաց գետ զտունն , և ոչ կա-
րաց շարժել զնա . զի հաստատեալ էր հիմն
’ի վէմէ վիմի ։ * Իսկ որ լսէ զբանս իմ՝ և 49
ոչ առնէ , նմանի է առն՝ որ շինիցէ տուն ’ի
վերայ հողոյ առանց հիմանն . զոր բաղխեաց
գետ , և վազվազակի անկաւ . և եղև կոր-
ծանումն տանն այնորիկ մեծ ։

ԳԼ. Լ.

Ի ՄԿ. ԺԱ. ԺԲ. ՂԿ. ԺԳ. ՄԿ. Ը. Ը.

1 Եւ ՚ի բերել կատարեաց զնմա զբանս իւր ՚ի
լսելիս ժողովրդեանն, եմուտ ՚ի կափառ-
2 նաւմ: * Հարիւրապետի ուրումն ծառայ
տարաչար հիւանդացեալ՝ մերձ էր ՚ի վախ-
3 ճանել, որ էր նմա պատուական: * Իբրև
լուաւ զՅիսուս, առաքեաց զերեսն ՚ի հրեից,
աղաչէր զնա՝ զի եկեսցէ ապրեցուսցէ զծա-
4 ռայն նորա: * Եւ նոքա եկեալ առ Յիսուս
զնա առատ՝ և ասէին, թէ արժանի է՝ որում
5 պիտոյ զայս առնես: * Ո՛չ սիրէ զազգս
մեր, և զժողովրդանոցն նա շինեաց մեզ:
6 * Եւ Յիսուս ընդ նոսա. Իբրև ոչինչ կարի
հեռի էր ՚ի տանէն, յղեաց առնա հարիւ-
րապետն բարեկամս, և ասէ ցնա. Տէր՝ մի
7 ինչ աշխատ լինիր, զի չեմ բաւական եթէ
ես յարկաւ իմով մտանիցես: * Վասն որոյ և
ոչ զանձն համարեցայ արժանի՝ առ քեզ գա-
լոյ. այլ ասա բանիւ՝ և բժշկեսցի մանուկս
8 իմ. * քանզի և ես այր մի եմ կարգեալ ընդ
իշխանութիւբ. ունիմ ընդ ինձ զինուորս, և
ասեմ սմա՝ երթ, և երթայ. և այլում թէ
եկ, և գայ. և ծառայի իմում թէ արա
9 զայս, և առնէ: * Եւ իբրև լուաւ զայս Յի-
զարմացաւ, դարձաւ առ ժողովուրդն որ եր-
թային զհետ նորա՝ և ասէ. ամէն ասեմ ձեզ՝
10 թէ և ՚ի Յիսրայէլ այսչափ հաւատս գտի: * Եւ
դարձան անդրէն պատգամաւորքն ՚ի տուն,
և գտին զծառայն հիւանդ՝ բժշկեալ:

Ի ՄԿ. ԺԱ. ԺԲ. ՂԿ. ԺԳ. ՄԿ. Ը. Ը.

11 * Եւ եղև ՚ի վաղուն երթայր ՚ի քաղաք մի
որում անուն էր Նային. երթային ընդ
աշա-

աշակերտաք նը և ժողովուրդ բեմ։ * Իբրև 12
մերձ եղև ՚ի դուռն քաղաքին, և ահա և-
լանէր մեռեալ մի՝ որդի միամօր մօր իւրոյ,
և նա էր այրի. և ժողովուրդ բեմ քաղաքին
էր ընդ նմա։ * Իբրև հատես զնա Տէր՝ գԹա- 13
ցաւ ՚ի նա և ասէ. մի լար։ * Եւ մատու- 14
ցեալ մերձեցաւ ՚ի դագաղն. և որք բար-
ձեալն տանէին՝ զտէղի առին. և ասէ, պա-
տանի՛ դու՝ քեզ ասեմ՝ արի։ * Յանգնեցաւ 15
և նստաւ մեռեալն, և սկսաւ խօսել. և ետ
զնա ցմայր իւր։ * Եւ ահ կալաւ զամենե- 16
սին, և փառաւորէ առնէին զԱստ՝ և ասէին,
|| Վեսս. Թէ || մարգարէ ոմն մեծ յարուցեալ է ՚ի մի-
24. 19. ջի մերում, և Թէ այց արար Աստ ժողովր-
Ցն-ին. դեան իւրում՝ ՚ի բարւոԹիւն։ * Եւ ել զբոյս 17
4. 19. այս ընդ ամ հրէաստան վա նը. և ընդ ամ
կոզմանս աշխարհին։ * Եւ պատմեցին յով- 18
հաննու աշակերտքն իւր վա ամենայնի այ-
|| Մատ սոբիկ։ * || Եւ կոչեաց առ ինքն երկուս ո- 19
11. 2. մանս յաշակերտացն իւրոց՝ յովհաննէս ա-
ռաքեաց առ նա՝ և ասէ. դո՞ւ ես որ գալոցն
ես, եԹէ այլում ակն կալցուք։ * Եւ ե- 20
կեալ արքն առ նա՝ ասեն, յովհաննէս մկըր-
տիչ առաքեաց զմեզ առ քեզ՝ և ասէ, դո՞ւ
ես որ գալոցն ես՝ եԹէ այլում ակն կալցուք։
* Եւ ՚ի նմին ժամու բժշկեաց զբազումս ՚ի 21
հիւանդուԹենէ և ՚ի հարուածոց և ՚ի չարոց
ոգւոց, և կուրաց բազմաց շնորհեաց տես-
անել։ * Պատասխանի ետ նոցա և ասէ. եր- 22
ԹայՔ պատմեցէՔ յովհաննու՝ զոր տեսիՔդ
և լուայՔ. || զի կոյրք տեսանեն, և կաղք
Ցն-ին. ՚ի. զնան, բորոտք սրբին, խուլք լսեն, մե-
ռեալք

ած ալաք յառնեն, ազգաւաք աւետարանին ։
23 * և երանի իւր՝ որ ոչ գայթագղեսցի յիս։
24 * Եւ իբրև գնացին հրեշտակքն յաւհանն-
նու, սկսաւ Յիսուս ժողովրդեան վա յաւհ-
հաննու. զի՞ ելէք յանապատն տեսանել,
25 եղէգն շարժուն ի հողմոյ ։ * Եւ զի՞նչ
ելէք տեսանել, այլ ի հանդերձս փափկուած
զարդարեալ. ահաւանիկ որ ի հանդերձս
երևելիս և ի փափկուած են՝ յարքունիս են։
26 * Եւ զի՞նչ ելէք տեսանել, մարգարէ՞
այո՛, ասեմ ձեզ՝ առաւել քան զմարգա-
27 րէ ։ * Ո՛ր սա՛ է՝ վասն որոյ գրեալն է, Թէ ||Մ՚ղա.
ահա առաքեմ զհրեշտակ իմ առաջի քո՝ որ 3. 1.
յարդարեսցէ զճանապարհս քո առաջի քո։
28 * Ա՛մէն ասեմ ձեզ. մեծ ի ծնունդս կա-
նանց մարգարէ քան զՅովհաննէս ոչ ոք է.
բայց փոքրիկն յարքայութեան՝ մեծ է քան
29 զնա ։ * Եւ ամ ժողովուրդն իբրև լուաւ՝ և
մաքսաւորքն, արդարացուցին զԱստուած. զի մկ-
30 րտեցան ի մկրտութենէն յովհաննու ։ * Իսկ
փարիսեցիքն և օրինականք զխորհուրդն Աստ
անարգեցին յանձնից իւրեանց, զի ոչ մկրտե-
31 ցան ի նմանէ ։ * Ո՛ւմ՝ ուրեմն նմանեցուցից ||Մ՚ղա.
զմարդիկ ազգիս այսորիկ. և ումի իցեն նը- 11. 16.
32 մանօրք ։ * Նմանեն մանկտւոյ՝ որ ի հրա-
պարակս նստիցին, կարդայցեն զմիմեանս և
ասիցեն. փող հարաք ձեզ՝ և ոչ կաքաւե-
33 ցիք, ողբացաք՝ և ոչ լացիք ։ * Եկն յով- ||Մ՚ղա.
հաննէս մկրտիչ՝ ոչ ուտէր և ոչ ըմպէր, և 3. 4.
34 ասէիք. դեւ կայ ի նմա ։ * Եկն որդի մարդ- Մ՚ղա.
ոյ՝ ուտէ և ըմպէ, և ասէք. ահա այր կե- 1. 6.
ղծող և արբեցող՝ բարեկամ մաքսաւորաց և
մե-

մեղաւորաց : * Այլ արդարացաւ իմաստու- 35
թիւն յորդւոց իւրոց :

Ա՛ Ա՛ * Ապա սկսաւ նզովել զնա որ էր 36
ի փարիսեցւոցն՝ զի կերիցէ ձաղ ընդ նմա . և մտեալ ի տունն փարի-
սեցւոյն՝ բազմեցաւ : * Եւ ահա մի էր ի 37
քաղաքին մեղաւոր . իբրեւ գիտաց Թէ բազ-
մեալ է ի տան փարիսեցւոյն , բերեալ շիշ
մի իւղոյ ազնուի . * կայր կատարած առ ոտս նո- 38
ցա , լայր . և արտասուօքն սկսաւ Թանալ
զոտս նոր , և հերով գլխոյ իւրոյ ջնջէր , և
համբուրէր զոտս նոր , և օծանէր իւղովն :
* Այլ տեսեալ փարիսեցւոյն՝ որ կոչեացն 39
զնա , ասէր ընդ միտս իւր . սա Թէ մարգարէ
էր , ապա գիտէր Թէ ո՛վ և որպիսի կին
կայ մերձենայ ի սա . զի մեղաւոր է : * Պա- 40
սասխանի եւ յն և ասէ ցնա , սիմոն՝ ու-
նիմ ինչ ասել քեզ . և նա ասէ , ասա վար-
դապետ . և ասէ : * Երկու պարտապանք 41
էին ուրուք փոխատուի . մինն պարտէր հինգ
հարիւր դահեկան , և միւսն յիսուն : * Եւ 42
իբրեւ ոչ գոյր նոցա հատուցանել , երկոցունցն
շնորհեաց . արդ ասա՝ ո՛վ առաւել սիրեսցէ
զնա : * Եւ սիմոն . ինձ այսպէս Թուի՝ 43
եԹէ որում զբազումն շնորհեաց : և նա ա-
սէ ցնա . ուղիղ դատեցար : * Եւ դարձեալ 44
ի կինն կոչէն , ասէ ցսիմոն . տեսանե՞ս
զայս կին , մտի ի տունդ՝ ջուր ոտից իմոց
ոչ ետուր , իսկ սա արտասուօք իւրովք ե-
Թաց զոտս իմ , և հերով իւրով ջնջեաց :
* Համբոյր մի դու ոչ ետուր ինձ , սա աւա- 45
սիկ յորմէ հետէ մտեալ եմ՝ ոչ դադարեաց
ի համբուրելոյ զոտս իմ : * Իւղով զգլուխ 46
իմ

47 իմ մէջ օծէր, սա իւղով անուշիս օծ։ * Վա՛յ
որոյ ասեմ քեզ. Թողեալ լիցին սմա մեղք
իւր բազմ, զի յոյժ սիրեաց. զի որումն շատ
Թողուցու՝ շատ սիրէ, և որումն սակաւ՝ սա-
48 կաւ։ * Եւ ասէ ցնա. Թողեալ լիցին քեզ
49 մեղք քո։ * Եւ սկսան՝ որ բազմականն էին
ընդ նմա, ասել ընդ միտս իւրեանց. Ո՞վ է սա՝
50 որ զմեղս Թողու։ * Եւ նա ասէ ցկինն.
Հաւատք քո կեցուցին զքեզ՝ երթ՝ի խաղաղ-
ութիւն։

ԳԼՈՒԽ Ը։

Գ Լ

1 Եւ եղև յետ այնորիկ՝ և ինքն չքջէր ընդ
քաղաքս և ընդ գեօղս, քարոզէր և ա-
ւետարանէր զարքայութիւն Աստուծոյ. և երկոտա-
2 սանքն ընդ նմա. * և կանայք ոմանք՝ որ բը-
ժշկեալ էին յոգւոց չարաց և՝ի հիւանդու-
Թեանց. ‖ Մարիամ՝ որ կոչէր Մագդաղենացի, ‖ Մ-ր-ի. ղ. ժ. 9.
3 յորմէ եօթն դեւն ելեալ էր. * և Յովաննա
կին քուղայ՝ հազարապետին Հերովդի, և
Շուշան՝ և այլք բազումք. որք պաշտէին զնա
4 ՚ի ստացուածոց իւրեանց։ * Եւ՝ի ժողովել բազում
ժողովրդոց, և ընդ քաղաքաց քաղաքաց եկէ-
5 լոց առ նա, ասէ առաքեալ։ * ‖ Եւ՝ել սերմա- ‖ Մ-ր-ի. ժգ. 3. 4.
նացան սերմանել զսերմանիս իւր. և՝ի սեր- Մ-ր-ի. դ. 3.
մանելն իւրում՝ էր որ անկաւ առ ձանա-
պարհ՝ և եղև կոխան, և թռչունք երկ-
6 նից կերան զնա։ * Եւ այլն անկաւ յապա-
ռաժի. և ընդ բուսանելն՝ չորացաւ, առ՚ի
7 չգոյէ հիւթոյ։ * Եւ այլն անկաւ՚ի մէջ
փշոց. և ընդ նմին բուսեալ փշոցն՝ հեղձուցին
8 զնա։ * Եւ այլն անկաւ յերկիրն բարի և պա-
տրաստ,

բարթ , և բուսեալ՝ արար պատուղ հարիւրա-
պատիկ : զայս իբրև խօսեցաւ , ասէ . որ ու-
նիցի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ : * Հարցանէին 9
զնա աշակերտքն , թէ զի՞նչ իցէ առակն :
* Նա նա ասէ . ձեզ տուեալ է գիտել զը- 10
խոր հուրդս արքայութե՛ն աց , բայց այլոցն ա-
ռակօք : ‖ զի տեսցեն՝ և մի՛ տեսցեն , և լը- ‖Եւս. 6. 9.
սիցեն՝ և մի՛ իմասցին : * Այլ առակն այս 11
ինչ է : սերմն՝ բանն աց է : * Նա որք առ ճա- 12
նապարհաւն , այնոքիկ են որ լսեն . և ա-
պա գայ սատանայ՝ հանէ զբանն ի սրտից
նոցա , զի մի հաւատասցեն՝ և ապրեսցին :
* Նա որք յապառաժին , որք յորժամ լսի- 13
ցեն՝ խնդութե՛ ընդունին զբանն , և արմատս
ոչ ունիցին . որք առ ժամանակ մի հաւա-
տան , և ի ժամանակի փորձութե՛ հեռա-
նան : * Ուակ որ ի մէջ փշոցն անկաւ՝ նոքա 14
են , որ իբրև լսեն զբանն՝ և ի հոգս և ի
մտածութի՛ և ի ցանկութի՛ աշխարհիս զբա-
զեալ հեղձնուն՝ և անպտուղ լինին : * Ուակ 15
‖Մ-ոխ. 5. 15. որ յերկիրն պարարտ , որոց բարւոք և զուար-
Մ-ուխ. 4. 21. թագին սրտիւ լուեալ զբանն՝ ընդունին , և
տան պտուղ համբերութի՛ : * ‖Նչ ոք լուցա- 16
‖Մ-ոխ. 10. 26. նէ ձրագ և թաքուցանէ ընդ կարասեաւ՝
Մ-ուխ. 4. 22. կի՛ դնէ ընդ մահճաւ . այլ ի վերոյ աշտանա-
կի դնէ , զի որ մտանեն՝ զլոյս տեսցեն :
Վ-յտ. 12. 2. ‖Չիք ինչ ծածուկ՝ որ ոչ յայտ լիցի . և ոչ 17
գաղտնի՝ որ ոչ ծանիցի , և եկեսցէ ի յայտ :
‖Մ-ոխ. 13. 12. * Տեսէք այսուհետև զիարդ լսէք . ‖ զի 18
‖Մ-ոխ. որ գուցէ՝ ասացի նմա , և որ ոչն գուցէ՝ և
12. 46. զոր կարծէն թէ ունիցի՝ բարձցի ի նմանէ :
Մ-ուխ. 3. 32. * ‖Նկին առ նա մայրն և եղբարք իւր , և 19

17

ձէ կարէին հասանել ՚ի նա վ֊ն բազմութեն ։
20 * Լ֊զ եղև նմա և ասեն . մայր քո և եղ-
բարք քո կան արտաքոյ՝ և կամին զքեզ տես-
21 սանել ։ * Լ֊ն ասէ ցնս . մայր իմ և եղբարք
իմ սոքա են , որ զբանն ոյ լսեն և առնեն ։
22 * Լ֊ն եղև ՚ի միում աւուրց [illegible] Գ. Օ.
և աշակերտքն նր , և ասէ ցնս . եկայք անց- Մ֊աթ
23 ցուք յայնկոյս ծովակիս . և գնացին ։ * Լ֊ն Մ֊րկ .
մինչ դեռ նաւէին՝ ՚ի քուն եմուտ . և էջ Մ֊ղ .
մրրիկ հողմոյ ՚ի ծովակն և ուռնոյր , և ատ-
24 նապէին ։ * Մատուցեալ զարթուցին զնա
և ասեն . վարդապետ վարդապետ՝ կորնչիմք
աւասիկ ։ և նա յարուցեալ սաստեաց հող-
մոյն և խաղաղութի ։ * Լ֊ն ցնս . ո՞ր են
25 հաւատք ձեր . և զայն հարեալ զարմացան ,
և ասէին ցմիմեանս . ո՞վ արդեօք իցէ սա՝ զի
և հողմոց և ջրոց հրամայ տայ , և հնազան-
26 դին սմա ։ * Լ֊ն նաւեցին իջին յաշխարհն
գերգեսացւոց . որ է յայնկոյս հանդիպ գա-
27 լիլեայ ։ * Լ֊ն ընդ ելանելն նր ՚ի յամնք ,
պատահեաց այր մի ՚ի քաղաքէն՝ յորում էին
դեւք . և բազում ժամանակս չէր հանդերձ
զգեցեալ՝ և ոչ ՚ի տան բնակեալ , այլ ՚ի գե-
28 րեզմանս ։ * Լ֊ն տեսեալ զյն , աղաղակեաց
և անկաւ առաջի նր , և ասէ մեծաձայն .
զի՞ կայ իմ և քո յն որդի ոյ բարձրելոյ , աւ-
29 դատեմ զքեզ մի տանջեր զիս ։ * Պատուի-
հրամայ տայր այսոյն պղծոյ ելանել ՚ի մարդ-
մոյ անտի . զի բազում ժամանակս յափշ-
տակեալ էր զնա , և կապէր ՚ի շղթայս , և
պահէր յերկաթս , և խզէր զկապանսն , և

13

վարէր 'ի դիւէն յանապատս : * Հարց ցնա 30
յր և ասէ . զի՞նչ անուն է քեզ . և նա ասէ ,
լեգէոն . զի դեւք բազումք մտեալ էին 'ի
նա : * Եւ աղաչէին զնա՝ զի մի հրամայեսցէ 31
ցնոսա երթալ յանդունդս : * Եւ էր անդ 32
երամակ մի խոզից բազմաց արօտական 'ի
լերինն . և աղաչեցին զնա զի հրամայեսցէ
ցնոսա մտանել 'ի նոսա . և հրամայեաց նոյ :
* Եւ ելեալ դեւքն յառնէն՝ մտին 'ի խո- 33
զեանն . և դիմեաց երամակն 'ի գահէ ան-
տի 'ի ծովակն՝ և հեղձաւ : * Իբրև տեսին 34
խոզարածքն զիրսն որ եղեն՝ փախեան , և
պատմեցին 'ի քաղաքին և յագարակս : * Եւ 35
իբրև ելին տեսանել զգործսն , և եկին առ
յր , և գտին զայրն՝ ուստի դեւքն ելեալ
էին , զգեցեալ և զգաստացեալ նստեր առ
ոտսն յր , և երկեան : * Պատմեցին նոցա 36
որոց տեսեալն էր՝ թէ զիա՞րդ փրկեցաւ դե-
ւահարն : * Եւ աղաչէր զնա ամ բազմու- 37
թիւն շուրջ զկողմանեքն գերգեսացւոց՝ դր-
նալ 'ի սահմանաց նոցա , քանզի ահիւ մեծաւ
ածգնապատեին . և նա մտեալ 'ի նաւ՝ դարձաւ
անդրէն : * Այր զայրն՝ ուստի դեւքն 38
ելեալ էին՝ շրջել էր նմա . արձակեաց զնա՝
և ասէ . * դարձ 'ի տուն քո , և պատմեա՛ 39
զոր միանգամ արար քեզ Աստ . գնաց 'ի քա-
ղաքն՝ և քարոզէր զոր ինչ արար նմա յր :
* Եւ իբրև դարձաւ անդրէն յր , ընկալաւ 40
զնա ժողովուրդն . քանզի ամենեքեան ակն-
կալէին նմա : * || Եւ ահա եկն այր մի՝ ո- 41
Մարկ 9. 18. Մատ 5. 22. ումն անուն էր յայրոս , և նա էր իշխան ժո-
ղովրդեանն . անկեալ առ ոտսն յի՝ աղա-
չէր

42 չէր գնա մտանել՝ի տունն նորա. * զի դուստր
միամօր էր նմա՝ ամաց իբրև երկոտասանից,
և էր մերձ՝ի մահ. և ՚ի երթալն նմա՝ ժողո-
43 վուրդքն նեղէին զնա: * Եւ կին մի էր՝ի Մ-ոգ
տեառատեսութեանէ արեան ամաց երկոտասա- 9. 20.
նից, որ՝ի բժիշկս ծախեալ էր զամ ինչս Մ-ոգ
իւր. որոյմ ոչ էր լեալ հնար յոմեքէ բը- 5. 25.
44 ժշկելոյ: * Եւ՝ատուցեալ յետոյ մերձէ ցաւ՝ի
քղանցս հանդերձի նր. և նոյն ժամայն ե-
45 կաց բղխումն արեան նորա: * Եւ ասէ յն.
ո՞վ է՝ որ մերձեցաւն յիս: իբրև ամենեքեան
ուրանային, ասէ պետրոս՝ և որ ընդ նմ էին.
վարդապետ՝ ժողովուրդք սդեղն և նեղէն
46 զքեզ: * Եւ ասէ յն. ոմն մերձեցաւ յիս,
քանզի գիտացի՝ եթէ զօրութիւն ել յինէն:
47 * Իբրև եառս կինն՝ եթէ ոչ ծածկեցաւ՝ի
նմանէ, եկն դողալով՝ և անկաւ առաջի նր,
ընդ առաջի ամենայն ժողովրդեանն. և թէ վր-
48 պէս բժշկեցաւ առ ժամայն: * Եւ ասէ.
քաջալերեաց դուստր՝ հաւատք քո կեցուցին
49 զքեզ, երթ՝ի խաղաղութիւն: * Եւ մինչդեռ
նա խօսէր, գայ ոմն՝ի տանէ ժողովրդապե-
տին՝ և ասէ ցնա. մեռաւ դուստրն քո, մի
50 ինչ աշխատ առներ զդա: * Իսկ յն իբրև
լուաւ, պատասխանի ետ նմա՝ և ասէ. մի
51 երկնչիր, միայն հաւատա՝ և կեցցէ: * Եւ
մտեալ՝ի տունն՝ ոչ զոք եթող մտանել,
բայց միայն զպետրոս և զյակովբոս և զյո-
հաննէս, և զհայր մանկանն և զմայր
52 նր: * Լային ամենեքեան՝ և կոծէին զնա:
և նա ասէ. մի լայք՝ զի չէ մեռեալ՝ այլ
ննջէ:

ննջէ ։ * Այլ նոքա ծաղր առնէին զնա , զի 53
գիտէին թէ մեռաւ ։ * Այլ նէր հանեալ զա- 54
մենեսեան արտաքս , * կալաւ զձեռանսն նր՝ 55
բարբառեցաւ և ասէ . սրիկ կաց մանուկդ ու ։
* Այլ զարձաւ ոգի նր , և կանգնեցաւ վաղ- 56
վաղակի . և հրամայեաց տալ նմա ուտել ։
* Այլ զարմացան ծնօղքն նր ։ և նա պատ- 57
ուիրեր մի ումեք ասել՝ որ ինչ եղեւն ։

Գ Լ . ԼԹ ։

Գլ. Այլ ‖ կոչեցեալ զերկոտասան առաքեալսն, 1
‖ Մ-ում. եւ նդ զօրութի և իշխանութի ՚ի վերայ
10. 1. ամ դիւաց , և բժշկել զհիւանդութիս ։ * Այլ 2
Մ-րկ. առաքեաց զնս քարոզել զարքայութինն այ ,
3. 13. ‖ Մ-ում. և բժշկել զախտաժէտս ։ * ‖ Այլ ասէ ցնս. 3
10. 9. մի ինչ բառնայք ՚ի ճանապարհ , մի գաւա-
Մ-րկ. զան և մի մսխազ , մի հայ և մի արծաթ ,
6. 8. մի երկուս հանդերձս ունիցիք ։ * Այլ յոր 4
տուն մտանիցէք՝ անդ ազջիք , և անտի գը-
նայցէք ։ * Այլ որք ոչ ընդունիցին զձեզ , 5
‖ Գ-ուծ. ‖ յորժ ամ ելանիցէք ՚ի քաղաքէն յայնմանկ ,
13. 51. զփոշի ոտից ձերոց թօթափեսջիք ՚ի վկայ-
ութի նց ։ * Այլ ելեալ շրջէին ընդ քաղաքս 6
և ընդ գեօղս՝ աւետարանէին , և բժշկէին ընդ-
‖ Մ-ում. ամ տեղիս ։ * ‖ Այլ ուաւ հերովդէս չորրոր- 7
14. 1. դապետ զդ օրծան ամ . և զարմանայր վասն
Մ-րկ. 6. 14. ասելոյն յոմանց , * Թէ յովհաննէս յարեաւ
՚ի մեռելոց , և յոմանց՝ Թէ եղիա յայտնե-
եաւ , և յայլոց՝ Թէ մարգարէ ումն յառաջ-
նոցն յարեաւ ։ * Այլ հերովդէս . զյովհան- 9
նէս ես գլխատեցի . իսկ սա ով իցէ՝ զորմէ
զայսպիսի իրս լսեմ ։ և խնդրէր տեսանել
զնա ։

10 գնաւ : * Պարձան առաքեալքն , և պատմե-
ցինն ամ զամ ղոր արարին : Նե առեր զնո
խոսեաց առանձինն ի տեղի անապատ քա-
ղաքի միոյ , որում անուն էր Բեթսայիդա :
11 * Նե ժողովուրդքն իբրև գիտացին , գնա-
ցին զհետ նր . և ընկալեալ զնա խոսեր ընդ
նոսա վ արքայութե՝ ոյ , և որոց պէտք էին
12 բժշկութե՝ բժշկեր : * Նե օրն սկսաւ տա-
րաժամել . մատեան երկոտասանքն և ասեն
ցնա . || արձակեա զժողովուրդս , զի եր- || Մ-գլ
թեալ շուրջ ի գիւղսն և յագարակս՝ հան- 14. 15.
գիցեն , և գտցեն կերակուր . զի աստ յա- Մ-ոէ 6. 36.
13 նապատ տեղոջ եմք : * Նոսկ ցնոսա . դուք
տուք դոցա ուտել : և նոքա ասեն . || ոչ գոյ || Յ-ին 6. 9.
մեր աւելի քան զհինգ նկանակ և զերկուս
ձկունս , բայց եթէ երթիցուք գնեացուք բա-
14 ւական ժողովրդեանդ կերակուր : * Նոր-
զի էին արք իբրև հինգ հազար : ասէ ցա-
շակերտսն . բազմեցուսջէք զդոսա դասս
15 դասս՝ յիսուն յիսուն : * Նե արարին այն-
16 պէս , և բազմեցուցին զամենեսեան : * Նե
առեր զհինգ նկանակն և զերկուս ձկունսն՝
հայեցաւ յերկինս , օրհնեաց և եբեկ՝ և
տայր ցաշակերտսն արկանել ժողովրդեանն :
17 * Կերան և յագեցան ամենեքեան . և բար-
ձին զնշխարս կոտորոցն՝ երկոտասան սա-
կաւ :
18 * || Նե եղև ի կալն նր յաղօթս առանձինն , Ղ-Ա
էին ընդ նմա և աշակերտքն նր . եհարց զնոս և || Մ-գլ
ասէ . զո՞ ոք ասեն զինեն ժողովուրդքն՝ թէ 16. 13.
19 իցեմ : * Նե նոքա պատասխանի տուեալ ասեն . Մ-ոէ 8. 27.
զյովհաննէս մկրտիչ , և այլք զեղիա , իսկ
այլք

այլք թէ մարգարէ ոք յառաջնոցն յարեաւ ։
*Ա՛ոհ ցնա , դուք զի՞նչ ոք ասէք զինեն , թէ 20
իցեմ. պատասխանի եւ պետրոս և ասէ .
զքե՛ն նդ ։ *Ա՛յս սաստեաց ի՛նոսա , և պատ 21
ուիրեաց մի ումեք ասել զայն . * և ասէ , 22
‖ Մ-ԻԲ ‖ թէ պարտ է որդւոյ մարդոյ բազումս չար-
17. 21. Մ-ՈՒԿ . չարել և անարգիլ ի քահանայապետից և ի
8. 31. ծերոց և ի դպրաց , և սպանանիլ և յերիր
աւուր յառնել ։ *Ա՛յլ ասէր առ ամենեսին. 23
‖ Մ-ԻԲ ‖ եթէ ոք կամի զինի իմ գալ , ուրասցի
10. 38. Վ-ՍՂ . զանձն՝ և առցէ զխաչ իւր հանապազ՝ և ե-
14. 27. կեսցէ զհետ իմ ։ *‖ Ո՛ր որ կամիցի զանձն 24
‖ Վ-ՍՂ . իւր կեցուցանել՝ կորուսցէ զնա , և որ կո-
17. 33. ՀՅ-ՎԱՆ. րուսցէ զանձն իւր վ՛ե իմ՝ կեցուսցէ զնա ։
16. 25. *Ո՛ր ինչ օգուտ է մարդոյ եթէ զաշխարհ 25
շահեսցի , և զանձն իւր կորուսցէ կամ տու-
‖ Մ-ԻԲ ‖ ժեսցի ։ *‖ Ո՛ր որ ամօթ համարեսցի զիս և 26
10. 33. զբանս իմ , զնա և որդի մարդոյ յամօթ ա-
բասցէ՝ յորժամ գայցէ փառօք իւրովք՝ և
‖ Մ-ԻԲ ‖ հօր՝ և հրեշտակաց սրբոց ։ * ‖ Ա՛սեյ ար- 27
16. 28. Մ-ՈՒԿ . դարև ասեմ ձեզ , եթէ են ոմանք ի դոցա
8. 39. նե՛ որ այդր կան՝ որք մի՛ ճաշակեսցեն զմահ ,
‖ Մ-ԻԲ ‖ մինչև տեսցեն զարքայութի՛ն նդ ։ *‖ Ա՛ւ և 28
17. 1. Մ-ՈՒԿ . զև յետ այսց բանից իբրև աւուրք ութ , ա-
9. 1. ռեաւ զպետրոս և զյակովբոս և զյովհան-
նե՛ս՝ եւ՛ի լեառն կալ յաղօթս ։ *Ա՛ւ ի կալ 29
նմա յաղօթս՝ եղև տեսիլ երեսաց նո՛ր այլա-
կերպ . և փոխեցաւ հանդերձ նորա՝ և եղև
սպիտակ փայլուն ։ *Ա՛յս ահա արք երկու 30
խօսեին ընդ նմա . որ էին մովսէս և եղիա ,
* երևեալ փառօք . և ասէին զելևյին նո՛ր՝ զոր 31
կատարելոց էր յեր՛ուսաղէմ ։ *Ա՛կպետրոս՝ և որ 32
ընդ

ընդ նմանն էին՝ ծանրացեալք ի քնոյ՝ զար-
Թեան , տեսին զփառսն նորա՝ և զերկուս
33 արսն որ կային առ նմա : * Եւ եղև ի մեկ-
նելն նոցա ի նմանէ , ասէ պետրոս ցյի. վար-
դապետ՝ բարւոք է մեզ աստ լինել , և ա-
րասցուք երիս տաղաւարս . մի քեզ՝ և մի մով-
սէսի՝ և մի եղիայի . և ոչ գիտէր զինչ խօ-
34 սէր : * Եւ իբրև զայս ասաց , եկն ամպ և
հովանի եղև ի վրա նոցա . և երկեան ի մտա-
35 նելն նոցա ընդ ամպովն : * Ձայն եղև յամպոյն
և ասէ . ‖ դա է որդի իմ ընտրեալ , դմա ‖ ՚ա.Պետ.
36 լուարուք : * Եւ ընդ լինել բարբառոյն՝ գը- ՚ա. 17.
տաւ յի միայն . և ինքեանք լռեցին , և ոչ
ումիք պատմեցին յաւուրսն յայնոսիկ և ոչ-
ինչ՝ յորոց տեսին :
37 * Եւ եղև ի վաղիւն մինչ իջանէին նոքա ի Գ. Ր.
լեռնէն անտի , ընդ առաջ եղև նմա ժողովուրդ ‖ Մ-րք
38 բազմ : * ‖ Եւ ահա այր մի ի ժողովրդենէն ՚ա. ՚ա.
անտի աղաղակեաց և ասէ . վարդապետ՝ ա- Մ-րէ .
ղաչեմ զքեզ հայեցիր յորդի իմ , զի միամօր 9. 16.
39 է ինձ : * Եւ ահա այս հարկանի ի նմա ,
և յանկարծ գոչէ՝ և զարկուցանէ զնա և
թաւալեցուցանէ և փրփրեցուցանէ , և հա-
40 զիւ մեկնի ի նմանէ խորտակեալ զնա . * և
աղաչեցի զաշակերտսն քո զի հանցեն զնա ,
41 և ոչ կարացին : * Պատասխանի ետ յի և ա-
սէ . ով ազգ անհաւատ և թէր , մինչև կերբք
եղէց ընդ ձեզ՝ և անասցեմ ձեզ . մատո այսր
42 զորդին քո : * Եւ մինչ դեռ մատչէր , զար-
43 կոյց զնա դեւն՝ և շարժէեաց : * Սաստեաց
յի այսոյն պղծոյ , և բժշկեաց զմանուկն .
44 և ետ զնա ցհայր իւր : * Եւ զարմանային
ա-

ամենեքեան ՚ի վե՛ր մեծամեծացն ՚ի-
զաբմանալն ամենեցուն ՚ի վե՛ր ամի զոր առ-
նէր , ասէ ցաշակերտան իւր. դո՛ք դաւ ՚ի
լսելիս ձեր զբանս զայսոսիկ . զի որդի մար-
դոյ մատնելոց է ՚ի ձեռս մարդկան : * Եւ 45
նոքա ո՛չ գիտէին զբանն , և էր ծածկեալ ՚ի
նոցանէ՝ զի մի գիտասցեն. և երկնչէին հար-
ցանել զնա վե՛ր բանին այնորիկ : * Ա՚մուտ 46
խորհուրդ ՚ի նո՛ա թէ ո՞ արդեօք մեծ իցէ ՚ի
նոցանէ : * Ո՛ւ 47
սրտից նո՛ա , առ մանուկ մի՝ կացոյց ՚ի մէջ նո՛ա
առ իւր , * և ասէ ցնա . որոք ընկալցի զմա- 48
նուկս զայս յանուն իմ՝ զիս ընդունի , և որ
զիս ընդունիցի՝ ընդունի զառաքիչն իմ. զի
որ փոքրիկն է յամենեսին ՚ի ձե՛զ՝ նա եղիցի
մեծ : * Պատասխանեաւ 49
ասէ . վարդապե՛տ՝ տեսաք զոմն որ յանուն քո
դեւս հանէր՝ և արգելաք զնա , զի ո՛չ հետի ե՛
մեզ : * Ո՛ւս 50
ո՛չն է ձեր հակառակ՝ ՚ի ձեր կողմն է :
* Ո՛ւ եղե՛ւ ի կատարել աւուրց վերանալոյ 51
նորա՝ և ինքն զերեսս հաստատեաց երթալ
յԵ՚րուսաղէմ : * Ո՛ւ առաքեաց հրեշտակս առաջի 52
երեսաց իւրոց . և իբրև չոգան՝ մտին ՚ի
գիւղ մի սամարացւոց պատրաստել ինչ նմա:
* Ո՛ւ ո՛չ ընկալան զնա , զի գէմ եգեալ էր 53
նորա երթալ յԵ՚րուսաղէմ : * Իբրև տեսին աշա- 54
կերտքն յակովբոս և յովհաննէս , ասեն. տէ՛ր՝
կամիս զի ասասցուք , և իջցէ հուր յերկ-
նից՝ և սատակեսցէ զնոսա : * Դարձաւ ասա- 55
տեաց ՚ի նոսա՝ և ասէ . ո՛չ գիտէք՝ որոյ հոգւոյ
էք դուք : * Ո՛ի որդի մարդոյ ո՛չ եկն զո- 56
զիս

գիս մարդկան կորուսանել՝այլ կեցուցանել։
57 և գնացին յայլ գեօղ։ * Եւ մինչ դեռ եր-
Թային նոքա՝ի ճանապարհի, ասէ ոմն ցնա.
58 Եկից զկնի քո՝յոր վայր և երթիցես։ * Ասէ
ցնա յի.։ աղուէսունց որջք ունին, և թռչնոց || Մատթ.
երկնից դադարք. և որդւոյ մարդոյ ոչ ունի՝ 8. 20.
59 ուր գիցէ զգլուխս։ * Ասէ ցմիւս և.։ Ե՛կ
զկնի իմ։ և նա ասէ. տէր՝ հրամայեա տուր
60 ինձ՝ երթալ նախ թաղել զհայր իմ։ * Ասէ
ցնա յի.։ Թո՛ղ զմեռեալսն թաղել զմեռեալս
իւրեանց, և դու երթ պատմեա զարքայու-
61 Թիւն այ։ * Ասէ և այլ ոմն. Եկից զկնի քո
աէր, բայց նախ հրամայեա տուր ինձ հրաժա-
62 րել՝ի տանէ իմմէ։ * Ասէ ցնա յի.։ ոչ ոք
արկանէ ձեռն զմանոլ՝և հայիցի յետս, և-
Թէ յաջողեալ իցէ արքայութեան այ։

ԳԼ. ԺՈ.

1 Յետ այսորիկ երևեցոյց Տէր և այլ եօ- || Ղ.Գ
Թանասունս և երկուս. և առաքեաց զնո-
երկուս երկուս առաջի իւր յամէն քաղաքս և
2 ՚ի տեղիս, ուր ինքն երթալոց էր։ * Եւ ա-
սէ ցնո.։ || Հունձք բազում են՝ և մշակք սա- || Մատթ.
կաւ. արդ՝ աղաչեցէք զտէր հնձոյ, զի հան- 9. 37.
3 դի մշակս ՚ի հունձս իւր։ * Երթայք, || ա- || Մատթ.
Տա առաքեմ զձեզ իբրև զգառինս ՚ի մէջ 10. 16.
4 գայլոց։ * || Մի՛ բառնայք քսակ մի՛ մանաղ || Մարկ.
մի՛ կօշիկս, և ՚ի ճանապարհի ումեք ողջոյն 6. 8.
5 մի՛ տայցէք։ * Յոր տուն մտանիցէք՝ նախ
6 ասասջիք Թէ ողջոյն տանս այսմիկ. * և ե-
Թէ իցէ անդ որդի ողջունի, հանգիցէ ՚ի վրա
նո՛ր ողջոյնն ձեր. ապա Թէ ոչ՝՚ի ձեզ դարձ-
ցի։

ցի ։ * Յե՛ւ ի նմին տան ագանիջիք , ուտել 7
Մ-պ. ջիք և ըմպիջիք ի նոցանէ . ‖ զի արժանի է
10. 10. մշակն վարձու իւրոյ ։ մի փոխիչիք տանէ ի
ղ. Տիմ. տունն ։ * Որ քաղաք մտանիջիք՝ և ընդու- 8
5. 18. նիցին զձեզ , ուտիջիք զինչ առաջի դնիցեն
ձեր ։ * և բժշկեսջիք որ ի նմա հիւանդք 9
իցեն . և ասասջիք նոք , մերձեալ է ի վերայ
ձեր արքայու՛թիւն ։ * Իսկ յոր քաղաք մտա- 10
նիցիք՝ և ո՛չ ընդունիցին զձեզ , իբրև ելա-
Գ-ոմ. նիցիք ի հրապարակս նո՛ր , ասասջիք ։ * ‖ Յե՛ւ 11
13. 51. զփոշիս որ կուռեալ է ի քաղաքէ ձերմէ յոտս
մեր՝ թօթափեսցուք ի ձեզ . բայց զայս գի-
տասջիք՝ զի մերձեալ է արքայու՛թիւն ։ * Յ- 12
սեմ ձեզ , զի սոդոմայեցւոց ընդարձակագոյն
լիցի յաւուրն յայնմիկ՝ քան քաղաքին այն-
Մ-պ. միկ ։ * ‖ Վա՛յ քեզ քորազին. վա՛յ քեզ բեթ- 13
11. 21. սայիդա . զի եթէ ի սիւրոս և ի սիդովն
եղեալ էին զօրութիւնքն՝ որ եղեն ի ձեզ , վա-
ղուց ևս արգելօք և խորտ և ի մնխիր նըս-
տեալ ապաշխարեալ էր ։ * Այլ սիւրոսի 14
և սիդովնի ընդձակագոյն լիցի ի դատաս-
տանի քան ձեզ ։ * Յե՛ւ դո՛ւ կափառնաում , 15
որ մինչև յերկինս բարձրացեալ ես , մինչև՛ի
Մ-պ. դժոխս իջցես ։ * ‖ Որ ձեզ լսէ՝ ինձ լսէ , և 16
10. 40. որ զձեզ անարգէ՝ զիս անարգէ . և որ զիս
Ց-ՂՀ. անարգէ՝ զառաքիչն իմ անարգէ . և որ ինձ
13. 20. լսէ՝ լսէ այնմիկ որ զիս առաքեաց ։ * Դար- 17
ձան եօթանասունն և երկուքն խնդութե՛ և
ասեն . աէ՛ր՝ և դեւք հնազանդին մեզ յա-
նուն քո ։ * Յե՛ւ ասէ ցնո՛ . տեսանէի զսա- 18
տանայ անկեալ յերկինից իբրև զփայլակն ։
* Հա՛ տուաք ձեզ իշխանութի՛ն կոխել զօձս 19
և

և զկարեձս և զշամ զօրուն Թշնամւոյն . և
20 ձեզ ոչինչ մեղանչիցեն : * Այլ ընդ այն մի
խնդայք՝ եթէ այսք հնազանդին ձեզ , այլ
խնդացէք զի անուանք ձեր գրեալ են յեր-
21 կինս : * Ի նմին ժամու ցնծացաւ յՀոգ- ||ՄԹ-ԻԲ
ւովն սրբով և ասէ . գոհանամ զքեզ Հայր՝ 11. 25.
տէր երկնից և երկրի , զի ծածկեցեր զայս
յիմաստնոց և՛ի գիտնոց՝ և յայտնեցեր զայս
տղայոց . այո՛ Հայր , զի այսպէս հաճոյ եղև
22 առաջի քո : * Ամենայն ինչ տուաւ ինձ ՚ի
Հօրէ իմմէ . և ոչ՛ք գիտէ թէ ո՞վ է որդի ,
եթէ ոչ Հայր , և ո՞ է Հայր՝ եթէ ոչ՝ որդի ,
23 և ումի կամիցի որդին յայտնել : * Եւ դար- ||ՄԺ-ԻԳ
ձեալ առանձինն առ աշակերտսն ասէ . ||ե- 13. 16.
րանի աչաց՝ որ տեսանիցեն զոր տեսանէք դ
24 * Ասեմ ձեզ . զի բազմ մարգարէք և թա-
գաւորք կամեցան տեսանել զոր դուք տե-
սանէք , և ո՛չ տեսին . և լսել զոր լսէք դ , և
ո՛չ լուան :
25 * Եւ ահա յարեաւ ոմն օրինական՝ փորձեր ՂՒԱ
զնա և ասէր . վարդապետ՝ զի՞նչ գործեցից՝ ||ՄԺ-ԻԲ
զի ղեկանս յաւիտենական ժառանգեցից : 22. 35.
26 * Եւ նա ասէ ցնա . յօրէնսն զի՞նչ գրեալ է , ՄԺ-ՐԻ :
27 ո՞րպէս ընթեռնուս : * Նա պատասխանի 12. 28.
ետ և ասէ . ||սիրեսցես զՏէր Ած քո յամ սըր- ||Բ. Օրէ-
տէ քումմէ , և յամ անձնէ քումմէ , և յամ 6. 5.
զօրուէ քումմէ , և յամ մտաց քոց . և զըն-
28 կեր քո իբրև զանձն քո : * Եւ ասէ ցնա .
ուղիղ եաւուր զպատասխանիդ , զայդ արա՝
29 և կեցցես : * Նա իբրև կամեցաւ զանձն
արդարացուցանել՝ ասէ ցյի՞ս . և ո՞վ է իմ ըն-
30 կեր : * Պատասխանի ետ յի՞ս և ասէ . այր մի
իջաւ

իջանէր յերկինս, և անկաւ ի ձեռս
աւազակաց, որք մերկացուցին զնա՝ և վէրս
ի վէր եդին, Թողլով կիսամահ և գնացին։
31 * Հետ եղև քահանայի միոջ իջանել ընդ
նոյն ճանապարհ, և տեսեալ զնա՝ զանց ա-
32 րար։ * Նոյնպէս և ղևտացի մի եկեալ ընդ
33 նոյն տեղի՝ տեսեալ և զանց արար։ * Սա-
մարացի մի ճանապարհորդեալ եկն ընդ նոյն
34 առ նովաւ, և տեսեալ զնա՝ գԹացաւ։ * Եւ
մատուցեալ պատեաց զվէրս նոր, արկեալ ի
վէր ձէթ և գինի. և եդեալ ի վերայ գրաս-
տաւ իւրոյ՝ ած զնա ի պանդոկի մի, և դար-
35 մանեաց զնա։ * Եւ ի վաղիւ անդր իբրև
ելանէր անտի, Հանեալ ետ պանդոկապետն
երկուս դահեկանս՝ և ասէ. դարմանն տար
զմա, և զոր ինչ ծախեսցես ի դա՝ ի միւս-
անգամ գալստեան իմում Հատուցից քեզ։
36 * Արդ՝ ո՞յ երեցուց ի նոցանէ Թուի քեզ
մերձաւոր լեալ անկելոյն ի ձեռս աւազա-
37 կաց։ * Եւ նա ասէ. որ արար ողորմութիւն
ի վէր նր։ ասէ ցնա յս. երԹ և դու արա
38 նոյնպէս։ * Եւ եղև ի գնալն նոր, և ինքն
եմուտ ի գեօղ մի. և կին ոմն անուն Մար-
39 Թա ընկալաւ զնա ի տան իւրում։ * Եւ նր
էր քոյր մի, որում անուն էր Մարիամ. որ և
եկն նստաւ առ ոտն Յն, և լսէր զբանս
40 նր։ * Եւ ՄարԹա զբաղեալ էր ի բազում
սպասու. եկն եկաց առ Նմա և ասէ. տէր՝
ոչինչ ե փոյԹ քեզ, զի քոյրդ իմ միայն ե-
Թող զիս ի սպասու. արդ՝ ասա դմա զի
օգնեսցէ ինձ։ * Պատասխանի ետ յն և ասէ.
41 ՄարԹա ՄարԹա՝ դու հոգաս և զբաղում

իւիք

42 իւիք զբաղեալ ես . * քայլ ասա սակաւ ինչ
պիտոյ է . մարիամ մանն բարի ընտրեաց ,
որ ոչ բարձցի ի նմանէ ։

ԺԱ. ԺԱ.

1 Եւ եղև ի տեղւոջ ուրեք կալ յաղօթս . Ա. Ո.
և իբրև դադարեաց՝ ասէ ցնա ոմն յաշա-
կերտացն իւրոց . տէր՝ ուսո՛ մեզ յաղօթս
կալ , ոպէս և յովհաննէս ուսոյց աշակերտաց
2 իւրոց ։ * Եւ՛ ես ցնոսա , յորժամ կայցէք
յաղօթս , ասասջիք . ‖ Հայր մեր՝ որ երկն- ‖Մտթ.
ցի անուն քո . եկեսցէ արքայութիւն քո ։ 6. 9.
3 * Հաց մեր հանապազորդ տո՛ւր մեզ զօր-
4 ըսաօրէն ։ * Եւ թո՛ղ մեզ զմեղս մեր , զի և
մեք թողումք ամենայնի՝ որ պարտիցի մեզ .
5 և մի՛ տանիր զմեզ ի փորձութիւն ։ * Եւ ա-
սէ ցնա . ո՞վ է ի ձէնջ՝ որոյ իցէ բարեկամ ,
և երթայցէ առ նա ի մէջ գիշերի , և ասի-
ցէ ցնա . բարեկամ՝ տո՛ւր ինձ փոխ երիս նր-
6 կանակս . * զի բարեկամ իմ ելեն առ իս
յուղեւոյ , և ոչինչ ունիմ դնել առաջի նր ։
7 * Եւ նա ի ներքուստ տայցէ պատասխանի և
ասիցէ . մի՛ աշխատ առներ զիս , զի դուրբդ
փակեալ են , և մանկունքս ընդ ինև կան քան-
8 կոզնի . ոչ կարեմ յառնել և տալ քեզ ։ * Ե-
սեմ ձեզ , եթէ ոչ յարուցեալ տայցէ նմա
բարեկամութեն , սակայն վ՛ի ժուռթեն յա-
րուցեալ տայցէ նմա՝ զինչ և պիտոյ իցէ ։
9 * ‖ Եւ ես ասեմ ձեզ , խնդրեցէ՛ք և տացի ‖Մտթ.
ձեզ , հայեցեա՛ք և գտջիք , բախեցէ՛ք և 7. 7.
10 բացցի ձեզ ։ * Ո՛ի ամ որ խնդրէ՝ առնու . Յովհ.
և որ հայցէ՝ գտանէ , և որ բախէ՝ բացցի 14. 13.
նմա ։ Յովհ.
1. 5.

Մատ. 7. 9. նմն։ * Ո՞ր ոք ի ձենջ հայր՝ խնդրիցէ որդի 11
իւր ձուկն, միթէ փոխանակ ձկանն օձ տայ-
ցէ նմա։ * Եւ կամ խնդրիցէ ձու, միթէ կա- 12
րի՞ տայցէ նմա։ * Եւսկ եթէ դուք որ չարքդ 13
եք՝ գիտէք պարգեւս բարիս տալ որդւոց ձե-
րոց, որչափ եւս առաւել հայր ձեր յերկինից
տացէ բարիս այնոցիկ, որ խնդրենն ի նը-
մանէ։

Ղուկ. Մատ. 9. 32. Եւ * Եւ հանէր դեւ մի համր, և եղեւ յելա- 14
նել դիւին՝ խօսեցաւ համրն, և զարմացան
ամ ժողովուրդքն։ * Եւ ոմանք ի նոցանէ 15
ասեն. Ի բեեղզեբուղաւ իշխանաւն դիւաց
հանէ դա զդեւս։ * Եւ այլք փորձելին՝ և 16
նշան յերկինից խնդրէին ի նմանէ։ * Եւսկ նո՛ր 17
գիտացեալ զմտորմտուքս նոցա, ասէ ցնոսա. Ամ
թագաւորութիւն բաժանեալ յանձն՝ աւերի,
և տուն բաժանեալ յանձն՝ կործանի։ * Եւ- 18
պա եթէ և սատանայ բաժանեցաւ յանձն-
նէ, զիա՞րդ կայցէ թագաւորութիւն նո՛ր. զի
ասէք զինէն եթէ բեեղզեբուղաւ իշխա-
նաւն դիւաց հանէ դա զդեւս։ * Եւթէ ես 19
բեեղզեբուղաւ հանեմ զդեւս, որդիքն ձեր
ով հանիցեն. վասն այդորիկ նոքին եղիցին
ձեր դատաւորք։ * Եւսկ եթէ մատամբ ոյ 20
հանեմ զդեւս, ապա հասեալ է ի վերայ ձեր
արքայութիւն ոյ։ * Երբժամ հզօր վառեալ՝ 21
պահիցէ զտունն իւր, ի խաղաղութեան են ինչք
նորա։ * Եւայց եթէ հզօրագոյն քան զնա ի 22
վր եկեալ յաղթեսցէ նմա, զսպառազինու-
թիւնն հանէ՝ յոր յուսացեալ էր, և զաւար նո՛ր
բաշխեսցէ։ * Որ ոչ է ընդ իս՝ հակառակ իմ 23
է, և որ ոչ ժողովէ ընդ իս՝ ցրուէ։ * Երբ- 24

ժամ

ժամ ‖ այսն եւանիկե 'ի մարգոյ՝ շրջի ընդ ‖ Մ՝՝՝՝
անջրդին տեղիս , խնգրե հանգիստ . և իբ- 12. 43.
րև ոչ գտանէ , ասէ . դարձայց անդրէն 'ի
տունն իմ ուստի եկի : * և գայ գտանէ մնք-
26 րեալ և յարդարեալ : * յայնժամ երթայ
և առնու եօթն այլ այսս չար ևս քան զինքն՝
և մտանեն բնակին անդ . և լինի վերինն մար-
27 դոյն այնորիկ չար քան զառաջինն : * և
եղև մինչդեռ խօսէր զայս , ձայն երարձ կին
մի 'ի ժողովրդենէ անտի և ասէ . երանի՛ ե
որովայնին՝ որ կրեացն զքեզ , և սատեանցն՝
28 որ դիեցուցին զքեզ : * և նա ասէ . նա՛ե-
րանի այնոցիկ է , որ լսեն զբանն Ա՛յ , և առ-
29 նեն : * և 'ի դիշանել 'ի վերայ նը ժողո- ‖ Մ՝՝՝՝
վրդոցն՝ սկսաւ ասել . ազգս այս ազգ չար 12. 39.
է . նշան խնգրե , և նշան չերկինից ոչ տացի 1. կ՝՝՝
30 ամա՝ բայց նշանն յովնանու : * ‖ զի որպէս 1. 2.
եղև յովնան նշան նինուեացւոց , այնպէս ‖ Ց՝՝՝՝
եղիցի և որդի մարդոյ ազգիս այսմիկ : 2. 1.
31 * ‖ Կ՝եհոյն հարաւոյ յարիցէ 'ի դատաստա- ‖ Ց՝՝՝՝
նի ընդ արս ազգիս այսորիկ՝ և դատապար- 10. 1.
տեսցէ զսոսա , զի եկն 'ի ծագաց երկրի լը-
սել զիմաստութիւնն սղոմոնի . և ահա առա-
32 ւել քան զսղոմոնն է աստ : * Ա՛րք նինուեա- ‖ Ց՝՝՝՝
ցիք յարիցեն 'ի դատաստանի ընդ ազգիս ընդ 3. 5.
այսմիկ՝ և դատապարտեսցեն զսա , ‖ զի ա-
պաշխարեցին 'ի քարոզութիւնն յովնանու . և
ահա առաւել քան զյովնան է աստ :
33 * ‖ Ա՛չ ոք բուռ լուցեալ ձրագ՝ դնէ 'ի թաքս- ‖ Մ՝՝՝՝
տեան , և ոչ ընդ գրաւանաւ . այլ 'ի վերայ աշտա- 5. 15.
նակի , զի որ մտանեն՝ լոյս տեսանիցեն :
34 * ‖ Ա՛ղբատ մարմնոյ ակն է . յորժամ ակնն ‖ Մ՝՝՝՝
6. 22.

առատ է, ամ մարմինն լուսաւոր եղիցի. և
երբ աչն չար է. և մարմինն խաւարին է-
ղիցի: * Արդ զգոյշ լեր՝ զուցէ լոյսդ որ ի 35
քեզ է՝ խաւար իցէ: * Լեր մարմինդ ո 36
ամ լուսաւոր է՝ և չգուցէ մասն ինչ խաւա-
բին, եղիցի լուսաւոր ամ. որպէս յորժամ
ձրագն նշուղիւք լուսաւորեսցէ զքեզ: * Եւ 37
մինչ դեռ խօսէր զայս, աղաչէր զնա ոմն փա-
րիսեցի՝ զի ճաշ կերիցի առ նմա: և նա մը-
տեալ բազմեցաւ: * Իրրև տեսս փարիսե- 38
ցին՝ զարմացաւ, զի նախ ոչ սկրտեցաւ յա-
ռաջ քան զճաշ: * Ասէ ցնա Տէր. Այժմ 39
դուք փարիսեցիք զարտաքինն բաժակին և
զսկահակին սրբէք. և ներքինն ձեր լի է յա-
փշտակութենէ և չարութենէ: * Դիմիաբ՝ ոչ 40
ապաքէն որ զարտաքինն արար՝ և զներքինն
նոյն արար: * Այլ ածէք զարժանն իսկ՝ 41
տուք ողորմութենէ, և ահա ամ ըզ ձեր:
* Այլ վայ ձեզ փարիսեցւոց. զի տասա- 42
նորդեք զանանուխ և զիեգենայ և զամե-
նայն բանջար, և անցանէք զիրաւամբք և
զսիրոյնն Աց. զայս արժան էր առնել՝ և զայ-
նու ոչ անցանել: * Վայ ձեզ փարիսեցւոց. 43
զի սիրէք զբարձրագահն ի ժողովուրդս, և
զնախասղջոյնս ի հրապարակս: * Վայ ձեզ 44
զի էք դուք իբրև զգերեզմանս անյայտս, և
մարդիկ գնան ի վերայ՝ և ոչ գիտեն: * Պա- 45
տասխանի ետ ոմն յօրինականացն՝ և ասէ
ցնա. վարդապետ՝ զայս բանս ասելով և զըմ-
մեզ նախատանես: * Եւ նա ասէ. և ձեզ 46
վայ օրինականացդ. զի բառնայք մարդ-
կան բեռինս դժուարակիրս, և դուք մա-
տամբ

տամք միավ ՚ի թեւրինն ոչ մերձենալոյք ։
47 * Ալ աշ ձեզ՝ զի շինեք զշիրիմս մարգարէից։
48 և Հարքն ձեր սպանին զնա ։ * Լ՚պա ուրեմն
վկայեք՝ եթէ կամակից էք գործոց Հարցն
ձերոց. զի նոքա կոտորեցին զնա, և դուք
49 զգերեզմանս նոցա շինեք։ * Ալ ահ այսորիկ ի-
մաստութիւն ՚ոյ ասաց. առաքեցից ՚ի նոսա
մարգարէս և առաքեալս, և ՚ի նոցանէ սպա-
50 նանիցեն և հալածիցեն ։ * Օ ի ինդրեսցի
արիւն ամ մարգարէից՝ հեղեալ ՚ի սկզբանէ
51 աշխարհի՝ յազգէ յայդմանէ, * ‖ յորմէնէն ‖ Ծննդ. 4. 8.
աբելի մինչև յարիւնն ‖ զաքարիայ որուսե- ‖2 Մ՚ա. 24. 22.
լոյ ըզ սեղանն և ըզ տաճարն. այո՛ ասեմ ձեզ՝
52 ինդրեսցի յազգէ յայդմանէ ։ * Ալ աշ ձեզ
օրինակահացդ. զի ՚ի աքուսցանէք զվիականս
գիտուԹեն, գուք ոչ մտանէք, և որ մտա-
53 նելոցն են՝ արգելուք։ * Լու ՚ի խօսելն զայս
ամ առ նոսա առաջի ամ ժողովրդեանն,
զամենի հարկանելին. և սկսան դպիրքն և
փարիսեցիք զչարել՝ և դրգռել ըզնմա վասն
54 բազմ իրաց. * և սպասել որսալ ինչ բանս ՚ի
բերանոյ նր, զի չարախօսեսցեն զնմանէ ։

ԳԼ. ՀՌ։

1 Առաքէ ՚ի կատել բիւրաւորաց ժողովրը- ‖ Մ՚ա՚ղ
դեանն՝ մինչև կոխել զմիմեանս, սկսաւ ‖ 16. 6.
ասել ցաշակերտսն իւրս նախ՝ զգ ոչ լերուք ‖ Մ՚ղ՚ի.
8. 15.
անձանց ՚ի խմորոյ փարիսեցւոցն, որ ի կեղ-
2 ծաւորուԹի։ * Օ ի ոչինչ է ՚ի ծածուկ ‖ Վեր.
8. 17.
որ ոչ յայտնեսցի, և գաղտնի՝ որ ոչ ծանիւ-
3 ցի ։ * Ալ զի զոր ինչ ասիցէք ՚ի խաւարի,
լսեալ լիցի ՚ի լոյս. և զոր յականջս խօսե-

ցարուք ՚ի շահմարանս , քարոզեացի ՚ի վէր
տանեաց : * Լայց ձեզ ասեմ սիրելեաց ի 4
մոց . մի զարհուրիցիք յայնցանէ՝ որ սպանա-
նեն զմարմին , և յետ այնորիկ աւելի ինչ
ոչ ունիցին առնել : * Այլ ցուցից ձեզ յոմ 5
մէ երկնչիցիք. երկնչիջիք յայնմանէ՝ որ յետ
սպանանելոյ ունի իշխանութիւն արկանել ՚ի
գեհեն . այո ասեմ ձեզ՝ յայնմանէ երկնչի-
ջիք : * Ո՞չ ապաքէն հինգ ձագ երկուց դան- 6
գաց վաճառի , և մի ՚ի նոցանէ ոչ է մոռա-
յեալ առաջի Աստուծոյ : * Այլ ձեր և ամ իսկ հեր 7
գլխոյ թուեալ է . մի երկնչիք՝ զի քան զբա-
զում ձագս լաւ էք դուք : * Եւ ասեմ ձեզ . 8
զի ամ որ խոստովանեսցի յիս առաջի մարդ-
կան , և որդի մարդոյ խոստովանեսցի զնմա-
նէ առաջի հրեշտակաց Աստուծոյ : * Եւ որ ուրաս- 9
ցի զիս առաջի մարդկան , ուրացեալ լինի
առաջի հրեշտակաց Աստուծոյ : * Եւ ամ որ ասէ 10
բան զորդւոյ մարդոյ՝ թողցի նմ. բայց որ
զՀոգի նուիրական հայհոյեցէ , մի թողցի նմին : * Այլ 11
յորժամ տանիցին զձեզ ՚ի ժողովուրդս և ՚ի
պետութիւնս և յիշխանութիւնս , մի հոգայցէք՝
որպէս զինչ պատասխանի տայցէք , կամ
զինչ ասիցէք : * Ո՛ի Հոգի նուիրական ուսուսցէ 12
ձեզ ՚ի նմին ժամու՝ զինչ պարտ իցէ խօսել :
* Եւ ասէ ոմն ՚ի ժողովրդենէն ցնա . վարդա- 13
պետ՝ ասա ցեղբայր իմ բաժանել ընդ իս ըզ-
ժառանգութիւն : * Եւ նա ասէ ցնա . այր 14
դու՝ ո՞ կացոյց զիս դատաւոր կամ բաժանա-
րար ՚ի վէր ձեր : * Եւ ասէ ցնոսա . տեսէք և 15
զգուշ լերուք յամ ագահութենէ. զի ոչ եթէ
՚ի մեծ երկոց ընչից ուրուք իցէն կեանք նորա ,

* Այս-

16 * Յոսեբացաւ առնն առակ մի՝ և ասէ. առն
ուրումն մեծատան ետուն անդք տոհմակա-
17 նքս. * և խորհէր ՛ի միտս իւր՝ և ասէր. զի՞
գործեցից՝ զի ոչ գոյ տեղի ուր ժողովեցից
18 զարդիւնս իմ: * Յս ասէ. գիտեմ զինչ ա-
րարից. քակեցից զշտեմարանս իմ, և ևս մե-
ծամեծս շինեցից. և անդր ժողովեցից ըզ-
19 ցորեան և զամ՛բարուձիս իմ. * և ասացից
ցանձն իմ. անձն՝ ունիս բազմ բարութիս համ՛
բարեաւ ամաց բազմաց. հանգիր՝ կեր արբ՝
20 և ուրախ լեր: * Յսէ ցնա Ած. անմիտ՝
յայսմ գիշերի զոգիդ ՛ի քէն ՛ի բաց պահան-
ջեցեն, իսկ զոր պատրաստեցերն՝ ո՞մ լինի-
21 ցի: * Յայսպէս և որ գանձէ անձին, և ոչ
յԱծ մեծանայցէ: * Յսէ ցաշակերտսն իւր.
վ՛ս այդորիկ ասեմ ձեզ. ՚ մի հոգայք ըզ ոգ- ՚ Ա-մ.
եայ՝ թէ զինչ ուտիցէք, և մի ընդ մարմնոյ՝ 54. 23.
23 թէ զինչ զգենուցուք: * Օ՛ի ոգի առաւել Մ-րկ.
է քան զկերակուր՝ և մարմին քան զհան- 6. 25.
24 գերձ: * Հայեցարուք ընդ ագռաւս, զի ոչ ՚ Պե-
սերմանեն և ոչ հնձեն, որոց ոչ գոն շտե- 5. 7.
մարանք՝ և ոչ համբարանոցք, և Ած կերակ-
րէ զնս. որչափ ևս առաւել զձեզ՝ որ լաւ
25 էք քան զթռչունս: * Ո՛վ ՛ի ձէնջ առ հո-
գալ՝ կարիցէ յաւելուլ ՛ի հասակ իւր կանն
26 գուն մի: * Յսակ արդ՝ եթէ ՛ի փոքուն չէք
27 բաւական՝ վ՛ս այլոցն զի՞ հոգայցէք: * Հայե-
ցարուք ընդ շուշանն՝ որպէ՞ս աճէ, ոչ ջա-
նայ՝ և ոչ նիւթէ. ասեմ ձեզ՝ և ոչ սողոմոն
յամ՛ի փառսն իւր՝ զգեցաւ իբրև զմի ՛ի նո-
28 ցանէ: * Յսակ եթէ զխոտն՝ որ այսօր ՛ի դա-
ցի է՝ և վաղիւ ՛ի հնոց արկանէ լի, Ած այն-

պ՚ես զգեցուցանել. որպէսզի և առաւել զձեզ
լի երանաւատաք : * Այլ գուք մի՛ ինդրէք՝ 29
զինչ ուտիցէք կամ զինչ ըմպիցէք, և մի՛ ըղ-
քաղնուք. * զի զայն ամ՛ հեթանոսք աշխար- 30
հի ինդրեն. այլ ձեր Հայր գիտէ՝ զի պիտոյ
է այն ամ՛ : * Այլ ինդրեցէք զարքայութի՛ւն 31
ն՚ոյ. և այն ամ՛ յաւելցի ձեզ :
Ա՚Գ * Մի՛ երկնչիր հօտ փոքրիկ. զի հաճեցաւ 32
Հայր ձեր տալ ձեզ զարքայութի՛ւն : * ‖ Ա- 33
19. 21. ճառեցէ՛ք զինչս ձեր, և տո՛ւք ողորմութի՛ւն.
և արարէ՛ք ձեզ քսակս առանց հնանալոյ,
Մ՚ԿԴ ‖ գանձ անպակասս յերկինս. ուր ո՛չ գող մեր-
6 : 20. ձենայ, և ո՛չ ցեց ապականէ : * Ո՛ւր 34
գանձն ձեր է, անդ և սիրտք ձեր եղիցին :
* Լուսիցն գտիքք ձեր մնդեաւ ընդ մէջ՝ և 35
ճրագունք լուցեալք : * Այս գուք նմանողք 36
մարդկան՝ որ ակն ունիցին ՚ի տէրեանց՝ ե՛թէ
երբ դառնայցէ ՚ի հարսանեաց. զի յորժամ
դայցէ և բախիցէ, վաղվաղակի բանայցեն
նմա : * Երանի՛ էգէ ծառայիցն այնոցիկ՝ զորս 37
եկեալ տէրն գտցէ արթունս. ամէն ասեմ
ձե՛զ՝ զի գօտի ըմ՛մէջ ածցէ՝ և բազմեցուսցէ
զնս, և անցեալ պաշտիցէ զնս : * Այս եԹէ 38
յերկրորդ՝ կամ յերրորդ պահու եկեսցէ՝ և
գտցէ այնպէս, երանելի են ծառայքն այ-
Մ՚ԿԴ նոքիկ : * ‖ Այլ զայն գիտասջի՛ք, եԹէ 39
24. 43. գիտէր տանուտէրն յորում ժամու գողդ այ՝
հասկէր, և չտայր Թող ական հատանել ՚ի
տան իւրում : * Այս գուք եղերո՛ւք պատ- 40
Յ՚ՈՒՐ. րաստ՝ ‖ զի յորում ժամու ո՛չ կարծիցէք,
16. 15. որդի մարդոյ : * Ասէ պետրոս. տէ՛ր՝ 41
պա՛տմէզ ասացեր զառակդ զայդ՝ եԹէ առ

ա-

42 ամենեւեան։ * Եւ ասէ ցոր. ոչ իսկ հա-
ւատարիմ տունեւս և իմաստուն, զոր կացոյց
տէր իւր ի վերայ գերդաստանի իւրոյ տալ ի
43 ժամու զկերակուրս։ * Երանի իսկ ծառային
այնմիկ՝ զոր եկեալ տէր իւր գտանիցէ ա-
44 րարեալ այնպէս։ * Ճշմարիտ ասեմ ձեզ՝ զի
45 ի վերայ ամենայն ընչից իւրոց կացուսցէ զնա։ * Ե-
թէ ասիցէ ծառայն այն ի սրտի իւ-
րում. յամի տէր իմ ի գալ. և սկսանիցէ
հարկանել զծառայսն և զաղախնեայս, ու-
46 տել և ըմպել և արբենալ։ * Եկեսցէ տէր
ծառային այնորիկ՝ յաւուր յոր ոչ ա-
ռնիցէ, և ի ժամու յոր ոչ գիտիցէ. և
47 մեղ կտրեսցէ զնա, և զհամաներ ընդ անհա-
48 ւատս դիցէ։ * Եւ ծառայ՝ որ գիտիցէ զկա-
մս տեառն իւրոյ՝ և ոչ պատրաստեսցէ եւ կա-
մացն, արբցէ գան բազում։ * Եւ որ ոչն
գիտիցէ՝ և արժանի գանի հնոց գործիցէ,
արբցէ գան սակաւ։ ամենայնի՝ որում շատ
տուաւ, շատ խնդրեսցի ի նմանէ. և որում
բազմ աւանդեցաւ, առաւել ևս պահանջեսցեն
ի նմանէ։
49 * Զուր եկի արկանել երկիր. և զինչ՝ կա-
50 միմ թէ արդէն իսկ բորբոքեր։ * Եւ մկըր-
տուել մի ունիմ մկրտիլ, և զիարդ փութամ
51 մինչև կատարեսցի։ * Համարիք եթէ խա-
ղաղութիւն եկի տալ երկիր, ոչ՝ ասեմ ձեզ,
52 այլ բաժինս։ * Ո՛չ եղիցին յայսմ հետէ
հինգ ի տան միում բաժանեալք, երեքն
53 յերկուս, և երկուքն յերիցս։ * Բաժանեսցի
հայր յորդւոյ՝ և որդի ի հօրէ, մայր ի
դստերէ՝ և դուստր ի մօրէ, սկեսուր ի
հարսնէ՝

Մա-
10. 3.

Մ-ոփ 16. 2. ‖ Հարսնի՛, և Հարսն ՚ի սիւեսրէ իւրմէ ։ * ‖ Ո- 54
սայ և ցժողովուրդսն ։ յորժամ տեսանիցէք
ամպ ծագեալ յարեւմտից իսկոյն ասէք՝ Թէ
անձրեւ գայ , և լինի այնպէս ։ * և յորժամ 55
Հարաւ հնչեալ , ասէք՝ Թէ խորշակ լինի , և
լինի այնպէս ։ * Ակղծաւորք՝ զերեսս երկնի 56
և երկրի գիտէք փորձել , իսկ զժամանակս
զայս զիարդ ոչ փորձէք ։ * ‖ Ընդէր և յան- 57
Մ-ոփ 5. 25. ձանց իսկ ոչ ընտրէք զարժանն ։ * ‖ Յոր- 58
ժամ երթայցես ընդ ոսոխի քումմէ առ իշխան ,
՚ի հանապարհի տուր ջհաշիւն զերծանել ՚ի
նմանէ · զի գուցէ քարշիցէ զքեզ առ դա-
տաւորն , և դատաւորն մատնիցէ դահճի ,
և դահիճն արկանիցէ ՚ի բանտ ։ * Ասեմ 59
քեզ , ոչ ելանիցես անտի՝ մինչև հատուցա-
նիցես զյետին բնիսոն ։

ԿԻ. ՀՈՎ։

Ա Կին ոմանք ՚ի նմին ժամանակի, և պատ- 1
մեցին նմա վասն գալիլեացւոցն , որոց զա-
րիւնն պիղատոս խառնեաց ընդ զոհս նոցա ։
* Պատասխանի ետ և ասէ ցնոս . Համարիք 2
եթէ այն գալիլեացիք եղեն մեղաւոր քան
զամենայն գալիլեացիս , զի զայնպիսի անցս կրե-
ցին ։ * Այլ , ասեմ ձեզ , այլ եթէ ոչ ապաշ- 3
խարիցէք՝ ամենեքեան նոյնպէս կորնչիջիք ։
* Կամ նո՛ք ուԹուտասանեքն , յորոց վերայ 4
աշտարակն անկաւ ՚ի սելովամ , և սպան զը-
նո՛ս . Համարիք եթէ նոքա պարտապանք ե-
ղեն քան զամենայն մարդիկ՝ որ բնակեալ
են յԵրէմ ։ * Այլ , ասեմ ձեզ , այլ եթէ ոչ 5
ապաշխարիցէք՝ ամենեքեան նոյնպէս կորն-
չի-

6 չիջիք։ * Ասաց և զառակս զայս։ Թզենի
ի եր ուրումն անկեալ յայգւոջ իւրում. և
եկն խնդրել պտուղ ի նմանէ՝ և ոչ եգիտ։
7 * Ասէ ցայգեգործն. ահա երեք ամք են՝
յորմէ հետէ գամ խնդրել պտուղ ի թզենւ-
ոջդ՝ և ոչ գտանեմ. արդ՝ կտրեա զդա,
8 ընդէր և զերկիրդ խափանէ։ * Ա՛յլ պատաս-
խանի ետ և ասէ. տէր՝ թո՛ղ զդա յայս ամ
և այ, մինչև շուրջ զդովաս բրեցից՝ և արկից
9 աղբ. * Թերևս արասցէ պտուղ. ապա թէ
ոչ՝ յամ և այս հատցես զդա։
10 * Ա՛յր ուսուցանէր ի միում ի ժողովրդեան-
11 ցացն ի շաբաթս։ * Ա՛յր ահա կին մի՝ զոր
ունէր այս հիւանդութեամբ ոգւոյ տկարու-
թեան. և էր կարկամեալ, և ոչ կարէր ամենևին ի
12 վեր հայել։ * Ա՛յր տեսեալ զնա յիսուս՝ կոչեաց
առ ինքն՝ և ասէ ցնա. կին դու՝ արձակեալ
13 ես ի հիւանդութենէ քումմէ։ * Ա՛յր եդ ի
վե՛ր նէր ձեռն, և առ ժամայն ուղղեցաւ, և
14 փառաւորէր զԱստուած։ * Պատասխանի ետ
ժողովրդապետն ցասուցեալ, թէ ընդէ՛ր ի
շաբաթու բժշկեաց յի՛ս, և ասէ ցժողովուրդ-
դըն. վեց օր են՝ յորս արժան է գործել. յայնս
եկայք բժշկեցարո՛ւք, և մի՛ յաւուր շաբա-
15 թու։ * Պատասխանի ետ նմա տէր՝ և ասէ.
կեղծաւորք՝ իւրաքանչիւրդ ի ձեզ՝ ի շա-
բաթու ոչ արձակէ զեզն իւր կամ զէշ՝ ի մսու-
16 րոյ՝ և տանի տայ ջուր։ * Եւս այս՝ դուստր
աբրահամու էր. զոր կապեաց սատանայ ա-
հա՛ւադիկ ութեւտասան ամ, ոչ էր արժան
արձակել՝ ի կապանաց անտի՝ ի շաբաթու
17 * Ա՛յր զայս իբրև ասէր, յամօթ լինէին ա-
մե-

մինեքեան որ հակառակն կոչին նմա . և ամ
ժողովուրդն ուրախ լինէր ի վերայ ամ փա-
ռաւորութեանցն՝ որ գործէին ի նմանէ : * Եւ 18
ասէր . ոմն նման է արքայութիւն աս, և ո-
Մ՚՚՚ր ըռ՚մ նմանուսցի նմանեցուցից զնա : * ՚՚Եր. 19
13. 31. մանն է հատոյ մանանխոյ , զոր առեալ մարդ
Մ՚՚՚ր. գայ՝ տրկ ի պարտէզ իւր . աճեաց և եղև
4. 31. ծառ , և թռչունք երկնից քնակեալ էին
յոստս նր : * Եւ դարձեալ ասէ . ոմ՚ նմա- 20
Մ՚՚՚ր նեցուցից զարքայութի՛ւն այ . * ՚՚ նման է խմո- 21
13. 33. րոյ՝ զոր առեալ կինօջ թաքոյց յալեր երից
գրուայ՝ մինչև խմորեցաւ ամ՚
Ղ. Օ * Եւ չորքեր ել քաղաքս և ել գեօղս՝ ուսու- 22
ցանէր . և ճանապարհորդեալ յեմ՚ * ա- 23
սէ ոմն ցնա . տէր՝ եթէ սակաւք իցեն , որ
Մ՚՚՚ր ապրեցուց իցեն : և նա ասէ ցնա : * ՚՚Զ անաս 24
7. 13. ցարուք մտանել ել դուռն նեղ . ասեմ ձեզ՝
զի բազումք խնդրեսցեն մտանել՝ և ո՛չ կա-
Մ՚՚՚ր րասցեն : * ՚՚Յորմ հետ մտցէ տանուտէրն 25
25. 10. և փակեսցէ զդուռնն , և սկսանիցիք կալ
արտաքոյ՝ և բախել զդուռնն , և ասել . տէր
տէր՝ բաց մեզ . և պատասխանի տուեալ ասի-
ցէ ձեզ . ո՛չ գիտեմ զձեզ ուստի էք : * Յայն- 26
ժամ սկսանիցիք ասել . կերաք առաջի քո և
արբաք , և ի հրապարակս մեր ուսուցեր :
Ա՚՚՚ր * Եւ ասիցէ . ասեմ ձեզ , ո՛չ գիտեմ զձեզ 27
7. 23. Ս՚՚՚ր. ուստի էք . ՚՚ ի բաց կացէք յինէն ամ՚ մշակ-
6. 9. քըզ անիրաւութե՛ն : * Լ՚նդ եղիցի լալ և 28
Մ՚՚՚ր. կրճել ատամանց , յորժամ տեսանիցէք զաբ-
28. 41. րահամ և զիսահակ և զյակոբ՝ և զամ՚ մար-
գարէս յարքայութե՛ն այ , և զձեզ հանեալ
արտաքս : * Եւ եկեսցեն յարեւելից և յա- 29
րեւ-

բևմէից և 'ի հիւսիսոյ և 'ի հարաւոյ, և
30 բազմացին յարքայութեն ՚ին։ * ‖ Եւ ահա ‖ Մ-ոթ
իբեն յետինք՝ որ եղիցին առաջինք. և իբեն 19. 30.
Մ-ոէ.
31 առաջինք՝ որ լինիցին յետինք։ * Ի նմին ա- 10. 31.
ւուր մատեան ոմանք փարիսեցւոյք, և ասեն
ցնա. Էլ և գնա աստի, զի Հերովդէս կամի
32 սպանանել զքեզ։ * Եւ ասէ ցնոսա. երթայք՝
ասացէք աղուեսուն այնմիկ. ահաւասիկ
հանեմ դեւս, և բժշկութիս կատարեմ այ-
սօր և վաղիւ, և յերիր աւուր կատարիմ։
33 * Այլ պարտ է այսօր և վաղիւ և 'ի մի-
սում աւուր գնալ. զի ոչ է մարգա- ‖ Մ-ոը
34 բէի կորնչել արտաքոյ քան զԵրու- * ‖ Երու- 23. 37.
սաղէմ՝ որ կոտորիբիր զմարգարէս, և քարկոծ
առնիբիր զառաքեալսն առ քեզ. քանիցս ան-
գամ կամեցայ ժողովել զորդիս քո, որպ հաւ
զձագս իւր ըստ թևովք, և ոչ կամեցարուք։
35 * Ահա թողեալ լիցի ձեզ տունն ձեր։ Այլ
ասեմ ձեզ, եթէ ոչ ևս տեսանիցէք զիս,
մինչև ասիցէք՝ օրհնեալ եկեալն յանուն Տեառն։

ԳԼՈՒԽ ԺԴ։

1 Եւ եղև 'ի մտանելն նորա 'ի տուն ուրումն Եւ
իշխանացն փարիսեցւոց 'ի շաբաթու ու-
2 տել հաց, և նոքա սպասէին նմա։ * Եւ ա-
հա այր ոմն էր անդ ջրգողեալ առաջի նորա։
3 * Պատասխանի ետ Յս՝ և ասէ ցօրինաւորսն
և ցփարիսեցիս. Եթէ արժան իցէ 'ի շաբա-
4 թու բժշկել։ * Եւ նոքա լուռ եղեն։ և
բռնեն Տէրն՝ և բժշկեաց զնա, և
5 արձակեաց։ * Եւ ասէ ցնոսա. Որո ուրուք 'ի
ձենջ էշ կամ եզն՝ անկանիցի 'ի ջրհոր, և
ոչ

ոչ վաղվաղակի հանիցէ զնա յաւուր շաբա-
թու : * Եւ ոչ կարացին տալ նմա պատաս- 6
խանի առ այն : * Էսաց և առ կոչնականն 7
առակ մի , հայեցեալ թէ զիարդ բարձրն-
տիր լինելին , ասէ ցնոսա : * Յորժամ կոչի- 8
ցէ ոք զքեզ ՚ի հարսանիս՝ կամ ՚ի կոչումն ,
մի բազմիցիս յառաջին բարձին. գուցէ պատ-
ուականագոյն և քան զքեզ իցէ կոչեցեալ
՚ի նմանէ . * և եկեալ՝ որ զքեզն և զնա կո- 9
չեաց՝ ասիցէ ցքեզ . տուր սմա տեղի . և ա-
պա սկսանիցիս ամօթով զյետին տեղին ու-
նել : * Այլ յորժամ կոչիցիս , երթիջիր՝ 10
բազմեաջիր ՚ի յետին տեղոջ . զի յորժամ
գայցէ՝ որ կոչեացն զքեզ , ասիցէ ցքեզ .
‖Ա--է. ‖ բարեկամ ՚ի վեր մատիր . յայնժամ եղիս-
25. 7. ցին քեզ փառք առաջի բարձակացն քոց :
‖Մ--ա. * ‖ Օ՛ի ամ՛ որ բարձրացուցանէ զանձն , 11
23. 12. խոնարհեսցի . և որ խոնարհեցուցանէ զան-
Վ--ր. .
18. 14. ձըն , բարձրասցի : * Ասէ և ցկոչնատէրն . 12
յորժամ առնիցես ճաշ կամ ընթրիս , մի կո-
չեր զբարեկամն քո , և մի զեղբարս քո , և
մի զազգականս քո , և մի զդրացիս քո , և
մի զմեծամեծս . զի մի և նոքա փոխարէն
կոչեսցեն զքեզ , և լինիցի քեզ հատուցումն :
‖Տ-ի-ր. * ‖ Այլ յորժամ առնիցես ընդունելութի , 13
4 : 7. կոչեա զաղքատս և զխեղս և զկաղս և զըզ-
Ա--է. .
3. 9. կոյրս : * Եւ երանելի լինիցիս . զի ոչ ու- 14
նին փոխարէն հատուցանելոյ քեզ . և հա-
տուսցի քեզ փոխարէն ՚ի յարուցիլ արդա-
րոց : * Իբրև լուաւ զայս ումն ՚ի բազմակա- 15
նացն՝ ասէ ցնա . երանի որ կերիցէ հաշ յար-
‖Մ--ռ քայսն ՚ի՝ : * Եւ նա ասէ . ‖ այր ումն գոր- 16
22. 2.

ծեաց ընթրիս , և հրաւիրեաց զբազումս : Յայ-
17 * և առաքեաց զծառայ իւր ՚ի ժամու ըն- 19. 9.
թրեացն կոչել զհրաւիրեալսն՝ թէ եկայք ,
18 զի ահաւասիկ պատրաստ է ամ՛ինչ : * և
սկսան ամենեքեան հրաժարել ,
առաջինն ասէ . ագարակ գնեցի , և հարկ
է ելանել տեսանել զնա , աղաչեմ զքեզ՝
19 կալ զիս հրաժարեալ : * և միւսն ասէ .
լուծս հինգ եզանց գնեցի , և երթամ փոր-
ձել զնա , աղաչեմ զքեզ՝ կալ զիս հրաժա-
20 րեալ : * և միւսն ասէ . կին ածի , և վասն
21 այնորիկ ոչ կարեմ գալ : * և եկեալ ծա-
ռայն պատմեաց զայն ամն իւրում : Յայն-
ժամ բարկացեալ տանուտէրն՝ ասէ ցծա-
ռայն իւր . ել վաղվաղակի ՚ի հրապարակս
և ՚ի փողոցս քաղաքիդ , և զաղքատս և ըզ-
22 խեղս և զկաղս և զկոյրս մոյծ այսր : * և
ասէ ծառայն . տէր՝ եղև զոր հրամայեցեր ,
23 և կայ և տեղի : * և ասէ տէրն ցծառայն ,
ել ՚ի ճանապարհս և ՚ի ցանգս , և արա այսր
24 մտանել , զի լցցի տունն իմ : * և ասեմ ձեզ ,
զի ոչ ոք յայնոց կոչեցելոց ճաշակեսցէ ըրնթ-
բեաց իմոց :
25 * և երթային ընդ նմա ժողովուրդք բա- Ո. Կ
26 զումք . դարձաւ և ասէ ցնոսա : * ‖ եթէ ‖ Մ-ուկ
ոք գայ առ իս՝ և ոչ ատեայ զհայր իւր և ւո. 37.
զմայր և զկին և զորդիս և զեղբարս և ըզ-
քոյրս , նա և զանձն ևս իւր , ոչ կարէ իմ
27 աշակերտ լինել : * ‖ Ո և ոք ոչ բառնայ ըզ- ‖ Մ-ուկ
խաչ իւր՝ և գայ զկնի իմ , ոչ կարէ իմ աշա- 16. 24.
28 կերտ լինել : * ‖ Ո՞վ ոք ՚ի ձէնջ կամիցի շի- Մ-ուկ
նել աշտարակ , և ոչ նախ նստեալ համարի- 8. 34.
ցի

ցի զծախան՝ եթէ ունիցի բաւական՝ ի կա-
տարումն : * Օ՛ի գուցէ իբրև արկանիցէ 29
հիմն՝ և ոչ կարիցէ կատարել, ամենեքին որ
տեսանիցեն, սկսանիցին ծաղր առնել զնա ,
* և ասել . Թէ այս այր սկսաւ շինել, և ոչ 30
կարաց կատարել : * Կամ ո՛ր թագաւոր եր- 31
թեալ տայցէ պատերազմ ընդ այլում թա-
գաւորի . և ոչ նստեալ նախ խորհիցէ , և-
թէ կարօղ իցէ տասն հազարաւ զդէմ ու-
նել զայնորիկ՝ որ գայցէ ի վրայ նր քսան հա-
զարաւ : * Ապա թէ ոչ՝ մինչ դեռ հեռա- 32
գոյն իցէ , հրեշտակութեամբ առաքեալ՝ աղա-
չեսցէ ի խաղաղութեան : * Այդ՝ այսպէս ամ 33
ա՛ր ի ձէնջ՝ որ ոչ հրաժարեսցէ յամ ընչից
|| Մատ. իւրոց, ոչ կարէ իմ աշակերտ լինել : * Աղար- 34
ե. 13. ուք է աղ . ապա թէ աղն անհամեսցի , ի՞նչ
Մարկ. ի. 50. Համեմեսցի : * Ո՛չ յերկիր՝ և ոչ յաղբ է 35
պիտանացու . այլ ընկենուլ զնա արտաքս .
որ ունիցի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ :

ԳԼՈՒԽ ԺԶ :

Եւ էին մերձ առ նա ամ մաքսաւորք և 1
մեղաւորք՝ լսել ի նմանէ : * Ցրանջէին 2
փարիսեցիքն և գպիրք՝ և ասէին . ընդ-
առ զմեղաւորս ընդունի՝ և ուտէ ընդ նոսա :
|| Մատ. ժ. 40. * Նոսա առ նոսա զառակս զայս : * || Ո՞վ 3
ղ. 12. ոք ի ձէնջ մարդ՝ որոյ իցէ հարիւր ոչ-
խար , և կորուսանիցէ մի ի նոցանէ , ոչ
թողուցու զինիսուն և զինն յանապատի , և
երթայցէ զնմա կորուսեալսն՝ մինչև գտանի-
ցէ զնա : * Եւ իբրև գտանէ , դնէ զնա ի 5
վրայ ուսոց իւրոց խնդալով , * և երթայ ի 6
տուն .

տուն . կոչէ զբարեկամն և զդրացիս , և ասէ
ցնոսա . ուրախ եղերուք ընդ իս , զի գտի
7 զչխարս իմ զկորուսեալ : * Ես ասեմ ձեզ զի
այսպէս է ուրախութիւն յերկինս վասն միոյ մե-
ղաւորի որ ապաշխարիցէ՝ քան վասն իննսուն
և իննն արդարոց՝ որոց չիցէ պիտոյ ապաշխա-
8 րութեան : * Կամ ո՞վ իցէ կին , որոյ իցեն
դրամք տասն . և եթէ կորուսանիցէ դրամ
մի , ոչ լուցանիցէ ճրագ , և ածիցէ աւել ի
տան և խնդրիցէ ստէպ՝ մինչև գտանիցէ :
9 * Եւ իբրև գտանէ , կոչէ զբարեկամս և
զդրացիս՝ և ասէ . ուրախ լերուք ընդ իս ,
10 զի գտի զդրամն իմ զոր կորուսի : * Այս-
պէս՝ ասեմ ձեզ , ուրախութիւն եղիցի առա-
ջի հրեշտակաց նորա՛ի վասն միոյ մեղաւորի՝ որ
11 ապաշխարիցէ : * Եւ ասէ . առն միոջ էին
12 երկու որդիք . * ասէ կրտսերն ի նոցանէ
հօրն . հայր՝ տուր ինձ բաժին , որ անկա-
նի յընչից . և նա բաժանեաց նոցա զկեանսն :
13 * Եւ յետ ոչ բազումս աւուրց՝ ժողովեալ
զամն կրտսեր որդւոյն՝ գնաց յաշխարհ հե-
ռի , և անդ վատնեաց զինչս իւր , զի կեայր
14 անառակութեամբ : * Եւ իբրև սպառեաց զա-
մենայն , եղև սով սաստիկ յաշխարհին
15 յայնմիկ , և սկսաւ ինքն չքաւորել : * Եւ
գնացեալ յարեցաւ ի մի ոմն ի քաղաքացւոց
աշխարհին այնորիկ . և յղեաց զնա յագա-
16 րակ իւր արածել խոզս : * Եւ ցանկայր լը-
նուլ զորովայն իւր յեղջերուն զոր խոզքն ու-
17 տէին , և ոչ ոք տայր նմա : * Եւ եկեալ ի
միտս իւր՝ ասէ . քանի՞ վարձկանք հօր
ինն հօր իմոյ հացալիցեն , և ես սով սո-

մանի

մնահ կորնչիմ։ * Յարուցեալ գնայից առ 18
Հայր իմ, և ասացից ցնա . Հայր՝ մեղայ յեր-
կինս՝ և առաջիդ . * և ոչ ևս եմ արժանի 19
կոչիլ որդի քո , արա զիս իբրև զմի ՚ի վարձ-
կանաց քոց ։ * Եւ յարուցեալ եկն առ Հայր 20
իւր . և մինչ դեռ հեռագոյն էր , տեսեալ
զնա Հայրն՝ և գթացաւ , յարեալ և ընթա-
ցաւ ընդառաջ , անկաւ զպարանոցսն նր ,
և համբուրեաց զնա ։ * Եւ ասէ ցնա որ- 21
դին . Հայր՝ մեղայ յերկինս՝ և առաջի քո ,
ոչ ևս եմ արժանի կոչիլ որդի քո ։ * Եւ ասէ 22
Հայրն ցծառայս իւր . վաղվաղակի հանիք
զպատմուճանն առաջինն , և ազուցէք նմա ,
և տուք զմատանին ՚ի ձեռն նորա և կօշիկս
յոտս նր . * և ածէք զեզն պարարակ՝ զե- 23
նէք , կերիցուք և ուրախ լիցուք . * զի այս 24
որդի իմ մեռեալ էր՝ և եկեաց , կորուսեալ
էր՝ և գտաւ . և սկսան ուրախ լինել ։ * Եւ 25
էր երէց որդին նր յագարակի . և մինչ դեռ
գայր՝ և մերձ եղեւ ՚ի տունն, լուաւ զձայն
երգոց և զպարուց . * և կոչեցեալ առ ինքն 26
զմի ՚ի ծառայիցն՝ հարցանէր թէ զինչ իցէ
այն ։ * Եւ նա ասէ ցնա . զի եղբայր քո ե- 27
կեալ է , և եզեն Հայր քո զեզն պարարակ,
զի ողջամբ ընկալաւ զնա ։ * Եւ բարկացաւ՝ և 28
ոչ կամէր մտանել ։ և Հայրն ելեալ արտաքս՝
աղաչէր զնա ։ * Պատասխանի ետ և ասէ 29
ցՀայրն . այս քանի՞ ամք են՝ զի ծառայեմ
քեզ , և երբէք զպատուիրանաւ քով ոչ ան-
ցի . ուր մի երբէք ոչ եառուր ինձ՝ զի ուրախ
եղէց ընդ բարեկամս իմ ։ * Յորժամ եկն 30
որդիդ քո այդ՝ որ եկեր զկեանս քո ընդ պոռ-
նիկս ,

31 նիկս , զեներ գմա զէն պարարակ : * Եւ
ասէ ցնա . որդեակ՝ դու հանապազ ընդ իս
32 ես , և ամ որ ինչ իմ է՝ քո է . * այլ ուրախ
լինել և խնդալ պարտ էր , զի եղբայր քո
այս մեռեալ էր՝ և եկեաց , կորուսեալ էր՝
և գտաւ :

ԿԻ. ԺԹ.

ՕՐ

1 Եւ ասէր առ աշակերտան . այր մի էր մե-
ծատուն , որոյ էր տնտես . և եղև զնամա-
նէ ամբաստանութիւն որպէս թէ վատնիցէ
2 զինչս նորա : * Կոչեաց , և ասէ ցնա . զի՞նչ է
այս զոր լսեմն զքէն , տուր զհամար տնտե-
սութեան քո . զի ոչ ևս կարես լինել տնտես :
3 * Ասէ ընդ միտս իւր տնտեսն . զինչ գոր-
ծեցից , զի տէր իմ հանէ զտնտեսութիւնս .
4 գործել ոչ կարեմ՝ մուրանալ ամաչեմ : * Գի-
տեմ զինչ արարից . զի յորժամ ի բաց լի-
նիցիմ ի տնտեսութենէս՝ ընկալցին զիս ի
5 տունս իւրեանց : * Եւ կոչեցեալ առ ինքն
մի ըստ միոջէ ի պարտապանաց տեառն իւրոյ , ա-
սէ ցառաջինն . քանի՞ ինչ պարտիս տեառն
6 իմում : * Եւ նա ասէ . հարիւր մար ձիթոյ :
ասէ ցնա . կա զգիր քո , և նիստ գրեա վաղ-
7 վաղակի յիսուն : * Յարձեալ ասէ ցմիւսն .
դու քանի՞ ինչ պարտիս : և նա ասէ . հա-
րիւր քոռ ցորենոյ : և ասէ ցնա . կա զգիր
8 քո՝ և նիստ գրեա ութսուն : * Եւ գովեաց
տէրն զտնտեսն անիրաւուե , զի իմաստութե-
արար . զի որդիք աշխարհիս այսորիկ իմաստա-
նագոյն են քան զորդիս լուսոյ յազգս իւ-
9 րեանց : * Եւ ես ձեզ ասեմ . արարէ՛ք ձեզ

բաս.

քարեկամն ի մամոնայէ անիրաւութեան, զի
յորժամ պակասիցէ այն՝ ընկալցին զձեզ ի
յաւիտենականս։ * Որ ի փոքուն 10
հաւատարիմ է, և ի բազումին հաւատարիմ
է. և որ ի փոքուն անիրաւ է, և ի բազումին
անիրաւ է։ * Եթէ արդ՝ եթէ յանիրաւ մա- 11
մոնային չեղէք հաւատարիմք, զճշմարիտն
ձեզ ո՞ հաւատասցէ։ * Եւ եթէ յօտարին 12
չեղէք հաւատարիմք, զձերն ո՞ տացէ ձեզ։
Մ-գ-ի 6. 24. * Ոչ ոք ծառայ կարէ երկուց տերանց ծա- 13
ռայել. զի եթէ զմին ատիցէ, և զմիւսն սի-
քիցէ. կամ զմին մեծարիցէ, և զմիւսն արհ-
համարհիցէ. ոչ կարէք Աստուծոյ ծառայել և մա-
մոնայի։ * Լսէին զայս ամ- 14
ենայն՝ քանզի արծաթասէրք էին, և անգոս-
նէին զնա։ * Եւ ասէ ցնոսա. դուք էք՝ որ ար- 15
դարացուցանէք զանձինս առաջի մարդկան,
սակայն Աստուած գիտէ զսիրտս ձեր. զի որ առա-
ջի մարդկան բարձր է, պիղծ է՞ առաջի Աստուծոյ։
Մ-գ-ի 11. 12. * Օրէնքն և մարգարէքն մինչև Յովհան- 16
նէս. յայնմ հետէ արքայութիւն Աստուծոյ աւետա-
Մ-գ-ի 5. 18. րանի, և ամէն ոք զնա բռնաբարէ։ * Դիւ- 17
րին իցէ երկինք և երկիր անցանել, քան յօ-
Մ-գ-ի 5. 32. րինացն միոյ նշանախեցի անկանել։ * Ա-
Մ-րկ. 10. 11. մէն որ արձակէ զկին իւր՝ և առնէ այլ,
շնայ. և որ զարձակեալն առնէ, շնայ։ * Այր 19
ոմն էր մեծատուն, և ագանէր բեհեզս և
ծիրանիս, և ուրախ լինէր հանապազ առա-
տապէս։ * Եւ աղքատ ոմն անուն ղազարոս 20
անկեալ դնէր առ դրան նորա վիրաւորեալ.
* և ցանկայր յագել ի փշրանացն՝ որ անկա- 21
նէին ի սեղանոյ մեծատանն, այլ և շուն-

22 ևս գայլն, և լեզուին զվէրս նը։ * Այլ ե-
զև մեռանել աղքատին, և տանել հրեշտա-
կաց զնա ի գոգն աբրահամու. մեռաւ և
23 մեծատունն՝ և թաղեցաւ։ * Այլ ի դժոխ-
սըն ամբարձ զաչս իւր մինչ ի տանջանսն ե-
ւտես զաբրահամ ի հեռաստանէ, և զղա-
24 զարոս ի գոգ նը հանգուցեալ։ * Այլ նա
աղաղակեաց և ասէ. հայր աբրահամ՝ ո-
ղորմեայ ինձ, և առաքեա զղազարոս, զի
թաւցէ զծագ մատին իւրոյ ի ջուր, և զո-
վացուսցէ զլեզու իմ. զի պապակիմ ի տա-
25 պի սոյս։ * Այլ ասէ ցնա աբրահամ. ո՛ր-
դեակ՝ յիշեա զի ընկալար անդէն զբարիս
քո ի կեանսն քումմ, և զազարոս նոյնպէս
զչարչարանս. արդ՝ սա աստ միխիթարի, և
26 դու այդր պապակիս։ * Այլ ի վէր այսր ամե՝
վիհ մեծ է ընդ մեզ և ընդ ձեզ. եթէ կա-
միցին ասոնք առ ձեզ անցանել՝ ո՛չ կարեն, և
27 ոչ այտի ոք առ մեզ անցանել։ * Այլ ասէ.
արդ աղաչեմ զքեզ հայր, զի արձակեսցես
28 զդա ի տունն հօր իմոյ. * Են իմ հնգ եղբարք
հինգ, ոգ զի ասցէ նոյ վկայութիւն. զի մի և
29 նոքա գայցեն յայս տեղի տանջանաց։ * Այլ
ասէ աբրահամ. ունին զմովսէս և զմարգա-
30 րէս, նոյ լուիցեն։ * Այլ նա ասէ. ո՛չ՝ հայր
աբրահամ, բայց եթէ ի մեռելոց ոք երթի
31 ցէ առ նոսա, և ապաշխարեսցեն։ * Այլ ա-
սէ ցնա. եթէ մովսէսի և մարգարէիցն ոչ
լսեն, և ո՛չ թէ ի մեռելոց ոք յառնիցէ՝ հա-
ւատասցեն։

18

ԳԼՈՒԽ ԺԱ.

1 ¶ Եւ եղեւ յորժամ կատարեաց Յիսուս զայս ամենայն բանս, ասաց
2 առ աշակերտս իւր. 2 Գիտէք զի երկու աւուր Զատկին լինի, եւ
3 Որդի մարդոյ մատնեսցի ի խաչել։ 3 Յայնժամ ժողովեցան
4 քահանայապետքն եւ գրագէտքն եւ երէցքն ազգին ի դահլիճ
5 մեծի քահանային, որ կոչէր Կայիափա, 4 եւ խորհեցան զի
6 նենգութեամբ զՅիսուս կալցեն եւ սպանցեն։ 5 Ասէին սակայն.
7 Ոչ յտօնի, զի մի իցէ խռովութիւն ի ժողովրդեանն։ 6 Եւ
8 Յիսուսի եղեալ ի Բեթանիա ի տան Սիմոնի բորոտի, 7 մատե-
9 ցաւ առ նա կին ունելով սրուակ մի մեծագին իւղոյ նարդոսի
10 հարազատի, եւ կոտորեաց զսրուակն, եւ հեղոյց ի վերայ գլխոյ
11 նորա, որ հանգուցեալ էր։ 8 Տեսեալ աշակերտացն՝ ցասուցան
12 ասելով. Ընդէ՞ր եղեւ կորուստ այդ։ 9 Կարէր այդ մեծագնով
13 վաճառել եւ տալ աղքատաց։ 10 Գիտացեալ Յիսուսի՝ ասէ
14 ցնոսա. Ընդէ՞ր դժուարացուցանէք զկինն, զի գործ բարի
15 գործեաց ընդ իս։ 11 Զի զաղքատսն միշտ ունիք ընդ ձեզ, եւ
16 զիս ոչ միշտ ունիք։ 12 Զի արկեալ կինս զայս զիւղս ի մարմին
17 իմ՝ առ թաղելոյ իմոյ արար։ 13 Ամէն ասեմ ձեզ, ուր եթէ
18 քարոզեսցի աւետարանս այս յամենայն աշխարհի, եւ զոր
19 արար կինս այս՝ պատմեսցի ի յիշատակ նորա։ 14 Յայնժամ
20 գնաց մի ի տասնեցելոցն, որում անուն էր Յուդա Սկարիովտացի,
21 առ քահանայապետսն, 15 եւ ասէ. Զի՞ տացէք ինձ, եւ ես
22 մատնեցից զնա ձեզ։ Եւ նոքա կշռեցին նմա երեսուն արծաթ։
23 16 Եւ յորմէ ժամուն էր՝ որոնէր զի մատնեսցէ զնա։ 17 Եւ
24 յառաջին աւուր Զատկին մատուցին աշակերտքն առ Յիսուս
25 եւ ասեն. Ուր կամիս պատրաստեսցուք քեզ ուտել զՊասեքն։
26 18 Եւ նա ասէ. Երթայք ի քաղաքն առ այր մի, եւ ասասջիք
27 ցնա. Ասէ վարդապետն. Ժամանակ իմ մերձ է, առ քեզ
28 առնեմ զՊասեքն ընդ աշակերտս իմ։ 19 Եւ արարին աշակերտքն
29 որպէս կարգեաց նոցա Յիսուս, եւ պատրաստեցին զՊասեքն։
30 20 Եւ երեկոյին եղեալ՝ նստաւ ընդ տասնիւերկուսին։ 21 Եւ
31 ուտելով նոցա՝ ասէ. Ամէն ասեմ ձեզ, զի մի ոք ի ձէնջ մատնի
32 զիս։ 22 Եւ նոքա տրտմեցան յոյժ, եւ սկսան ասել ցնա
33 իւրաքանչիւր. Միթէ՞ ես եմ, Տէր։ 23 Եւ նա պատասխանի
34 ետ եւ ասէ. Որ մատուցանէ ընդ իս ձեռն ի կաթսայ, նա մատնի
35 զիս։ 24 Որդի մարդոյ երթայ որպէս գրեալ է վասն նորա,
36 բայց վայ այնմ մարդոյ որով Որդի մարդոյ մատնի. լաւ էր
37 նմա՝ եթէ չծնեալ գայթ այն մարդ։ 25 Եւ պատասխանի ետ
38 Յուդա որ մատնէր զնա եւ ասէ. Միթէ՞ ես եմ, Ռաբբի։ Ասէ
39 ցնա. Դու ասացեր։ 26 Եւ ուտելով նոցա՝ առեալ Յիսուս
40 զհաց, եւ օրհնեալ՝ կոտորեաց, եւ ետ աշակերտացն եւ ասէ.
41 Առէք կերայք, այս է մարմին իմ։ 27 Եւ առեալ զբաժակն,
42 եւ շնորհակալ եղեալ՝ ետ նոցա եւ ասէ. Արբուցէք ի սմանէ
43 ամենեքին։ 28 Զի այս է արիւն իմ նորոյ կտակարանին, որ
44 վասն բազմաց հեղու ի թողութիւն մեղաց։ 29 Եւ ասեմ ձեզ,
45 զի ոչ արբից յայսմհետէ յայս արտասուկ որթոյ մինչեւ յաւուրն
46 յորում զայն նոր արբից ընդ ձեզ ի թագաւորութեան Հօրն իմոյ։
47 30 Եւ օրհնութիւն ասացեալ՝ ելին ի լեառն Ձիթենեաց։ 31 Յայնժամ
48 ասէ ցնոսա Յիսուս. Ամենեքեան դուք գայթագղիջանիցէք
49 զիս յգիշերիս այսմիկ, զի գրեալ է. Հարից զհովիւն, եւ
50 ցրուեսցին ոչխարքն հօտին։ 32 Բայց յետ յարութեանս իմոյ
51 նախագնասցից ձեզ ի Գալիլեա։ 33 Պատասխանի ետ Պետրոս
52 եւ ասէ ցնա. Եթէ եւ ամենեքեան գայթագղիջանիցեն զքեզ,
53 ես ոչ երբեք գայթագղիջանեցից։ 34 Ասէ ցնա Յիսուս. Ամէն
54 ասեմ քեզ, զի այսօր յգիշերիս այսմիկ մինչեւ ոչ հաւն
55 կանչեսցէ՝ երիցս ուրասցես զիս։ 35 Ասէ ցնա Պետրոս. Եթէ
56 եւ պարտ իցէ ինձ ընդ քեզ մեռանել, ոչ ուրասցից զքեզ։
57 Նոյնպէս եւ ամենեքեան աշակերտքն ասացին։ 36 Յայնժամ
58 գայ Յիսուս ընդ նոսա ի տեղի որ կոչի Գեթսեմանի, եւ ասէ
59 աշակերտացն. Նստարուք աստ մինչեւ երթեալ անդր աղաչեցից։
60 37 Եւ առեալ զՊետրոս եւ զերկուս որդիսն Զեբեդեայ՝ սկսաւ
61 տրտմել եւ տագնապել։ 38 Յայնժամ ասէ ցնոսա. Տրտում է
62 անձն իմ մինչեւ ի մահ, նստարուք աստ եւ արթնացարուք
63 ընդ իս։ 39 Եւ անկեալ մի մանր՝ աղաչէր երեսօքն իւրովք
64 եւ ասէր. Հայր իմ, եթէ հնարաւոր է, անցցէ ի բաց ի
65 իմանէ զբաժակս զայս. բայց ոչ որպէս ես կամիմ, այլ որպէս
66 դու։ 40 Եւ գայ առ աշակերտսն, եւ գտանէ զնոսա քնացեալ,
67 եւ ասէ ցՊետրոս. Ոչ կարացէք մի ժամ արթնանալ ընդ իս։
68 41 Արթնացարուք եւ աղաչեցէք զի մի մտանիցէք ի փորձութիւն։
69 Ոգին պատրաստ է, այլ մարմինն տկար։ 42 Երկրորդ անգամ
70 գնաց եւ աղաչէր՝ ասելով. Հայր իմ, եթէ ոչ կարէ զբաժակս
71 զայս անցանել ի բաց ի ինէն, եթէ կամիս՝ եղիցի կամք քո։
72 43 Եւ եկեալ գտանէ զնոսա քնացեալ, զի էին աչք նոցա
73 ծանրացեալ։ 44 Եւ թողեալ զնոսա՝ գնաց դարձեալ եւ աղաչէր
74 երրորդ անգամ զնոյն բանս ասելով։ 45 Յայնժամ գայ առ
75 աշակերտսն իւր եւ ասէ ցնոսա. Քնացարուք այժմ եւ հանգուցէք.
76 ահա հասեալ է ժամ, եւ Որդի մարդոյ մատնի ի ձեռս մեղաւորաց։
77 46 Յարուցարուք, երթիցուք. ահա մերձեցաւ մատնիչ իմ։
78 47 Եւ մինչդեռ նա խօսէր՝ ահա Յուդա մի ի տասնիւերկուսին
79 եկն, եւ ընդ նմա բազում ամբոխ սրով եւ գաւազանաւ, յղեալ
80 ի քահանայապետացն եւ ի ծերոց ազգին։ 48 Եւ մատնիչն
81 տուեալ էր նոցա նշան՝ ասելով. Զոր համբուրեսցեմ ես, նա է,
82 զնա կալարուք։ 49 Եւ անդէն մատեալ առ Յիսուս՝ ասէ.
83 Ողջոյն քեզ, Ռաբբի։ Եւ համբուրեաց զնա։ 50 Եւ Յիսուս
84 ասէ ցնա. Ընկեր, յորում եկիր՝ արա։ Յայնժամ մատեալ
85 արկին ի Յիսուս եւ կալան զնա։ 51 Եւ ահա մի ոմն ի նոցանէ
86 որ ընդ Յիսուսի էին՝ տարեալ զձեռն հան զսուր իւր, եւ
87 հարեալ զծառայ մի քահանայապետին՝ կտրեաց զականջն նորա։
88 52 Յայնժամ ասէ ցնա Յիսուս. Դարձո զսուր քո ի տեղի իւր.
89 զի ամենայն որ զսուր առնուն՝ սրով կորնչին։ 53 Եւ մի՞ կարծես
90 թէ չկարեմ աղաչել զհայր իմ, եւ առաքեսցէ ինձ առ հասարակ
91 քան զտասն եւ երկու լեգէոնս հրեշտակաց։ 54 Բայց զիա՞րդ
92 կատարեսցին գիրք, զի այսպէս պարտ է լինել։ 55 Յայնժամ
93 ասէ Յիսուս ցամբոխսն. Իբրեւ ընդ աւազակ մի ելէք սրով եւ
94 գաւազանաւ զիս ունել. զամենայն աւուր նստէի ուսուցանելով
95 ի տաճարի, եւ ոչ կալայք զիս։ 56 Բայց այս ամենայն եղեւ,
96 զի կատարեսցին գիրք մարգարէիցն։ Յայնժամ աշակերտքն
97 ամենեքեան թողեալ զնա՝ փախեան։ 57 Եւ նոքա որ կալան
98 զՅիսուս՝ տարան առ Կայիափա քահանայապետ, ուր ժողովեցան
99 գրագէտքն եւ երէցքն։ 58 Եւ Պետրոս հետեւեցաւ նմա հեռի
100 մինչեւ ի դաստակերտն քահանայապետին, եւ մտեալ ներս՝
101 նստաւ ընդ սպասաւորսն տեսանել զվախճան։ 59 Եւ քահանայապետքն
102 եւ ամենայն ատեանն խնդրէին սուտ վկայութիւն զՅիսուսէ,
103 զի մեռուցեալ զնա գտցեն։ 60 Եւ ոչ գտին. եւ թէպէտ եւ
104 բազումք սուտ վկայեցին, ոչ գտին։ Յետ այսորիկ եկեալ երկու
105 սուտ վկայեցին 61 եւ ասացին. Այս ասաց. Կարեմ քակել
106 զտաճարն Աստուծոյ եւ երիս աւուրս շինել զայն։ 62 Եւ
107 յարուցեալ քահանայապետն՝ ասէ ցնա. Ոչինչ պատասխանի
108 տաս զոր այս վկայեն զքեզ։ 63 Եւ Յիսուս լռէր։ Եւ
109 քահանայապետն ասէ ցնա. Երդուցանեմ զքեզ զկենդանին
110 Աստուած, զի ասասցես մեզ եթէ դու ես Քրիստոս Որդի
111 Աստուծոյ։ 64 Ասէ ցնա Յիսուս. Դու ասացեր։ Բայց ասեմ
112 ձեզ, զի յայսմհետէ տեսանիցէք զՈրդի մարդոյ նստեալ ընդ
113 աջմէ զօրութեան եւ գալ ի վերայ ամպոց երկնից։ 65 Յայնժամ
114 պատառեաց քահանայապետն զհանդերձս իւր եւ ասէ. Հայհոյեաց.
115 զի՞ մեզ պիտոյ են վկայք. ահա այժմ լուարուք զհայհոյութիւնն
116 նորա։ 66 Զի՞ կարծիք ձեզ։ Եւ նոքա պատասխանի ետուն
117 եւ ասացին. Պարտական է մահու։ 67 Յայնժամ թքին ի
118 երեսս նորա եւ հարանեն զնա բռունցս, եւ ոմանք ապտակեցին
119 նմա 68 եւ ասացին. Մարգարէացո մեզ, Քրիստոս, ո՞վ է որ
120 զքեզ հարեալ։ 69 Եւ Պետրոս նստէր արտաքոյ ի դահլիճին,
121 եւ մատեաւ առ նա մի աղախին եւ ասէ. Եւ դու ընդ Յիսուսէ
122 Գալիլեացւոյ էիր։ 70 Եւ նա ուրացաւ առաջի ամենեցուն եւ
123 ասէ. Ոչ գիտեմ զոր ասես։ 71 Եւ ելեալ նա ի դրունսն՝ տեսին
124 զնա այլ աղախին եւ ասէ ցորս անդ էին. Եւ այս էր ընդ
125 Յիսուսէ Նազովրեցւոյ։ 72 Եւ նա երդմամբ ուրացաւ զայս
126 ասելով. Ոչ ճանաչեմ զմարդն։ 73 Եւ մերձ ի սակաւ ժամ
127 մատեան առ Պետրոս որ կային անդ եւ ասեն. Ճշմարիտ եւ
128 դու ի նոցանէ ես, զի եւ խօսուածդ ցուցանէ զքեզ։ 74 Յայնժամ
129 սկսաւ նզովել եւ երդնուլ թէ ոչ գիտեմ զմարդն։ Եւ անդէն
130 հաւն կանչեաց։ 75 Եւ յիշեաց Պետրոս զբանն Յիսուսի որ
131 ասացեալ էր ցնա. Մինչեւ հաւն կանչեսցէ՝ երիցս ուրասցես
132 զիս։ Եւ ելեալ արտաքս՝ լայր դառնապէս։

ԳԼՈՒԽ ԺԱ.

1 Եւ եղեւ յորժամ կատարեաց Յիսուս զայս ամենայն բանս, ասաց
2 առ աշակերտս իւր. 2 Գիտէք զի երկու աւուր Զատկին լինի, եւ
3 Որդի մարդոյ մատնեսցի ի խաչել։ 3 Յայնժամ ժողովեցան
4 քահանայապետքն եւ գրագէտքն եւ երէցքն ազգին ի դահլիճ
5 մեծի քահանային, որ կոչէր Կայիափա, 4 եւ խորհեցան զի
6 նենգութեամբ զՅիսուս կալցեն եւ սպանցեն։ 5 Ասէին սակայն.
7 Ոչ յտօնի, զի մի իցէ խռովութիւն ի ժողովրդեանն։ 6 Եւ
8 Յիսուսի եղեալ ի Բեթանիա ի տան Սիմոնի բորոտի, 7 մատե-
9 ցաւ առ նա կին ունելով սրուակ մի մեծագին իւղոյ նարդոսի
10 հարազատի, եւ կոտորեաց զսրուակն, եւ հեղոյց ի վերայ գլխոյ
11 նորա, որ հանգուցեալ էր։ 8 Տեսեալ աշակերտացն՝ ցասուցան
12 ասելով. Ընդէ՞ր եղեւ կորուստ այդ։ 9 Կարէր այդ մեծագնով
13 վաճառել եւ տալ աղքատաց։ 10 Գիտացեալ Յիսուսի՝ ասէ
14 ցնոսա. Ընդէ՞ր դժուարացուցանէք զկինն, զի գործ բարի
15 գործեաց ընդ իս։ 11 Զի զաղքատսն միշտ ունիք ընդ ձեզ, եւ
16 զիս ոչ միշտ ունիք։ 12 Զի արկեալ կինս զայս զիւղս ի մարմին
17 իմ՝ առ թաղելոյ իմոյ արար։ 13 Ամէն ասեմ ձեզ, ուր եթէ
18 քարոզեսցի աւետարանս այս յամենայն աշխարհի, եւ զոր
19 արար կինս այս՝ պատմեսցի ի յիշատակ նորա։ 14 Յայնժամ
20 գնաց մի ի տասնեցելոցն, որում անուն էր Յուդա Սկարիովտացի,
21 առ քահանայապետսն, 15 եւ ասէ. Զի՞ տացէք ինձ, եւ ես
22 մատնեցից զնա ձեզ։ Եւ նոքա կշռեցին նմա երեսուն արծաթ։
23 16 Եւ յորմէ ժամուն էր՝ որոնէր զի մատնեսցէ զնա։ 17 Եւ
24 յառաջին աւուր Զատկին մատուցին աշակերտքն առ Յիսուս
25 եւ ասեն. Ուր կամիս պատրաստեսցուք քեզ ուտել զՊասեքն։
26 18 Եւ նա ասէ. Երթայք ի քաղաքն առ այր մի, եւ ասասջիք
27 ցնա. Ասէ վարդապետն. Ժամանակ իմ մերձ է, առ քեզ
28 առնեմ զՊասեքն ընդ աշակերտս իմ։ 19 Եւ արարին աշակերտքն
29 որպէս կարգեաց նոցա Յիսուս, եւ պատրաստեցին զՊասեքն։
30 20 Եւ երեկոյին եղեալ՝ նստաւ ընդ տասնիւերկուսին։ 21 Եւ
31 ուտելով նոցա՝ ասէ. Ամէն ասեմ ձեզ, զի մի ոք ի ձէնջ մատնի
32 զիս։ 22 Եւ նոքա տրտմեցան յոյժ, եւ սկսան ասել ցնա
33 իւրաքանչիւր. Միթէ՞ ես եմ, Տէր։ 23 Եւ նա պատասխանի
34 ետ եւ ասէ. Որ մատուցանէ ընդ իս ձեռն ի կաթսայ, նա մատնի
35 զիս։ 24 Որդի մարդոյ երթայ որպէս գրեալ է վասն նորա,
36 բայց վայ այնմ մարդոյ որով Որդի մարդոյ մատնի. լաւ էր
37 նմա՝ եթէ չծնեալ գայթ այն մարդ։ 25 Եւ պատասխանի ետ
38 Յուդա որ մատնէր զնա եւ ասէ. Միթէ՞ ես եմ, Ռաբբի։ Ասէ
39 ցնա. Դու ասացեր։ 26 Եւ ուտելով նոցա՝ առեալ Յիսուս
40 զհաց, եւ օրհնեալ՝ կոտորեաց, եւ ետ աշակերտացն եւ ասէ.
41 Առէք կերայք, այս է մարմին իմ։ 27 Եւ առեալ զբաժակն,
42 եւ շնորհակալ եղեալ՝ ետ նոցա եւ ասէ. Արբուցէք ի սմանէ
43 ամենեքին։ 28 Զի այս է արիւն իմ նորոյ կտակարանին, որ
44 վասն բազմաց հեղու ի թողութիւն մեղաց։ 29 Եւ ասեմ ձեզ,
45 զի ոչ արբից յայսմհետէ յայս արտասուկ որթոյ մինչեւ յաւուրն
46 յորում զայն նոր արբից ընդ ձեզ ի թագաւորութեան Հօրն իմոյ։
47 30 Եւ օրհնութիւն ասացեալ՝ ելին ի լեառն Ձիթենեաց։ 31 Յայնժամ
48 ասէ ցնոսա Յիսուս. Ամենեքեան դուք գայթագղիջանիցէք
49 զիս յգիշերիս այսմիկ, զի գրեալ է. Հարից զհովիւն, եւ
50 ցրուեսցին ոչխարքն հօտին։ 32 Բայց յետ յարութեանս իմոյ
51 նախագնասցից ձեզ ի Գալիլեա։ 33 Պատասխանի ետ Պետրոս
52 եւ ասէ ցնա. Եթէ եւ ամենեքեան գայթագղիջանիցեն զքեզ,
53 ես ոչ երբեք գայթագղիջանեցից։ 34 Ասէ ցնա Յիսուս. Ամէն
54 ասեմ քեզ, զի այսօր յգիշերիս այսմիկ մինչեւ ոչ հաւն
55 կանչեսցէ՝ երիցս ուրասցես զիս։ 35 Ասէ ցնա Պետրոս. Եթէ
56 եւ պարտ իցէ ինձ ընդ քեզ մեռանել, ոչ ուրասցից զքեզ։
57 Նոյնպէս եւ ամենեքեան աշակերտքն ասացին։ 36 Յայնժամ
58 գայ Յիսուս ընդ նոսա ի տեղի որ կոչի Գեթսեմանի, եւ ասէ
59 աշակերտացն. Նստարուք աստ մինչեւ երթեալ անդր աղաչեցից։
60 37 Եւ առեալ զՊետրոս եւ զերկուս որդիսն Զեբեդեայ՝ սկսաւ
61 տրտմել եւ տագնապել։ 38 Յայնժամ ասէ ցնոսա. Տրտում է
62 անձն իմ մինչեւ ի մահ, նստարուք աստ եւ արթնացարուք
63 ընդ իս։ 39 Եւ անկեալ մի մանր՝ աղաչէր երեսօքն իւրովք
64 եւ ասէր. Հայր իմ, եթէ հնարաւոր է, անցցէ ի բաց ի
65 իմանէ զբաժակս զայս. բայց ոչ որպէս ես կամիմ, այլ որպէս
66 դու։ 40 Եւ գայ առ աշակերտսն, եւ գտանէ զնոսա քնացեալ,
67 եւ ասէ ցՊետրոս. Ոչ կարացէք մի ժամ արթնանալ ընդ իս։
68 41 Արթնացարուք եւ աղաչեցէք զի մի մտանիցէք ի փորձութիւն։
69 Ոգին պատրաստ է, այլ մարմինն տկար։ 42 Երկրորդ անգամ
70 գնաց եւ աղաչէր՝ ասելով. Հայր իմ, եթէ ոչ կարէ զբաժակս
71 զայս անցանել ի բաց ի ինէն, եթէ կամիս՝ եղիցի կամք քո։
72 43 Եւ եկեալ գտանէ զնոսա քնացեալ, զի էին աչք նոցա
73 ծանրացեալ։ 44 Եւ թողեալ զնոսա՝ գնաց դարձեալ եւ աղաչէր
74 երրորդ անգամ զնոյն բանս ասելով։ 45 Յայնժամ գայ առ
75 աշակերտսն իւր եւ ասէ ցնոսա. Քնացարուք այժմ եւ հանգուցէք.
76 ահա հասեալ է ժամ, եւ Որդի մարդոյ մատնի ի ձեռս մեղաւորաց։
77 46 Յարուցարուք, երթիցուք. ահա մերձեցաւ մատնիչ իմ։
78 47 Եւ մինչդեռ նա խօսէր՝ ահա Յուդա մի ի տասնիւերկուսին
79 եկն, եւ ընդ նմա բազում ամբոխ սրով եւ գաւազանաւ, յղեալ
80 ի քահանայապետացն եւ ի ծերոց ազգին։ 48 Եւ մատնիչն
81 տուեալ էր նոցա նշան՝ ասելով. Զոր համբուրեսցեմ ես, նա է,
82 զնա կալարուք։ 49 Եւ անդէն մատեալ առ Յիսուս՝ ասէ.
83 Ողջոյն քեզ, Ռաբբի։ Եւ համբուրեաց զնա։ 50 Եւ Յիսուս
84 ասէ ցնա. Ընկեր, յորում եկիր՝ արա։ Յայնժամ մատեալ
85 արկին ի Յիսուս եւ կալան զնա։ 51 Եւ ահա մի ոմն ի նոցանէ
86 որ ընդ Յիսուսի էին՝ տարեալ զձեռն հան զսուր իւր, եւ
87 հարեալ զծառայ մի քահանայապետին՝ կտրեաց զականջն նորա։
88 52 Յայնժամ ասէ ցնա Յիսուս. Դարձո զսուր քո ի տեղի իւր.
89 զի ամենայն որ զսուր առնուն՝ սրով կորնչին։ 53 Եւ մի՞ կարծես
90 թէ չկարեմ աղաչել զհայր իմ, եւ առաքեսցէ ինձ առ հասարակ
91 քան զտասն եւ երկու լեգէոնս հրեշտակաց։ 54 Բայց զիա՞րդ
92 կատարեսցին գիրք, զի այսպէս պարտ է լինել։ 55 Յայնժամ
93 ասէ Յիսուս ցամբոխսն. Իբրեւ ընդ աւազակ մի ելէք սրով եւ
94 գաւազանաւ զիս ունել. զամենայն աւուր նստէի ուսուցանելով
95 ի տաճարի, եւ ոչ կալայք զիս։ 56 Բայց այս ամենայն եղեւ,
96 զի կատարեսցին գիրք մարգարէիցն։ Յայնժամ աշակերտքն
97 ամենեքեան թողեալ զնա՝ փախեան։ 57 Եւ նոքա որ կալան
98 զՅիսուս՝ տարան առ Կայիափա քահանայապետ, ուր ժողովեցան
99 գրագէտքն եւ երէցքն։ 58 Եւ Պետրոս հետեւեցաւ նմա հեռի
100 մինչեւ ի դաստակերտն քահանայապետին, եւ մտեալ ներս՝
101 նստաւ ընդ սպասաւորսն տեսանել զվախճան։ 59 Եւ քահանայապետքն
102 եւ ամենայն ատեանն խնդրէին սուտ վկայութիւն զՅիսուսէ,
103 զի մեռուցեալ զնա գտցեն։ 60 Եւ ոչ գտին. եւ թէպէտ եւ
104 բազումք սուտ վկայեցին, ոչ գտին։ Յետ այսորիկ եկեալ երկու
105 սուտ վկայեցին 61 եւ ասացին. Այս ասաց. Կարեմ քակել
106 զտաճարն Աստուծոյ եւ երիս աւուրս շինել զայն։ 62 Եւ
107 յարուցեալ քահանայապետն՝ ասէ ցնա. Ոչինչ պատասխանի
108 տաս զոր այս վկայեն զքեզ։ 63 Եւ Յիսուս լռէր։ Եւ
109 քահանայապետն ասէ ցնա. Երդուցանեմ զքեզ զկենդանին
110 Աստուած, զի ասասցես մեզ եթէ դու ես Քրիստոս Որդի
111 Աստուծոյ։ 64 Ասէ ցնա Յիսուս. Դու ասացեր։ Բայց ասեմ
112 ձեզ, զի յայսմհետէ տեսանիցէք զՈրդի մարդոյ նստեալ ընդ
113 աջմէ զօրութեան եւ գալ ի վերայ ամպոց երկնից։ 65 Յայնժամ
114 պատառեաց քահանայապետն զհանդերձս իւր եւ ասէ. Հայհոյեաց.
115 զի՞ մեզ պիտոյ են վկայք. ահա այժմ լուարուք զհայհոյութիւնն
116 նորա։ 66 Զի՞ կարծիք ձեզ։ Եւ նոքա պատասխանի ետուն
117 եւ ասացին. Պարտական է մահու։ 67 Յայնժամ թքին ի
118 երեսս նորա եւ հարանեն զնա բռունցս, եւ ոմանք ապտակեցին
119 նմա 68 եւ ասացին. Մարգարէացո մեզ, Քրիստոս, ո՞վ է որ
120 զքեզ հարեալ։ 69 Եւ Պետրոս նստէր արտաքոյ ի դահլիճին,
121 եւ մատեաւ առ նա մի աղախին եւ ասէ. Եւ դու ընդ Յիսուսէ
122 Գալիլեացւոյ էիր։ 70 Եւ նա ուրացաւ առաջի ամենեցուն եւ
123 ասէ. Ոչ գիտեմ զոր ասես։ 71 Եւ ելեալ նա ի դրունսն՝ տեսին
124 զնա այլ աղախին եւ ասէ ցորս անդ էին. Եւ այս էր ընդ
125 Յիսուսէ Նազովրեցւոյ։ 72 Եւ նա երդմամբ ուրացաւ զայս
126 ասելով. Ոչ ճանաչեմ զմարդն։ 73 Եւ մերձ ի սակաւ ժամ
127 մատեան առ Պետրոս որ կային անդ եւ ասեն. Ճշմարիտ եւ
128 դու ի նոցանէ ես, զի եւ խօսուածդ ցուցանէ զքեզ։ 74 Յայնժամ
129 սկսաւ նզովել եւ երդնուլ թէ ոչ գիտեմ զմարդն։ Եւ անդէն
130 հաւն կանչեաց։ 75 Եւ յիշեաց Պետրոս զբանն Յիսուսի որ
131 ասացեալ էր ցնա. Մինչեւ հաւն կանչեսցէ՝ երիցս ուրասցես
132 զիս։ Եւ ելեալ արտաքս՝ լայր դառնապէս։

մինչ գեռ մնանէր ի գեօղ ուրեմն , պատա-
հեցին նմա տասն այր բորոտ՝ որք կացին ի
13 հեռաստանէ , * բարձին զձայնս՝ և ասեն.
14 յիսուս վարդապետ՝ ողորմեա մեզ : * Եւ
իբրև ետես զնոսա , ասէ ցնոս . ‖ երթայք ցու- ‖ Ղեւ.
յկէք զանձինս քահանայիցն . և եղև իբրև 14 . 2 .
15 գնացին , առժամայն սրբեցան : * Ի ո՛ւմ
ի նոցանէ իբրև ետես՝ եթէ բժշկեցաւ ,
դարձաւ անդրէն՝ ի ձայն մեծ փառաւոր
16 առնէր զԱստուած . * անկաւ ի վերայ երեսաց ի-
րոց առ ոտս նո՛ր , և գոհանայր զնմանէ . և
17 ինքն էր սամարացի : * Պատասխանի եւ յի՛
և ասէ . ո՞չ տասն սոքա սրբեցան , իսկ արդ
18 ինո՛ւնքն ո՞ւր են : * Ո՛չ ի՛նչ գտան դառնալ
տալ փառս Աստուծոյ , բայց միայն այլազգիս այս
19 * Եւ ասէ ցնա . արի գնա՛ . զի հաւատք քո
կեցուցին զքեզ :

Ո Ղ

20 * Հրեայք հարցան ի փարիսեցւոցն՝ թէ երբ
գայցէ արքայութի՛ւն Աստուծոյ . պատասխանի եւ նո-
ցա և ասէ . ո՞չ գայ արքայութի՛ւն Աստուծոյ
21 նո՛ր . * և չասիցեն , թէ ահաւասիկ աստ է՝
կա՛մ անդ . զի ահա արքայութի՛ւն Աստուծոյ ի ներքս
22 ի ձեզ է : * Ասաց և առ աշակերտսն , ե-
կեսցեն աւուրք ցանկանալոց ձեզ մի յաւուրց
ցն որդւոյ մարդոյ տեսանել՝ և ո՛չ տեսանիք
23 ցնա : * ‖ Եւ եթէ ասիցեն ձեզ՝ եթէ ահա ‖ Մ՚՚՚
ասահաւասիկ է՝ կա՛մ անդ , մի՛ երթայք զհետ , 23 . 23 .
24 * Ո՛ւ Մ՚՚՚
ի նո՛ւ փայլակն փայլատակէ՝ ի ներքոյ 13 . 21 .
երկնից՝ ընդ երկինս ի՛նչ ծագիցէ , նոյնպէս և
25 որդի մարդոյ յաւուրն իւրում : * Այլ նախ
պարտ է՝ նմա բազում չարչարիլ՝ և խոտիլ
26 յազգէս յայսմանէ : ‖ * Եւ որպէս եղև յա- ‖ Ծննդ.
ւսւրսն 7 . 7 .

Մ-ոբ. 24. 37. ւսբան նոյի , նոյնպես եղիցի և յաւուրս որդ-
ւոյ մարդոյ : * Ուտելիս՝ ըմպելիս՝ կանայս 27
առնելիս՝ և արանց լինելիս՝ մինչև յօրն՝ յո-
րում եմուտ նոյ ի տապանն , և եկն ջրհե-
Ծննդ. 19. 25. ղեղն՝ և կորոյս զամենեսեան : * Նոյնպես՝ 28
և որպէս յաւուրսն ղովտայ եղև , ուտելիս
ըմպելիս գնելիս վաճառելիս , տնկելիս շինելիս .
* և յորում աւուր եւ ղովտ ի սոդոմայ , տե- 29
ղաց հուր և ծծումբ յերկնից՝ և կորոյս
զամենեսեսն . * ըստ նմին օրինակի եղիցի և յա- 30
ւուրն , յորում որդի մարդոյ յայտնելոց է :
* Յայնմ աւուր որ կայցէ ի տանիս՝ և կա- 31
բասի իւր ի տան , մի իջցէ առնուլ զայն .
և որ յանդի իցէ , նոյնպէս մի դարձցի յետս :
Մ-ոբ. 10. 39. * Յիշեցէք զկինն ղովտայ : * Որ խնդրիցէ 32
զանձն իւր ապրեցուցանել , կորուսցէ զնա . 33
Մ-ոբ. 8. 35. և որ կորուսցէ , ապրեցուսցէ զնա : * Ասեմ 34
Ածէ. 9. 24. ձեզ . յայնմ գիշերի՝ թէ եղիցին երկու
Մ-ոբ. 24. 40. ի մի մահիճս , մին առցի՝ և միւսն թողցի :
* և եթէ եղիցին երկու՝ աղալ ի միասին , 35
մին առցի՝ և միւսն թողցի . և եթէ իցեն եր-
կու յանդի , մին առցի՝ և միւսն թողցի :
* Պատասխանի ետուն և ասեն ցնա . Տէր , 36
* Նա ասէ ցնոսա . ուր մարմինն է , անդր և 37
արծուիք ժողովեսցին :

ԳԼՈՒԽ ԺԸ .

Ասաց և առակ մի նոցա , թէ պարտ 1
է յամէ ժամ կալ նոցա յաղօթս և մի
Սիրաք. 18. 22. ձանձրանալ . * ասէ . դատաւոր մի էր ի քա- 2
ղաքի ուրեմն , յոյ ոչ երկնչէր՝ և ի մարդ-
կանէ ոչ ամաչէր : * Այրի մի էր ի նմին 3
քա-

քաղաքի , գայր առ նա և ասէր . դամ արա
4 ինձ յոսոխէ իմմէ ։ * Եւ ո՛չ կամէր ՚ի բշմ
ժամանակս ։ յետ այնորիկ ասէ ՚ի մտի իւ-
րում, եթէ և յայլ ո՛չ երկնչիմ, և ՚ի մարդ-
5 կանէ ո՛չ ամաչեմ, * գոնէ վասն աշխատ առ-
նելոյ զիս այրւոյն՝ արարից նմա դատ , զի մի
6 հապառ եկեալ թախանձիցէ զիս ։ * Եւ ա-
սէ Տէր . լուարո՛ւք զինչ դատաւորն անիրա-
7 ւութեանն ասէր ։ * Եւսկ ածՏ ո՛չ առնիցէ վրէժ-
խնդրութիւն Ծառայից իւրոց , որ աղաղակեն
առ նա ՚ի տուէ և ՚ի գիշերի . և երկայնա-
8 միտ միայն լինիցի առ նոսա ։ * Ա՛յո՞ ասեմ ձեզ .
զի արագով վրէժ խնդրութիւն նոցա վաղվաղակի ։
իսկ որդի մարդոյ եկեալ գտանիցէ՞ արդեօք
9 հաւատս յերկրի ։ * Ա՛սաց և առ ոմանս
պանծացեալս յանձինս , Թէ արդարք իցեն՝
և խոտիցեն զանազուտն , զտուակս զայս ։
10 * Ա՛րք երկու ելին ՚ի տաճարն կալ յաղօթս ,
11 մին փարիսեցի՝ և միւսն մաքսաւոր ։ * Փա-
րիսեցին կայր մեկուսի , և զայս առանձինն
աղօթս մատուցանէր . ԱՏ՛ած իմ՝ գոհանամ
զքեզն, զի ո՛չ եմ իբրև զայլս ՚ի մարդկանէ ,
զյափշտակօղս՝ և զանիրաւս՝ և զշունս , կամ
12 իբրև զայս մաքսաւոր ։ * Ա՛յլ պահեմ եր-
կիցս ՚ի շաբաթու , և տամ տասանորդս
13 յամենայնի ստացուածոց իմոց ։ * Եւ մաքսաւորն
կայր մեկուսի , և ո՛չ կամէր և ո՛չ զաչսն ընդ
երկինս ամբառնալ . այլ կոծէր զկուրծս իւր՝
14 և ասէր . ԱՏ՛ած՝ քաւեա զիս զմեղաւորս ։ * Ա-
սեմ ձեզ . էջ սա արդարացեալ ՚ի տուն իւր ‖ Մ տպ
քան զնա ։ ‖ զի ամենայն որ բարձրացուցանէ զան- 23. 12.
ձըն իւր , խոնարհեսցի . և որ խոնարհեցու- Վէ
14. 11
ցու.

յանէ զանձն , քարձթասցի ։

15 * ‖ Պատուհասնէին առ նա և մանկտի՝ զի
‖ Մարկ. մերձենայցէ ի նմա . իբրև տեսին աշակերտ.
19. 13. քըն՝ սաստէին նոյ ։ * Իսկ յի կոչեցեալ զ-
16 Մարկ. նոսա առ ինքն ասէ . Թոյլ տուք մանկտւոյդ
10. 13. գալ առ իս , և մի արգելուք զդոսա . զի այդ-
պիսեացդ է արքայուն երկնից ։ * Ամէն ասեմ
17 ձեզ . որ ոչ ընդունիցի զարքայուն Աստուծոյ իբ-
‖ Մարկ. րև զմանուկ , ոչ մտցէ ի նա ։ * ‖ Եւ եհարց
18 19. 16. զնա ոմն իշխան և ասէ . վարդապետ բարի՝
զի՞նչ գործեցից , զի կեանսն յաւիտենա-
կանս ժառանգեցից ։ * Ասէ ցնա յի . զի՞ ա-
19 սես զիս բարի . չիք ոք բարի՝ բայց մի Աստ ։
‖ Ելն. 20. 13. * Զպատուիրանս գիտես . ‖ մի շնար , մի
սպանաներ , մի գողանար , մի սուտ վկայեր ,
21 պատուեա զհայր քո և զմայր ։ * Եւ նա ա-
սէ . զայդ ամ պահեցի ի մանկուէ իմմէ ։
22 * Իբրև լուաւ զայն յի՝ ասէ ցնա . միւս և
պակաս կ քեզ . զամ ինչ զոր ունիս , վաճա-
ռեա և տուր աղքատաց , և ունիցիս գանձս
յերկինս . և Եկ զկնի իմ ։ * Զայ իբրև
23 լուաւ զայս՝ տրտմեցաւ . քանզի էր մեծա-
24 տուն յոյժ ։ * Իբրև ետես զնա յի տրտմեալ ,
ասէ . ո՛րպէս դժուարաւ որ ինչս ունիցին՝
25 մտանիցեն յարքայուն Աստուծոյ ։ * Դիւրագոյն
իցէ մալլոյ ընդ ծակ ասղան անցանել , քան
26 մեծատան յարքայուն Աստուծոյ մտանել ։ * Եւ
որ լուանն՝ ասէին . և ո՞ կարիցէ ապրել ։
27 * Եւ նա ասէ . անհնարինք առ՝ի մարդկա-
28 նէ , հնարաւորք են յաստ ։ * Եւ ասէ պետ-
29 րոս . ահաւասիկ մեք թողաք զամ ինչ զմեր , և եկաք զկնի քո ։ * Եւ նա ասէ ցնա .

ա

ամէն ասեմ ձեզ. եթէ ոչնչք է՝ որ եթող ըզ-
տունս կամ զծնողս կամ զեղբարս կամ զկին կամ
30 զորդիս՝ վասն արքայութեանն եղեալ, * եթէ ոչ առ-
նուցու բազմապատիկ ի ժամանակի յայս-
միկ. և յաւիտենական կեանս ժառանգեսցէ: * ‖ Եւ ա- Մ-ին
31 ռեալ զերկոտասանսն առանձինն՝ ասէ ցնո- 20. 17.
Մ-րկ.
10. 32.
նս. Ահաւասիկ ելանեմք յԵրուսաղէմ. և կատարեսցին
ամենայն գրեալքն մարգարէիւք վասն որդւոյ մար-
32 դոյ: * Զի մատնեսցի հեթանոսաց և կա-
33 տակեսցի. * և հարկանիցեն և սպանանիւ-
34 ցեն զնա, և յերրորդ աւուրն յարիցէ: * Եւ
նոքա ոչինչ իմացան յայնցանէ, այլ էր բանն
ծածկեալ ի նոցանէ, և ոչ գիտէին զա-
սացեալսն:
35 * ‖ Եւ եղև ի մտանելն նորա յԵրիքով, կոյր Ղ. Ա.
Մ-ին
20. 29.
Մ-րկ.
10. 46.
36 * Իբրև լուաւ զանցանել ժողովրդեանն,
37 հարցանէր՝ թէ զինչ իցէ այն: * Եւ պատ-
38 մեցին նմա, թէ յիսո Նազովրեցի անցանէ:
* Ձաղակեաց և ասէ. յիսո որդի դաւթի՝
39 ողորմեաց ինձ: * Եւ որ առաջին էրթային՝
սաստէին նմա զի լռեսցէ. և նա աւելի
ազաղակէր, որդի դաւթի՝ ողորմեաց ինձ:
40 * Եւ տեղի առ յիսո, և հրամայեաց ածել ըզ-
նա առ իւր. և իբրև մերձ եղև առ նա, ե-
41 հարց զնա և ասէ. * զի՞նչ կամիս դուք՝ զի
արարից քեզ. և նա ասէ. տէր՝ զի բացցին
42 աչք իմ, և տեսից: * Եւ յիսո ասէ ցնա. Ընդ-
43 եաց, հաւատք քո կեցուցին զքեզ: * Եւ
առժամայն ետես, երթայր գՀետ նորա՝ և փա-
ռաւոր առնէր զնա. և ամ ժողովրդեանն
տե-

տեսեալ, տայր օրհնութիւն ՚ի

Գ. ՀԱՒ.

Եւ մեհեալ շրջեր ընդ երիքով։ * Եւ ահա 1
այր մի անուն կոչեցեալ զաքէոս, և նա 2
էր մաքսապետ, և ինքն մեծատուն. * և 3
խնդրէր տեսանել՝ եթէ ո՞վ իցէ յն, և ո՛չ
կարէր ՚ի բազմութենէն, զի կարճ էր հասա-
կաւ։ * Եւ ընթացեալ յառաջս, ել ՚ի ժան- 4
տաթզենին՝ զի տեսանիցէ զնա. քանզի ընդ
այն իսկ անցանելոց էր։ * Եւ երբ եկն ՚ի տե- 5
ղին, հայեցաւ ՚ի վեր յն՝ և ասէ ցնա. զաքէ՝
փութա՛ էջ այսր, զի այսօր ՚ի տան քումն
արժան է ինձ ագանել։ * Փութացաւ և էջ՝ 6
և ընկալաւ զնա ուրախութեամբ։ * Երբ տե- 7
սին ամենեքեան, տրտնջէին և ասէին՝ Թէ
առ առն մեղաւորի եմուտ լուծանել։ * Եւ կն՝ 8
եկաց զաքէոս՝ և ասէ ցՅն. տէր՝ ահա զե-
կէս ընչից իմոց տայ աղքատաց. և եթէ
զոք զրկեցի, հատուցից չորեքկին։ * Եւ ա- 9
սէ ցնա յն. այսօր եղև փրկութիւն տանս այս-
միկ. քանզի և սա որդի աբրահամու է։
|| Մտթ. ԺԸ. ԺԱ. || * Օ՛ի եկն որդի մարդոյ խնդրել և կեցու- 10
ցանել զկորուսեալսն։ * Եւ մինչդեռ նոքա 11
զայն լսէին, յաւել առակ մի և ասէ, վասն
մերձենալոյ նոր յԵ՛մ, և համարեցոյց նոցա եթէ
առաջամայն յայտնելոց է արքայութիւն ՚ի
|| Մտթ. ԻԵ. ԺԴ. || * Ա՛սէ. || այր ումն ազնուական գնաց յաշ- 12
խարհ հեռի՝ առնուլ իւր թագաւորութիւն,
և դառնալ։ * Եւ կոչեցեալ զծառայս իւր՝ 13
ետ նոցա տասն մնաս, և ասէ ցնոսա. յարգե-
ցէ՛ք զայդ՝ մինչև ի կէս։ * Եւ քաղաքացիքն 14

նո՛ր

նը՝ատեկին զնա . առաքեցին հրեշտակս զկնի
նը՝ և ասեն , Թէ ո՛չ կամիմք Թագաւորել
15 դմա՝ի վը՝ մեր : * Եւ եղև դառնալ նո՝ա-
ռեալ զԹագաւորուԹիւն , և կոչեալ զծառայ-
սըն՝ որոց տուեալ էր զարծաԹն, զի գիտաս-
16 ցէ Թէ ո՞ զինչ շահեցաւ : * Եկն առաջինն
և ասէ . տէ՛ր մնաս քո՝ տասն մնաս արար :
17 * Եւ ասէ ցնա . աղխու ծառայ և բարի , զի
՝ի փոքուդ հաւատարիմ եղեր , լինիր իշխա-
18 նուԹիւն ունել ՝ի վը՝ տասն քաղաքի : * Եկն
երկրորդն և ասէ . մնասն քո արար հինգ
19 մնաս : * Ասէ և ցնա . և դու լինիր ՝ի վերայ
20 հինգ քաղաքաց : * Եկն միւսն և ասէ . տէ՛ր՝
ահա մնասն քո՝ զոր ունէի ծրարեալ ՝ի վար-
21 շամակի . * երկնչէի ՝ի քէն , զի այր ստամ-
բակ ես . բառնաս՝ զոր ո՛չ եդիր , և հնձես՝
22 զոր ո՛չ սերմանեցեր : * Եւ ասէ ցնա . ՝ի բե-
բանոյ քումմէ դատեցայց զքեզ ծառայ ան-
հաւատ . գիտէիր Թէ ես այր մի ստամբակ
եմ, բառնամ՝ զոր ո՛չ եդի , և հնձեմ՝ուր
23 ո՛չ սերմանեցի : * Եւ ընդէր ոչ ետուր զար-
ծաԹն իմ ՝ի սեղանաւորս , և եկեալ ես տո-
24 կոսեօք պահանջէի : * Եւ ասէ ցսպասաւոր-
սըն . առէք ՝ի դմանէ զմնասն , և տարայք
25 տո՛ւք այնմ՝ որ ունիցի զտասն մնաս : * Եւ
26 ասեն ցնա . տէ՛ր՝ ունի տասն մնաս : * ‖ Եւ
սեմ ձեզ , եԹէ ումի որ ունիցի , տացի . և
յայնմանէ որ ոչն ունիցի , և զոր ունիցին՝
27 բարձցի ՝ի նմանէ : * Այլ զԹշնամիսն իմ
զայնոսիկ , որ ո՛չն կամէին զիս Թագաւորել
՝ի վը՝ նոցա , ածէ՛ք այսր և սպանէ՛ք առաջի
28 իմ : * Եւ ըստ զայս ասաց , գնաց յառաջ՝
եւս-

‖ Մ-ից 25. 29. Մ-րի 4. 25. 8. 18.

եղանել յերեսս գազմ ։

Ղկ ։ * Եւ եղև ի ելանել իւրեանց ի քեզի փագէ 29.
Մտթ ։ և ի քեզիանիա մեծ ի լեառն՝ որ կոչի ձի-
21. 1. թենեայ, առաքեաց երկուս յաշակերտացն
Մրկ ։ իւրոց՝ և ասէ ։ * Երթայք գուք ի գեօղն՝ 30
11. 1. որ հանդէպ ձեր կայ, յոր իբրև մտանիք՝
գտանիցէք յաւանակ կապեալ, յորում ոք
ի մարդկանէ երբէք ոչ նստաւ . լուծէք ըզ-
նա և ածէք ։ * Եւ եթէ ոք հարցանիցէ ըզ- 31
ձեզ՝ թէ ընդէր լուծանէք, այսպէս ասասջ-
ջիք ցնա, թէ Տէր իւրում պիտոյ է ։ * Եւ 32
բև երթան որ առաքեցանն, գտին ոյնպէս ասացն
ցնա, կայր յաւանակն ։ * Եւ մինչդեռ լու- 33
ծանէին զյաւանակն, ասեն տեարքն նորա
ցնա. զի՞ լուծանէք զյաւանակդ ։ * Եւ նո- 34
քա ասեն . Տէր իւրում պիտոյ է ։ ‖ * Եւ ա- 35
Ցկ . ծին զնա առ յիս . և արկին զնոսիկ հանդեր-
12. 14. ձըս, և հեծուցին զյիս ։ * Եւ մինչ դեռ եր- 36
թայր, զհանդերձս իւրեանց տարածանէին
զճանապարհսն ։ * Եւ իբրև այն ինչ մերձ 37
եղև ի զառ ի վայր լերինն ձիթենեաց, ըս-
կսաւ ամ բազմուն աշակերտացն ուրախա-
թիւ օրհնել զնաւ ի ձայն մեծ վս ամ եղե-
ղոց զորս ետեսին . * և ասէին . 38
օրհնեալ որ գայ թագաւորդ յանուն Տեն .
խաղաղուն յերկինս, և փառք ի բարձունս ։
* Եւ ոմանք ի փարիսեցւոցն յամբոխէ ան- 39
տի ասեն ցնա. վարդապետ՝ սաստեայ աշա-
կերտացդ քոց ։ * Պատասխանի ետ և ասէ . 40
ասեմ ձեզ՝ զի եթէ դոքա լռեսցեն, քա-
րինքդ աղաղակեսցեն ։ * Եւ իբրև մերձե- 41
ցաւ, տեսեալ զքաղաքն՝ եղաց ի վերն նմ, և
ասէ .

42 ասէ ։ * Եթէ գիտեիր դու գոնէ յաւուրս
յայսմիկ զխաղաղութիւն քո ։ բայց այժմ
43 ծածկեցաւ յերեսաց քոց ։ * Օ՛ի եկեսցեն
աւուրք՝ ի վե՛ր քո , և պատեսցեն զքէն թշնա-
միք քո պատնէշ ։ և պաշարեսցեն զքեզ ,
44 և նեղեսցեն զքեզ ՚ի կողմանց ։ * և յա-
տակեսցեն զքեզ , և զորդիս քո ՚ի քեզ ։ || և
ո՛չ թողուցուն քար ՚ի քարի վե՛ր ՚ի քեզ ։
փոխանակ զի ո՛չ ծանեար զժամանակ այցե-
45 լութե՛ան քո ։ * Եւ մտեալ ՚ի տաճարն սկսաւ
հանել զսպաւնէ վաճառան , և զգնողս ։ և
46 զսեղանս հաւատավաճառացն ցրուեաց ։ * Եւ
ասէ ցնոսա ։ գրեալ է՝ || և եղիցի տուն իմ
տուն աղօթից , և դուք արարիք զդա սպրս
47 աւազակաց ։ * Եւ ուսուցանէր զնո՛ր հանա-
պազ ՚ի տաճարին ։ իսկ քահանայապետքն
և դպիրք՝ և գլխաւորք ժողովրդեանն խնդ-
48 րէին զնա կորուսանել , * և ո՛չ գտանէին՝
Թէ զինչ արասցեն ։ զի ժողովուրդն ամ կա-
խեալ կայր զնմանէ ՚ի լսել ։

ԿՒ ։ Ի ։

1 Եւ || եղե ՚ի միում աւուրցն յայնցանէ ,
մինչ դեռ ուսուցանէր զժողովուրդն ՚ի
տաճարի անդ՝ և աւետարանէր , հասին ՚ի
վերայ քահանայապետքն և դպիրք ծերովքն
2 հանդերձ , * և ասեն ցնա ։ ասա մեզ՝ որով
իշխանութե՛ամբ գործես դու զայդ , կամ ո՛վ է՝
3 որ ետ քեզ զայդ իշխանութի՛ւն ։ * Պատաս-
խանի ետ և ասէ ցնո՛ս , Հարցից և ես ցձեզ
4 բան մի , և ասացէ՛ք ինձ ։ * Մկրտութի՛ւնն
յովհաննու յերկնի՞ց էր՝ եթէ ՚ի մարդկա-
նէ ։

Եւ ՚ի Մարկ. 21. 23. Մտ. 11. 27.

նէ ։ * Յե՛ս ընդ խորհեցան ՚ի միտս իւրեանց 5
և ասեն ։ * ՅԹէ ասեմք յերկնից, ասէ. իսկ 6
ընդէ՞ր ոչ հաւատացէք նմա. և եթէ ասեմք
՚ի մարդկանէ, ամ ժողովուրդն քարկոծ առ-
նէն զմեզ. զի հաստատեալ է ՚ի միտս զյով-
հաննէ, Թէ մարգարէ է ։ * Յև պատաս- 7
խանի ետուն չգիտել Թէ ուստի իցէ ։ * Յև 8
ես ասէ ցնա. և ոչ ես ասեմ ձեզ, որով իշ-
խանութեա՛ս առնեմ զայս ։
Լ Ա Յ * Ասկսաւ ասել առ ժողովուրդն՝ զառակս 9
զայս. ‖ այր ումն տնկեաց այգի, և ետ զնա
Ա. ‖ Լ. ‖ Ա. Լ. Ա. Լ. Ա. Լ.

անարգեցին չինօղքն, նա եղև գլուխ ան-
18 կեան: * Ի մէնայն՝ որ ընդհարցի ի վէմ
ի այս՝ խորտակեսցի, և յորոյ վերայ անկ-
19 ցի՝ հոսեսցէ զնա: * Եւ խնդրէին գործերն
և քահանայապետք արկանել ՚ի նա ձեռս ՚ի
նմին ժամու, և երկեան ՚ի ժողովրդենէն.
զի գիտացին՝ թէ առ նոսա ասաց զառակն
20 զայն: * Եւ ապա սպասեցին, և առաքե- ‖ Մ-ոբ
ցին դաւանանս կեղծաւորեալս զանձինս առ ՂՒ. ՚ե.
արդարս ունել. զի ըմբռնեսցեն զնա բա- Մ-ոէ. ՚ի. ՚ի.
նիւք, առ ՚ի մատնել զնա պետութեանէ և իշ-
21 խանութեանէ դատաւորին: * Հարցին զնա և
ասեն. վարդապետ՝ գիտեմք եթէ ուղիղ
խօսիս և ուսուցանես, և ոչ առնուս ակն՝
այլ ճշմարտութեամբ զճանապարհն ՚ի ուսու-
22 ցանես: * Ի՞ժաՀն է մեզ կայսեր հարկս
23 տալ՝ թէ ոչ: * Եւ նայեցեալ ընդ խորամանկ-
24 ութիւն նոցա՝ ասէ ցնա. * ցուցէք ինձ դահե-
կանն. և նորա ցուցին: և ասէ. զո՞ր պատ-
կեր և գրիր ունի: պատասխանի ետուն և
25 ասեն՝ զկայսեր: * Եւ նա ասէ ցնա. ‖ արդ ‖ Հ-ՂՒ.
երթայք տուք զկայսերն կայսեր, և զ՚ին ՚ի. ՚է.
26 ՚ի: * Եւ ոչ կարացին զնա ըմբռնել բա-
նիւք առաջի ժողովրդեանն. և զարմացեալ
ընդ պատասխանին նո՚ր՝ լռեցին:
27 * Ի՚ա տաւցեալ ոմանք ՚ի սադուկեցւոցն, Ի. Գ
որք հակառակէին չլինել յարութիւն, հար- ‖ Մ-ոբ
28 ցին զնա՝ * և ասեն. վարդապետ՝ մովսես ՂՒ. ՚ի.
գրեաց մեզ, ‖ եթէ ուրուք եղբայր մեռա- Մ-ոէ.
նիցի, որոյ իցէ կին և անորդի իցէ, զի առ- ՂՒ. ՚ը.
նուցու եղբայր նո՚ր զկինն, և յարուսցէ զա- ‖ Հ. Օ-ի.
29 ւակ եղբօր իւրում: * Ի՚ւր՝ եօթն եղբարք ԻԵ. ՚ե.
էին.

էին . և առաջնոյն առեալ կինն՝ մեռաւ ա-
նորդի : * Եւ զնա և երկրորդն , մեռաւ և 30
նա անորդի : * Եւ զնա և երրորդն . նոյն 31
պէս և եօթանեքին . և ոչ թողին որդիս :
* Եւ մեռաւ և կինն : * Յդի՝ ի յարուԹե ո՞մ 32
ի նոցանէ լինիցի կին . զի եօԹանեքին կա- 33
ցան զնա կին : * Պատասխանի Ետ Նոցա Յի 34
և ասէ . որդիք աշխարհիս այսորիկ կանայս
առնեն՝ և արանց լինին : * Իսկ որ արժանի 35
լինիցին այնմ աշխարհի հասանել՝ և յարու-
ԹԷն որ ի մեռելոց , ոչ կանայս առնեն , և
ոչ արանց լինին : * Անդր և ոչ մեռանել 36
և նմանք են , զի հաւասար հրեշտակաց են՝ և
որդիք Եյ . քանզի յարուԹեան որդիք են :
* Յայլ զի յառնեն մեռեալք , և մովսէս գա- 37
շակեաց ի մարեւնաւոյն , ‖ ոյն ասէ զՏէրն Եյ ‖ Ելից
աբրաՀամու և զՅոյ սահակայ և զՅոյ յակով- 3 . 6 .
բայ : * Եւ Տէր չէ մեռելոց՝ այլ կենդա- 38
նեաց , զի ամենեքեան նմա կենդանի են :
* Պատասխանի Ետուն ումանք ի դպրացն և 39
ասեն . վարդապետ՝ բարւոք ասացեր : * Եւ 40
ոչ ևս ոք իշխեր Հարցանել զնա և ոչինչ :
* Եւ ասէ Նմա . զիա՞րդ ասեն զքրիստ՝ Թէ 41 Եւ
որդի է դաւԹի . * զի ինքն դաւԹի ասէ ի 42 Սաղմ.
գիրս սաղմոսաց . ‖ ասաց Տէր ցՏէր իմ , նիստ ‖ ոմն. 109 . 1 .
ընդ աջմէ իմմէ , * մինչև եդից զքշնամիս քո 43 Տոբի . 12 . 22 . 44 .
պատուանդան ոտից քոց : * Իսկ արդ՝ երկ Մատ . 12 . 36 .
դաւԹի զնա Տէր կոչէ , զիա՞րդ որդի նմ է Մատթ .
ցէ : * Եւ լսելոյ ամ ժողովրդեանն ասէ 45 23 . 6 .
ցաշակերտան : * ‖ Զգուշ լերուք ի դպ- 46 Մատթ . 12 . 38 .
բացն , որ կամին պատմուճանաւք շրջել , և սի-
րեն ողջոյնս ի հրապարակս և զնախաթոռս Վեր . 11 . 43 .
ի

'ի ժողովուրդս և զաւարձերիցս լընթերիս ։
47 * Որ ուտեն զտունս այրեաց , և պատճառանօք յերկարեն զաղօթս . նոքա ընկալցին
աւելի դատաստանս ։

ԳԼ. ԻԸ.

1 Եւ ‖ հայեցեալ ետես զմեծատունն՝ որ ‖ Մ-ում
արկանէին զտուրս իւրեանց 'ի գանձա- 12. 41.
2 նակն ։ * Եւ տես և զկին մն այրի աղքատ ,
3 որ արկ անդր երկուս լումայս ։ * Եւ ասէ .
արդարև ասեմ ձեզ . զի այրին այն աղքատ՝
4 աւելի արկ քան զամենեսին ։ * Զի ամենեքին
նոքա 'ի մէջ երից իւրեանց արկին լընծայսն
ՏՅ . բայց նա 'ի կոթողութենէ իւրմէ զամ
զկեանս իւր զոր ունէր՝ արկ ։
5 * Եւ յասել ոմանց զառաձարէն , թէ գեղե- Լ. Օ
ցկով վիմօք և աշտարակօք զարդարեալ է , ‖ Մ-րի
6 ասէ ։ * Այդ ամ զոր տեսանէք , ‖ եկեսցեն աւուրք՝ յորս ոչ թողցի այդր քար 'ի Մ-րի
7 քարի վրայ , որ ոչ քակտեսցի ։ * Հարցին ցնա և ասեն . վարդ ասէտ՝ երբ լինիցի այդ , և
զի՞նչ նշան իցէ՝ յորժամ այդ լինելոց իցէ ։
8 * Եւ նա ասէ . զգո՛յշ կայէք , մի խաբիցիք .
զի բազումք գայցեն յանուն իմ և ասիցեն՝
թէ ես եմ . և ժամանակ , մի եր-
9 թայցէք զկնի նոցա ։ * Եւ յորժամ լսիցէք
պատերազմունս և խռովութիւնս՝ մի զարհուրիցէք , զի պարտ է նախ այնմ լինել . այլ
10 ոչ առաջանայն կատարած ։ * Յայնժամ ա-
ռէ ցնա . յարիցէ ազգ յազգի վերայ , և թա-
11 գաւորութիւն 'ի թագաւորութեան վերայ ։ * Եւ
շարժմունք մեծամեծք . և 'ի տեղիս տեղիս
սովք

սովք և սրածուէիք, եղիցին արհաւիրք և
նշանք մեծամեծք յերկնից։ * Այլ յա- 12
ռաջ քան զայս ամենայն, մխեսցեն զձեռս
իւրեանց ՚ի ձեզ՝ և հալածեսցեն. մատնե-
ցեն ՚ի ժողովուրդս և ՚ի բանտս, և տանի-
ցին առաջի դատաւորաց և թագաւորաց վա-
նուանն իմոյ. * և լինիցի ձեզ այն ՚ի վկ- 13
կայուէի։ * Արդ՝ դիք ՚ի սիրտս ձեր՝ մի յա- 14
ռաջագոյն կրթել տալոյ պատասխանի.
* Օ՛ի ես տայ ձեզ բերան և իմաստութիւն, 15
որում ո՛չ կարիցեն կալ հակառակ՝ կիմտալ
պատասխանի ամ հակառակորդքն ձեր։
* Մատնեսջիք և ՚ի ծնողաց և յեղբարց և 16
յազգականաց և ՚ի բարեկամաց, և սպա-
նանիցեն ՚ի ձէնջ. * և եղիջիք ատելեալք 17
յամենեցունց վասն անուան իմոյ. * և մազ 18
մի ՚ի գլխոյ ձերմէ ո՛չ կորիցէ. * և համբե- 19
|| Դան. բուէք ձերով ատաջիք զոգիս ձեր։ * || Այլ 20
9. 27. յորժամ տեսանիցէք շուրջ պատեալ զօրօք
զեէմ, յայնժամ գիտասջիք թէ մերձ ա-
ւեր նր։ * Յայնժամ որ ՚ի հրէաստանի ի- 21
ցեն՝ փախիցեն ՚ի լերինս, և որ ՚ի միջի նր
իցեն՝ խուսեսցեն, և որ ՚ի գաւառան իցեն՝
մի մտցեն ՚ի նա. * զի աւուրք վրէժխնդ- 22
րուէիճ են այնոքիկ՝ առ ՚ի կատարել զամ
գրելոց։ * Այլ վայ իցէ յղեաց և սաղն- 23
դաւաց յաւուրսն յայնոսիկ. զի եղիցի տագ-
նապ մեծ ՚ի վերայ երկրի, և բարկուէիճն
ժողովրդեանն այնմիկ։ * Եւ անկցին ՚ի սուր 24
սուսերի, և գերեսցին յամ հեթանոս, և
եէմ եղիցի կոխան յազգաց՝ մինչև կատա-
րեսցին ժամանակք հեթանոսաց։ * Եւ 25
եղիւ-

եղկին ‖ նշանք յարեդական և 'ի լուսնին և ‖ Եր. ·
յաստեղս , և յերկրի տագնապ հեթանո- 13. 10.
սաց՝ յահեղ բարբառոյ իբրև ծովու և խռո- Եսա. · 32. 7.
26 վուիեր , *յելանելոյ ոգւոց մարդկան յեր- Յուել · 3. 15.
կիւղ և 'ի կարծեաց եկելոց 'ի վեր տիեզե-
27 բայ · զի զօրութիք երկնից շարժեսցին : *‖ Եւ
յայնժամ տեսցեն զորդի մարդոյ եկեալ՝
28 ամպովք զօրութ և փառաք բազմաք : * ‖ Եւ
յորժամ սկսանիցի այս լինել , ամբարձիք
և բարձրացուսջիք զգլուխս ձեր . ‖ զի մերձ ‖ Հռ. ·
29 է փրկուի ձեր : *‖ Եւ ասաց առակ ինձ . 8. 23.
30 տեսէք զթզենիդ և զամենայն ծառ . * յորժամ
ցուցանիցեն զպտուղ իւրեանց , տեսանէք՝
և 'ի ինքեանն ձանաչէք եթէ մերձ է ամառն :
31 * 'Նոյնպէս և դուք՝ յորժամ տեսանիցէք
զայս ամ եղեալ՝ գիտասջիք թէ մերձ է արք-
32 քայութիւնն ոյ : *‖ Ամէն ասեմ ձեզ . թէ ոչ
անցցէ ազգս այս , մինչև այս ամ լինիցի :
33 * Երկինք և երկիր անցցեն , և բանք իմ ոչ
34 անցանիցեն : * Ո գուշ լերուք անձանց , գու-
ցէ ծանրանայցեն սիրտք ձեր շուայտութիւ
և արբեցութի՝ և հոգւովք աշխարհականաց ,
և յանկարծակի հասանիցէ 'ի վեր ձեր օրն
35 այն . * զի իբրև զորոգայթ հասանիցէ 'ի վեր
ամենեցուն , որ բնակեալ են ի ամ երեսս
36 երկրի : * 'Արթուն կացէք այսուհետև ,
յամ ժամ աղօթս արարէք . զի արժանի
լինիջիք զերծանել յայնմ յամէ որ լինելոց
37 է , և կալ առաջի որդւոյ մարդոյ : *‖ Եւ 'ի
տուէ 'ի տաճարին ուսուցանէր , և զգիշերս
ելեալ ագանէր 'ի լերինն՝ որ կոչէր ձիթե-
38 նեաց : *‖ Եւ ամենայն ժողովուրդն կանխէր

17

ընդ առաւօտս առ նա ի տաճարն լսել ի նմանէ ։

ԳԼՒԽ Ի։

Ա Մ ԵՐԵՔ եղաւ ։ ոն քաղաքացի՝ որ կո- 1
չէր պասքա ։ ✻ և խնդրէին քահանայա- 2
պետքն և դպիրք՝ թէ ոնպ սպանանիցեն զը-
նա ։ բայց երկնչէին ի ժողովրդենէ նմանի ։
✻ Ա պա եմուտ սատանայ ի յուդա ի կո- 3
չեցեալն իսկարիովտացի , որ էր ի թուոյ
երկոտասանիցն ։ ✻ Ընդաւ եդ բանս ընդ 4
քահանայապետսն՝ և ընդ դպիրս՝ և ընդ իշ-
խանս ժողովրդեանն , զի մատնեսցէ զնա
նոքս ։ ✻ Եւ խնդացին , և խոստացան տալ նմա 5
արծաթ ։ ✻ Եւ յանձն առ , և խնդրէր պա- 6
րապ մատնել զնա նոքս՝ մեկուսի յամբոխէն ։
✻ Եկն օր բաղարջակերացն , յորում օրէն 7
էր զենուլ զպասեքն ։ ✻ Եւ առաքեաց ըզ- 8
պետրոս , և զյովհաննէս՝ և ասէ , երթայք
պատրաստեցէք մեզ զպասեքն՝ զի կերիցուք ։
✻ Եւ նոքա ասեն , ո՞ւր կամիս զի պատրաս- 9
տեսցուք ։ ✻ Եւ ասէ ցնա , ահա իբրև մը- 10
տանիցէք ի քաղաքն , պատահեսցէ ձեզ այր
մի բարձեալ սափոր ջրոյ . երթիջիք զհետ
նմ ի տունն , յոր մտանիցէ ։ ✻ և ասասջիք 11
ցտանուտէրն տանն . վարդապետ ասէ քեզ .
ուր են վանքն իմ , յորում զպասեքն ուտի-
ցեմ աշակերտօքս հանդերձ ։ ✻ Եւ նա ցուց- 12
ցէ ձեզ վերնատուն մի մեծ զարդարեալ , և
անդ պատրաստեսջիք ։ ✻ Եւ գնացեալ գը- 13
տին որպէս և ասացն նմ , և պատրաստեցին
զպասեքն ։ ✻ ‖ Եւ իբրև ժամ եղև՝ բազ- 14

մեր։

մեցաւ, և երկոտասան առաքեալքն ընդ նմա։
15 * Եւ ասէ ցնոսա. ցանկանալով ցանկացայ
զայս պասեք ուտել ընդ ձեզ՝ մինչչև չար-
16 չարեալ իցեմ։ * Ասեմ ձեզ, թէ ոչ
և ես կերայց ի սմանէ՝ մինչև լցցի յարքայու-
17 թիւն աստուծոյ։ * Եւ ընկալեալ բաժակ՝ գոհացաւ
և ասէ. առէք զայդ՝ և բաժանեցէք ի ձեզ։
18 * Ասեմ ձեզ՝ թէ չայսմ հետէ ոչ արբից ի
բերոյ որթոյ՝ մինչև եկեսցէ արքայութիւն
19 աստուծոյ։ * Եւ առեալ հաց գոհացաւ՝ եբեկ և ետ
նոցա՝ և ասէ. այս է մարմին իմ, որ վասն
մեր տուեալ. զայս արասջիք առ իմոյ յիշա-
20 տակի։ * Նոյնպէս և զբաժակն յետ ընթ-
բերեալն առ՝ և ասէ. այս բաժակ է նոր ուխտ
21 իմով արեամբ վասն ձեր հեղելոյ։ * Այլ ա-
ւասիկ ձեռն մատնչի իմոյ ընդ իս ի սեղանոյս։
22 * Եւ որդի մարդոյ ընդ սահմանեալն երթ-
թայ, բայց վայ մարդոյն այնմիկ՝ որով ձեռն
23 մատնիցի։ * Եւ նոքա սկսան խնդրել ընդ մի-
մեանս, թէ ո՞վ է ի նոցանէ՝ որ զայն գոր-
24 ծելոց իցէ։ * Եւ եղև հակառակութիւն ի
մէջ նոցա, թէ ո՞ ի նոցանէ համարիցի մեծ։
25 * Եւ նա ասէ ցնոսա. Թագաւորք ազգաց
տիրեն նոցա, և որ իշխեենն նոցա՝ բարերարք կո-
26 չին. * այլ դուք ոչ այնպէս. այլ որ մեծն
է ի ձեզ՝ եղիցի իբրև զկրտսերն, և առաջ-
27 նորդն իբրև զսպասաւորն։ * Որո՞վ է մեծ,
բազմեալն՝ եթէ սպասաւորն. ոչ սպասեալն
բազմեալն. բայց ես եմ՝ ի միջի ձերում իբ-
28 րև սպասաւոր։ * Եւ դուք էք՝ որ յանդ-
29 կայիք ընդ իս ի փորձութիւնս իմ. * և ես
ուխտեմ ձեզ՝ ոյժ և հայր իմ ուխտեաց ինձ

զար-

ԻՒ. Կոր. 11. 24.

ՃՀ. 13. 18.

Ա. 40. 9.

Մ. 20. 25.
Մ. 10. 42.

զարբայութիւն . * զի ուսիցէք և ըմպիցէք ՚ի 30
սեղանն իմ յարքայութենէն իմում , և նստիցիք յերկոտասան աթոռս՝ դատել զերկոտասան ազգ իսրայէլի :
ՎԵՐՋ
* Եւ ասէ ցնա . սիմոն սիմոն՝ ահա սատանայ խնդրեաց զձեզ խարբալել իբրև զցորեան . * այլ ես աղաչեցի վճ քո՝ զի մի պակասեսցէ հաւատք քո . և դու երբեմն դարձցիս՝ և հաստատեսցես զեղբարս քո : 31 32
* Եւ նա ասէ ցնա . տէր՝ ընդ քեզ պատրաստ եմ և ՚ի բանտ և ՚ի մահ երթալ : * Եւ նա ասէ ցնա . ասեմ քեզ պետրէ , չիցէ այսօր հաւու խօսեալ՝ մինչև երիցս ուրասցիս զիս 33 34
Մ՚ուրէ . 26 . 34 . Մ՚ուրէ . 14 . 30 .
Ա՚ուր . 9 . 3 . զի չձեզ առանց քսակի և մախաղի և կօշկաց , միթէ կարօտացաք իմիք : * Եւ նոքա ասեն . և ո՛չ իմիք : ապա ասէ . այլ այժմ որ ունիցի քսակ՝ բարձցէ , նոյնպէս և մախաղ . և որ ոչն ունիցի , վաճառեսցէ զհանդերձ իւր՝ և գնեսցէ իւր սուսեր : * Ասեմ 35 36 37
Ե՚ուայ 53 . 12 . ձեզ . զի այս ևս որ գրեալ է՝ պարտ է զի կատարեսցի յիս , Թէ ընդ անօրինս համարեցաւ . զի որ վասն իմ լինէ է՝ վճարեալ է : * Եւ նոքա ասեն . տէր՝ ահաւասիկ են աստ երկու սուր : և նա ասէ ցնոսա . բաւական են : * Եւ ելեալ գնաց ըստ սովորութենէն ՚ի Ձ՚ուկ 18 . 1 . լեառն ձիթենեաց . գնացին զհետ նմին և աշակերտքն : * Իբրև եհաս ՚ի տեղին՝ ասէ ցնոսա . յաղօթս կայք մի մանաւանդ ՚ի փորձուիլ : 38 39 40
Մ՚ուրէ . 26 . 39 . Մ՚ուրէ . 14 . 35 . * Եւ ինքն մեկնեցաւ ՚ի նոցանէ իբրև քարընկէց մի , եդ ծունր՝ կայր յաղօթս , * և ասէր . հայր՝ եթէ կամիս՝ անցո՛ զբաժակ 41 42

ժակս զայս լինէն . բայց ո՛չ իմ կամք՝ այլ
43 քոյդ լիցին : * Այլ երեւեցաւ նմ հրեշտակ
յերկնից՝ և զօրացուցանէր զնա . և եր՛ի
տագնապի , և մտապիւրուեթ՛ ևս կայր յա-
44 ղօթս : * Այլ հոսէին՛ ի նմանէ քրտունք
իբրև զկայլակս արեան՝ ոլոռն ոլոռն , հե-
45 զեալ յերկիր : * Այլ յարուցեալ յաղօթիցն՝
եկն առ աշակերտսն , եգիտ զնոսա՛ ի քուն
46 ի տրտմութենէն . * և ասէ ցնա . զի՞ննջէք ,
արի՛ք կացէ՛ք յաղօթս՝ զի մի՛ մտանիցէք ՛ի
47 փորձուն : * ‖ Այլ մինչ դեռ խօսէր , ահա՛ ‖Մ-ից՝
ւասիկ ամբոխ . և որ կոչէրն յուդա՝ մի յեր- Մ-ուի ·
կոտասանիցն՝ առաջնորդէր նոյ : Իբրև մեր- 14. 43 .
ձեցաւ առ յի՝ համբուրեաց զնա . քանզի Յ-ից-
զայն նշան տուեալ էր նոյ , Թէ ըզ որում ես 18. 3 .
48 համբուրեցից , նա է՝ զնա ունիցիք : * Այս
ցնա յի . յո՛ւդա՝ համբուրե՞ով մատնես զոր-
49 դի մարդոյ : * Իբրև տեսին որ զնովաւն էին՝
որ ինչ եղեւն , ասեն ցնա . տէ՛ր՝ հարցուք
50 զնա սրով : * Այլ եհար մի ոմն ՛ի նոցանէ ըզ-
քահանայապետին ծառայ , և ՛ի բաց եհան
51 զաջոյ ունկն նր : * Պատասխանի ետ յի և
ասէ . Թո՛ղ մուք մինչև ցայդ վայր . և մա-
52 տուցեալ յունկնն՝ բժշկեաց զնա : * Այլ ա-
սէ ցեկեալսն ՛ի վր նր՝ ցքահանայապետսն
և ցիշխանս տաճարին և ցծերս . իբրև ՛ի
53 վր աւազակի ելիք սուսերօք և բրօք : * Հա-
նապազ ըստ ձեզ էի ՛ի տաճարին , և ո՛չ ձգե- ‖Մ-ից՝
ցիք զձեռս յիս . այլ այս է ձեր ժամ , և իշ- 26. 57 .
54 խանութի խաւարի : * ‖ Այլ կալեալ զնա՝ Մ-ուի ·
ածին և մուծին ՛ի տուն քահանայապետին . 14. 53 .
և պետրոս երթայր զկնի հեռագոյն : Ձ-ից ·
18. 13 .

* Իբ-

* Իբրև լսեցին կրակ ՚ի մէջ գաւթին՝ և 55
նստան շուրջ, նստաւ և պետրոս ՚ի մէջ նո-
ՀՄ-ոփ 29. 69. Մ-րէ. 14. 66. Ց-ՂՀ. 18. 25. ցա։ * Տես զնա աղախին ոմն՝ զի նստէր 56 6
առ լոյսն. Հայեցաւ ընդ նա և ասէ. և սա ընդ
նմա եր՝ որ ընդ նմանն էին։ * Իսկ պետրոս ու- 57 7
րացաւ և ասէ. ոչ գիտեմ զնա կին դու։
* Եւ յետ սակաւ միոյ այլ ոմն եռաս զնա, 58 8
և ասէ. և դու ՚ի նոցանէ ես։ և պետրոս
ասէ. այր դու՝ չեմ ՚ի նոցանէ։ * Եւ իբ- 59
րև ժամ մի անց ՚ի վեր, այլ ոմն վիճէր և ա-
էր. ստոյգ և սա ընդ նմա եր, քանզի գա-
լիլեացի է։ * Ասէ պետրոս. այր դու՝ չգի- 60
տեմ զինչ խօսիս։ և առաջամայն մինչ դեռ
նա զայն ասէր, խօսեցաւ հաւ։ * Դարձաւ 61
Տէր՝ և հայեցաւ ՚ի պետրոս. և յիշեաց պետ-
ՀՄ-ոփ 26. 34. Մ-րէ. 14. 30. Ց-ՂՀ. 13. 38. րոս զբանն Տեառն՝ զոր ասաց ցնա. ‖ Մինչև
հաւու խօսեալ իցէ, երիցս ուրասցիս՝ չգի-
տեմ զինս։ * Եւ ելեալ արտաքս՝ եկաց դառ- 62
նապէս։ * Եւ արքն, որ պահէին զնա, 63
այսն առնէին զնովաւ, և հարկանէին։
* Ծածկէին զերեսս նորա և տանջէին. և 64
հարցանէին զնա և ասէին. մարգարեա՛ց ՚ի՛ն
է որ եհարր զքեզ։ * Եւ այլ բազում ինչ 65
հայհոյութիւք խօսէին ՚ի նա։
ՀՄ-ոփ 27. 1. Մ-րէ. 15. 1. Ց-ՂՀ. 18. 28. * ‖ Եւ իբրև այգ եղև, ժողովեցաւ ծերա- 66
կոյտ ժողովրդեանն՝ քահանայապետքն և
դպիրքն, և հանին զնա յատեանն իւ-
րեանց՝ և ասեն, եթէ դու ես քրիստոս, ասա
մեզ։ * Եւ ցնոսա. եթէ ասացից ձեզ, 67
ոչ հաւատայք. * և եթէ հարցից 68
ինչ զձեզ, ոչ պատասխանի՝ կամ ար-
ձակիցէք։ * Այլ յայսմ հետէ նստցի որդի 69
մարդ-

70 մարդոյ ընդ աչքն զօրութիւն այ ։ * Եւ ա-
սեն ամենեքեան ։ ուրեմն դու ես որդին այ ։
և նա ասէ ցնոսա ։ դուք ասէք , Թէ ես եմ ։
71 * Եւ նոքա ասեն ։ զի՞նչ ևս պիտոյ է մեզ վըկայութիւն , զի մեքենք իսկ լուաք ՚ի բերանոյ
դորա ։

ԳԼՒԽ ԻԴ ։

1 Եւ յարուցեալ ամ բազմութիւնն այ , ածին
2 զնա առ պիղատոս ։ * Եւ սկսան չարա-
խօս լինել զնմանէ և ասել ։ գտաք զսա՝զի
Թիւրեր զազգս մեր , և արգելոյր ՚ի տալոյ || վէր ։
հարկս կայսեր , և ասէր զանձն՝ Թէ քրիս- 20 ։ 22 ։
3 իոս է Թագաւոր ։ * || Եւակ պիղատոս եհարց || Մատ ։
զնա և ասէ ։ դո՞ւ ես Թագաւորն հրեից ։ Մրկ ։
նա պատասխանի ետ նմ՝ և ասէ ։ դո՛ւ ասա- 15 ։ 2 ։
4 ցեր ։ * Եւակ պիղատոս ցքահանայապետսն Ցղկ ։
և ցժողովուրդսն ։ չգտանեմ ինչ մեղս յայ- 18 ։ 38 ։
5 նմ յայսմիկ ։ * Եւ նոքա աւելի էին և ասէին ։
Թէ խառնէ զժողովուրդս , ուսուցանէ ընդ
ամ հրէաստան՝ սկսեալ ՚ի գալիլեէ մինչև
6 ցայսր ։ * Եւակ պիղատոս իբրև լուաւ զգա-
լիլեէ , եհարց Թէ գալիլեացի իցէ այրն ։
7 * Եւ իբրև գիտաց Թէ յիշխանութենէ հե-
րովդի է , եւտ տանել զնա առ հերովդէս ։
քանզի և նա յերկմ էր յաւուրսն յայնոսիկ ։
8 * Եւ հերովդէս իբրև եաես զյիս , ուրախ
եղև յոյժ ։ զի ցանկայր ՚ի բազում ժամս
Նակաց տեսանել զնա ։ քանզի լսէր բազում
անգամ զնմանէ , և ակն ունէր նշան ինչ
9 լեալ՝ տեսանել ՚ի նմանէ ։ * Հարցանէր զնա բանիւք բազմօք ։ և նա ոչինչ ետ նմա
պա-

պատասխանի ։ * Այլին քահանայապետքն 10
և դպիրք՝ և պնդագոյնս չարախօսէին ընդ-
մանէ ։ * Եւ համարհեաց զնա և հերովդէս 11
հանդերձ իւրովք զօրականօքն . և այսպէս ա-
րարեալ, դարձ զնովաւ հանդերձս սպիտակս,
և ետ տանել անդրէն առ պիղատոս ։ * Եւ 12
եղեն բարեկամք պիղատոսս և հերովդէս յա-
ւուր յայնմիկ . քանզի յառաջ թշնամիք էին
միմեանց ։ * Կոչեաց պիղատոս զքահանայա- 13
պետսն և զիշխանս և զժողովուրդն , * և 14
ասէ ցնոսա . ածիք մատուցանէք ինձ զայրս զայս
իբրև զխոտորեցուցիչ ժողովրդեանն . և ա-
|| Ց-Ջ. Հաւասիկ առաջի ձեր դատեցայ , || և ընտ 15
18. 38. ինչ ոչ գտի յառնս յայսմիկ՝ զորոյ դուք չա-
19. 4. րախօսէքդ զդմանէ ։ * Եւ հերով- 16
դէս , քանզի ետուս տանել զդա առ նա . և
արդ՝ ոչինչ մահու արժանի է գործեալ դո-
րա . * խրատեցից զդա , և արձակեցից ։ 17
* Ի հարկ էր մի մի ըզ ածնի արձակել նոցա ։ 18
* Եւ նոքա աղաղակէին ամ բազմութիւն՝ 19
և ասէին . բարձ զդա՝ և արձակեա մեզ ըզ-
բարաբբա . * որ էր վճռ խռովութիւն իրիք և-
ղելոյ ի քաղաքին և սպանութիւն մտեալ ի
բանտ ։ * Պատձեալ պիղատոս սկսաւ խո- 20
սել . քանզի կամէր արձակել զյիս ։ * Եւ նո- 21
քա անդրէն աղաղակէին և ասէին . ի խաչ
|| Մարկ. Հան զդա ։ * Եւ նա երիցս ասէ ցնոսա . || զիա՞նչ 22
27. 23. չար արար սա . ոչինչ մահու դատ ի
Մարկ. սմա . խրատեցից զսա և արձակեցից ։ * Եւ 23
15. 14. նոքա սաստկին մեծաձայն՝ և խնդրէին զնա
ի խաչ հանել . և զօրանային բարբառք նոց
և քահանայապետիցն ։ * Եւ պիղատոս հա- 24

եաւ

25 եանեցաւ առնել զհայցուածսն նոյ ։ * Զրձա-
կեաց նմ զբարաբբայն՝ զոր վէր խոտորեաց և
սպանանէ արկեալ էր ի բանտ , զոր և խնդ-
րեին իսկ . և զյն մատնեաց կամաց նոցա ։
26 * Եբրև առին գնացին զնա , ըմբռնեցին || Մ-րկ
զոմն սիմոն կիւրենացի՝ որ գայր յանդ . և- 27. 32.
27 դին ի վէր նր զխաչն քերել զկնի յիսի ։ * Զե- Մ-ղ .
երթայր զհետ նր բազմութի ժողովրդեանն , 15. 21.
և կանանց՝ որ կոծէին և ուշխարէին զնա ։
28 * Դարձաւ յս և ասէ ցնս . դստերք երկ-
սի՝ մի լայք ի վէր իմ , այլ լացէք ի վէր անձանց
29 և ի վէր որդւոց ձերոց ։ * Զի եկեսցեն ա-
ւուրք , յորս ասիցեն՝ Թէ երանի՝ ամլոց և
որովայնից՝ որ ոչ ծնան , և ստեանց՝ որ ոչ
30 դիեցուցին ։ * Յայնժամ սկսանիցեն ասել
լերանց՝ || Թէ անկերուք ի վէր մեր , և բլրոց՝ || Ես-ղ .
31 Թէ ծածկեցէք զմեզ ։ * Զի եթէ զփայտ 2. 19.
դալար զայս առնեն , զչորն զի՞նչ լինիցի ։ Յ-ղ .
32 * Զծին և այլ երկուս չարագործս՝ սպանա- 6. 16.
33 նել զնոսի։ * Եբրև հրքան ի տեղին՝ կո- || Յ-ղ .
չեցեալ գագաթն , անդ հանին զնա ի խաչ . 19. 17.
և զչարագործսն զոմն զաջմէ՝ և զոմն ընդ-
34 ձախմէ խաչեցին ։ * Իս յս ասէ . Հայր՝ Թող
դոցա , զի ոչ գիտեն՝ զինչ գործեն ։ Իս ի
բաժանել զհանդերձս նր , արկին վիճակս ։
35 * Իս կայր ժողովուրդն հայեցեալ ։ անգ ոս-
նեին զնա իշխանքն հանդերձ նոքօք՝ և ա-
սէին . զայլս ապրեցոյց , ապրեցուսցէ և
զանձն՝ եթէ դա է որդի այ ընտրեալն ։
36 * Իյն առնէին զնա և զինուորքն , եկեալ
37 առաջի՝ մատուցանէին նմա քացախ . * և ա-
սէին . եթէ դու ես թագաւորն հրէից՝ փըր-
կեա

|| Ցուկ. 19. 20. կեա՛ զանձն քո ։ * Լու || եր գիր գրեալ՝ի վե- 38
բայ նը՝ յունարէն և գաղմատերէն և եբ-
բայեցերէն գրով, եթէ սա է արքայն հր-
էից ։ * Լուկ մի ոմն՝ի կախելոց չարագոր- 39
ծացն Տէրոջն զնա, և ասէր. ոչ դու ես
քո՝ փրկեա զանձն քո և մեզ ։ * Պատաս- 40
խանի ետ ընկերն սաստելով նմին և ասէ.
չերկնչիս դու յն՝ զի՝ի նմին պատժի կաս ։
* Լու մեք յիրաւի, զի արժանի՝ որոց գոր- 41
ծեցաքն՝ առնումք զհատուցումն. և սա ա-
պիրատ ինչ ոչ գործեաց ։ * Լու ասէ ցյն. 42
յիշեա զիս տէր՝ յորժամ գայցես արքայու-
քով ։ * Լու ասէ ցնա յն. ամէն ասեմ քեզ. 43
այսօր ընդ իս իցես՝ի դրախտին ։ * Լու էր. 44
իբրև վեցերորդ ժամ. և խաւար եղև՝ի վր
ամ երկրի մինչև ցիններորդ ժամ. խաւա-
րեցաւ արեգակն ։ * Լու հերձաւ վարագոյր 45
տաճարին ըստ մէջ ։ * Լու կարդաց յն՝ի ձայն 46
|| Մաթ. 30. 6. ասէ՝ և ասէ. || Հայր՝ի ձեռս քո աւանդեմ
զհոգի իմ՝ զայս իբրև ասաց, եհան զոգի ։
* Լու տեսեալ հարիւրապետին՝ զոր ինչ ե- 47
ղեւն, փառաւոր արար զԱստ՝ և ասէ. արդա-
րև այրս այս արդար էր ։ * Լու ամ ժողո- 48
վուրդքն որ եկեալ էին, և տեսանէին զտե-
սիլն զայն՝ և զգործ, բախէին զկուրծս և
դառնային ։ * Լուկին և ամ ծանօթքն ներ՝ի 49
հեռաստանէ. և կանայքն որ եկեալ էին ըզ-
|| Մարկ. 27. 57. հետ նը՝ի գալիլեէ՝ տեսանէին զայն ։
* || Լու ահա այր մի անուն յովսէփ, որ էր 50
Մատ. 25. 43. նախարար՝ այր բարեգործ և արդար. * սա 51
Ցուկ. 19. 38. նոյ. յարիմաթեայ քաղաքէ հրէից, որ և
ինքն

52 [illegible] * Այս
մատուցեալ առ պիղատոս՝ խնդրեաց զմարմ-
53 ինն յի[illegible]. * և իջուցեալ զնա՝ պատեաց պաս-
տառակալաւ, և եդ՝ ի կառաչոյ գերեզման-
54 նին, ուր չէր ջնաւ զոք եդեալ: * Եւ օրն
55 էր ուրբաթ, և շաբաթ լուսանայր: * Եւ
երթային կիներ որ եկեալ էին
ընդ նմա՝ ի գալիլեա. տեսին զգերեզմանն, և
56 զոր եդաւ մարմին նորա: * Դարձան, և պատ-
րաստեցին խունկս և իւղս. և՝ ի շաբաթուն
հանդարտեցին ըստ պատուիրանին:

ԳԼՈՒԽ ԻԴ:

1 Բայց ‖ ՚ի միաշաբաթուն վաղքաւ ընդ ա- ‖ Մ- ղ
ուաւօտն եկին՝ ի գերեզմանն. բերին 28. ա
զնուանկան զոր պատրաստեցին. և այլ կա- Մ-ի
2 նայք ընդ նա. * և գտին զվէմն թաւալե- 16. ա
3 ցուցեալ՚ ի գերեզմանէ անտի: * Եւ մտեր 20. ի
4 ՚ի ներքս՝ ոչ գտին զմարմինն Տեն յիսի: * Եւ
եղև ընդ հիանալն նոցա ըստ այսորիկ, և ահա
արք երկու հասին առ նա՝ ի հանդերձս լու-
5 սաւորս: * Եւ իբրև զահի հարան. և խո-
նարհեցուցին զերեսս իւրեանց յերկիր, ա-
սեն ցնա. զի խնդրէք զկենդանին ընդ մե-
6 ռեալս: * Չէ աստ՝ այլ յարեաւ. յիշեցէք
զոր խօսեցաւ ընդ ձեզ մինչ էին՝ ի գալիլեա,
7 * և ասէր՝ ‖ Թէ պարտ է որդւոյ մարդոյ ‖ Վեր-
մատնիլ՝ ի ձեռս մարդոց մեղաւորաց, և՝ ի 9. ա
խաչ ելանել՝ և յերրորդ աւուր յառնել:
8 * Եւ յիշեցին զբանսն նորա: * Եւ դարձան
9 պատմեցին զայս ամ՝ մեսասանելոցն, և այ-
10 լոցն ամենեցունն: * Եւ էին Մարիամ Մագ-

դա-

դաղենացի և յովհաննա և մարիամ յակով-
բայ , և այլք ը նք՝ որ պատմեցին զայս ա-
ռաքելոցն ։ * Եւ երևեցան առաջի նոյ՝ շաղ- 11
փաղփուրթի քանքն նոյ՝ և չհաւատային նմ ։
* Իսայց պետրոս յարուցեալ ընթացաւ ՚ի 12
գերեզմանն , և հայեցեալ տեսանէ զկտաւ-
սըն լոկ՝ զի կային . և գնաց՝ ը միտս զարմա-
ցեալ , թէ զինչ եղև ։
Մ-ուկ. * Եւ ահա երկուք ՚ի նոցանէ երթային ՚ի 13
16. 12. նմին աւուր ՚ի գեօղ մի , որ հեռի էր յերկ-
հարիւր և վաթսուն ասպարիսաւ . և էր ա-
նուն նր եմմաուս ։ * Եւ նք խօսէին ընդ 14
միմեանս վասն ամենից անցելոց ։ * Եւ ե- 15
զև ը խօսելն նց և ը վիճել՝ և ինքն իսկ յի-
սուս մերձեցաւ՝ և երթայր ը նա . * և նչ աչք կա- 16
ւեալ էին առ ՚ի չճանաչել զնա ։ * Եւ ա- 17
սէ ցնա . զինչ են բանքդ՝ զոր որոց վիճիքդ
ը միմեանս՝ մինչ գեռ գնայքդ , և տրտմեալ
եք ։ * Պատասխանի ետ մի նմա ՚ի նոցանէ՝ ո- 18
րում անուն էր կղէոպաս , և ասէ ցնա .
դո՞ւ միայն կաս յերկիր , որ ոչ գիտացեր զինչ
գործեցաւ ՚ի նմ յաւուրսս յայսոսիկ ։ * Եւ 19
ասէ ցնա . զի՞նչ ։ և նոքա ասեն . զյիսուս նա-
զովբեցւոյ , որ եղև այր մարգարէ՝ հզօր ար-
գեամբք և բանիւք առաջի ՚ոյ , և առ ժո-
ղովդեանն ։ * Եւ ընկէս մատնեցին զնա քա- 20
հանայապետքն և իշխանքն մեր ՚ի դատաս-
տան մահու՝ և հանին զնա ՚ի խաչ ։ * Եւ ն՚ք 21
ակնուսնէաք՝ թէ նա է որ փրկելոյն էր զիս-
րայէլ ։ այլև հանդերձ այսու ամենայնիւ ,
այս երրորդ օր է՝ յորմէ հետէ այն գործե-
ցաւ ։ * Այլև կանայք ումանք ՚ի մէնջ զար- 22
մա-

մացուցին զմեզ. որք կանխեալ ըլ առաւօտս
23 չոգան ՚ի գերեզմանն, * և ոչ գտին զմարմինն նը. եկին և ասեն, թէ և տեսիլ ևս հրեշտակաց տեսին, որք ասէին զնմանէ՝ թէ
24 կենդանի է: * Եւ գնացին ոմանք ՚ի մէնջ ՚ի գերեզմանն, և գտին նոյնպէս ոպ և կա-
25 նայքն ասացին. բայց զնա ոչ տեսին: * Եւ նա ասէ ցնս. ո՞վ անմիտք և հեզգասիրտք ՚ի հաւատալ յայմ, զոր խօսեցան մարգարէքն:
26 * Ո՞չ զնոյնս պարտէր չարչարիլ քրիստ, և մը-
27 տանել ՚ի փառս իւր: * Եւ սկսեալ ՚ի Մովսեսէ՝ և յամէ մարգարէից, մեկնէր նոցա՝ որ
28 ինչ յամէ գիրս գրեալ է զնմանէ: * Եւ երբև մերձեցան ՚ի գեօղն յոր երթային, և նա պատճառէր հեռագոյն ևս ուրեք երթալ
29 * Եւ բռնագատեցին զնա՝ և ասեն. առ մեզ գիր, զի ըլ երեկս է՝ և տարաժամեալ է օրս. և եմուտ ագանել անդ ըլ նա: * Եւ
30 եղև ՚ի բազմիլն նը ընդ նոսա, առեալ զը-
31 հացն՝ օրհնեաց, եբեկ և ետ նց: * Եւ նց բացան աչք՝ և ծանեան զնա. և նա եղև ՚ի
32 նոցանէ աներևոյթ: * Եւ ասեն ցմիմեանս. ո՞չ իսկ և սիրտք մեր ձմլէին ՚ի մեզ՝ մինչ խօսէր ըլ մեզ զճանապարհայն. և ո՞րպէս
33 բանայր մեզ զգիրս: * Եւ յարուցեալ նոյն-ժամայն՝ դարձան յերուսաղէմ, և գտին ժողովեալ զմետասանսն՝ և զորս ըլ նոսայն
34 էին: * Եւ ասեն՝ թէ արդարև յարեաւ
35 Տէր՝ և երևեցաւ սիմոնի: * Եւ նոքա պատմէին զայն որ ՚ի ճանապարհայնն, և թէ գիտեցաւ ետ ծանօթս նոցա ՚ի բեկանել հացին:

* Ա՛ինչ

Մատ. 16. 14. Ցաւան. 20. 19. * ‖ Մինչ դեռ զայն խօսէին, ինքն իսկ Յս 36
եկաց ՚ի մէջ նոցա՝ և ասէ ցնոսա. խաղաղ
զուարճ լ ձեզ. ես եմ, մի երկնչիք: * Ել 37
զահի Հարեալ երկնչէին. և համարէին ոգի
ինչ տեսանել: * Ել ասէ ցնոսա. ընդ խոռ 38
վեալ էք՝ և ընդէր խորհուրդք ելանեն ՚ի
սիրտս ձեր: * Տեսէք զձեռս իմ և զոտս, զի 39
ես նոյն եմ. շօշափեցէք զիս և տեսէք. զի
ոգի՝ մարմին և ոսկերս ոչ ունի, որպէս զիս
տեսանէք զի ունիմ: * Ել զայս ասացեալ՝ 40
եցոյց նոցա զձեռսն և զոտս:
* Ել մինչ դեռ տակաւին չՀաւատային ՚ի 41
խնդութէն՝ և զարմացեալ էին, ասէ ցնո
սա. ունիք ինչ կերակուր աստ: * Ել նոքա 42
ետուն նմա ձկան խորովեալոյ մասն, և խո
րիսխ մեղու: * Ել առ՝ եկեր առաջի նո. 43
ցա, և զնացաւորգան ետ նոցա: * Ել ասէ 44
ցնոսա. այս բանք են՝ զոր խօսեցայ լ ձեզ,
մինչ առ ձեզն էի, թէ պարտ է լնուլ ամե
նայն գրելոցն յօրէնսն Մովսէսի և ՚ի մար.
գարէս և ՚ի սաղմոսն վասն իմ: * Յայն 45
ժամ եբաց զմիտս նոցա իմանալ զգիրս:
* Ել ասէ ցնոսա, Թէ այսպէս պարտ էր 46
չարչարիլ քրիստոս, և յառնել ՚ի մեռելոց յա
ւուր երրորդի. * և քարոզել յանունն նորա 47
ապաշխարութիւն և թողութիւն մեղաց յամե.
Գործ. 1. 8. ‖ Յհ. 14. 26. նայն ազգս՝ սկսեալ յերուսաղէմ: * ‖ Ել 48
դուք էք վկայք այսոցիկ: * ‖ Ել ահա ես ա 49
ռաքեմ զսուետիս Հօր իմոյ ՚ի ձեզ. և դուք
նստարուք ՚ի քաղաքիս յերուսաղէմ, մինչև
զգենուցուք զօրութիւն ՚ի բարձանէ: * Ել Հան 50
ցնոսա մինչև ՚ի բեթանիա, և ամբարձեալ
ըզ-

51 զձեռս իւր՝ օրհնեաց զնոսա : * ‖ Եւ եղև Մատ.
յօրհնեելն նորա զնա , մեկնեցաւ ՚ի նոցանէ , Գործ .
52 և վերանայր յերկինս : * Եւ նոքա երկիր- ι. 9.
պագեալ նմա՝ դարձան յերուսաղէմ ուրա-
53 խութեամբ մեծաւ : * Եւ էին հանապազ ՚ի
տաճարին , գովելին և օրհնելին զԱստ :

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ՆՈՒ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ

Յովհաննու Լուսաբանն՝ գրեալ է յովհաննու, որ եղբայր է յակովբայ կնքեցեայ. որ անկաւ ի վերայ լանջին տեառն. նոյն սա գրեաց պատճառանս կայս: Այս սկիզբն առանձ յաճախան բանին. և զբոլոր մարմնոյ ծնունդն չէշտապէչ յասելն, և բանին մարդին եղև: Այս չէշտապէչ վիրտուէին յովհաննու՝ և ընդարձակ ալեքերպան. այլ և ընդանս և պարուէսպս որ եղեն. և ընդ հպատաքին, որ մանկեցաս պոնպատոյ պիլատոսի, և խաչելեցաս. յորում և պինուարդն բազանեցին չհանգերձեցան, և ի վր պատմուճանի ն վրձակ արկին: և մարդին ն եղաս ի գերեզմանի, և յարեաս յերրորդ աւուր. երևեցաս աշակերտացն իւրոց:

Յովհաննէս՝ որ և որդի որոտման, վկայեցին որոտալով պարհասյ մեզ. Այս չինի՝ ծի, ան համբառնալոյ գրչին գրեաց պատճառանս իւր չգիտաս ոչաշտ, ի նորոյ եկեղեցոյն ասէայ՝ ի լեզու յոյն:

Յովհաննէս՝ հնազանդութիւն:

ՍԿԻԶԲՆ ԳԼԽՈՑ

Աղեւտարանին որ ըստ յովհաննու:

	գլ.	հմր.
Այսն՝ չէ անսկիզբն է բանն աՀ.	ա.	1.
Այսն յովհաննու վկայելոյն բանին ա.	ա.	15.
Այսն գալոյն աս նա գաւառին ա.	ա.	29.
Այսն աշակերտացն աս յն ագանելոյն.	ա.	39.

Այսն

|| ան գրանելոյն պղեսիոյն . ՌԼԱ . 41 .
|| ան ի կանաս հարսանեացն . ՌԲ . 1 .
|| ան արարչա հանելոյ ի դաշմարքին . ՌԲ . 15 .
|| ան նիկոդիմոս . ՌԳ . 1 .
|| ան ի յայելոնեն դրդելոյն . ՌԴ . 23 .
|| ան խնդրէր լինելոյ վ՚ս սրբոցն . ՌԴ . 25 .
|| ան ինոյն ասմարտոյոյ . ՌԴ . 7 .
|| ան լուգասորպղինն . ՌԴ . 46 .
|| ան երեսուն ի ուսկեայ հիւանդին . ՌԵ . 5 .
|| ան պղ հայր սիրե զորդի . ՌԵ . 20 .
|| ան հինգ հացին , և երկու ձկանն . ՌԶ . 9 .
|| ան գնալոյն ի վերայ ծովուն . ՌԶ . 19 .
|| ան մարդանելոյն ընդ դիմանալ հրեից . ՌԶ . 41 .
|| ան ղրկելոյն յան ի գալիլե , և խրատուն եղբարցն . ՌՀ . 1 .
|| ան խնդրելոյն հրեից ունել զյս . ՌՀ . 30 .
|| ան ի ծնեն կուրին . ՌԹ . 1 .
|| ան գնելոյն յան զանձն ի վ՚ս ուխտացն . ՍՐ . 15 .
|| ան նաւակոծեացն յեհմ . ՍՐ . 22 .
|| ան զաւրուս յարուածն . ՍՃ . 1 .
|| ան օծանելոյն զքն . ՍՃԲ . 3 .
|| ան՝ որ ասաց յուդա ելիր զոյն . ՍՃԲ . 5 .
|| ան յովանաիկին . ՍՃԲ . 14 .
|| ան ելելոց հրեանուսացն առ քր . ՍՃԲ . 21 .
|| ան հարցին յորենոյ . ՍՃԲ . 24 .
|| ան յան լոյս գալոյն յաշխարհ . ՍՃԲ . 46 .
|| ան ընկերեացն . և լուանալոյ զոտս աշակերտացն . ՍՃԳ . 11 .
|| ան զարշաւանաց քն , և սքողելոյ զաշակերտացն . ՍՃԳ . 15 .
|| ան գալոյ հոգւոյն և հիւրնարելոյ զաշակերտան . ՍՃԳ . 26 .

18

¶ ան մարմնաւորելոյն յայն . ԺԸ. 5.
¶ ան ուրացուելոյն պետրոսի, եւ հաւատալ
նմանելոյ . ԺԸ. 25.
¶ ան աջելոյն ղյւս ի վանտայն հայեափայ. ԺԸ. 28.
¶ ան դանելոյն ղյւս ի փողոքնա . ԺԹ. 17.
¶ ան առանձնելոյն յայն պղոգին . ԺԹ. 30.
¶ ան խնդրելոյն զքրոնական մարդինն : ԺԹ. 38.
¶ ան բերելոյն նիկոդիմոսի զմռուռս . ԺԹ. 39.
¶ ան գալոյ կանանցն ի գերեզմանն . Ի. 1.
¶ ան երկոքին գիջելով մանելոյն յայն առ
աշակերտսն . Ի. 19.
¶ ան զերովմա հաւատալոյ ցնա . Ի. 27.
¶ ան ուրելոյն քրիստոս , եւ հարցանելոյն
զպետրոս . ԻԱ. 15.
¶ ան սիրելոյ աշակերտին , եւ գրելոյ զա-
ւետարանն . ԻԱ. 24.

Ս. Յովհաննէս Աւետարիչ :

ԱՒԵՏԱՐԱՆ

ԸՍՏ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ

ԳԼՒ. Ա.

1 Ի ՍԿԶԲՆԱՒՆ ԷԱՐ ԲԱՆՆ. ԸՆ
և բանն էր առ Աստուած. և Աստուած էր բանն.
2 * Նա էր ի սկզբանէ առ Աս-
3 տուածն. ինչ նորա եղև, և առանց
4 նորա եղև և ոչինչ՝ որ ինչ եղևն: * Ընդ
կեանք էր, և կեանքն էր լոյս մարդկան.
5 * և լոյսն ի խաւարի անդ լուսաւորէ, և խա-
6 ւար նմա ոչ եղև ձեռնսա: * Եղև այր մի ա-
7 ռաքեալ յԱստուծոյ. անուն նմա Յովհաննէս: * Նա
եկն ի վկայութիւն՝ զի վկայեսցէ վասն լուսոյն.
8 զի ամենեքեան հաւատասցեն նովաւ: * Ոչ
էր նա լոյսն. այլ զի վկայեսցէ վասն լուսոյնն
9 * Էր լոյսն ճշմարիտ, որ լուսաւորէ զամ-
10 ենայն մարդ՝ որ գալոց է յաշխարհս: * Յաշ-
խարհի էր, և աշխարհ նովաւ եղև. և աշ-
11 խարհ զնա ոչ ծանեաւ: * Յիւրեանս եկն, և
12 իւրքն զնա ոչ ընկալան: * Իսկ որք ընկալան զնա, ետ նոցա իշխանութիւն որդիս Աստ-
ուծոյ

ՄԱՏ. 1. 3.

ՎԱՐՔ. 19. 3.

նել՝ որոց հաւատասցեն յանուն նը։ * ոչ 13
ուչ յարևնել և ուչ ի կամաց մարմնոյ և ուչ ի
|| Մ-ոբ 1. 16. կամաց առն , այլ յԱստծոյ ծնան ։ * || Եւ բանն 14
Ղ-ւթ. 2. 7. մարմին եղև՝ և բնակեաց ի մեզ . և տե-
սաք զփառս նը՝ զփառս իբրև զմիածնի առ
ի հօրէ , լի ընդրկօք և ճշմարտութ ։ * Յով 15
հաննէս վկայէ վ նը , աղաղակեաց և ա
սէ . սա է՝ զորմ ասէի , որ զկնի իմ գալոցն
էր՝ առաջի իմ եղև . զի նախ քան զիս էր ։
* Օ ի ի լրութէ անտի նը՝ մեք ամենեքին 16
առաք ընդրկ փոխանակ ընդրկաց ։ * Օ ի 17
օրէնքն ի ձեռն մովսէսի տուան . ընդրկն
և ճշմարտութիւն ի ձեռն յսի քնի եղեն ։
Ր Ի * || Օ ոչ ոք հասս երբէք , բայց միա- 18
||ւ. Տէ. ծինն որդի որ է ի ծոց հր՝ նա պատմեաց ։
6. 16. * Եւ այս է վկայութիւն յովհաննու , յորժամ 19
1 Յ-է. առաքեցին առ նա հրէայքն յԵրուսղմ քահա-
4. 12. նայս և ղևտացիս , զի հարցցեն ցնա՝ թէ դու
ո՞ ես ։ * Եւ խոստովան եղև , և ոչ ուրա- 20
ցաւ . խոստովան եղև , եթէ ես ոչ եմ Քրիստն ։
* Եւ հարցին ցնա . իսկ ո՞վ ես դու , եղիա՞ 21
ես և ասէ . ոչ եմ։ Իսկ մարգարէ՞ն ես դու ։
պատասխանի ետ՝ թէ ոչ ։ * Իսկ ասա մեզ՝ 22
դու ո՞վ ես , զի պատասխանի տարցուք՝ որոց
առաքեցինն վերջ . զի ասես վ քո ։ * Ա- 23
|| Ե-ոյ. սէ . || ես՝ ձայն բարբառոյ յանապատի . ու-
40. 3. ղիղ արարէք զճանապարհս տն , ոյզ ասաց
Մ-ոբ 3. 3. եսայի մարգարէ ։ * Եւ որք առաքեցանն՝ ի 24
Մ-ոբ 1. 3. փարիսեցւոց անտի էին ։ * Հարցին ցնա՝ և 25
Ղ-ւթ 3. 4. ասեն . իսկ զի՞ մկրտես՝ եթէ դու չես Քրիստն,
|| Մ-ոբ 3. 11. և ոչ եղիա , և ոչ մարգարէն ։ * Պատաս- 26
խանի ետ նոյ յովհաննէս՝ և ասէ . || ես մկր-
տեմ

տեմ զձեզ ջրով. ՚ի մկրճէ ձերում կայ, զոր Մ-ուխ.
27 դուքն ոչ գիտէք: * ‖ Որ զկնի իմ գալոցն է, ‖ Մ-ուխ.
որում չեմն արժան՝ եթէ լուծից զխրատս Ղ-ուխ.
28 կօշկաց նր: * ՚Յս՝ ի բեթաբարա եղև յայն Ղ-ուխ.
կոյս յորդանանու, ուր էրն յովհաննէս՝ և
մկրտէր:
29 * ՚Ի վաղիւ անդր տեսանէ զյն զի գայր առ
նա, և ասէ. ահաւասիկ գառնն ՚ոյ՝ որ բառ-
30 նայ զմեզս աշխարհի: * Այս է՝ վասն որոյ ես ասէի, զկնի իմ գայ այր՝ որ առաջի իմ ե-
31 ղև, զի յառաջ իսկ էր քան զիս: * Եւ ես ոչ գիտէի զնա. այլ զի յայտնի լինիցի իս-
րայէլի, վասն այնորիկ եկի ես ջրով մկրտել:
32 * ‖ Կայաց յովհաննէս և ասէ, ‖ Թէ տե- ‖ Մ-ուկ.
սանէի զհոգին՝ զի իջանէր իբրև զաղաւնի Մ-ուխ.
33 յերկնից, և հանգչէր ՚ի վրն նր: * Եւ ես Ղ-ուխ.
ոչ գիտէի զնա. այլ որ առաքեացն զիս մկրտել ջրով՝ նա ասաց ցիս. յորմ վրն տեսանի-
ցես զհոգին, զի իջանիցէ և հանգչիցի ՚ի
վերայ նր, նա է՝ որ մկրտէ հոգւովն սրբով:
34 * Եւ ես տեսի և վկայեցի՝ եթէ սա է որ-
դին ՚ոյ:
35 * ՚Ի վաղիւ անդր կայր յովհաննէս, և յա-
36 շակերտաց անտի նր երկու: * Եւ նայեցեալ
ընդ յն՝ զի գնայր, ասէ. ահաւասիկ գա-
37 առն ՚ոյ: * Լուան ՚ի նմանէ երկու աշա-
կերտքն՝ զի խօսեր, և գնացին զհետ յն:
38 * Եւ դարձեալ յն՝ և տեսս գնացս՝ զնե-
նէք ասեն ցնա. ռաբբի, որ թարգմանեալ
կոչի վարդապետ, ո՞ւր են օթեվանք քո:
39 * Ասէ ցնա. եկայք և տեսէք: եկին և տե-
սին՝

սին՝ ուր էին օթևանք նը. և առնէր ագան
այն օր, զի ժամ էր իրրև տասնևերրորդ։
* Իջ անդրեաս եղբայր սիմոնին վիմի, մի 40
յերկուց անտի, որ լուեանն ի յովհաննէ՝ և
գնացին զկնի նը։ * Գտանէ սա նախ զեղ- 41
բայր իւր զսիմոն, և ասէ ցնա. գտաք զըզ-
մեսիայ՝ որ թարգմանի քս։ * Այս ած զնա 42
առ յս. հայեցեալ ի նա յիսու՝ ասէ. դու ես
սիմոն որդի յովնանու, դու կոչեսցիս կե-
փաս, որ թարգմանի պետրոս։
Ընդ * Ի վաղիւ անդր կամեցաւ ելանել ի գա- 43
լիլեա. գտանէ զփիլիպպոս, և ասէ ցնա յս.
Եկ զկնի իմ։ * Իջ եր փիլիպպոս ի բեթ- 44
սայիդայ, ի քաղաքէ անդրեայ և պետրո-
սի։ * Գտանէ փիլիպպոս զնաթանայէլ, 45
‖ Ծննդ. և ասէ ցնա. զորմէ գրեաց ‖ Մովսէս յօրէնս-
49. 10. սընն ‖ և մարգարէքն. գտաք զյս զորդի յով-
2. Օրէ. սեփայ ի նազարեթէ։ * Ասէ ցնա նաթա- 46
18. 18. ‖Եռ. նայէլ, իսկ ի նազարեթէ մարթ ինչ իցէ
40. 10. բարւոյ իմիք լինել։ ասէ ցնա փիլիպպոս.
Եզեկ. Եկ և տես։ * Իրրև եառս յս զնաթանայէլ 47
34. 23. զի դայր առ նա, ասէ վասն. ահա արդարև
Դանի. իսրայէլացի՝ յորում նենգուն ոչ գոյ։ * Ասէ 48
9 24. 25. ասէ ցնա նաթանայէլ. ուստի ճանաչես զիս։
պատասխանի եաս յս և ասէ ցնա. մինչև եր
փիլիպպոսի կոչեցեալ զքեզ՝ զի էիր ի ներ-
քոյ թզենւոյ, տեսի զքեզ։ * Պատասխա- 49
նի եաս նաթանայէլ և ասէ. ուսրբի՝ դու
ես որդի աստ, դու ես թագաւորն իսրայէլի։
* Պատասխանի եաս նաթանայէլ և ասէ. փոխա- 50
նակ զի ասացի քեզ՝ թէ տեսի ի ներքոյ թզ-
զենւոյն, հաւատաս, մեծամեծս ևս քան

զայս

51 զայս տեսցես : * Եւ ասէ ցնա . ամէն ամէն
ասեմ ձեզ . տեսանիցէք զերկինս բացեալ
և զհրեշտակս ՚ի վեր ելանիցեն և ՚ի վայր
՚ի վերայ որդւոյ մարդոյ :

ԳԼՒՒ Ա .

Ա. Ը. 1 Եւ յաւուրն երրորդի հարսանիք եղեն ՚ի Կա-
2 նա գաւղիլեացւոց . և անդ էր մայրն
3 յի : * Կոչեցաւ և յի և աշակերտքն նորա
4 ՚ի հարսանիսն : * Եւ ՚ի պակասել գինւոյն,
5 ասէ մայրն յի . գինի ոչ ունին : * Եւ ասէ
6 ցնա յի . զի՞ կայ իմ և քո՝ կին դու , չէ՞ եկ
7 Հասեալ ժամանակ իմ : * Ասէ մայրն նորա
8 ծառայասուց որան . որ ինչ ասիցէ ձեզ՝ արա-
9 ջիք : * Եւ եին թաղոյկք կնեալք վից՝ ըստ
10 սրբութեան հրէից . տանէին ՚ի մի ՚ի նոցանէ
11 մարս երկուս կամ երիս : * Ասէ ցնոսա յի .
12 լցէք զթաղոյկսդ ջրով . և լցին զնա մինչև ՚ի
13 վեր : * Եւ ասէ ցնա . արդ՝ առէք և բերէք
14 տաճարապետին : և նոքա բերին : * Եւ ի-
15 րև ճաշակեաց տաճարապետն զջուրն գինի
16 եղեալ , և ոչ գիտէր ուստի իցէ . բայց սպա-
17 սաւորքն գիտէին՝ որք արկին զջուրն խնօսի
18 ըստ փեսային տաճարապետն , * և ասէ . ամ
19 մարդ զանոյշ գինին յառաջադոյն պաշառէ .
20 և յորժամ արբեանան , յայնժամ զյոռին .
21 դու պահեցեր զանոյշ գինիդ մինչև ցայժմ :
22 * Այս արար սկիզբն նշանաց յի ՚ի կանա
23 գաւղիլեացւոց , և յայտնեաց զփառս իւր . և
24 հաւատացին ՚ի նա աշակերտքն նորա :
Ա. Ը. 25 * Յետ այսորիկ էջ յի ՚ի կափառնաում ,
26 ինքն և մայր իւր և եղբարք իւր . և անդ լի-
նէր

ներ ոչ բնաւ ինչ աւուրս : * Այլ եր մերձ զա- 13
տիկն հրէից , և եղ յերեմ. * և եգիտ ի 14
տաճարին զվաճառեին զարջառս և զոչ-
խարս և զաղաւնիս , և զլումափոխսն՝ որ
նստեին : * Այլ արար խարազան չուանեայ , 15
և եհան զամենեսին ի տաճարէն , զոչխար-
սըն և զարջառս , և զպղինձս հատավաճա-
ռացն ցրուեաց , և զսեղանսն կործանեաց :
* Այլ որ զաղաւնիսն վաճառէին՝ ասէ ցնո- 16
առիք զայդ աստի , և մի առնէք զտուն հօր
իմոյ՝ տուն վաճառի : * Պատ յիշեցին աշա- 17
Ա-վ. կերտքն նր , Թէ գրեալ է . Նախանձ տան
68. 10. քո կերիցէ զիս : * Պատասխանի եառն 18
հրէայքն և ասեն ցնա. զի՞նչ նշան ցուցանես
դու մեզ՝ զի զայդ առնես : * Պատասխանի 19
Ա-ոդ. եաս յն՝ և ասէ ցնա . Քակեցէք զտաճարդ
26. 61. զայդ , և զերիս աւուրս կանգնեցից զդա :
27. 40. Ա-ոէ. * Ասեն ցնա հրէայքն . զքառասուն և զվե- 20
14. 58. ցամ շինեցաւ տաճարս , և դու զերիս աւ-
15. 29. ուրս կանգնեսես զսա : * Այլ նա ասէր վէ 21
տաճարի մարմնոյն իւրոյ : * Յոկ յորժամ 22
յարեաւն ի մեռելոց , յիշեցին աշակերտքն
նր , Թէ այս է՝ զոր ասացն . և հաւատացին
գրոցն , և բանին՝ զոր ասաց յն :
Գ-Կ * Այլ երբեմն եր յերեմ ի զատկին ի տօնի , 23
բազմք հաւատացին յանուն նր . զի տեսանէին
զնշանսն՝ զոր առնէր : * Այլ ինքն յն ոչ 24
հաւատայր զանձն նմ . քանզի ինքն գիտէր
զամենեսեան . * և զի ոչ եր պիտոյ՝ եթէ ոք վկայեսէ 25
ցեղ վասն մարդոյ . զի ինքն իսկ գիտէր՝ զինչ
կրկեր ի մարդն :

Գ-Լ-

Գլ. Գ.

1 Եւ էր այր մի՛ ի փարիսեցւոց անուն՝ Նիկո-
2 դեմոս անուն նորա՝ իշխան հրէից։ * Այս
եկն առ նա գիշերի՝ և ասէ ցնա. ա՛մբրի՛
գիտեմք եթէ յոյ եկեալ ես վարդապետ.
զի այդոք կարէ զայդ նշանսդ առնել՝ զոր դուդ
3 առնես, եթէ ոչ ՅԱԾ իցէ ընդ նմա։ * Պա-
տասխանի ետ յա և ասէ ցնա. ամէն ամէն
ասեմ քեզ, եթէ ոչ ոք ծնցի վերստին՝ ոչ
4 կարէ տեսանել զարքայութիւն Յոյ։ * Ասէ
ցնա Նիկոդեմոս. զիարդ կարէ մարդ ծնա-
նել՝ որ ծերն իցէ. միթէ մարթի՞ երկրորդ անգրէն յորովայն մօր իւրոյ կրկին մտանել՝
5 և ծնանել։ * Պատասխանի ետ յա և ասէ.
ամէն ամէն ասեմ քեզ, եթէ ոչ ոք ծնցի՛ ի
ջրոյ և՛ ի հոգւոյ, ոչ կարէ մտանել յարքայ-
6 ութիւնն Յոյ։ * Որ ի ծնեալն՝ ի մարմնոյ՝ մարմին է, և ծնեալն՝ ի հոգւոյ՝ հոգի է։ * Մի՛
7 զարմանար, թէ ասացի քեզ՝ պարտ է
8 ձեզ ծնանել վերստին։ * Որ ի հոգւոյ՝ հով մի՛ ընդէ. և զձայնն նո՛ա լսես. ‖ այլ ոչ գիտես՝ ‖ Սաղ.
ուսաի՛ գայ, կամ յո՛ երթայ. սոյնպէս է 134. 7.
9 ամէն ծնեալն՝ ի հոգւոյն։ * Պատասխանի
ետ Նիկոդեմոս և ասէ ցնա. զիա՞րդ մարթի
10 այդմ լինել։ * Պատասխանի ետ յա և ասէ
ցնա. դու ես վարդապետ Իսրա՛ել և զայդ ոչ
11 գիտես։ * Ա՛մէն ամէն ասեմ քեզ. զի զոր
գինք գիտեմք՝ խօսիմք, և զոր տեսաք՝ վկայեմք. և զվկայութի՛ն մեր ոչ ընդունիք։
12 * Եթէ զերկրաւորս ասացի ձեզ՝ և ոչ հաւատայք. զիարդ եթէ զերկնաւոր-

սն

սըն ասացից՝ հաւատայցէք։

ԳՐ * Այլ ոչ ո՛ք եւ յերկինս , եթէ ոչ՝ որ էջն 13
յերկինից՝ որդին մարդոյ , որ էն յերկինս ։
Թուոց * Այլ ոնո՛ւ մովսէս բարձրացոյց զօձն յանա- 14
21 . 9 . պատին , նոյնպէս բարձրանալ պարտ է որդ-
ւոյ մարդոյ ։ * Զի՛ ամ՛ որ հաւատայ ՚ի նա՝ 15
մի՛ կորիցէ , այլ ընկալցի զկեանսն յաւիտե-
Ա . Յովհ . նական ։ * Զի՛ այնպէս սիրեաց ած զաշ- 16
4 . 9 . խարհ՝ մինչեւ զորդին իւր միածին ետ . զի
ամ՛ որ հաւատայ ՚ի նա՝ մի՛ կորիցէ , այլ ըն-
կալցի զկեանսն յաւիտենական ։ * Զի՛ ոչ 17
Ա Վար . առաքեաց ած զորդի իւր յաշխարհ՝ Ա թէ
12 . 47 . դատեսցի զաշխարհ , այլ զի փրկեսցի աշ-
խարհ նովաւ ։ * Ա՛ր հաւատայ ՚ի նա , ո՛չ 18
դատապարտեսցի . և որ ո՛չ հաւատայ ՚ի նա՝
արդէն իսկ դատապարտեալ է . զի ո՛չ հա-
Ա Կոր . ՚ . հաւատաց յանունն միածնի որդւոյն ած ։ * Այս 19
1 . 9 . այս իսկ է դատաստան . զի լոյս եկն յաշ-
խարհ՝ և սիրեցին մարդիկ զխաւար առաւ
ելագոյն քան զլոյս . զի էին գործք իւրեանց չա-
րութիւն ։ * Զի՛ ամ՛ որ զչար գործէ՝ ատեայ 20
զլոյս . և ո՛չ գայ առ լոյսն , զի մի՛ յանդիմա-
նեսցին գործք նո՛ր ։ * Իսկ որ առնէ զճշմար- 21
տութի՛ն՝ գայ առ լոյսն , զի յայտնի լիցին
գործք նո՛ր , թէ աստուածով գործեցան ։
ԳՐ * Յետ այսորիկ եկն յո՛ւ և աշակերտքն նորա 22
յերկիրն հրէաստանի . և անդ շրջէր նոքօք
Վար . հանդերձ ։ և մկրտէր ։ * Ա՛կրտէր և յով- 23
4 . 1 . հաննէս ՚ի յայենակո՛ւմն մերձ առ սաղիմ , զի
ջուրք բո՛ղմ էին անդ . և գային և մկրտէին ։
* Զի՛ չև եւս արկեալ էր յովհաննէս ՚ի բանտ ։ 24
* Այլ եղև խնդիր յաշակերտացն յովհան- 25

նու

26 նու ը հրեից վասն սրբուԹե : * Իկին առ
յովհաննէս և ասեն ցնա . ռաբբի՝ որ էրն
ը քեզ յայնկոյս յորդանանու , ‖ որում դուն ‖ Վէր .
վկայեցեր , ահաւանիկ նա մկրտ՝ և ամե- 1. 19.
27 նեքին գան առ նա : * Պատասխանի ետ
յովհաննէս՝ և ասէ . ոչ կարէ մարդ առնուլ
յանձնէ և ոչինչ՝ եԹէ ոչ իցէ տուեալ նմա
28 յերկնից ՚ի վերուստ : * Դուք ձեզին վը-
կայէք ինձ , ‖ զի ասացի ձեզ՝ Թէ չէմ ես ‖ Վէր .
քսն , այլ Թէ առաքեալ եմ առաջի նորա : 1. 20.
29 * Որ ունի հարսն՝ նա է փեսայ . իսկ բա-
րեկամ փեսային՝ որ կայ և լսէ նմ, ուրախու-
Թիբ ուրախ լինի վ ձայնի փեսային . արդ՝
30 այս ուրախուԹի որ իմ է , լցեալ է : * Նմա
31 պարտ է աճել , և ինձ մեղմանալ : * Որ ՚ի
վերուստն գայ՝ ՚ի վերոյ է քան զամ. որ
յերկրէ աստի է , յերկրէ է՝ և յերկրէ խո-
32 սի : * Որ յերկնից գայ , զոր ինչ ետես և
զոր լուաւ՝ վկայէ . և զվկայուԹին նորա ոչ-ք
33 ընդունի : * Որ ընդունի զվկայուԹին նորա՝ ‖ Հ-ան. ‖
34 կնքեաց , Թէ ճշմարիտ է : * Զի զոր 3. 4.
ածն առաքեաց՝ զբանս ած խօսի . զի ոչ եԹէ
35 չափով տայ ած զՀոգին : * Հայր սիրէ զոր-
36 դի , և զամ ինչ ետ ՚ի ձեռս նը : * Որ հա- ‖ Յ-ան. ‖
ւատայ յորդի , ընդունի զկեանն յաւիտե- 5. 10.
նական . և որ ոչ Հնազանդի որդւոյ , ոչ
տեսցէ զկեանս . այլ բարկուԹիւն ած մնայ ՚ի
վերայ նորա :

Գ Լ. Գ.

1 Էրբև գիտաց Յս՝ եԹէ լուան փարիսեցիքն՝ ‖ Գ Գ
եԹէ Յս բազում աշակերտս առնէ և ‖ Վէր .
մկր- 3. 22.

ՄՂրտէ քան զյովհաննէս . * քանզի ոչ եթէ 2
յո ինքնին ՄՂրտէր՝ այլ աշակերտքն նորա,
* եթող զՀրէաստան երկիր . և եկն մի- 3
սանգամ ի գալիլեա : * Այս էր նման անցա- 4
նել ընդ սամարիա : * Գայ նա ի քաղաք 5
մի սամարացւոց՝ որոյ անուն էր սիւքար .
|| Ծննդ. 33. 19. Ջերձ ի գեօղն || զոր ետ յակովբ որդւոյ իւ- 6
Յես. 24. 32. րում յովսեփայ : * Այն անդ էր աղբիւր մի
յակոբայ . և յո վաստակեալ ի ճանապար-
հէն , նստէր ի վէր աղբերն . և էր ժամ իբ-
րև վեցերորդ : * Գայ կին մի ի սամարեայ 7
հանել ջուր : ասէ ցնա յս . տո՛ւր ինձ ըմ-
պել : * Օ ի աշակերտքն նո՛ր երթեալ էին ի 8
քաղաք անդր՝ զի կերակուրս գնեսցեն : * Ա- 9
սէ ցնա կինն սամարացի . դու՝ որ հրէայ
ես , զիա՞րդ կինէն ըմպել խնդրես ի կնոջէ
սամարացւոյ . զի ոչ երբեք խառնակին հր-
էայք ընդ սամարացիս : * Պատասխանի 10
ետ նմա յս և ասէ . եթէ գիտէիր դու ըն-
պարգևան նոյ , և ո՞վ է՝ որ ասէդ ցքեզ՝ Թէ
տուր ինձ ըմպել , դու արդեօք խնդրէիր ի
նմանէ՝ և տայր քեզ ջուր կենդանի : * Ա- 11
սէ ցնա կինն . տէր՝ դու քանզի և դոյլ իսկ ոչ
ունիս , և ջրհորս խոր է . իսկ արդ՝ ուստի՞
ունիցիս զջուրն կենդանի : * Միթէ դու 12
մեծ ինչ ո՞ք իսիս՝ քան զՀայրն մեր յակովբ՝
որ զայս ջրհոր ետ մեզ , և ինքն ոստի արբ՝
և որդիք նր , և խաշինք նր : * Պատասխա- 13
նի ետ նմա յս՝ և ասէ . ամէն որ ըմպէ ի ջրոյ
յայդմանէ՝ միւսանգամ ծարաւէ . բայց որ
ըմպէ ի ջրոյն , զոր ես տացց նմա՝ մի ծարա-
ւեսցէ յաւիտեան : * Այլ ջուրն զոր ես 14

տացց

տաց նմա, եղիցի նմա աղբիւր ջրոյ բղխելոյ
15 ’ի կեանսն յաւիտենականս։ * Ասէ ցնա
կինն. տէր՝ տուր ինձ զջուրն զայն, զի մի՛
ծարաւեցից. և մի՛ եկից այսր՝ հանել ջուր։
16 * Ասէ ցնա յիս. երթ կոչեա զայր քո՝ և եկ
17 այսր։ * Պատասխանի էառ նմա կինն և ա-
սէ. չի՛ք իմ այր։ ասէ ցնա յիս. բարւոք ա-
18 սացեր՝ թէ չի՛ք իմ այր. * զի հինգ այր փո-
խեալ ի քո, և զոր այժմ ունիս՝ չի՛ք քո այր.
19 զայդ արդար ասացեր։ * Ասէ ցնա կինն.
տէր՝ թուի ինձ, թէ մարգարէ իցես դու։
20 * Հարքն մեր ’ի լերինս յայսմիկ երկիրպա-
գին. և դուք ասէք՝ || երէք յերկիր և երէք ի || ՚ա. Օրէ.
տեղն, ուր արժան իցէ երկիրպագանել։ ՚ա. ՚ճ.
21 * Ասէ ցնա յիս. կին դու՝ հաւատա ինձ, զի
եկեսցէ ժամանակ՝ յորժամ ո՛չ ’ի լերինս
յայսմիկ և ո՛չ երկիրպագանիցեն հօր։
22 * || Դուք երկիր պագանէք՝ որոյ ո՛չն գի- || ՚դ Թագ
տէք, մեք երկիր պագանեմք որոյ գի- ՚ի. ՚ա.
23 տեմքն. զի փրկութի՛ն ’ի հրեից է։ * Ասէ
եկեսցէ ժամանակ՝ և այժմ իսկ է. յորժամ
ճշմարիտքն երկրպագուք՝ երկիր պագանի-
ցեն հօր՝ հոգւով և ճշմարտութի՛ւն. քանզի և
հայր այնպիսի երկրպագուս իւր խնդրէ։
24 * || Հոգի է ած, և երկրպագուսք նո՛ր՝ հոգ- || ՚ա. կո-
ւով և ճշմարտութի՛ւն պարտ է երկիրպագա- ՚ա. ՚ի.
25 նել։ * Ասէ ցնա կինն, գիտեմ զի մեսիայ
գայ անուանեալն քո. յորժամ եկեսցէ նա,
26 պատմեսցէ մեզ զամ։ * Ասէ ցնա յիս. ես
27 եմ՝ որ խօսիմ ընդ քեզ։ * Եւ յայն քան
եկին աշակերտքն նո՛ր, և զարմանային՝ զի ընդ
ինոջն խօսէր. բայց ոչ՛ոք ասաց ’ի նոցանէն,
թէ

թէ զի՞նչ խնդրես , կամ զի՞նչ խօսիս ընդ
դմա : * Եթող կինն զսափորն իւր՝ և գա- 28
քաւ ՚ի քաղաքն , և ասէ ցմարդիկն : * Ե- 29
կայք տեսէք զայր մի , որ ասաց ինձ զամ՚՝ որ
ինչ իմ գործեալ է . միթէ նա՞ իցէ քրիս-
տոս : * Ելին ՚ի քաղաքէն՝ և գային առ նա : * Ե- 30
մինչեւ եկեալ էին նոքա , աղաչէին զնա ա- 31
շակերտքն և ասէին . ռաբբի՝ հաց կեր :
* Ետ ասէ ցնոսա . ես կերակուր ունիմ ու- 32
տել , զոր դուքն ոչ գիտէք : * Ասէին աշա- 33
կերտքն ընդ միմեանս . միթէ երբէք ինչ ոք
գնա ուտել : * Ասէ ցնա յի՛սս . իմ կերակուր 34
այն է՝ զի արարից զկամն այնորիկ՝ որ առա-
քեացն զիս , և կատարեցից զգործն նորա :
* Ոչ դուք ասէք՝ եթէ այլ ևս չորք ամիսք 35
են , և հունձք գան , ահաւասիկ ես ասեմ
ձեզ . ամբարձէ՛ք զաչս ձեր , և տեսէ՛ք զար-
տորայսն , ՚ի սպիտակացեալ են՝ և ՚ի 36
հունձս հասեալ : * Ետ որ հնձէն՝ վարձս
առնու , և ժողովէ զպտուղ ՚ի կեանսն յա-
ւիտենականս . զի որ սերմանէն և որ հնձէ՝
հասարակ ցնծասցեն : * Այսմ իսկ է բանն 37
ճշմարիտ . զի այլ է որ սերմանէ , և այլ է
որ հնձէ : * Ես առաքեցի զձեզ հնձել՝ զոր 38
ոչ դուք վաստակեցէք . այլք վաստակեցին ,
և դուք ՚ի վաստակս նոցա մտէք : * Եւ ՚ի քա- 39
ղաքէն յայնմանէ սամարացւոց՝ բազումք
հաւատացին ՚ի նա , վասն բանի կնոջն վկայե-
լոյ՝ եթէ ասաց ինձ զամ՚՝ որ ինչ իմ գործեալ
էր : * Եկեալ իբրև եկին առ նա սամարացիքն , 40
աղաչէին զնա լինել առնց . և եղև անդ ա-
ւուրս երկուս : * Եւ ևս բազումք հաւա- 41

տա-

42 տացին ՚ի նա վ՚ը բանին նը ։ * Լ՚ը ասէին
ցկինն , Թէ ո՛չ այսուհետև վասն քո խօսիցիդ
հաւատամք , զի մեքին իսկ լուաք ՚ի դմա-
նէ . և գիտեմք Եթէ դա է Ձշմարտիւ փըր-
կիչ աշխարհաց ։

43 * Լ՚ը յետ երկուց աւուրց եւ անտի և գնաց
44 ՚ի գալիլեա ։ * ՚Ը՚ի ինքն իսկ յ՚ը վկայեաց՝
Եթէ մարգարէ չիւրում գաւառի պատիւ
45 ո՛չ ունի ։ * Լ՚ը յորժամ եկն նա ՚ի գալի-
լեա , ընկալան զնա գալիլեացիքն . զի տե-
սեալ ևս էը զ՚ամ նշանսն , զոր արար յԵ՚ը
՚ի տօնին . քանզի և նոքա եկեալ էին ՚ի տօնն ։
46 * Լ՚ին գարձեալ ՚ի կանա գալիլեացւոց՝ ուր
արար ջուրըն գինի , և անդ էր Թագաւո-
րըն ոմի , որոյ որդի նը հիւանդ կայր ՚ի կա-
47 փառնայում ։ * Լ՚ա Եթէ լուաւ Եթէ յ՚ս Ե-
կեալ է ՚ի հրէաստանէ ՚ի գալիլեա , եկն առ
48 նա՝ և աղաչէը , զի իջցէ և բժշկեսցէ զորդի
նը . քանզի մերձ էր ՚ի մեռանել ։ * Լ՚ս
ցնա . Եթէ ոչ նշանս ինչ և արուեստս տե-
49 սանէք՝ ո՛չ հաւատայք ։ * Լ՚ս ցնա Թագա-
ւորըն . տէր՝ էջ մինչև մեռեալ իսկ մա-
50 նուկն իմ ։ * Լ՚ս ցնա յ՚ս . երԹ՝ որդին քո
կենդանի է ։ և հաւատաց այրն բանին՝ զոր
51 ասաց նմ յ՚ս , և գնաց ։ * Լ՚ս մինչդեռ իջա-
նէը , ընդառաջ եղեն նմ ծառայքն նը . ա-
ւետիս ետուն և ասեն , Թէ մանուկն նորա
52 կենդանի է ։ * Հարցանէը ցնս վ՚ը ժամուն՝
յորում ապաքինեաց ։ և ասեն ցնա . երէկ
յեօԹնեերորդ ժամն Եթող զնա ջերմն ։
53 * Գիտաց Հայրն նը՝ Եթէ յայնմ ժամու՝ յո-
րում ասացն ցնա յ՚ս՝ Թէ որդին քո կենդա-

19

Գ. Ղ.
Մ-ր
13. 57.
Մ-ր ։
6. 4.
Ղ-ս-ս .
4. 24.
Վ՚ր .
2. 9.

նի է. և հաւատաց ինքն և ամ տուն իւր։
* Օայս դարձեալ երկրորդ նշանս արար յն 54
յո եկեալ ՚ի հրէաստանէ ՚ի գալիլեա ։

ԳԼՒ. Ե.

ԳԼՒ. Յետ ‖ այսորիկ աճն էր հրեից. և ել յո 1
ՂԿԴ. յեռնէմ ։ * Լ՚ու էր յերեմ ՚ի պրոբատիկէ 2
23. 5. աւազանին. որ կոչէր եբրայեցերէն բեթ-
2. Օէն. հեղդա, հինգ սրահս։ * Յորս անկեալ դնէր 3
16. 1. բազմութիւն յոյժ հիւանդաց՝ կուրաց կաղաց
գօծացելոց, որ ակնուանէին ջրոցն յուզելոյ ։
* Լ՚ու հրեշտակ տէն իջանէր ըստ ժամանակի 4
յաւազանն՝ և յուզէր զջուրսն. և որ նախ
՚ի շարժուածն ջուրցն իջանէր, բժշկէր՝ ո՛չ ու-
նելով նշան հիւանդութե ։ * Լ՚ու անդ էր այր 5
մի, որոյ երեսուն և ութ ամքն ՚ի հիւան-
դութե իւրում ։ * Օնա իբրև տեսաւ զնա 6
անկեալ դնէր, և գիտաց եթէ բազմ ժամա-
նակք են այնուհետև, ասէ ցնա. կամիս
ողջ լինել։ * Պատասխանի ետ նմա հիւանդն. 7
տէր՝ ո՛չ զոք ունիմ, եթէ յորժամ ջուրքն յու-
զիցին՝ արկցէ զիս յաւազանն. և մինչ ես
գանդաղիմ, այլ ոք քան զիս յառաջագոյն
իջանէ ։ * Լ՚սէ ցնա յն. արի ա՛ռ զմահիճն 8
քո՝ և գնա ։ * Լ՚ու ողջացաւ այրն, և յա- 9
րեաւ՝ առ զմահիճն իւր՝ և չորէր. և էր շա-
բաթ յաւուրն յայնմիկ ։ * Լ՚սէն հրեայքն 10
եփ. ցբժշկեալն ։ ‖ շաբաթ է՝ և ո՛չ է արժան քեզ
26. 11. առնուլ զմահիճն քո ։ * Պատասխանի ետ 11
իրեմ. նոցա և ասէ. որ բժշկեացն զիս, նա ասաց
17. 24. ցիս, ա՛ռ զմահիճն քո՝ և գնա ։ * Հարցին 12
ցնա և ասեն. ո՞վ է այրն՝ որ ասաց ցքեզ,
ա՛ռ

13 առ զմանկիձն քո՝ և շրջեաց։ * Եւ բժշկեաւն
ոչ գիտեր թէ ո՞վ էր. քանզի յիս խոյս ետ
14 վասն ամբոխին՝ ի տեղւոջէ անտի։ * Յետ
այսորիկ գտանէ զնա յիս՝ ի տաճարին, և ա-
սէ ցնա. ահաւադիկ ողջացար, մի՛ եւս մե-
15 ղանչեր՝ զի մի՛ չար եւս ինչ լինիցի քեզ։ * Եր-
նաց այրն՝ և պատմեաց հրեից, թէ յիս է՛
16 որ բժշկեացն զիս։ * Եւ վն այնորիկ հալա-
ծէին զյիս հրեայքն, զի զայն առնէր ի շա-
17 բաթու։ * Եւ յիս պատասխանի ետ նոցա. Հայր
իմ մինչեւ ցայժմ գործէ, և ես գործեմ։
18 * Վասն այնորիկ առաւել ինդրէին հրէայ-
քըն սպանանել զնա. զի ոչ միայն լուծանէր
զշաբաթա, այլ և հայր իւր կոչէր զնա, և
հաւասար առնէր զանձն ոյ։

19 * Պատասխանի ետ յիս և ասէ ցնա. ամէն ա-
մէն ասեմ ձեզ. ոչ կարէ որդի մարդոյ առ-
նել յանձնէ և ոչինչ, եթէ ոչ տեսանիցէ զհայրն զի առնէ. զի զոր նայն առնէ, զնոյն
20 և որդին նմին նման գործէ։ * Ո՛ի հայր սի-
րէ զորդի, և զամ ինչ ցուցանէ նմա՝ զոր
ինքն առնէ. և մեծամեծս ևս քան զսոյնս
ցուցանէ նմ զգործս, ըզ որ դուքդ զարմա-
21 նայք։ * Ո՛ի որպէս հայր յարուցանէ զմե-
ռեալս և կենդանի առնէ, նոյնպէս և որ-
22 դի՝ զորս կամի կենդանի առնէ։ * Եւ ո՛չ է-
թէ հայր դատի զոք՝ այլ զամ դատաստան
23 ետ որդւոյ իւրոյ. * զի ամենեքեան պատ-
ուեսցեն զորդի՝ որպէս զհայր, որ ո՛չ
պատուէ զորդին, ո՛չ պատուէ զհայր զառա-
24 քիչն նր։ * Ա՛մէն ամէն ասեմ ձեզ. զի որ
զբանն իմ լսէ, և հաւատայ այնմ որ առա-

քեացն

քեացն զիս, ընդունի զկեանսն յաւիտենա-
կանս. և ՚ի դատաստան ոչ մտանէ, այլ
փոխեցաւ ՚ի մահուանէ ՚ի կեանս: * Ա՛մէն 25
ամէն ասեմ ձեզ. զի գայ ժամանակ՝ և ար-
դէն իսկ է, յորժամ մեռեալք լսիցեն ձայնի
որդւոյն աստ. և որք լսիցեն՝ կեցցեն: * Զի 26
ոյնպէս հայր ունի կեանս յանձին իւրում՝ նոյն-
պէս ետ և որդւոյ ունել կեանս յանձին իւ-
րում. * և իշխանութիւն ետ նմա դատաստան 27
առնել. և զի որդի մարդոյ է: * Ընդ այն զի 28
զարմանայք. զի եկեսցէ ժամանակ՝ յորում
ամենեքին որ ՚ի գերեզմանս կայցեն, լսի-
ցեն ձայնի նորա, * և եկեսցեն արտաքս. ո- 29
րոց բարիս գործեալ իցեն՝ ՚ի յարուցիլ կենաց.
և որոց զչար արարեալ՝ ՚ի յարուցիլ դատաս-
տանի: * Ոչ կարեմ ես յանձնէ առնել և 30
ոչինչ. այլ որպէս լսեմ՝ դատեմ, և դատաս-
տանն իմ արդար է. զի ոչ խնդրեմ զկամս
իմ, այլ զկամս այնորիկ՝ որ առաքեացն զիս:
* Եթէ ես վկայեմ վասն իմ, վկայութիւնն իմ 31
չէ ճշմարիտ: * Այլ է՝ որ վկայէ վասն իմ. 32
և գիտեք, եթէ ճշմարիտ է վկայութիւն
նորա վկայեաց վասն իմ: * Դուք առաքեցիք 33
առ Յովհաննէս՝ և վկայեաց ճշմարտութեան:
* Այլ ես ոչ եթէ ՚ի մարդկանէ առնում 34
վկայութիւն. այլ զայս ասեմ՝ զի դուք ապ-
րեսջիք: * Նա էր ճրագն՝ որ լուսեալ էր և 35
ծագէր. և դուք կամեցարուք ցնծալ առ
ժամանակ մի ՚ի լուսոյն: * Այլ ես ունիմ 36
վկայութիւն մեծ ևս քան զյովհաննու. զի
գործս՝ զորս ետ ինձ Հայր՝ զի կատարեցից
զնա. նոքին իսկ գործքն՝ զոր ե՛ս գործեմ, վը-
կայեն

կայեն վը իմ, եթէ հայր առաքեաց զիս.
37 * և որ առաքեացն զիս հայր՝ ‖ նա վկայեաց վը իմ։ Ոչ՝ ձայն նորա երբէք լսե-
38 բուք. ‖ և ոչ զտեսիլ նո՛ր տեսէք։ * Եւ ոչ բա- նը նը ունիք ի ձեզ բնակեալ. զի զոր նա
39 առաքեաց՝ դուք նմ ոչ հաւատայք։ * Քնն- նեցիք զգիրս. զի դուք համարիք նոքօք ու- նել կեանս յաւիտենական. և նոքին իսկ են՝ որ վկայեն վը իմ, որովք համարիք ու-
40 նել կեանս. * և դուք ոչ կամիք գալ առ իս՝
41 զի կեանսն ունիցիք։ * Ես փառս ի մարդ-
42 կանէ ոչ առնում։ * Այլ գիտեմ զձե՛զ թէ
43 զսէրն ոյ ոչ ունիք յանձինս։ * Ես եկի յա- նուն հօր իմոյ՝ և ոչ ընդունիք զիս. եթէ այլ ոք եկեսցէ յիւր անուն, զնա ընդունիցէք։
44 * Որ՞պէս կարիք դուք հաւատալ՝ զի փառս ի միմեանց առնուք, ‖ և զփառս զա՛ր ի
45 միոյն ոյ ոչ խնդրէք։ * Մի՛ համարիք՝ եթէ ես ջարախօս լինի իցեմ զձեզնջ առ հայր. գո՛յ որ ջարախօս կայ զձեզնջ՝ Մովսէս, յոր դուք
46 յուսացեալ էք։ * Որ՞ի եթէ հաւատայիք դուք Մովսէսի, հաւատայիք արդեօք և ինձ.
47 ‖ զի նա վը իմ իսկ գրեաց։ * Որ՞ի եթէ նը դրոցն ոչ հաւատայք, զիա՞րդ իմոյ բանից հաւատայցէք։

ԳԼՈՒԽ Զ.

1 Յետ ‖ այսորիկ գնաց յն յայնկոյս ծովուն
2 գալիլեացւոց ա՛իբերեայ. * և զհետ եր- թայր նորա ժողովուրդ բազմ. զի տեսանէին զնշանսն՝ զոր առնէր ի վերայ հիւանդաց։
3 * Եւ ի լեառն յն, և անդ նստէր աշակեր-

տօքն հանդերձ։ * Այլ եր մերձ զատիկ տօնն 4
հրեից ։ * Արձ՚ի վեր զաչս իւր յո՛ և ե- 5
տես , ղի ժողովուրդ բազում գայր առ նո-
ասե ցփիլիպպոս . ուստի գնեսցուք հաց՝ զի
կերիցեն դոքա ։ * Այս ասեր փորձելով 6
զնա . այլ ինքն գիտեր զինչ առնելոցն էր։
* Պատասխանի ետ նմա փիլիպպոս . երկե- 7
բիւր դահեկանի հաց չ՚ դոցա բաւական ,
Թէպէտ և իւրաքանչիւրոք սակաւ ինչ առ-
նուցու ։ * Ասէ ցնա մի յաշակերտացն նորա 8
անդրէաս՝ եղբայր սիմոնի վիմի . * Է աստ 9
պատանեակ մի , որ ունի հինգ նկանակ գա-
րեղէն՝ և երկուս ձկունս . այլ այն զինչ է
առ այդչափ մարդիկ ։ * Ասէ յո՛ . բազմա- 10
ցուցէք զմարդիկդ . և էր խոտ յոյժ՚ի տեղ-
ւոջն . և բազմեցան մարդիկն թուով իբրև
հինգ հազար ։ * Առ զհացն յո՛ և գոհա- 11
ցաւ՝ և բաշխեաց բազմականացն . նոյնպէս
և՚ի ձկանցն որչափ և կամեցան ։ * Իբ- 12
րև յագեցան , ասէ ցաշակերտսն . ժողովե-
ցէք զշրխարհալ կոտորսդ՝ զի մի ինչ կորը-
ցէ ։ * Ժողովեցին , և լցին երկոտասան սա- 13
կաւի զկոտորսցն՚ի հինգ գարեղէն նկանա-
կէ անտի , որ յաւելաւ՚ի կերուղացն։ * Տես 14
մարդիկն իբրև տեսին զնշանն զոր արար՝
ասէին , եթէ սա է ճշմարիտ մարգարէն , որ
գալոց կը յաշխարհ ։
* Ոչ իբրև գիտաց եթէ գալոց են յափշտա- 15
կել զնա , զի արասցեն զնա Թագաւոր , դնաց
դարձեալ՚ի լեառն միայն։ * Իբրև երեկոյ 16
եղև , իջին աշակերտքն նո՛ր՚ի ծովեզերն։ * Իբ 17
մտեալ՚ի նաւ՝ գային յայնկոյս ծովուն՚ի կա-
փառ-

14. 23.
Մատթ.
6. 46.

փառնայուամ։ և իբրև նսեմնայաւ, և չևևս
18 եկեալ էր առ նմա յա։ * Այլ ծովին՝ի սաստիկ
19 հողմոյ շնչելոյ յուզիլը։ * Այլ վարեալ իբրև
աստղարէզս քսան և հինգ՝ կամ երեսուն, տես-
սանէին զյն՝ զի գնայր՝ի վէր ծովուն՝ և մերձ
20 էր՝ի նաւն, զարհուրեցան յոյժ։ * Այս ա-
21 սէ ցնոսա. Ես եմ՝ մի երկնչիք։ * Այլ կա-
մէին ընդունել զնա՝ի նաւն. և վաղվաղա-
կի եհաս նաւն յերկիրն՝ յոր երթային։
22 * Ի վաղիւ անդր ժողովուրդն՝ որ կայր Ի Ա
յայնկոյս ծովուն, տեսանէր թէ այլ նաւ
ոչ գոյր անդ բայց միայն՝ի միոյն, յոր մտին
աշակերտքն յնի. և զի չէր մտեալ յա ընդ աշա-
կերտան իւր՝ի նաւն. բայց միայն աշակերտ-
23 քըն նր գնացին։ * Այլ նաւք գային
՝ի տիբերեայ մօտ յայն տեղին՝ ուր ղհացն
24 կերան։ * Այլ իբրև ետես ժողովուրդն ե-
թէ յա ոչ է անդ՝ և ոչ աշակերտքն նր, առին
նոքա զնաւսն, և եկին՝ի կափառնայուամ
25 խնդրել զյն։ * Այլ իբրև գտին զնա յայն
կողս ծովուն, ասեն ցնա. ռաբբի՝ երբ եկիր
26 այսր։ * Պատասխանի ետ նոյ յա և ասէ.
ամէն ամէն ասեմ ձեզ. խնդրէք զիս, իբր
ոչ եթէ զի նշանս ինչ տեսէք, այլ զի կերայք
27 ՝ի հացէ անտի՝ և յագեցարուք։ * Այլ երթայք
գործեցէք մի զկորստական կերակուրն, այլ
զկերակուրն, որ մնայ՝ի կեանսն յաւիտե-
նականս, զոր որդին մարդոյ տացէ ձեզ.
28 ‖ քանզի զնա հայր կնքեաց ած։ * Այսէն ‖ Վեր.
29 ցնա. զի՞նչ առնիցեմք՝ զի զգործսն ոյ գոր- Մարկ.
ծեսցուք։ * Պատասխանի ետ յա, և ասէ 3. 17.
ցնա. ‖ այս է գործն ոյ, զի հաւատասջիք 17. 5.
‖ Ծ-Ե.
յայն 3. 23.

Հայն՝ որ առաքեացն զնա ։ * Ո՛սեն ցնա 38
զի՞նչ նշան առնիցես՝ զի տեսցուք և հաւա-
նիցուք ։ * Ասաց ցնոսա՝ զի՞նչ գործիցես ։ * Հարքն մեր 39
կերան զմանանայն յանապատի անդ՝ որպ և
գրեալ է ։ Հաց յերկնից ետ նոցա ուտել ։
* Ո՛սես ցնոսա ամէն ամէն ասեմ ձեզ ։ Ե 40
Թէ ոչ մովսէս ետ ձեզ զհացն յերկնից, այլ
Հայրն իմ տայ ձեզ զհացն յերկնից զճշմա-
րիտ ։ * Զի հաց Աստուծոյ է՝ որ իջանէ յերկնից՝ 41
և կեանս տայ աշխարհի ։ * Ասէն ցնա տէր՝ 42
Յիմ ժամ տուր մեզ զհացն զայն ։ * Ո՛ս 43
ցնոսա , ես եմ հացն կենաց ։ որ գայ առ իս՝
ոչ քաղցիցէ , և որ հաւատայ յիս՝ ոչ երբէք
ծարաւեսցի ։ * Այլ ասացի ձեզ՝ Թէ տեսէք 44
զիս , և ոչ հաւատայք ։ * Զամենայն՝ զոր 45
տայ ինձ Հայրն , առ իս եկեսցէ ։ և որ գայ
առ իս , ոչ հանիցեմ արտաքս ։ * Զի իջի ես 46
յերկնից՝ ոչ զի զկամս իմ արարից , այլ զըկ-
կամս այնորիկ՝ որ առաքեացն զիս ։
* Այս են կամք Հօր իմոյ , որ առաքեացն 47
զիս ։ զի զամէն զոր ետ ինձ Հայրն՝ ոչ կորուսից
ի նմանէ , այլ յարուսցից զնա յաւուրն յետ-
նում ։ * Այս են կամք Հօր իմոյ ։ զի ամէն որ 48
տեսանիցէ զորդի՝ և հաւատայցէ ի նա ,
ընկալցի զկեանսն յաւիտենական ։ և ես
յարուսցից զնա յաւուրն յետնում ։ * Տրտընջ- 49
էին ցնոսա հրեայքն , զի ասաց Թէ ես
եմ հացն իջեալ յերկնից ։ * և ասէին , Ոչ 50
սա է յի որդին Յովսեփու , զորոյ մեք գի-
տեմք զհայրն և զմայրն ։ իսկ արդ՝ զիարդ ա-
սէ՝ Թէ ես յերկնից իջի ։ * Պատասխանի 51
ետ յի , և ասէ ցնոսա ։ մի՛ քրթմնջէք ընդ մի-
մեանս ։

44 մեռանս . * ոչ ոք կարէ գալ առ իս , եթէ ոչ
Հայրն՝ որ զիս առաքեաց՝ ձգեսցէ զնա . և
45 ես յարուցից զնա յաւուրն յետնում : * Գրեալ
է ՚ի մարգարէս , || և եղիցին ամենեքեան ու- || Եսայ.
սեալք յԱստուծոյ : Ամ՚ որ լսէ ՚ի Հօրէ՝ և ուսանի , 54. 13.
46 գայ առ իս : * Ոչ թէ ոք եթէ զՀայր ուրուք
տեսեալ իցէ . || եթէ ոչ՝ որ էն յԱստուծոյ , նա է . || Մտթ.
47 տես զՀայր : * Ամէն ամէն ասեմ ձեզ . զի 11. 27.
որ հաւատայ , ընդունի զկեանսն յաւիտե-
48 նական : * Ես եմ Հացն կենաց : * || Հարք || Ելից.
49 քոյն ձեր կերան զմանանայն յանապատին՝ և 16. 13.
50 մեռան : * Այս է Հացն , որ յերկնից իջեալ
է . զի որ ուտիցէ ոք ՚ի սմանէ՝ մի մեռանիցի
51 ցի . * Ես եմ Հացն կենդանի , որ յերկնից
52 իջեալ : * Եթէ ոք ուտիցէ ՚ի Հացէ յայս-
մանէ՝ կեցցէ ՚ի յաւիտեան . և Հացն զոր ես
տաց՝ մարմին իմ է , զոր ես տաց վասն կենաց
53 աշխարհի : * Արձանէին ընդ միմեանս
հրեայքն՝ և ասէին . զիա՞րդ կարէ սա տալ
54 մեզ զմարմին իւր յուտել : * Ասէ ցնոսա
Յս , ամէն ամէն ասեմ ձեզ , եթէ ոչ կերիջիք
զմարմին որդւոյ մարդոյ՝ և արիւնն զա-
55 րիւնսրա , ոչ ունիք կեանս յանձինս : * Որ
ուտէ զմարմին իմ՝ և ըմպէ զարիւն իմ ,
նի զկեանս յաւիտենական , և ես յարու-
56 ցից զնա յաւուրն յետնում : * || Զի մարմին || Կոր.
իմ ճշմարիտ կերակուր է , և արիւն իմ ճշմ- 11. 27.
57 մարիտ ըմպելի է : * Որ ուտէ զմարմին իմ՝
և ըմպէ զարիւն իմ , յիս բնակեսցէ , և ես
58 ՚ի նմա : * Որպէս առաքեաց զիս կենդանին
Հայր , և ես կենդանի եմ վասն Հօր . և որ ու-
59 տէն զիս , և նա կեցցէ վասն իմ : * Այս է
Հացն՝

Հացն՝ որ յերկնից էջեալ. ոչ որպէս կերան
Հարքն ձեր զմանանայն և մեռան. որ ուտէ
զհայս զայս՝ կեցցէ յաւիտեան: * Օ այս ա- 60
սաց՝ ի ժողովրդեանն՝ յուսուցանելն՝ ի կա-
փառնայումն: * Ըե բազումք յաշակերտացն 61
իբրև լուան՝ ասեն. խիստ է բանդ այդ,
ո՞վ կարէ լսել դմա: * Իբրև գիտաց յիս- 62
ուս՝ եր՝ եթէ տրտնջեն վասն այնորիկ աշա-
կերտքն, ասէ ցնոսա. այդ գայթագղեցու-
նէ զձեզ: * ‖ Եւ 63
զորդի մարդոյ, զի երանիցէ ուր էր զառա-
ջինն: * Ոգին է կենդանարար, մարմին
ինչ ոչ օգնէ. զբանն զոր ես խօսեցայ ընդ
ձեզ՝ հոգի է և կեանք: * Այլ են ոմանք ի 65
ձէնջ՝ որ ոչ հաւատան, քանզի գիտէր յի-
սկզբանէ, ո՛վ են այնորիկ՝ որ ոչն հաւա-
տան, և ո՛վ է այն՝ որ մատնելոցն է զնա: և
ասէր. * Վ- 66
կարէ գալ առ իս, եթէ ոչ իցէ տուեալ նմա
՝ի հօրէ իմմէ: * Յայսմանէ բազումք յաշա- 67
կերտացն նորա ետգան յետս, և ոչ ևս ընդ-
ունէին: * Ասէ յս 68
սըն. միթէ և դուք կամիք երթալ: * Պա- 69
սխանի ետ նմա սիմոն պետրոս. տէր՝ առ
ո՞վ երթիցուք. բանս կենացդ յաւիտենակա-
նաց ունիս: * ‖ Եւ մեք հաւատացաք՝ և 70
ծանեաք՝ եթէ դու ես քրիստոս որդի աստ- 71
ուծոյ ողջոյ: * Պա-
սխանի ետ նոցա յս. ոչ ես զձեզ ընտրեցի, և միդ՝ ի ձէնջ սատանայ
է: * Եւ ասէր զսիմոնէ յետգայէ սկա-
րիովտացւոյ. զինա իսկ մատնելոց էր զնա.
և մի էր յերկոտասանից:

ԳԼՈՒԽ Ի

1 Այլ յետ այսորիկ ընդէր յո՛ի գալիլեա՝ Գլ
քանզի ոչ կամէր ի հրեաստանի շրջել
2 զի խնդրէին զնա հրեայքն սպանանել։ * Եւ
էր մերձ տօնն հրեից ‖ տաղաւարահարաց։ ‖ Ղեւ
3 * Ասեն ցնա եղբարքն նորա. գնա՛ աստի և 23: 34:
երթ ի հրեաստան, զի և աշակերտքն քո
4 տեսցեն զգործսդ քո՝ զոր գործես։ * Ոչ ի
ոչ ոք է՝ որ ի ծածուկ ինչ գործէ՝ և ինդրէ
ինքն համարձակ լինել. եթէ զայդ գործես,
5 յայտնեա՛ զանձն քո աշխարհի։ * Քանզի
և եղբարքն իսկ չէին հաւատացեալ ի նա։
6 * Ասէ ցնա յի. ժամանակ իմ չէ՛ հասեալ.
բայց ձեր ժամանակ յամէ ժամու պատրաստ
7 է։ * Ոչ կարէ աշխարհս ատել զձեզ. բայց
զիս ատէ, զի ես վկայեմ վասն նր՝ եթէ
8 գործքն իւր՛ չարութեա՛ են։ * Դուք երթա՛ք
ի տօնն յայն, ես ոչ երթամ՛ ի տօնն յայն.
9 զի իմ ժամանակ չէ՛ է լցեալ։ * Զայս իբ
րև ասաց՝ ինքն մնաց անդէն ի գալիլեա։
10 * Իբրև ելին եղբարքն նր՝, ապա և ինքն
ել՛ ի տօնն, ոչ յայտնի, այլ իբրև՛ ի ծա.
11 ծուկ։ * Եւ հրեայքն խնդրէին զնա՛ ի տօ
12 նի անդ՝ և ասէին, ո՞ր իցէ նա։ * Եւ
քրթմունջիւն էր զնմանէ՛ ի ժողովուրդսն.
կէսքն ասէին՝ թէ բարւոք է. այլքն ասէին,
13 ոչ՝ այլ մոլորեցուցանէ զժողովուրդն։ * Եւ
ոչ ոք համարձակ խօսէր զնմանէ՝ վասն եր.
կիւղին հրէից։
14 * Իբրև տօնն ընդմիջեցաւ, ել յո՛ի տա Եւ
15 ճարն՝ և ուսուցանէր։ * Զարմանային հր
հայ.

հրեայքն և ասէին ։ զիարդ գիտէ
նա , զի ուսեալ քնաւ չէք ։ * Պատասխանի 16
եաս նոցա յս և ասէ . իմ վարդապետութիւն չէ
իմ, այլ այնորիկ՝ որ առաքեացն զիս ։ * Ո. 17
Թէ ոք կամի զկամս նորա առնել՝ գիտասցէ
վասն վարդապետութեանս , յայ իցէ արդեօք՝
եթէ ես ինչ յանձնէ իմմէ խօսիմ ։ * Որ 18
յանձնէ իւրմէ խօսի՝ փառս անձին իւրում
խնդրէ . իսկ որ խնդրէ զփառս այնորիկ որ
առաքեացն զնա՝ նա ճշմարիտ է , և անիրա-
|| Եբէր· 24· 3· ւութիւն ոչ գոյ ՚ի նմա ։ * || Ոչ մովսէս եաս 19
ձեզ զօրէնսն , և ոչ ոք ՚ի ձէնջ առնէ զօ-
|| Վեր· 5· 18· րէնսն ։ * || Ո՞ իւ խնդրէք զիս սպանանել ։ 20
պատասխանի եաս ժողովուրդն և ասէ . դև
գոյ ՚ի քեզ. ո՞վ խնդրէ զքեզ սպանանել ։
* Պատասխանի եաս նոցա և ասէ . գործ մի 21
գործեցի , և ամենեքին զարմացեալ էք ։
|| Ղեւտ· 12· 3· * || Վասն այնորիկ մովսէս եաս ձեզ թլփա- 22
|| Յհաւ· 17· 11· տութիւն . զի ոչ եթէ ՚ի մովսիսէ էր , || այլ
՚ի հարց անտի . և ՚ի շաբաթի թլփատիք
զմարդ ։ * Իսկ արդ՝ եթէ թլփատութիւն առ- 23
նու մարդ ՚ի շաբաթու , զի մի օրէնքն մովսիսի լուծցին . ընդ իս յաստուցեալ էք՝ զի
ողջոյն իսկ մարդ բժշկեցի ՚ի շաբաթու ։
* || Մի ըստ աչս դատէք , այլ ուղիղ դա- 24
տաստան արարէք ։ * Ասէին ոմանք յերու- 25
|| Ես· 1· 16· սաղէմացւոց անտի . ոչ նա է սա՝ զոր խնդ-
րէին սպանանել . և աւասիկ յայտնապէս 26
խօսի , և ասեն ինչ ընդ դմա. գուցէ արդեօք
և իշխանքն գիտացին՝ Թէ սա իցէ քրիստոս ։
* Այլ զսա գիտեմք ուստի է. իսկ քրիստոս յոր- 27
ժամ գայցէ , ոչ ոք գիտէ ուստի է ։ * Աղա- 28
ղա-

զակեաց յո՛ ի տաճարին, ուսուցանէր՝ և
ասէր . և զիս գիտէք , և ուստի եմ գիտէք
և յանձնէ իմմէ ոչ եմ եկեալ, այլ է ձշմա-
րիտ որ առաքեացն զիս՝ զոր դուքն ոչ գի-
29 տէք ։ * Ես գիտեմ զնա , զի ի նմանէ իսկ
30 եմ և նա առաքեաց զիս ։ * Ոնդրբէին զնա
ունել՝ և եղ ի ձեռաց նո՛ւ . և ոչք արկ ի նա
31 ձեռն , զի չէր հասեալ ժամ նորա ։ * Եւ
բազումք ի ժողովրդենէն հաւատացին ի
նա , և ասէին . քան յորժամ գայցէ՝ միթէ
աւելի՞ ինչ նշանս առնիցէ՝ քան զոր սայս առ-
32 նէ ։ * Եւ լուան փարիսեցիքն զբառունջ
ժողովրդեանն զնմանէ , և առաքեցին քա-
հանայապետքն և փարիսեցիք պատասուրս՝
33 զի կալցին զնա ։ * Ասէ յո՛ . փոքր մի և
ժամանակ ընդ ձեզ եմ. և երթամ առ այն՝
34 որ առաքեացն զիս ։ * Ոնդրիցէք զիս՝ և
ոչ գտանիցէք , և ուր եմն երթամ, դուք
35 ոչ կարէք գալ ։ * Ասեն հրեայքն ընդ մի-
մեանս . իսկ յո՞ երթայցէ դա՝ զի մեք ոչ գը-
տանիցեմք զդա . միթէ ի սփիւռս հեթա-
նոսաց երթայցէ՝ և ուսուցանիցէ զհեթա-
36 նոսս ։ * Ո՞ր է բանն այն՝ զոր ասաց ,
Ոնդրիցէք զիս՝ և ոչ գտանիցէք . և ուր
եմն երթամ, դուք ոչ կարէք գալ ։
37 * Ի վերջնումն աւուրն մեծի աճնին կայր
յո՛ աղաղակեր և ասէր . եթէ ոք ծարաւի
38 իցէ՝ եկեսցէ առ իս , և արբցէ ։ * Որ հա-
ւատայ յիս՝ ոյզ և ասէն գիրքն , գետք յորո-
վայնէ նորա բղխեսցեն ջրոյ կենդանւոյ ։
39 * Ասա ասէր վասն հոգւոյն՝ զոր ընդ ունել-
լոց էին որ հաւատային ի նա . զի չէր էր

Ա Կ
Ա Կ
Ա Կ

Ղուկ. 2. 17 հոգի , քանզի յո՛ չէ՛ եր փառաւորեալ : * Ի- 40
մանք 'ի ժողովրդենէն իբրև լսէին զայս զայս , ասէին . սա է՛ ճշմարիտ մարգարէն : 41
* Ա՛յլքն ասէին՝ սա է՛ քրիստոս : իսկ կէսքն ա-
սէին՝ միթէ՛ 'ի գալիլեէ գալոց իցէ՛ քրիստոս : 42
|| Մատթ. 5. 2. Մարկ. 2. 6. * || Ո՞չ գիրք ասէն , եթէ՛ 'ի զաւակէ դա-
թի , և 'ի բեթղեհէմ գեղջէ՝ ուր դաւիթն
էր , գալոց է՛ քրիստոս : * Այս եղև հերձուած՛ 'ի 43
մէջ ժողովրդեանն վասն նո՛ր : * Այս ոմանք 44
'ի նոցանէ կամեցան ունել զնա . այլ ոչ՛ք
մխեաց 'ի նա ձեռս : * Այս եկին անդրէն 45
սպասաւորքն առ քահանայապետսն և փա-
րիսեցիս , և ասեն սոքա ցնոսա : ընդէ՛ր ո՛չ
ածէք զնա այսր : * Պատասխանի ետուն սպա- 46
սաւորքն՝ և ասեն . ո՛չ երբէք այնպէս խօսե-
ցաւ մարդ՝ ոյ՛ք այրն այն : * Պատասխանի 47
ետուն փարիսեցիքն՝ և ասեն . միթէ և դո՞ւք
մոլորեցարուք : * Ի՞նթէ ոք յիշխանաւոր 48
հաւատաց 'ի նա՝ կա՛մ 'ի փարիսեցւոց . * այլ 49
այն խաժամուժ ամբոխս , որ ո՛չ գիտէ զօ-
րէնս , և նզովեա՛լ են : * Ա՛սէ նիկոդեմոս 50
ցնոսա՝ || որ եկեալն էր առ նա գիշերի յա-
ռաջագոյն՝ և մի էր 'ի նոցանէ : * Միթէ՛ 51
օրէնքն մեր դատի՞ն զմարդ՝ եթէ ոչ լսեն
|| Օրէն. 17. 8. ինչ նախ 'ի նմանէ . կամ գիտեն զինչ գոր-
ծէ : * Պատասխանի ետուն նմա և ասեն . 52
միթէ և դու ևս 'ի գալիլեէ՞ իցես . քննեա՛
և տես . զի մարգարէ 'ի գալիլեէ ո՛չ յառ-
նէ : * Այս գնացին իւրաքանչիւրք 'ի տե- 53
ղի իւր :

ԳԼՒ Ը

1 Իսկ յիսո գնաց ի լեառն ձիթենեաց։ * և
2 ընդ առաւօտն դարձեալ եկն ի տաճարն։
և գայր առ նա ամենայն ժողովուրդն. և
3 նստեալ ուսուցանէր զնոսա։ * Գ.Ծ.ին առ
նա դպիրքն և քահանայապետքն փարի-
սեցիք՝ կին մի ըմբռնեալ ի շնութեէ. և կա-
4 ցուցեալ զնա առաջի, * ասեն ցնա. վար-
դապետ, կինս այս ըմբռնեալ՝ ինքն յայտ-
5 նապէս շնացեալ է։ * ‖ Եւ յօրէնսն Մովսէս ՈՂԷ. ·
մեզ պատուիրեաց զայսպիսիս քարկոծել. 20. 10.
6 արդ՝ դու զի՞նչ ասես վասն դորա։ * Ո այս
ասէին փորձելով զնա՝ զի ունիցին մեղա-
տանութիւն զնմանէ։ իսկ յիսո ի խոնարհ նայե-
7 լով գրէր մատամբն յերկրի։ * Իսկ երբե-
մնիցէ հարցանելով ցնա, հայեցեալ ի
վեր՝ ասէ ցնոսա. անմեղն ի ձէնջ՝ նախ նա
8 ընկեցջէ քար ի վը դորա։ * Եւ դարձեալ
9 ի խոնարհ նայելով գրէր յերկրի։ * Եւ
լուեալ ելանէին մի ըստ միոջէ՝ սկսեալ յա-
ռաջնոցն մինչև ի վերջինս. և մնաց միայն
10 յիսո, և կինն կայր առաջի նը։ * Պատասխա-
նի ետ յիսո՝ և ասէ ցնա. կինդու՝ ո՞ւր են,
11 ոչոք զքեզ դատապարտեաց։ * Եւ ասէ.
ո՛չ ոք։ և ասէ յիսո. և ե՛ս դատապարտեմ
զքեզ. երթ՝ յայսմ հետէ մի մեղանչեր։
12 * Դարձեալ խօսեցաւ ընդ նոսա յիսո, և ասէ. Ի.Գ.
‖ Ես եմ լոյս աշխարհի. որ գայ զկնի իմ, ը-
խաւար մի գնասցէ. այլ ընկալցի զլոյսն կե-
13 նաց։ * Ասեն ցնա փարիսեցիքն. դու վասն
անձին քո վկայես՝ և վկայութի՛ն քո չէ ճշմ-
մա.

մարիտ ։ * Պատասխանի Հոգի ճշ- 14
մա . Թէպէտ և ես վկայեմ վասն անձին ի-
մոյ՝ վկայութի՛ն իմ ճշմարիտ է , զի գիտեմ
ուստի եկի՛ և յո՛ երթամ . բայց դուք ո՛չ գի-
տէք , ուստի գամ՝ կա՛մ յո՛ երթամ ։ * Դուք 15
ըստ մարմնոյ դատիք . ես ո՛չ դատիմ և ո՛չ
ոք . * Թէպէտ և դատիմ ևս զոք՝ դատաս- 16
տանն իմ ճշմարիտ է . զի չեմ միայն , այլ
ես՝ և որ առաքեացն զիս Հայրը ։ * Եւ յօ- 17
||2. Օրէն. րինէն իսկ ձեր գրեալ է՝ Թէ ‖ երկուց մար-
17. 6.
19. 15. դոց վկայութի՛ն ճշմարիտ է ։ * Ես եմ որ 18
Մատթ. վկայեմ վասն իմ, և վկայէ վասն իմ որ ա-
18. 16.
2. Կոր. ռաքեացն զիս Հայրը ։ * Ո՛ւստի՞ն ցնա . ո՞ւր է 19
13. 1. Հայրը քո ։ պատասխանի Հոգի ճշմա-
րիտ . ո՛չ զիս գիտէք՝ և ո՛չ զՀայրն իմ. եթէ զիս
գիտէիք , և զՀայրն իմ Թերևս գիտէիք ։
* Զայս բան խօսեցաւ՝ի տան գանձին՝ յոր- 20
ժամ ուսուցանէր՝ի տաճարի՝ անդ . և ոչոք
կալաւ զնա , զի չէ՛ր հասեալ էր ժամն նո՛ր ։
Եւ * Ո՛ւստ դարձեալ ցնոսա յո՛ . Ես երթամ , և 21
խնդրիցէք զիս . և՝ի մեղս ձեր մեռանիցիք .
զի ուր Հոն երթամ , դուք ո՛չ կարէք գալ ։
* Ո՛ւստ՞ին հրէայքն՝ միթէ զի՞ն երթայ- 22
ցէ , զի ասէ՝ Թէ ուր Հոն երթամ՝ դուք ո՛չ
կարէք գալ ։ * Եւ ասէ ցնոսա . դուք՝ի նե՛ր- 23
քուստ աստի՛ էք , և ես՝ի վե՛րուստ անտի
եմ . դուք յաշխարհէ՛ս աստի էք , ես չե՛մ
յայսմ աշխարհէ ։ * Ասացի ասացի ձե՛զ՝ Թէ 24
՝ի մեղս ձեր մեռանիցիք . զի Թէ ո՛չ Հաւա-
տայիք Թէ ես եմ, մեռանիցիք՝ի մեղս ձեր։
* Ո՛ւստ՞ին ցնա , դու ո՞վ ես ։ ասէ ցնոսա յո՛ . 25
Նախ զի խօսիմ իսկ ընդ ձե՛զ ։ * Բազում 26

ինչ ունիմ վնաս ձեր խօսել և դատել. այլ որ
ասաքեացն զիս՝ ‖ Ճշմարիտ է. և ես զոր ‖Հ֊Ա֊Ք֊
լուայ ՚ի նմանէ, զայն խօսիմ յաշխարհի։ 3. 4.
27 * Այս ոչ գիտացին՝ թէ զՀօրէ ասէր ցնոսա։
28 * Ասէ ցնա յիս. յորժամ բարձրացուցանիք
ոյք զորդի մարդոյ՝ յայնժամ գիտասջիք՝
թէ ես եմ. և յանձնէ իմմէ ինչ ոչ առնեմ,
այլ որպէս ուսոյց զիս Հայրն իմ, զայն խօսիմ։
29 * Այս որ առաքեացն զիս՝ ընդ իս է. ոչ է-
թող զիս միայն, զի ես զՀաճոյս նմա առնեմ
30 համապատ։ * Յորում զայս խօսեցաւ՝ բա-
զումք հաւատացին ՚ի նա։
31 * Այս ասէր յիս առ հրեայսն հաւատացեալս. Ը. Օ.
եթէ դուք կացջիք ՚ի բանի իմում, ճշմա-
32 րիտ աշակերտք իմ էք. * և ծանիջիք զճըշ-
մարտութիւն, և ճշմարտութիւն ազատեսցէ
33 զձեզ։ * Պատասխանի ետուն նմա և ասեն.
զաւակ աբրահամու եմք, և ոչ ումեք եր-
քեք ծառայեցաք. զիարդ ասես թէ ազատք
34 լինիջիք։ * Պատասխանի ետ նոցա յիս. ամէն
ամէն ասեմ ձեզ. ‖ եթէ ոք առնէ զմե- ‖Հ֊Ա֊Ք֊
35 ղս, ծառայ է մեղաց։ * Այս ծառայն ոչ 6. 16.
յաւիտեան կայ ՚ի տան, իսկ որդին յաւի- 2. Պետ.
36 տեան կայ։ * Իսկ արդ՝ եթէ որդին զձեզ 2. 19.
ազատեսցուսցէ, ճշմարիտ ազատք լինիջիք։
37 * Գիտեմ զի զաւակ աբրահամու էք. այլ
խնդրէք սպանանել զիս, զի բանին իմոյ չիք
38 տեղի ՚ի ձեզ։ * Այս՝ զոր տեսի առ Հօր ի-
մում, խօսիմ, և դուք՝ զոր լսեարուք ՚ի Հօ-
39 րէն ձերմէ՝ առնէք։ * Պատասխանի ետուն
նմա և ասեն. Հայր մեր աբրահամ է։ ասէ
ցնոս յիս. եթէ որդիք աբրահամու էիք՝ ըզ-

գործն աբրահամու գործեիք ։ * Ես այլ այժ-
միկ խնդրեմ սպասանանել զիս՝ զայր մի , որ
ձեզ զձշմարտութենէ խօսեցայ՝ զոր լուայ ՚ի
հօրէ իմմէ . զայդ աբրահամ ոչ արար ։
* Դուք առնէք զգործս հօրն ձերոյ ։ ասեն
ցնա . մեք ՚ի պոռնկութենէ չեմք ծնեալ . մի
է հայր մեր միայն ։ * Ասէ ցնոսա . եթէ ած
էր հայր ձեր , սիրէիք արդեօք զիս . զի ես
ելի՝ և եկի . և ոչ եթէ յանձնէ ինձ ե
կի , այլ նա առաքեաց զիս ։ * Ընդէր զիտ-
իմ ոչ գիտէք դուք . վասն զի ոչ կարէք լսել
զբանն իմ ։ * Դուք ՚ի հօրէ՝ ի սատանայէ՝
էք . և զցանկութենս հօրն ձերոյ կամիք ա-
նել . նա մարդասպան էր ՚ի սկզբանէ ,
և ՚ի ճշմարտութենէ ոչ եկաց , զի ոչ գոյ ճըշ-
մարտութիւն ՚ի նմա . յորժ ամ խօսիցի սուտ՝ յիւ-
րոց անտի խօսի . զի սուտ է և հայր նորա ։
* Իսկ ես զի զճշմարտութենէ խօսիմ՝ ոչ հա-
ւատայք ինձ ։ * Ո՞ ՚ի ձէնջ յանդիմանէ զիս
վասն մեղաց . եթէ զճշմարիտն ասեմ ձեզ՝
ընդէր ոչ հաւատայք ինձ ։ * Որ էն յԱ-
ստուծոյ՝ զբանս նորա լսէ . և դուք վասն
զի ոչ լսէք , զի չէք յԱստուծոյ ։ * Պատասխանի ետուն հրեայքն՝
և ասեն ցնա . ոչ բարւոք ասեմք մեք՝ եթէ
սամարացի ես դու , և դեւ գոյ ՚ի քեզ ։ * Պա-
տասխանի ետ յն և ասէ . չիս դեւ ոչ գոյ՝
այլ պատուեմ զՀայր իմ , և դուք անարգեք
զիս ։ * Ես ոչ խնդրեմ զփառս իմ . է որ
խնդրէն՝ և դատէ ։ * Ամէն ամէն ասեմ
ձեզ , եթէ ոք զբանն իմ պահեսցէ՝ զմահ
մի տեսցէ ՚ի յաւիտեան ։ * Ասեն ցնա հրեայքն . արդ՝ գիտացաք
եթէ դեւ գոյ ՚ի քեզ .

աբ-

10

աբրահամ մեռաւ՝ և մարգարէքն . և դու
ասես՝ եթէ ոք զբանն իմ պահեսցէ , մի՛ ճա-
53 շակեսցէ զմահ ՚ի յաւիտեան : * Մի՞թէ դու
մեծ ինչ ՚ըզգես քան զՀայր մեր աբրահամ,
որ մեռաւ , և մարգարէքն մեռան . արդ՝
54 դու զո՞ առնես զքեզ : * Պատասխանի ետ
յի՛ս . եթէ ես փառաւորեմ զանձն իմ, փառքն
իմ ոչինչ են . է Հայր՝ որ փառաւորէ զիս,
55 զորմէ դուքն ասէ՛ք՝ թէ մե՛ր մեր է . * և ո՛չ
ճանաչէ՛ք զնա . բայց ես գիտեմ զնա . և թէ
ասեմ, թէ ո՛չ գիտեմ զնա՝ ձեզ նմանն սուտ
լինիմ . այլ գիտեմ զնա , և զբան նորա պա-
56 հեմ : * Աբրահամ Հայր ձեր ցանկացաւ տես-
57 անել զօր իմ, եւ տեսա՝ և ուրախ եղե : * Ա-
ւե՛ն ոչ ինչ Հինգաքն . յիսուն ամ չեմե՛ս է քո ,
58 և զաբրահա՞մ տեսեր : * Ասէ ցնո՛ յի՛ս . ա-
մէն ամէն ասեմ ձեզ . յառաջ քան զլինելն
59 աբրահամա՛ եմ ես : * Ա՛յնմ առնն , զի
արկցեն ՚ի վե՛ր նր . և յի՛սոյս ետ , և ել
գնաց ՚ի տաճարէ անտի :

ԳԼՒ. Թ.

1 Ե՛ւ մինչ գնա՛ր անցանե՛լ՝ տեսա այր մի կոյր
2 ՚ի ծնե՛ն . * և հարցին զնա աշակերտքն
նորա՝ և ասեն . ռաբբի՝ այր ո՞ մեղաս է , սորա՞
3 թէ Հօր և մօր իւրոյ , զի կոյր ծնե՛ր : * Պա-
տասխանի ետ յի՛ս . ո՛չ գորա մեղաս է , և ո՛չ
Հօր և մօր իւրոյ . այլ զի յայտնի լինի՛
4 գործքն ոյ ՚ի գո՛ա : * Ա՛նձն պարտ է գոր-
ծել զգործս այնորիկ՝ որ առաքեացն զիս ,
մինչ աւուր կայ . գայ գիշեր՝ յորժամ ո՛չ
5 կարէ գործել : * Մինչդեռ յաշխարհի եմ,

լոյս եմ աշխարհի։ * Այս իբրև ասաց, 6
եթուք ի գետին՝ և արար կաւ ի թքոյն, և
ծեփեաց զկաւն ի վր աչաց կուրին։ * Եւ 7
ասէ ցնա. Երթ՝ լուա յաւազանին սելովմայ,
որ թարգմանի առաքեալ. չորաւ լուացաւ,
եկն և տեսանէր։ * Իսկ դրացիքն՝ և որոց 8
տեսեալն էր զնա յառաջագոյն՝ թէ մուրա-
ցիկ էր, ասէին. ոչ սա էր՝ որ նստէրն և
մուրանայր։ Կէսքն ասէին. Նա է։ * Այլքն 9
ասէին, ոչ՝ այլ նմանէ նմա. և ինքն ասէր՝
թէ ես եմ։ * Եւսեն ցնա. Իսկ զիարդ բա- 10
ցան աչք քո։ * Նա ետ պատասխանի. այր մի՝ 11
որում Յիսուս ասեն, կաւ արար՝ և ծե-
փեաց զաչս իմ, և ասէ ցիս. Երթ ի սելո-
վամ, և լուա. չորացայ՝ լուացայ՝ և տես-
նեմ։ * Եւսեն ցնա. Ուր է նա. ասէ ցնոսա 12
ոչ գիտեմ։ * Եւսեն առ փարիսեցիսն զնա, 13
որ երբեմն կոյրն էր։ * Եւ էր շաբաթ՝ յոր- 14
ժամ զկաւն արար յն, և երացոյց զաչս կու-
րին։ * Վասնեալ հարցանէին զնա փարի- 15
սեցիքն, թէ զիարդ տեսանէր։ և նա ասէ
ցնա. կաւ եդ ի վր աչաց իմոց, և լուացայ՝
և տեսանեմ։ * Եւսեն ոմանք ի փարիսե- 16
ցոյն. ոչ է այրն այն յն, զի զշաբաթն ոչ
պահէ։ Կէսքն ասէին. Իսկ զիարդ կարէ
մարդ մեղաւոր այսպիսի նշանս առնել։ և
էին հերձուածք ի մէջ նց։ * Եւսեն դար- 17
ձեալ ցկոյրն. Դու զի՞ ասես վասն նր՝ զի երացոյց
զաչս քո։ և նա ասէ՝ Թէ մարգարէ է։ * Եւ 18
ոչ հաւատային հրեայքն զնմանէ՝ թէ կոյր
էր՝ և բացաւ, մինչև կոչեցին զծնօղս բա-
ցելոյն։ * Հարցին ցնա և ասեն՝ սո՞ է որդին 19
ձեր,

ձեր , զորմէ դուքն ասէիք , եթէ կոյր ծնաւ.
20 արդ՝ զիա՞րդ տեսանէ ։ * Պատասխանի ե-
տուն նոյն ծնօղքն նո՛ր՝ և ասեն . գիտեմք զի
21 սա է որդին մեր , և զի կոյր ծնաւ . * բայց
զիա՛րդ այժմ տեսանէ՝ ո՛չ գիտեմք . կամ
թէ՝ ո՞ եբաց զաչս դորա՝ մեք ո՛չ գիտեմք.
ցդա իսկ հարցէ՛ք , ինքնին 'ի չափ հասեալ
22 է . ինքն իսկ խօսեսցի վա՛ր իւր ։ * Զ այս ա-
սացին ծնօղքն նո՛ր , զի երկնչէին 'ի հրէից .
քանզի ուրախ եդեալ էր հրէից , եթէ ոք
խոստովանեսցի զնա քա՛ 'ի բաց կացցէ 'ի ժո-
23 ղովրդենէն ։ * Վա՛ յայնորիկ ասացին ծնօղքն
նո՛ր , թէ ինքնին 'ի չափ հասեալ է , ցնա իսկ
24 հարցէ՛ք ։ * Կարձեալ կրկին անգամ կոչե-
ցին զայրն՝ որ կոյրն էր , և ասեն ցնա . տո՛ւր
փառս Աստ , մեք գիտեմք՝ զի այրն այն մե-
25 ղաւոր է ։ * Նա ասէ . թէ մեղաւոր իցէ՝
ես ո՛չ գիտեմ . բայց զայս գիտեմ , զի կոյր
26 էի՝ և արդ տեսանեմ ։ * Կարձեալ ասեն
ցնա . զի՞նչ արար քեզ , զիա՞րդ եբաց զաչս
27 քո ։ * Պատասխանի ետ նո՛ր . այժմ ասա-
ցի ձեզ՝ և ո՛չ լուարուք . զի՞ կամիք միւսան-
գամ լսել . մի՞թէ և դո՛ք կամիք աշակեր-
28 տել նմա ։ * Նզրա հայհոյեին զնա՝ և ա-
սէին . դո՛ւ լինիր նորա աշակերտ . մեք մովսէ-
29 սէսի աշակերտք եմք ։ * Մե՛ք գիտեմք՝ զի
ընդ մովսէսի խօսեցաւ Աստ . զայս ո՛չ գիտեմք
30 ուստի իցէ ։ * Պատասխանի ետ այրն և ա-
սէ ցնա . այդ իսկ են սքանչելիք . զի դուք
ո՛չ գիտէք՝ ուստի իցէ , և զի՛մ զաչս եբաց ,
31 * Գիտեմք՝ զի Աստ մեղաւորաց ո՛չ լսէ . բայց
եթէ Աստուածապաշտ ոք իցէ՝ և զկամս նո՛ր առնի-

ցի՛, նման լսէ ։ * Յաւիտենից ոք ունկնդրեաւ՝ 32
եթէ երաց ոք զաչս կուրի՛ ի ծնէ կոյր ծնեալ 33
լոյ ։ * Եթէ ոչ յԱստուծոյ էր այրն այն՝ ոչ կարէր
առնել ինչ ։ * Պատասխանի ետուն և ասէն 34
ցնա. Ի մեղս իսկ ծնեալ ես ամենևին, և
դու վարդապետա՞ս լինիս մեր ։ և հանին զնա
արտաքս ։ * Լուաւ յն՝ եթէ հանին զնա ար- 35
տաքս, և իբրև եգիտ զնա՝ ասէ ցնա. դու
հաւատա՞ս յորդի ՚ին ։ * Նա պատասխանի 36
ետ և ասէ. տէր ո՞վ է՝ զի հաւատացից ի
նա ։ * Ասէ ցնա յն. և տեսեր զնա, և որ 37
խօսիդ ընդ քեզ՝ նա է ։ * Նա ասէ. Հա- 38
ւատամ տէր, և երկիր եպագ նմա ։
* Ասէ յն. Ի դատաստան եկի յաշ- 39
խարհս եայս, զի որ ոչն տեսանեն՝ տես-
ցեն, և որք տեսանեն՝ կուրասցին ։ * Լսան 40
ոմանք ի փարիսեցւոցն՝ որք ընդ նմա էին, և
ասեն ցնա. Միթէ և մեք կոյրք իցեմք ։ * Ն. 41
ասէ ցնոսա յն. Եթէ կոյրք իցէք՝ ոչ իցէր ձեր մեղ-
քայց արդ ասէք՝ եթէ տեսանեմք, և մեղքն
ձեր ի ձեզ հաստատեալ էն ։

ԳԼՈՒԽ Ժ։

Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. որ ոչ մտանէ ընդ 1
դուռն ի գաւիթ ոչխարաց, այլ ելցէ այլ
եւանէ՝ նա գող է, և աւազակ ։ * Իսկ որ 2
մտանէ ընդ դուռն, հովիւ է ոչխարաց ։
* Ումա դռնապանն բանայ, և ոչխարքն ձայ- 3
նի՛ն լսեն. և զիւր ոչխարան կոչէ յանուա-
նէ, և հանէ զնոսա ։ * Յորժամ զիւրն 4
զամենայն հանիցէ, առաջի նոցա երթայ՝
և ոչխարքն զհետ՛ն երթան, զի ճանաչեն
զձայն

5 զձայն նը : * Ո՞ օտարն չկա՛մ ձէ երթ իցեն,
այլ փախիցեն ի նմանէ, զի ոչ ճանաչեն
6 զձայն օտարաց : * Ո՞ այս առակ ասաց նոցա
յի՛սուս, և նոքա ոչ գիտէին՝ թէ զինչ էր որ խո-
7 սէր ընդ նոսա : * Վարձեալ ասէ յի՛սուս. ա-
մէն ամէն ասեմ ձեզ, զի ես եմ դուռն ոչ
8 խարաց : * Ա՛մենեքեան՝ որ յառաջ քան զիս
եկին, գողք եին և աւազակք. այլ ոչ լուան
9 նոյ ոչխարքն : * Ես եմ դուռն. ով ինձ եթէ
ոք մտանիցէ, կեցցէ՝ մտցէ և ելցէ, և ճա-
10 րակ գտցէ : * Գո՛ղ ոչ գայ՝ եթէ ոչ զի գո-
ղասցի և սպանցէ և կորուսցէ. ես եկի զի
կեանս ունիցին, և առաւել ևս ունիցին։
11 * Ես եմ հովիւն քաջ. Հովիւ քաջ զանձն
12 իւր դնէ ի վե՛ր ոչխարաց : * Իսկ վարձկանն՝
որ ոչ է հովիւ, որոյ ոչ իւր են ոչխարքն, թե-
րև տեսանէ զգայլն զի գայ՝ թողու զոչխար-
սն և փախչի. և գայլն յափշտակէ զնա և
13 ցրուէ. * քանզի վարձկան է, և չի փոյթ
14 նմա՛ ոչխարացն : * Ես եմ հովիւն քաջ,
և ճանաչեմ զիմն՝ և ճանաչիմ յիմոցն :
15 * Որպէս գիտէ զիս հայր, գիտեմ և ես
զհայր. և զանձն իմ դնեմ ի վե՛ր ոչխարաց։
16 * Եւ՝ այլ ևս ոչխարք են իմ, որ ոչ են
յայսմ գաւթէ. և զայն ևս պարտ է ինձ ա-
ծել այսր, և ձայնի իմում լուիցեն, և եղի-
17 ցին մի հօտ՝ և մի հովիւ : * Ա՛ստուածորիկ սի-
րէ զիս հայր իմ, զի ես դնեմ զանձն իմ՝
18 զի միւսանգամ առցի զնա : * Ոչ՝ ոք հանէ
զնա յինէն. այլ ես դնեմ զնա անձամբ ի-
մով. իշխանութիւն ունիմ դնել զնա, և իշխա-
նութիւն ունիմ միւսանգամ առնուլ զնա. զայս
պատ-

Ով Ք Եռայ. 40. 11. Եզեկ. 34. 23. 37. 24.

Մատ. 11. 27. Ղուկ. 10. 22.

Եռայ. 53. 12.

պատուէր առի ՚ի Հօրէ իմմէ ։ * Պարձեալ 19
հերձուած լինիլ ՚ի մէջ հրեից վա՛ն բանիցս
այսոցիկ ։ * Այս ասէին բազումք ՚ի նոցանէ. 20
դեւ գոյ ՚ի նմա՝ եւ մոլեգնի , զի՞ զնաս
լսէք նմա՞ ։ * Այլքն ասէին . այսոքիսի բանք 21
ոչ դիւահարի են. միթէ դեւ կարէ՞ զաչս
կուրի բանալ ։
Ո Գ * Եղեն յայնժամ նաւակատիքն յԵ՚Ի մ , և 22
ձմեռն էր ։ * և շրջէր յն ՚ի տաճարին՝ ՚ի սր. 23
բահին սողոմոնի ։ * Ո՞ւրջ եղեն զնովաւ 24
հրեայքն և ասեն . մինչեւ յե՞րբ թափես զո.
գիս մեր , եթէ դու ես քրիստ՝ ասա մեզ յա.
մարձակ ։ * Պատասխանի ետ նոցա յն և ասէ . 25
ասացի ձեզ՝ և ոչ հաւատայք ինձ , զգործն
զոր ես գործեմ յանուն Հօր իմոյ՝ նոքին իսկ
վկայեն վա՛ն իմ ։ * Այլ դուք ոչ հաւատայք, 26
զի չէք յոչխարաց անտի իմոց ։ * Ձայնք իմ 27
ձայնի իմում լսեն , և ես ճանաչեմ զնս, և
զկնի իմ գան . * և ես տամ նոցա զկեանն 28
յաւիտենական. և մի՛ կորիցեն յաւիտեան.
և մի՛ ոք յափշտակեսցէ զնս ՚ի ձեռաց իմոց։
* Հայրն իմ՝ որ ետ ինձ զնս , մեծ է քան 29
զնա՛մ, և ոչ ոք կարէ յափշտակել ՚ի ձեռաց
Հօր իմոյ ։ * Ես և Հայր իմ՝ մի եմք ։ * Ա՛ն 30
առին հրեայքն՝ զի քարկոծ արասցեն զնս։ 31
* Պատասխանի ետ նոցա յն . բազում գործս 32
բարիս ցուցի ձեզ ՚ի Հօրէ իմմէ. վասն որո՞յ
գործոյ ՚ի նոցանէ քարկոծ առնէք զիս ։
* Պատասխանի ետուն նմա՛ հրեայքն . վասն 33
բարւոյ գործոյ ոչ առնեմք զքեզ քարկոծ ,
այլ վա՛ն հայհոյուե՛ . և զի դու մարդ ես, և
զանձն քո՛ ա՛ծ առնես ։ * Պատասխանի ետ 34
նոցա

նոյն յա. ոչ յօրինա ձեր գրեալ է. ‖ ես ասացի ‖ Սաղմ. 81. 6.
35 թէ աստուածք իցէք: * Եթէ զնա աստ-
ուածս ասէ, առ որս բանն ին եղև. և չի
36 մարթի եղծանել գրոյն. * իսկ զոր Հայր սըր-
բեաց՝ և առաքեաց յաշխարհ, դուք ասէք՝
թէ հայհոյես. զի ասացի՝ թէ որդի ին եմ.
37 * Եթէ ոչ գործեմ զգործս Հօր իմոյ, մի
38 հաւատայք ինձ: * Այլ թէ գործեմ, թէ
և ինձ ոչ հաւատայք, սակայն գործոցն հա-
ւատայք. զի գիտասջիք և ծանիջիք՝ եթէ
39 Հայր յիս և ես՝ի Հայր: * Վարձեալ խըն դ-
40 բէին զնա ունել, և եել՝ի ձեռաց նոցա: * Եւ
գնաց միւսանգամ յայնկոյս յորդանանա՝
՝ի տեղին, ուր էր յովհաննէս զառաջինն՝ և
41 մկրտէր. և անդ լինէր: * Եկին բազումք
առ նա՝ և ասեն. զի յովհաննէս նշան ին չ
42 ոչ արար: * Եայց զնա, զոր ասաց յովհան-
նէս վա նոր, ճշմարիտ էր. և բազումք հա-
ւատացին՝ի նա անդ:

ԳԼՈՒԽ ԺԱ.

1 Այր էր ոմն հիւանդ ղազարոս՝ի բեթա-
նիայ, ՝ի գեղջէ մարթամոյ, և մարթայի
2 քեռւ նոր: * Այս այն մարիամ էր ‖ որ օծ ‖ Ղուկ. 7.
զոտն իւղով՝ և ջնջեաց զոտս նոր հերով իւ- 36. 38.
րով. որոյ եղբայրն ղազարոս հիւանդ էր:
3 * Առաքեցին առ նա քորքն նոր՝ և ասեն.
տէր՝ ահաւասիկ զոր դուն սիրեիր՝ հիւան-
4 դացեալ է: * Յերև լուաւ յն, ասէ. այն
հիւանդութի չէ՝ի մահ, այլ վա փառացն
ին. զի փառաւոր լիցի որդի ին այնուհետ:
5 * Եւ սիրէր յն զմարթա և զքոյր նոր զմա-
րիամ,

բիամ, և զղջացար։ * Իբրև լուաւ Թէ Հիւան 6
պացեալ է, զտեղի կալաւ անդէն ուր էր՝
աւուրս երկուս։ * Պա յետ այնորիկ ասէ 7
ցնա. եկայք երթիցուք միւսանգամ ի Հրէ-
աստան։ * Սէն ցնա աշակերտքն. ռաբբի՝ 8
այժմ և ընդ բնին զքեզ Հրէայքն քարկոծ
առնել. և դարձեալ երթաս անդրէն։
* Պատասխանի ետ յս. ոչ երկոտասան ժամ 9
է աւուր. եթէ ոք գնայ ի տուընջեան՝ ոչ
պայթագղի, զի զլոյս աշխարհիս այսորիկ
տեսանէ. * ապա եթէ ոք գնայ գիշերի՝ պայ- 10
թագղի, զի լոյս ոչ կայ ընդ նմա։ * Զայս 11
իբրև ասաց, յետ այսորիկ ասէ ցնա. զա-
զարոս բարեկամ մեր ննջեաց, այլ երթամ
զի զարթուցից զնա։ * Սէն ցնա աշակերտ- 12
քն. տէր՝ եթէ ննջեաց՝ ապա ապրի։ * Յս 13
յո վ՚ա մահուն նր ասէր. նոյ այսպէս ի բը-
սեցաւ՝ Թէ վ՚ա ննջելոյ քնոյն ասէ։ * Յայն- 14
ժամ ասէ ցնոսա յս յայտնապէս. զազարոս
մեռաւ. * և ես ուրախ եմ վ՚ա ձեր, զի դուք 15
հաւատասջիք ինձ, զի ես չէի անդ. բայց
արդ՝ եկայք երթիցուք առ նա։ * Սէ Թով- 16
մաս անուանեալն երկուորեակ՝ ցաշակեր-
տակիցսն. ծն՝ եկայք և մեք՝ զի ընդ նմա մեռ-
ցուք։ * Եկն յս՝ եգիտ զնա չորեքօրեայ ի 17
գերեզմանի։ * Եւ էր բեթանիա մերձ յե- 18
րուսաղէմ, իբրև ասպարիսօք հնգետասան։
* Հազուագ ի հրէից անտի եկեալ էին առ 19
մարթա և մարիամ, զի միխիթարեսցեն զնս
վ՚ա եղբօրն։ * Մարթա իբրև լուաւ՝ Թէ 20
յս գայ, ընդառաջ գնաց նմ. բայց մարիամ
նստեր անդէն ի տան։ * Սէ մարթա ցյս. 21
տէր՝

աչք՝ եթէ աստ լեալ էիր , եղբայրն իմ չէր
22 մեռեալ . * այլ և արդ գիտեմ, եթէ զորինչ
23 խնդրեսցես յաստ՝ տացէ քեզ ած : * Ասէ ցնա
24 յի . յարիցէ եղբայրն քո : * Ասէ ցնա մարթ-
ա . գիտեմ զի յարիցէ ‖ ի յարուն՝ յա- ‖ Վ. 6. 40.
25 ւուրն յետնում : * Ասէ ցնա յի . ես իսկ եմ
յարուն և կեանք . որ հաւատայ ինձ , թէ-
26 պէտ և մեռանի՝ կեցցէ . * և ամ՛ որ կենդա-
նի է՝ և հաւատայ ինձ , մի մեռցի ի յաւի-
27 տեան . հաւատաս այսմիկ : * Ասէ ցնա .
այո՛ տէր՝ ես հաւատացի՝ եթէ դու ես քրիս-
28 տոս որդի աստ , որ յաշխարհ գալոց էիր : * Եւ
զայս ըսեալ ասաց, գնաց և կոչեաց զմարիամ
զքոյր իւր լռելեայն՝ և ասէ . վարդապետ է
29 կեալ է և կոչէ զքեզ : * Նա իբրև լուաւ՝
30 յարեաւ վաղվաղակի , և եկն առ նա : * Զի
և դեռ էր եկեալ յի ի գեօղն . այլ էր անդէն
ի տեղւոջն՝ ուր ընդառաջ եղև նմա մարթա-
31 * Հրեայքն՝ որ էին ընդ նմա ի տան անդ՝
և մխիթարէին զնա, իբրև տեսին զմարիամ՝
եթէ յարեաւ վաղվաղակի և գնաց, գնացին
և նոքա զհետ նորա . համարեցին եթէ ի գե-
32 ըզմանն երթայ՝ զի լացցէ անդ : * Հասեալ մա-
րիամ իբրև եկն ուր էրն յի՝ և տեսս զնա ,
անկաւ առ ոտս նորին և ասէ . տէր՝ եթէ աստ
էիր դիպեալ՝ ոչ էր մեռեալ եղբայրն իմ ,
33 * Յի իբրև տեսս զնա զի լայր , և որ ընդ նմա
էին հրեայքն լային , խռովեցաւ յոգի իւր
34 իբրև զայրացեալ , * և ասէ . ուր եդիք զո-
35 նա : ասեն ցնա . տէր՝ եկ և տես : * Արա-
36 տասուեաց յի : * Ասէին հրեայքն . տեսէք՝
37 որչափ սիրէր զնա : * Ոմանք ի նոցանէ ա-
սէին .

Վէր· 9· 6· սէին . ոչ կարէր սա , ‖ որ եբաց զաչս կու-
րին , առնել՝ զի և սա մի մեռցի : * Յն դար- 38
ձեալ զայրացեալ ի միտս իւր , գայ ՚ի գե-
րեզմանն . և էր այր մի , և վէմ մի եդեալ
՚ի վէր նորա : * Յս ասէ յն . ՚ի բաց արարէք 39
զվէմդ : ասէ ցնա մարթա՝ քոյր մեռելոյն.
տէր՝ արդ հոտեալ իցէ , քանզի չորեքօրեայ
է : * Յսկ ցնա յն . ոչ ասացի քեզ՝ ԵԹԷ հա- 40
ւատասցես , տեսցես զփառն ՚ի : * Յս իբ- 41
րև ՚ի վեր առին զվէմն յն ամբարձ զաչս իւր
՚ի վեր , և ասէ . հայր՝ գոհանամ զքէն , զի
լուար ինձ : * Յս ես գիտէի՝ զի յամէ ժամ 42
լսես ինձ . այլ վ՚ա ժողովրդեանս որ շուրջ
կան՝ առնեմ , զի հաւատասցեն՝ ԹԷ դու
առաքեցեր զիս : * Ո այս իբրև ասաց , ՚ի 43
ձայն մեծ աղաղակեաց և ասէ . զաւգարէ՝
արի՛ եկ արտաքս : * Յս եւ մեռեալն ոտիւք 44
կապեալովք , և ձեռօքն երիզապնդօք , և երե-
սօքն վարշամակապատօք : և ասէ ցնոսա յն .
լուծի՛ք զդա՝ և Թողո՛ք երթալ : * Յազգումք 45
՚ի հրէիցն՝ որ եկեալ էին առ մարեմանս,
իբրև տեսին զոր արարն՝ հաւատացին ՚ի նա:
* Յս ոմանք ՚ի նոցանէ գնացին առ փարի- 46
սեցիսն , և պատմեցին նոցա՝ զոր արարն յն:
* Ժողովեցին քահանայապետքն և փարի- 47
սեցիք ատեան, և ասէն . զի՞նչ արասցուք ,
զի այրն այն բազում նշանս առնէ : * Յմէ 48
Թողումք զնա այնպէս , ամենեքին հաւա-
տան ՚ի նա . և գայցեն հռոմք՝ և բառնայ-
Վեր· 18· 14· ցեն զազգս մեր՝ և զտեղի : * ‖ Ա ՚ի ոմն ՚ի 49
նոցանէ՝ անուն կայիափա , որ քահանայա-
պետ էր տարւոյն այնորիկ , ասէ ցնա . դուք

ոչինչ

50 ոչինչ գիտէք , * և ոչ քնաւ խորհիլ իսկ ,
թէ լաւ է մեզ՝ զի այր մի մեռանիցի՛ ի վե՛ր
ժողովրդեանս , և մի՝ ամ՛ ազգս կորնչի ։
51 * Այս ոչ յանձնէ ինչ ասաց . այլ զի քա-
հանայապետ էր տարւոյն այնորիկ , մարգա-
րէացաւ՝ եթէ մեռանելոց էր յի՛ վե՛ր ազ-
52 գին . * և ոչ ՚ի վե՛ր ազգին միայն , այլ զի և
զորդիսն ոչ զցրուեալսն ժողովեսցէ ՚ի մի։
53 * Ա՛պա յայնմ՝ օրէ խորհուրդ արարին՝ զի
54 սպանցեն զնա ։ * Այլ յի՛ այնուհետեւ ոչ ե-
թէ համարձակ շրջէր ՚ի մէջ հրէիցն . այլ
գնաց անտի յերկիր մի՝ որ մերձ էր յանա-
պատ , ՚ի քաղաք մի՝ որում անուն էր Եփ-
րայիմ , և անդ լինէր աշակերտաքն հան-
դերձ ։
55 * Այլ էր մերձ զատիկն հրէից , և բազումք
ելին յերկրէ ՚ի գաւառէ անտի յառաջագոյն
քան զզատիկն , զի սրբեսցեն զանձինս իւր-
56 եանց ։ * Խնդրէին զյի՛ . և ասէին ընդ մի-
մեանս մինչ կային ՚ի տաճարին . զիա՞րդ թը-
ուի ձեզ՝ եթէ ոչ գայցէ ՚ի տօն այսր։ պատ-
ուէր տուեալ էր քահանայապետիցն և փա-
րիսեցւոց , զի թէ ոք գիտասցէ թէ ուր է ,
դաւաճանեսցէ զնմանէ՝ զի կալցին զնա։

ԳԼՈՒԽ ԺԲ։

1 Իսկ յի՛ վեց աւուրբ յառաջ քան զզատիկն
եկն ՚ի բեթանիա , ուր էր ղազար մե-
2 ռեալն , զոր յարոյցն ՚ի մեռելոց ։ * Այլ ա-
րարին անդ նմա ընթրիս . և ՚ի տագաւոր կայր
մարթա , և ղազար մի էր ՚ի բազմելոց ընդ
3 նմա։ * Իսկ մարեմայ առեալ լիտր մի իւղոյ

ՄԱՔ. 26. 7. ՄԱՐԿ. 14. 3. նարդ նարդոս ազնուական մեծագնոյ, օծ զոտան յոկն, և հերծուլ իւրծուլ մանրիլը զոտանն. և տունն լի եղեւ ի հոտոյ իւղոյն : * Ասէ ոմն ի նմանէ 4 շակերտաց անտի՝ յուդա իսկարիովտացի, որ մատնելոցն էր զնա. * Ընդէր ոչ իւղդ այդ 5 վաճառեցաւ երեք հարիւր դենարի, և աղքատաց : * Այս ասաց՝ ոչ զի 6 զաղքատաց ինչ փոյթ էր նմա. այլ զի գող էր՝ և զարկղն ինքն ունէր. և որ ինչ անկանէր՝ նա կրէր : * Ասէ յի. Թո՛ղուր զմա, 7 զի յօրն պատանաց իմոց պահեսցէ զայդ : * Զաղքատս յամէնժամ ընդ ձեզ ունիք. 8 զիս ոչ յամենայնժամ ընդ ձեզ ունիք : * Իբրև 9 գիտաց ժողովուրդ բազումն ի հրեից եթէ անդ է՝ եկին, ոչ վասն զնի միայն, այլ զի և զղազար տեսցեն, զոր յարոյցն ի մեռելոց : * Խորհուրդ արարին քահանայապետքն՝ զի 10 և զղազար սպանցեն. * քանզի բազումք ի 11 հրէից երթային՝ և հաւատային ի յի :

ՅՈՎ. 12. * Ի վաղիւ անդր ժողովուրդ բազում որ 12 եկեալ էր ի տօնն, իբրև լուան թէ գայ յի յերկեմ, * առին ոստս արմաւենեաց՝ և 13 ելին ընդառաջ նմա, աղաղակէին և ասէին. ովսաննայ, օրհնեալ որ գայդ յանուն տեառն՝ թագաւորդ իսրայէլի : * Եւ գտեալ յի էշ մի, 14 նստաւ ի վերայ նորա. որպէս և գրեալ է : * Մի երկնչիր գերազատ սիովնի՝ ահաւադիկ 15 թագաւորդ քո գայ նստեալ ի վերայ յաւանակի իշոյ : * Եւ զայն ինչ ոչ գիտացին աշակերտք 16 քոյ նոր զառաջինն, այլ յորժամ փառաւորեցաւ յի, յայնժամ յիշեցին, եթէ այն էր՝ որ գրեալ էր վասն նորա. և զայն արարին նմա :

* Եւ

17 * Ես ժողովուրդն վկայէր՝ որ էր ընդ նմա,
թէ զղազար կոչեաց և եբի ի գերեզմանէն,
18 և յարոյց զնա ի մեռելոց : * Ես վասն այսո-
րիկ ընդառաջ եղև նմա ժողովուրդն , զի
լուան եթէ զայն նշանս արարեալ էր նորա :
19 * Իսկ փարիսեցիքն ասէին ընդ միմեանս .
տեսանէք՝ զի ոչինչ օգտի . ահաւասիկ աշ-
20 խարհ ամ զկնի նորա գնաց : * Էին արդ ո-
մանք և հեթանոսք յելելոցն անդր , զի եր-
21 կիր պագանիցեն ի տօնին : * Սոքա մատեան
առ փիլիպպոս՝ որ ի բեթսայիդա գալիլեա-
ցւոյն էր , աղաչէին զնա և ասէին . տէր՝
22 կամիմք զյի տեսանել : * Գնայ փիլիպպոս և
ասէ ցանդրէաս : անդրէաս և փիլիպպոս
23 ասեն ցյի : * Ես յի պատասխանի ետ նո-
ցա և ասէ . եհաս ժամ զի փառաւորեսցի
որդի մարդոյ :
24 * Ամէն ամէն ասեմ ձեզ . եթէ ոչ հատան
25 ցորեանդ անկեալ յերկիր մեռանիցի , * ինքն
միայն կայ . ապա եթէ մեռանիցի՝ բազում
արգիւնս առնէ : Որ սիրէ զանձն իւր՝ ա-
ձակէ զնա . և որ ատեայ զանձն իւր յաշ-
խարհիս յայսմիկ, ի կեանսն յաւիտենական
26 պահեսցէ զնա : * Եթէ ոք զիս պաշտիցէ,
զկնի իմ եկեսցէ . և ուր եմն եմ, անդ և
պաշտօնեայն իմ եզիցի . եթէ ոք զիս պաշ-
տիցէ , պատուեսցէ զնա Հայրն իմ :
27 * Արդ այժմ անձն իմ խռովեալ եւս զինչ
ասացից , եթէ Հայր՝ ապրեցո զիս ի ժամ
աստի յայսմանէ . այլ վասն այսորիկ եկի ի
28 ժամս յայս : * Հայր՝ փառաւորեա զանուն
քո : Ելին բարբառ յերկնից . և փառաւորե
արա-

Մատ. 10. 39. 16. 25. Ղուկ. 17. 33. Յովհ. 8. 35. 12. 24.

արարի , և դարձեալ փառաւոր արարից ։
* Եւ ժողովուրդն որ կայր և լսէր՝ ասէին , 29
որոտումն լինէր ։ Կէսքն ասէին . Հրեշտակ
խօսեցաւ ընդ նմա ։ * Պատասխանի ետ յի՛ և 30
ասէ . ոչ վասն իմ ինչ եկն բարբառս այս, այլ
վասն ձեր ։ * Յիմիկ դատաստան է աշ- 31
խարհիս այսորիկ . այժմիկ իշխան աշխար-
հիս այսորիկ ընկեցցի արտաքս ։ * Եւ ես 32
յորժամ բարձրացայց յերկրէ , զամենեսին
ձգեցից առ իս։ * Այս ասէր, նշանակեալ՝ 33
թէ որով մահու մեռանելոց իցէ ։ * Պա- 34
տասխանի ետ նմա ժողովուրդն . մեք լուաք
‖ Սամ . ‖ յօրինաց՝ եթէ քրիստոս կայ , և դու
109. 4. զիա՞րդ ասես՝ թէ պարտ է բարձրանալ որդ-
Եզեկ . ի՞ . ւոյ մարդոյ . ո՞վ է այն որդին մարդոյ ։ * Ա- 35
Դան . 7. 14. սէ ցնա յի՛ . փոքր միւս ևս ժամանակ լոյս ընդ
ձեզ է . գնացէ՛ք մինչդեռ լոյսն ունիք, զի
մի խաւար ձեզ հասցէ . զի որ գնայ ՚ի խա-
ւարի , ոչ գիտէ յո՛ երթայ ։ * Մինչդեռ 36
լոյսն ընդ ձեզ ունիք՝ հաւատացէ՛ ՚ի լոյսն,
զի որդիք լուսոյ եղիջիք ։ զայս խօսեցաւ յի՛,
և չոգաւ՝ թաքեաւ ՚ի նոցանէ ։ * Եւ այն- 37
չափ նշանս արարեալ էր առաջի նո՛ . և նո-
քա ոչ հաւատային ՚ի նա . * զի լցցի բանն 38
‖ Եսա . 53. 1. Եսայեայ մարգարէի՝ զոր ասացն . ‖ տէ՛ր ո՞
Հռ . 10. 16. հաւատաց ՚ի լուր մեր, և բազուկ տեն ո՞մ
յայտնեցաւ։ * Վասն որոյ ոչ կարէին հա- 39
‖ Եսա . 6. 9. ւատալ, զի միւսանգամ ասէ Եսայի . * ‖ Թէ 40
Գուբ . 28. 26. նո՛ . զի մի տեսցեն աչօք , և խմացին սրտ-
իւք , և դարձցին՝ և բժշկեցից զնոսա ։
* Այս ասաց Եսայի՝ զի տեսցէ զփառս նո՛, 41
և

42 և խօսեցաւ վա՛տ նը՛ն ։ * Ի՛սայ օսկայն և յիշ-
խանաց անտի բազումք հաւատացին ՚ի նա ։
այլ վա՛տ փարիսեցւոցն ո՛չ յայտնէին , զի մի՛
43 ՚ի ժողովրդենէն ելանիցեն ։ * Վա՛նգն սի-
րեցին զփառս մարդկան՝ առաւե՛լ քան զՔ-
փառսն ՅՍ ։

44 * Ի՛սու յա՛ղաղակեր՝ և ասէր ։ որ հաւատայ ԼՂ
յիս՝ ո՛չ հաւատայ յիս , այլ յայն՝ որ առա-
45 քեացն զիս ։ * Ի՛սու որ տեսանէ զիս , զայն
46 տեսանէ՝ որ առաքեացն զիս ։ * Ի՛ս լոյս
յաշխարհ եկի , զի ա՛մ որ հաւատայ յիս՝ ՚ի
47 խաւարի մի՛ ՃՃասցէ ։ * Ի՛սու եթէ ոք լսիցէ
բանից իմոց , և ո՛չ պահեսցէ , ես ո՛չ դատիմ
զնա ։ քանզի ո՛չ եկի՝ ՚ի թէ դատեցայց զաշ- ՚ի Դատ ։
48 խարհ , այլ զի փրկեցից զաշխարհ ։ * Ո՛ր ա- 9. 56.
նարգէ զիս , և ո՛չ ընդունի զբանս իմ , գոյ՝ 3. 17.
որ դատի զնա ։ քանզի զոր ես խօսեցայ , նա
49 դատի զնա յաւուրն յետնում ։ * Ո՛չ ես
յանձնէ իմմէ ո՛չ խօսեցայ ։ այլ որ առա-
քեացն զիս Հայր , նա ետ ինձ պատուէր
50 զինչ ասացից՝ և զինչ խօսեցայց ։ * Ի՛սու գի-
տեմ՝ եթէ պատուէրն այն կեանք են յաւի-
տենականք ։ արդ՝ զոր ես խօսիմ , որպա՛ս ա-
սաց ինձ Հայրն այնպէս խօսիմ ։

ԳԼՈՒԽ ԺԳ ։

1 Յառաջագոյն ‖ քան զտօնն զատկի , գի- ԼՂ
տաց յա՛ , թէ Հասեալ է ժամ նո՛ր՝ զի փո- ‖ Ա՛տ ։
խեսցի յաշխարհէ առա՛տ առ Հայր , սիրեաց 26. 2.
զիւրսն՝ որ յաշխարհի աստ են ։ խոպա՛ս սի-
2 րեաց զնոսա ։ * Ի՛ ի լինել ընթրեացն ,
սատանայի հոգ արկեալ էր ՚ի սիրտ՝ զի մատ-

նեսցի զնա յուդա սիմոնեի իսկարիովտաց-
ւոյ . * գիտաց յն՝ զի զնմ ինչ ետ հայր ՚ի 3
ձեռս նը , և թէ յն՚ել՝ և առ Ա՚ծ երթայ ,
* յառնէ յընթրեաց անտի , և դնէ զհան- 4
դերձան , և առեալ ընդնջակ մի՝ սփածաւ :
* լ՚ւ ապա առեալ ջուր՝ արկ ՚ի կոնք , և 5
սկսաւ լուանալ զոտս աշակերտացն . և սրբ-
էր զընջակաւն՝ զոր սփածեալ էր : * գ՚այ 6
առ սիմոնէ պետրոս . և նա ասէ ցնա . տ՚էր՝
գո՞ւ զիմ զոտս լուանաս : * պատասխանի 7
ետ նմա յն՝ և ասէ . զոր ինչ ես գործեմ ,
դու այժմ ո՛չ գիտես . բայց ապա գիտասջիր :
* լ՚ասէ ցնա պետրոս . ո՛չ լուասցես զոտս իմ 8
յաւիտեան : պատասխանի ետ նմա յն՝ . եթէ
ո՛չ լուացից զքեզ՝ ո՛չ ունիս բա՚ւ ինձ մնալոյ : * լ՚ա- 9
սէ ցնա սիմոն պետրոս . տ՚էր՝ մի միայն զոտս
իմ , այլ և զձեռս և զգլուխ : * լ՚ասէ ցնա 10
յն՝ . լուացեալն չի՛ ինչ պիտոյ՝ բայց զի զոտ-
սըն լուանայցէ , քանզի ամենևին սուրբ է .
|| վեր . || և դուք սուրբ էք , այլ ո՛չ ամենեքին : * ո՚չ 11
15 . 3. գիտէր զայն՝ որ մատնելոցն էր զնա . վասն
այնորիկ ասաց՝ թէ ո՛չ ամենեքին սուրբ էք :
* լ՚ւ յորժամ լուաց զոտս նոցա , առ զհան- 12
դերձան իւր և դարձեալ բազմեցաւ , և ա-
սէ ցնոս . գիտէ՞ք զինչ արարի դձեզ : * գ՚ուք 13
կոչէք զիս վարդապետ և Տ՚ր . և բարւոք ա-
սէք , քանզի եմ իսկ : * լ՚սկ արդ՝ եթէ ես 14
լուացի զոտս ձեր՝ տ՚էրս և վարդապետս , և
դուք պարտիք զմիմեանց ոտս լուանալ :
* ո՚չ օրինակ մի ետու ձեզ , զի որպէս ես 15
ձեզ արարի , և դուք առնիջիք :
լ՚ո՚ո՚ * լ՚մին ամէն ասեմ ձեզ . ո՛չ է ծառայ մեծ 16

քան

քան զաեր իւր . և ոչ առաքեալ՝ մեծ քան
17 զայն՝ որ առաքեացն զնա : * Եթէ զայս գի-
տէք . երանելի եւս էք՝ եթէ առնիցէք զայս :
18 * Ոչ վասն ամենեցունն ձեր ասեմ . զի ես
գիտեմ , զորս ընտրեցեալ . այլ զի լցցի գիրն ,
Թէ || որ ուտէր ընդ իս հաց՝ արար ինձ խա-
19 բէութիւն : * Յայսմ հետէ իսկ ասեմ ձեզ
մինչչև եղեալ , զի յորժամ լինիցի՝ հաւա-
20 տասջիք Թէ ես եմ : * || Ամէն ամէն ասեմ
ձեզ . որ ընդունի զոր ոք ես առաքեցից , զիս
ընդունի , և որ զիս ընդունի , ընդունի զայն՝
21 որ առաքեացն զիս : * Զայս իբրև ասաց
յս , խռովեցաւ յոգի իւր՝ վկայեաց և ասէ .
|| ամէն ամէն ասեմ ձեզ , զի մի ոմն ի ձէնջ
22 մատնելոց է զիս : * Նայէին ընդ միմեանս ա-
շակերտքն տարակուսեալք , Թէ զումի՞ ա-
23 սիցէ : * || Էր ևս մի ոմն յաշակերտացն բազ-
24 մեալ առ յիսս , զոր սիրէրն յս : * Կնարիկ
նմա սիմովն պետրոս՝ հարցանել՝ ո՞վ իցէ , վր
25 որոյ ասէն : * Նա անկեալ զկանջօքն յիսի ,
26 ասէ ցնա . տէր՝ ո՞վ է : * Պատասխանի Եսս
յս և ասէ . այն է՝ որում ես Թացից զպա-
տառն՝ և տացս և Թացեալ զպատառն տայ
27 յուդայի սկարիովտացւոյ : * Եւ յետ պա-
տառոյն՝ ապա եմուտ ի նա սատանայ : և
ասէ ցնա յս . արդ՝ զոր ինչ առնելոց ես՝ ա-
28 րա վաղվաղակի : * Եւ զայս ոչ ոք իմացաւ ի
բազմականաց անտի , Թէ առ ինչ ասաց ցնա
29 * Ոմանք համարէին , Թէ՝ զի արկղն
ունէր յուդա , ասաց նմա յս , գնեա զինչ՝ որ
պիտոյ իցէ մեզ ի տոնիս . և կամ՝ զի աղքա-
30 տաց ինչ տացէ : * Իսկ նորա առեալ զպա-
տառն՝

|| Մ-գր 10 . 24 . Վ-յոհ . 15 . 20 .
|| Ս-ղմ . 40 . 10 .
|| Մ-գր 14 . 40 . Ղ-ւկ . 10 . 16 .
|| Մ-գր 26 . 21 . Մ-ւկ . 14 . 18 . || Վ-յոհ . 21 . 20 .

տաւն՝ եւ արտաքս վաղվաղակի . եւ էր գի-
շեր :

ԼԱ

* Նա իբրեւ եկ, ասէ յն . այժմ փառաւորե- 31
ցաւ որդի մարդոյ . և նա փառաւորեցաւ
ի նմա : * Օի եթէ նա փառաւորեցաւ ի 32
նմա , և նա փառաւորեսցէ զնա յանձն իւր .
և վաղվաղակի փառաւորեսցէ զնա : * || Ը- 33
գեակք իմ՝ փոքր ինչ ժամանակ ես ձեզ եմ .
|| Վէր . || ինդրիցէք զիս . և ոյզ ասացի ցհրէայսն , 7 . 34 .
եթէ ուր եմն երթամ , դուք ոչ կարիք գալ
|| Վեր . և արդ ձեզ ասեմ : * || Պատուիրան նոր 34
19 . 18 . տամ ձեզ , զի սիրիցէք զմիմեանս . ոյզ սիրե- 15 . 12 .
ցի ես զձեզ , զի և դուք սիրեսջիք զմիմեանս :
* Այսմ գիտասցեն ամենեքեան՝ եթէ իմ 35
աշակերտք էք , եթէ սիրիցէք զմիմեանս :
* Ասէ ցնա սիմոն պետրոս . տէր՝ յո՞ւր եր- 36
թաս : պատասխանի ետ յն , ուր եմն եր-
թամ՝ դու ոչ կարես այժմ գալ զկնի իմ,
բայց ապա եկեսցես զկնի իմ : * Ասէ ցնա 37
պետրոս . տէր՝ ընդէ՞ր ոչ կարիցեմ գալ
այժմ զկնի քո . արդէն զանձն իմ խակ եդից
ի վերայ քո : * Պատասխանի ետ յն . զանձն 38
|| Մատ . քո դիցես ի վերայ իմ . || ամէն ամէն ասեմ
26 . 34 . քեզ . չէ՛ իցէ հաւտ խոսեալ , մինչ դու ե-
Ա՛ռել . րիցէ ուրասցիս զիս :
14 . 30 .
Ղուկ . 22 . 34 .

ԳԼՈՒԽ ԺԴ .

Մի խռովեսցին սիրտք ձեր . այլ հաւա- 1
տայէք յն՞ , և յիս հաւատայէք : * Ի 2
տան հօր իմոյ օթեվանք բազումք են . ապա
թէ ոչ՝ ասացեալ էր իմ ձեզ , թէ երթամ
պատրաստեմ ձեզ տեղի : * Նա եթէ եր- 3
թամ

թամ և պատրաստեմ ձեզ տեղի, գարձեալ
գամ, և առնում զձեզ առ իս . զի ուր եմն
4 իցեմ, և դուք անդ իցէք : * Եւ ուր եր-
թամն՝ գիտիցէք , և զճանապարհն գիտի-
5 ցէք : * Ասէ ցնա Թովմաս . տէր՝ ոչ գի-
տեմք յո՞ երթաս , և զիա՞րդ զճանապարհն
6 կարասցուք գիտել : * Ասէ ցնա յի՛սուս . ես եմ
ճանապարհ և ճշմարտութի՛ւն և կեանք . ոչ՛ք
7 գայ առ Հայրն՝ եթէ ոչ ինէ : * Եթէ զիս
գիտիք՝ ապա և զՀայրն իմ գիտիք , և այ-
8 սուհետև գիտասջի՛ք զնա : * Ասէ ցնա փի-
լիպպոս . տէր՝ ցո՛ց մեզ զՀայրն՝ և շատ է
9 մեզ : * Ասէ ցնա յի՛սուս . այսչափ ժամանակս
ես ընդ ձեզեմ, և ո՞չ ծանեար զիս փիլիպպէ . որ
ետես զիս՝ ետես զՀայրն . և դու զիա՞րդ ա-
10 սես՝ եթէ ցո՛ց մեզ զՀայրն : * Ո՞չ հաւատաս՝
եթէ ես ՚ի Հայրն , և Հայր յիս է . զբանս զոր
ես խօսիմ ընդ ձեզ, ո՛չ եթէ յանձնէ ինչ խօ-
սիմ, այլ Հայրն՝ որ յիս բնակեալ է , նա գոր-
11 ծէ զգործսն : * Հաւատացէ՛ք ինձ, եթէ ես
12 ՚ի Հայրն՝ և Հայր յիս : * Ա՛յլապէս եթէ ոչ՝ գոնէ
զի՛ս գործոցն հաւատացէ՛ք ինձ : ամէն ամէն
ասեմ ձեզ , եթէ որ հաւատայն յիս , զգործ-
սէն զոր ես գործեմ՝ և նա գործեսցէ , և մե-
ծամեծս ևս քան զնոսա գործեսցէ . զի ես || Մատ.
13 առ Հայրն երթամ : * Եւ զոր ինչ խնդրի- 7. 7.
14 ցէք յանուն իմ, արարից զայն . * զի փառա- Վաստ. 14. 23.
ւորեսցի Հայրն յորդի :
15 * Եթէ սիրէք զիս՝ զպատուիրանս իմ պա-
16 հեսջի՛ք : * Եւ ես աղաչեցից զՀայրն , և այլ
մխիթարիչ տացէ ձեզ . զի ընդ ձեզ բնակեսց
17 ցե՛ն ՚ի յաւիտեան . * զՀոգին ճշմարտութե՛ն ,

զոր

զոր աշխարհս ոչ կարէ ընդունել. զի ոչ տե-
սանէ զնա, և ոչ ճանաչէ զնա. բայց դուք
ճանաչէք զնա, զի առ ձեզ բնակեսցէ՝ և ի
ձեզ եղիցի: * Ոչ թողից զձեզ որբս. գամ 18
առ ձեզ: * Փոքր միւս ևս՝ և աշխարհս ոչ 19
ևս տեսանէ զիս, բայց դուք տեսանիցէք
զիս. զի ես կենդանի եմ, և դուք կենդանի
լինիցիք: * Յայնմ աւուր գիտասջիք 20
դուք, զի ես՝ ի հօր իմում՝ և դուք յիս՝ և
ես՝ ի ձեզ: * Որ ունի զպատուիրանս իմ՝ և 21
պահէ զնա, նա է որ սիրէ զիս. և որ սիրէն
զիս՝ սիրեսցի՝ ի հօրէ իմմէ. և ես սիրեցից
զնա, և երևեցուցից նմա զիս: * Ասէ ցնա 22
Յուդա ոչ սկարիովացին. տէր՝ զի՞ եղև՝ զի
մեզ յայտնելոց ես զքեզ՝ և ոչ աշխարհի:
* Պատասխանի ետ Յի՛ս և ասէ ցնա. եթէ 23
ոք սիրէ զիս՝ զբանն իմ պահեսցէ, և Հայր
իմ սիրեսցէ զնա. և առ նա եկեսցուք՝ և
օթևան առ նմա արասցուք. * և որ ոչն 24
սիրէ զիս՝ զբանն իմ ոչ պահէ. և բանն իմ
զոր լսէք՝ ոչ է իմ, այլ հօրն՝ որ առաքեացն
զիս:
* Ա՛յս խօսեցայ ընդ ձեզ՝ մինչ առ ձեզս 25
եմ: * Իսկ մխիթարիչն Հոգի սո՝ զոր ա- 26
ռաքեսցէ Հայր յանուն իմ, նա ուսուսցէ
ձեզ զամ՛, և յիշեցուսցէ զամ՝ որինչ ասա-
ցի ձեզ: * Խաղաղութի՛ն թողում ձեզ, զխա- 27
ղաղութի՛ն զիմ տամ ձեզ, ոչ ոպ աշխարհս
տայ՝ տամ ես ձեզ. մի՛ խռովեսցին սիրտք
ձեր, և մի՛ զանգիտեսցին: * Լուայք, զի 28
ասացի ես ձեզ՝ Թէ երթամ՛, և գամ՛ առ ձեզ.
եթէ սիրէիք զիս՝ ապա ուրախ լեալ էր ձեր՝
Թէ

թէ ես առ հայրը երթամ, զի հայրը իմ մեծ
29 է քան զիս ։ * Եւ այժմ ասացի ձեզ մինչ-
եւ եղեալ. զի յորժամ լինիցի՝ հաւատասջիք ։
30 * Ոչ ևս այլ շատ խօսեցայց ընդ ձեզ.
գայ իշխան աշխարհիս այսորիկ՝ և ինչ
31 ոչ գոյանէ ։ * Այլ զի ծանիցէ աշխարհ.
եթէ սիրեմ զհայրը ։ ‖ և ոյզ պատուիրեաց ‖ Գլուխ .
ինձ հայրն՝ այնպէս առնեմ. ծն արիք՝ գնասջիք ։ 2. 23.
ցուք աստի ։

ԳԼ. ԺԵ.

1 Ես եմ որթն ճշմարիտ, և հայրը իմ մշակ
2 է ։ * Ամենայն ուռ որ չիս ի՝ և ոչ բերէ
պտուղ, կտրէ զնա. և ամ որ բերէ պտուղ՝
սրբէ զնա, զի առաւել ևս պտղաբերէ լինիցի ։
3 * ‖ Դուք արդէն իսկ սուրբ էք վ ս բանին՝ ‖ Վեր .
4 զոր խօսեցայ ընդ ձեզ ։ * Կացէք յիս՝ և ես՝ի 13. 10.
ձեզ. որպէս ոուռն ոչ կարէ պտուղ բերել
յանձնէ իւրմէ, եթէ ոչ իցէ հաստատեալ
յորթն, նոյնպէս և դուք՝ եթէ ոչ յիս հաս-
5 տատեալ իցէք ։ * Ես եմ որթն՝ և դուք ոուռ-
որ հաստատեալ է յիս՝ և ես՝ի նա, նա բե-
րէ պտուղ յոյժ. զի առանց իմ ոչինչ կա-
6 րէք առնել ։ * Եթէ ոք ոչ է հաստատեալ
յիս, եղև նա արտաքս իբրև զուռն՝ և ցամ-
քեցաւ, և ժողովեն զնա և՝ի հուր արկա-
7 նեն՝ և այրի ։ * Եթէ կայիք յիս՝ և բանք
իմ՝ի ձեզ կայցեն, որինչ կամիցիք խնդրես-
8 ջիք՝ և լինիցի ձեզ ։ * Յայսմիկ փառաւորե-
ցաւ հայր իմ, զի պտուղ յոյժ բերիցիք. և
9 եղիջիք իմ աշակերտք ։ * Որպէս սիրեաց
զիս հայր, և ես սիրեցի զձեզ. հաստատեցէք
կա-

հագիք ՚ի սէր իմ։ * Եթէ պահիցէք զպատ- 10
ուիրանս իմ, կացջիք ՚ի սէր իմ. ոյզ ես ըզ-
պատուիրանս Հօր իմոյ պահեցի, և կամ ՚ի
սէր նր ։ * Զայս խօսեցայ ընդ ձեզ, զի ու- 11
րախութիւն իմ ՚ի ձեզ իցէ, և ձեր ուրախու-
|| Վեր. Թիւն լցեալ եղիցի ։ * || Զայս է պատուէր 12
13. 34. իմ, զի սիրեսջիք զմիմեանս, ոյզ և ես զձեզ
Եփես. սիրեցի ։ * || Ոչ ես քան զայս սէր ոչ- 13
5. 2. նի, եթէ զանձն իւր դիցէ ՚ի վր բարեկա-
մաց իւրոց ։ * Դուք բարեկամք էք իմ, ե- 14
թէ առնիցէք՝ զոր ես պատուիրեմ ձեզ ։
* || Ես կոչեմ զձեզ ծառայս, զի ծառայն 15
ոչ գիտէ զինչ գործէ տէրն նր. այլ զձեզ
կոչեցի բարեկամս, զի զամ, զոր լուայ ՚ի
Հօրէ իմմէ՝ ծանուցի ձեզ ։ * || Ես եթէ դուք 16
ընտրեցիք զիս. այլ ես ընտրեցի զձեզ, և ե-
դի զձեզ. զի դուք երթայցէք՝ և պտղաբերք
լինիցիք. և պտուղն ձեր կացցէ ։ և զոր ինչ
խնդրիցիք ՚ի Հօրէ իմմէ յանուն իմ, տացէ
|| Յով. ձեզ ։ * || Զայս պատուիրեմ, զի սիրեսջիք 17
3. 11. 4. 7. զիմեանս ։ * Եթէ աշխարհ զձեզ ատէ, 18
գիտասջիք զի նախ զիս ատեաւ ։ * Եթէ 19
յաշխարհէ աստի էիք՝ աշխարհ զիւրսն սի-
րեր արդեօք. բայց զի ոչ՚ք յաշխարհէ. այլ
ես ընտրեցի զձեզ յաշխարհէ, վ՚ս այնօրիկ
ատեայ զձեզ աշխարհ ։ * Յիշեցէք զբանն 20
|| Վեր. զոր ասացի ձեզ, Թէ ոչ է ծառայ մեծ քան
13. 16. Մատթ. զտէր իւր. եթէ զիս հալածեցին, ասպա և
10. 24. զձեզ հալածեսցեն. եթէ զբանն իմ պահե-
|| Մատթ. ցին, ասպա և զձեր պահեսցեն ։ * Եւ զայ- 21
24. 9. նոսիկս արասցեն ՚ի ձեզ վ՚ս անուան իմոյ. զի
ոչ գիտեն զայն՝ որ առաքեացն զիս ։ * Եթէ 22
Թէ

Թէ չէր եկեալ՝ և խօսեցեալ էր նոսա , մեղ
ինչ ոչ գոյր նոցա. բայց արդ չիք պատճառք
23 ՚ի մեղսց իւրեանց : * Որ զիսատեայ՝ և
24 զՀայրն իմ ատեայ : * Եթէ զգործսն չէր
գործեալ ՚ի նոսա , զոր ոչ այլ ոք գործեաց,
մեղ ինչ ոչ գոյր նոցա. բայց արդ տեսին՝ և ա-
25 տեցին՝ և զիս և զՀայրս իմ : * Այլ զի լցցի
բանն , որ յօրէնսն նոցա գրեալ է , ‖ Թէ ատե- ‖ Ψ·ԿԹ·
26 ցին զիս տարապարտուց : * ‖ Բայց յորժամ 24· 19·
եկեսցէ Մխիթարիչն՝ զոր ես առաքեցից ձեզ ‖ Գ·ԺԵ· 24· 49·
՚ի Հօրէ՝ զՀոգին ճշմարտուե , որ ՚ի Հօրէ ե-
27 լանէ , նա վկայեսցէ վմ իմ: * և դուք վը-
կայէք՝ զի ՚ի սկզբանէ էք ես ընդ :

ԳԼ: ԻԵ:

1 Զայս խօսեցայ էր ձեզ՝ զի մի գայթագղես-
2 ջիք : * Ի ժողովրդոց իւրեանց Հանի-
ցեն զձեզ. այլ եկեսցէ ժամանակ՝ զի ամ
որ սպանանիցէ զձեզ, Համարիցի պաշտօն
3 մատուցանել Աստ : * Եւ զայն արասցեն ընդ
ձեզ. քանզի ոչ ծանեան զՀայր՝ և ոչ զիս :
4 * Այլ և զայս խօսեցայ էր ձեզ՝ զի յորժամ
եկեսցէ ժամանակ՝ յիշիցէք՝ Թէ ես ասացի
5 ձեզ : * Զայս ՚ի սկզբանէ ոչ ասացի ձեզ,
քանզի ընդ ձեզ էի : Բայց արդ երթամ ես
առ առաքիչն իմ. և ոչ ոք ՚ի ձենջ Հարցանէ
6 զիս , Թէ յո՞ երթաս : * Այլ զի զայս խօսե-
ցայ էր ձեզ, տրտմութի եղեալ սիրտս ձեր :
7 * Այլ ես զճշմարիտն ասեմ ձեզ. լաւ է
ձեզ Եթէ ես երթամ. զի Եթէ ես ոչ եր-
թայց՝ Մխիթարիչն ոչ եկեսցէ առ ձեզ. ա-
պա Եթէ երթամ, առաքեցից զնա առ ձեզ :

* Եւ

* Այնուհետեւ յանդիմանեսցէ զաշխարհ 8
վասն մեղացն՝ եւ վասն արդարութեան՝ եւ վասն
դատաստանին։ * Վասն մեղացն՝ զի ոչ հա- 9
ւատան յիս. * վասն արդարութեան՝ զի առ 10
Հայրն իմ երթամ, եւ ոչ եւս տեսանէք զիս.
* վասն դատաստանի՝ զի իշխան աշխարհիս 11
այսորիկ դատապարտեալ է։ * Դեռս բազում 12
ինչ ունիմ ասել ձեզ՝ այլ ոչ կարէք հան-
դուրժել այժմիկ։ * Բայց երբ եկեսցէ նա 13
Հոգին Ճշմարտութեան, առաջնորդեսցէ ձեզ
ամենայն Ճշմարտութեան. զի ոչ ելից յանձնէ ինչ
խօսիցի, այլ զոր լսիցէ՝ խօսիցի, եւ զգալոցն
պատմեսցէ ձեզ։ * Նա զիս փառաւորեսցէ, 14
զի յիմմէ առնուցու՝ եւ պատմեսցէ
ձեզ։ * Ամենայն զոր ունի Հայրն՝ իմ է. վասն 15
այնորիկ ասացի ձեզ, թէ յիմմէ առնու-
նուցու՝ եւ պատմեսցէ ձեզ։
* Փոքր մի, եւ ոչ եւս տեսանէք զիս, եւ ա- 16
պա սակաւիկ մի՝ եւ տեսանիցէք զիս. եւ ես
երթամ առ Հայրն։ * Ասեին ոմանք յաշա- 17
կերտաց անտի ցմիմեանս. զի՞նչ է այս՝ զոր
ասէ ցմեզ, թէ փոքր մի՝ եւ ոչ տեսանէք զիս,
եւ դարձեալ սակաւիկ մի՝ եւ տեսանիցէք զիս.
եւ թէ ես առ Հայրն երթամ։ * Ասէին, 18
զի՞նչ է այն փոքր միւս ևս, չգիտեմք
զի՞նչ խօսի։ * Գիտացեալ եհան կամ ինն ցնա 19
հարցանել, եւ ասէ ցնա. վա՞ այդորիկ խնդ-
րէք ընդ միմեանս՝ զի ասացի թէ փոքր մի՝ եւ
ոչ տեսանէք զիս, եւ դարձեալ սակաւիկ միւս
ևս, եւ տեսանիցէք զիս։ * Ամէն ամէն ա- 20
սեմ ձեզ, զի լայջիք՝ եւ ողբասջիք դուք, եւ
աշխարհ խնդասցէ. դուք տրտմեսջիք, այլ

տրտ-

21 տրտմութիւն ձեր յուրախութի՛ եղիցի։ * Կին
յորժամ ծնանիցի՝ տրտմութի՛ ե նմա, զի
հասեալ է ժամ նո՛ր. այլ յորժամ ծնցի ըզ-
մանուհին, ո՛չ ևս յիշէ զնեղութի՛ն վ՛ն խընդ-
22 դութի՛ն, զի ծնաւ մարդ յաշխարհ։ * Եւ
դուք այժմ տրտմո՛ւթիւն ունիք. այլ դարձեալ
տեսից զձեզ, և ուրախ լիցին սիրտք ձեր. և
զուրախութի՛ն ձեր ոչ՛ք հանիցէ ՚ի ձենջ։
23 * Եւ յայնմ աւուր զիս ինչ ո՛չ հարցանիցէք։
|| Ա՛մէն ամէն ասեմ ձեզ՝ զի զոր ինչ խնդ- || Մ-ոլ 7· 7·
րիցէ՛ք ՚ի հօրէ իմմէ յանուն իմ, տացէ ձեզ։ Մ-ոլ· 11·24·
24 * Մի՛նչև ցայժմ ոչինչ խնդրեցէ՛ք յանուն Ղ-ի- 11· 9·
իմ. խնդրեցէ՛ք, և առնուցուք, զի ուրա- Վեր 14·13·
25 խութի՛ն ձեր լցեալ իցէ։ * Զայս առակօք
խօսեցայ ընդ ձեզ. եկեսցէ ժամանակ՝ յոր-
ժամ ո՛չևս առակօք խօսեցայց ընդ ձեզ. այլ
26 յայտնապէս զհօրէ պատմեցից ձեզ։ * Յայնմ
աւուր խնդրեսջի՛ք յանուն իմ. և ո՛չ ասեմ
ձեզ՝ եթէ ես աղաչեցից զՀայրն վասն ձեր.
27 * զի ինքն իսկ Հայրն սիրէ զձեզ՝ զի դուք զիս
սիրեցի՛ք, և հաւատացի՛ք՝ եթէ ես յի՛նչ եղէ։
28 * Եւ՛ ի հօրէ՝ և եկի յաշխարհ, դարձեալ
թողում զաշխարհ, և երթամ առ Հայր։
29 * Ա՛սեն ցնա աշակերտքն. ահա արդ յայտ-
նապէ՛ս խօսիս. և առակ և ո՛չ մի՛ նիչ ասես։
30 * Ա՛յժմիկ գիտեմք՝ եթէ գիտես զնմա՛. և
ոչինչ պիտոյ է՝ եթէ ոք հարցանիցէ զքե՛զ.
31 յայսմիկ հաւատամք՝ եթէ յի՛նչ եղեր։ * Պա-
տասխանի ետ նո՛ր Յի՛սուս, և ասէ. այ՛ժմ հաւա-
32 տայք։ * || Ա՛հա եկեսցէ ժամ, և եկեալ || Մ-ոլ
իսկ է, զի ցրուեսջի՛ք իւրաքանչիւր առ ինք, 26· 31·
և զիս միայն թողուցուք. և չե՛մ միայն, զի Մ-ոլ· 14· 27·
Հայրն

Հայր ընդ իս է ։

* Ո այս խօսեցայ ընդ ձեզ , զի ընդ իս խաղաղութիւն ունիցիք . յաշխարհի աստ նեղութիւն ունիցիք , այլ քաջալերեցարուք , զի ես յաղթեցի աշխարհի ։ 33

ԳԼՈՒԽ ԺԷ ։

Ա Այս իբրև խօսեցաւ Յս , ամբարձ զաչս իւր յերկինս և ասէ . Հայր՝ հասեալ է ժամ , փառաւորեա զորդի քո , զի և որդի քո փառաւորեսցէ զքեզ ։ * Որպէսետուր նմա իշխանութիւն ամենայնի , զոր ետուր նմա , տացէ զկեանսն յաւիտենական ։ * Այս են յաւիտենական կեանք , զի ծանիցեն զքեզ միայն ճշմարիտ Ած՝ և զոր առաքեցեր զՅս քրիստոս ։ * Ես զքեզ փառաւորեցի յերկրի . զգործն կատարեցի , զոր ետուր ինձ՝ զի արարից ։ * և այժմ փառաւորեա զիս Հայր՝ առ՝ի քեն փառօքն՝ զոր ունէի յառաջ քան զլինելն աշխարհի առ՝ի քեն ։ * Յայտնեցի զանուն քո մարդկան՝ զորս ետուր ինձ յաշխարհէ . քո էին , և ինձ ետուր զնոսա . և զբանն քո պահեցին ։ * Այժմ գիտացին՝ եթէ զամենայն զոր ետուր ինձ , առ՝ի քեն են ։ * զի զբանն՝ զոր ետուր ինձ , ետու նոցա . և նոքա ընկալան , և ծանեան ճշմարտութիւն՝ եթէ առ՝ի քեն ելի . և հաւատացին՝ եթէ դու առաքեցեր զիս ։ * Ես վասն նոցա աղաչեմ , և ոչ վասն աշխարհի աղաչեմ . այլ վասն նոցա՝ զորս ետուրն ինձ , զի քո են ։ * Եւ որ ինչ իմ է , ամ քո է . և որ ինչ քո է , այն իմ է . և փառաւորեալ եմ՝ի նոսա ։ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

ՅՈՎՀ. 28. 18.

* Եւ

11 * Այլ ես ոչ ևս եմ յաշխարհի, և նոքա յաշ-
խարհի են, և ես առ քեզ գամ. Հայր սո՛ր
պահեա զնոսա յանուն քո, որովետուր ինձ.
12 զի եղիցին մի, ոպէս և մեք մի եմք: * Մինչ
էի յաշխարհի ընդ նմա, ես պահէի զնոսա յանուն
քո՝ || որով ետուր ինձ, և պահեցի. և ոչ ոք || Վեր. 18. 9.
՚ի նոցանէ կորեաւ, բայց որդին կորստեան, || Աստ. 108. 8.
|| զի գիրն լցցի:
13 * Այժմ արդ առ քեզ գամ. և զայս խօսիմ
յաշխարհի, զի ունիցին զուրախութիւնն իմ
14 լիով յանձինս իւրեանց: * Ես ետուս նոցա
զբանն քո. և աշխարհն ատեաց զնոսա, զի չեն
15 յաշխարհէ, ոպէս և ես չեմ յաշխարհէ: * Ոչ
զայս աղաչեմ, զի բարձցես զնոսա յաշխարհէ.
16 այլ զի պահեսցես զնոսա ՚ի չարէ: * Յաշխարհէ
ասամի չեն, որպէս և ես չեմ յաշխարհէ:
17 * Սո՛ւրբ արա զնոսա ճշմարտութեա՛ք քով. զի քո
18 բանդ ճշմարտութի՛ւն է: * Որպէս զիս առա-
քեցեր յաշխարհ՝ և ես առաքեցի զնոսա յաշ-
19 խարհ: * Ես ՚ի վե՛ր նոցա ես սուրբ առնեմ
զանձն իմ, զի եղիցին և նոքա սրբեալք ճըշ-
20 մարտութե՛ամբ: * Ո՛չ ոչ վե՛ր նոցա միայն աղա-
չեմ, այլև վասն նո՛ր հաւատացելոց բանիւն
21 նո՛ցա իս. * զի ամենեքին մի իցեն, ոպէս դու
հայր իս՝ և ես ՚ի քեզ, զի և նոքա ՚ի մեզ
իցեն. զի և աշխարհ հաւատասցէ՝ եթէ դու
22 առաքեցեր զիս: * Ես՝ զփառսն զոր ետուր
ինձ՝ ետու նոցա, զի իցեն մի՝ ոպէս և մեք մի
23 եմք: * Ես ՚ի նոսա՝ և դու յիս, զի եղիցին
կատարեալք ՚ի մի. և գիտասցէ աշխարհ՝
եթէ դու առաքեցեր զիս. և սիրեցեր զնոսա
24 որպէս դու զիս սիրեցեր: * Հայր՝ զորս ե-

տուր

տուրն ինձ, կամիմ՝ զի ուր եմն եմ, և նո-
քա իցեն ընդ իս. զի տեսանիցեն զփառն իմ,
զոր ետուրն ցիս. զի սիրեցեր զիս յառաջ
քան զլինելն աշխարհի։ * Հայր արդար՝ և 25
աշխարհ զքեզ ոչ ծանեաւ. այլ ես զքեզ ծա-
նեայ, և նոքա ծանեան՝ եթէ դու առաքե-
ցեր զիս։ * Եւ ծանուցի նոցա զանուն քո, և 26
ծանուցից. զի սէրն զոր սիրեցեր զիս՝ ի նո-
իցէ, և ես ի նոսա։

ԳԼՈՒԽ ԺԷ.

Զայս իրրև ասաց յի, ել աշակերտօքն 1
Հանդերձ յայսկոյս ձորոյն կեդրոնի,
||ա թագ 15. 23. ուր էր պարտէզ. յոր եմուտ ինքն և աշա-
կերտքն իւր։
* Գիտեր և յուդա, որ զնա մատնելոյ էր՝ 2
զտեղին. զի բազում անգամ ժողովեալ էր
||մատ 26. 47. մրկ 14. 43. ղկս 22. 47. անդր յի աշակերտօքն հանդերձ։ * || Եւ 3
յուդայի առեալ ընդ իւր զգունդն, և ի
քահանայապետէն և ի փարիսեցւոց սպա-
սաւորս, գայ անդր ջահիւք և լապտերօք և
զինուք։ * Ելակ յի իբրև եահս զայն ամ ե- 4
կեալ ի վե՞ր նորա, ել և ասէ ցնա. զո՞ խնդ-
րեք։ * Պատասխանի ետուն նմա. զյի նա- 5
զովրեցի։ ասէ ցնա յի. ես եմ։ կայր ընդ
նոսա և յուդա՝ որ մատնէրն զնա։ * Իբրև 6
ասաց՝ թէ ես եմ, յետս յետս չոգան՝ և զար-
կան զգետնի։ * Վարձեալ եհարց զնոսա. 7
զո՞ խնդրեք։ և նոքա ասեն, զյի նազովրե-
ցի։ * Պատասխանի ետ նոյ յի. ասացի ձեզ 8
թէ ես եմ. արդ՝ եթէ զիս խնդրեք՝ թո՛ղ
տուք զ ոսա երթալ։ * Ո՛ի լցցի բանն՝ զոր 9
ասաց.

ասաց . ‖ Թէ զոր ետուրն ցիս՝ ոչ կորուսի ‖ Վէ
ից ի նոցանէ՝ և ոչ զոք : * Իսկ սիմոնին պետրոս՝ 17 · 12 ·
10 նոցանէ՝ և ոչ զոք : * Իսկ սիմոնին պետրոս՝
քանզի ունէր սուր , ձգեաց զնա՝ և եհար
զքահանայապետին ծառայ , և ի բաց առ
զունկն նորա զաջոյ . և էր անուն ծառային
11 մալքոս : * Ասէ յիս պետրոս . արկ զսուրդ
անդրէն ի պատեանս իւր . զբաժակն զոր
12 ետ ինձ հայր՝ ոչ ըմպիցեմ զնա : * Իսկ գունդ
դն և հազարապետն և սպասաւորք հրէից
13 կալան զյիս՝ և կապեցին . * և ածին զնա
նախ առ ‖ աննա՝ որ էր աներ կայիափայի . ‖ Ղ·ի ·
3 · 2 ·
որ քահանայապետն էր տարւոյն այնորիկ :
14 * Իս այն կայիափայ էր՝ ‖ որ խրատն ետ ‖ Վէ ·
11 · 49 ·
հրէից , եթէ լաւ է առն միւսմ մեռանել
15 ի վէր ժողովրդեանն : * Եւ երթային զհետ
յիսի սիմոնէ պետրոս՝ և միւս աշակերտն :
Եւ աշակերտն այն քանզի ծանօթ էր քա-
հանայապետին՝ եմուտ ընդ յիսի ի գաւիթ
16 քահանայապետին : * Եւ պետրոս կայր առ
դրանն արտաքոյ : ‖ Եւ միւս աշակերտն՝ որ էր ‖ Մ·ի·
26 · 58 ·
ծանօթ քահանայապետին՝ և ասաց ցդրը- Մ·ի· ·
17 նապանն՝ և եմոյծ ի ներքս զպետրոս : * Ա- 14 · 54 ·
սէ աղջիկն որ դռնապանն էր՝ ցպետրոս . Ղ·ի·
22 · 54 ·
միթէ և դո՞ւ յաշակերտաց առնն այնորիկ
18 իցես : և նա ասէ՝ ոչ եմ : * Կային անդ ծա-
ռայքն և սպասաւորքն խարոյկ արկեալ՝ քան-
զի ցուրտ էր՝ և ջեռնուին . կայր ընդ նոսա և
19 պետրոս և ջեռնոյր : * Եւ քահանայապետն
եհարց զյիս զի աշակերտացն՝ և զի վարդա-
20 պետութենէ նորա : * Պատասխանի ետ նմա
յիս . Ես յայտնապէս խօսեցայ յաշխարհի .
Ես յամ ժամ ուսուցի ի ժողովրդեանն , և

ի

'ի տաճարի անդ՝ ուր ամ հրեայք ժողովեալ
էին, և 'ի ծածուկ ինչ ոչ խօսեցայ։ * Օ՛ի 21
հարցանես զիս. Հարց զայնոսիկ՝ որ լսեանն,
թէ զինչ խօսեցայ ընդ նոսա. ահաւանիկ
նոքա գիտեն զինչ ասացի ես։ * Իբրև նա 22
զայն ասաց, մի ոմն 'ի սպասաւորացն որ անդ
կայր, ած ապտակ յերի՝ և ասէ. այդպէ՞ս
պատասխանի տաս քահանայապետիդ։ * Եւ 23
յե՞ ասէ ցնա. եթէ չար ինչ խօսեցայ՝ վկա-
կայեա՛ վ՚ի չարին, իսկ եթէ բարի, ընդէ՞ր
հարկանես զիս։ * Եւ առաքեաց զնա ան- 24
նա կապեալ առ կայիափա քահանայապետ։
‖Մ-ոբ * ‖ Եւ սիմովն պետրոս կայր անդ՝ և ջեր- 25
26. 69. նոյր. ասեն ցնա՝ միթէ և դո՛ւ յաշակեր-
Մ-ոէ. տաց անտի նը՛ր լինես։ նա ուրացաւ և ասէ՝
Ղ-ի-. թէ չեմ։ * Եւ ասէ մի ոմն 'ի ծառայից քա- 26
22. 56. հանայապետին՝ ազգական այնորիկ, զորոյ
զունկն եհատ պետրոս. ո՞չ ես իսկ տեսի
զքեզ 'ի պարտիզի անդ ընդ նմա։ * Վաւր- 27
ձեալ ուրացաւ պետրոս։ և վաղվաղակի հաւ
խօսեցաւ։
‖Մ-ոբ * ‖ Եւ ածեն զյի՛սուս 'ի վանացն կայիափայ յա- 28
27. 2. պարանս դատաւորին. և էր այգուց։ և նո-
Մ-ոէ. 15. 1. քա ոչ մտին յատպարանն, ‖ զի մի պղծեսՓ-ոբ.
ցին, այլ զի ուտիցեն զզատիկն։ * Եւ ել 29
10. 28. նա պիղատոս արտաքս՝ և ասէ. զի՞նչ չարա-
խօսուի մատուցանէք զառնէն զայնմանէ։
* Պատասխանի ետուն և ասեն ցնա. եթէ 30
չէր չարագործ այրն այն, ապա ոչ մատնէաք
զնա քեզ։ * Ասէ ցնա պիղատոս. առէ՛ք զնա 31
դուք, և ըստ ձերոց օրինացն դատեցարո՛ւք։
ասեն ցնա հրէայքն. մեզ ոչ է արժան սպա-
նանել՝

32 նանել զոք։ * ‖ Օ՛ի լցայի քանն յոի՝ զոր ա- ‖ Մ--փ
սաց, նշանակեալ՝ թէ որով մահու մեռանել 20. 19.
33 լոց էիւ։ * ‖ Յ՛մուտ միւսանգամ յապարան- ‖ Մ--փ
սըն պիղատոս, կոչեաց զյն՝ և ասէ ցնա. 27. 11.
34 դո՞ւ ես թագաւորն հրէից։ * Պատասխանի Մ--ւ։
ետ յն. ի՛ քէ՞ն ասես զայդ՝ եթէ այլք ասա- Ղ--ւ։ 15. 2.
35 ցին քեզ զինէն։ * Պատասխանի ետ պիղա- 23. 3.
տոս. միթէ և ես հրէայ իցեմ. ազգն քո և
քահանայապետք մատնեցին զքեզ ինձ,
36 զի՞նչ գործ գործեալ ես քո։ * Պատասխանի ետ
յն, իմ արքայութի՛ւն չի՛ յայսմ աշխարհէ.
եթէ յաշխարհէ աստի էր արքայութի՛ւն իմ,
սպասաւորքն իմ մարտնչէին արդեօք՝ զի մի
մատնեցայց հրէից. բայց արդ՝ թագաւո-
37 րութի՛ւն իմ չի՛ աստի։ * Յ՛ասէ ցնա պիղա-
տոս. ապա թէ այդպէս իցէ, թագաւոր
ոմն ես դու։ Պատասխանի ետ յն. դու ա-
սես՝ թէ թագաւոր իցեմ. բայց ես յայդ իսկ
ծնեալ եմ, և ի դո՛ւն իսկ եկեալ եմ յաշ-
խարհ, զի վկայեցից ճշմարտութե՛ն. ամ որ
ի՛ ճշմարտութե՛ է՝ լսէ բարբառոյ իմոյ։
38 * Յ՛ասէ ցնա պիղատոս. զի՞նչ է ճշմարտու-
թի՛ւն։ զայս իբրև ասաց, դարձեալ եւ առ
հրէայսն՝ և ասէ ցնոսա. ես՝ և ոչ մի ինչ պատ-
39 ճառս գտանեմ ի՛ նմա։ * ‖ Կայ է ձեր սո- ‖ Մ--փ
վորութի՛ւն, զի զմի ոք արձակեցից ձեզ ի զատ- 27. 15.
կիս. արդ՝ կամիք զի արձակեցից ձեզ զՅ- Մ--ւ։
40 թագաւորն հրէից։ * Յ՛աղաղակեցին ամե- 15. 6.
նեքեան՝ և ասէին. մի զդա, այլ զբարաբ- Ղ--ւ։ 23. 17.
բաս։ և էր բարաբբայն այն աւազակ։

ԳԼՈՒԽ ԺԶ.

Մատթ. 27. 27. Մարկ. 15. 16.

1 ՅԱՅԺԱՄ առ պիղատոս զյի՛ւ և գան ե-
2 հար։ * Յե զինուորացն արարեալ պսակ
3 'ի փշոց՝ եդին 'ի գլուխ նր՛, և զդեցուցին
նմա հանդերձ ծիրանի. * և գային առ նա,
4 և ասէին. ո՛ղջ եր արքայ հրէից. և հանէին
նմա ապտակս։ * Յե դարձեալ պիղատոս
արտաքս և ասէ ցնա. ահա ածեմ զնա ար-
տաքս առ ձեզ, զի գիտասջիք թէ ես զնաս
5 ինչ 'ի նմա ո՛չ գտանեմ։ * Յե յի՛ւ արտաքս
և ունէր պսակ 'ի փշոց՝ և հանդերձ ծիրա-
նի. և ասէ ցնոսա. ահա այրդ ցձեզ։ * Իբրև
6 տեսին զնա քահանայապետքն և սպասա-
ւորք, գաղաղակ բարձին՝ և ասեն. 'ի խա՛չ
հան՝ 'ի խա՛չ հան զդա։ ասէ ցնոսա պիղա-
տոս. առէ՛ք զդա 'ի ձեզ, և ձեզի՛ն հանէ՛ք 'ի
խա՛չ. զի ես 'ի դմա զնաս ինչ ո՛չ գտանեմ։
7 * Պատասխանի ետուն նմա հրէայքն. մեք
օրէնս ունիմք. և ըստ օրինացս մերոց պարտի
մեռանել. զի զանձն իւր որդի՛ նոյ արար։
8 * Իբրև լուաւ զբանս զայս պիղատոս, ա-
9 ռաւել ևս երկեաւ։ * Յմուտ դարձեալ
անդրկին յապարանսն, և ասէ ցյի՛ւ. ուստի՛
ես դու. և յի՛ւ ո՛չ ետ նմա պատասխանի,
10 * Ասէ ցնա պիղատոս. ըստ իս ո՛չ խոսիս, ո՛չ
գիտես եթէ իշխանութի՛ ունիմ հանել զըզ-
քեզ 'ի խա՛չ, և իշխանութի՛ ունիմ արձա-
կել զքեզ։ * Պատասխանի ետ յի՛ւ. ո՛չ ու-
11 նէիր դու իշխանութի՛ 'ի վերայ իմ և ո՛չ ի՛,
եթէ ո՛չ էր տուեալ քեզ 'ի վերուստ. վասն
այնորիկ որ մատնեացն զիս քեզ, նորա մե՛ծ

մեղք

12 մեղք են: * Եւ յայնմանէ պիղատոս ի-
նդրէր արձակել զնա. և հրեայքն աղաղակէին
և ասէին. եթէ զդա արձակես՝ չես բարե-
կամ կայսեր. ամենայն ոք որ թագաւոր կո-
13 չէ զանձն իւր, հակառակ է կայսեր: * Եւ
պիղատոս լսելով զայսոսիկ,
ած զյիսուս արտաքս. և նստաւ ի վէր բեմին,
ի տեղւոջն որ կոչէր քարայատակ, և եբ-
14 րայեցերէն կապպաթա: * Եւ ուրբաթն
զատիկ. և էր ժամ իբրև վեցերորդ, և ա-
սէ հրեայն. ահա թագաւորդ ձեր ցձեզ:
15 * Եւ նոքա աղաղակէին, բարձ ի մէնջ
բարձ ի մէնջ՝ և հան զդա ի խաչ: ասէ ցնո-
պիղատոս. ես զթագաւորդ ձեր ի խաչ հա-
նիցեմ: պատասխանի ետուն քահանայա-
պետքն. չիք մեր թագաւոր բաց ի կայսե-
16 րէ: * Յայնժամ ետ զնա ի ձեռս նոցա,
զի ի խաչ ելանիցէ:
17 * Եւ նոքա առեալ տանէին զնա. և բար- ‖ Մ-ոբ
ձեալ էր ինքնին զխաչափայտն, և ելանէր 27. 33.
ի տեղին՝ որ անուանեալ էր գագաթան, Մ-ոբ. 15. 22.
18 և կոչէր եբրայեցերէն գողգոթա: * ուր և զ-ի- 23. 33.
ի խաչն իսկ հանին զնա. և ընդ նմա երկուս
և այլ ասի և անտի, և ի միջի զյի-
19 սուս: * Գրեաց և տախտակ մի պիղատոս, և եդ
ի վէր խաչին. և էր գրեալ. Յն նազովրե-
20 ցի՝ թագաւոր հրէից: * Զայն տախտակ
ընթերցան բազումք ի հրէից, զի մօտ էր
ի քաղաք անդր տեղին՝ ուր խաչեցաւն յի-
սուս. և էր գրեալ՝ եբրայեցերէն, գաղմատերէն, և
21 յունարէն: * Ասեն ցպիղատոս քահանայա-
պետքն հրէից. մի գրեր թագաւոր հրէից,

այլ

այլ թէ նա առաց՝ թագաւոր եմ հրեից ։
* Պատասխանի եւ պիղատոս . զոր ինչ գրե- 22
ցի՝ գրեցի ։ * Իսկ զինուորքն իբրեւ հանին 23
Մատ. ի խաչ զյի, ‖ առին զհանդերձս նր՝ եւ ա-
27. 35. բարին չորս մասունս, իւրաքանչիւր զինուո-
Մարկ. րի մասն ։ իսկ զպատմուճանն՝ քանզի եր ա-
15. 24. Ղուկ. ռանց կարանի՝ ի վերուստ փորանկեալ ա-
23. 34. մենեւին . * ասեն ցմիմեանս , մի պատա- 24
ռեսցուք զայդ , այլ արկցուք վիճակս ի վր
գորա՝ ումմ եւ իցէ ։ զի լցցի գիրն՝ որ ասէ.
Սաղ. ‖ բաժանեցին զհանդերձս իմ յիւրեարանս , եւ
21. 19. ի վերայ պատմուճանի իմոյ վիճակս արկին ։
Զ ինուորքն զայս ինչ գործեցին ։
* Եւ կային առ խաչին յի մայրն նորա , և 25
քոյր մօր նր՝ Մարիամ Կղէովպայ , և Մարիամ
Մագդաղենացի ։ * Յի իբրեւ եահս զմայրն 26
և զաշակերտն՝ զոր սիրէր , զի կայր մօտ.
ասէ ցմայրն , կին գոյ՝ ահա որդի քո ։ * Ի. 27
պա ասէ ցաշակերտն . ահա մայր քո ։ և
յայնմ ժամանակէ առ աշակերտն զնա առ
իւր ։ * Յետ այսորիկ իբրեւ գիտաց յի , ե- 28
Մատ. Լիցի ահա ամ ինչ կատարեալ է , ‖ զի կա-
68. 22. տարեսցի գիրն , ասէ . ծարաւի եմ ։ * Եւ 29
անդ կայր աման ինչ լի քացախով . և նոցա
սպունգ լցեալ քացախով ի ծղոյ՝ շուրջ
եդեալ զմշակաւ զոպայի՝ մատուցին ի բե-
րան նորա ։ * Իբրեւ առ յի զքացախն հան- 30
դերձ ծղոյին՝ ասէ , ամ ինչ կատարեալ է ։
և խոնարհեցուցեալ զգլուխն՝ աւանդեաց
զոգին ։ * Իսկ հրեայքն՝ քանզի ուրբաթ էր , 31
զի մի անդէն ի խաչին ագանիցին մարմինքն
միանգամ շաբաթին , զի էր օր մեծ շաբաթուն

այ-

այնորիկ՝ աղաչեցին զպիղատոս՝ զի խորտա-
32 կեսցեն զբարձս նոցա՝ և բարձցին։ * Եկին
զինուորքն, և զառաջինոյն խորտակեցին
զբարձս, նմանպէս և զիւսոյն՝ որ ընդ նմա՛ի
33 խաչն եղեալ էր։ * Այլ երբեւ եկին առ
յի՝ և տեսին զի այն ինչ մեռեալ էր, ոչ
34 խորտակեցին զբարձս նորա։ * այլ մի ոմն
՛ի զինուորացն տիպաւ խոցեաց զկող նո՛ր։
35 և ել վաղվաղակի արիւն և ջուր։ * Եւ որ
տեսին՝ վկայեաց, և ճշմարիտ է վկայու-
նո՛ր. և նա գիտէ թէ ճշմարիտ ասէ, զի և
36 դուք հաւատասջիք։ * Եղեւ զի այս եղև՝ զի
37 գիրն, ‖ Եթէ ոսկր նո՛ր մի փշրեսցի։ * Եւ ‖ Եփ.
դարձեալ միւս գիր ‖ ասէ, Եթէ հայեսցին 14. 26.
՛ի նա՝ յոր խոցեցինն։ Մատ.
38 *‖ Յետ այսորիկ աղաչեաց զպիղատոս յով- ‖ Ջոան.
սէփ, որ յարիմաթեայ էր աշակերտ յի՛սի ‖ Մատ.
ծածուկ՝ վա՛ն ահին հրէից, զի բարձցէ զմ-
մարմինն յի՛սի։ և հրամայեաց պիղատոս։ Մարկ.
39 Եկն և եբարձ զնա։ * Եկն և Նիկոդեմոս՝ 15. 43.
‖որ եկեալն էր առ յի՛սի գիշերի զառաջինն, Ղուկ.
և եբեր զմուռս խառն ընդ հալուխս՝ իբրև ‖ Վեր.
40 լետերս հարիւր։ * Առին զմարմինն յի՛սի, և 3. 2.
պատեցին կտաւովք՝ խնկովք հանդերձ, որ-
41 պէս օրէն էր հրէից պատել։ * Եւ էր ի՛ն
տեղւոջն յորում խաչեցաւ՝ պարտէզ. և ի՛ն
պարտիզի մեղ գերեզման նոր, յորում ոչ՛ք
42 երբեք էր եդեալ։ * Վա՛ն ուրբաթուն
հրէից՝ զի մօտ էր գերեզմանն՝ եդին զյի՛ս

ԳԼ. Ի.

Մ՝ոք 28. 1. Մ՝ոկ 16. 1. Ղ՝ոխ 24. 1.

1 ԱՅԼ ՚ի միաշաբաթիոջն մարիամ մագդա-
ղենացի գայ առաւօտուն ընդ արշալոյ-
սըն ՚ի գերեզմանն անդր . և տեսանէ զվէմն
2 բարձեալ ՚ի դրանց գերեզմանին : * Վազ-
ընթանայ՝ և գայ առ սիմոնէն պետրոս և առ
միւս աշակերտն՝ զոր սիրէրն յի՛ս , և ասէ ցնո-
սա . բարձին զտէր ՚ի գերեզմանէ անտի , և
3 ո՛չ գիտեմ՝ ո՞ւր եդին զնա : * Ել պետրոս և
միւս աշակերտն՝ և գային ՚ի գերեզմանն:
4 * Ընթանային երկոքեան ՚ի միասին . և միւս
աշակերտն յառաջեաց ընթացաւ վազագոյն
քան զպետրոս՝ և եկն նախ ՚ի գերեզմանն :
5 * Ել խոնարհեալ տեսանէ՝ զի կային անդ
6 կտաւքն , բայց ՚ի ներքս ո՛չ եմուտ : * Ել գայ
և սիմոնէն պետրոս՝ որ գայր զկնի նո՛ր , և
եմուտ ՚ի գերեզմանն , և տեսանէ զկտաւն՝
7 զի կային անդ . * և վարշամակն որ էր ՚ի
գլուխն նո՛ր ո՛չ ընդ այլ կտաւսն կայր , այլ ու-
8 րոյն ծալեալ ՚ի մի կողմն : * Յայնժամ ե-
մուտ և միւս աշակերտն, որ եկեալն էր յա-
ռաջագոյն ՚ի գերեզմանն, և տես և հաւա-
9 տաց . * զի չև՛ս գիտէին զգիր՝ թէ պարտ
10 է նմա ՚ի մեռելոց յառնել : * Դարձան դար-
11 ձեալ առ միմեանս աշակերտքն : * ՚Ի՛սկ
մարիամ կայր արտաքոյ գերեզմանին՝ և
լայր . և մինչդեռ լայր՝ խոնարհեցաւ ՚ի գե-
12 րեզմանն , * և տեսանէ երկուս հրեշտակս
13 ՚ի սպիտակս , զի նստէին մի ՚ի մնաւրից և մի
յանուոից՝ ուր կայր մարմինն յի՛սի : * Ել նո-
քա ասեն ցնա . կի՛ն դու զի՞ լաս՝ ասէ ցնո .

զի

զի բարձին զՔրն իմ՝ ի գերեզմանէ ասել ,
14 և ոչ գիտեմ՝ ուր եդին զնա : * Ոչ այս իր-
զև ասաց , դարձաւ՝ ի թիկունս կոյս , և
տեսանէ զյն զի կայր . և ոչ գիտէր թէ յի-
15 իսկ : * Ասէ ցնա յն. կին դու՝ զի լաս , զո՞
ընդրես : նմա այսպէս թուեցաւ՝ թէ պար-
տիզպանն իցէ , ասէ ցնա . տէր՝ եթէ դու
բարձեր զնա՝ ասա ինձ ուր եդիր զնա , զի
16 ես առից զնա : * Ասէ ցնա յն . մարիամ :
և նա դարձաւ , և ասէ ցնա եբրայեցերէն.
17 բաբունի, որ թարգմանի՝ վարդապետ : * Ա-
սէ ցնա յն . մի մերձենար յիս , զի չեւևս ե-
լեալ եմ առ հայր իմ՝ այլ երթ դու առ եղ-
բարսն իմ, և ասա ցնոսա . ելանեմ ես առ
հայրն իմ՝ և առ հայր ձեր , և Աստուած իմ՝ և
18 Աստուած ձեր : * Գայ մարիամ մագդաղենացի՝
և պատմէ աշակերտացն , եթէ եհաս նա
զՏէր , և զայս ինչ ասաց ցնա :
19 * Ուր երեկոյ ի միաշաբաթուոջ աւուրն , ‖ Մ-րկ.
և դրօք փակելովք՝ ուր էին աշակերտքն Հո- 16. 14.
ղւոյեալ վասն ահին հրէից , եկն յն և եկաց ի Ղ-ի-ս. 24. 36.
20 միջինէ , և ասէ ցնոսա . ողջոյն ընձեզ : * Ու- Ա. Կ-րն.
րև զայս ասաց՝ ետոյց նոցա զձեռսն և զկող 15. 5.
իւր . և խնդացին աշակերտքն իբրև տեսին
21 զՏէր : * Ասէ ցնա դարձեալ . ողջոյն ընձեզ ,
որպ առաքեաց զիս Հայր իմ , և ես առաքեմ
22 զձեզ : * Ու զայս իբրև ասաց՝ փչեաց ի
23 նա և ասէ . առէք Հոգի Սրբ . * ‖ Եթէ ո- ‖ Մ-ոթ.
մոցէ թողուցուք զմեղս՝ թողեալ լիցի նոցա. 16. 19.
24 Եթէ զոմանց ունիցիք՝ կալեալ լիցի : * Ո՛ւսկ 18. 18.
Թովմաս մի յերկոտասանեցին՝ անուանեալն
երկուսորեակ , ոչ էր ընդ նոսա՝ յորժամ եկն
յն ,

յր։ * Լ.սէ՛ին ցնա այլ աշակերտքն, եթէ 25
տեսաք զտէր ։ և նա ասէ ցնոսա. եթէ ոչ
տեսից ՚ի ձեռս նորա զնշան բևեռացն, և ար-
կից զմատունս իմ ՚ի տեղիս բևեռացն, և
մխեցից զձեռս իմ ՚ի կողս նորա, ոչ հա-
ւատամ։
* Լ.ւ յետ ութ աւուր դարձեալ էին ՚ինքեանք 26
աշակերտքն. և Թովմաս ընդ նոսա. գայ յի-
սուս փակեալսվք. և եկաց ՚ի մէջ, և ասէ.
ողջոյն ընդ ձեզ։ * Լ.պա ասէ ցԹովմաս. բեր 27
զմատունս քո և արկ այսր. և տես զձեռս
իմ. և բեր զձեռն քո՝ և մխեա ՚ի կողս իմ,
և մի լինիր անհաւատ՝ այլ հաւատացեալ։
* Պատասխանի ետ Թովմաս՝ և ասէ ցնա. 28
տէր իմ՝ և Ա՛ստուած իմ։ * Լ.սէ ցնա յի-. այդ ևս 29
տեսերդ զիս՝ և հաւատացեր, երանի՛ որոց
|| Վեր. ոչ ետես տեսեալ՝ և հաւատացեն։ * || Լ.նա- 30
21-25. զուստ և այլ նշանս սրատ յի առաջի աշակերտաց իւրոց, որ ոչ է գրեալ ՚ի գիրս յայսմիկ։
* Լ.յս այս այնչափ ինչ գրեցաւ՝ զի հաւա- 31
տայցէք, եթէ յի քի է որդի Ա՛ստուծոյ. և զի հաւատալով կեայցէք յանուն նորա։

ԳԼ. ԻԱ.

Յետ այսորիկ դարձեալ յայտնեաց զանձն 1
իւր յի աշակերտացն իւրոց առ ծովեզերբն տիբերեայ. և յայտնեաց այսպէս։
* Լ.ինն ՚ի միասին սիմոն պետրոս, և Թով- 2
մաս անուանեալն երկուորեակ, և նաթա-
նայէլ որ ՚ի կանայ գալիլեացւոց, և որդիքն
զեբեդեայ, և այլք յաշակերտաց անտի եր-
կու։

3 կու։ * Ասէ ցնա սիմոն պետրոս. Երթամ
ձուկն որսալ։ ասեն ցնա. գամք և մեք ընդ
քեզ։ գնացին և մտին ի նաւ, և յայնմ գի-
4 շերի կալան և ոչինչ։ * Իբրև այգ եղև՝ կայր
յն յեզր ծովուն, բայց ոչ ծանեան աշա-
5 կերտքն Թէ յն իցէ։ * Ասէ ցնա յն. մանու-
կունք՝ մի Թէ ունիք ինչ ուտելոյ։ պատաս-
6 խանի ետուն և ասեն ցնա, ոչ։ * Ասէ ցնո-
սա, արկէք յաջակողմն նաւին զուռկանդ,
և գտանիցէք։ արկին, և ոչ կարէին ձգել
7 ի բազմութենէ ձկանցն։ * Ասէ աշա-
կերտն այն, զոր սիրէրն յն՝ ցպետրոս. Տէր է
այն։ սիմոն պետրոս իբրև լուաւ Թէ Տէր է,
արկաւ զիւրև զսպածանէլին՝ քանզի մերկ
8 էր, և ընկէց զինքն ի ծովն։ * Այլ աշա-
կերտքն նաւաւն իսկ գային, քանզի չէին
հեռի ի ցամաքէն. այլ իբրև երկերիւր
կանգնաւ, քաշէին զգործին հանդերձ
9 ձկամբն։ * Իբրև ելին ի ցամաք, տեսա-
նեն կրակատ կայծականց, և ձուկն մի ի
10 վերայ, և հաց։ * Ասէ ցնոսա յն. բերէք ի
ձկանց այսմի՝ զոր դուքդ կալարուք այժմիկ։
11 * Համեաւ սիմոնն պետրոս, և ձգէր զգոր-
ծին ի ցամաք՝ լի մեծամեծ ձկամբք, հա-
րիւր յիսուն և երիւք. և այնչափ ինչ կայր,
12 և ոչ պատառեցաւ գործին։ * Ասէ ցնոսա
յն. եկայք ճաշեցէք։ և ոչնք յաշակերտացն
իշխէր հարցանել՝ Թէ դու ո՞վ ես, զի գի-
13 տէին Թէ Տէրն է։ * Գայ յն՝ և առնու զը-
հացն՝ և տայ նոցա, նոյնպէս և զձուկնե-
14 * Այս երրիցս անգամ երևեցաւ յն աշա-
կերտացն յարուցեալ ի մեռելոց։

* Եւ

* Այլ երբև ձայնեցին , ասէ ցսիմոն պետրոս 15
յիւ. սիմոն յովհաննու սիրե՞ս զիս առաւել քան
զդոսա ։ ասէ ցնա . այո՛ տէր , և դու գի-
տես՝ զի սիրեմ զքեզ ։ ասէ ցնա՝ արածեա
զգառունս իմ ։ * Վարձեալ ասէ ցնա , սի- 16
մոնի յովհաննու սիրե՞ս զիս ։ ասէ ցնա . այո՛
տէր և դու գիտես՝ զի սիրեմ զքեզ ։ ասէ
ցնա՝ արածեա զոչխարս իմ ։ * Ասէ ցնա ե- 17
րիցս անգամ. սիմոն յովհաննու սիրե՞ս զիս .
արամեցաւ պետրոս , զի ասացն ցնա երիցս՝
Թէ սիրե՞ս զիս . և ասէ ցնա . տէր՝ դու զամ
գիտես . և դու իսկ գամենայն ճանաչես , և
եթէ սիրեմ զքեզ ։ ասէ ցնա յիւ. արածեա
զոչխարս իմ ։ * ‖ Ա՛մէն ամէն ասեմ քեզ . 18
‖2 Պետ. 1. 14. զի մինչ մանուկն էիր , անձամբ անձին գո-
աիւ ածէիր՝ և երթայիր յա՛ և կամէիր . և յոր-
ժամ ծերասցիս , ձեռս ի վեր կալցես . և
այլք ածցեն քեզ գոտի , և տարցեն՝ ուր ոչն
կամիցիս ։ * Ո՛չ այս ասաց՝ նշանակեալ Թէ 19
որով մահու փառաւորե առնիցէ զնա՛ ։ և
զայս երբև ասաց , ասէ ցնա . ե՛կ զկնի իմ ։
* Դարձաւ պետրոս՝ և տեսանէ զաշակեր- 20
‖ Վէր. 13. 23. ան՝ զոր սիրէրն յիւ , զի երթայր զկնի ‖ որ
և անկաւ ըզանջօքն ՚ի՛ նէր՝ և ասէ , տէր ո՞վ է՝
որ մատնելոցն է զքեզ ։ * Ո՛նա տեսեալ 21
պետրոսի , ասէ ցյիւ . տէր՝ իսկ սա զի՞ ։ * Ա՛ 22
ւ ցնա յիւ . եթէ կամիմ , զի կացցէ դա՝
մինչև ես գամ . քեզ զի՞ փոյթ է՝ դու ե՛կ
զկնի իմ ։ * Այս ել բանս այս յեղբարս՝ և 23
համարեցան Թէ աշակերտն այն ո՛չ մեռանի-
ցի . և ո՛չ ասաց նմա յիւ եթէ ո՛չ մեռանիցի .
այլ Թէ կամիմ ես՝ Թէ կացցէ դա՝ մինչև ես
գամ ։

24 գամ։ * Ա՛յս աշակերտ է՝ որ վկայէ վասն այսոցիկ. որ և գրեաց զայսոսիկ. և գիտեմք, եթէ ճշմարիտ է վկայութիւն նորա։

25 * ‖ Կայ ևս այլ ինչ բազում՝ զոր արար Յի- ‖ Ա՛նգ. զոր եթէ գրեալ էր մի ըստ միոջէ, կարծեմ 20, 30. թէ և ա՛յն աշխարհս բաւական էր տանել զգիրսն՝ որ թէ գրեալ էին։

Վ Ա Խ Ճ Ա Ն Ո Ր Ց Ե Ր Ե Ց Ա Ց Ի Ն Տ Ա Ր Ա Ն Ա Ց

ՅԱՒՑԱԿ ԸՒՆՏԻՐՔՆԻՑ

Հանդաստեան, Տաճարի, Խաղաքերից, Ի ժըղ-
կուԹԵ, և Ընդաստանի. որ պաշտին ի կար-
գաւորուԹեան հասարակաց աղօԹից՝ ըստ
ձայնին։

ԸՒՆՏԻՐՔՆԵՐ ՀԱՆԳԻՍՏՆԵՆ

Ի ՄԱՏԹԷՈՍ

գԼ.ժԱ. 25. Յայնմ ժամանակի։ վ. 30. Եմ ինչ գործեմ։
գԼ.ժԳ. 36. Յայնժամ ԲռնեաԼ։ վ. 52. Ահա ոՀ ՀԱՒն։
գԼ.ԻԱ. 18. Այս այիսպիսի էր։ վ. 32. Կատարած Եմ։
գԼ.ԻԵ. 31. Այս յորժամ նկնիս։ վ. 46. Յառիքնոյանն։

Ի ՄԱՐԿՈՍ

գԼ. Գ. 1. ՎաՀելիՀաւ սկսաւ։ վ. 9. ԼսելոյՀ Լսողք։
գԼ. Գ. 26. Այս սատանայ սատակի։ վ. 34. ՔՆԴԵր ՀՀամ։
գԼ.ժԳ.24. Ասէ յաւուրսն յայ։ վ. 31. ԱՆցանիցէն։
գԼ.ժԶ.32. ԱսէՀ ատաՀ։ վ. 37. ԱրԲասան Խաչէ։

Ի ԼՈՒԿԱՍ

գԼ. ԼԲ. 10. ՎաՀյան սատանայն։ վ. 17. սակաւիկ։
գԼ.ժԲ. 32. ՄԻ երկիւղ։ վ. 48. պահանջեսցեն ի նմանէ։
գԼ.ժԶ. 3. Օ՜ դուՀ էսցես։ վ. 10. առանձՀ ատեսցէ։
գԼ.ԻԱ. 27. Այս յայնժամ սեսցեն։ վ. 38. լսել ի նմանէ։

Ի

Ի ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ

գլ. բ. 13. Այս էր վերջ կա : վ. 22. ընդ առաջ ելա :
գլ. է. 19. Պատասխանի եմ : վ. 23. պատասխանի ինձ :
գլ. է. 24. Ո՞վ ան ասէ, վ. 30. առաջեաց պիտ :
գլ. ժբ. 24. Ո՞վ ան ասէ յիս : վ. 26. հայրն իմ :

ԸՒՆՏԸՐԸՆԹ ՏԱՃՈՒՐ.

Ի ՄԱՏԹԷՈՍ

գլ. իբ. 1. Այս եկաւ ու : վ. 51. երկնաւորականց :

Ի ՄԱՐԿՈՍ

գլ. ժէ. 1. Այս յետանեկինէ : վ. 37. արիւնան հայէր :

Ի ԳՈՒԿԱՍ

գլ. իւ. 5. Այս յասելոնացոց : վ. 38. լսել ինձանէ :

Ի ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ

գլ. ժէ. 16. Ո՞վ ան : վ. ժէ. 13. հայր յորդէ :

կամ.

գլ. ժ. 22. Այնչամ նաւ : վ. 42. ինձ անդ :

ԸՒՆՏԸՐԸՆԹ ԻՒՂ ՔՐԻՍՏՈՍ.

Ի ՄԱՏԹԷՈՍ

գլ. իբ. 1. Այս յերեկոյն ու : վ. 20. ինձ ալիտիկ :

Ի

Ի ՄԱՐԿՈՍ

գԼ.ԺԶ. 42. |ա՝ էբէ՝ եբեէ ։ վ. ԺԶ. 8. ալ եբէ՝ալէ՝ա։

Ի ԴՈՒԿԱՍ

գԼ.ԼԳ. 50. |ա՝ ահա այբ գ ։ վ. ԼԳ. 12. գէ՝ալ ե՝ալ ։

Ի ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ

գԼ.ԺԲ. 38. |ՅԷս այսրէէ ։ վ. Ի. 18. էալ ասայ ցնա։

ԵՒՏԱԲԱՆՈՒ ԲԱԺԱԿԱՒՈՒԹԱՆ

Ի ՄԱՏԹԷՈՍ

գԼ.Ճ. 23. |ա՝ ՂԲՔԲ յա ։ վ. 25. ա բՀգէՀաց գնա։
գԼ.Ճ. 1. |ՅԱԼ էբէ՝ ԵՂ՝Է ԼՀ ։ վ. 17. ՀԲ ԵԲԲՀ։
գԼ.Ճ. 28. |ա՝ էբէ՝ա անդ ։ վ. 34. ասհմանաց նոցա։
գԼ.ԼԲ. 1. |ա՝ մ՝է՝ալ՝է նաա՝ անդ ։ վ. 8. մաբգէա՝ան։
գԼ.ԼԲ. 18. |՝էնէբէ՝նա ։ վ. 26. ԵբՀէբՀն ընդ այն։
գԼ.ԼԲ. 27. |ա՝ գնէբէ՝ ։ վ. 34. հանէ գա ՂբՀ՝ա։
գԼ.ԼԲ. 35. |ա՝ ՂբՔԲ յա ։ վ. Ժ. 1. հէ՝ա՝անդ՝ա՝ա։
գԼ.ԺԲ. 9. |ա՝ գնաոՀեալ ան ։ վ. 14. ՀոբոաոյՀն գնա։
գԼ.ԺԲ. 22. |Յայնժամ մա ։ վ. 37. պաբգաա՝ոբՀաոյ՝ ։
գԼ.ԺԴ. 22. |ա՝ ա՝ոՀպՀաոյ վաղՀա ։ վ. 36. Հբղէնցան։
գԼ.ԺԵ. 21. |ա՝ ելՀՀալ՝ան ։ վ. 31. ա՝ան՝էՀն գՀՔ էՔլ՝
գԼ.ԺԶ. 14. |ա՝ էբէ՝ա է ։ վ. 20. աղօԲՀ՝ա՝ ա գաՀօ։
գԼ.Ի. 29. |ա՝ յելան՝էՀն նոյա ։ վ. 34. գՀնա՝ ՀբՀ ։

Ի ՄԱՐԿՈՍ

գԼ.Ճ. 21. |ա՝ մ՝ան՝էՀն ՀՀ՝ էաՀ՝ ։ վ. 34. գնա ընէ չան է։
գԼ.Ճ. 35. |ա՝ ընդ այՀն ընդ ։ վ. 45. յՀմՀաղմանդ ։
գԼ.Ի. 1. |ա՝ մ՝ոեալ՝ա՝ ։ վ. 12. էբէ՝էա՝ ոչ գՀ՝ա՝ ։

գԼ. ՀԷ. 1. | յո եմուտս հիսանգամ։վ. 5. յԵհան ընդա։
գԼ. Է. 7. | ահ յա աշակէրք ։ վ. 12. առնիցեն զնա ։
գԼ. Ե. 1. | յոր եկն յայնկոյս ։ վ. 20. զարմանային։
գԼ. Ե.21. | յոբրև անդ յա։ վ. 43. նմա ոտոքԼ ։
գԼ. Ը.53. | յոբրև ան։վ.56.Մբյնեցաքն՝ ընդ նոցա։
գԼ. Ի. 24. | յո անդր յար ։ վ. 30. դներ ՚ի մահիճս ։
գԼ. Ի. 31. | յո եԼեալ հե ։ վ. 37. ևս հանելոյ խօսել։
գԼ. Ր. 22. | ՚ւան՚ ՚ի ԲեԼհա։ վ. 26. ասիցես ՚ի ՀրէիՆն ։
գԼ.ԼԳ. 13. | յո եկեալ առ ա ։ վ. 28. ևս աղօթէ ։
գԼ. Ժ. 46. | յո գան յերբէ ։ վ. 52. ՚ի Ճանապարհին։

Ի ԳՈՒԿԱՍ

գԼ. Ղ. 31. | յո էԼ՚ ՚ի կափառնա ։ վ. 42. ՈՒր գան ես ։
գԼ. Ե. 12. | յո եղեա ՚ի հա ։ վ. 16. Կայր յաղօթս ։
գԼ. Ե. 17. | յո եղեա ՚ի գեա։ վ. 26. Նոր ընչան ։
գԼ. Ղ. 1. | յո եղեա ՚ի շա։ վ. 11. առնիցեն յմի ։
գԼ. Ի. 1. | յոբրև կա ։ վ. 10. Հերանգր ԲԺԺԿեալ։
գԼ. Ի. 11. | յո եղեա ՚ի։ վ. 23. ԳայԼաթգեղեացի յեա ։
գԼ. Ր. 22. | յո եղեա ՚ի գեա։ վ. 39. արարնա յա ։
գԼ.Ր. 40. | յոբրև դար ։ վ. 57. որ ինչ եղեան ։
գԼ.ԼԳ. 37. | յո եղեա ՚ի վա ։ վ. 44. ՈՒԺամՈՒԺամցն ա։
գԼ.ԺՈ. 14. | յո հաներ դա ։ վ. 23. ընդ ես՝ յրուս ։
գԼ.ԺՂ. 10. | յո ուսու։ վ. 17. գործելոյն ՚ի նմանէ ։
գԼ ԺՂ. 1. | յո եղեա ՚ի մա։ վ. 6. պատճառանՔ առ ա՚ն։
գԼ.ԺԻ. 11. | յո եղեա հինչ ։ վ. 19. կեցոցչին գՀեղ ։
գԼ.ԺՐ. 35. | յո եղեա ՚ի մօ ։ վ. 43. օրհնուսՈՒՔ ա՚յ ։

Ի ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ

գԼ. Ղ. 46. | յնի գաբյեաՀ ՚ի հա։ վ. 54. ՚ի գալիլիա։
գԼ Ե. 1. | յնա այսորիկ ։ վ. 18. առաՔեր զանչն ա յ։
գԼ ԼԹ. 1. | յո հինգերեա ան ։ վ. 38. ելագ նմա ։
գԼ. ԺՈ. 1. | յո եր ոան հե։ վ. 46. զոր արարն յա ։

ԱԼՖԱԲԵՏԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱԿԱՏԱՐ

Ի ՄԱՏԹԷՈՍ

գլուխ. 27. Օր ուրուք ինչ : վ. 35. իմ ի անդրէն :
գլուխ. 35. Այս հանեալ : վ. 50. արիւնեաց պրկին :
գլուխ. 50. Այս դարչեալ : վ. 61. գերեզմանին :

Ի ՄԱՐԿՈՍ

գլուխ. 22. Այս ածէն պիս : վ. 37. Ա եղան պրկէ :

Ի ՂՈՒԿԱՍ

գլուխ. 32. Ընծին ես այլ էրէ : վ. 46. եկան պրկէ :

Ի ՑՈՎՀԱՆՆԷՍ

գլ. ը. 13. Այս ոչ էլ յերէ : վ. 21. գործեցան :
գլուխ. 16. Յայնժամ եւ : վ. 22. գրեցի՝ գրեցի :
գլուխ. 25. Այս կայնն : վ. 30. առանդեաց պրկին :